

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Докторска дисертација

**КОНЦЕПТИ *ИСТИНА - ИСТИНИТОСТ*
– *ПРАВЕДНОСТ (ПРАВДА –*
ПРАВДИВОСТЬ – СПРАВЕДЛИВОСТЬ)
У РУСКОМ ЈЕЗИКУ И ЊИХОВИ
ЕКВИВАЛЕНТИ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ**

Докторанд: мр Анжела Прохорова
Ментор: проф. др Душанка Мирић

Нови Сад, 2014.

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ**НАЗИВ ФАКУЛТЕТА ___Филозофски факултет_****KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA**

Redni broj: RBR	
Identifikacioni broj: IBR	
Tip dokumentacije: TD	Monografska dokumentacija
Tip zapisa: TZ	Tekstualni štampani materijal
Vrsta rada (dipl., mag., dokt.): VR	Dokt.
Ime i prezime autora: AU	Anžela Prohorova
Mentor (titula, ime, prezime, zvanje): MN	Prof. dr Dušanka Mirić, redovni profesor
Naslov rada: NR	Koncepti istina – istinitost – pravednost (правда – правдивостъ – справедливостъ) u ruskom jeziku i njihovi ekvivalenti u srpskom jeziku
Jezik publikacije: JP	Srpski
Jezik izvoda: JI	srp. / eng.
Zemlja publikovanja: ZP	Srbija
Uže geografsko područje: UGP	Vojvodina, Novi Sad
Godina: GO	2014.
Izdavač: IZ	autorski reprint
Mesto i adresa: MA	Novi Sad, Zorana Đinđića 2

Fizički opis rada: FO	(4 poglavlja / 393 stranice / 0 slika / 2 grafikona / 252 reference / 1 prilog)
Naučna oblast: NO	Rusistika
Naučna disciplina: ND	Kognitivna lingvistika
Predmetna odrednica, ključne reči: PO	Koncepti, konceptologija, kognitivna lingvistika, jezička slika sveta, istina, istinitost, pravednost.
UDK	
Čuva se: ČU	
Važna napomena: VN	
Izvod: IZ	
Datum prihvatanja teme od strane NN veća: DP	17.10.2008.
Datum odbrane: DO	
Članovi komisije: (ime i prezime / titula / zvanje / naziv organizacije / status) KO	predsednik: Dušanka Mirić/Prof. dr/redovni profesor/Filozofski fakultet u Novom Sadu/u radnom odnosu) član 1: Predrag Piper/akademik/redovni profesor/Filološki fakultet u Beogradu/u radnom odnosu) član 2: Dojčil Vojvodić/Prof. dr/vanredni profesor/Filozofski fakultet u Novom Sadu/u radnom odnosu) član 3: Marija Stefanović/Prof. dr/vanredni profesor/Filozofski fakultet u Novom Sadu/u radnom odnosu

University of Novi Sad
Key word documentation

Accession number: ANO	
Identification number: INO	
Document type: DT	Monograph documentation
Type of record: TR	Textual printed material
Contents code: CC	
Author: AU	Anžela Prohorova
Mentor: MN	PhD Dušanka Mirić
Title: TI	Koncepti istina – istinitost – pravednost (правда – правдивость – справедливость) u ruskom jeziku i njihovi ekvivalenti u srpskom jeziku
Language of text: LT	Srp.
Language of abstract: LA	eng. / srp.
Country of publication: CP	Serbia
Locality of publication: LP	Voivodina, Novi Sad
Publication year: PY	2014.
Publisher: PU	
Publication place: PP	Novi Sad

Physical description: PD	4 chapters/393 pages/0 pictures/ 2 graphicons/1 appendix
Scientific field SF	Linguistics
Scientific discipline SD	Cognitive linguistics
Subject, Key words SKW	Concept, conceptology, cognitive linguistics, linguistic picture of the world, truth, truthfulness, justice.
UC	
Holding data: HD	17.10.2008.
Note: N	
Abstract: AB	
Accepted on Scientific Board on: AS	
Defended: DE	
Thesis Defend Board: DB	<p>president: Dušanka Mirić/ Phd /Full-professor</p> <p>member 1: Predrag Piper, / Phd, member of SASA /Full-professor</p> <p>member 2: Dojčil Vojvodić, / Phd /Associated Professor</p> <p>member 3: Marija Stefanović, / Phd /Associated Professor</p>

САДРЖАЈ

УВОД.....	4
ГЛАВА I. КОГНИТИВНИ ПРАВАЦ И РАЗЛИЧИТИ ПРИСТУПИ ПРОУЧАВАЊУ КОНЦЕПТА У КОГНИТИВНОЈ ЛИНГВИСТИЦИ	
1. Когнитивни правац у лингвистици	8
2. Основни оперативни појмови когнитивне лингвистике	11
3. Језичка слика света (ЈСС).....	14
4. Схватања и проучавања концепта.....	19
5. Принципи класификације концепата.....	28
6. Методологија истраживања концепта примењена у раду.....	30
ГЛАВА II. КОНЦЕПТ ПРАВДА У РУСКОМ ЈЕЗИКУ И ЊЕГОВ ЕКВИВАЛЕНТ У СРПСКОМ. КОНЦЕПТ ПРАВДА У РУСКОМ ЈЕЗИКУ	36
1. Номинативно поље правда у руском језику.....	40
1.1. Лексема правда у речницима и енциклопедијама.....	40
1.2. Етимолошко значење корена <i>прав-</i>	48
1.3. Конструкције са лексемом „правда“ у различитим врстама текстова	50
1.4. Правда у руским пословицама.....	52
2. Когнитивне особине концепта „правда“ у руском језику.....	54
3. Макроструктура концепта „правда“ у руском језику	67
4. Категоријална структура концепта „правда“ у руском језику	77
5. Структура концепта „правда“ у руском језику	81
6. Структура концепта правда у пословицама и афоризмима.....	86
7. Закључак.....	90
КОНЦЕПТ <i>ИСТИНА</i> У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ	
1. Номинативно поље „истина“ у српском језику.....	95
2. Конструкције са лексемом „истина“ у различитим врстама текстова.....	97
3. Когнитивне особине концепта истина у српском језику	99
4. Когнитивне особине концепта истина у српским народним пословицама и у афоризмима.....	103
5. Макроструктура концепта истина у српском језику.....	104
6. Категоријална структура концепта истина у српском језику.....	109
7. Структура концепта истина	113
8. Закључак.....	116
ГЛАВА III. КОНЦЕПТ ПРАВДИВОСТЬ У РУСКОМ ЈЕЗИКУ И ЊЕГОВ ЕКВИВАЛЕНТ У СРПСКОМ	
1. Номинативно поље правдивость у руском језику	119
1.1 Правдивость у руским речеицима.....	119
1.2. Конструкције са лексемом правдивость у различитим врстама текстова.....	123
2. Когнитивне особине концепта «правдивость» у руском језику.....	124
3. Макроструктура концепта „правдивость“ у руском језику.....	137
4. Категоријална структура концепта «правдивость» у руском језику.....	146
5. Структура концепта «правдивость» у руском језику	155
7. Закључак.....	163

КОНЦЕПТ ИСТИНИТОСТ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ 1. Номинативно поље истинитост у српском језику.....	167
1.1. Појам истинитост у српским речницима.....	167
1.2. Истинитост у различитим врстама конструкција.....	168
2. Когнитивне особине концепта истинитост у српском језику.....	169
3. Макроструктура концепта истинитост у српском језику.....	174
4. Категоријална структура концепта истинитост у српском језику.....	177
5. Структура концепта истинитост у српском језику.....	180
6. Закључак.....	184
ГЛАВА IV. КОНЦЕПТ СПРАВЕДЛИВОСТЬ У РУСКОМ ЈЕЗИКУ И ЊЕГОВ ЕКВИВАЛЕНТ У СРПСКОМ. КОНЦЕПТ СПРАВЕДЛИВОСТЬ. 1.	
Номинативно поље концепта справедливость. 1.1. Значења речи справедливость у руским речницима	186
1.2. Конструкције са лексемом справедливость.....	190
2. Когнитивне особине концепта <i>справедливость</i>	192
3. Макроструктура концепта <i>справедливость</i>	204
4. Категоријална структура концепта справедливость	209
5. Структура концепта справедливость	213
6. Закључак.....	217
КОНЦЕПТ ПРАВЕДНОСТ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ. 1. Номинативно поље концепта праведност.....	
1.1. <i>Праведност</i> у речницима.....	219
1.2. Конструкције са лексемом „праведност“ у различитим врстама текстова..	220
2. Когнитивне особине концепта праведност.....	221
3. Макроструктура концепта праведност.....	227
4. Категоријална структура концепта праведност.....	232
5. Структура концепта праведност.....	237
6. Закључак.....	243
ЗАКЉУЧЦИ.	
1. Руски концепт правда и његов српски еквивалент истина.....	245
2. Руски концепт правдивость и његов српски еквивалент истинитост.....	248
3. Руски концепт справедливость и његов српски еквивалент праведност.....	250
4. Концепти правда/правдивость/справедливость	253
5. Концепти истина/истинитост/праведност.....	261
Литература.....	369
Прилог.....	288
Списак скраћеница.....	392

УВОД

Објекат истраживања овог рада представља номинативно поље концепата *правда*, *правдивост* и *справедливост* у руском и српском језику. Предмет истраживања је семантика јединица номинативног поља концепта која одражава концепт у језичкој свести носилаца језика. Опис семантике јединица номинативног поља концепта дозвољава нам да прикажемо садржај концепта у оном облику у којем је он фиксиран у језику. Основни циљ истраживања је опис поменутих концепата, проналажење заједничких елемената међу њима, као и упоређивање садржаја и структуре појединачних концепата у оба језика.

Концепти *истина* – *истинитост* – *праведност* (*правда* – *правдивост* – *справедливост*) у оба језика припадају етичким концептима који се односе на људско понашање. До појаве когнитивне лингвистике они су разматрани у филозофским, психолошким, моралним, религиозним, социолошким и другим категоријама, а тек са појавом когнитивне лингвистике почели су се изучавати и на језичком нивоу. Ови концепти у когнитивнолингвистичком смислу нису у довољној мери истражени ни у руском ни у српском језику, што нас је определило да се прихватимо њиховог истраживања.

Избор концепата мотивисан је, с једне стране, њиховом актуелношћу и важношћу у обе културе, а са друге стране, сличношћу и разликама у садржају самих концепата.

Истраживање пред собом има следеће циљеве: као прво, утврђивање садржаја и структуре концепата *правда* – *правдивост* – *справедливост* у руском језику и њихових еквивалената у српском. При томе смо све наведене концепте *a priori* посматрали као одвојене концепте. Као друго, утврђивање разлика и сличности између ових концепата у оба језика. Трећи и последњи циљ био нам је утврђивање разлика и сличности у оквиру тријада концепата у руском и српском језику, на основу чега би се могло закључити да ли су то одвојени концепти или припадају једном концепту.

Приликом истраживања придржавали смо се семантичко-когнитивног приступа концепту који је базиран на проучавању односа језичке семантике и

концептосфере. Основне поставке овог приступа су разрађене у књизи „Когнитивна лингвистика» З.Д. Попове и И.А. Стернина [Попова, Стернин, 2007] и биће детаљно изнете на крају прве главе овог рада.

Етапе семантичко-когнитивне анализе примењене у раду су следеће:

- Одређивање номинативног поља концепта. Номинативно поље концепта представља језички материјал на којем се врши истраживање. У нашем случају, као језички материјал послужили су нам речници (асоцијативни, фразеолошки, речник епитета, фреквенцијски речник, речник идиома и етимолошки речник), књижевни и новински текстови у оба језика и зборници пословица и изрека. У оквиру књижевних и новинских текстова истраживали смо три типа конструкција: устаљене, слободне (именичке, глаголске и придевске) и метафоричке конструкције, контекстуалне синониме и антониме, као и употребу лексема *истина*, *истинитост*, *праведност* - *правда*, *правдивост*, *справедливост* у називима различитог типа.

- Приказ когнитивних особина на основу номинативног поља концепта.
- Одређивање макроструктуре концепта (иконичне слике, информационог садржаја и интерпретационог поља концепта).
- Опис категоријалне структуре концепта (приказ хијерархије когнитивних класификационих особина у оквиру концепта).
- Опис концептуалног поља (приказ когнитивних класификационих особина које чине језгро, ближу, даљу и најудаљенију периферију).
- Упоредивање садржаја и структуре концептуалних поља у руском и српском језику.
- Закључци.

Као корпус за руски језик користили смо речнике и примере из Националног корпуса руског језика [<http://www.ruscorpora.ru/>]. Речници које смо консултовали су следећи: Большой толковый словарь [Кузнецов, 2009], Толково-энциклопедический

словарь [Ефремова, 2006], Большой толковый словарь современного русского языка в 4 т. [Ушаков, 2000], Словарь русского языка в 4-х томах (МАС) [Евгеньева, 1999], Толковый словарь русского языка [Ожегов, Шведова, 1992], Толковый словарь живого великорусского языка [Даль, 1880-1882], Речник синонима руског језика [Абрамов, 1999], Речник антонима руској језика [Львов, 1984], Асоцијативни речник [Караулов, 2002, <http://www.thesaurus.ru/dict/dict.php>], Фреквенцијски речник [Ляшевская, 2009], Речник епитета [Горбачевич, 1979], Фразеолошки речник [Федоров, 2008], Речник руских идиома [Кустова, 2008], Творбено-морфолошки речник [Сабаева, Микулин, 1997], Енциклопедијски речник афоризама и узречица [Серов, 2005] и Велики речник руских узречица [Мокиенко, Никитина, 2007].

Из Националног корпуса руског језика анализирали смо по 300 узорака за сваки концепт, а узорци су узети из новинских и књижевних текстова, као и из разговорног језика.

Као корпус за анализу пословица користили смо зборник пословица В. Даља у електронском облику [http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/dal/05.php].

Као корпус за српски језик користили смо речнике и примере новинских и књижевних текстова, пронађене на интернету. Речници које смо консултовали су следећи: Речник српског језика МС, 2007, Речник САНУ, *Sinonimi i srodne reči srpskohrvatskog jezika*, 2004, Асоцијативни речник српског језика, 2005, *Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika* 1982. Као корпус за анализу пословица користили смо Зборник пословица Вука Караџића [Караџић, 1969] као и зборник „Вукове народне пословице с регистром кључних речи“ Михаила Шћепановића, који садржи пословице из Вукове збирке, а и неке нове, које се у тој збирци не помињу. Користили смо и материјал пословица пронађен на интернету.

Укупан број анализираних примера из новинских и књижевних текстова је 300 за сваки концепт.

Прва глава овог рада посвећена је теоријско-методолошким поставкама у чијим је оквирима вршено истраживање. Описане су основне поставке когнитивне

лингвистике и њени основни оперативни појмови. Посебну пажњу поклонили смо појмовима *језичка слика света* и *концепт*. У оквиру језичке слике света размотрили смо концепције В. Хумболта, Л. Вајсгербера, Е. Сепира и Б. Ли Ворфа. Размотрили смо актуелне приступе тумачењу концепта у руској лингвистици. Детаљно смо приказали методологију анализе концепата према З.Д. Поповој и Ј. А. Стернину које смо се придржавали у раду.

Друга глава посвећена је концепту *правда* у руском језику и његовом еквиваленту *истина* у српском.

Трећа глава посвећена је концепту *правдивост* у руском језику и његовом еквиваленту *истинитост* у српском.

У четвртој глави описали смо концепт *справедливост* у руском и концепт *праведност* у српском језику.

У последњем делу рада изнели смо закључке везане за концепте које смо истраживали.

У прилогу рада налази се део корпуса који се односи на примере из новинских и књижевних текстова, као и корпус пословица и афоризама. Примере из речника наводили смо у самом раду.

ГЛАВА I

КОГНИТИВНИ ПРАВАЦ И РАЗЛИЧИТИ ПРИСТУПИ ПРОУЧАВАЊУ КОНЦЕПТА У КОГНИТИВНОЈ ЛИНГВИСТИЦИ

1. Когнитивни правац у лингвистици

Поред назива „когнитивна лингвистика“, који се махом везује за подручје Европе, користе се и други називи за дату лингвистичку област: „когнитивна граматика“ на подручју САД-а, и „когнитивна семантика“ на подручју Русије. Сам правац настао је у Америци, а назив „когнитивна граматика“, поникао отуда, објашњава се широким поимањем термина „граматика“ карактеристичним за америчку лингвистику. Историјски гледано, когнитивна лингвистика је настала као алтернатива генеративној граматици Н. Чомског, и оно што свакако раздваја ова два правца је усмереност когнитивне лингвистике ка изванјезичким структурама и садржајима.

Когнитивна лингвистика у свом савременом облику не постулира нов предмет истраживања, нити уводи нове методе, већ само указује на могући нови методолошки приступ старим темама. Сама појава ове науке представља резултат свеопштих методолошких промена које су захватиле лингвистику средином 20. века. Дате промене се највише односе на почетке истраживања дубљих структура језика које нису доступне непосредном теоријском разматрању.

У когнитивној лингвистици инструменте за тумачење језичких појава представљају когнитивне структуре и процеси у људској свести. Когнитивне структуре су заправо психолошке структуре наше свести које различити аутори различито називају: фрејм (према Чарлсу Филмору), идеализовани когнитивни модел (према Џорџу Лејкофу), ментални простор (према Жилу Фоконијеу), скрипт (појам увео Р. Шенк, примењивала га је Ана Вежбицка) и многи други називи.

За когнитивну лингвистику је посебно значајна гешталт теорија, настала као резултат унакрсних истраживања психологије, логике и

епистемологије. Наиме, одавно је постало очигледно да се наука бави рашчлањивањем сложених предмета на саставне елементе. Наиме, сматра се да је било који научни проблем решен ако се елементи одређене целине рашчлане, открију законитости које их спајају и поново склопе у целину. Основна поставка гешталт теорије заснована је на претпоставци да постоје целине чија својства нису условљена особинама саставних елемената, већ се природа односа између датих елемената утврђује само на основу целине. Гешталт теорија покушава да опише природу таквих целина. Сам појам гешталт, који се користи и у когнитивној лингвистици, одговара појму фрејма или менталног простора и означава целину, на супрот појединачном елементу. Гешталт представља целовиту структуру или конфигурацију (физичку, социјалну, биолошку или психолошку) која има својства несводива на скуп делова од којих је сачињена [Добровольский, [http: krugosvet.ru/enc/gumanitarnye_nauki/lingvistika/KOGNITIVNAYA_LINGVISTI KA.html](http://krugosvet.ru/enc/gumanitarnye_nauki/lingvistika/KOGNITIVNAYA_LINGVISTIKA.html)].

Лингвистичка семантика је у великој мери допринела развоју когнитивне лингвистике. Ова два правца су веома блиска и имају заједничку методолошку базу, што је и навело многе ауторе, посебно у Русији, да когнитивну лингвистику називају когнитивном семантиком. Међу њима, ипак, постоји суштинска разлика: док семантика посматра језички систем кроз структурне односе, когнитивна лингвистика иде корак даље и уводи у истраживање језичких појава фактор човека који осмишљава свет. Тако се успоставља веза између човека, света и језика, а све их повезује сазнајни процес који се одвија у људској свести. Представници руске когнитивне лингвистике који су дошли из различитих области семантике су Н.Д. Арутјунова, Ј.С. Степанов, Ј.С. Кубрјакова, В.Н. Телија и други. Што се тиче америчких представника ту су, пре свега Л. Талми и Р. Лангакер.

Још један извор когнитивне лингвистике је когнитивна наука, која се развијала упоредо са когнитивном лингвистиком. Ову науку називају још и когнитологијом. Настала је као резултат развоја вештачке интелигенције, а предмет јој је функционисање људског знања. Когнитологија је позајмила од

теорије информације појам информације и структуре знања, обраде информације и њеног чувања у меморији, као и презентовање информације на путу од људске свести ка језичким формама. Основна поставка когнитологије је да у процесу мишљења човек користи различите структуре знања као што су *фрејм*, *сценарио*, *модел* и др. 70-их година XX века у области истраживања вештачке интелигенције појавила се претпоставка, која је важна и за развој когнитивне лингвистике - да се интелектуални процеси човека не могу свести на универзалне законе људског мишљења, како се раније веровало. Већину интелектуалних проблема човек решава ослањајући се на своја постојећа искуства и свака интелектуална активност покреће различита знања прикупљена током година.

Значајну улогу у формирању когнитивне лингвистике одиграли су и резултати истраживања лингвистичке типологије и етнолингвистике, који су омогућили да се боље схвати шта је универзално у структури језика и који су дали подстицај за откривање изванјезичких узрока појаве универзалија и разноликости у језику. Аутори из ове области су Л. Талми, Џ. Лејкоф, П. Кеј, који је у коауторству са Б. Берлином написао књигу из области етнолингвистике „Основни називи боја“ (1969), као и многи други.

Развој когнитивне лингвистике у Русији везује се најпре за Ј. С. Кубрјакову, која је веома детаљно на руском говорном подручју представила радове зачетника когнитивне лингвистике Џ. Лејкофа, Р. Лангакера, Р. Цекендорфа и других. У свом речнику когнитивних термина под називом „Краткий словарь когнитивных терминов“, који је саставила у коауторству са својим колегама [Кубрјакова, 1996], поменута ауторка је изложила научне основе америчке когнитивне лингвистике. Упоредо са настанком овог речника, у Русији се развијала лексичка семантика на основу компонентне анализе. Семантички параметри које су открили Ј.Д. Апријан, И.А. Мелчук и А.К. Жолковски омогућили су састављање семантичких речника и потрагу за елементарним смисловима („первоэлементы“) у језику. Дати елементарни смислови (или „примитиви“, како их назива Ана Вежбицка), према овим

ауторима, налазе се у основи когнитивне активности човека [Према Стернину, (аут.прев.) 2001:7-12].

Значајан удео у развоју когнитивне лингвистике у Русији имају аутори Н.Д. Арутјунова, Ј.С. Степанов, З.Д. Попова, И.А. Стернин, В.Н. Телија и многи други, који су у својим радовима наглашавали значај „људског фактора“ у језику, као и значај повезаности лингвистике са филозофијом и психологијом. Посебан значај има књига Ј.С. Степанова „Константы: словарь русской культуры“ [Степанов, 1997]. Ова књига, заправо, представља први покушај систематизације вредности руске културе кроз опис различитих културних концепата.

Когнитивна лингвистика истражује менталне процесе при спознаји и осмишљавању стварности, као и форме менталне репрезентације спознате стварности. Материјал на којем се врши лингвокогнитивна анализа је увек језик, али циљеви анализе могу бити различити: од дубинског истраживања језика до конкретног моделовања садржаја и структура засебних концепата као јединица националне свести. Крајњи циљ истраживања когнитивне лингвистике, по Ј. Кубрјаковој, је „добивање података о функционисању ума“. Истраживање људске свести, заправо, представља заједнички предмет когнитивне науке и когнитивне лингвистике. Међутим, когнитивна лингвистика за материјал увек има језик - и онда када истражује когнитивне процесе, она изводи закључке о типовима менталних појава и процеса у односу на језик [Кубрякова, 2004:10-13].

2. Основни оперативни појмови когнитивне лингвистике

Основни појмови којима оперише КЛ су разум, мишљење, информациона база, когнитивни модел, категоризација, вербализација, менталитет, константе културе, језичка слика света, концепт, концептуализација и концептосфера. Објаснићемо укратко неке од ових појмова, а затим ћемо се детаљније задржати на онима који су за наше истраживање најбитнији.

Конкретно научно проучавање мишљења добило је маха тек у 19. веку под утицајем формалне логике и учења о асоцијацијама (први је термин *асоцијација* увео Џон Лок крајем 17. века, али је сам појам постојао још у античкој философији)¹. У формалној логици психолошка анализа мишљења се сводила на издвајање засебних мисаоних процеса: поређење и апстраховање особина, класификацију и слично. Сматрало се да појмови настају као резултат складиштења афективних слика и представа у свести, при чему долази до одвајања општих од мање битних особина. Међутим, овакав „механички“ приступ мишљењу није могао да објасни, на пример, уметничке мисаоне процесе.

Каснији правац, бихејвиоризам, посматрао је мисаону активност као скуп невербалних говорних вештина које се формирају у складу са шемом „стимулус – реакција“.

ГештALT-психологија је посматрала мишљење као процес деструктуризације проблемске ситуације, када субјекат открива нове односе и везе у датој ситуацији које се не могу извести из пређашњег искуства и већ постојећих асоцијација.

Тек почетком 20. века радови Л. Леви-Брила, В. Келера, Н. Ладигине-Кетс и других, показали су да мишљење почива на променљивим законима који су у директној вези са историјским развојем друштва. Истраживања ових аутора су подстакла нови поглед на мишљење као на узајамни однос објекта и спољашњих активности. На тај начин се, заправо, мишљење посматра као спољашња активност у сложеним ситуацијама и као операција која се може приказати, а тиме и анализирати, путем шема, макета и конструкција. Тако је мишљење престало да буде скривени унутрашњи процес, што је дало могућност за посматрање и проучавање и спољашњих манифестација мишљења, на пример, кроз језик [Брокгауз, Эфрон, <http://www.vehi.net/brokgauz/>].

Информациона база мишљења представља скуп знања одређене лингвокултурне средине, коју у структурисаном облику поседују сви

---

¹Џон Лок је под асоцијацијама подразумевао нетачне интуитивне идеје, насупротив идејама насталим у процесу мисаоног осмишљавања [БСЭ, 1970, статья *Ассоцианизм*].

говорници датог језика. Она се формира помоћу когнитивних структура (фрејмова, гешталта, сценарија и сл.) и улази у основу језичке компетенције. Информација која се кодира и чува у облику когнитивне структуре подразумева не само знање о свету, већ и знање о језику. Информациона база мишљења је, заправо, концептосфера. Дати појам је у руску лингвистику први увео Д.С. Лихачов. Он дефинише концептосферу као свеукупност концепата једне нације [Лихачов, 1993:5]. З.Д. Попова и И.А. Стернин сматрају да је веома важно за проучавања језичких појава из когнитивног аспекта одвојити појмове концептосфера и језички семантички простор (ЈСП). Док је концептосфера чисто мисаона сфера, састављена од концепата у облику мисаоних слика, ЈСП је онај део концептосфере који је изражен језичким знаком. Концептосфера је увек шира од ЈСП у којем не морају сви концепти имати свој језички израз. У оквиру концептосфере и семантичког језичког простора делују когнитивни класификатори који дате појмове уређују у одговарајуће структуре. Класификатори су ментална категорија, која је у основи самог људског мишљења. Појам класификатора увео је у лингвистику Ц. Лејкоф, о чему ће касније, у овом раду, бити речи. Човек примењује когнитивне класификаторе да би осмислио податке које добија из спољашњег света. То је, заправо, начин да се класификује искуство у процесу когниције [Попова, Стернин, 2002:23-24].

Када помињемо појам концептосфере не можемо заобићи и појам менталитета који је са њим уско повезан. Менталитет карактеришу специфични нивои индивидуалне и колективне свести, и у том смислу он подразумева и тип мишљења. Менталитет је она општа слика света која настаје на основу природних предиспозиција и социјално условљених фактора. Менталитет треба разликовати од расположења, вредносних оријентација у друштву и идеологије која одражава друштвене навике, колективне емоције и стереотипе понашања. Он је мање подложен променама, јер, иако укључује и вредносну оријентацију, захвата дубље нивое колективне и индивидуалне свести и налази се у дубљим слојевима људске психе [Левит, 1998].

За разлику од концептосфере, која представља скуп мисаоних јединица, прикупљених у току сложеног процеса националне когнитивне спознаје, менталитет је више повезан са сфером вредновања и оцене. Помоћу менталитета се чињенице стварности вреднују као добре или лоше, вредне или безвредне, које одговарају или не одговарају општеприхваћеним вредностима. Када говоримо о менталитету, мислимо, пре свега, на национални менталитет. Овај последњи треба разликовати од националног карактера, који се више тиче емоционалне и психолошке сфере човекове активности. Национални карактер представља норму човековог понашања у друштву, док је национални менталитет везан за логичку, концептуалну и когнитивну активност човекове свести [Попова, Стернин, 2002b:45].

Константе културе су концепти, настали у дубокој прошлости на основу културног наслеђа једне нације. То су најфреквентнији концепти које један језик кодира. О културним константама у руском језику говори Ј. Степанов у својој књизи *Константы. Словарь русской культуры* [Степанов, 1997]. Као константе руске културе Степанов помиње и концепте који су тема нашег рада: истину, правду и праведност.

3. Језичка слика света (ЈСС)

Појам слике света везан је за феномен самог постојања човека и његове интеракције са светом. То је свеукупна представа о свету која настаје као резултат човекове активности. У процесу формирања слике света учествују различити аспекти човекове психичке активности, почев од осећања и представа, до мишљења. Формирање слике света представља сложен процес у току којег човек спознаје и преосмишљава свет, пропуштајући га кроз призму свог менталитета и своје индивидуалности, а затим га одражава кроз одређену активност: језичку комуникацију, уметност, ритуале и слично. Крајњи резултат датих процеса је одређени поглед на свет. Дакле, сама слика света утиче на формирање човековог односа према свету, природи, другим људима и животу уопште. Она одређује и норме понашања у једном друштву [Апресјан, 1995:45].

Језик учествује непосредно у формирању ЈСС и то на два начина: као прво, помоћу њега се формира слика света, а, као друго, сам језик, путем одговарајуће лексике, одражава друге слике света човека, везане за одређену професију, нацију, индивидуални ментални склоп и др. Помоћу језика оно емпиријско знање које поседује сваки човек постаје колективно, претварајући се у колективну друштвену филозофију [Апресјан, 1995:46].

Неопходно је разликовати језичку од когнитивне слике света, јер оне нису истоветне. Когнитивна СС је знатно шира с обзиром на то да језик не одражава читав садржај концептосфере. Језички израз немају сви концепти који постоје у човековој свести, само они који у датом моменту имају своју комуникативну вредност. Когнитивна слика света постоји у облику концепата који формирају концептосферу народа, а језичка слика света у виду језичких значења која формирају свеукупни семантички простор једног језика [Попова, Стернин 2002:12].

Ј.С. Кубрјакова у оквиру истраживања когнитивне основе језичке номинације говори о ЈСС као о структури знања о свету, чиме наглашава њен когнитивни карактер. Према Кубрјаковој когнитивно оријентисано истраживање деривационих процеса дозвољава да се утврде не само особености структурисања знања у нашој свести, већ и да се извуку одређени закључци о човековом схватању битних егзистенцијалних категорија и закона по којима овај свет функционише у физичком и друштвеном смислу [Кубрјакова, 2003:336-337].

Кубрјакова, такође, наглашава да при вредновању одређене слике света треба имати на уму да она није чист одраз света, нити је прозор у свет, већ представља начин интерпретације света. Језик није обично огледало света и зато он фиксира не само оно што је доживљено, већ и оно што је осмишљено и што већ има одређену интерпретацију [Кубрјакова, 2003:95].

Сам појам језичка слика света потиче од В. Хумболта и његових настављача неохумболтоваца, пре свега Л. Вајсгербера. Вајсгербер се, с једне стране, надовезује на Хумболтову идеју о унутрашњој форми језика, а с друге стране, на идеје америчке етнолингвистике, пре свега, на идеју о језичком

релативитету Е. Сепира и Б. Ворфа. Приказаћемо укратко идеје В. Хумболта су се уградиле у основу концепције језичке слике света.

Интересантна је идеја Хумболта о семантици језичког знака у којој увек остаје део који не подлеже опису. Ова идеја нам је битна, јер су о томе говорили и каснији истраживачи на подручју когнитивне лингвистике. Узрок дате појаве Хумболт види у особеностима националног карактера. Чак и при најконкретнијој употреби, каже Хумболт, језички знак неће изазвати једнаку представу у свести припадника различитих народа. Може се смело тврдити да свака реч садржи у себи нешто што не подлеже дубљем појашњавању путем језика, и зато, чак и када речи означавају исте појмове у различитим језицима, оне нису апсолутни синоними [Гумбольдт, 1984, http://destruction.narod.ru/gumboldt_ctrojentye_jasykov.htm].

Л. Вајсгербер је био надахнут идејом о идиотичности језичког садржаја, коју је пронашао у учењу В. Хумболта о унутрашњој форми језика. Своју теорију о ЈСС (Weltbild der Sprache) Вајсгербер је по први пут изложио у раду из 1930. године: *Матерњи језик и формирање духа* (Die Zusammenhang zwischen Muttersprache, Denken und Handeln) [Вајсгербер, 1993]. Он каже да фонд речи једног језика укључује и свеукупност мисаоних средстава, која су на располагању једном језичком колективу. Што је богатији фонд речи појединца, тиме и друштво у целини бива обогаћено мисаоним средствима. Могло би се рећи да се могућности матерњег језика састоје у поседовању одређене слике света у својим појмовима, која се преноси свим члановима језичког колектива [Вајсгербер, 1993:250].

Временом ће Вајсгербер напустити став о објективној основи ЈСС и почеће да истиче субјективну страну језика, засновану на чињеници да сваки језик одражава и одређени поглед на свет, карактеристичан за дати језички колектив, тј. за одређену нацију. Његова књига из 1953. године, *Граматика оријентисана на садржај* (Die inhaltbezogenen Grammatik) у потпуности одражава овај став [Према: Даниленко, <http://www.islu.ru/danilenko/articles/vaiskart.htm>].

Едуард Сепир (1884-1939) и Бенџамин Ли Ворф (1897-1941) су аутори хипотезе о лингвистичкој релативности. Хипотеза је настала 30-их година прошлог века, створио ју је Б. Ворф на основу идеје Е. Сепира. Сам термин „принцип лингвистичке релативности“ припада Ворфу, он га је увео по аналогији са принципом релативитета А. Ајнштајна. Према овој хипотези људи који говоре различитим језицима и припадају различитим културама на различите начине доживљавају свет. Ворф каже да човек анализира свет око себе помоћу средстава на која га упућује језик тј. у мноштву појава човек издваја одређене категорије и типове који су организовани помоћу језичког система похрањеног у нашој свести [Ворф, 1960:174].

Е. Сепир је схватао језик као организовани систем у којем су компоненте у строгом хијерархијском односу. Везе између компонената система одређеног језика граде се према својим унутрашњим законима и због тога је немогуће пројектовати систем једног језика на други, а да се при томе не поремете садржајни односи између компонената. Другим речима, језички системи различито фиксирају културни садржај, али, исто тако, својим носиоцима пружају различите могућности за перцепцију и осмишљавање стварности [Сепир, 1993: 261].

Ј. Апријан сматра да ЈСС представља одређени начин доживљаја и концептуализације стварности одражен у језику. У оквиру ЈСС језички концепти се групишу у јединствени систем погледа на свет и у колективну филозофију, коју неминовно усвајају сви носиоци језика. Језичку слику света Апријан назива и „наивном“, и каже да је она наивна у том смислу да се разликује од научне, што никако не означава да су представе, које један језик одражава, „наивне“ и примитивне [Апријан, Т2, 1995:39].

Савремени токови проучавања ЈСС крећу се у два правца: као прво, проучавају се засебни концепти, који су кључни за одређену културу. Дати концепти представљају стереотипе језичке и културне свести. Као друго, истраживања се врше у правцу реконструкције наивне слике света, која представља „преднаучни“ поглед на свет. Основне поставке овог другог

приступа су следеће: 1) Сваки природни језик одражава доживљај и концептуализацију стварности. Значења која један језик изражава групишу се у целовит систем који одражава колективну филозофију свих носилаца датог језика. 2) Поглед на свет, одражен у језику, у исто време је универзалан и национално специфичан. Говорници различитих језика могу различито видети и тумачити свет око себе, јер то чине кроз призму својих језика. 3) ЈСС је „наивна“, јер се разликује од научне. Постоје, на пример, наивне представе о психолошком свету човека. У њима су садржана искуства десетине поколења уназад, али та временска удаљеност не умањује њихову способност да буду корисне и у савременом свету. 4) У оквиру наивне СС можемо издвојити наивну геометрију, физику, наивну етику, психологију и др. Наивне представе сваке од ових области нису хаотичне, већ формирају одређени систем [Апресјан, Т2, 1995:351].

З.Д. Попова и И.А. Стернин сматрају да треба разликовати непосредну и посредну слику света. Непосредна слика света настаје непосредном спознајом путем чула и апстрактног мишљења. Постоје различите непосредне слике света које се могу односити на исти појам, а основна разлика међу њима је у методу спознаје. Тако постоје рационална и емпиријска слика света, дијалектичка и метафизичка, материјалистичка и идеалистичка, научна и наивна, религиозна и друге слике света. За разлику од непосредне, посредна слика света настаје као резултат фиксирања концептосфере у другостепеним знаковним системима који конкретизују когнитивну слику света која постоји у свести. Такве су језичка и уметничка слике света [Попова, Стернин, 2002:10-12].

В. Маслова сматра да између слике света, као одраза реалног света, и језичке слике света, као фиксираног одраза дате стварности, постоји сложен однос. Слика света може бити представљена помоћу просторних (горе-доле, десно-лево, далеко-близу и сл.), временских (дан-ноћ, зима-лето), количинских, етичких и других параметара. На њено формирање, поред језика, утичу и традиција, природа, васпитање, образовање и многи други социјални и индивидуални фактори. Језичка слика света није у истом реду са

научним сликама света (хемијском, физичком и слично), она им претходи и утиче на њихово формирање [Маслова, 2001:64].

По Масловој, сам термин „језичка слика света“ представља метафору, јер особености националног језика, које одражавају непоновљиво друштвено-историјско искуство једне нације, не формирају неку нову непоновљиву слику света, која се разликује од објективно постојеће, већ само специфичну националну конотацију, условљену начином живота, образовањем, културом и слично [Маслова, 2001:65].

О антропоцентризму и субјективном одразу објективног света говори Н.И. Сукаленко. Он каже да је језик саставни део културе коју наслеђујемо, а уједно и њено оруђе. Култура једног народа се вербализује путем језика, тј. у језику се акумулирају кључни концепти културе, а затим се транслирају кроз речи. Модел света који се ствара помоћу језика представља субјективни одраз објективног света: он је сав прожет антропоцентризмом [Сукаленко 1992:164].

По Ј.Н. Караулову, језичку слику света чини читав концептуални садржај једног језика [Караулов, 1996:264].

Ј. Јаковљева под ЈСС подразумева фиксиран у језику одређени поглед на свет, пропуштен кроз призму језика [Јаковлева, 1994:73-89].

У нашем раду разматрамо ЈСС кроз концепте који су кључни у обе културе – руској и српској. Истраживање концепата *истина – истинитост – праведност* требало би да укаже на стереотипе језичке и културне свести код оба народа и у том смислу представља реконструкцију наивне слике света.

4. Схватања и проучавања концепта

Према својој унутрашњој форми речи концепт и појам су идентичне: концепт је калк латинског *conceptus* што значи мисао, појам [БСЭ, 1997:339]. Међутим, у когнитивној лингвистици појам и концепт се разликују по свом садржају. Под појмом се подразумева свеукупност најважнијих особина

једног предмета. Он има једноставнију структуру од концепта, јер код њега преовладава садржајна компонента у структури, док је концепт знатно шири и има сложенију структуру. Концепти су национално-специфичне менталне творевине са планом садржаја који обухвата свеукупност знања о једном објекту и планом израза кроз свеукупност језичких средстава (лексичких, фразеолошких, паремиолошких и других). Концепти се донекле могу поистоветити са појмовима, али то нису било који појмови, већ само они који су најсложенији и најважнији за одређену културу [Маслова, 2008:35-36].

Концепт представља кључни појам когнитивне лингвистике, и, пошто је мисаона категорија која се не може директно посматрати, то отвара могућности за различите интерпретације његовог садржаја.

Иако сам термин концепт није нов, у свом савременом значењу он се употребљава тек од средине 20. века. Узрок новој употреби старог и познатог термина треба тражити у потребама когнитивне лингвистике за коју је постојећа сродна категорија појам постала недовољна због недостатка иконичности (сликовитости) у свом садржају. Нов термин концепт обједињује логичку и иконичну страну дате категорије.

Постоје бројне теорије које дефинишу концепт на различите начине: до сада није створена јединствена теорија која би објединила сва гледишта у једно. Међутим, различити приступи се међусобно не супротстављају, они само одражавају двојаку природу концепта: као значења језичког знака и као садржаја не само у оквиру језичког знака, већ и у свести говорника.

Приказаћемо како различити аутори дефинишу сам појам концепт, шта подразумевају под његовим садржајем и структуром, како гледају на однос концепта и језичког знака, на однос концепта и лексичког значења и по ком критеријуму врше класификацију концепата.

У руској лингвистици употреба термина концепт датира из 1928. године, када је објављен рад А. Аскољдова *Концепт и реч*. Међутим, каснија истраживања су утицала на ново сагледавање и тумачење овог термина, што

је довело и до стварања различитих теорија. Примећује се извесна психологизација концепта до које долази временом, посебно са развојем психоллингвистике [Воркачев, 2001а:64-72].

А.Аскољдов у поменутом раду тумачи концепт као менталну творевину која нам у мисаоном процесу замењује мноштво предмета исте класе. Поменути истраживач разликује спознајне и уметничке концепте, при чему наглашава да ова подела није одвећ строга. Спознајни концепти нам олакшавају спознају стварности путем номинације предмета и појава, док уметнички концепти садрже метафоричке елементе и често су супротстављени логичком току мисли. Границе између ова два типа концепта нису строге и зависе од медијума који изражава концепт. Спознајни концепти имају појмовни карактер, док су уметнички асоцијативног карактера и страна им је свака логика и прагматика [Воркачев, 2001а:64-72].

Следбеник Аскољдовљевог схватања концепта је Д. С. Лихачов. У раду *Концептосфера руског језика*, први пут објављеном 1993. године, Лихачев наглашава значај индивидуалног културног искуства, као и расположиви скуп знања и вештина које директно утичу на богатство и изражајност концепта. Највећа разлика у тумачењу концепта Д. Лихачова и А. Аскољдова је у многостраности концепта, коју наглашава Д. Лихачов. По Лихачову, концепт је «алгебарски скуп значења, које човек користи у писменом и усменом језику». «Алгебарски» - у смислу целокупности значења речи, које је веома тешко у потпуности обухватити језичким знаком, јер човек свако значење интерпретира на свој начин у зависности од личног искуства, образовања, професије итд. Концепт не настаје непосредно из значења речи, већ као резултат прожимања дескриптивног значења и социјалног искуства појединца [Лихачов, 2004:496].

Истраживања концепта која је спроводио Д. Лихачов послужила су као полазиште за многе касније теорије које разматрају овај проблем из различитих аспеката. Међутим, неке новине и поставке које је увео овај истраживач актуелне су и данас. Једна од њих је појам концептосфере. Д. Лихачов уводи овај термин по аналогији са терминима В.И. Вернадског

ноосфера и биосфера. Под концептосфером Д. Лихачов подразумева свеукупност концепата једне нације. Она је утолико богатија, уколико је богатија култура једног народа, његов фолклор, књижевност, наука и уметност [Лихачев, 2004:497].

Лихачов такође сматра да се свеукупна концептосфера једног језика и народа састоји од мањих концептосфера, везаних за професију, породицу, одређену друштвену групу и, на крају, за појединца као носиоца индивидуалне концептосфере. По њему, све ове концептосфере се међусобно прожимају, допуњују и обогаћују [Лихачев, 2004:498].

Д.С. Лихачов је зачетник лингвокултуролошког приступа концептуалној теорији чија је главна особеност разматрање концепта као основне јединице културе. Кроз дати приступ култура се разматра као свеукупност концепата са мноштвом међусобних релација. Основни представници овог правца, осим Д.С. Лихачова, су Ј.С. Степанов, В.В. Колесов, В.Н. Телија, В.И. Карасик, С.Г. Воркачов и други.

Ј.С. Степанов је своје идеје изложио у већ поменутој књизи *Константе. Речник руске културе* [Степанов, 1997]. Његови ставови су постали класични кад је у питању лингвокултуролошко тумачење концепта. По њему, концепт је компактна творевина културног садржаја у човековој свести. То је ентитет преко којег култура доспева у човеков ментални простор. Међутим, и сам човек преко овог ентитета доспева у културни простор [Степанов, 1997:40].

Ј. С. Степанов убраја концепт у исту групу појава као и појам и описује разлике између ова два термина. Своје становиште он образлаже идентичном унутрашњом формом ових речи. Међутим, колико год били слични дати термини, тврди Степанов, концепт и појам припадају различитим научним областима. Појам се најчешће користи у логици и филозофији, док је концепт најпре био математички термин, а сада се све чешће употребљава као оперативна јединица културе.

В.В. Колесов посматра концепт као извор семантичког садржаја који испуњава лексему. По мери свог историјског развоја, концепт се постепено

трансформише у слику, појам и симбол. Концепт реално постоји као што постоји језик, фонема, морфема и друге јединице плана садржаја. Он је константа језичког знака, а задатак му је да усмерава говорникову мисао и да му даје потенцијалне могућности за изражавање у оквиру датог језичког знака [Колесов, 1992:36]. Као главне особине концепта, Колесов истиче уметничку сликовитост, семантички синкретизам и припадност систему културних компоненти [Колесов, 1999:157-158].

Према Колесову концепт је, заправо, зачетак првобитне слике предмета или његовог првобитног смисла, оно што ће се касније развити у реч са одређеним значењем. То је архетип културе, првобитни и основни смисао, који непрестано обнавља ресурсе народног менталитета [Колесов, 2004:19].

По С. Воркачову сваки концепт у себи садржи предметну и комуникативну информацију о предмету. Под комуникативном информацијом Воркачов подразумева целокупну прагматичку информацију, когнитивну меморију речи и културно-етичку компоненту. Прагматичка информација језичког знака је везана за његову експресивну и илокутивну функцију. Когнитивна меморија речи представља смисаону карактеристику језичког знака везану за његову исконску намеру и за систем духовних вредности говорника датог језика. Културно-етничка компонента језичког знака је, по Воркачову, најважнија. Она одређује особености семантике језичких јединица и одражава језичку слику света говорника датог језика [Воркачев, 2001a:64-72].

В.И. Карасик и Г.Г. Сlišкин указују на честу замену термина «когнитивни концепт» и «лингвокултурни концепт». Њихово тумачење концепта се односи на лингвокултурне концепте. Лингвокултурни концепт представља условну менталну јединицу која нам служи за комплексно проучавање језика, свести и културе. Однос између језика, свести и културе се може дефинисати на следећи начин: концепт је ментална пројекција елемената културе, дакле, он се налази у свести, а своју форму добија тек путем језичке реализације [Карасик, Сlišкин, 2001:76]. Поменути аутори сматрају да лингвокултурни концепт треба разликовати од сличних појмова,

којима оперишу друге научне области, а то су фрејм, сценарио, скрипт, појам, слика, архетип, гешталт, стереотип и други. Основна разлика је у наглашавању вредносног елемента код лингвокултурног концепта, јер је средиште лингвокултурног концепта увек аксиолошки активно [Карасик, Слышкин, 2001:77].

Други, семантички, приступ тумачењу концепта заступају Н.Д. Арутјунова, Т.В. Булигина, Н. Ф. Алефиренко, А.Д. Шмељов и други аутори. Особеност овог приступа је другачији став о формирању садржаја концепта, у који улази целокупна семантика језичког знака, заједно са различитим типовима конотација. Н.Д. Арутјунова сматра да је термин „концепт“ дошао у лингвистику из логике и наглашава логичку страну концепта. По њој, концепт представља номинацију оног дела човекове свести која се користи у свакодневном животу [Арутјунова, 1988:142]. У датом кључу се описују бројни концепти у зборницима који излазе у редакцији Н.Д. Арутјунове под називом *Логический анализ языка* [Арутјунова, 1988-1995].

Други представници датог правца посматрају концепт као свеукупни потенцијал значења речи, заједно са конотативним елементом у који улазе културне, националне и социјалне компоненете. За поменуте ауторе основни задатак истраживача је откривање културно и социјално важних концепата у оквиру одређене националне или социјалне групе. На пример, за А.Д. Шмељова и Т.В. Булигину ови културно значајни концепти су „кључни“ за одређену културу и они сматрају да су они у самој основи одређене концептуалне слике света [Булыгина Т.В., Шмелев А.Д., 1995. с. 126-133].

Н. Ф. Алефиренко, који такође заступа семантички приступ, под концептом подразумева когнитивну категорију, оперативну јединицу «културне меморије», квант знања, или сложену неструктурисану смисаону творевину описно-иконичног типа [Алефиренко, 2002:17]. Исти аутор наглашава да различите етничке заједнице поред својих специфичних културних концепата имају и општекултурне концепте које одражавају општељудске вредности (на пример, концепти *слобода, живот, љубав, смрт, вечност*). Међутим, и ове општељудске концепте припадници различитих

етничких заједница различито доживљавају, јер и они пролазе кроз призму специфичног менталитета. Алефиренко наглашава да је менталитет срж једне културне заједнице, јер представља систем испољавања погледа на свет, духовних и вољних особина националног карактера [Алефиренко, 2002:17].

Поред наведених аспеката проучавања концепта, постоји и лингвокогнитивни аспект. Представници овог правца су Ј.С. Кубрјакова, А.П. Бабушкин, З.Д. Попова, А.И. Стернин, Н.Н. Болдирјев и други.

У Речнику лингвокогнитивних термина, који је изашао у редакцији Ј.С. Кубрјакове, концепт се тумачи као јединица менталних или психолошких ресурса наше свести, као и оне информационе структуре која одражавају човеково знање и искуство. Концепт је, заправо, оперативна јединица меморије, менталног лексикона, концептуалног система и језика мозга, читаве слике света, одражене у човековој свести [Кубрјакова, 1996:90].

Сличну дефиницију срећемо и у радовима А.П. Бабушкина. Поменути аутор сматра да је концепт дискретна садржајна јединица колективне свести, која одражава предмет реалног или ирационалног света и чува се у националној свести говорника једног језика у вербално дефинисаном облику [Бабушкин, 2001:53]. Функционална садржајност концепта као менталне јединице, по овом аутору, састоји се у начину узајамног повезивања и категоризације ствари [Бабушкин, 1996:16].

У радовима З.Д. Попове и И.А. Стернина концепт се разматра као комплексна ментална јединица у оквиру које се у процесу мисаоне активности активирају различите стране, и на тај начин концепт презентује своје различите особине и слојеве [Попова, Стернин, 2003:12].

У лингвокогнитивној теорији важно место заузима питање односа концепта и језичког знака. Већина истраживача на пољу концепта сматра да језичка средства преносе само део садржаја концепта. Проблем односа језика и мишљења се у савременој руској лингвистици разматра у светлу концепције *универзалног предметног кода*. Ову концепцију је разрадио Н.И. Жинкин, ослањајући се на неке идеје Л.С. Виготског. Према овој концепцији, у

људској свести одвојено постоје језик мисли и језик речи. Управо овај језик мисли Жинкин је назвао универзалним предметним кодом (УПК). Јединице овог кода су слике и представе које се формирају у свести човека у процесу спознаје стварности. УПК је невербалне природе, то је језик шема, представа, чулних одраза стварности, кинетичких импулса и слично. Јединице су му неурофизиолошке творевине које у биоелектричној форми кодирају сва наша знања и у таквом облику чувају у човековој меморији. Дате јединице заправо и омогућавају мишљење. Пошто је универзални предметни код невербалан, он се и не може у потпуности вербализовати. Он само помаже да се у свести формира првобитна замисао онога што говорник жели да изрази. У току кретања од мисли ка речи долази до декодирања језика интелекта у језички код. У процесу разумевања језика процес декодирања је обрнут – од језичког знака ка језику интелекта [према: Попова, Стернин, 2002:14-16].

По И.А. Стернину важно је разграничити концептосферу која постоји у свести носилаца језика и семантички језички простор. Концептосфера се састоји од концепата који постоје у свести у облику мисаоних форми, док је семантички језички простор онај део концептосфере који има свој израз у језичком знаку. Семантички језички простор је свеукупност значења која се преноси језичким знацима одређеног језика. Немогуће је стећи целовито знање о концептосфери једног језика само на основу проучавања семантичког језичког простора, јер је концептосфера знатно шира од њега [Попова, Стернин, 2002:23]. Поводом тога Ј. Степанов каже да при опису сложених апстрактних концепата истраживач може доћи само до одређене границе иза које се налази реалност коју је немогуће описати језичким средствима, већ само доживети [Степанов, 1997: 13].

Истражујући однос концепта и језичког знака, Н.Н. Болдирјев скреће пажњу на контекстуалну условљеност значења речи. Он сматра, да би се проанализирало значење неког језичког знака у когнитивном аспекту, потребно је утврдити област знања која лежи у основи значења датог знака, што заправо подразумева својеврсно структурисање дате области са циљем да се разјасни који су делови обухваћени језичким знаком. Међутим,

постављање строгих граница између језичког и енциклопедијског знања је врло тешко остварити. Богатство концептуалног садржаја и варијабилност концепта заправо отежавају стварање свеукупне представе о концепту као и изражавање појединих његових особина кроз језички знак [Болдырев, 2001: 27,33].

С. М. Толстој, припадница школе етнолингвистике на чијем је челу Н. Толстој, бавећи се знаковним системима традиционалних општесловенских форми, повезује концепт и културни код. Она наглашава културну компоненту језичког знака и, као и Слишкин, сматра да је језик само један од културних кодова, поред којег постоје и друге форме израза: ритуал, уметност, фолклор итд., које употпуњују садржај језичког знака. Културни садржај, по С. М. Толстој, може да се изрази средствима различитих кодова и сваки од њих има своју посебну структуру, и тек све форме израза датог садржаја у стању су да реконструишу оно што називамо јединицом наше менталне структуре или концептом [Толстая, 2008:333].

С.М.Толстој у својим истраживањима проширује средства изражавања концепта до конкретних чулних предмета, а не само представа о њима, изазваних језичким знаком. Када говори о културном коду, она има у виду не само скуп знакова различитог типа, намењених изразу одређеног смисла, на пример, написана или изговорена реч, гест, радња и слично, већ то могу бити и сами предмети природе, као и њихове функције (на пример, биљка у свом природном облику, али и слика те биљке, која служи за украс, биљка као храна или средство магијских ритуала, и слично). Светлана Толстој долази до закључка да културни код не чине само менталне представе везане за одређени објекат, већ су то сви знаци, обједињени на основу заједничког садржаја, који се користе у различитим сферама на различите начине, и она предлаже да се ти кодови назову концептуални [Толстая, 2008:334].

Однос између културног кода у уметности и концепта проналазимо у трактату В. Кандинског који из аспекта сликарског израза успоставља аналогију између речи и боја као знаковних система. Интересантно је да оно што један сликар говори о концепту у време када сам појам когнитивне

лингвистике а ни концепта у језичком смислу још није постојао (реч је о двадесетим годинама XX века), подудара се са мишљењем савремених лингвиста. Он каже да језички израз „поставља границу“ концепту који се налази у нашој свести и који се може конкретизовати једино стварањем материјалне форме (речи, боје, покрета, радње). На пример, када неко изговори реч „црвено“, то црвено у нашој представи о тој боји није ничим ограничено, јер је уопштено. Границу поставља сам човек мисаоним додавањем детаља. Црвена боја коју не видимо конкретно, већ само замишљамо, изазива мање-више тачне или нетачне представе и оне су увек уопштене. Кандински каже да је унутрашње „звучање“ боје као кад чујемо звук трубе у моменту када се изговори реч „труба“, при чему детаљи одсуствују [Кандинский, 1992:46]. Ми бисмо додали да исто важи и за реч која различито звучи у нашој свести, а различито када је изговоримо у одређеном контексту. Свако изговарање подразумева постављање границе значењу дате речи, и у том смислу могло би се узети у обзир руско значење речи „определить“ (одредити или поставити границу - „предел“), што нам наговештава да свако језичко изражавање концепта подразумева и његово одређивање.

5. Принципи класификације концепата

Класификацијом концепата бавили су се многи аутори. Навешћемо неке од класификација актуелних у когнитивној лингвистици, почев од класификације И.А.Стернина чији смо структурни модел концепта применили у нашем раду.

И.А. Стернин на основу односа базичног слоја и допунских когнитивних компоненти, он издваја три типа концепата – једнослојни (имају само основни, базични слој), вишеслојни (имају више когнитивних слојева који се разликују по степену апстрактности) и сегментни (састоје се од базичног слоја који окружују сегменти, равноправни по степену апстрактности) [Стернин, 2001:59-60]. Г.Г. Слишкин разликује индивидуалне, микрогрупне, макрогрупне, националне, цивилизацијске,

општељудске и друге концепте. Поменути аутор сматра да је веома важно узети у обзир носиоца концепта: индивидуални концепти су увек богатији и разноврснији од колективних, јер је колективна свест условљена свешћу и искуством појединаца који чине колектив. У оквиру колективних концепата се редукује све што је уникално у личном искуству и долази до сумирања подударности различитих виђења стварности. Концептосфера појединца може обухватати читав низ оригиналних елемената који нису заступљени у постојећем социуму [Слышкин, 2000].

Г.Г. Слишкин у коауторству са В.И. Карасиком покушава да одреди апроксимативну класификацију концепата на основу претходних истраживања других аутора (Д. С. Лихачова, Н.А. Красавског, Ј.И. Шејгала, Л.С. Бејлисона и других). Они сматрају да концепти могу да формирају емоционалну, творбену, текстуалну и друге концептосфере. Ако се класификују на основу својих носилаца, концепти могу бити индивидуални, микрогрупни, макрогрупни, национални, цивилизацијски, општељудски и други. На основу дискурса у којем се реализују, могу бити педагошки, религиозни, политички, медицински и други. По њима, и сам дискурс се може разматрати као концепт у свести говорника [Карасик, Слышкин, 2001:79].

В.Н. Карасик у својим новијим радовима предлаже класификацију концепата према унутрашњем садржају. Он издваја параметарске и непараметарске концепте. У параметарске убраја концепте који могу бити описани на основу различитих параметара (на пример, концепти *простор*, *време*, *кретање*, *празнина*, *вечност* и др.). Непараметарски концепти су менталне творевине које се могу одредити као регулативне и нерегулативне. Регулативне одражавају оцену човекове активности, која се конкретизује кроз одређене норме понашања (на пример, концепти мужевност, воља, истина, савест, част, морал, грех, дуг, љубазност и сл.). Нерегулативни концепти, према Карасику, нису везани за друштвене норме, али садрже културну компоненту, специфичну за одређени социум [Карасик, 2005:151-152].

А.П. Бабушкин као концепте разликује *мисаоне слике*, *шеме*, *хиперониме*, *фрејмове*, *инсајте*, *сценарије* и *калеидоскопске концепте*

[Бабушкин, 1996:43-67]. Он сматра да постоје лексички и фразеолошки концепти.

Н.Н. Болдирјев је допунио класификацију Бабушкина новим типовима које је издвојио према садржају и степену апстракције. Он разликује конкретне *чулне слике, представе, шеме, појмове, прототипе, пропозиције, фрејмове, сценарије* (или скрипте) и *гејшталте* [Болдирјев, 2001:36-38].

6. Методологија истраживања концепта примењена у раду

У нашем раду биће примењен семантичко-когнитивни приступ који су детаљно разрадили З.Д. Попова и И.А. Стернин у књизи «Когнитивная лингвистика» [Попова, Стернин, 2007].

Семантичко-когнитивна анализа подразумева кретање од семантичког садржаја према садржају концепата. У датом поступку веома важно место заузима когнитивна интерпретација резултата, без које истраживање остаје у оквирима лингвистичке семантике. Наше истраживање кретаће се од приказивања састава језичких средстава којима је презентован одређени концепт, преко описа семантике ових средстава, да бисмо на крају, уз примену метода когнитивне интерпретације, извршили моделовање садржаја концепта као глобалне мисаоне јединице са одређеним националним специфичностима и одређеним местом у концептосфери.

Свеукупност језичких средстава помоћу којих се вербализује одређени концепт, сагласно терминологији Попове и Стернина, назвали смо *номинативно поље* концепта [Попова, Стернин, 2007:49].

Језичка средства у оквиру номинативног поља концепта која ћемо анализирати су следећа: тумачење дато у речницима и енциклопедијама, етимолошко значење корена одговарајућих лексема, устаљене фразеолошке јединице, паремије, именичке, глаголске, придевске, метафоричке и устаљене конструкције, блиски и удаљени појмови (појмови који се налазе у истом контексту са појмовима *истина, истинитост, праведност* који су им блиски

или удаљени према значењу), као и присутност одговарајуће лексеме у називима.

У својој анализи поћи ћемо од претпоставке да постоје три основна структурна елемента концепта: **иконични садржај** (чине га **перцептивна** и **когнитивна** слика), **информациони садржај** и **интерпретационо поље**. Иконични садржај чини скуп особина концепта које се одређују путем чула (у случају перцептивне слике), или које су резултат метафоричког осмишљавања одређеног предмета или појаве (у случају когнитивне слике). На пример, ружа је *црвена*, лимун је *кисео*, медвед је *бео*. Особине *црвена*, *кисео*, *бео* чине когнитивне особине које улазе у састав перцептивне слике. Пример за когнитивну слику може бити конструкција *отворити душу* која заправо представља метафору. *Перцептивна* слика обухвата особине које се могу регистровати помоћу чула, док метафоричка слика повезује апстрактни концепт са материјалним светом [Стернин, 2007:108].

Информациони садржај концепта подразумева минимум когнитивних особина које одређују основна и најважнија диференцијална обележја предмета или појаве која се концептуализује. Информационих когнитивних особина обично нема много, то је онај минимум особина које одређују суштину концепта. На пример: квадрат – *има једнаке стране*; Москва – *главни град Русије*; авион – *летећи објекат, тежи је од ваздуха, има крила* [Стернин, 2007:109]. У нашем раду под информационам садржајем концепта ћемо подразумевати елементе који се понављају у различитим изворима који чине номинативно поље концепта.

Интерпретационо поље чине особине које на различите начине интерпретирају основни информациони садржај концепта. У овом делу структуре концепта срећу се различите „зоне“: зона **оцене**, која подразумева когнитивне особине које указују на оцену предмета или појаве). На пример: *добар/лош*, *леп/ружан*, *паметан/глуп*. **Енциклопедијска** зона, која подразумева особине концепта које захтевају одређено знање, искуство, обуку и сл.). На пример, когнитивне особине које чине енциклопедијску зону концепта „вода“ су следеће: *у њој је пријатно купати се, може бити плаве*

боје, човек се у њој може удавити итд. **Утилитарна** зона, која подразумева знања о концепту која омогућавају одређену практичну примену). На пример: *аутомобил – пуно обавеза око њега, лети се њиме путује на викендицу, зими није потребан* итд. **Регулативна** зона, која подразумева особине које регулишу човеково понашање везано за одређени концепт). На пример: *закон – треба га поштовати, треба кажњавати прекршиоце* итд. **Социјално-културна** зона која упућује на везу концепта са свакодневним животом и културом народа). На пример: *руски језик – Пушкин, песме, поље, бреге, село* итд. **Паремиолошка зона**, која подразумева одраз концепта у пословицама, изрекама и афоризмима. Ово је посебна зона у структури концепта јер одражава историјске представе једног народа о датом концепту [Стернин, Попова, 2007:111-113]. Паремије унутар ове зоне ћемо посматрати као одвојено поље које ћемо описати одвојено. Разлог овоме је што паремије не одражавају савремену слику света, већ сежу дубоко у прошлост националне језичке личности.

Графички приказ основних структурних елемената концепта:

Особине унутар базичне структуре концепта (иконичног садржаја, информационог садржаја и интерпретационог поља) представљају **класификационе когнитивне особине**, које треба разликовати од **диференцијалних когнитивних особина**. У оквиру концепта когнитивне класификационе особине организују у јединствену структуру многобројне диференцијалне когнитивне особине, које формирају садржај концепта. Објаснићемо укратко шта подразумевамо под класификационим, а шта под диференцијалним когнитивним особинама и илустроваћемо то примерима из рада.

Човекова свест има склоност да у процесу осмишљавања стварности групише у одређене категорије различите фрагменте те стварности. При томе се издвајају одређене особине које диференцирају различите категорије. Когнитивне класификационе особине формирају се као резултат категоризације особина одређене појаве или предмета. Ове особине организују различите концепте у јединствену структуру – концептосферу. Класификационе особине увек одражавају одређени аспект концепта. На пример, низ објеката у природи може бити окарактерисано према обележју

пола (људи, животиње). *Пол* представља класификациону когнитивну особину која групише у јединствену структуру различите објекте према обележју пола и истовремено супротставља ове објекте другим групама објеката који немају ово обележје (на пример, предмети, биљке) [Попова, Стернин, 2007:127].

За разлику од класификационих когнитивних особина постоје и диференцијалне когнитивне особине које представљају појединачне особине одређеног предмета или појаве. Ове појединачне особине улазе у састав класификационих особина. У наведеном примеру, где је *пол* класификациона когнитивна особина, диференцијална когнитивна особина би била конкретно обележје – *мушки/женски пол* [Попова, Стернин, 2007:128].

У нашем раду класификационе особине су оне особине које су заједничке за сва три концепта. До ових особина смо дошли кроз уопштавање значења концепта у различитим изворима – речницима и примерима из корпуса. Навешћемо неке од класификационих особина које ћемо помињати у раду: **вербална презентација, друштвене појаве, јединственост, карактер, одсуство, понашање, резултат** итд. За разлику од класификационих, диференцијалне когнитивне особине су конкретне особине предмета у одговарајућој групи класификационих особина. На пример, у оквиру класификационе когнитивне особине **понашање**, везане за концепт *правда* издвајају се следеће диференцијалне когнитивне особине: *честност 1, откровенност 1, тврдост 1, искренност 1* итд. Број поред особине означава број примера. Или, у оквиру класификационе когнитивне особине **карактер**, такође везане за концепт *правда*, издвајају се следеће диференцијалне особине: *лживая 1, чистота 1, жестока 1, злая 1* итд.

Класификационе когнитивне особине чине **категоријалну структуру концепта**. Категоријална структура сва три концепта која ћемо истраживати показује инвентар свих класификационих когнитивних особина одређеног концепта. На основу броја примера може се утврдити хијерархијски однос ових особина унутар сваког концепта. Поред категоријалне структуре истраживаћемо и **макроструктуру** концепта која приказује распоређеност

класификационих когнитивних особина у базичној структури концепта (иконичном и информационом садржају, као и у интерпретационом пољу). Категоријалну и макроструктуру концепта треба разликовати од **структуре концепта**. Под **структуром концепта** подразумеваћемо структуру у којој је концепт организован у виду поља и у којој су различите класификационе когнитивне особине распоређене у различитим деловима структуре – језгру, ближој, даљој и најудаљенијој периферији. Оваква организација садржаја концепта нам показује фреквентност класификационих когнитивне особина, па ће у језгру бити оне најфреквентније, у ближој периферији нешто мање фреквентне, а у даљој и најудаљенијој периферији су најмање фреквентне особине.

Графички приказ структуре концепта:

Основне етапе семантичко-когнитивне анализе које ћемо следити у нашем раду су следеће:

1. Одређивање номинативног поља концепта. Номинативно поље концепта чини дескриптивно значење лексеме дато у речницима, као и

примери из корпуса. Све примере из корпуса ћемо поделити на различите типове конструкција: **именичке, глаголске, придевске, метафоричке и устаљене конструкције**. Осим ових конструкција анализираћемо **блиске и удаљене** појмове који представљају најфреквентније појмове који се помињу у истом контексту са појмовима *правда, правдивост* и *справедливост* и њиховим еквивалентима у српском језику.

2. Одређивање инвентара класификационих когнитивних особина за сваки концепт и за сваки извор који смо користили.

3. Опис макроструктуре концепта (распоређивање класификационих когнитивних особина према базичним елементима структуре концепта: иконичном садржају, информационом садржају и интерпретационом пољу).

4. Опис категоријалне структуре концепта (одређивање хијерархије когнитивних класификационих особина). Ова етапа представља последњи корак пре приказа структуре концепта која осликава фреквентност класификационих когнитивних особина за сваки концепт понаособ.

5. Инвентаризација класификационих когнитивних особина које чине језгро, ближу, даљу и најудаљенију периферију и приказ садржаја концепта у облику поља.

6. Закључци. После завршене анализе сваког концепта у руском и српском језику биће дати закључци везани за тај концепт. На крају сваке главе која се односи на анализу одређеног концепта у руском језику и његовог еквивалента у српском, биће дати закључци који се односе на упоређивање два концепта у оба језика (на пример *правда - истина, правдивост - истинитост, справедливост - праведност*). На крају рада биће приказани општи закључци који се односе на упоређивање концепата *правда-правдивост - справедливост* и њихових еквивалената у српском језику. Као основ за упоређивање концепата послужиле су нам класификационе когнитивне особине чија фреквентност у различитим деловима структуре указује на специфичности језичке слике света у руском и српском језику.

ГЛАВА II

КОНЦЕПТ ПРАВДА У РУСКОМ ЈЕЗИКУ И ЊЕГОВ ЕКВИВАЛЕНТ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

КОНЦЕПТ ПРАВДА У РУСКОМ ЈЕЗИКУ

Неопходно је напоменути да су у руском језику лексема *истина* и *правда* семантички веома блиске и понекад се користе за означавање једног те истог појма. О томе говоре значења ових лексема, дата у речницима, али и истраживања бројних аутора који ове појмове разматрају у оквиру истог концепта. За разлику од руског, у српском језику су *истина* и *правда* два одвојена концепта и значење самих лексема је удаљеније него у руском језику. Илустроваћемо значење ових лексема дата у руским речницима, као и истраживања аутора који су се бавили овом проблематиком.

Значења лексема *истина* и *правда* у речнику С.И. Ожегова и Н. Ю. Шведове:

Истина: 1. В философии адекватное отображение в сознании воспринимающего того, что существует объективно. 2. То же что *правда* (в 1. значении). 3. Утверждение, суждение, проверенное практикой, опытом.

Правда: 1. То что существует в действительности, соответствует реальному положению вещей. 2. Справедливость, честность, правое дело. 3. То же что и *правота* (разг.). 4. Вводное слово: утверждение истинности, верно, в самом деле. Нпр. „Я, правда, не знал этого“. 5. Союз: „Погоуляли хорошо, правда устали“. 6. Частица: выражает утверждение, уверенное подтверждение. „Я правда уезжаю. Говорят, ты женишься? – Правда.

Дата значења показују да је *правда* у руском језику нека врста *истине*, која се од ње разликује по томе што има релативнији карактер и везана је за неку конкретну животну ситуацију. Истина се у руском језику више повезује са нечим постојаним и непроменљивим. Према савременом тумачењу ових појмова *истина* је само једна, а има више врста *правде* у руском значењу те речи. Свако може да има своју *правду*. Међутим, није увек било тако.

Значење лексема *истина* и *правда* у речнику В. Даља разликује се од савременог значења ове две лексеме. Код В. Даља срећемо следеће значење (аут.прев.): „Истина је супротна лажи, подразумева све што је тачно, оно што јесте. У данашње време у руском језику овом појму одговара и појам *правда*, мада је боље да се под појмом *правда* подразумева истинитост (*правдивост*), праведност (*справедливост*) и правосуђе. *Истина* је од земље, она је атрибут људског разума, а *правда* је небеска, дар од Бога“ (Даль 1880-1882: II). Неподударане значења лексема *истина* и *правда* у Даљевом тумачењу са тумачењем која предлажу савремени речници руског језика нашло је свој одраз и у пословицама В. Даља (што ћемо видети приликом анализе руских пословица).

Сматрамо да је код В. Даља поменуто схватање значења лексема *истина* и *правда* настало под утицајем примера из споменика руске писмености које је В. Даљ у великој мери користио као материјал у својим истраживањима. Ово становиште поткрепљују истраживања Б.А. Успенског који је анализирао однос значења појмова *правда* и *истина* у споменицима руске писмености од XI од XIX века. Он је дошао до закључка да су ова два појма готово супротна у савременом тумачењу: до почетка XX века лексема *правда* се најчешће користила у религиозном контексту и означавала је „божију истину“ (*правда божия*), а реч *истина* односила се на појаве у свакодневном животу. Значење речи *правда* у старим руским споменицима било је оријентисано на идеал божанског порекла повезан, пре свега, са законом у религијском смислу те речи. Као пример Б. Успенски наводи синонимичне изразе *преступитъ правду* и *преступитъ закон*, као и назив за стари руски законик *Русская правда* [Успенский 1994: 191].

А. Д. Шмељов је покушао да истражи узроке овој инверзији значења речи *истина* и *правда*, до које је дошло у савременом руском језику, и дошао је до закључка да није заправо реч о потпуној инверзији значења, већ о промени представе о носиоцу истине. Речи *правда* и *истина* су супротстављене на основу две особине: на основу носиоца истине и извора истине. Под носиоцем истине Шмељов подразумева Бога и човека, а под извором истине подразумева подударане стварности и одређеног идеала. У старим руским споменицима под *истином* се подразумевало подударане стварности и идеала, који није нужно божанског

порекала, а *правда* се односила на апсолутну истину која јесте божанског порекла. У савременом руском језику, закључује Шмелов, дошло је до промене представа о носиоцу истине за ова два појма [Шмелев 1995: 55-57].

Постоје бројна мишљења да ли су у руском језику концепти *истина* и *правда* уопште одвојени концепти или их треба посматрати као један концепт, што је случај у свим западним културама, а исто тако и у српској култури. На пример, Ј. Степанов сматра да то данас јесу одвојени концепти, али да није одувек било тако. Он сматра да су се они у потпуности одвојили средином XIX – почетком XX века, управо у време настанка речника В. Даља, што лако може да објасни противречности у Даљевом тумачењу речи *истина* и *правда* [Степанов 1997: 318].

У српском језику, као и у другим европским језицима, не постоје два одвојена концепта који би обухватили семантику руских речи *истина* и *правда*. Зашто су у руском језику ово одвојени концепти одговор, можда, треба тражити у склоности руског менталитета ка поларизацији појмова. Многи аутори су говорили о овој склоности: Н. Арутјунова, Ј.М. Лотман, Б.А. Успенски, И.И. Толстој, А.Д. Шмелов и други. Дата поларизација се одвија на нивоу „више“ и „ниже“ сфере човекове спознаје и активности, при чему се у руској језичкој слици света увек даје предност „вишој“ сфери, што се манифестује на нивоу конотација. У руском језику парови овог типа су *радост/удовольствие, добро/благо, обязанность/долг, истина/правда* и др. О овоме је говорио Д. Шмелов у својој књизи „Русская языковая модель мира“ [Шмелев, 2002].

Ј. С. Степанов је у својим истраживањима руских концепата *истина* и *правда* дошао до закључка да постоје два извора *правде*, што је и узроковало поменути поделу на два концепта – *истина* и *правда*. Он сматра да, с једне стране, постоји *правда-истина* која представља рационалну, филозофску и правну истину, и, са друге стране, постоји *истина-справедливость* која представља практичну страну истине. Ј. Степанов сматра да поменута два извора истине представљају „источно“ и „западно“ тумачење истине које је код већине европских народа дало један концепт, који подразумева оба наведена значења, док је у руском језику дошло до раслојавања

овог концепта на два слична али не и истоветна појма – истина и правда [Степанов 1997:318].

У руској култури праведност (справедливость) се поистовећује са моралном вредношћу и са истином, а тиме се укључује у концептуално поље *правда*. На пример, у француском језику концепт *праведност* је укључен у концептуално поље *закон*, што значи да се односи на правну, а не моралну категорију. Подудараче оба значења у руској речи *правда* (*правда* као објективна истина и *правда* као морална вредност и праведност) говори нам о томе да Руси схватају закон не само као правну категорију која регулише људско понашање, већ и као лично морално убеђење, које је понекад чак супротстављено закону [Степанов 1997:328].

У нашем раду у првом плану је анализа концепта *правда* у руском језику, а концепт *истина* смо дотакли у оној мери у којој је семантичка блискост ова два појма у конкретним примерима то захтевала.

1. Номинативно поље *правда* у руском језику

1.1. Лексема *правда* у речницима и енциклопедијама

У делу који следи посматраћемо значење лексеме *правда* у различитим речницима. Најпре ће бити представљено дескриптивно значење ове лексеме у различитим речницима. Затим ћемо приказати значења ове лексеме као и лексема са супротним значењем дата у речнику синонима и антонима. Приказаћемо податке дате у асоцијативном и фреквенцијском речнику. На крају ћемо испитати валентност лексеме *правда* у речнику епитета, фразеолошком речнику, речнику руских идиома, енциклопедијском, речнику афоризама и узречица и у Великом речнику руских узречица.

Приликом одређивања дескриптивног значења лексеме *правда* консултовали смо више речника. Навешћемо значења лексеме *правда* дата у овим речницима. Большой толковый словарь [Кузнецов, 2009]:

1. То, что соответствует действительности, истина (истинная правда, святая п., чистая п., горькая п.), верно, действительно, выражение согласия со словами

собеседника, реалистическое изображение жизненных явлений в худож. произведении, на сцене.

2. То, что исполнено истины; правдивость.
3. Справедливость, порядок, основанный на справедливости.
4. В составе средневековых названий сводов законов (с прописной буквы).
5. Правда в значении частицы (утверждение, уверенное подтверждение в смысле верно, справедливо, в самом деле так).
6. Правда в знач. Вводного слова. «По правде говоря».

Толково-энциклопедический словарь [Ефремова, 2006]:

1. Сущ. правда - то, что соответствует действительности, истина.
2. а) Правдивость, правильность.
б) Разг. Правота.
3. Порядок, основанный на справедливости.
4. Союз в значении уступительности.
5. Частица. Выраз. Утверждения, согласия со словами собеседника, вводное слово (действительно, в самом деле).

Большой толковый словарь современного русского языка в 4 т. [Ушаков, 2000]¹:

1. То, что соответствует действительности, истина.
2. Правдивость, правильность.
3. Идеал поведения, заключающийся в соответствии поступков требованиям морали.
4. Правота (разг.).
5. Название кодексов средневекового права (русская правда).
6. В значении сказуемого: верно, справедливо, в самом деле так (То правда: Россия не в шелку).
7. В значении вводного слова (действительно, в самом деле).

---

¹ Постоји више издања овог речника, навидимо их овде сва: *Толковый словарь русского языка: В 4 т. / Под ред. Д. Н. Ушакова. Т. 1. М., 1935; Т. 2. М., 1938; Т. 3. М., 1939; Т. 4. М., 1940. (Переиздавался в 1947-1948 гг.); Репринтное издание: М., 1995; М., 2000.*

Словарь русского языка в 4-х томах (МАС) [Евгеньева, 1999]:

1. То, что соответствует действительности, истина.
2. То, что исполнено истины, правдивость.
3. Справедливость, порядок, основанный на справедливости.
4. В составе средневековых названий сводов законов.
5. В значении наречия (верно, справедливо, в самом деле).
6. В значении вводного слова (действительно, в самом деле).
7. В значении уступительного союза.

Толковый словарь русского языка [Ожегов, Шведова, 1992]:

1. То, что существует в действительности, соответствует реальному положению вещей.
2. Справедливость, честность, правое дело.
3. То же, что правота (разг.).
4. Вводное слово, утверждение истинности, верно, в самом деле.
5. Союз.
6. Частица (утверждение, уверенное подтверждение).

Толковый словарь живого великорусского языка [Даль, 1880-1882]:

1. Истина на деле, истина во образе, во благе.
2. Правосудие, справедливость.
3. Неумытность, честность, неподкупность, добросовестность.
4. Правдивость, как качество человека или как принадлежность понятия или рассказа. Противопол. ложь.
5. Праведность, законность, безгрешность.
6. Судебник, свод законов, кодекс.
7. Право суда, власть судить, карать и миловать, суд и расправа (стар.).
8. Стар. Пошлина за призыв свидетеля к допросу.
9. Наречие (истинно, да, так, согласен, бесспорно).
10. Союз: хотя, конечно.

Након уопштавања свих наведених дефиниција, добијамо следећа значења речи *правда* (превод аутора):

Правда – “то, что соответствует действительности“ (оно што одговара стварности). Дато значење је присутно у свим речницима, једино се у речнику В. Даља на првом месту правда дефинише као „истина на делу“ («истина на деле, истина во образе, во благе»).

Правда - „то, что исполнено истины, правдивость“ (оно што је истинито). Дато значење није присутно у речнику С.И. Ожегова и Н.Ј. Шведове.

Правда - справедливость, порядок, основанный на справедливости“ (праведност, поредак заснован на праведности). Д. Ушаков дато значење дефинише као идеал понашања заснован на одговарајућим моралним нормама, при чему не користи директно реч *праведност*. У речнику С.И. Ожегова и Н.Ј. Шведове дато значење је на другом месту. На трећем месту је значење које није присутно у другим речницима, а то је правичност, правилност (рус. *правота*). Код В. Даља, као што смо већ поменули, дато значење је на другом месту, а дефинисано је заједно са правосуђем (правосудие, справедливость).

У појединим речницима помиње се значење правде у саставу законика („Русская правда»). Ово значење није присутно у речнику Т.Ф. Јефремове, С.И. Ожегова и Н.Ј. Шведове, а у свим осталим поменутих речницима је присутно.

Правда као прилог у значењу „заиста“.

Правда као партикула.

У речнику В. Даља, који је најстарији од свих поменутих речника, постоје и друга значења речи правда, која су оријентисана на правосуђе и религијске представе („законитост“, „праведност“ у религијском смислу, правда као право суда да кажњава и врши помиловање). Још једно значење ове речи, које проналазимо у речнику В. Даља, а које није више у употреби је одређена сума новца која се плаћала приликом позивања сведока на судску расправу (рус. *пошлина*).

У нашем раду ослањаћемо се само на основна значења именице *правда*, док значења партикуле и прилога неће бити анализирана.

У Речнику синонима руског језика Н.Абрамова наилазимо на следеће синониме за лексему „правда“: „*быль, да, действительно, истина, хотя всеми правдами и неправдами, выбрить всю правду-матку в глаза, за правду бог лица набавляет, резать правду-матку*“ [Абрамов, 1999].

У Речнику антонима руског језика М.Р. Љвова, као антоними за лексему „правда“ наводе се следеће лексеме: „ложь, неправда, обман, вранье (разг.), кривда“. Ложь и обман се такође наводе и као антоними за лексему истина [Љвов, 1984].

У Асоцијативном речнику реч „правда“, према опадајућој фреквентности, указује на следеће асоцијације: газета 45, ложь 25, горькая 13, чистая 9, Комсомольская 7, матка 7, жизни 6, кривда 6, глаза колет 3, истина 3, лживая 3, Московская 3, известия 2, истинная 2, наша 2, нет 2, о жизни 2, одна 2, пионерская 2, true 1, Wahrheit 1, а не ложь 1, А.Лебедь 1, абсолютная 1, в глаза 1, в лицо 1, ваша 1, Востока 1, вранье 1, всегда 1, всегда одна 1, газеты 1, говорить 1, единственная 1, ее нет 1, жестокая 1, жжет глаза 1, жива 1, Жириновского 1, за 3 копейки 1, звезда 1, злая 1, знает 1, игры 1, из слов 1, Искра 1, искренняя 1, колет глаза 1, колющая глаза 1, ком 1, кондовая 1, КПСС 1, матушка 1, мать 1, на кривду 1, не вся 1, не читать 1, незнакома 1, некрасивая 1, необходима 1, о себе 1, обманчива 1, общая 1, оправдание 1, ответственность 1, откровение 1, откровенность 1, пионер 1, реакция 1, решение 1, русская 1, Севера 1, советская 1, Союзпечать 1, сущая 1, твердость 1, только одна 1, хорошо 1, цель 1, честность 1, чистота 1 [Караулов, 2002, <http://www.tesaurus.ru/dict/dict.php>].

Фреквенцијски речник [Ляшевская, 2009] који смо консултовали саздан је на материјалу националног корпуса руског језика, који смо и ми користили као извор за наше истраживање. У овом речнику смо пронашли следеће податке о леми² „правда“: фреквенцијски ранг речи (редни број у заједничком фреквенцијском списку), број текстова у којима се појављује реч „правда“ (R), коефицијент

---

² Под термином *лема* се подразумевају различите функције једне лексеме. У конкретном случају то су функције различитих врста речи.

варијације (D) (што је овај коефицијент већи, реч се среће у већем броју докумената), и фреквентност употребе лексеме на милион речи у корпусу (ipm). Овај речник нам је, исто тако, пружио информације о односу употребе лексеме правда у различитим врстама текстова током различитих временских периода. Информације које смо добили су следеће:

	Лемма	Часть речи	Частота (ipm)	R	D	Текстов
32431	правда	adv	252.4	100	97	7655
32432	правда	part	0.6	40	86	55
32433	правда	s	175.5	100	96	3916

	Лемма	Част речи	Частота (ipm)	Худ.лит. 1950-60-е	1970-80-е	1990-2000-е	Публ. 1950-60-е	1970-80-е	1990-2000
418	правда	adv	252.4	212.3	286.2	275.7	160.1	261.9	301.9
641	правда	s	175.5	232.4	230.7	206.8	252.0	238.8	164.3

Поред дескриптивног значења лексеме *правда* испитивали смо валентност ове лексеме у следећим речницима: Речник епитета [Горбачевич, 1979], Фразеолошки речник [Федоров, 2008], Речник руских идиома [Кустова, 2008], Енциклопедијски речник афоризама и узречица [Серов, 2005] и Велики речник руских узречица [Мокиенко, Никитина, 2007].

У речнику епитета смо пронашли епитете који се односе на именицу „правда“ у руском језику:

Беспощадная, беспристрастная, бессмертная, бесспорная, бесценная, большая, великая, вечная, вселенская, всенародная, всечеловеческая, вымышленная, глубокая, голая, горькая, грозная, грубая, жгучая, жестокая, живая, жизненная, житейская, знакомая, истинная, историческая, кровоточащая, мудрая, мужественная, нагая, народная, настоящая, невеселая, незабываемая, неискоренимая, немеркнущая, неопровержимая, неоспоримая, неотразимая, непреложная, непререкаемая, неприкрашенная, неприкрытая, неприятная, несомненная, нетленная, обличительная, обыденная, оголенная, очевидная,

печальная, подлинная, реальная, резкая, светлая, святая, священная, совершенная, страшная, строгая, суровая, суцая, точная, трагичная, трезвая, ужасная, утешительная, холодная, человеческая, чистая, ясная, враждебная, всеразрешающая, маленькая, правденская, пылкая, разрозненная, роковая [Горбачевич, Хабло, 1979].

Фразеолошке јединице на које смо наишли у фразеолошким речницима и енциклопедији афоризама и узречица су следеће:

Голая правда — представља калк с латинског: *Nuda Veritas*. Означава неулепшану истину, онакву каква јесте [Серов, 2005].

Сермяжная правда — из романа «Златно теле» (1931) совјетских писаца Иљје Иљфа (1897—1937) и Јевгенија Петрова (1903—1942). Ово је истина која означава саму основу одређене појаве или се користи као иронија када се нека прописана истина жели приказати као дубока народна мудрост. Придев потиче од „сермяга” - грубо платно од којег се правила сељачка одећа [Серов, 2005].

Прост как правда — из студије Максима Горког «В. И. Ленин»: „Осенью 18-го года я спросил дмитровского рабочего Дмитрия Павловича, какова, на его взгляд, самая резкая черта Ленина? – Прост как правда.» Алудира се на једноставност истине [Серов, 2005].

Сидорова правда [да Шемјакин суд] – има значење поткупљив и неправедни суд. Дмитриј Шемјака је ослепео Василија Тамног и преотео му престо 1450. године. [Мокиенко, Никитина, 2007].

Сучья правда – затворски жаргон, означава новине за затворенике [Мокиенко, Никитина, 2007].

Подноготная правда. Разг. – суштина. Алудира се на један од начина кажњавања у старој Русији [Мокиенко, Никитина, 2007].

Была правда у Петра и Павла. Народна изрека, има ироничну конотацију. Алудира се на место за мучење и погубљење које је било у близини цркве Петра и Павла у Москви [Мокиенко, Никитина, 2007].

Варвара мне тетка, а правда сестра – у смислу „на бојим се правде“. Салтыков-Щедрин, Сатиры в прозе. 4. [Михельсон, 2005].

Вся правда в вине – од латинског *In vino veritas*. Пример: «Ведь точно, недаром гласит пословица, что истина в вине» (И.Тургенев, „Яков Пасынков“) [Михельсон, 2005].

Правда в ногах – алузија на обичај у старој Русији да се дужник на суду приморава на плаћање дуга путем разних врста мучења, између осталог батинањем гвозденим прућем по ногама [Большой толково-фразеологический словарь Михельсона, URL: dic.academic.ru]. У савременом руском језику првобитно значење се изгубило, остао је само израз „в ногах правды нет“ који се користи када се неко нуди да седне.

Правда глаза колет. Пример: „Великодушный рыцарь наш в бегство обращается. Видно не хочется правду-то узнать! Видно, колется она, правда-то“ (И.Тургенев, Несчастная) [Михельсон, 2005]. Ова изрека говори да је истина непријатна.

И то правда. Користи се у разговору као израз сагласности са речима саговорника. Пример: „Да вам бы лучше записать на бумажке... — Да, да, и то правда“ (Д. Григорович. Бобыль) [Федоров, 2008].

Что правда, то правда. Користи се у разговору, експресивно је маркиран израз, има значење „заиста“. Пример: — Какие ты вещи говоришь! — обиделась супруга его. — Ну, уж извини меня, Татьяна Михайловна! А что правда, то правда“ (Салтыков-Щедрин, Помпадурсы и помпадурши) [Федоров, 2008].

У Речнику идиома наишли смо на следеће конструкције: *абсолютная правда, настоящая правда, неоспоримая правда, полная правда, совершенная правда, сущая правда, чистая правда* [Кустова, 2008].

Према подацима из Творбено-морофолошког речника руског језика, речи које припадају истом морфолошком гнезду у руском језику су следеће:

пра'вд-енк-а, правд-и'в(ый), пради'в-о, не-правди'во, правди'в-ость, не-правди'вость, не-правди'в(ый), неправди'в-о, неправди'в-ость, пол-у-правди'вый, пра'вд-аин(ий), по-пра'вдаин-ему, по-пра'вдаин-ому, в-пра'вд-у, нареч., за-пра'вд(-у), нареч, запра'вд-аин-ий, в-запра'вд(у), взапра'вд-аин-ий, не-пра'вда, правд-о-иска'тель, правдоиска'тель-ств-о, правд-о-лю'б-ец, правд-о-люб(-и'в-ый), правдолю'б-иј-е, правдолю'б, правдолю'б-ец, правд-о-но'с-ец, правд-о-подо'бн(ый), правдоподо'бн-о, не-правдоподо'бно, правдоподо'бн-ость, не-правдоподо'бность, правдоподо'б-иј-е, не-правдоподо'бие, не-правдоподо'бн(ый), неправдоподо'бн-о, неправдоподо'бн-ость, неправдоподо'б-иј-е [Сабаева, Микулин, 1997].

1.2. Етимолошко значење корена *прав-*

Истраживање историјског развоја корена *прав-* је веома битно, пошто овај корен постоји у лексемама које се односе на концепте које истражујемо. Приказ историјског развоја нам показује у којим правцима је текао развој значења појединих лексема са овим кореном у различитим словенским језицима.

Р.М. Цејтлин је истраживала лексичко-семантичку групу *прав-* од које су у различитим словенским језицима настала различита производна значења. Пошто сматрамо да је њена анализа најисцрпнија када је овај корен у питању, приказаћемо укратко њене ставове [Цейтлин, 1973].

Реч *правда* у свим словенским језицима који имају дату реч, настала је од придева **pravъ* што значи *прав*. Овај придев је највероватније настао од праиндоевропског **pro-vos* које је сазвучно са латинским *probus* што значи *добар, поштен, честит*. Овај општеловенски корен је имао своју сопствену словенску историју која је садржана у специфичном значењу речи које имају овај корен, а која се разликује од значења еквивалената у несловенским језицима.

Општеловенски придев *правъ* од којег је настала реч *правда* у раном периоду словенске писмености је имао два значења: 1) *прав*, гладак, раван (о површини). У датом значењу придева главни антоними су били: *кривъ* и *стрънътънъ*³. 2) *прав*, без неравнина, без отклона улево или удесно. Антоними у овом значењу су били *кривъ*, *лѣкъ*⁴. Карактеристично је да је друго значење придева добило метафоричко значење које се најпре почело примењивати у теолошким текстовима. Ово пренесено значење придева *прав* је утицало и да значење антонима постане пренесено (*стрънътънъ*-лош, изобличен; *лѣкъ*- реч од које је настала реч *лаж*). У контекстима у којима се придев *прав* и изведене речи користио у пренесеном значењу, постепено се формирало самостално пренесено значење које је имало ускотерминолошки карактер.

Чињеницу да се старословенски придев *правъ* као и производне речи чешће

---

³ *стрънътънъ* – од лат. *serpentina* (вијугав пут) и *serpent* (извијен, змијолик). Касније је дато значење поред буквалног добило и своје пренесено значење.

⁴ извијен, нераван

користио у пренесеном значењу, Р.М. Цејтлин тумачи тиме што споменици словенске писмености који су се сачували до наших дана углавном носе библијски или хагиографски карактер. Са друге стране, дата пренесена значења (на пример, *правилан, исправан, праведан*) су формирала неку врсту семантичке подгрупе у којој се веома брзо издвојила друга полазна семантичка основа коју срећемо у речи *правьда* (оно што је правилно, праведно). Р.М. Цејтлин истиче да је значење речи *правьда* као синонима за истину и антонима за *лъжь* каснијег датума. Дакле, то су другостепена значења која су се касније развила у све три групе словенских језика.

Р.М. Цејтлин сматра да је за речи које су изведене од речи *правьда* (на пример, *правьдънѣи, правьдъно, правьдъникъ, оправьдѣти* и многе друге) основно семантичко језгро *справедливость* и све оне се користе у свом пренесеном значењу.

Каснији развој лексема из лексико-семантичке групе *прав-* кренуо је у два правца. Формирају се комплекси посебних значења и то: 1) религијско-етичког плана и 2) правних и судских појмова и термина. Оба значења су повезана са појмовима *праведност, исправност, истинитост* и другим. Могло би се рећи, сматра Р.М. Цејтлин, да је унутрашња форма речи у религијско-етичком плану повезана са *исправношћу* и *праведношћу*, а у правном смислу дате речи се ослањају на значење придева *прав*, али исто тако и на значење *правилан* и *праведан*.

Временом се формирало и посебно значење придева *правьдънѣи* као и именице *правьдъникъ* (са одговарајућим антонимима – *неправьдънѣи* и *неправьдъникъ*) у значењу *благочестив, који испуњава Божије заповести*. У овом значењу типични су антоними: *правьдънѣ - грѣшнѣ* и *правьдъникъ - грѣшникъ*. Веома је индикативно хришћанско значење речи *правьдънѣи* и *правьдъникъ* које су тесно повезане са значењем речи *правая вѣра, православие* и са речима изведеним од њих. За дату епоху, која се односи на прве споменике словенске писмености, карактеристично је супротстављање хришћанства као „праве вере“ (*правоверие*) и греха у свом изворном значењу – *грешка*. У том смислу –*прав-* има значење *праведан* - у религијском смислу онај који поседује врлину. Дато значење актуелно је до дана данашњег.

Што се тиче значења корена *прав-* које се развијало у правцу правне

терминологије, оно је везано за праведан суд и закон. У вези са овим значењем у руском језику је настала опозиција *правда-кривда*, која је нарочито распрострањена у разговорном језику.

1.3. Конструкције са лексемом „правда“ у различитим врстама текстова

Анализирали смо 300 примера из Националног корпуса руског језика са лексемом *правда* као именицом [<http://www.ruscorpora.ru/>]. Све примере смо поделили на неколико врста конструкција: глаголске, придевске, именичке, устаљене и метафоричке конструкције. Посебно смо истраживали и блиске и удаљене појмове, под којима подразумевамо речи сличне или супротне по значењу које се помињу у истом контексту са лексемом *правда*. Истраживали смо и примере у којима се „правда“ помиње у саставу различитих назива. Навешћемо неке од примера ради илустрације материјала који ће бити анализиран, а комплетан списак примера се налази у прилогу овог рада.

Глаголске конструкције:

А ещё в прокуратуре мне посоветовали не *искать правды* там, где её нет. [Ольга Алленова. «Не хоронить же их» // «Коммерсантъ-Власть», 2000].

Не забудем ещё и того, что в каких-нибудь отдалённых монастырях...сидели ведь и не охваченные заговором грамотеи, которые могли по простоте *писать правду* [А. А. Зализняк. Лингвистика по А. Т. Фоменко // «Вопросы языкознания», 2000].

И вообще она догадывалась, что всё с ней происходящее имеет отношение к её жизни и смерти ...и связано это с готовящимся *открытием окончательной правды*, которая важнее самой жизни [Людмила Улицкая. Казус Кукоцкого [Путешествие в седьмую сторону света] // «Новый Мир», 2000].

Придевске конструкције:

Ну так вот, *это чистая правда*: мой отец всю жизнь сводил женщин с ума [Вера Белоусова. Второй выстрел (2000)].

И вообще она догадывалась, что всё с ней происходящее имеет отношение к её жизни и смерти ...и связано это с готовящимся *открытием окончательной правды*, которая важнее самой жизни [Людмила Улицкая. Казус Кукоцкого [Путешествие в седьмую сторону света] // «Новый Мир», 2000].

Когда он про себя писал "душа моя чиста" — *это было истинной правдой*, и белый лист его творений остался чистым. [Виктор Астафьев. Затеси (1999) // «Новый Мир», 2000].

Именичке конструкције:

Люди испытывали голод правды, нехватку информации, но зато до глубины души, *честно переживали каждую крупницу правды* — вот этого как бы не потерять, как бы сохранить этот голод, как бы не стараться этот голод утолить чем-то меньшим, чем то, что ему соответствует [митрополит Антоний (Блум). О послании Патриарха Алексия к молодежи (1991)].

Но, в общем, *доля правды в ней есть* [И. Э. Кио. Иллюзии без иллюзий (1995-1999)].

Усталёне конструкције са лексемом „правда“:

Он был красив, *что правда, то правда*... [Вера Белоусова. Второй выстрел (2000)].

Лепила в глаза правду-матку [Алексей Варламов. Купавна // «Новый Мир», 2000].

Но что-то грызло его, недомолвки, маленькие неточности, ставившие под сомнение всё грандиозное и стройное сооружение окружающего мира, которому *верой и правдой, не рассуждая, служил* Колюнин отец [Алексей Варламов. Купавна // «Новый Мир», 2000].

Метафоричке конструкције са лексемом „правда“:

Эти *стихи дышали правдой*. [И. Грекова. Фазан (1984)].

Но что делать, когда *сама правда, гонимая, умирает* [И. Грекова. Без улыбок (1975)].

А жанровая обёртка, повторюсь, — это единственный способ *втюхать правду современному обывателю*, взыскующему комфорта [Дмитрий Бавильский, Игорь Манцов. У каждого ума свой телескоп // «Частный корреспондент», 2010].

Реальность «Окаянных дней» была так страшна, что, казалось, не будет больше ни света, ни радости, *навсегда ушла из жизни ее светлая правда* [Элла Кричевская. «Все в этом непостижимом для нас мире непременно должно иметь какой-то смысл» (2003) // «Вестник США», 2003.11.12].

Блиски појмови:

Ничего не просил Краснянский, так и сказал: только *поблагодарить за правду и честность* [Василь Быков. Бедные люди (1998)].

В облике добра, справедливости, права, правды слово говорило пошлости, либо митингово хрипело, проповедуя смерть пошловатым ли удушением в березнячке, монументальным ли государственным истреблением [Фридрих Горенштейн. Куча (1982) // «Октябрь», 1996].

А помните наши сеансы здесь? — он *образец скромности и правды* [К. И. Чуковский. Короленко в кругу друзей (1940-1969)].

Удаљени појмови:

— Если вы хотите сказать — злило ли меня подобное мнение, я отвечу: нет. Причём *это правда, а не позёрство* [Александр Побегалов: «Что хорошо для «Шинника» -- хорошо и для меня» (2001) // «Известия», 2001.10.23].

Он даже вздрогнул. "Боже мой, — подумал он, — ведь всё как в той повести. *Правда и неправда*. [Ю. О. Домбровский. Факультет ненужных вещей, часть 3 (1978)].

«Правда» у називима:

А назавтра малость подретушированная фотография... была напечатана на первой странице "Пионерской правды", и все были счастливы, а больше всех бабушка [Алексей Варламов. Купавна // «Новый Мир», 2000].

Там мы каждый день "Казахстанскую правду" читаем, от корки до корки [Ю. О. Домбровский. Факультет ненужных вещей, часть 2 (1978)].

1.4. Правда у руским пословицама

Као корпус за анализу пословица користили смо зборник пословица В. Даља у електронском облику [http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/dal/05.php]. Комплетан списак пословица налази се у прилогу овог рада, а овде ћемо навести само неколико примера:

Не с ветру говорится, что черт ладану (или: правды) боится.

Где-нибудь да сыщется правда.

Ложь стоит до правды. Рать стоит до мира, ложь до правды.

Ложь (или: Неправда) доводит до правды (т. е. уличает).

Пропадай кривда, выходи правда наружу!

Навешћемо нека општа запажања до којих смо дошли истражујући пословице са лексемом *правда* у руском језику.

Однос Руса према истини у руским пословицама помало потсећа на мисао Н. Берђајева изречену у књизи *Судбина Русије*. Берђајев сматра да Руси, бавећи се „проклетим питањима“, не траже толико *истину* колико *правду* (у руском значењу ове речи) што заправо значи, да они траже излаз из моралних и егзистенцијалних противречности свакодневног живота. *Правда* се код Руса разматра час у религиозном, час у моралном, час у социолошком аспекту, а све то са циљем проналажења смерница за квалитетан, целовит и осмишљен живот. Н. Берђајев каже да Руси, трагајући за истином, заправо трагају за спасењем [Бердяев 1990:165].

Заиста, ако се обратимо корпусу пословица, лако можемо приметити да се правда разматра час у религиозном, час у социолошком, час у дидактичком аспекту.

У свести носилаца руског језика концепт *правда* појављује се у три основна модуса. Први је *апсолутна истина*, која је човеку недоступна, јер је божанског порекла. Други одражава *правосуђе* и односи се на релативни људски суд. И трећи

представља истину у свакодневном животу, одражену кроз животне савете, неподударане онога како треба да буде и како заиста јесте у животу.

У прву групу пословица, које одражавају апсолутну и неприкосновену истину, убрајамо пословице које указују на релацију човек – истина – бог. На пример: *Правда у Бога, а кривда на земле (Истину зна бог, а неистина влада земљом); Кто правду хранит, того Бог наградит (Ко истину чува бог ће га наградити); В Боге нет неправды (У богу нема неистине); За правду Бог и добрые люди (За истину су бог и добри људи); Хороша правда-матка, да не перед людьми, а перед Богом (Добра је мајчица истина, али не пред људима, већ пред богом); Правдою жить – от людей отбыть; неправдою жить – Бога прогневить (Ако живиши поштујући истину, то ће те удаљити од људи, али ако живиши поштујући лаж, тиме ћеш разгневити бога).*

Иако се да уочити да концепт истина у релацији човек – бог има два лица. Као да се разумљива човекова тежња ка истини подстиче, али се у исто време и не препоручује, јер људи, у суштини, не воле истину, јер им понекад сувише говори о њима самима. Таква истина, на што указују пословице, често води губитку пријатељства – *Говорить правду – терять дружбу.*

У другу групу сврстали смо пословице и изреке које указују на правну истину, правосуђе и уопште појам суда. У последњој групи издвајају се три подгрупе: суд божији, људски суд и самосуд. На пример: *Суд людей не Божий (Људски суд није божији суд); На правду нет суда (Истини се не може судити); Самосуд – не суд. Самому судить – не рассудить (Самосуд није никакав суд, ко сам себи суди неће правилно пресудити); Это Сидорова правда да Шемякин суд (лоше правосуђе).* У примерима из ове групе концепт истина се приближава концепту *праведност (справедливость).*

У последњу групу руских пословица спадају пословице које смо објединили под називом истина у свакодневном животу. У овој групи срећу се пословице које кроз животне савете подстичу поштовање истине, на пример: *Правду погубишь и сам с нею пропадешь (Пропаиће онај ко се одрекне истине); Хлеб-соль ешь а правду режь, Доброе дело правду говорить смело (Ко говори истину, чини добро дело).* У истој групи срећу се пословице које указују на однос истине и богатства, у њима је

више дотакнут концепт *праведност*, за који смо већ рекли да је у руском језику веома близак концепту *истина*. Суштина значења ових пословица је да неправедно стечен новац не води ка добру и да ће на тасовима истине и материјалног богатства истина увек превагнути. На пример: *Деньги могут много а правда все (Новац има моћ, али истина је још моћнија)*; *Неправедная деньга – огонь (Неправедно стечен новац је као ватра)*; *Неправедно пришло, неправедно и ушло (Оно што се неправедно стекне неправедно се и изгуби)*. У последњу подгрупу спадају пословице и изреке са прилично песимистичном конотацијом, јер говоре о томе да истине или нема или је посве непотребна и штетна, па је зато не треба ни говорити. Дате пословице говоре о неподударању онога како треба да буде, и онога што јесте у свакодневном животу. На пример: *Всяк правду трубит, да не всяк правду любит (Сви говоре да се треба држати истине, али је не воли баи свако)*; *Правда свята а мы люди грешные (Истина је света, а ми смо грешни људи)*; *Правда к Петру и Павлу ушла, а кривда по земле пошла (Истина је отишла код Петра и Павла, а лаж је остала на земљи, међу људима)*; *Неправдою жить – не хочется, правдою жить не можется (Човек неће да живи у лажи, али у истини не може)*; *Говорить правду – терять дружбу (Ако говориш истину, изгубићеш пријатеље)*; *И твоя правда, и моя правда, и везде правда – а нигде ее нет (Истина је и твоја и моја и у исто време је нема нигде)*.

2. Когнитивне особине концепта „правда“ у руском језику

Под когнитивним особинама подразумевамо уопштене особине концепта *правда* које се понављају у различитим врстама извора номинативног поља. Ове особине обједињују у једну групу појединачне особине концепта према заједничком семантичком елементу.

Когнитивне особине концепта *правда* смо анализирали на основу података из речника, корпуса новинских и књижевних текстова, као и паремиолошког фонда руског језика, који укључује пословице и афоризме.

Асоцијативни речник

Антоними: ложь 25, кривда 6, вранье 1, а не ложь 1, на кривду 1.

Вербална презентација: говорить 1, из слов 1, в глаза 1, в лицо 1.

Друштвене групе и појединци: пионерская 2, пионер 1, А.Лебедь 1, Востока 1, Жириновского 1, русская 1, Севера 1, советская 1, КПСС 1.

Друштвене појаве: игры 1.

Јединственост: одна 2, истинная 2, единственная 1, всегда одна 1, только одна 1.

Карактер: лживая 3, чистота 1, необходима 1, жива 1, жестокая 1, злая 1, обманчива 1, за 3 копейки 1.

Називи новина и мас-медији: газета 45, Комсомольская 7, Московская 3, известия 2, Союзпечать 1, Искра 1, газеты 1.

Одсуство: нет 2, ее нет 1, незнакома 1.

Половичност: не вся 1.

Понашање: всегда 1, искренняя 1, цель 1, не читать 1, реакция 1, честность 1, откровенность 1, твердость 1, ответственность 1.

Поређење: matka 7, звезда 1, матушка 1, мать 1.

Потпуност: абсолютная 1, кондовая 1, суцая 1.

Предметна особина у пренесеном значењу: горькая 13, чистая 9, глаза колет 3, некрасивая 1, жжет глаза 1, колет глаза 1, колющая глаза 1.

Резултат: решение 1, откровение 1, хорошо 1, оправдание 1, ком 1.

Релативни карактер: наша 2, ваша 1, общая 1.

Свакодневне животне ситуације: жизни 6, о жизни 2, о себе 1.

Синоними: истина 3, true 1, Wahrheit 1.

Знање: знает 1.

Фреквенцијски речник нас не упућује на когнитивне особине концепта правда, већ на употребу лексеме правда као различите врсте речи у различитим контекстима. На основу података из фреквенцијског речника можемо закључити следеће: лексема „правда“ има три функције – користи се као прилог, партикула и именица. Из прве табеле можемо видети да је најфреквентнија употреба „правде“ као прилога (252,4

ipm), нешто је мање фреквентна употреба ове лексеме као именице (175,5 ipm), а најмање је фреквентна употреба ове лексеме као партикуле (0,6 ipm). У све три функције „правда“ има приближно једнак коефицијент варијације, што значи да њена употреба није строго ограничена на одређену врсту текстова.

Из друге табеле се види хронолошки преглед употребе лексеме „правда“ у различитим функцијама током различитих временских периода. Видимо да је прилог „правда“ најфреквентнији у публицистичким текстовима и то оним из периода 1999-2000 (301,9 ipm). Именица „правда“ је била најфреквентнија такође у публицистичким текстовима, али оним из периода од 1950-те до 1960-те године (252,0 ipm).

Иако нас фреквенцијски речник упућује на већу заступљеност прилога „правда“ од именице, одлучили смо да своје истраживање сконцентришемо око именице „правда“ пошто носи богатији културни садржај, а самим тим и богатији материјал за когнитивну анализу. Употреба прилога носи експресивни и прагматички карактер и због тога припада периферији концепта.

Речник епитета

Вечност, непроменљивост: бессмертная 1, вечная 1, вселенская

1, немеркнущая 1, нетленная 1, неискоренимая 1, неопровержимая 1, неоспоримая 1, непререкаемая 1, непреложная 1, бесспорная 1.

Друштвене групе: историческая 1, народная 1, всенародная 1,

всечеловеческая 1, человеческая 1.

Емоције: печальная 1, невеселая 1.

Јединственост: истинная, подлинная.

Карактер: разрозненная 1, несомненная 1, настоящая 1, правденская 1,

живая 1, пылкая 1, мужественная 1, мудрая 1, трезвая 1, беспристрастная 1, точная 1, беспощадная 1, неприятная 1, враждебная 1, резкая 1, строгая 1, суровая 1, грозная 1, жестокая 1, грубая 1, страшная 1, ужасная 1, трагичная 1, вымышленная 1, роковая 1.

Огољеност: голая 1, нагая 1, оголенная 1, неприкрытая 1, неприкрашенная 1, очевидная 1.

Потпуност: суцая 1, совершенная 1.

Предметна особина у пренесеном значењу: маленькая 1, большая 1, глубокая 1, чистая 1, ясная 1, светлая 1, горькая 1, жгучая 1, холодная 1, кровоточащая 1.

Резултат: утешительная 1, всеразрешающая 1, обличительная 1, незабываемая 1.

Свакодневне животне ситуације: жизненная 1, житейская 1, реальная 1, обыденная 1, знакомая 1.

Узвишеност: великая 1, святая 1, священная 1, бесценная 1, неотразимая 1.

Фразеолошки речник

Изражавање сагласности са саговорником: И то правда 1, Что правда, то правда 2.

Једноставност: Сермяжная правда 1, Прост как правда 2.

Друштвене појаве (поткупљивост): Сидорова правда 1, Сучья правда 1.

Огољеност: Голая правда 1.

Одсуство: Была правда у Петра и Павла 3, Правда в ногах 2.

Понашање: Вся правда в вине 1.

Понашање (истицање сопствене истинољубивости): Варвара мне тетка, а правда сестра 1.

Потпуност: Подноготная правда 1.

Предметна особина у пренесеном значењу: Правда глаза колет 1.

Речник идиома

Вечност, непроменљивост: неоспоримая правда 1.

Карактер: настоящая правда 1.

Потпуност: абсолютная правда 1, полная правда 1, совершенная правда 1, суцая правда 1.

Предметна особина у пренесеном значењу: чистая правда 1.

Творбено-морфолошки речник по својој природи искључује могућност одређивања когнитивних особина концепта. Овај речник наводи укупно 38 речи које припадају заједничком морфолошком гнезду у којем је *правда* главна лексема. У свим датим речима корен *прав-* има пренесено значење.

Анализа глаголских конструкција у различитим врстама текстова је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине концепта *правда*:

Вербална презентација: говорить 19, сказать 13, рассказать 6, поведать 1, изложить 1, выкрикнуть 1, открыть 3, пропеть 1, отвечать 2, выступать 1.

Друштвене појаве: п. на стороне 1, иметь право на п. 1, соответствовать п. 1.

Знање: знать 4, узнать 5, понимать 1.

Емоције: бояться 1.

„Тежња ка правди“: добираться до 1, продираться к 1, идти к 2, добиваться 3, вытягивать 2, доискаться до 1, бороться за 2, стремиться к 1, искать 8, обратиться к 2.

„Избегавање правде“: уходить от 1, гнать 1, уводить от 1.

Писмена презентација: писать 7.

Понашање: жить 2, признавать 1, служить п. 1, страдать за п. 1, имуннен к п. 1, покрываться п.1, скрывать 4, нарушать 1.

Предметна особина у пренесеном значењу: уязвленный п.1.

Резултат: правда восторжествует 1.

Чулна перцепција: чувствовать 3, ощущать 1, видеть 3, показать 1.

Анализа придевских конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине везане за концепт *правда*:

Вечност, непроменљивост: незыблемая 1, окончательная 1, последняя 1.

Друштвене групе и појединци: историческая 5, человеческая 2, русская 1, революционная 1, общественная 1, окопная 1, партийная 1, чаадаевская 1, юридическая 1, ленинская 1, спецовочная 1, древняя 1, старая 1.

Друштвене појаве: научная 2, емпирическа 1, поетическа 1.

Јединственост: истинна 7, подлинна 1, настояща 3, единственна 2.

Једноставност: сермяжна 3.

Карактер: нравствена 1, хороша 1, точна 1, отвличена 1, сокровена 1, заглавна 1, важна 1, нужна 1, дорога 1, ненавистна 1, непријатна 1, плоха 1, сурова 2, бессильна 1, жестока 1, опасна 1, самоволна 1.

Огољеност: неприкрашена 1.

Потпуност: апсолутна 3, полная 1, суца 3.

Предметна особина у пренесеном значењу: чиста 18, большая 1, тяжела 1, светла 1, јасна 1, горька 3.

Половичност: частична 1, условна 1.

Релативни кларактер: наша 1, его 1, своя 3, разна 1.

Свакодневне животне ситуације: повседневна 1.

Узвишеност: высшая 3, вселенская 1, Божья 1, святая 3.

Унутрашњи свет: психологическа 1, внутренняя 1.

Анализа именичких конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине концепта правда:

Вербална презентација: слова правды 1.

Веродостојност (у уметности): правда ландшафта 1.

Друштвене појаве: правда вопроса 1, правда сторон 1, мерило правды 1, солнце правды 1.

Емоције: голод правды 1, чувство правды 1, правда сердца 1.

Огољеност: нагота правды 1.

Половичност: похоже на правду 10, доля правды 5, часть правды 3, половина правды 2, зерно правды 2, почти правда 1, обломок правды 1, кусок правды 1, капля правды 1.

Понашање: уважение к правде 1.

Свакодневне животне ситуације: правда жизни 7, правда быта 1, правда действительности 1.

Анализа устаљених конструкција са лексемом „правда“ указала нам је на следеће когнитивне особине:

Вербална презентација: по правде говоря 11, по правде сказать 9, говорить правду-матку 2, лепить в глаза правду-матку 2, рубить с плеча правду-матку 1, крыть правду-матку 1, резать правду-матку 1, гнать правду-матку 1, резать правду в глаза 2, говорить правду в глаза 2, говорить правду и только правду 2, сказать правду и только правду 2.

Друштвене појаве: правда за кем-либо 1, судить по правде 2.

Изражавање сагласности са саговорником: ваша правда 4, что правда, то правда 3.

Понашање: служить верой и правдой 9, всеми правдами и неправдами 6, грешить против правды 2, во имя правды 2, глядеть правде в глаза 3, смотреть правде в глаза 2, смотреть правде в лицо 2.

Понуда да се седне: в ногах правды нет 3.

Поређење: правда-матка 2.

Предметна особина у пренесеном значењу: правда глаза колет 1.

Свакодневне животне ситуације: Бог правду видит 1, от правды не уйдешь 2, Правда хорошо, а счастье лучше 1.

Анализа метафоричких конструкција са лексемом „правда“ указује на следеће когнитивне особине:

Вербална презентација: пропеть правду 1.

Веродостојност (у уметности): стихи дышали правдой 1.

Друштвене појаве: сошлись две правды 1.

„Тежња ка правди“: вытягивать из дочери правду 1, докапываться до правды 1.

Понашање ГК: втюхать правду 1.

Предметна особина у пренесеном значењу: правдой по живому сердцу 1, увлеченный правдой 1, ушла из жизни ее светлая правда 1, правда умерла 1, правда, гонимая, умирает 1.

Анализа блиских појмова дозвољава нам да издвојимо следеће когнитивне особине концепта „правда“:

Вечност , непроменљивост: божественность 1, вечность 1, красота 1, любовь 1, добро 3.

Друштвене појаве (вредности): свобода 1, смысл 1.

Половичност: правдоподобие 1.

Понашање: скромность 1, мудрость 1, сострадание 1, честность 1, разумная жизнь 1.

Поређење: правда-матка 8, правда-истина 2, истина 1.

Синоними са кореном *прав-*: справедливость 4, право 1, правь 1.

Анализа концептуалних антонима дозвољава нам да издвојимо следеће когнитивне особине:

Антоними: ложь 3, кривда 1, вранье 1.

Друштвене појаве: вымысел 7, неправда 3, форма 1, обман 1, выдумка 2.

Понашање: лесть 1, позерство 1, брехня 1.

Поређење: сон 1.

Правда у саставу назива се односи на различите врсте новина, које највећим делом имају специфичан назив према месту одакле потичу:

«Русская правда» 3, "Комсомольская правда" 2, "Пионерская правда" 2, «Тюменская правда» 1, "Казахстанская правда" 1, "Марийская правда" 1, "Правда" 1, «Восточно-Сибирская правда» 1, «Дагестанская правда» 1, «Крымская правда» 1, «Ленинградскую правду» 1, «Правда Божия» 1.

Анализа руских пословица указује на следеће когнитивне особине:

Вербална презентација (истину треба говорити): Хлеб-соль ешь, а правду режь (или: а правду-матку режь). Пей, ешь, а правду режь. Царев хлеб ешь, а правду режь!

Доброе дело - правду говорить смело. Правду говори, что дрова руби. Сказать правду-матку - так и так. Как ни жаться, а в правде признаться.

Вербална презентација (истину не треба говорити): С нагольной правдой в люди не кажись. Не говори правды, не теряй дружбы! Говорить правду - терять дружбу. Правду говорить - никому не угодить. Хороша правда-матка, да не перед людьми, а перед богом. Не всякую правду жене сказывают. Правда тошнее перечесу. Правду говорить - себе досадить, Нечего бога гневить, надо правду говорить.

Вербална презентација (истина није речита): На правду слов немного. Правда не речиста. На правду мало слов: либо да, либо нет.

Друштвене појаве (истина увек изађе на видело): Какова резва не будь ложь, а от правды не уйдет. Засыпь правду золотом, а она всплывет. Завали правду золотом, затопчи ее в грязь - все наружу выйдет. Правда тяжелее золота, а на воде всплывает. Правда - елей, везде наверх всплывает. Правда, что масло. Придет пора, что правда скажется (или: перетянет). Правды некуда девать. Правды в сучок не засунешь. Правота - что лихота: всегда наружу выйдет. Как ни хитри, а правды не перехитришь. Правда прямо идет, а с нею не разминешься. Правда прямо идет, а ни обойти ее, ни объехать. Правда, что шило в мешке - не утаишь. И Мамай правды не съел. Правда есть, так правда и будет. Все минется, одна правда останется.

Друштвене појаве (истина није подложна суду): Правда суда не боится. Правда бессудна (или: несудима). На правду нет суда. На пословицу, на дурака да на правду - и суда нет. За правду не судись; скинь шапку, да поклонись!

Друштвене појаве (живот без истине је мучан): Лучше умереть, чем неправду терпеть. Правда - кус купленный, неправда - краденый. Правда - кус моленый, неправда - проклятой. И в бедах люди живут, а в неправде пропадают. Без правды не житье, а вытье. Без правды житье - вставши, да и за вытье. Без правды не живут люди, а только маются (или: плачут). Без правды жить - с бела света бежать. Без правды жить - избожиться, а не поверят - удавиться. Без правды веку не изживешь.

Друштвене појаве (истина има већу вредност од материјалних ствари): Деньги смогут много, а правда все. Правда дороже золота. Дороги твои сорок соболей, а на правду и цены нет.

Друштвене појаве (истина и лаж су веома блиске): Ложь стоит до правды. Рать стоит до мира, ложь до правды. Ложь (или: Неправда) доводит до правды (т. е. уличает). Спорила правда с кривдой да притомных не стало (т. е. свидетелей).

Друштвене појаве (ко има новац и истина је његова): Сто рублей есть, так и правда твоя.

Јединственост (истина је само једна): Лжей много, а правда одна. Ложью как хошь верти, а правде путь один.

Одсуство (истине нема): Где-нибудь да сыщется правда. Правда твоя, правда и моя, а где она? И наша правда, и ваша правда, а кто же богу ответ даст? У всякого Павла своя правда.

Половичност (истина не може бити половична): Правду не ситом сеять (или: не в сито сеять, не в сито бить, т. е. подавай всю, какова ни есть). Правды ни молотить, ни веять.

Понашање (ђаво се боји истине): Не с ветру говорится, что черт ладану (или: правды) боится. Будь на правду черт. Я на правду черт (т. е. неумолим).

Понашање (истина доноси материјалну корист): Кто правдой живет, тот добро наживет.

Понашање (непоштено стечени иметак неће потрајати): Неправдой нажитое впрок не пойдет.

Понашање (истина се истерује батинама): Кнут не дьявол, а правду сыщет (от пытки).

Понашање (истина удаљава од људи): Правдою жить - от людей отбыть; неправдою жить - бога прогневить.

Понашање (тешко је говорити истину): Велику (или: Великим) правду говорить - не легче лжи.

Понашање (подстицање истине): Дело знай, а правду помни. Дело делай, а правды не забывай! Хлеб-соль кушай, а правду слушай! Кто за правду горой, тот истый герой. Правда старше старосты. Правда есть, так правда и будет. От правды некуда деваться. Правда со дна моря выносит. Правда из воды, из огня спасает. Что ни говори, а правда надобна. За правду бог лица набавляет (т. е. дает старость и лысину). Кто неправдой живет, того бог убьет. Суд людей, не божий. Бог на правду

призрит. Бог тому даст, кто правдой живет. Перед тобой, что перед попом. Как на духу всю правд выскажу. Как перед богом, во все признаюсь. В правде бог помогает, в неправде запинаят (или: карает). Кто правды ищет, того бог сыщет. Правда - свет разума. Правда сама себя очистит. Правда сама себя хвалит и величает (или: честит).

Предметна особина у пренесеном значењу (истина боде очи): Прямо сорока летает (т. е. нельзя жить правдой). На правду да на смерть, что на солнце: во все глаза не взглянешь. Правда глаза колет. Правда уши дерет. Правда рогатиной (или: копылом) торчит.

Свакодневне животне ситуације (истина не доноси материјалну корист): Правдою не обуешься. Правдою не оденешься. Правда в лаптях; а кривда, хоть и в кривых, да в сапогах. Правда по миру ходит. Правдой жить - ничего не нажить. На правде ничего не возьмешь. На правде взятки гладки. Бог правду видит, да не скоро скажет.

Свакодневне животне ситуације (живот са истином је мучан): С кривдою жить больно, с правдою тошно.

Узвишеност (порекло истине и њена снага): Истина от земли, а правда с небес (псалтырь). Правда живет у бога. Правда у бога, а кривда на земле. Не в силе бог, а в правде (Александр Невский).

Анализа афоризама је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине концепта правда:

Вербална презентација (не страдају људи због истине, већ зато што не умеју да је искажу). Люди страдают не столько за правду, сколько за неумение ее высказать (Константин Кушнер – историк-обществовед, афорист, <http://aphorismos.ru/truth/>).

Вечност, непроменљивост (Лепота увек садржи истину). Не всякая правда — красота, но всякая красота — правда (Константин Сергеевич Станиславский (Алексеев) (1863—1938) — русский режиссер, актер, педагог, теоретик театра, http://www.otrezal.ru/great_ideas/section3/1414.html).

Знање (Истину зна онај ко уме да гледа даље од себе). Правду знает не тот, кто глядит себе под ноги, а тот, кто знает по солнцу, куда ему идти. (Лев Николаевич Толстой, <http://aphorismos.ru/truth/>).

Друштвене појаве (Истина има моћ). - Вот скажи мне, американец, в чём сила? Разве в деньгах? Вот и брат говорит, что в деньгах. У тебя много денег, и чего?.. Я вот думаю, что сила в правде. У кого правда - тот и сильней. Вот ты обманул кого-то, денег нажил, и чего, ты сильней стал? Нет - не стал! Потому что правды за тобой нет! А тот, кого обманул, за ним правда. Значит, он сильней. Да?! (из фильма „Брат2“, <http://www.otrezal.ru/kino/1492.html>).

Друштвене појаве (Свака активност је испуњена истином). Правда любит селиться в деле: не всякое дело есть правда, но правда живет всегда в деле (Михаил Михайлович Пришвин (1873—1954) — русский писатель, http://www.otrezal.ru/great_ideas/section3/1380.html).

Друштвене појаве (Ко је спреман да пролије крв за истину само тражи повод). Когда за правду готов по колено в крови встать – это уже не правда, а повод (Венедикт Немов - журналист, поэт, прозаик, копирайтер, <http://aphorismos.ru/truth/>.)

Друштвене појаве (Ако истине нема у ногама, значи да је у нечијим рукама). Если в ногах правды нет, значит, она в чьих-то руках (Тамара Клейман - российский журналист, литератор, <http://aphorismos.ru/truth/>).

Друштвене појаве (Чак и кад је истина на вашој страни треба погледати шта је на другој страни). Даже если на вашей стороне правда, посмотрите, что на другой стороне (Леонид Леонидов — российский музыкант, певец рок- и поп-музыки, <http://aphorismos.ru/truth/>).

Друштвене појаве (Истина је негде на средини): Похоже, как и во всем остальном, истина покоится где-то посредине (Андрей Саломатов — русский писатель-фантаст, детский писатель, прозаик, <http://aphorismos.ru/truth/>).

Карактер (Истина је неопходна). Правда всегда невкусна, но она всегда необходима (Максим Горький, <http://aphorismos.ru/truth/>).

Огољеност (Голој истини вековима није хладно). Голая правда не замерзает веками (Леонид С. Сухоруков - советский и украинский писатель, мастер афоризма).

Одсуство (2). Нет правды на земле, но правды нет и выше... (Пушкин Александр Сергеевич, <http://aphorismos.ru/truth/>). В ногах-то правды нет, но нет ее и выше (Геннадий Малкин - афорист, <http://aphorismos.ru/truth/>).

Одсуство (Извештај (рапорт) никад не садржи истину). Когда у нас отдавая отчет говорят, ни слова правды не добьешься. (Сергей Николаевич Булгаков, <http://aphorismos.ru/truth/>).

Одсуство (Истина и неистина су једно те исто). Правда и неправда суть одно и то же. Одинаково бьют и лгунов, и правдолюбов, и еще неизвестно, кого чаще и больше. И происходит это не из-за несовершенства нашего мира.

Понашање (До истине се долази применом силе). Не всякая сила стоит за правду, но всегда правда о себе докладывает силой (Михайлович Пришвин (1873—1954) — русский писатель, http://www.otrezal.ru/great_ideas/section3/1380.html).

Понашање (Истина је блиска милосрђу). Милость без правды есть малодушество, а правда без милости есть мучительство, и обе они разрушают царство и всякое общежитие. Но милость, правдой поддерживаемая, а правда, милостью укрощаемая, сохраняют царю царство на многие дни (Федор Иванович Карпов — русский дипломат и публицист, http://www.otrezal.ru/great_ideas/section2/1125.html).

Понашање (Истина у комуникацији је основа пријатељства). Искренность отношений, правда в общении — вот дружба (Александр Васильевич Суворов — великий русский полководец, генералиссимус, http://www.otrezal.ru/great_ideas/section2/1181.html).

Предметна особина у пренесеном значењу (Лаж је ружна истина). Ложь — это некрасивая правда (Сергей Александрович Федин — российский спортсмен, мастер спорта России, <http://aphorismos.ru/truth/>).

Релативни карактер (Истина је посмртна маска „више истине“ (рус. *истины*)). Правда - посмертная маска истины. (Геннадий Малкин, <http://aphorismos.ru/truth/>).

Релативни карактер (Права истина никада не личи на истину; да би личила, потребно јој је додати лаж). Настоящая правда всегда неправдоподобна... Чтобы сделать правду правдоподобнее, нужно непременно подмешать к ней лжи. Люди всегда так и поступали (Федор Михайлович Достоевский, <http://aphorismos.ru/truth/>).

Релативни карактер (Истина није једнозначна, али није ни двосмислена).

Правда неоднозначна, но, не двусмысленна! (Евгений Кашеев - русский писатель, <http://aphorismos.ru/truth/>).

Релативни карактер (На свету нема друге истине осим оне у коју желимо да верујемо). В мире всё равно нет иной правды, кроме той, в которую нам хочется верить. (Сергей Лукьяненко — русский писатель-фантаст, <http://aphorismos.ru/truth/>).

Предметна особина у пренесеном значењу (Истина је лако бреме). Только правда, - как бы ни была она тяжела, - "легкое бремя"... (Александр Александрович Блок, <http://aphorismos.ru/truth/>).

Свакодневне животне ситуације(Живот без истине је немогућ). Правда без жизни, а жизнь без правды существовать не могут (Константин Сергеевич Станиславский (Алексеев) (1863—1938) — русский режиссер, актер, педагог, теоретик театра, http://www.otrezal.ru/great_ideas/section3/1414.html).

Свакодневне животне ситуације (Какав је то бог, који зна истину, а неће одмах да је каже (реплика на руску пословицу *Бог правду видит, да не скоро скажет*)). Бог правду видит, да не скоро скажет. Что за волокита? (Илья Ильф – советский писатель).

Узвишеност (За истину не треба оправдање). Правда сильна тем, что она не оправдывается. (М.И.Калинин - советский государственный и партийный деятель, <http://aphorismos.ru/truth/>).

Унутрашњи свет (Истина је тесно повезана са савешћу). Правда — это значит победа совести в человеке (Михайлович Пришвин (1873—1954) — русский писатель, http://www.otrezal.ru/great_ideas/section3/1380.html).

Унутрашњи свет (Нема истине у страсти). Если тронуть страсти в человеке, То, конечно, правды не найдешь (Есенин Сергей Александрович, <http://aphorismos.ru/truth/>).

3. Макроструктура концепта „правда“ у руском језику

Иконични саджај (140 – 15,6%)

Иконични садржај концепта „правда“ обухвата перцептивну и когнитивну слику овог концепта. Перцептивна слика је везана за чулне представе о датом контексту (визуелне, тактилне, миришне, укусне и звучне). Когнитивна слика је одраз когнитивних веза са другим концептима (метафоричких, метонимијских и др.). У нашем случају, пошто се ради о концепту са апстрактним особинама, перцептивна слика одсуствује, док је когнитивна представљена бројним метафоричким значењима.

Перцептивна слика (0 - 0%)

Когнитивна слика (140 - 15,6%)

Вербална презентација AP⁵: в глаза 1, в лицо 1. УК: говорить правду-матку 2, лепить в глаза правду-матку 2, резать правду в глаза 2, говорить правду в глаза 2, рубить с плеча правду-матку 1, крыть правду-матку 1, резать правду-матку 1, гнать правду-матку 1.

Понашање УК: глядеть правде в глаза 3, смотреть правде в глаза 2, смотреть правде в лицо 2.

Поређење AP: матка 7, звезда 1, матушка 1, мать 1. УК: правда-матка 2. БП: правда-матка 8, правда-истина 2, истина 1.

Предметна особина у пренесеном значењу AP: горькая 13, чистая 9, глаза колет 4, жжет глаза 1, колющая глаза 1, некрасивая 1, тяжелая 1. РЕ: маленькая 1, большая 1, глубокая 1, чистая 1, ясная 1, светлая 1, горькая 1, жгучая 1, холодная 1, кровоточащая 1. ФР: глаза колет 1. РИ: чистая 1. ГК: уязвленный правдой 1. ПК: чистая 18, большая 1, светлая 1, ясная 1, горькая 3. УК: глаза колет 1. МК: правдой по живому сердцу 1, уязвленный правдой 1, ушла из жизни ее светлая правда 1, правда умерла 1, правда, гонимая, умирает 1.

Половичност ИК: доля правды 5, часть правды 3, половина правды 2, зерно правды 2, обломок правды 1, кусок правды 1, капля правды 1.

---

⁵ Скраћенице се односе на врсту извора. Списак скраћеница је на крају рада.

Огољеност РЕ: голая 1, нагая 1, оголенная 1, неприкрытая 1, неприкрашенная 1.
ФР: голая правда 1. ПК: неприкрашенная 1. ИК: нагота правды 1.

Информациони садржај (265 – 29,5%)

Под информационам садржајем З.Д. Попова и И.А. Стернин подразумевају минимум диференцијалних особина концепта [Попова, Стернин, 2010:110]. То су особине које најближе одређују концепт. У нашем случају, као особине које најбоље презентују концепт правда сматрали смо оне особине које се више пута понављају у различитим изворима.

Антоними РА: ложь 1, неправда 1, обман 1, вранье 1 (разг.), кривда 1. АР: ложь 25, кривда 6, вранье 1, а не ложь 1, на кривду 1. УП: ложь 3, кривда 1, вранье 1.

Вечност, непроменљивост РЕ: неоспоримая 1, вечная 1. РИ: неоспоримая 1. БП: вечность 1. ПК: вселенская 1.

Вербална презентација АР: говорить 1, из слов 1. ГК: говорить 19, сказать 13, рассказать 6. ИК: слова правды 1. УК: по правде говоря 11, по правде сказать 9, говорить правду и только правду 2, сказать правду и только правду 2.

Друштвене групе и појединци АР: русская 1. ПК: историческая 5, человеческая 2, русская 1. РЕ: историческая 1, народная 1, всенародная 1, всечеловеческая 1, человеческая 1.

Друштвене појаве ГК: правда на стороне 1. ИК: правда сторон 1. УП: неправда 3. УК: правда за кем-либо 1.

Знање АР: знает правду 1. ГК: знать 4, узнать 5.

Изражавање сагласности са саговорником ФР: что правда, то правда 2, и то правда 1. УК: ваша правда 4, что правда, то правда 3.

Јединственост АР: одна 2, единственная 1, всегда одна 1, только одна 1. РЕ: подлинная 1. ПК: единственная 2, подлинная 1. АР: истинная 2. РЕ: истинная 1. ПК: истинная 7.

Једноставност ФР: сермяжная 1.

Карактер АР: жестока 1, жива 1. РИ: настояща 1. ПК: настояща 3, сермяжная 3, неприятная 1, жестокая 1. РЕ: настояща 1, неприятная 1, жестокая 1, живая 1.

Називи новина и мас-медији АР: Комсомольская 7, Московская 3, Искра 1. ПуН: «Русская правда» 3, "Комсомольская правда" 2, "Пионерская правда" 2, «Тюменская правда» 1, "Казахстанская правда" 1, "Марийская правда" 1, "Правда" 1, «Восточно-Сибирская правда» 1, «Дагестанская правда» 1, «Крымская правда» 1, «Ленинградскую правду» 1, «Правда Божия» 1.

Потпуност АР: абсолютная 1. РИ: абсолютная 1, полная правда 1, совершенная правда 1, суцая правда 1. ПК: абсолютная 3, суцая 3, полная 1. РЕ: суцая 1, совершенная 1.

Свакодневне животне ситуације АР: жизни 6. ИК: правда жизни 1.

Синоними РС: быль 1, да 1, действительно 1. БП: справедливость 4, право 1, правь 1.

Узвишеност РЕ: святая 1. ПК: святая 3.

Интерпретационо поље (492 – 54,8%)

Под интерпретационим пољем З.Д. Попова и И.А. Стернин подразумевају особине које се налазе на периферији концепта, тј. оне особине које на одређени начин интерпретирају основни садржај концепта. Анализа је показала да се у оквиру интерпретационог поља може издвојити свих шест постојећих зона концепта.

Зона оцене (123-25%)

Вечност, непроменљивост РЕ: неискоренимая 1, непровержимая 1, непререкаемая 1, непреложная 1, бесспорная 1, бессмертная 1, немеркнущая 1, нетленная 1. ПК: незыблемая 1, окончательная 1, последняя 1. БП: добро 3, божественность 1, красота 1, любовь 1.

Веродостојност (у уметности) МК: стихи дышали правдой 1. ИК: правда ландшафта 1.

Друштвене појаве (поткупљивост) ФР: сидорова правда 1, сучья правда 1. БП : свобода 1, смысл 1. УП: вымысел 7, выдумка 2, форма 1, обман 1.

Емоције РЕ: печальная 1, невеселая 1.

Карактер АР: лживая 3, чистота 1, необходима 1, обманчива 1, злая 1, за 3 копейки 1. РЕ: несомненная 1, беспристрастная 1, точная 1, вымышленная 1, правденская 1, беспощадная 1, враждебная 1, страшная 1, ужасная 1, трагичная 1, разрозненная 1, роковая 1, пылкая 1, мужественная 1, мудрая 1, трезвая 1, резкая 1, строгая 1, суровая 1, грозная 1, грубая 1. ПК: суровая 2, хорошая 1, точная 1, отвлеченная 1, сокровенная 1, заглавная 1, важная 1, нужная 1, дорогая 1, ненавистная 1, плохая 1, бессильная 1, опасная 1, самовольная 1, нравственная 1.

Огољеност РЕ: очевидная 6.

Половичност АР: не вся 1. ПК: частичная 1, условная 1. ИК: похоже на правду 10, почти правда 1. БП: правдоподобие 1.

Понашање УП: брехня 1.

Поређење АР: звезда 1. УП: сон 1.

Потпуност АР: кондовая 1, сущая 1. ФР: подноготная правда 1.

Резултат АР: ком 1, хорошо 1. ГК: правда восторжествует 1. РЕ: утешительная 1, всеразрешающая 1, обличительная 1, незабываемая 1.

Узвишеност РЕ: неотразимая 5, великая 1, священная 1, бесценная 1. ПК: высшая 3, Божья 1.

Енциклопедијска зона (4-0,8%)

Друштвене појаве ПК: научная 2, эмпирическая 1, поэтическая 1.

Регулативна зона (37-7,5%)

Емоције ГК: бояться 1.

Понашање АР: всегда 1, искренняя 1, цель 1, не читать 1, реакция 1, честность 1, откровенность 1, твердость 1, ответственность 1. ИК: уважение к правде 1. ГК: скрывать правду 4, имуннен к правде 1, покрываться правдой 1, нарушать 1. УК:

всеми правдами и неправдами 6, грешить против правды 2, во имя правды 2. БП : скромность 1, мудрость 1, сострадание 1, честность 1, разумная жизнь 1. УП: лезть 1, позерство 1.

Унутрашњи свет ПК: психологическая 1, внутренняя 1.

Утилитарна зона (67-13,6%)

Вербална презентација ГК: открыть 3, отвечать 2, выкрикнуть 1, поведать 1, изложить 1, пропеть 1, выступать 1, пропеть правду 1.

Друштвене појаве УК: судить по правде 2.

Знање ГК: понимать правду 1.

„Тежња ка правди“ ГК: искать 8, добиваться 3, вытягивать 2, обратиться к 2, идти к 2, бороться за 2, добираться до 1, продираться к 1, доискаться до 1, стремиться к 1. МК: вытягивать из дочери правду 1, докапываться до правды 1.

„Избегаванье правде“ ГК: уходить от 1, гнать 1, уводить от 1.

Писмена презентација ГК: писать 7.

Понашање АР: служить верой и правдой 9, жить правдой 2, втюхать правду 1, признавать 1, страдать за правду 1, служить правдой 1.

Резултат АР: решение 1, откровение 1, оправдание 1.

Социјално-културна зона (102-20,7%)

Друштвене групе и појединци АР: пионерская 2, пионер 1, А.Лебедь 1, Востока 1, Жириновского 1, Севера 1, советская 1, КПСС 1. ПК: революционная 1, общественная 1, окопная 1, партийная 1, чаадаевская 1, юридическая 1, ленинская 1, спецовочная 1, древняя 1, старая 1.

Друштвене појаве АР: игры 1. ИК: солнце правды 1, правда вопроса 1, мерило правды 1. ГК: иметь право на правду 1, соответствовать правде 1, сошлись две правды 1.

Емоције ИК: голод правды 1, правда сердца 1, чувство правды 1.

Мас-медији АР: газета 45, известия 2, газеты 1, Союзпечать 1.

Релативни карактер ПК: своя 3, наша 1, его 1, разная 1.

Свакодневне животне ситуације AP: о жизни 2, о себе 1. PE: жизненная 1, житейская 1, реальная 1, обыденная 1, знакомая 1. ПК: повседневная 1. ИК: правда быта 1, правда действительности 1.

Чулна перцепција ГК: видеть 3, чувствовать 3, показать 1, ощущать 1.

Паремиолошка зона (159-32,3%)

Подстицање истине (15,7%) П: Дело знай, а правду помни. Дело делай, а правды не забывай! Хлеб-соль кушай, а правду слушай! Кто за правду горой, тот истый герой. Правда старше старосты. Правда есть, так правда и будет. От правды некуда деваться. Правда со дна моря выносит. Правда из воды, из огня спасает. Что ни говори, а правда надобна. За правду бог лица набавляет (т. е. дает старость и лысину). Кто неправдой живет, того бог убьет. Бог тому даст, кто правдой живет. Перед тобой, что перед попом. Как на духу всю правду выскажу. Как перед богом, во всем признаюсь. В правде бог помогает, в неправде запинаят (или: карает). Кто правды ищет, того бог сыщет. Правда - свет разума. Правда сама себя очистит. Правда сама себя хвалит и величает (или: честит). Не с ветру говорится, что черт ладану (или: правды) боится. Будь на правду черт. Я на правду черт (т. е. неумолим). Кто правдой живет, тот добро наживет.

Истина увек изађе на видело (11,9%) П: Какова резва не будь ложь, а от правды не уйдет. Засыпь правду золотом, а она всплывет. Завали правду золотом, затопчи ее в грязь - все наружу выйдет. Правда тяжелее золота, а на воде всплывает. Правда - елей, везде наверх всплывает. Правда, что масло. Придет пора, что правда скажется (или: перетянет). Правды некуда девать. Правды в сучок не засунешь. Правота - что лихота: всегда наружу выйдет. Как ни хитри, а правды не перехитришь. Правда, что шило в мешке - не утаишь.

Правда прямо идет, а с нею не разминешься. Правда прямо идет, а ни обойти ее, ни объехать. И Мамай правды не съел. Правда есть, так правда и будет. Все минется, одна правда останется. УК:от правды не уйдешь 2.

Живот без истине је мучан или немогућ (6,9%) П: Лучше умереть, чем неправду терпеть. Правда - кус купленный, неправда - краденый. Правда - кус моленый, неправда - проклятой. И в бедах люди живут, а в неправде пропадают. Без правды не житье, а вытье. Без правды житье - вставши, да и за вытье. Без правды не живут люди, а только маются (или: плачут). Без правды жить - с бела света бежать. Без правды жить - избожиться, а не поверят - удавиться. Без правды веку не изживешь. А: Правда без жизни, а жизнь без правды существовать не могут.

Истине нема или се тешко до ње долази (6,9%) П: Где-нибудь да сыщется правда. Правда твоя, правда и моя, а где она? И наша правда, и ваша правда, а кто же богу ответ даст? У всякого Павла своя правда. А. Нет правды на земле, но правды нет и выше... Бог правду видит, да не скоро скажет. А: В мире всё равно нет иной правды, кроме той, в которую нам хочется верить. ФР: Была правда у Петра и Павла. ФР: Правда в ногах 2. А: Бог правду видит, да не скоро скажет. Что за волокита?

Истину не треба говорити (5,7%). П: С нагольной правдой в люди не кажись. Не говори правды, не теряй дружбы! Говорить правду - терять дружбу. Правду говорить - никому не угодить. Хороша правда-матка, да не перед людьми, а перед богом. Не всякую правду жене сказывают. Правдою жить - от людей отбыть; неправдою жить - бога прогневить. Правду говорить - себе досадить. Правда хорошо, а счастье лучше 1.

Истину треба говорити (5,0%) П: Хлеб-соль ешь, а правду режь (или: а правду-матку режь). Пей, ешь, а правду режь. Царев хлеб ешь, а правду режь! Доброе дело - правду говорить смело. Правду говори, что дрова руби. Сказать правду-матку - так и так. Как ни жаться, а в правде признаться. Нечего бога гневить, надо правду говорить.

Истина није подложна суду (5,0%) П: Правда суда не боится. Правда бессудна (или: несудима). На правду нет суда. На пословицу, на дурака да на правду - и суда нет. За правду не судись; скинь шапку, да поклонись! Суд людей, не божий. Бог на правду призрит. А: Правда сильна тем, что она не оправдывается.

Истина је непријатна (5,0%) П: Прямо сорока летает (т. е. нельзя жить правдой). На правду да на смерть, что на солнце: во все глаза не взглянешь. Правда глаза колет. Правда уши дерет. Правда рогатиной (или: копылом) торчит. Правда тошнее

перечесу. С кривдою жить больно, с правдою тошно. А: Правда всегда невкусна, но она всегда необходима.

Истина и лаж су блиске (4,4%) П: Ложь стоит до правды. Рать стоит до мира, ложь до правды. Ложь (или: Неправда) доводит до правды (т. е. уличает). Спорила правда с кривдой да притомных не стало (т. е. свидетелей). А: Ложь – это некрасивая правда. А: Правда и неправда суть одно и то же. Одинаково бьют и лгунов, и правдолюбов, и еще неизвестно, кого чаще и больнее. И происходит это не из-за несовершенства нашего мира. А: Настоящая правда всегда неправдоподобна... Чтобы сделать правду правдоподобнее, нужно непременно подмешать к ней лжи. Люди всегда так и поступали.

Истина не доноси материјалну корист (3,8%) П: Правдою не обуешься. Правдою не оденешься. Правда в лаптях; а кривда, хоть и в кривых, да в сапогах. Правда по миру ходит. Правдой жить - ничего не нажить. На правде ничего не возьмешь. На правде взятки гладки.

Истина није од „овог света“ (3,1%) П: Истина от земли, а правда с небес (псалтырь). Правда живет у бога. Правда у бога, а кривда на земле. Не в силе бог, а в правде. УК: Бог правду видит 1.

Истина је једноставна (3,1%) П: На правду слов немного. Правда не речиста. На правду мало слов: либо да, либо нет. ФР: прост как правда 2.

Истина има већу вредност од материјалних ствари (1,9%) П: Деньги смогут много, а правда все. Правда дороже золота. Дороги твои сорок соболей, а на правду и цены нет. **Истину је тешко рећи (1,3%)**: ФР: Вся правда в вине 1. А: Велику (или: Великим) правду говорить - не легче лжи.

Истина је само једна (1,3%) П: Лжей много, а правда одна. Ложью как хошь верти, а правде путь один.

До истине се долази применом силе (1,3%) П: Кнут не дьявол, а правду сыщет (от пытки). А: Не всякая сила стоит за правду, но всегда правда о себе докладывает силой.

Истина не може бити половична (1,2%) П: Правду не ситом сеять (или: не в сито сеять, не в сито бить, т. е. подавай всю, какова ни есть). Правды ни молотить, ни веять.

Неправедно стечени иметак неће потрајати (0,6%) П: Неправдой нажитое впрок не појдет.

Истина је поткупљива (0,6%) П: Сто рублей есть, так и правда твоя.

Лепота увек садржи истину (0,6%) А. Не всякая правда — красота, но всякая красота — правда.

Истина (рус. правда) је посмртна маска „више истине“ (рус. истини) (0,6%) А: Правда - посмертная маска истины.

Људи не пате толико због истине, колико због неспособности да је искажу (0,6%) А. Люди страдают не столько за правду, сколько за неумение ее высказать.

Истина је највећа моћ (0,6%) А. - Вот скажи мне, американец, в чём сила? Разве в деньгах? Вот и брат говорит, что в деньгах. У тебя много денег, и чего?.. Я вот думаю, что сила в правде. У кого правда - тот и сильнее. Вот ты обманул кого-то, денег нажил, и чего, ты сильнее стал? Нет - не стал! Потому что правды за тобой нет! А тот, кого обманул, за ним правда. Значит, он сильнее. Да?!

Свака активност је испуњена истином (0,6%) А: Правда любит селиться в деле: не всякое дело есть правда, но правда живет всегда в деле.

Ко је спреман да пролије крв за истину само тражи повод (0,6%) А: Когда за правду готов по колено в крови встать — это уже не правда, а повод.

Ако истине нема у ногама, значи да је у нечијим рукама (0,6%) А: Если в ногах правды нет, значит, она в чьих-то руках.

Чак и када је истина на вашој страни треба погледати шта је на другој страни (0,6%) А: Даже если на вашей стороне правда, посмотрите, что на другой стороне.

Истина је негде на средини (0,6%) А: Похоже, как и во всем остальном, истина покоится где-то посредине.

Истину зна онај ко има оријентир у себи (0,6%) А: Правду знает не тот, кто глядит себе под ноги, а тот, кто знает по солнцу, куда ему идти.

Истина је лако бреме (0,6%) А: Только правда, - как бы ни была она тяжела, - "легкое бремя"...

Истицање сопствене истинољубивости (0,6%) ФР: Варвара мне тетка, а правда сестра 1.

Истина је блиска милосрђу (0,6%) А: Милость без правды есть малодушество, а правда без милости есть мучительство, и обе они разрушают царство и всякое общежитие. Но милость, правдой поддерживаемая, а правда, милостью укрощаемая, сохраняют царю царство на многие дни.

Истина у комуникацији је основа пријатељства (0,6%) А: Искренность отношений, правда в общении — вот дружба.

Понуда да се седне УК (1,9%) : в ногах правды нет 3.

Извештај (рапорт) никад не садржи истину (0,6%) А: Когда у нас отдавая отчет говорят, ни слова правды не добьешься.

Голој истини вековима није хладно (0,6%) А: Голая правда не замерзает веками.

Истина није једнозначна, али није ни двосмислена (0,6%) А: Правда неоднозначна, но, не двусмысленна!

Истина је победа савести у човеку (0,6%) А: Правда — это значит победа совести в человеке.

Страст не садржи истину (0,6%) А: Если тронуть страсти в человеке, То, конечно, правды не найдешь.

4. Категоријална структура концепта „правда“ у руском језику

Под категоријалном структуром концепта подразумевамо обједињене когнитивне особине из различитих извора, поређане према опадајућој фреквентности у изворима. Одређивање категоријалне структуре је последњи корак при одређивању коначне структуре концепта, а њена основна улога је да омогући прегледност когнитивних особина које улазе у састав различитих делова структуре концепта.

Вербална презентација (90)

говорить 28, сказать 13, рассказать 6, по правде говоря 11, по правде сказать 9, сказать правду и только правду 2, открыть 3, отвечать 2, пропеть 2, поведать 1, изложить 1, выкрикнуть 1, выступать 1, из слов 1, слова правды 1. резать 3, лепить 2, рубить 1, крыть 1, гнать 1.

Друштвене појаве (67)

газета 46, известия 2, Союзпечать 1, игры 1,
Сидорова правда 1, Сучья правда 1,
п. на стороне 1, иметь право на п. 1, соответствовать п. 1,
научная 2, эмпирическая 1, поэтическая 1,
правда вопроса 1, правда сторон 1, мерило правды 1, солнце правды 1,
правда за кем-либо 1, судить по правде 2, сошлись две правды 1,

Предметна особина у пренесеном значењу (62)

чистая 29, горькая 17, светлая 3, большая 2, ясная 2, некрасивая 1, маленькая 1,
глубокая 1, жгучая 1, холодная 1, кровоточащая 1, тяжелая 1, древняя 1, старая 1.

Карактер (51)

(Позитивна оцена) (20): жива 2, точная 2, необходима 1, несомненная 1,
правденская 1, пылкая 1, мужественная 1, мудрая 1, трезвая 1, беспристрастная 1,
нравственная 1, хорошая 1, отвлеченная 1, сокровенная 1, заглавная 1, важная 1,
нужная 1, дорогая 1.

(Негативна оцена) (31): лживая 3, жестокая 3, суровая 3, неприятная 2, злая 1, за 3
копейки 1, обманчива 1, разрозненная 1, беспощадная 1, враждебная 1, резкая 1,
строгая 1, грозная 1, грубая 1, страшная 1, ужасная 1, трагичная 1, вымышленная 1,
роковая 1, ненавистная 1, плохая 1, бессильная 1, опасная 1, самовольная 1.

Антоними (58)

ложь 29, кривда 8, вымысел 7, неправда 4, вранье 3, обман 2, выдумка 2, а не ложь 1,
на кривду 1, форма 1.

лесть 1, позерство 1, брехня 1.

Синоними (56)

правда-матка 10, матка 7 (матушка 1, мать 1), истина 4, справедливость 4, добро 3,
правда-истина 2, сострадание 2, чистота 1, божественность 1, вечность 1, красота 1,
любовь 1, true 1, Wahrheit 1, право 1, правь 1, быль 1, да 1, свобода 1, смысл 1,
честность 1, откровенность 1, твердость 1, ответственность 1, скромность 1,
мудрость 1, разумная жизнь 1, звезда 1, сон 1.

Понашање (47)

всегда 1, искренняя 1, цель 1, не читать 1, реакция 1, втюхать правду 1,
Вся правда в вине 1, Варвара мне тетка, а правда сестра 1,

служить верой и правдой 9, жить 2, признавать 1, служить п. 1, страдать за п. 1, имуннен к п. 1, уважение к правде 1, скрывать 4, покрываться п.1, нарушать 1, всеми правдами и неправдами 6, грешить против правды 2, во имя правды 2, глядеть правде в глаза 3, смотреть правде в глаза 2, смотреть правде в лицо 2.

Друштвене группе и појединци (31)

историческая 6, человеческая 3, пионерская 2, всечеловеческая 1, русская 2, советская 1, Жириновского 1, А.Лебедь 1, чаадаевская 1, пионер 1, Востока 1, Севера 1, КПСС 1, революционная 1, общественная 1, окопная 1, партийная 1, юридическая 1, ленинская 1, спецовочная 1, народная 1, всенародная 1.

Половичност (30)

похоже на правду 10, доля правды 5, часть правды 3, зерно правды 2, половина правды 2, не вся 1, частичная 1, условная 1, почти правда 1, обломок правды 1, кусок правды 1, капля правды 1, правдоподобие 1.

Свакодневне животне ситуације (28)

о жизни 9, жизни 6, от правды не уйдешь 2, о себе 1, жизненная 1, житейская 1, реальная 1, обыденная 1, знакомая 1, повседневная 1, правда быта 1, правда действительности 1, Бог правду видит 1, Правда хорошо, а счастье лучше 1.

Правда у називима (27)

"Комсомольская правда" 9, «Русская правда» 3, Московская 3, "Пионерская правда" 2, «Тюменская правда» 1, "Казахстанская правда" 1, "Марийская правда" 1, "Правда" 1, «Восточно-Сибирская правда» 1, «Дагестанская правда» 1, «Крымская правда» 1, «Ленинградскую правду» 1, «Правда Божия» 1, Искра 1.

Јединственост (25)

истинная 10, настоящая 5, единственная 3, одна 3, подлинная 2, всегда одна 1, только одна 1.

„Тежња ка правди“ (25)

искать 8, добиваться 3, обратиться к 2, идти к 2, вытягивать 2, бороться за 2, добираться до 1, продираться к 1, доискаться до 1, стремиться к 1, вытягивать из дочери правду 1, докапываться до правды 1.

Потпуност (17)

сущая 6, абсолютная 5, совершенная 2, полная правда 2, кондовая 1, подноготная правда 1.

Вечност , непроменљивост (16)

вселенская 2, неоспоримая 2, бессмертная 1, вечная 1, немеркнущая 1, нетленная 1, неискоренимая 1, неопровержимая 1, непререкаемая 1, непреложная 1, беспорная 1, незыблемая 1, окончательная 1, последняя 1.

Узвишеност (12)

святая 4, высшая 3, великая 1, священная 1, бесценная 1, неотразимая 1, Божья 1.

Знање (11)

узнать 5, знать 5, понимать 1.

Истина повређује (11)

глаза колет 3, правда глаза колет 2, жжет глаза 1, колет глаза 1, колющая глаза 1, уязвленный п.1, правдой по живому сердцу 1, уязвленный правдой 1.

Резултат (10)

решение 1, откровение 1, хорошо 1, оправдание 1, ком 1, утешительная 1, всеразрешающая 1, обличительная 1, забываемая 1, п. восторжествует 1.

Релативни карактер (10)

наша 3, своя 3, ваша 1, общая 1, его 1, разная 1.

Изражавање сагласности са саговорником (10)

что правда, то правда 5, ваша правда 4, и то правда 1.

Одсуство (9)

Была правда у Петра и Павла 3, Правда в ногах 2, нет 2, ее нет 1, незнакома 1.

Огољеност (9)

голая 2, неприкрашенная 2, нагая 1, оголенная 1, неприкрытая 1, очевидная 1, нагота правды 1.

Чулна перцепција (8)

чувствовать 3, ощущать 1, видеть 3, показать 1.

Писмена презентација (7)

писать 7.

Емоције РЕ (6)

печальная 1, невеселая 1, бояться 1, голод правды 1, чувство правды 1, правда сердца 1.

Једноставност (6)

сермяжная 4, прост как правда 2.

„Избегаванье правде“ (3)

уходить от 1, гнать 1, уводить от 1.

Понуда да се седне (3)

в ногах правды нет 3.

Истина умире (3)

ушла из жизни ее светлая правда 1, правда умерла 1, правда, гонимая, умирает 1.

Веродостојност (2)

правда ландшафта 1, стихи дышали правдой 1.

Унутрашњи свет (2)

психологическая 1, внутренняя 1.

5. Структура концепта „правда“ у руском језику

Под структуром концепта подразумевамо организацију садржаја концепта у облику поља. У пољу концепта издвајају се језгро, ближа, даља и најудаљенија периферија. Приликом одређивања границе између различитих делова поља руководили смо се разликом у броју примера. Постепено опадање броја примера знак је да примери припадају истом делу структуре, а нагли пад указује на промену дела структуре.

Језгро концепта

Вербална презентација (90)

говорить 28, сказать 13, рассказать 6, по правде говоря 11, по правде сказать 9, сказать правду и только правду 2, открыть 3, отвечать 2, пропеть 2, поведать 1, изложить 1, выкрикнуть 1, выступать 1, из слов 1, слова правды 1. резать 3, лепить 2, рубить 1, крыть 1, гнать 1.

Ближа периферија

Друштвене појаве (67)

газета 46, известия 2, Союзпечать 1, игры 1, Сидорова правда 1, Сучья правда 1, п. на стороне 1, иметь право на п. 1, соответствовать п. 1, научная 2, эмпирическая 1, поэтическая 1, правда вопроса 1, правда сторон 1, мерило правды 1, солнце правды 1, правда за кем-либо 1, судить по правде 2, сошлись две правды 1,

Предметна особина у пренесеном значењу (62)

чистая 29, горькая 17, светлая 3, большая 2, ясная 2, некрасивая 1, маленькая 1, глубокая 1, жгучая 1, холодная 1, кровотокающая 1, тяжелая 1, древняя 1, старая 1.

Карактер (51)

(Позитивна оцена) (20): жива 2, точная 2, необходима 1, несомненная 1, правденская 1, пылкая 1, мужественная 1, мудрая 1, трезвая 1, беспристрастная 1, нравственная 1, хорошая 1, отвлеченная 1, сокровенная 1, заглавная 1, важная 1, нужная 1, дорогая 1.

(Негативна оцена) (31): лживая 3, жестокая 3, суровая 3, неприятная 2, злая 1, за 3 копейки 1, обманчива 1, разрозненная 1, беспощадная 1, враждебная 1, резкая 1, строгая 1, грозная 1, грубая 1, страшная 1, ужасная 1, трагичная 1, вымышленная 1, роковая 1, ненавистная 1, плохая 1, бессильная 1, опасная 1, самовольная 1.

Антоними (58)

ложь 29, кривда 8, вымысел 7, неправда 4, вранье 3, обман 2, выдумка 2, а не ложь 1, на кривду 1, форма 1.

лесть 1, позерство 1, брехня 1.

Синоними (56)

правда-матка 10, matka 7 (матушка 1, мать 1), истина 4, справедливость 4, добро 3, правда-истина 2, сострадание 2, чистота 1, божественность 1, вечность 1, красота 1, любовь 1, true 1, Wahrheit 1, право 1, правь 1, быть 1, да 1, свобода 1, смысл 1, честность 1, откровенность 1, твердость 1, ответственность 1, скромность 1, мудрость 1, разумная жизнь 1, звезда 1, сон 1.

Понашање (47)

всегда 1, искренняя 1, цель 1, не читать 1, реакция 1, втюхать правду 1, Вся правда в вине 1, Варвара мне тетка, а правда сестра 1, служить верой и правдой 9, жить 2, признавать 1, служить п. 1, страдать за п. 1, имуннен к п. 1, уважение к правде 1, скрывать 4, покрываться п.1, нарушать 1, всеми правдами и неправдами 6, грешить против правды 2, во имя правды 2, глядеть правде в глаза 3, смотреть правде в глаза 2, смотреть правде в лицо 2.

Друштвене групе и појединци (31)

историческая 6, человеческая 3, пионерская 2, всечеловеческая 1, русская 2, советская 1, Жириновского 1, А.Лебедь 1, чаадаевская 1, пионер 1, Востока 1, Севера 1, КПСС 1, революционная 1, общественная 1, окопная 1, партийная 1, юридическая 1, ленинская 1, спецовочная 1, народная 1, всенародная 1.

Половичност (30)

похоже на правду 10, доля правды 5, часть правды 3, зерно правды 2, половина правды 2, не вся 1, частичная 1, условная 1, почти правда 1, обломок правды 1, кусок правды 1, капля правды 1, правдоподобие 1.

Свакодневне животне ситуације (28)

о жизни 9, жизни 6, от правды не уйдешь 2, о себе 1, жизненная 1, житейская 1, реальная 1, обыденная 1, знакомая 1, повседневная 1, правда быта 1, правда действительности 1, Бог правду видит 1, Правда хорошо, а счастье лучше 1.

Правда у називима (27)

"Комсомольская правда" 9, «Русская правда» 3, Московская 3, "Пионерская правда" 2, «Тюменская правда» 1, "Казахстанская правда" 1, "Марийская правда" 1,

"Правда"1, «Восточно-Сибирская правда» 1, «Дагестанская правда» 1, «Крымская правда» 1, «Ленинградскую правду» 1, «Правда Божия» 1, Искра 1.

Јединственост (25)

истинная 10, настоящая 5, единственная 3, одна 3, подлинная 2, всегда одна 1, только одна 1.

„Тежња ка правди“ (25)

искать 8, добиваться 3, обратиться к 2, идти к 2, вытягивать 2, бороться за 2, добираться до 1, продираться к 1, доискаться до 1, стремиться к 1, вытягивать из дочери правду 1, докапываться до правды 1.

Далја периферија

Потпуност (17)

суцая 6, абсолютная 5, совершенная 2, полная 2, кондовая 1, подноготная 1.

Вечност , непроменљивост (16)

вселенская 2, неоспоримая 2, бессмертная 1, вечная 1, немеркнущая 1, нетленная 1, неискоренимая 1, неопровержимая 1, непререкаемая 1, непреложная 1, бесспорная 1, незыблемая 1, окончательная 1, последняя 1.

Узвишеност (12)

святая 4, высшая 3, великая 1, священная 1, бесценная 1, неотразимая 1, Божья 1.

Знање (11)

узнать 5, знать 5, понимать 1.

Истина повређује (11)

глаза колет 3, правда глаза колет 2, жжет глаза 1, колет глаза 1, колющая глаза 1, уязвленный п.1, правдой по живому сердцу 1, уязвленный правдой 1.

Резултат (10)

решение 1, откровение 1, хорошо 1, оправдание 1, ком 1, утешительная 1, всеразрешающая 1, обличительная 1, незабываемая 1, п. восторжествует 1.

Релативни карактер (10)

наша 3, своя 3, ваша 1, общая 1, его 1, разная 1.

Изражавање сагласности са саговорником (10)

что правда, то правда 5, ваша правда 4, и то правда 1.

Одсуство (9)

Была правда у Петра и Павла 3, Правда в ногах 2, нет 2, ее нет 1, незнакома 1.

Огољеност (9)

голая 2, неприкрашенная 2, нагая 1, оголенная 1, неприкрытая 1, очевидная 1, нагота правды 1.

Чулна перцепција (8)

чувствовать 3, ощущать 1, видеть 3, показать 1.

Писмена презентација (7)

писать 7.

Емоције (6)

печальная 1, невеселая 1, бояться 1, голод правды 1, чувство правды 1, правда сердца 1.

Једноставност (6)

сермяжная 4, прост как правда 2.

Најудаљенија периферија

„Избегавање правде“ (3)

уходить от 1, гнать 1, уводить от 1.

Понуда да се седне (3)

в ногах правды нет 3.

Истина умире (3)

ушла из жизни ее светлая правда 1, правда умерла 1, правда, гонимая, умирает 1.

Веродостојност (2)

правда ландшафта 1, стихи дышали правдой 1.

Унутрашњи свет (2)

психологическая 1, внутренняя 1.

6. Структура концепта правда у пословицама и афоризмима

Обзиром да пословице и афоризми не указују на савремену рецепцију концепта и припадају периферији концепта правда, њих смо одвојили као посебну структуру. Ову структуру смо такође приказали у облику поља са својим језгром, ближом, даљом и најудаљенијом периферијом.

Језгро

Подстицање истине (25) П: Дело знай, а правду помни. Дело делай, а правды не забывай! Хлеб-соль кушай, а правду слушай! Кто за правду горой, тот истый герой. Правда старше старосты. Правда есть, так правда и будет. От правды некуда деваться. Правда со дна моря выносит. Правда из воды, из огня спасает. Что ни говори, а правда надобна. За правду бог лица набавляет (т. е. дает старость и лысину). Кто неправдой живет, того бог убьет. Бог тому даст, кто правдой живет. Перед тобой, что перед попом. Как на духу всю правду выскажу. Как перед богом, во всем признаюсь. В правде бог помогает, в неправде запинаят (или: карает). Кто правды ищет, того бог сыщет. Правда - свет разума. Правда сама себя очистит. Правда сама себя хвалит и величает (или: честит). Не с ветру говорится, что черт ладану (или: правды) боится. Будь на правду черт. Я на правду черт (т. е. неумолим). Кто правдой живет, тот добро наживет.

Истина увек изађе на видело (19) П: Какова резва не будь ложь, а от правды не уйдет. Засыпь правду золотом, а она всплывет. Завали правду золотом, затопчи ее в грязь - все наружу выйдет. Правда тяжелее золота, а на воде всплывает. Правда - елей, везде наверх всплывает. Правда, что масло. Придет пора, что правда скажется (или: перетянет). Правды некуда девать. Правды в сучок не засунешь. Правда - что лихота: всегда наружу выйдет. Как ни хитри, а правды не перехитришь. Правда, что шило в мешке - не утаишь. Правда прямо идет, а с нею не разминешься. Правда прямо идет, а ни обойти ее, ни объехать. И Мамай правды не съел. Правда есть, так правда и будет. Все минется, одна правда останется. УК:от правды не уйдешь 2.

Ближа периферија

Живот без истине је мучан или немогућ (11) П: Лучше умереть, чем неправду терпеть. Правда - кус купленный, неправда - краденый. Правда - кус моленый, неправда - проклятой. И в бедах люди живут, а в неправде пропадают. Без правды не житье, а вытье. Без правды житье - вставши, да и за вытье. Без правды не живут люди, а только маются (или: плачут). Без правды жить - с бела света бежать. Без правды жить - избожиться, а не поверят - удавиться. Без правды веку не изживешь. А: Правда без жизни, а жизнь без правды существовать не могут.

Истине нема или се тешко до ње долази (11) П: Где-нибудь да сыщется правда. Правда твоя, правда и моя, а где она? И наша правда, и ваша правда, а кто же богу ответ даст? У всякого Павла своя правда. А. Нет правды на земле, но правды нет и выше... Бог правду видит, да не скоро скажет. А: В мире всё равно нет иной правды, кроме той, в которую нам хочется верить. ФР: Была правда у Петра и Павла. ФР: Правда в ногах 2. А: Бог правду видит, да не скоро скажет. Что за волокита?

Истина и лаж су блиске (9) П: Ложь стоит до правды. Рать стоит до мира, ложь до правды. Ложь (или: Неправда) доводит до правды (т. е. уличает). Спорила правда с кривдой да притомных не стало (т. е. свидетелей). А: Ложь – это некрасивая правда. А: Правда и неправда суть одно и то же. Одинаково бьют и лгунов, и правдолюбов, и еще неизвестно, кого чаще и больше. И происходит это не из-за несовершенства нашего мира. А: Настоящая правда всегда неправдоподобна... Чтобы сделать правду правдоподобнее, нужно непременно подмешать к ней лжи. Люди всегда так и поступали.

Истину не треба говорити (9). П: С нагольной правдой в люди не кажись. Не говори правды, не теряй дружбы! Говорить правду - терять дружбу. Правду говорить - никому не угодить. Хороша правда-матка, да не перед людьми, а перед богом. Не всякую правду жене сказывают. Правдою жить - от людей отбыть; неправдою жить - бога прогневить. Правду говорить - себе досадить. Правда хорошо, а счастье лучше 1.

Истину треба говорити (8) П: Хлеб-соль ешь, а правду режь (или: а правду-матку режь). Пей, ешь, а правду режь. Царев хлеб ешь, а правду режь! Доброе дело - правду говорить смело. Правду говори, что дрова руби. Сказать правду-матку - так и

так. Как ни жаться, а в правде признаться. Нечего бога гневить, надо правду говорить.

Истина није подложна суду (8) П: Правда суда не боится. Правда бессудна (или: несудима). На правду нет суда. На пословицу, на дурака да на правду - и суда нет. За правду не судись; скинь шапку, да поклонись! Суд людей, не божий. Бог на правду призрит. А: Правда сильна тем, что она не оправдывается.

Истина је непријатна (8) П: Прямо сорока летает (т. е. нельзя жить правдой). На правду да на смерть, что на солнце: во все глаза не взглянешь. Правда глаза колет. Правда уши дерет. Правда рогатиной (или: копылом) торчит. Правда тошнее перечесу. С кривдою жить больно, с правдою тошно. А: Правда всегда невкусна, но она всегда необходима.

Истина не доноси материјалну корист (6) П: Правдою не обуешься. Правдою не оденешься. Правда в лаптях; а кривда, хоть и в кривых, да в сапогах. Правда по миру ходит. Правдой жить - ничего не нажить. На правде ничего не возьмешь. На правде взятки гладки.

Истина није од „овог света“ (5) П: Истина от земли, а правда с небес (псалтырь). Правда живет у бога. Правда у бога, а кривда на земле. Не в силе бог, а в правде. УК: Бог правду видит 1.

Истина је једноставна (5) П: На правду слов немного. Правда не речиста. На правду мало слов: либо да, либо нет. ФР: прост как правда 2.

Даља периферија

Истина има већу вредност од материјалних ствари (3) П: Деньги смогут много, а правда все. Правда дороже золота. Дороги твои сорок соболей, а на правду и цены нет.

Истину је тешко рећи (2): ФР: Вся правда в вине 1. А: Велику (или: Великим) правду говорить - не легче лжи.

Истина је само једна (2) П: Лжей много, а правда одна. Ложью как хошь верти, а правде путь один.

До истине се долази применом силе (2) П: Кнут не дьявол, а правду сыщет (от пытки). А: Не всякая сила стоит за правду, но всегда правда о себе докладывает силой.

Истина не може бити половична (2) П: Правду не ситом сеять (или: не в сито сеять, не в сито бить, т. е. подавай всю, какова ни есть). Правды ни молотить, ни веять.

Најудаљенија периферија

Неправедно стечени иметак неће потрајати (1) П: Неправдой нажитое впрок не пойдет.

Истина је поткупљива (1) П: Сто рублей есть, так и правда твоя.

Лепота увек садржи истину (1) А. Не всякая правда — красота, но всякая красота — правда.

Истина је посмртна маска „више истине“ (рус. *истины*) (1) А: Правда - посмертная маска истины.

Људи не пате толико због истине, колико због неспособности да је искажу (1) А. Люди страдают не столько за правду, сколько за неумение ее высказать.

Истина је највећа моћ (1) А. - Вот скажи мне, американец, в чём сила? Разве в деньгах? Вот и брат говорит, что в деньгах. У тебя много денег, и чего?.. Я вот думаю, что сила в правде. У кого правда - тот и сильней. Вот ты обманул кого-то, денег нажил, и чего, ты сильней стал? Нет - не стал! Потому что правды за тобой нет! А тот, кого обманул, за ним правда. Значит, он сильней. Да?!

Свака активност је испуњена истином (1) А: Правда любит селиться в деле: не всякое дело есть правда, но правда живет всегда в деле.

Ко је спреман да пролије крв за истину само тражи повод (1) А: Когда за правду готов по колено в крови встать – это уже не правда, а повод.

Ако истине нема у ногама, значи да је у нечијим рукама (1) А: Если в ногах правды нет, значит, она в чьих-то руках.

Чак и када је истина на вашој страни треба погледати шта је на другој страни (1) А: Даже если на вашей стороне правда, посмотрите, что на другой стороне.

Истина је негде на средини (1) А: Похоже, как и во всем остальном, истина покоится где-то посредине.

Истину зна онај ко има оријентир у себи (1) А: Правду знает не тот, кто глядит себе под ноги, а тот, кто знает по солнцу, куда ему идти.

Истина је лако бреме (1) А: Только правда, - как бы ни была она тяжела, - "легкое бремя"...

Истицање сопствене истинољубивости (1) ФР: Варвара мне тетка, а правда сестра 1.

Истина је блиска милосрђу (1) А: Милость без правды есть малодушество, а правда без милости есть мучительство, и обе они разрушают царство и всякое общежитие. Но милость, правдой поддерживаемая, а правда, милостью укрощаемая, сохраняют царю царство на многие дни.

Истина у комуникацији је основа пријатељства (1) А: Искренность отношений, правда в общении — вот дружба.

Извештај (рапорт) никад не садржи истину (1) А: Когда у нас отдавая отчет говорят, ни слова правды не добьешься.

Голој истини вековима није хладно (1) А: Голая правда не замерзает веками.

Истина није једнозначна, али није ни двосмислена (1) А: Правда неоднозначна, но, не двусмысленна!

Истина је победа савести у човеку (1) А: Правда — это значит победа совести в человеке.

Страст не садржи истину (1) А: Если тронуть страсти в человеке, то, конечно, правды не найдешь.

7. Закључак

Дескриптивно значење лексеме *правда* у руском језику говори нам да је овај појам тесно повезан, с једне стране, са концептом *справедливост*, а са друге стране, са концептом *истина* (у руском значењу). У руској језичкој слици света постоје две врсте *правде*. С једне стране, то је *правда-истина*, нека врста закона и правне категорије која регулише људско понашање, а са друге стране то је *правда-справедливост*, која представља неку врсту моралног убеђења. Концепти *правда* и

истина у руском језику су веома блиски, у неким контекстима се њихови семантички елементи у потпуности изједначавају.

Макроструктура концепта *правда* у руском језику указује да је највећи број анализираних примера у оквиру интерпретационог поља концепта (54,8%). Према процентуалној заступљености зона у оквиру интерпретационог поља, резултати су следећи: паремиолошка зона (32,3%), зона оцене (25%), социјално-културна зона (20,7%), утилитарна зона (13,6%), регулативна зона (7,5%) и енциклопедијска зона (0,8%). Анализа је показала да је у оквиру информационог садржаја 29,5% примера. Најмањи број примера је у оквиру иконичног садржаја (15,6%). Иконични садржај је присутан искључиво кроз когнитивну слику, док перцептивна слика одсуствује.

Подаци које смо навели указују да је највећи број примера у оном делу макроструктуре концепта који упућује на интерпретацију основног информационог садржаја концепта. Интерпретационо поље је највећим делом изражено кроз паремиолошки фонд руског језика, о чему сведочи највећа процентуална заступљеност паремиолошке зоне у оквиру макроструктуре концепта. Велика заступљеност паремиолошке зоне сведочи о важности овог концепта не само у савременом животу, већ и током историјског развоја друштва, што пословице и изреке одражавају. Друга по заступљености је зона оцене. Процентуална заступљеност ове зоне указује на чињеницу да је руска језичка свест, када је у питању концепт *правда*, веома склона категоризацији објеката и појава као истинитих или неистинитих. Следећа према заступљености је социјално-културна зона, везана за присутност концепта у свакодневном животу, као и његову актуелност у културном наслеђу руског народа. Четврта по заступљености је утилитарна зона, везана за практичну примену концепта. Мала процентуална заступљеност ове зоне говори о степену апстрактности концепта *правда* у свести носилаца руског језика и од његове релативне одвојености од практичне примене. Најмање заступљена је енциклопедијска зона, као зона која указује на повезаност концепта *правда* са науком и теоријским размишљањем.

Информациони садржај је процентуално мање заступљен у односу на интерпретационо поље и износи 29,5%. Овај податак сведочи о релативно малој присутности самог покушаја дефиниције правде у руском језику.

Одсуство перцептивне слике у иконичном садржају концепта је разумљиво, јер је концепт *правда* апстрактног карактера. Когнитивна слика је присутна са 15,6%, а као њени елементи издвајају се следеће когнитивне особине: вербална презентација, понашање, поређење, предметна особина, половичност и огољеност. У оквиру вербалне презентације, с једне стране, наглашава се моменат грубог предочавања правде („Крыть правду-матку“), а са друге стране, метафоричка повезаност овог концепта са очима и лицем („говорить правду в глаза“/„в лицо“, „смотреть правде в глаза“). У оквиру перцептивне слике посебно се према броју примера издваја конструкција „правда-матка“, у којој се семантички изједначавају иначе удаљени појмови. У оквиру предметних особина које се користе у пренесеном значењу најзаступљеније су следеће особине: *горькая*, *чистая* и *глаза колет*. У оквиру предметних особина посебно се истичу примери који указују на способност истине да повређује.

Честе су конструкције којима се изражава половичност истине: *доля правды*, *часть правды*, *кусок правды* и сличне. Оне указују на могућност „распарчавања“ истине у руском језику и реалност постојања једне такве „половичне творевине“.

Огољеност је такође веома присутна особина када је у питању истина у руском језику, а изражена је особинама *голая*, *нагая*, *оголенная*, *неприкрытая* итд.

Уколико посматрамо структуру концепта *правда* као поље, према заступљености елемената у том пољу можемо издвојити четири области: језгро, ближу, даљу и најудаљенију периферију. Најфреквентнији представници концепта налазе се у језгру концепта.

У језгру концепта су различити облици вербалне презентације: *сказать правду*, *отвечать п.*, *поведать п.*, *изложить п.*

У ближој периферији најфреквентније особине су друштвене појаве (*судить по правде*, *правда вопроса*). Нешто мање је фреквентна употреба предметних особина у пренесеном значењу (*чистая*, *горькая*, *светлая*, *большая*, *ясная*).

Удаљени и блиски појмови су такође у ближој периферији. Антоними: *враньё, обман, выдумка, форма, лeсть, позерство, брехня*. Можемо приметити да као удаљени појмови функционишу речи које указују не само на лаж, већ и на начин понашања (*лeсть, позерство*). Синоними: *правда-матка, истина, справедливость, добро, правда-истина, сострадание*. Ови примери показују колико се *правда* у руском језику повезује са позитивним вредностима (поређење са мајком, добром, истином). Као блиски појмови појављују се и речи *справедливость, право, правь* које указују на повезаност са концептом *справедливость*. Као блиски појмови у примерима функционишу и следеће речи: *вечност, красота, свобода* и *смысл*. Ови појмови представљају универзалне вредности које се од давнина помињу у филозофији.

У ближој периферији су когнитивне особине **понашање, половичност, свакодневне животне ситуације, правда у називима, јединственост** и „тежња ка концепту“.

У оквиру даље периферије наилазимо на следеће особине: **потпуност, вечност и непроменљивост, узвишеност, знање, резултат, релативни карактер, изражавање сагласности са саговорником, одсуство, чулна перцепција, писмена презентација, емоције и једноставност**.

У најудаљенијој периферији су следеће когнитивне особине: „**избегавање концепта**“, **пону да се седне, истина умире, веродостојност** и **унутрашњи свет**.

Пословице и афоризме смо анализирали посебно пошто не указују на стање концепта у савременом језику. Резултате смо такође груписали у облику поља са језгром, ближом, даљом и најудаљенијом периферијом.

У језгру концепта су две особине: **подстицање истине** и **истина увек изађе на видело**.

У ближој периферији су следеће особине: **живот без истине је мучан, истине нема, истина и лаж су блиске, истину не треба говорити, истину треба говорити, истина није подложна суду, истина је непријатна, истина не доноси материјалну корист, истина није „од овога света“**, **истина је једноставна**.

У даљој периферији су следеће особине: **истина има већу вредност од материјалних ствари, истину је тешко рећи, истина је једна, до истине се долази применом силе, истина не може бити половична.**

У даљој периферији су особине које одражавају различите ставове о истини, нпр. **Неправедно стечени иметак неће потрајати, истина је поткупљива и лепота увек садржи истину.**

КОНЦЕПТ ИСТИНА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

У српском језику постоји само једна лексема којом се обележава појам *истина*, за разлику од руског језика у којем се овај појам обележава и лексемом *правда*. У српском језику *правда* је одвојени концепт који има заједничке елементе са концептом *праведност*, али не и са концептом *истина*. Дакле, у српском језику је искључен дуалитет концепта *истина* који је изражен кроз семантичке парове *правда* – *истина* и *правда*

1. Номинативно поље „истина“ у српском језику

У српском језику за означавање појма *истина* користи се лексема *истина*. Да би смо одредили значење лексеме *истина*, њену валентност и сферу употребе консултовали смо речник МС, речник САНУ, Школски речник стандардног српскохрватског језика, речник синонима, асоцијативни и фразеолошки речник.

Значење лексеме *истина* у српском језику, према **речнику Матице српске**, су следећа: *истина* као подудараче исказа и стварности (чињеница), *чињеница* у коју се као доказану може веровати (на пример, научна *истина*), *истина* као морални принцип (*правда*), *истинитост*, *веродостојност*.

[Речник српског језика МС, 2007:491].

У истом речнику даље наилазимо на следеће идиоматске изразе: *заобилазити истину (лагати)*, *истини на вољу (формулација за истицање тачности тврђења)*, *кројити истину (приказивати ствари према свом интересу)*, *послати богу на истину (убити)*, *отићи богу на истину (умрети)*, *погледати истини у очи (у лице) (прихватити ствари какве јесу)*.

[Речник српског језика МС, 2007:491].

Поред именице *истина* у српском језику се користи и речца *истина* у

значању „у ствари, доиста, додуше“ [Речник српског језика МС, 2007:491].

Ми смо се у нашем истраживању концентрисали на именицу истина као релевантнију за истраживање концепта истина.

У Речнику српскохрватског књижевног и народног језика САНУ именица истина означава следеће: 1. оно што одговара постојећим чињеницама, стварности. 2. чињеница у коју се, као експериментално, научно доказиву, може веровати, или која коригује ранија уверења. 3. високи морални принцип, идеал, високо морално добро, правда, поштење. 4. истинитост, веродостојност, тачност. 5. покр. Оно што је право, непатворено [Речник српскохрватског књижевног и народног језика, 1973:350].

У Школском речнику стандардног српскохрватског језика речју истина „се означава да нешто одговара стварности, постојећим чињеницама, као и саме чињенице које се могу експериментално доказати, а такође и правичност [Школски речник стандардног српскохрватског језика, 1989:499].

Ако уопштимо све наведене дефиниције појма истина у српском језику, добићемо следећа значења:

1. Подударане исказа и стварности (чињеница).
2. Чињеница у коју се као доказану може веровати.
3. Истина као морални принцип (правда, поштење, добро).
4. Истинитост, веродостојност, тачност.
5. Оно што је право, непатворено.

Дата значења могу се допунити подацима из **речника синонима** српскохрватског језика. За реч истина синоними су следећи: *збиља, стварност, бит, битност, тачност* [Sinonimi i srodne reči srpskohrvatskog jezika, 2004].

Асоцијативни речник нам такође даје податке који допуњују дескриптивно значење. За истину, најфреквентније асоцијације су следеће: лаж 291, правда 47, боли 21, искреност 19, Бог 11, поверење 11, бол 9, суд 9, врлина 9, неистина 7, тачност 7, поштење 6, стварност 6, доброта 5, једина 5, реткост 5, вредност 5, чиста 4, тамо је негде 4, лепота 4, љубав 4, недостижно

4, помирење, права 4, увек 4, суштина 3, тешка 3, велика 3, верност 3, закон 3, чисто 2, далеко 2, добра 2, филозофија 2, гола 2, искрен 2, историја 2, једна 2, лепо 2, мама 2, најбоља ствар 2, не постоји 2, очи 2, потреба 2, пријатељ 2, пријатељство 2, реалност 2, реч 2, слобода 2, смрт 2, сурово 2, све 2, сведок 2, светлост 2, тајна 2, увек 2, важно 2, вера 2, веровање 2, видело 2, воleti 2, жива 2, живот 2, бело 1, Библија 1, битно 1, болна 1, борба 1, буда 1, будала 1, чврсто 1, Христос 1, истинит 1, манипулација 1, мудрост 1, непостојеће 1, ништа 1, нужно 1, одговорност 1, праведно 1, праведност 1, ретка 1, тачно 1, успех 1. [Асоцијативни речник српског језика, 2005:229].

Фразеолошки речник нам нуди следеће устаљене конструкције са лексемом истина: *бити далеко од истине, гола истина, гудети истину, ићи Богу на истину, истини за вољу, казати/рећи истину у лице, скресати истину у лице, купити/куповати под готову истину (примати лаж за истину), отићи на истину (умрети), плунути кому истину у лице, поћи на истину, погледати истини у очи, прокаљена истина, рећи горку истину, рећи по истини, удаљити се од истине, жива истина.*

[Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika 1982:198-199].

У свом **етимолошком речнику** П. Скок, позивајући се на М. Фасмера, сматра да реч „истина“ у српском језику потиче од индоевропског корена *es-jest који је и у основи прилога „исто“, а има значење „оно што јесте, исто је и истина је“ [Skok, 1971, knj.1].

2. Конструкције са лексемом „истина“ у различитим врстама текстова

Као корпус за српски језик користили смо новинске чланке и књижевне текстове пронађене на интернету. Ради утврђивања валентности лексеме истина све конструкције смо поделили на три групе: глаголске, именичке и придевске. Укупан број примера у свим типовима конструкција је 203.

Примери са конструкцијама се налазе у прилогу овог рада, а овде ћемо навести само неке од примера.

Именичке конструкције:

Позориште је за мене истина [politika.rs].

Тренутак истине за Обаму [www.blic.rs/Vesti/Svet/215060/Trenutak-istine-za—Obamu].

Гласови поштених посленика писане речи само су *капи истине* у бескрајном мору лажи, мучког прећуткивања, заташкавања, неодговорности [www.danas.rs/.../razvrgavanje_istorijskog_monopola_na_istinu.54.ht...].

Придевске конструкције:

Смејем се, али је *жива истина* [dnevnik.rs].

Ја мислим да је *права истина*, да је новинар потценио противнике Југовића [stari.dnevnik.rs/node/14963].

Гола истина о романсама [www.politika.rs/index.php?lid=lt&show=rubrike&part].

Устаљене конструкције:

Време је да *истина изађе на видело* [ritamgrada.rs/.../batinama-pokusali-da-iznude-povac-od-vlasnika-pali].

Метафоричке конструкције:

Знате *истина као и пара има два лица*, зависи ко које гледа, али она је само једна [dnevnik.rs].

Време је да погледа истини у очи! [Провинцијалац, М.Капор sashko-biblioteka.blogspot.com/.../provincijalac-1976-momo-kapor].

Блиски појмови

Мени су позориште и глума велика истина и живот

[www.politika.rs/rubrike/Kultura/Gluma-je-jedna-velika-istina.sr.html].

Потрага за истином и правдом [http://www.kurir-info.rs/na-hepiju-krece-potruga-za-istinom-i-pravdom-clanak-441977].

Ја сам своју *жеђ за истином и смислом* осетио са неких 15-так година [http://www.blic.rs/forum/index.php?action=printpage;topic=3192.0].

Удаљени појмови:

То није пропаганда већ горка истина! [www.dnevnik.rs/.../srpski-novcanik-za-trecinu-tanji-od-komsijskog].

У овој причи је неважно *шта је од тога мит а шта истина*

[http://www.politika.rs/rubrike/Svet/Vanzemaljci-u-Dejtonu.lt.html].

Шта је од свега тога истина, а шта трач? [www.ilustrovana.com/2002/2251/3.htm].

Лексема „истина“ у називима

Редакција „*Наше Истине*“ објављује у наставцима књигу Црни Анђели Косовског Пакла “Тајни

Досијеи“ у циљу помоћи институцијама на територији ... [nasaistina.rs]...

Назив књиге: *Истина Лепенског Вира* [www.pesicisinovi.co.rs/.../356-istina-lepensko-g-vira].

Оливера

Милосављевић.

Потиснута

истина

[www.helsinki.org.rs/serbian/doc/Ogledi07.pdf].

Истраживали смо и пословице у којима се помиње реч истина у различитим изворима: у зборнику пословица Вука Стефановића Караџића, у зборнику „Вукове народне пословице с регистром кључних речи“ Михаила Шћепановића, који садржи и пословице из Вукове збирке, а и неке нове, које се у тој збирци не помињу. Користили смо и материјал пословица пронађен на интернету. Укупан број пословица и афоризама које смо пронашли је 21. Примери пословица налазе се у прилогу овога рада, а овде ћемо навести само неке од примера:

- Лаж се пређе прими него истина [Караџић, 1969:170]
- Ко један пут слаже, други пут залуду каже [Караџић, 1969:152]
- У плоске је на дну истина [Караџић, 1969:50]
- Ко истину гуди, гудалом га по прстима бију [Караџић, 1969:50]
- Истина и жена најлепше су – голе [http://sr.wikiquote.org/sr]
- Истина и правда побеђују [http://sr.wikiquote.org/sr]
- Истина је оно у шта убедиш већину да верује [http://sr.wikiquote.org/sr]
- Истина увек највише боли [http://sr.wikiquote.org/sr]
- Много асова треба док се истина сахрани [http://sr.wikiquote.org/sr]
- У вину је истина [http://sr.wikiquote.org/sr]
- Чаша иза чаше, а иза чаше истина [Караџић, 1969:50]
- Да се права истина позна, треба чути два звона [http://sr.wikiquote.org/sr]
- Кад лажеш лажи тако да и сам поверујеш да је истина [Шћепановић 1996:128]
- Отишао на истину (умро) [Шћепановић 1996:257]
- Ријетко истину говорим, а још ређе творим [Шћепановић 1996:275]
- Сан је лажа, а Бог ке истина [Шћепановић 1996:278]
- Свака је шала пола истине [Шћепановић 1996:280]
- Тако ми онога гласа Божијега, а Бог је истина! (Кад се чује звоно) [Шћепановић 1996:304]

3. Когнитивне особине концепта *истина* у српском језику

Асоцијативни речник српског језика

Антоними: лаж 291, неистина 7

Друштвене појаве: суд 9, закон 3, историја 2, вера 2, веровање 2, видело 2,

Емоције: боли 21, бол 9, волети 2, болна 1,

Јединственост: једина 5, једна 2

Карактер: реткост 5, вредност 5, права 4, добра 2, лепо 2, сурово 2, најбоља ствар 2, филозофија 2, потреба 2, важно 2, жива 2, живот 2, битно 1, истинит 1, мудрост 1, нужно 1, праведно 1, ретка 1, тачно 1.

Одсуство: тамо је негде 4, недостижно 4, не постоји 2, непостојеће 1, ништа 1.

Понашање: искреност 19, поверење 11, тачност 7, поштење 6, доброта 5, помирење 4, увек 4, верност 3, искрен 2, увек 2, манипулација 1, одговорност 1

Поређење: Бог 11, врлина 9, лепота 4, љубав 4, мама 2, очи 2, пријатељ 2, пријатељство 2, реч 2, Библија 1, Буда 1, Христос 1, смрт 2, сведок 2, светлост 2, тајна 2.

Потпуност: суштина 3

Предметна особина у пренесеном значењу: чиста 4, тешка 3, велика 3, чисто 2, далеко 2, гола 2, бело 1, чврсто 1

Резултат: слобода 2, све 2, борба 1, будала 1, успех 1

Свакодневне животне ситуације: стварност 6, реалност 2

Синоними: правда 47, праведност 1

Фразеолошки речник

Изражавање сагласности (или несагласности) са саговорником: истини за вољу

Огољеност: гола истина,

Понашање: гудети истину, казати/рећи истину у лице, скресати истину у лице, купити/куповати под готову истину (примати лаж за истину), плунути кому истину у лице, погледати истини у очи, рећи горку истину, рећи по истини, удаљити се од истине, ићи Богу на истину, бити далеко од истине, отићи на истину (умрети), поћи на истину

Предметна особина у пренесеном значењу: прокаљена истина

Карактер: жива истина

Анализа глаголских конструкција у различитим врстама текстова је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине концепта истина у српском језику:

Друштвене појаве: утврдити 3, лаж је прихваћена као истина 1, манипулисати истином 1, суд поступио по истини 1, побити истину истином 1, дуго чекана истина 1, истина увек прва страда 1, посвећено је истини 1, истина води 1, истина има моћ 1, истина никада није имала само једну интерпретацију 1, нико нема тапију над истином 1, заснован на истини 1, размјењивати истине 1, суочавање са истином 1.

„Избегавање истине“: одустати од истине 3, бежање од истине 1, крити истину 2, скривати 1, прикривати 2, замагљивати 1, искривљавати 1.

„Тежња ка истини“: трагати/тражити/потрага 5, открити 3, посветити у истину 1, доћи до истине 1.

Вербална презентација: казати 5, рећи 2, говорити 1, причати 1.

Емоције: боли 2, волети 1, ценити 1, сметати 2, истина ће вам пружити неизмерно задовољство 1.

Резултат: побеђује 3, тријумфује 1, испливава 1.

Знање: знати 1, сазнати 1.

Понашање: доследни истини 1, прихватање нових истина 1.

Писмена презентација: забележити 1.

Предметна особина у пренесеном значењу: истина отвара очи 1.

Чулна перцепција: чути 1.

Анализа придевских конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине везане за концепт истина:

Вечност, непроменљивост: коначну 1.

Друштвене групе и појединци: стара 2, историјска 2, идеолошка 1, људска 1.

Друштвене појаве: статистичка 1.

Јединственост: права 6, истинска 1, једина 1, веродостојна 1.

Једноставност: једноставна 1.

Карактер: жива 2, убедљива 1, невидљива 1, нова 1, неухватљива 1, сурова 1, неугодна 1, мучна 1, поражавајућа 1, непријатна 1, брутално јасна 1, неумољива 1.

Огољеност: гола 2, огољена 1.

Потпуност: пуна 3, апсолутна 2.

Предметна особина у пренесеном значењу: велика 2, горка 2, чиста 1, тешка 1, све блеђа 1.

Свакодневне животне ситуације: нужна 1, животна 1, потиснута 1.

Узвишеност: Божја 1.

Анализа именичких конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине концепта истина:

Веродостојност: Истина Лепенског Вира, истине Православља, истину богословља,

Друштвене појаве: адвокат истине 1, излет у истину 1, позориште је за мене истина 1

Половичност: капи истине 2

Понашање: насиље над истином 1, жеђ за истином 1,

Свакодневне животне ситуације: је истина је да 9, далеко од истине 1, борба за истину 1, огледало је симбол истине 1, насиље над животом 1, тренутак истине 2, дан истине 2.

Анализа метафоричких конструкција са лексемом истина указује на следеће когнитивне особине:

Друштвене појаве: истина и правда су на нашој страни 1, истина је негде на средини 1, Генератор Истине 1.

Понашање: погледати истини у очи 2, одврати наш поглед са истине 1

Предметна особина у пренесеном значењу: истина сја као сунце 2, слојевита 1, све блеђа 1, кочи 1.

Емоције: боли 1

Карактер: истина као и пара има два лица 1, никад није црно-бела 1.

Анализа блиских појмова дозвољава нам да издвојимо следеће когнитивне особине:

Друштвене појаве (вредности): смисао 1 вера 1

Понашање: част 4,

Поређење: љубав 1, пријатељство 1,

Прави синоними: правда 5,

Свакодневне животне ситуације: ријечи помирења 1, живот 1.

Анализа удаљених појмова дозвољава нам да издвојимо следеће когнитивне особине:

Прави антоними: лаж 1

Друштвене појаве: пропаганда 1, мит 3, заблуда 4,

Свакодневне животне ситуације: трач 2

Понашање: лицемерје 1

Поређење: фикција 1 тајне 1

4. Когнитивне особине концепта *истина* у српским народним пословицама и у афоризмима

Бог је истина: Сан је лажа, а Бог је истина, Тако ми онога гласа Божијега, а Бог је истина! (Кад се чује звоно).

Огољеност: Истина и жена најлепше су – голе

Истина и алкохол: У виноу је истина, У плоске је на дну истина, Чаша иза чаше, а иза чаше истина

Истина и лаж: Лаж се пређе прими него истина, Кад лажеш лажи тако да и сам поверујеш да је истина, Ко један пут слаже, други пут залуду каже, Да се права истина позна, треба чути два звона, Истина је често непостојанија од заблуде

Карактер (истина је непријатна): Ко истину гуди, гудалом га по прстима бију.

Карактер (истина увек исплива на површину): Много асова треба док се истина сахрани

Емоције: Истина увек највише боли

Релативни карактер: Истина је оно у шта убедиш већину да верује

Понашање: Ријетко истину говорим, а још ређе творим

Друштвене појаве: Истина и правда побеђују

Свакодневне животне ситуације: Свака је шала пола истине

Истина и смрт: Отишао на истину (умро) (устаљена фразеолошка јединица).

Узвишеност: У царство духа неће никада доспети они који тврде да су већ све истине познате, Свеједно која је ваша истина, главно је пренесите као светињу и не изневјерите своју душу никада.

5. Макроструктура концепта *истина* у српском језику

Иконични садржај концепта „истина“ (197 – 13,86%)

Иконични садржај концепта истина у српском језику обухвата перцептивну и когнитивну слику овог концепта. Као и у руском језику, перцептивна слика је везана за чулне представе о датом концепту (визуелне, тактилне, мирисне итд.). Когнитивна слика је одраз когнитивних веза са другим концептима (метафоричких, метонимијских и др.). У нашем случају, пошто се ради о концепту са апстрактним особинама, перцептивна слика одсуствује, док је когнитивна представљена бројним метафоричким значењима.

Перцептивна слика (0-0%)

Когнитивна слика (197 – 13,86%)

Друштвене појаве ГК: манипулисати истином 1, побити истину истином 1, истина увек прва страда 1, истина има моћ 1, размјењивати истине 1, суочавање са истином 1. ИК: адвокат истине 1, излет у истину 1, позориште је за мене истина 1. МК: истина је негде на средини 1, Генератор Истине 1.

Кретање „од истине“ ГК: бежати од истине 1, замагљивати 1, искривљавати 1.

Емоције АР: боли 21, бол 9, волети 2, ГК: боли 2.

Резултат АР: слобода 2, борба 1, будала 1, успех 1, ГК: побеђује 3, тријумфује 1, испливава 1.

Предметна особина у пренесеном значењу АР: чиста 4, тешка 3, велика 3,

чисто 2, далеко 2, гола 2, бело 1, болна 1, чврсто 1. ГК: истина отвара очи 1. ПК: велика 2, горка 2, жива 2, чиста 1, тешка 1, све блеђа 1. МК: истина сја као сунце 2, слојевита 1, све блеђа 1, кочи 1. ФР: прокаљена истина

Карактер АР: добра 2, лепо 2, сурово 2, жива 2, живот 2, ПК: невидљива 1. ФР: жива истина, неухватљива 1, сурова 1, мучна 1, брутално јасна 1, неумољива 1. МК: истина као и пара има два лица 1, никад није црно-бела 1.

Огољеност ПК: гола 2, огољена 1. ФР: гола истина

Свакодневне животне ситуације ПК: потиснута 1. ИК: насиље над животом 1, тренутак истине 2, дан истине 2.

Половичност ИК: капи истине 2

Понашање АР: помирење. ИК: насиље над истином 1, жеђ за истином 1. МК: погледати истини у очи 2, одврати наш поглед са истине 1. ФР: гудети истину, казати/рећи истину у лице, скресати истину у лице, купити/куповати под готову истину (примати лаж за истину), плунути кому истину у лице, погледати истини у очи, рећи горку истину, рећи по истини, удаљити се од истине, ићи Богу на истину, бити далеко од истине

Поређење: АР: Бог 11, врлина 9, вредност 5, лепота 4, љубав 4, мама 2, очи 2, пријатељ 2, пријатељство 2, реч 2, смрт 2, сведок 2, светлост 2, тајна 2, Библија 1, буда 1, Христос 1. ФР: отићи на истину (умрети), поћи на истину

Изражавање сагласности (или несагласности) са саговорником ФР: истини за вољу

Информациони садржај концепта истина (398 – 28,00%)

Информациони садржај, као што је већ наведено, чине особине које најбоље презентују концепт. У нашем случају за такве особине смо сматрали оне особине које се понављају у различитим изворима.

Антоними АР: лаж 291, УП: лаж 1

Друштвене појаве АР: вера 2, МК: истина и правда су на нашој страни 1, вера 1

Јединственост АР: једина 5, једина 1,

Карактер АР: права 4, битно 1, праведно 1, тачно 1. ПК: права 6, ПС: битност 1

Понашање АР: тачност 7, ПС: тачност 1

Свакодневне животне ситуације АР: стварност 6. ПС: стварност 1

Синоними АР: правда 47, праведност 1 БП: правда 5, РМС: истина као морални принцип, правда (наведено као 3. значење)

Вербална презентација ГК: казати 5, рећи 2, говорити 1, причати 1, ФР:

казати/рећи истину у лице, рећи горку истину, рећи по истини

Интерпретационо поље концепта истина (826 – 58,12%)

Зона оцене (619 – 74,94%)

Антоними АР: лаж 291, неистина 7, УП: лаж 1, пропаганда 1, мит 3, заблуда 4.

Вечност, непроменљивост ПК: коначна 1.

Друштвене појаве (вредности) БП: смисао 1. АР: видело 2. ГК: нико нема тапију над истином 1. МК: истина је негде на средини 1.

Јединственост АР: једина 5, једна 2. ПК: права 6, истинска 1, једина 1, веродостојна 1.

Једноставност ПК: једноставна 1.

Емоције АР: боли 21, бол 9, волети 2, болна 1. ГК: боли 2, волети 1, ценити 1, сметати 2, истина ће вам пружити неизмерно задовољство 1. МК: боли 1, огледало је симбол истине 1, насиље над животом 1, тренутак истине 2, дан истине 2.

Карактер АР: реткост 5, вредност 5, права 4, добра 2, лепо 2, најбоља ствар 2, филозофија 2, потреба 2, важно 2, жива 2, живот 2, живот 1, сурово 1, истинит 1, мудрост 1, нужно 1, праведно 1, ретка 1, тачно 1. битно 1. МК: истина као и пара има два лица 1, никад није црно-бела 1. ПК: жива 2, убедљива 1, невидљива 1, нова 1, неухватљива 1, сурова 1, неугодна 1, мучна 1, поражавајућа 1, непријатна 1, брутално јасна 1, неумољива 1. ФР: жива истина 1.

Синоними АР: правда 47, праведност 1, смрт 2, сведок 2, светлост 2, тајна 2

Огољеност ПК: гола 2, огољена 1. ФР: гола истина 1.

Одсуство АР: тамо је негде 4, недостижно 4, не постоји 2, непостојеће 1, ништа 1.

Половичност ИК: капи истине 2

Поређење АР : Бог 11, врлина 9, лепота 4, љубав 4, мама 2, очи 2, пријатељ 2, пријатељство 2, реч 2. УП: фикција 1 тајне 1. БП: љубав 1, пријатељство 1.

Потпуност АР: суштина 3. ПК: пуна 3, апсолутна 2.

Синоними БП: правда 5.

Предметна особина у пренесеном значењу АР: чиста 4, тешка 3, велика 3, чисто 2, далеко 2, гола 2, бело 1, чврсто 1. ГК: истина отвара очи 1. МК: истина сја као сунце 2, слојевита 1, све блеђа 1, кочи 1. ПК: велика 2, горка 2, чиста 1, тешка 1, све блеђа 1. ФР: прокаљена истина .

Резултат АР: слобода 2, све 2, борба 1, будала 1, успех 1. ГК: побеђује 3, тријумфује 1, испливава 1.

Свакодневне животне ситуације ИК: је истина је да 9, далеко од истине 1, борба 1. УП: трач 2.

Свакодневне животне ситуације: БП: ријечи помирења 1, ПК: нужна 1, животна 1.

Енциклопедијска зона (1- 0,12%)

Друштвене појаве: ПК: статистичка 1.

Регулативна зона (105 – 12,71%)

Понашање АР: искреност 19, поверење 11, тачност 7, поштење 6, доброта 5, помирење 4, увек 4, верност 3, искрен 2, увек 2, манипулација 1, одговорност 1. ГК: манипулисати истином 1, суд поступио по истини 1, лаж је прихваћена као истина 1 ИК: излет у истину 1.доследни истини 1, прихватање нових истина 1. ИК: насиље над истином 1, жеђ за истином 1. УП: лицемерје 1. БП: част 4. МК: погледати истини у очи 2, одврати наш поглед са истине 1. ФР: гудети истину, казати/рећи истину у лице, скресати истину у лице, купити/куповати под готову истину (примати лаж за истину), плунути кому истину у лице, погледати истини у очи, рећи горку истину, рећи по истини, удаљити се од истине, ићи Богу на истину, бити далеко од истине, отићи на истину (умрети), поћи на истину.

„Избегавање истине“ ГК: одустати од истине 3, бежање од истине 1, крити истину 2, скривати 1, прикривати 2, замагљивати 1, искривљавати 1, ПК: потиснута 1.

Утилитарна зона (37 – 4,48%)

Понашање: ГК: утврдити 3, побити истину истином 1, дуго чекана истина 1, посвећено је истини 1, истина води 1, истина увек прва страда 1, истина има моћ 1, истина никада није имала само једну интерпретацију 1, заснован на истини 1, размјењивати истине 1, суочавање са истином 1 МК: истина и правда су на нашој страни 1.

„Тежња ка истини“ ГК: трагати/тражити/потрага 5, открити 3, посветити у истину 1, доћи до истине 1.

Чулна перцепција ГК: чути 1.

Писмена презентација ГК: забележити 1.

Знање ГК: знати 1, сазнати 1.

Вербална презентација ГК: казати 5, рећи 2, говорити 1, причати 1.

Социјално-културна зона (43 – 5,20%)

Понашање: АР: суд 9, закон 3, историја 2, вера 2, веровање 2,

Поређење: Библија 1, буда 1, Христос 1.

Друштвене појаве: БП:1 вера ИК: адвокат истине 1, позориште је за мене истина 1.

МК: Генератор Истине 1

Узвишеност ПК: Божја 1.

Веродостојност ИК: Истина Лепенског Вира, истина православља, истина богословља.

Друштвене групе и појединци ПК: стара 2, историјска 2, идеолошка 1, људска 1.

Свакодневне животне ситуације: АР: стварност 6, реалност 2.

Паремиолошка зона (21- 2,54%)

Бог је истина: Сан је лажа, а Бог је истина, Тако ми онога гласа Божијега, а Бог је истина! (Кад се чује звоно).

Огољеност: Истина и жена најлепше су – голе

Истина и алкохол: У вину је истина, У плоске је на дну истина, Чаша иза чаше, а иза чаше истина

Истина и лаж: Лаж се пређе прими него истина, Кад лажеш лажи тако да и сам поверујеш да је истина, Ко један пут слаже, други пут залуду каже, Да се права истина позна, треба чути два звона, Истина је често непостојанија од заблуде

Карактер (истина је непријатна): Ко истину гуди, гудалом га по прстима бију.

Карактер (истина увек исплива на површину): Много асова треба док се истина сахрани

Емоције: Истина увек највише боли

Релативни карактер: Истина је оно у шта убедиш већину да верује

Понашање: Ријетко истину говорим, а још ређе творим

Друштвене појаве: Истина и правда побеђују

Свакодневне животне ситуације: Свака је шала пола истине

Истина и смрт: Отишао на истину (умро)

Узвишеност: У царство духа неће никада доспети они који тврде да су већ све истине познате, Свеједно која је ваша истина, главно је пренесите као светињу и не изневјерите своју душу никада.

6. Категоријална структура концепта истина у српском језику

Антоними (305)

лаж 291, неистина 7

лаж 1

Понашање (90)

искреност 19, поверење 11, тачност 7, поштење 6, доброта 5, помирење 4, увек 4, верност 3, искрен 2, увек 2, манипулација 1, одговорност 1

доследни истини 1, прихватање нових истина 1

насиље над истином 1, жеђ за истином 1

лицемерје 1

част 4

погледати истини у очи 2, одврати наш поглед са истине 1

гудети истину 1, казати/рећи истину у лице 1, скресати истину у лице 1, купити/куповати под готову истину (примати лаж за истину) 1, пљунути кому истину у лице 1, погледати истини у очи 1, рећи горку истину 1, рећи по истини 1, удаљити се од истине 1, ићи Богу на истину 1, бити далеко од истине 1, отићи на истину (умрети) 1, поћи на истину 1.

Синоними (61)

правда 5

правда 47, праведност 1, смрт 2, сведок 2, светлост 2, тајна 2

Карактер (55)

живот 1, реткост 5, вредност 5, права 4, добра 2, лепо 2, најбоља ствар 2, филозофија 2, потреба 2, важно 2, жива 2, живот 2, сурово 1, истинит 1, мудрост 1, нужно 1, праведно 1, ретка 1, тачно 1. битно 1.

истина као и пара има два лица 1, никад није црно-бела 1.

жива 2, убедљива 1, невидљива 1, нова 1, неухватљива 1, сурова 1, неугодна 1, мучна 1, поражавајућа 1, непријатна 1, брутално јасна 1, неумољива 1.

жива истина 1.

Друштвене појаве (вредности) (54)

смисао 1 вера 1

суд 9, закон 3, историја 2, вера 2, веровање 2, видело 2

утврдити 3, лаж је прихваћена као истина 1, манипулисати истином 1, суд поступио по истини 1, побити истину истином 1, дуго чекана истина 1, истина увек прва страда 1, посвећено је истини 1, истина води 1, истина има моћ 1, истина никада није имала само једну интерпретацију 1, нико нема тапију над истином 1, заснован на истини 1, размјењивати истине 1, суочавање са истином 1

адвокат истине 1, излет у истину 1, позориште је за мене истина 1

пропаганда 1, мит 3, заблуда 4.

истина и правда су на нашој страни 1, истина је негде на средини 1, Генератор

Истине 1

статистичка 1.

Емоције (47)

боли 21, бол 9, волети 2, болна 1

боли 2, волети 1, ценити 1, сметати 2, истина ће вам пружити неизмерно задовољство 1 боли 1, огледало је симбол истине 1, насиље над животом 1, тренутак истине 2, дан истине 2.

Поређење (45)

Библија 1, буда 1, Христос 1, Бог 11, врлина 9, лепота 4, љубав 4, мама 2, очи 2, пријатељ 2, пријатељство 2, реч 2
фикција 1, тајне 1
љубав 1, пријатељство 1

Предметна особина у пренесеном значењу (32)

чиста 4, тешка 3, велика 3, чисто 2, далеко 2, гола 2, бело 1, чврсто 1
истина отвара очи 1
истина сја као сунце 2, слојевита 1, све блеђа 1, кочи 1
велика 2, горка 2, чиста 1, тешка 1, све блеђа 1
прокаљена истина 1

Свакодневне животне ситуације (25)

стварност 6, реалност 2
је истина је да 9, далеко од истине 1, борба 1
трач 2
ријечи помирења 1,
нужна 1, животна 1, потиснута 1

Јединственост (16)

једина 5, једна 2.
права 6, истинска 1, једина 1, веродостојна 1.

Одсуство (12)

тамо је негде 4, недостижно 4, не постоји 2, непостојеће 1, ништа 1

Резултат (12)

слобода 2, све 2, борба 1, будала 1, успех 1
побеђује 3, тријумфује 1, испливава 1

Кретање „од истине“ (11)

одустати од истине 3, бежање од истине 1, крити истину 2, скривати 1, прикривати 2, замагљивати 1, искривљавати 1.

Кретање „ка истини“ (10)

трагати/тражити/потрага 5, открити 3, посветити у истину 1, доћи до истине 1.

Вербална презентација (9)

казати 5, рећи 2, говорити 1, причати 1

Потпуност (8)

суштина 3

пуна 3, апсолутна 2.

Друштвене групе и појединци (6)

стара 2, историјска 2, идеолошка 1, људска 1

Огољеност (4)

гола 2, огољена 1

гола истина 1

Веродостојност (3)

Истина Лепенског Вира 1, истина православља 1, истина богословља 1

Знање (2)

знати 1, сазнати 1.

Половичност (2)

капи истине 2

Вечност, непроменљивост (1)

коначна 1

Изражавање сагласности (или несагласности) са саговорником (1)

истини за вољу

Једноставност (1)

једноставна 1.

Писмена презентација (1)

забележити 1

Узвишеност (1)

Божја 1

Чулна перцепција (1)

чути 1

7. Структура концепта истина

Језгро концепта

Антоними (305)

лаж 291, неистина 7

лаж 1

Ближа периферија

Понашање (90)

искреност 19, поверење 11, тачност 7, поштење 6, доброта 5, помирење 4, увек 4, верност 3, искрен 2, увек 2, манипулација 1, одговорност 1

доследни истини 1, прихватање нових истина 1

насиље над истином 1, жеђ за истином 1

лицемерје 1

част 4

погледати истини у очи 2, одврати наш поглед са истине 1

гудети истину 1, казати/рећи истину у лице 1, скресати истину у лице 1, купити/куповати под готову истину (примати лаж за истину) 1, плунути кому истину у лице 1, погледати истини у очи 1, рећи горку истину 1, рећи по истини 1, удаљити се од истине 1, ићи Богу на истину 1, бити далеко од истине 1, отићи на истину (умрети) 1, поћи на истину 1.

Даља периферија

Синоними (61)

правда 5

правда 47, праведност 1, смрт 2, сведок 2, светлост 2, тајна 2

Карактер (55)

живот 1, реткост 5, вредност 5, права 4, добра 2, лепо 2, најбоља ствар 2, филозофија 2, потреба 2, важно 2, жива 2, живот 2, сурово 1, истинит 1, мудрост 1, нужно 1, праведно 1, ретка 1, тачно 1. битно 1.

истина као и пара има два лица 1, никад није црно-бела 1.

жива 2, убедљива 1, невидљива 1, нова 1, неухватљива 1, сурова 1, неугодна 1, мучна 1, поражавајућа 1, непријатна 1, брутално јасна 1, неумољива 1
жива истина 1.

Друштвене појаве (вредности) (54)

смисао 1 вера 1

суд 9, закон 3, историја 2, вера 2, веровање 2, видело 2

утврдити 3, лаж је прихваћена као истина 1, манипулисати истином 1, суд поступио по истини 1, побити истину истином 1, дуго чекана истина 1, истина увек прва страда 1, посвећено је истини 1, истина води 1, истина има моћ 1, истина никада није имала само једну интерпретацију 1, нико нема тапију над истином 1, заснован на истини 1, размјењивати истине 1, суочавање са истином 1
адвокат истине 1, излет у истину 1, позориште је за мене истина 1
пропаганда 1, мит 3, заблуда 4.

истина и правда су на нашој страни 1, истина је негде на средини 1, Генератор Истине 1

статистичка 1.

Емоције (47)

боли 21, бол 9, волети 2, болна 1

боли 2, волети 1, ценити 1, сметати 2, истина ће вам пружити неизмерно задовољство 1 боли 1, огледало је симбол истине 1, насиље над животом 1, тренутак истине 2, дан истине 2.

Поређење (45)

Библија 1, буда 1, Христос 1, Бог 11, врлина 9, лепота 4, љубав 4, мама 2, очи 2, пријатељ 2, пријатељство 2, реч 2

фикција 1, тајне 1

љубав 1, пријатељство 1.

Предметна особина у пренесеном значењу (32)

чиста 4, тешка 3, велика 3, чисто 2, далеко 2, гола 2, бело 1, чврсто 1

истина отвара очи 1

истина сја као сунце 2, слојевита 1, све блеђа 1, кочи 1

велика 2, горка 2, чиста 1, тешка 1, све блеђа 1

прокаљена истина 1.

Свакодневне животне ситуације (25)

стварност 6, реалност 2

је истина је да 9, далеко од истине 1, борба 1

трач 2

ријечи помирења 1,

нужна 1, животна 1, потиснута 1.

Јединственост (16)

једина 5, једна 2.

права 6, истинска 1, једина 1, веродостојна 1.

Најудаљенија периферија

Одсуство (12)

тамо је негде 4, недостижно 4, не постоји 2, непостојеће 1, ништа 1

Резултат (12)

слобода 2, све 2, борба 1, будала 1, успех 1

побеђује 3, тријумфује 1, испливава 1.

„Избегавање истине“ (11)

одустати од истине 3, бежање од истине 1, крити истину 2, скривати 1, прикривати 2, замагљивати 1, искривљавати 1.

„Тежња ка истини“ (10)

трагати/тражити/потрага 5, открити 3, посветити у истину 1, доћи до истине 1.

Вербална презентација (9)

казати 5, рећи 2, говорити 1, причати 1

Потпуност (8)

суштина 3

пуна 3, апсолутна 2.

Друштвене групе и појединци (6)

стара 2, историјска 2, идеолошка 1, људска 1

Огољеност (4)

гола 2, огољена 1

гола истина 1

Веродостојност (3)

Истина Лепенског Вира 1, истина православља 1, истина богословља 1

Знање (2)

знати 1, сазнати 1.

Половичност (2)

капи истине 2

Вечност, непроменљивост (1)

коначна 1

Изражавање сагласности (или несагласности) са саговорником (1)

истини за вољу

Једноставност (1)

једноставна 1

Писмена презентација (1)

забележити 1

Узвишеност (1)

Божја 1

Чулна перцепција (1)

чути 1.

8. Закључак

Дескриптивно значење лексеме *истина* повезује овај појам, с једне стране, са *правдом* (значење „истина као морални принцип“), а са друге стране са појмом *истинитост*.

Макроструктура концепта истина у српском језику показује да је највећи број анализираних примера у оквиру интерпретационог поља концепта (58,12%). Овај податак нам говори да је концепт истина у српском језику највише присутан кроз интерпретацију основног садржаја у различитим зонама. Према процентуалној заступљености зона у интерпретационом пољу, најзаступљенија је зона оцене (74, 94%), а затим следе: регулативна зона (12, 71%), социјално-културна зона (5, 20%),

утилитарна зона (4,48%), паремиолошка зона (2,54%) и енциклопедијска зона (0,12%). Видимо да је највећи број примера у зони оцене у којој се предмет или појава карактеришу као истинити или неистинити. Најдоминантнија когнитивна особина у овом делу структуре најбројнији су антоними (прави антоними као и удаљени појмови), на пример: *лаж, неистина, пропаганда, мит, заблуда*.

Информациони садржај чини 28,0% макроструктуре. Информациони садржај упућује на особине које се понављају у различитим врстама извора, па су то уједно и најфреквентније особине везане за концепт. Кад је у питању концепт *истина*, најфреквентније когнитивне особине су следеће: антоними, друштвене појаве, јединственост, карактер, понашање, свакодневне животне ситуације, синоними и вербална презентација. Веома је индикативно што су се антоними нашли у језгру концепта *истина*. То заправо значи да се концепт *истина* у српском језику реализује кроз лексеме и конструкције везане за њену супротност, тј. *лаж*.

Иконични садржај је присутан кроз когнитивну слику и чини 13, 86% свеукупне макроструктуре, док перцептивна слика одсуствује. Когнитивну слику у макроструктури чине различита пренесена значења везана за концепт. Најдоминантнија когнитивна особина у овом делу структуре су **друштвене појаве**. Навешћемо неке од примера: *манипулисати истином, побити истину истином, истина увек прва страда, суочавати се са истином, излет у истину* итд.

Категоријална структура концепта *истина*, која указује на хијерархијски однос когнитивних особина у оквиру концепта, садржи следеће когнитивне особине: **Антоними (305), Понашање (90), Синоними (61), Карактер (55), Друштвене појаве (вредности) (54), Емоције (47), Поређење (45), Предметна особина у пренесеном значењу (32), Свакодневне животне ситуације (25), Јединственост (16), Одсуство (12), Резултат (12), „Избегавање истине“ (11), „Тежња ка истини“ (10), Вербална презентација (9), Потпуност (8), Друштвене групе и појединци (6), Огољеност (4), Веродостојност (3), Знање (2), Половичност (2), Вечност, непроменљивост (1), Изражавање сагласности (или несагласности) са саговорником (1), Једноставност (1), Писмена презентација (1), Узвишеност (1), Чулна перцепција (1).**

Што се тиче структуре концепта истина у српском језику, ситуација је следећа:

У **језгру концепта су антоними**. Као што смо већ напоменули, сматрамо да је посебна особина српске језичке слике света то што се овај концепт у језику реализује кроз своју супротност (лаж неистина итд.) у највећем броју примера. У **ближој периферији** је когнитивна особина **понашање** (*искреност, поверење, тачност, поштење* итд.). Дакле, у српској језичкој слици света, када је концепт *истина* у питању, веома битну улогу игра људско понашање у конкретним животним ситуацијама као и личне особине као што су искреност, поверење, тачност, поштење итд. У **даљој периферији** су особине: **синоними, карактер, друштвене појаве, емоције, поређење, предметна особина у пренесеном значењу, свакодневне животне ситуације и јединственост**. У **најудаљенијој периферији** су следеће особине: **одсуство, резултат, „избегавање истине“, „тежња ка истини“, вербална презентација, потпуност, друштвене групе и појединци, огољеност, веродостојност, знање, половичност, вечност, непроменљивост, једноставност, узвишеност и чулна перцепција**. Можемо да приметимо да се у овом делу структуре појављују особине самог концепта *истина* као што су половичност, потпуност, огољеност итд. Дакле, особине самог концепта смештене су на периферију, што нам говори да им се придаје најмање пажње у језичкој свести носилаца српског језика.

ГЛАВА III

КОНЦЕПТ ПРАВДИВОСТЬ У РУСКОМ ЈЕЗИКУ И ЊЕГОВ ЕКВИВАЛЕНТ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

1. Номинативно поље *правдивост* у руском језику

За одређивање номинативног поља користили смо различите врсте речника, као примере из Националног корпуса руског језика. За одређивање дескриптивног значења лексеме користили смо речник С.И. Ожегова, Т.Ф. Јефремове, Д.Н. Ушакова и Мали академски речник (МАС). Поред ових речника користили смо и речник синонима, антонима, културолошки, асоцијативни, морфолошки и фреквенцијски речник. За утврђивање валентности лексеме *правдивост* консултовали смо речник епитета, фразеолошки и речник руских идиома.

1.1. *Правдивост* у руским речницима

У речнику **С.И. Ожегова** постоји значење придева *правдивый*, док значење именице и прилога *правдивост* и *правдиво* одсуствује. Значење *правдивый*: 1. Содержащий, выражающий правду. II. рассказ. Правдиво (нареч.) отвечать. II. взгляд. 2. Любящий говорить правду, стремящийся к правде. II. человек. II. характер. [<http://dic.academic.ru/contents.nsf/ogegova/>].

У речнику **Т.Ф. Јефремове** такође се помиње значење придева, док су значење именице и прилога изведене из овог значења. Придев *правдивый* има следећа значења: 1. Склонный, стремящийся к правде [правда I 1.], говорящий правду. *отт.* Реалистически изображающий жизненные явления (о писателе, художнике). 2. Содержащий в себе правду; соответствующий действительности. [<http://dic.academic.ru/contents.nsf/efremova/>].

У речнику **Д.Н. Ушакова** значење именице и прилога се такође изводи из значења придева *правдивый*: 1. Заключающий в себе правду, основанный на правде, на истине. Правдивое известие. 2. Склонный говорить правду, стремящийся к

правде. Правдивый человек. Правдивый характер.
[<http://dic.academic.ru/contents.nsf/ushakov/>].

У четвортомном академском речнику (МАС) ситуација је иста као и у претходним речницима: наводи се значење придева, а значење именице и прилога су изведена из придевског значења. Правдивый: 1. Любящий правду, истину, склонный говорить правду, истину. [Петя] был правдивый мальчик. Даже самая маленькая ложь приводила его в смущение. Катаев, Катакомбы. || Выражающий склонность к правде. Посредством правдивой наружности и умения подделаться ко всему, втерлись к нему [новому начальнику] в милость другие чиновники. Гоголь, Мертвые души. Василий слушал ее добрые слова, смотрел в ясные, правдивые глаза и постепенно успокаивался. Николаева, Жатва. 2. Содержащий в себе правду, основанный на правде. Правдивый рассказ. Правдивая речь. С шестидесятых годов -- семейные отношения испытали полную революцию: все стало в них гуманнее, порядочнее, чище, а главное — правдивее. Шелгунов, Воспоминания. Свидетели дают Правдивые, прямые показания: — Зарезал здесь овцу, задрал теленка тут. Михалков, Волк-травоед. [<http://mas-dict.narod.ru/>].

У речнику В. Даља дато значење одсуствује чак и кад је у питању придев.

Ако се обратимо речницима синонима и антонима, ситуација је следећа: у речнику руских синонима Н. Абрамова као синоними за *правдивость* наводе се лексеме *искренность, чистосердечие, простосердечие, честность* [Абрамов, <http://slovari.yandex.ru3/Словарь синонимов/>].

У речнику синонима В.Н. Тришина синоними су следећи: *беспристрастие, беспристрастность, жизненность, искренность, истина, истинность, неумытность, откровенность, правда, простосердечие, прямодушие, прямолинейность, прямота, честность, чистосердечие, чистосердечность* [Тришин, http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_synonims/133005/правдивость].

У речнику антонима М.Р. Љвова као антоним за *правдивость* наводи се *лживость* [Љвов, <http://www.gramota.ru/slovari/dic/>].

У речнику *Культура речевогo общення* појам *правдивость* се дефинише као љубав према истини (*правди* у руском значењу) која се испољава у међуљудској комуникацији [Филиппов, Романова, 2009].

У асоцијативном речнику проналазимо следеће реакције на реч *правдивый*: человек (23), рассказ (12), ложь (5), честный (5), лживый (4), ответ (4), мальчик (3), документ (2), ложный (2), ребенок (2), стукач (2), учитель (2), бабушка (1), Бог (1), взгляд (1), врать (1), газета 'Правда' (1), глас (1), друг (1), дурак (1), дурень(1), зверь (1), идиот (1), лгун (1), лев (1), муж (1), несчастный (1), нечестный (1), нищий (1), образ (1), один (1), пионер (1), поступок (1), правда (1), праведный (1), прямой (1), слог (1), слон (1), случай (1), смел (1), сон (1), стих (1), странно (1), Стрелец (1), сынок (1), хозяин (1), хороший (1), честно (1), честность (1), Шварценеггер (1) [Русский ассоциативный словарь, <http://www.thesaurus.ru/dict/dict.php>].

Фреквенцијски речник који смо консултовали саздан је на материјалу националног корпуса руског језика, који смо и ми користили као извор за наше истраживање. У овом речнику смо пронашли следеће податке о леми „правдивость“: фреквенцијски ранг речи (редни број у заједничком фреквенцијском списку), број текстова у којима се појављује ова реч (R), коефицијент варијације (D) – што је овај коефицијент већи, реч се среће у већем броју докумената, и фреквентност употребе лексема на милион речи у корпусу (ipm). Овај речник нам је, исто тако, пружио информације о односу употребе лексема *правдиво*, *правдивость*, *правдивый* у различитим врстама текстова током различитих временских периода. Информације које смо добили су следеће:

	Лемма	Часть речи	Частота (ipm)	R	D	Текстов
32435	правдиво	adv	1.9	73	86	140
32436	правдивость	s	3.1	87	90	209
32437	правдивый	a	9.4	98	92	537

Лемма	Част речи	Частота (ipm)	Худ.лит. 1950-60-е	1970-80-е	1990-2000-е	Публ. 1950-60-е	1970-80-е	1990-2000
17982	правдивость	s 3.1	2.5	2.6	2.2	5.9	8.1	3.5
8541	правдивый	a 9.4	10.5	6.8	6.2	14.8	18.0	11.4

У **речнику епитета** нисмо пронашли епитете за лексему *правдивость*.

У **фразеолошком речнику** нисмо пронашли фразеолошке јединице са лексемом *правдивость*.

У **речнику руских идиома** нисмо пронашли идиома са лексемом *правдивость*.

У **речнику синонима** смо пронашли следеће појмове као синониме за лексему *правдивость*: *искренность, чистосердечие, протосердечие*. Придев *правдивый* има далеко већиу број синонима: *жизненный, моральный, беспристрастный, истинный, честный; откровенный, прямодушный, реалистичный, реалистический, чистый, весь наружу, искренний, открытый, что на уме, то и на языке, режет правду матку, называет все своими именами, прямой, чистосердечный, честной, неумытый, рубаха-парень, взятый из жизни, взыскующий правды, соответствующий действительности, правдолюбивый, называет все вещи своими именами*. Прилог *правдиво* такође има доста синонима: *чистосердечно, без всяких околичностей, без всяких обиняков, без околичностей, по душе, как перед богом, напрямком, в лоб, искренно, реалистически, искренне, откровенно, как на духу, жизненно, со всей откровенностью, положив руку на сердце, напрямки, напрямик, начистоту, по душам, впрямую, честно, без обиняков, правдоподобно, реалистично, прямо, не таясь, без утайки, начистую, не обинуясь* [Словарь русских синонимов и сходных по смыслу выражений.- под. ред. Н. Абрамова, М.: Русские словари, 1999].

У **речнику антонима** реч супротна значењу речи *правдивость* је *лживость*. Антоними лексеме *правдивый* су: *лживый* и *обманчивый*. Антоним прилога *правдиво* је *ложно* [Словарь антонимов. 2011. http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_antonyms/4799].

Нисмо пронашли пословице и изреке везане за појмове *правдивость/правдивый/правдиво*.

Морфолошке особине лексеме *правдивость*:

прав-дѣ-вость

Корен: -прав-; суфикси: -д-ив-ост'- [Тихонов А. Н, 2002].

Етимолошко порекло:

Происходит от сущ. правда, из праслав. формы *pravьda, от которой в числе прочего произошли: др.-русск., ст.-слав. правьда (др.-греч. δικαιοσύνη, δίκαιον, ἀλήθεια; Супр.), русск., укр. прав́да, белор. пра́ўда, болг. пра́вда — то же, а также в знач. «поголовье скота», сербохорв. прав́да «правда; тяжба», словенск. prâvda «положение, закон, судебное дело», чешск., словацк. pravda «правда», польск., в.-луж. prawda, н.-луж. pšawda. Из праслав. *pravь, с которым связ. также правый. Отсюда произведены праведный, др.-русск., ст.-слав. правьднь (ἄγιος, δίκαιος; Супр.), праведный, диал. также «леший», задабривающее табуистическое название, праведник, др.-русск., ст.-слав. правьдникъ ἄγιος, δίκαιος, μάρτυς Χριστοῦ (Супр.). [Фасмер М. <http://etymolog.ruslang.ru>].

1.2. Конструкције са лексемом *правдивост* у различитим врстама текстова

Као и при истраживању концепта *правда* користили смо корпус књижевних и новинских текстова у којима смо издвојили различите типове конструкција: именичке, глаголске, придевске, устаљене, метафоричке, блиске и удаљене појмове. На основу валентности лексеме у датим конструкцијама, као и на основу семантике блиских и удаљених појмова, издвојили смо когнитивне особине концепта *правдивост*. Примери конструкција се налазе у прилогу рада, а овде ћемо навести само неке:

Именичке конструкције

Любой другой человек на месте Димы усомнился бы в правдивости этой информации. [Дарья Донцова. Уха из золотой рыбки (2004)].

Для полноты и правдивости картины также отметим, что читатель этого десятилетия, романтизированный на советский лад в советские годы и унижаемый в конце XX в. [Наталья Корниенко. «...душою плачешь и смеешься от души» (2004) // «Наш современник», 2004.05.15].

В сформированный комплексный опросник были включены вопросы, позволяющие оценить степень правдивости испытуемых. [В. М. Курганов. Психологические качества и надежность водителя (2004) // «Вопросы психологии», 2004.12.14].

Глаголске конструкције

То, что Лиды не было дома, заставило ее еще больше сомневаться в правдивости Ильи. [Татьяна Тронина. Русалка для интимных встреч (2004)].

Так совершенно неожиданно мы получили уникальную возможность проверить правдивость официальных сообщений и репортажей: ведь о быстром получении миграционных карт уже сложили легенды. [Виктория Крушинская, Татьяна Троицкая. Азартная игра в миграционные карты (2003) // «Новая газета», 2003.01.09].

А потом я поговорю с ним еще раз, чтобы удостовериться в его правдивости. [Надежда Трофимова. Третье желание // «Звезда», 2003].

Придевске конструкције

При полной естественности и жизненной правдивости позы Лисипп создал сложную пространственную композицию, при которой части фигуры расположены в разных пересекающихся между собой плоскостях. [Табличка к статуе в музее (2003)]. Это предполагает их последнюю правдивость и серьезность кроме пронциательности и пристрастности. [Николай Крыщук. «Да» и «нет» Николая Пунина // «Звезда», 2002].

Для чего? Для полной «правдивости»? Лет десять назад я не смог бы спокойно смотреть на это, сейчас — могу. [Все кончилось. Все продолжается. (2002) // «Известия», 2002.10.27].

Метафоричке конструкције са лексемом *правдивость*

Их правдивость смазывается байками вождей и трибунов КПРФ и НПСР о «жестоких сталинских репрессиях». [Время узавать врага (2001) // «Молния», 2001.07.10].

Блиски појмови

Годы борьбы государства с интеллигенцией были одновременно годами, когда в официальном языке исчезли понятия чести, совести, человеческого достоинства, верности своим принципам, правдивости, беспристрастности, порядочности, благородства. [Дмитрий Лихачев. О русской интеллигенции (1993)].

Удаљени појмови

А их (вегетативные реакции)и не надо контролировать, поскольку они не имеют ничего общего с правдивостью или ложностью ваших ответов. [Игорь Лалаянц. Детектор лжи на молекулярном уровне? Завтра, завтра... послезавтра! // «Знание - сила», № 8, 2003].

2. Когнитивне особине концепта «правдивость» у руском језику

Под когнитивним особинама подразумевамо уопштене особине концепта

правдивост које се понављају у различитим врстама извора. Ове особине обједињују у једну групу појединачне особине концепта према заједничком семантичком елементу.

Когнитивне особине концепта *правдивост* одредили смо на основу података из речника, корпуса новинских и књижевних текстова и афоризама.

Асоцијативни речник

Антоними: ложь (5), лживый (4), ложный (2).

Вербална (писмена) презентација: рассказ (12), ответ (4), документ (2), слог (1), стих (1).

Друштвене групе и појединци: человек (23), мальчик (3), ребенок (2), учитель (2), бабушка (1), друг (1), муж (1), пионер (1), Стрелец (1), хозяин (1), сынок (1), Шварценеггер (1).

Друштвене појаве: стукач (2), глас (1).

Јединственост: один (1).

Карактер: хороший (1), прямой (1), праведный (1), несчастный (1), смел (1), странно (1).

Називи новина и мас-медији: газета 'Правда' (1).

Понашање: честный (5), честно (1), честность (1), нечестный (1), врать (1), поступок (1), взгляд (1).

Поређење: сон (1), слон (1), Бог (1), дурак (1), дурень(1), зверь (1), идиот (1), лгун (1), лев (1), нищий (1), образ (1).

Свакодневне животне ситуације: случай (1).

Синоними: правда (1).

Подаци из **фреквенцијског речника** нам говоре да је најфреквентнија употреба придева *правдивый*, затим следи употреба именице *правдивост*, а најмање је фреквентна употреба прилога *правдиво*. Именица *правдивост* је фреквентнија у публицистичким, него у књижевним текстовима, а најфреквентнија је 70-их и 80-их година 20. века. Придев *правдивый* прати ову фреквентност, па је и он најфреквентнији у публицистичким текстовима 70-их и 80-их година. Индикативно

је да овај период означава почетак распада једне идеологије и рађање нове државе у којој су многе старе друштвене вредности доживеле слом.

Анализа **глаголских конструкција** у различитим врстама текстова је показала да се могу издвојити следеће особине концепта правдивост:

Вербална презентација: расказати/расказивати правдиво 14, одговорити/одговарати правдиво 14, описати правдиво 8, сказати правдиво 3, изјавити про правдивост 1, саопштити правдиво 1.

Писмена презентација: писати/написати правдиво 5, повестовати правдиво 1.

Свакодневне животне ситуације: живети правдиво 1, продавати правдиво 1.

Понашање: проверити правдивост 22, оцењивати/оцењити правдивост 6, не претендовати на правдивост 2, признати се правдиво 2, врати правдиво 1, деловати правдиво 1, клеветати правдиво 1, не одговарати за правдивост 1, возрађати правдиво 1, служити правдиво 1, стојати за правдивост 1, шутити правдиво 1, ценити за правдивост 1, хвалити за правдивост 1, делати правдиво 1, изићи правдиво (Берестов) 1, полагањати на правдивост 1, одмечати правдиво 1, опровергнути правдиво 1, недоумевати правдиво 1, бити више правдивости 1, правдиво мотивирајући промахи 1, ручањати за правдивост објаснењих 1, декомпозирајући стратегију правдиво 1, востворити правдиво строј мислију ученого 1, подкупати правдивостју 1.

Емоције: правдивост порађаје 2, захњикали правдиво 1, потресаје правдивостју 1, радовати се правдивости 1, правдивост трогаје 1, правдивост одовлетворјаје 1.

Уметнички израз: изобрађати правдиво 6, играти правдиво 5, отрађати правдиво 4, показати правдиво 4, востпроизвести правдиво 3, предавати правдиво 3, изгледјати правдиво 2, сыграти правдиво 1, раскрјати образи правдиво 1, отобрађати правдиво 1, правдивост изобрађаје се 1, правдиво живописуюћего ужасы 1, израђати правдиво 1, нужно бити правдивим на сцене 1.

Тежња ка правдивости: потвврђати/потвврђити правдивост 10, доказати правдивост 8, поверити у правдивост 6, верити у правдивост 6, подчеркнути правдивост 3, одовстоверити се у правдивости 3, не сомневати се у правдивости 2, одмечати правдивост 2, бити убеђеним у правдивости 1, воствышати правдивост 1, напољнити правдивостју 1, сохрђанјати правдивост 1, признати правдивост 1,

быть уверен в правдивости 1, убедить в правдивость 1, уяснить правдивость 1, усиливать правдивость 1, доказать с правдивостью 1, учить правдивости 1, найти в себе правдивость 1, установить правдивость его слов 1, призывать к правдивости 1, не оставлять сомнений в правдивости 1, получить представление о правдивости 1, подкреплять правдивость 1, убедиться в правдивости 1, донести правдивость 1.

Избегаванье правдивости: сомневаться в правдивости 8, усомниться в правдивости 7, не верить в правдивость 4, преодолеть правдивость 2, подвергнуть сомнению правдивость 2, засомневаться в правдивости 2, ставить под сомнение правдивость 2, развенчивается правдивость 1, опровергнуть правдивость 1, не поверить в правдивость истории 1, оспорить правдивость 1, пересматривать правдивость 1, отказываться в правдивости 1.

Ментални процес/стање: вдуматься правдиво 1, домысливать правдиво 1, знаю его правдивость 1.

Резултат: правдивость стерпит 1, правдивость появляется 1.

Анализа **придевских конструкција** је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине концепта *правдивост*:

Вечност, непроменљивост: абсолютная правдивость 2.

Карактер: художественно-правдивый 2, безжалостно правдиво написала ему обо всем 1, лихорадочная правдивость 1, безукоризненно правдивыми мы считали себя 1, безусловно правдивая повесть 1, беспощадно правдиво писать о других 1, беспощадная правдивость 1, беспримерная правдивость 1, мужественная правдивость 1, неуместная правдивость 1, по-детски правдиво 1, по-новомировски правдиво 1, правдиво-мифологична сказка 1, правдиво-органичным оказался артистом 1, чертова моя правдивость 1, трагическая правдивость изображения 1, осторожная правдивость 1, выдуманно-правдивые события 1, мнимая правдивость 1, удивительно правдиво рассказал писатель 1, удивительно правдивого рассказа 1, известная правдивость 1, очевидная правдивость 1, достаточно правдиво 1.

Свакодневне животне ситуације: жизненная правдивость 2, жизненно-бытовая правдивость 1, реальная правдивость разговора 1.

Друштвене групе и појединци: историческая правдивость 2, мхатовская правдивость 1, человеческая правдивость драмы 1, человечески правдивый образ 1, личная правдивость 1.

Унутрашњи свет: внутренне правдивого общения с аудиторией 1, внутренняя правдивость 1, психологическая правдивость 1.

Потпуност: совершенно правдиво 3, вполне правдивое изображение 1, полная правдивость 1, последняя правдивость 1, предельно правдиво живописующего ужасы эпохи Ивана Грозного 1, совершенно правдивый 1, окончательная правдивость 1.

Узвишеност: высокая правдивость искусства 1, метафизически правдиво 1.

Предметна особина у пренесеном значењу: обжигающая правдивость 1.

Висок степен особине: самый правдивый 3, очень правдивый 2, пуцая правдивость 2, потрясающе правдивый 1, слишком правдиво отвечать 1, неотразимо правдиво 1, исключительно правдивая книга 1, невероятно правдиво 1, наиболее правдивый образ 1, ужасно правдивая 1, глубокая правдивость 1.

Јединственост: подлинно правдивое изображение действительности 1.

Степен поређења: более правдивые 2, более правдиво, чем историк 1.

Порицање особине: не совсем правдиво 2.

Анализа **именичких конструкција** је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине концепта *правдивост*:

Друштвене групе и појединци: его/ее правдивость 5, правдивый художник 2, правдивый князь 2, правдивость актеров 1, правдивость американских хирургов 1, правдивый артист 1, правдивость говорящего 1, правдивая девушка 1, правдивый друг 1, правдивость Ильи 1, правдивая Марья Ивановна 1, правдивость Наташи 1, правдивый мальчик 1, правдивые люди 1, правдивость отца 1, правдивые писатели 1, Шурина правдивость 1, правдивый человек 1, правдивый повествователь 1, правдивость собеседника 1, правдивый старик 1, правдивость испытуемых 1.

Вербална (писмена) презентација: правдивые слова 25, правдивость информации 24, правдивый рассказ 21, правдивость ответа/ ответов 5, правдивость статей/ статьи 4, легенды правдивые 3, язык правдивый 3, правдивость утверждений/ утверждения

3, сказка правдивая 2, правдивость сообщений 2, строки /строчки правдивые 2, правдивость доклада 2, правдивое описание 2, правдивое общение с аудиторией 1, жизнеописание правдивое 1, высказывания правдивые 1, правдивость заявлений 1, правдивость исторических текстов 1, правдивое обращение гражданина 1, правдивое объяснение 1, правдивые отзывы 1, правдивость разговора 1, правдивость реплики 1, правдивые рассказы 1, правдивость самоизъявления 1, правдивые исторические сочинения 1, правдивые справки 1, правдивый текст 1, правдивость фразы 1, правдивость услышанного 1, правдивые материалы (написанные) 1.

Уметнички израз: правдивая книга 5, правдивый фильм 4, правдивый образ 4, правдивое произведение 3, правдивое изображение 4, правдивость искусства 2, правдивая повесть 1, правдивое повествование 1, правдивая картина 2, правдивые интонации нежной девичьей жалобы-обиды 1, правдивая вещь 1, правдивость драмы 1, правдивость звука 1, правдивая картина церковной звукописи 1, правдивое кино 1, правдивость красоты 1, правдивость моей игры 1, правдивый монолог 1, правдивость музыки 1, правдивая песнь 1, правдивые позиции в искусстве 1, правдивость позы 1, правдивость сказочной сценки 1, правдивые сочетания красок 1, правдивость фотографий 1, нищета показана правдиво 1, правдивое человекоподобие 1, правдивые приключения барона 1, правдивая картина мира 1.

Непотпуност: уровень правдивости 2, доля правдивости 1, степень правдивости 1.

Друштвене појаве: правдивые сведения 9, правдивые истории 8, правдивость показаний 8 (суд), правдивость версии 5, правдивость рекламы /рекламного слогана /рекламных объявлений 4, представление о правдивости 2, правдивое информирование 1, правдивый отчет 1, свидетельство правдивости 1, правдивые СМИ 1, правдивая журналистика 1, правдивые журналы и газеты 1, правдивые цифры жертв 1, правдивость вышестоящего штаба 1, правдивые передачи 1, правдивость пропаганды 1, правдивый репортаж 1, детектор правдивости 1, правдивая марка 1, правдивое отражение этих новых социалистических явлений 1, правдивость фактов 1, смешное всегда правдиво 1, правдивый анализ фактов 1, правдивость программы «Аполлон» 1, выдуманно-правдивые события 1, правдивое соотношение вещей 1, правдивость данных 1, доказательства правдивости 1, понятие

правдивости 1, правдивость аудиторского заключения 1, правдивость показа 1, правдивые результаты 1, правдивое отражение положения 1, правдивость слухов 1.

Емоције: правдивая душа 3, в запале правдивости перекрестился 1, правдивая любовь 1.

Свакодневне животне ситуације: правдивость происходящего 2, правдивость сплетен 1, правдивость житейской истины 1, правдивые цены 1, правдивые воспоминания 1, правдивые глазищи 1, правдивость ситуаций 1, правдивость медицинского заключения 1, правдивость подробностей 1, правдивость фантастического открытия 1.

Антоними: правдивая ложь 1.

Синоними: правдивая правда 1.

Узвишеност: основа жизни — правдивость 1.

Понашање: правдивость намерений 1, правдивая манера 1, правдивость обещаний 1, правдивость откровений 1, правдивое поведение ребенка 1, правдивость признаний 1. пример правдивости 1, требования правдивости 1, правдивый характер 1, спасибо за правдивост 1, сила его правдивости 1, правдивое обозначение 1

Знање: правдивый бином Ньютона 1, правдивые знания 1.

Анализа метафоричких конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине:

Друштвене појаве: правдиво вырисовывается его роль 1, правдиво освещающие сталинский вопрос 1.

Вербална презентација: обрисовала ситуацию правдиво 1.

Уметнички израз: от «французов» требовалось естественно подыграть удар здоровенного дивана и правдиво рухнуть бездыханными 1.

Анализа блиских појмова дозвољава нам да издвојимо следеће когнитивне особине:

Друштвене појаве: честный, безвариантный бином Ньютона 1, беспристрастном, правдивом и тщательном анализе фактов 1, правдивые и точные показания 1, нет правдивой и некоррупцированной журналистики 1, объективного, правдивого информирования 1, интересные и правдивые передачи 1, документально

достоверным и правдивым 1, правдиво, неожиданно и в то же время беззлобно открывающих неизвестные штрихи к портретам великих современников 1, правдиво и вдумчиво отражавшую наши неудачи первого года войны 1, в анализе делового риска одно из ключевых мест занимает оценка компетентности, правдивости, порядочности и искренности намерений 1, правдивость и историческая конкретность» и «воспитание трудящихся в духе социализма» неизбежно войдут в противоречие 1, доказана мне и украинскому народу правдивость и легитимность этих результатов 1.

Вербална (писмена) презентація: яркий рассказ 1, не существует более проникновенной, правдивой и страстной статьи 1, правдивая, неложная сказка 1, говорят языком правдивым и искренним 1, острые, правдивые материалы (написанные) 1, честные, правдивые слова 1, великий, могучий, правдивый, свободный» литературный язык 1, столь могучий, столь правдивый, столь свободный язык 1, правдивые, без каких бы то ни было прикрас великолепно написанные воспоминания 1, правдивому и точному описанию произошедшего 1, исторические сочинения признавались правдивыми (истинными/правильными), талантливых, правдивых научных книг 1, говорил страстно, правдиво и убежденно 1, мужественно и правдиво возражал Владычинскому 1, это время никем никогда еще не было описано так правдиво и страшно 1, рассказано тепло и правдиво 1, на все эти вопросы я отвечаю коротко и правдиво, правдиво, объективно, фактами рассказать о человеке 1, отвечать искренне и правдиво 1, правдиво и нетривиально рассказывать 1, правдиво и интересно обо всем рассказываю 1, писал более сурово и правдиво 1, правдиво и точно рассказать 1, ответил коротко и правдиво 1, слова выражают истинно, правдиво 1, молитву честно, правдиво сказал 1, правдиво, вдумчиво и горько (писал) 1, сказать честно и правдиво 1, правдиво, без прикрас доложить о положении дел 1, он честно, правдиво и убедительно рассказал 1, искренно и правдиво рассказала Панова 1, в официальном языке исчезли понятия чести, совести, человеческого достоинства, верности своим принципам, правдивости, беспристрастности, порядочности, благородства 1, почти полностью прекратились и дискуссии относительно достоверности или правдивости исторических текстов 1, В его ответе чувствовались правдивость и юношеская

искренность 1, В его словах чувствовалась продуманность и правдивость 1, точность и правдивость объяснений 1, достоверность и правдивость информации 1, Уверены, что правдивость, достоверность и объективность ваших публикаций 1.

Уметнички израз: потрясающий образ 1, исключительно правдивая, волнующая книга 1, вполне правдивое и серьёзное изображение 1, наш «великий-могучий-правдивый-свободный» (Тургенев), самым простым и правдивым — самым «мхатовским» — артистом, наиболее яркий и правдивый образ 1, честным, правдивым рассказом 1, правдивая и честная вещь 1, глубоких, правдивых образов 1, простая, правдивая картина церковной звукописи, сделал это правдиво, талантливо, увлекательно 1, талантливо и правдиво была показана вся боль 1, правдиво, независимо и взвешенно отразить события 1, Берестов вышел и громко и правдиво 1, местами очень и очень правдиво, т.е. портретно, натурально, правдиво, ярко и талантливо сыгранные характеры 1, собирался показывать войну довольно правдиво и жестко 1, реально, правдиво, достоверно и в то же время чуть приподнято опозитизировано 1, сценическое бытие правдиво 1, играл потрясающе точно и правдиво 1, дух своего времени, так взволнованно и правдиво переданный автором 1, написано все очень жизненно, правдиво 1, правдиво и художественно 1, играл роли глубоко лично и правдиво 1, в кино он играл мягко, органично, обаятельно и, насколько позволял материал, правдиво 1, правдиво и ясно передать людям облик этого апостола нашего времени 1, правдиво, реалистично М.Горький описал различные типы 1, один день тех лагерей правдиво и мудро описан был А. Солженицыным 1, актерам, играть достоверно и правдиво 1, безусловно согласен с правильностью и правдивостью красоты 1, для полноты и правдивости картины также отметим 1, Правдивость и историческая конкретность художественного изображения действительности 1, При полной естественности и жизненной правдивости позы Лисипп создал сложную пространственную композицию 1, лица возникают на холсте такой поразительной ясности, чистоты и правдивости, что становилось боязно 1, искренность и правдивость не считаются обязательными даже для честных и одаренных художников 1, И гарантом исторической достоверности, правдивости включенных в фильм реалий был главный консультант 1, познать ту же истину и выразить ее новыми словами, новыми образами, но с такой же

истинностью и правдивостью 1, призывал их к правдивости и объективности в отражении нашей действительности 1, сила его правдивости и органичности на сцене 1, появляются правдивость и жизненность, почти недоступные актерам 1, Изображается исключительная чистота и правдивость жителей Луны 1, определившие потом славу его как пейзажиста: радостное восприятие природы, правдивость и поэтичность 1, идейная глубина жанровой картины, ее правдивость, ее художественная выразительность 1, Такие высокие качества нашей литературы, как идейность, гуманизм, отсутствие националистической узости, свободолюбивый характер, простота и правдивость, определены творчеством Пушкина 1, художник оказался способен написать такое, и, значит, благодарный читатель оценил его искусство, его правдивость, его благородство 1, правдивость, талантливость, пристальное внимание к движениям души своих героев 1, самобытность, оригинальность, правдивость, народность музыки 1, сочетание выразительности с изобразительностью, психологическая проницательность, своеобразие музыкального языка 1.

Кarakter: бескорыстный друг 1, он был мальчиком правдивым, прямым 1, правдивая и чистая Марья Ивановна 1, куда уходит всё, что есть умного, тонкого, честного и правдивого в женщине 1, русская, правдивая, горячая душа 1, прямо русская душа, правдивая, честная, простая 1, она в той безыскусной, правдивой манере 1, хотят быть правдивыми и бескомпромиссными 1, много в нем интересного, правдивого, смелого 1, правдивые мы и честные всегда 1, людей способных, боящихся Бога, людей правдивых 1, умудряется быть правдивой и несентиментальной 1, очень чистая, правдивая по природе девушка 1, невероятно искренне и правдиво 1, радовался её прямоте, правдивости 1, вполне отвечает ее правдивости, девической душевной опрятности 1, честность и правдивость, нравственная чистота; простота и скромность в общественной и личной жизни 1, такие качества, как воздержание, умеренность, правдивость, стремление к знаниям 1, выработать другие качества характера: силу воли и силу духа, самоуверенность, трудолюбие, настойчивость и энергичность, честность и правдивость, любовь и милосердие 1, это предполагает их последнюю правдивость и серьезность 1, В объяснениях Сталина Роллана поразили «совершенная абсолютная простота,

прямодушие, правдивость 1, воспитывать у них организованность и аккуратность, примерность, правдивость, стремление к овладению техникой, любовь к кораблю и морской службе 1, Дух простоты и правдивости отличает и гражданское зодчество Пскова 1, Одни российские авторы хвалят нас за мужество, свободолюбие, стойкость, трудолюбие, правдивость, справедливость, неизменную любовь к родному краю 1, вся эта бессюжетность, недекларативность, правдивость — все это очень хорошо 1, Чуткость, гуманность, искренность, правдивость — это все черты характера 1, весь его облик — все было необычным при очевидной правдивости и жизненности 1, «Этикет», помимо норм непреходящей ценности, вроде правдивости, доброты, смелости, морального императива 1, обаяние, смелость леоновского героя, правдивость, искренность и темперамент заставляли молодых членов бывших фашистских организаций пересматривать свои жизненные и идеологические позиции 1, Ему нравились ее скромность, ее готовность радостно умереть, ее восторженные рассказы о деревне и мужиках, ее незлобивость и правдивость 1, в его пессимизме есть глубокая искренность и правдивость 1, не будучи в силах преодолеть свою правдивость и доброту 1, Правдивость и честность отца были хорошо известны его сослуживцам 1, Откровенность и правдивость — отличные качества 1, честность и правдивость — важнейшие черты морального облика советского воина 1, правдивость и искренность, стремление жить по правде 1, В его бесхитрости правдивость и документальная точность 1, непосредственность и правдивость стали сознательными качествами гражданина 1, нравственная чистота, благоразумие, скромность, терпимость к последователям других религий, великодушие, правдивость, смелость, милосердие, постоянная готовность помочь ближнему 1, правдивость, совестливость, честность 1, кристальная честность и правдивость президента 1.

Понашање: можно же было и вежливо (и правдиво) опровергнуть 1, все и так ясно нашей полиции, которая верно и правдиво служит верховной и исполнительной власти 1, все как один передавали опыт, правдиво показывали, верно отражали, смело искали 1, совестливость и честность, правдивость и порядочность, ответственность и дисциплинированность, возвышая и укрепляя воина нравственно 1, не надо быть выше честности, порядочности, правдивости 1, должен являть собой

пример честности, правдивости, искренности и справедливости 1, предпочитал замечать дурное, делая это с безусловной точностью и правдивостью 1, равновесие между естественным порывом, правдивостью, достоверностью и дисциплиной 1, Правдивость, принципиальность, неподкупность в научных взглядах 1, Простота, неопровержимая правдивость, убедительность, сила этого художника 1, честность и правдивость никакой авторитет подорвать не могут 1, принципиальность, прямота и правдивость во всем 1.

Свакодневне животне ситуације: дополнение к тому, что видишь глазом, дополнение не всегда красивое, приятное, уместное, но завершающее картину мира, дающее ей окончательную правдивость и точность 1, Лозунг «Правдивость, бодрость, здоровье и работа» 1.

Анализа удаљених појмова омогућила нам је да издвојимо следеће когнитивне особине:

Вербална презентација: все правдиво, **не наврано** 1, не имеют ничего общего с правдивостью или ложностью ваших ответов 1, и слово — **взвешенное**, наполненное правдивостью, не подрасчетной корыстным нашим мозгам 1, информация—она определяется как правдивая или ложная 1.

Уметнички израз: татары были изображены правдиво, **без карикатуры** 1, вместо традиционного противопоставления «вымысел — реальность» в рамках этого подхода вводится две пары признаков: «истинный — не истинный» (или «правдивый — неправдивый (ложный)») 1.

Свакодневне животне ситуације: товары продавали правдиво, **не чиня никакого обмана** 1.

Друштвене појаве: она оценивается и закрепляется в образах на культуральном уровне—верю в правдивость или верю в **ложность** 1, Показания Келли парламентскому комитету предложено считать **лживыми**, а репортаж Гиллигана — правдивым 1, Правда бывает одна, — ласково улыбнулась я, — правдивая, остальное — **ложь** 1.

Понашање: поступление **лживой** информации под правдивой маркой старой социологической службы - громоздкое, но правдивое обозначение 1, Сильное

стремление к чему-нибудь, к кому-нибудь, не **подражательно-стадное** и не **мечтательно-созерцательное**, а правдивое 1.

Половичност: правдивые или **не совсем правдивые** положительные отзывы 1.

Анализа **афоризама** је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине:

Карактер: Правдивость - это краеугольный камень характера, и если он непрочно заложен в юности, то в фундаменте на всю жизнь остается слабое место 1, От силы - правдивость наша, От слабости - лживость наша 1, Всякая добродетель не беспредельна, а предел её есть полная мера 1, Стойкости некуда расти, так же как и надежности, правдивости, верности 1, Русская простота и правдивость есть следствие нашей относительной малокультурности 1, Две вещи делают человека богоподобным: жизнь для блага общества и правдивость 1, Первый признак порчи общественных нравов - это исчезновение правды, ибо правдивость лежит в основе всякой добродетели 1, Будьте правдивы - это не значит: будьте банально точными 1, Не может быть великим то, что не правдиво 1, Человек долга прежде всего правдив в своих словах и действиях 1, Безусловно честная и правдивая мысль никогда не успокоится и не может успокоиться на двойственной истине, на противоречии между знанием и верой 1, Самосовершенствование уже потому свойственно человеку, что он никогда, если он правдив, не может быть доволен собой 1, Не может быть великим то, что не правдиво 1.

Понашање: Я испытываю отвращение к тем, кто считает мудростью повторение чужих мыслей; кто думает, что неподчинение есть смелость, а разоблачение чужих тайн – правдивость 1, Не требуйте от женщин правдивости, пока вы воспитываете их в уверенности, что главная цель их жизни – нравиться 1, Правдивость есть долг человека перед самим собой как моральным существом 1, Долг тесно связан с правдивостью 1, Честолюбие человека умного и порядочного заключается в том, чтобы выделиться среди других своим добрым именем и быть ценным за свои знания, правдивость и благородство 1, Будь правдив даже по отношению к дитяти: исполняй обещание, иначе приучишь его ко лжи 1, Будь добрым, справедливым и правдивым, Ведь быть таким - и значит быть счастливым 1, Без вежливости мы не

можем быть правдивыми 1, Комплимент должен быть правдивее правды 1, Быть правдивыми и честными с детьми, не скрывая от них того, что происходит в душе, есть единственное воспитание 1, Ложь тем опаснее, чем правдивее 1.

Друштвене појаве: Надежда - единственный законченный лжец, правдивость которого не ставится под сомнение 1, Нет ничего полезнее правдивости - Все согласится с этим утверждением 1, Правдивое сердце - главное оружие истины 1, Правда бывает удивительней вымысла, зато вымысел правдивее 1, Как философия ищет основы вещей, искусство - идеал красоты, так история стремится дать картину человеческой судьбы правдиво, полно и ясно 1, Одна религия так же правдива, как любая другая 1, Легенда - правдивая история о том, во что трудно поверить 1, Как философия ищет основы вещей, искусство - идеал красоты, так история стремится дать картину человеческой судьбы правдиво, полно и ясно 1, Чем менее история правдива, тем больше она доставляет удовольствия 1.

Свакодневне животне ситуације: Правдивый человек, не могущий или не желающий быть вежливым, не должен удивляться, если общество не принимает его правды 1, Настоящая дружба правдива и отважна 1.

Вербална презентација: Слова, которые вот так, сами, срываются с языка, всегда правдивы 1, Если высказывание журналиста называют "неэтичным", можно быть почти уверенным, что оно правдиво 1, Если же кто сказал слова добрые и правдивые и его не услышали - значит, он и не сказал их 1, В далекие, далекие времена в Европу долетело правдивое изречение о том, что завтрашний день разрушит даже планы нынешнего дня 1, В суть каждой вещи вникнешь, когда правдиво наречешь её 1.

Уметнички израз: Искусство правдиво тогда, когда оно слито с правдой жизни 1, Люблю сцену, на ней всё гораздо правдивее, чем в жизни 1.

3. Макроструктура концепта „правдивость“ у руском језику

Иконични садржај (76 - 7,79%)

Иконични садржај концепта „правдивость“ обухвата перцептивну и когнитивну слику овог концепта. Перцептивна слика је везана за чулне представе о

датом концепту (визуелне, тактичне, мирисне, укусне и звучне). Когнитивна слика је одраз когнитивних веза са другим концептима (метафоричких, метонимијских идр.). У нашем случају, пошто се ради о апстрактном концепту, перцептивна слика одсуствује, док је когнитивна представљена метафоричким значењима.

Перцептивна слика (0-0%)

Когнитивна слика (76 - 7,79%)

Вербална (писмена) презентација ИК: правдивый язык 3, правдивые строки /строчки 2, МК: обрисовала ситуацию правдиво 1. БП: могучий 2, яркий 1.

Друштвене појаве МК: правдиво вырисовывается роль 1, правдиво освещающие сталинский вопрос 1.

Карактер АР: прямой 2. ПК: лихорадочная правдивость 1, мужественная правдивость 1, правдиво-органичный артист 1, чертова правдивость 1, трагическая правдивость 1, осторожная правдивость 1. БП: тонкий 1, горячий 1.

Понашање ГК: врать правдиво 1, опровергнуть правдиво 1. БП: прямота 1.

Поређење АР: сон 1, слон 1, Бог 1, дурак 1, дурень 1, зверь 1, идиот 1, лгун 1, лев 1, нищий 1.

Свакодневне животне ситуације ИК: правдивые глазищи 1.

Емоције ГК: правдивость поражает 2, захныкал правдиво 1, потрясает правдивостью 1, правдивость трогает 1, в запале правдивости перекрестился 1.

Уметнички израз ИК: правдивые интонации нежной девичьей жалобы-обиды 1, правдивая вещь 1, правдивая картина церковной звукописи 1, правдивость музыки 1, правдивая песнь 1, правдивость позы 1, правдивые сочетания красок 1, правдивое человекоподобие 1, правдивая картина мира 1. МК: от «французов» требовалось правдиво рухнуть бездыханными 1. БП: потрясающий 1, глубокий 1, глубина 1, могучий 2, яркий 3, ярко 1, жестко 1, мягко 1.

Тежња ка правдивости: ГК: подчеркнуть правдивость 3, возвышать правдивость 1, наполнить правдивостью 1.

Избегавање правдивости ГК: преодолеть правдивость 2, правдивость развенчивается 1, опровергнуть правдивость 1.

Ментални процес/стање ГК: вдуматься правдиво 1, домысливать правдиво 1.

Резултат ГК: правдивость стерпит 1.

Узвишеност ПК: метафизически правдиво 1. **ИК:** основа жизни — правдивость 1.

Информациони садржај (497 – 50,92%)

Вербална (писмена) презентација AP: рассказ 12, ответ 4, документ 2, ГК:

писать/написать правдиво 5, повествовать правдиво 1. **ИК:** правдивые слова 25, правдивость информации 24, правдивый рассказ 21, правдивость ответа/ ответов 5, правдивость статей/ статьи 4, легенды правдивые 3, правдивость утверждений/ утверждения 3, сказка правдивая 2, правдивость сообщений 2, правдивость доклада 2, правдивое описание 2, высказывания правдивые 1, правдивость заявлений 1, правдивость исторических текстов 1, правдивое обращение 1, правдивое объяснение 1, правдивые отзывы 1, правдивость разговора 1, правдивые сочинения 1, правдивый текст 1, БП: честно 5, искренность 4, точность 3, истинно 2, достоверность 2, великий 1, правильный 1, талантливый 1, мужественный 1, страшно 1, тепло 1, объективный 1, факты 1, интересно 1, вдумчиво 1, убедительно 1, совесть 1, беспристрастность 1, порядочность 1, благородство 1, продуманность 1. УП: ложност 1, взвешенный 1, ложный 1.

Друштвене групе и појединци AP: человек 23, мальчик 3, ПК: человеческая правдивость 1, человечески правдивый 1, личная правдивость 1. **ИК:** его/ее правдивость 5, правдивый художник 2, правдивость актеров 1, правдивый артист 1, правдивость говорящего 1, правдивая девушка 1, правдивый друг 1, правдивость Ильи 1, правдивая Марья Ивановна 1, правдивость Наташи 1, правдивый мальчик 1, правдивые писатели 1, Шурина правдивость 1, правдивый человек 1, правдивый повествователь 1, правдивость собеседника 1, правдивый старик 1, правдивость испытуемых 1.

Друштвене појаве ИК: правдивые истории 8, представление о правдивости 2, правдивое информирование 1, правдивые СМИ 1, правдивая журналистика 1, правдивые журналы и газеты 1, правдивые передачи 1, правдивость пропаганды 1, правдивый репортаж 1, правдивое отражение новых социалистических явлений 1, правдивость фактов 1, правдивый анализ 1, правдивость программы 1,

доказательства правдивости 1, правдивость показа 1, правдивое отражение положения 1. БП: честный 1, безвариантный 1, беспристрастный 1, тщательный 1, точный 1, объективный 1, интересный 1, документально достоверно 1, вдумчиво 1, порядочность 1, искренность 1, историческая конкретность 1. УП: ложность 1, лживый 1, ложь 1.

Кarakter AP: смелый 1. ИК: правдивая повесть 1, правдивость изображения 1. ПК: беспощадно правдиво 1, беспощадная правдивость 1, удивительно правдивый 1, удивительно правдиво 1. БП: честность 6, искренность 4, любовь 3, честный 3, простота 3, смелость 3, чистая 2, чистота 2, простой 1, интересный 1, смелый 1, искренний 1, мужество 1, свободолюбие 1, справедливость 1, гуманность 1, жизненность 1, документальная точность 1, непосредственность 1, благоразумие 1, терпимость 1, совестливость 1.

Понашање AP: честный 5, честно 1, честность 1. ГК: признаться правдиво 2, отмечать правдиво 1. ИК: правдивость признаний 1, сила правдивости 1. БП: честность 4, смело 1, совестливость 1, порядочность 1, порядочности 1, искренности 1, справедливости 1, точностью 1, достоверность 1, простота 1, убедительность 1, сила 1. УП: лживый 1.

Свакодневне животне ситуације ПК: жизненная правдивость 2, жизненно-бытовая правдивость 1, реальная правдивость 1. БП: точность 1.

Синоними AP: правда 1. ИК: правдивая правда 1.

Емоције ИК: правдивая любовь 1.

Уметнички израз ГК: изображать правдиво 6, играть правдиво 5, отражать правдиво 4, показать правдиво 4, сыграть правдиво 1, правдивость изображается 1. ИК: правдивый образ 4, правдивое изображение 4, правдивость искусства 2, правдивая повесть 1, правдивое повествование 1, правдивость драмы 1, правдивое кино 1, правдивость моей игры 1, правдивые позиции в искусстве 1, нищета показана правдиво 1. БП: талантливо 3, честный 2, достоверно 2, чистота 2, великий 1, простой 1, взвешенно 1, реально 1, жизненно 1, лично 1, правильность 1, конкретность 1, искренность 1, достоверности 1, истинность 1, объективность 1, жизненность 1, гуманизм 1, свободолюбивый характер 1, простота 1, благородство 1, талантливость 1, ложный 1, полнота 1.

Тежња ка правдивости ГК: доказать правдивость 8, поверить в правдивость 6, верить в правдивость 6, не сомневаться в правдивости 2, отмечать правдивость 2, быть убежденным в правдивости 1, признать правдивость 1, убедить в правдивость 1, получить представление о правдивости 1, убедиться в правдивости 1.

Избегавање правдивости ГК: сомневаться в правдивости 8, усомниться в правдивости 7, не верить в правдивость 4, подвергнуть сомнению правдивость 2, засомневаться в правдивости 2, ставить под сомнение правдивость 2, не поверить в правдивость 1.

Ментални процес/стање ГК: знать правдивость 1.

Унутрашњи свет ПК: внутренне правдивый 1, внутренняя правдивость 1.

Потпуност ПК: совершенно правдиво 3, вполне правдивое изображение 1, полная правдивость 1.

Узвишеност ПК: высокая правдивость искусства 1.

Висок степен особине ПК: наиболее правдивый образ 1.

Степен поређења ПК: более правдивые 2, более правдиво 1.

Порицање особине ПК: не совсем правдиво 2.

Непотпуност УП: не совсем правдивый 1.

Знање ИК: правдивые знания 1.

АнтонимиАР: ложь 5, лживый 4, ложный 2.

Интерпретационо поље (403 – 41,29%)

Зона оцене (157 - 38,96%)

Вербална (писмена) презентација АР: слог 1, стих 1. ИК: правдивое общение 1, правдивое жизнеописание 1, правдивость реплики 1, правдивые рассказы 1, правдивость самоизъявления 1, правдивые справки 1, правдивость фразы 1, правдивость услышанного 1, правдивые материалы (написанные) 1. БП: страстно 2, свободный 2, неложная 1, острые 1, без каких бы то ни было прикрас 1, великолепно написанные воспоминания 1, убеждённо 1, нетривиально 1, сурово 1, коротко 1, горько 1, без прикрас 1.

Друштвене групе и појединци АР: ребенок 2, учитель 2, бабушка 1, муж 1, пионер 1, Стрелец 1, хозяин 1, сынок 1, Шварценеггер 1. ИК: правдивый князь 2, правдивость американских хирургов 1, правдивые люди 1, правдивость отца 1.

Друштвене појаве АР: стукач 2, глас 1. ИК: выдуманно-правдивые события 1, правдивое соотношение вещей 1, правдивость аудиторского заключения 1, правдивость слухов 1. БП: некоррупцированный 1, неожиданно 1, беззлобно 1, компетентность 1, легитимность 1.

Јединственост АР: один 1. ПК: подлинно правдивое изображение действительности 1.

Карактер АР: хороший 1, праведный 1, несчастный 1, странно 1. ПК: художественно-правдивый 2, безжалостно правдиво 1, безукоризненно правдивые 1, безусловно правдивая 1, беспримерная правдивость 1, неуместная правдивость 1, по-детски правдиво 1, по-новомировски правдиво 1, правдиво-мифологичная сказка 1, выдуманно-правдивые события 1, мнимая правдивость 1, известная правдивость 1, очевидная правдивость 1, достаточно правдиво 1. БП: умный 1, безыскусный 1, бескомпромиссный 1, способный 1, боящийся Бога 1, несентиментальный 1, бессюжетность 1, обаяние 1.

Понашање ГК: оценивать/оценить правдивость 6, правдивое обозначение 1. БП: верно 2. УП: подражательно-стадный 1, мечтательно-созерцательный 1.

Уметнички израз ГК: нужно быть правдивым на сцене 1. ИК: правдивая книга 5, правдивый фильм 4, правдивое произведение 3, правдивая картина 2, , правдивый монолог 1, правдивые приключения барона 1, правдивость звука 1, правдивость сказочной сценки 1, правдивость фотографий 1. БП: органично 2, выразительность 2, волнующий 1, серьёзный 1, увлекательно 1, независимо 1, громко 1, портретно 1, натурально 1, приподнято 1, опозитизировано 1, взволнованно 1, художественно 1, обаятельно 1, реалистично 1, мудро 1, естественность 1, поэтичность 1, идейность 1, отсутствие националистической узости 1, самобытность 1, оригинальность 1, психологическая проницательность 1, своеобразие музыкального языка 1. УП: без карикатуры 1, неправдивый 1.

Вечност, непроменљивост ПК: абсолютная правдивость 2.

Потпуност ПК: последняя правдивость 1, предельно правдиво 1, окончательная правдивость 1.

Висок степен особине ПК: самый правдивый 3, очень правдивый 2, пушая правдивость 2, слишком правдиво отвечать 1, неотразимо правдиво 1, исключительно правдивая 1, невероятно правдиво 1.

Енциклопедијска зона (2 - 0,5%)

Знање ИК: правдивый бином Ньютона 1.

Понашање ГК: воссоздать правдиво строй мысли ученого 1.

Регулативна зона (93 - 23,08%)

Карактер БП: скромность 3, трудолюбие 2, доброта 2, милосердие 2, бескорыстный 1, прямодушие 1, девическая душевная опрятность 1, воздержание 1, умеренность 1, сила воли 1, сила духа 1, самоуверенность 1, настойчивость 1, энергичность 1, серьезность 1, организованность 1, аккуратность 1, примерность 1, стойкость 1, недекларативность 1, моральный императив 1, чуткость 1, темперамент 1, незлобивость 1, откровенность 1, стремление жить по правде 1, великодушие 1, готовность помочь 1.

Вербална (писмена) презентација БП: честь 1, человеческое достоинство 1, верность своим принципам 1.

Понашање АР: нечестный 1, врать 1, поступок 1, взгляд 1. **ГК:** не претендовать на правдивость 2, клеветать правдиво 1, не отвечать за правдивость 1, возражать правдиво 1, шутить правдиво 1, ценить за правдивость 1, хвалить за правдивость 1, полагаться на правдивость 1, недоумевать правдиво 1, быть выше правдивости 1, правдиво мотивируя промах 1, ручаться за правдивость объяснений 1, подкупать правдивостью 1. **ИК:** правдивость намерений 1, правдивость обещаний 1, правдивое поведение 1, пример правдивости 1, правдивая манера 1, правдивый характер 1, правдивость откровений 1, спасибо за правдивост 1. **БП:** дисциплинированность 2, принципиальность 2, вежливо 1, ответственность 1, естественный порыв 1, неподкупность 1.

Свакодневне животне ситуације ГК: жить правдиво 1, продавать правдиво 1.

Емоције ИК: правдивая душа 3.

Тежња ка правдивости ГК: подтверждать/подтвердить правдивость 10, быть уверен в правдивости 1, сохранять правдивость 1, усиливать правдивость 1, найти в себе правдивость 1, подкреплять правдивость 1.

Избегавање правдивости ГК: оспорить правдивость 1, пересматривать правдивость 1, отказываться в правдивости 1.

Утилитарна зона (93 - 23,08%)

Друштвене појаве ИК: правдивые результаты 1, свидетельство правдивости 1, детектор правдивости 1, правдивые сведения 9, правдивость показаний 8 (суд), правдивость версии 5, правдивость рекламы /рекламного слогана /рекламных объявлений 4, правдивый отчет 1, правдивые цифры жертв 1, правдивость вышестоящего штаба 1, правдивость данных 1, правдивая марка 1. БП: компетентность 1, легитимность 1, воспитание трудящихся в духе социализма 1.

Карактер БП: стремление к знаниям 1, стремление к овладению техникой 1, готовность радостно умереть 1.

Понашање ГК: проверить правдивость 22, действовать правдиво 1, служить правдиво 1, стоять за правдивость 1, сделать правдиво 1, выйти правдиво (Берестов) 1, декомпозировать стратегию правдиво 1. ИК: требования правдивости 1.

Уметнички израз ГК: воспроизвести правдиво 3.

Свакодневне животне ситуације БП: бодрость 1, здоровье 1, работа 1.

Емоције ГК: правдивость удовлетворяет 1.

Уметнички израз ГК: передавать правдиво 3, выглядеть правдиво 2, раскрыть образы правдиво 1, отображать правдиво 1, правдиво живописующего ужасы 1, выражать правдиво 1.

Тежња ка правдивости ГК: удостовериться в правдивости 3, уяснить правдивость 1, учить правдивости 1, установить правдивость его слов 1, призывать к правдивости 1, донести правдивость 1.

Социјално-културна зона (19 - 4,71%)

Друштвене појаве ИК: смешное всегда правдиво 1, понятие правдивости 1.

Друштвене групе и појединци ПК: историческая правдивость 2, мхатовская правдивость 1.

Називи новина и мас-медији AP: газета 'Правда' 1.

Свакодневне животне ситуације AP: случай 1. ИК: правдивость происходящего 2, правдивость сплетен 1, правдивость житейской истины 1, правдивые цены 1, правдивые воспоминания 1, правдивость ситуаций 1, правдивость медицинского заключения 1, правдивость подробностей 1, правдивость фантастического открытия 1. УП: обман 1.

Унутрашњи свет ПК: психологическая правдивость 1.

Паремиолошка зона (42 - 10,42%)

Вербална презентација (11,90%) (А: Слова, которые вот так, сами, срываются с языка, всегда правдивы 1, Если высказывание журналиста называют "неэтичным", можно быть почти уверенным, что оно правдиво 1, Если же кто сказал слова добрые и правдивые и его не услышали - значит, он и не сказал их 1, В далекие, далекие времена в Европу долетело правдивое изречение о том, что завтрашний день разрушит даже планы нынешнего дня 1, В суть каждой вещи вникнешь, когда правдиво наречешь её 1.

Друштвене појаве (21,43%) А: Надежда - единственный законченный лжец, правдивость которого не ставится под сомнение 1, Нет ничего полезнее правдивости - Все согласятся с этим утверждением 1, Правдивое сердце - главное оружие истины 1, Правда бывает удивительней вымысла, зато вымысел правдивее 1, Как философия ищет основы вещей, искусство - идеал красоты, так история стремится дать картину человеческой судьбы правдиво, полно и ясно 1, Одна религия так же правдива, как любая другая 1, Легенда - правдивая история о том, во что трудно поверить 1, Как философия ищет основы вещей, искусство - идеал красоты, так история стремится дать картину человеческой судьбы правдиво, полно и ясно 1, Чем менее история правдива, тем больше она доставляет удовольствия 1.

Карактер (30,95%) А: Правдивость - это краеугольный камень характера, и если он непрочен заложен в юности, то в фундаменте на всю жизнь остается слабое место 1. От силы - правдивость наша, От слабости - лживость наша 1. Всякая добродетель не

беспредельна, а предел её есть полная мера 1. Стойкости некуда расти, так же как и надежности, правдивости, верности 1. Русская простота и правдивость есть следствие нашей относительной малокультурности 1. Две вещи делают человека богоподобным: жизнь для блага общества и правдивость 1. Первый признак порчи общественных нравов - это исчезновение правды, ибо правдивость лежит в основе всякой добродетели 1. Будьте правдивы - это не значит: будьте банально точными 1. Не может быть великим то, что не правдиво 1. Человек долга прежде всего правдив в своих словах и действиях 1. Безусловно честная и правдивая мысль никогда не успокоится и не может успокоиться на двойственной истине, на противоречии между знанием и верой 1. Самосовершенствование уже потому свойственно человеку, что он никогда, если он правдив, не может быть доволен собой 1. Не может быть великим то, что не правдиво 1.

Понашаье (26,19%) А: Я испытываю отвращение к тем, кто считает мудростью повторение чужих мыслей; кто думает, что неподчинение есть смелость, а разоблачение чужих тайн – правдивость 1. Не требуйте от женщин правдивости, пока вы воспитываете их в уверенности, что главная цель их жизни – нравиться 1. Правдивость есть долг человека перед самим собой как моральным существом 1. Долг тесно связан с правдивостью 1. Честолюбие человека умного и порядочного заключается в том, чтобы выделиться среди других своим добрым именем и быть ценным за свои знания, правдивость и благородство 1. Будь правдив даже по отношению к дитяти: исполняй обещание, иначе приучишь его ко лжи 1. Будь добрым, справедливым и правдивым, Ведь быть таким - и значит быть счастливым 1. Без вежливости мы не можем быть правдивыми 1. Compliment должен быть правдивее правды 1. Быть правдивыми и честными с детьми, не скрывая от них того, что происходит в душе, есть единственное воспитание 1. Ложь тем опаснее, чем правдивее 1.

Свакодневне животне ситуације (4,76%) А: Правдивый человек, не могущий или не желающий быть вежливым, не должен удивляться, если общество не принимает его правды 1. Настоящая дружба правдива и отважна 1.

Уметнички израз (4,76%) А: Искусство правдиво тогда, когда оно слито с правдой жизни 1. Люблю сцену, на ней всё гораздо правдивее, чем в жизни 1.

4. Категоријална структура концепта «правдивост» у руском језику

Под категоријалном структуром концепта подразумевамо обједињене когнитивне особине из различитих извора, поређане према опадајућој фреквентности употребе. Одређивање категоријалне структуре је последњи корак при одређивању коначне структуре концепта, а њена основна улога је да омогући прегледност когнитивних особина које улазе у састав различитих делова структуре концепта.

Вербална (писмена) презентација (183)

АР: расказ 12, одговор 4, документ 2, слог 1, стих 1.ГК: писать/написать правдиво 5, повествовать правдиво 1.ИК: правдивые слова 25, правдивость информации 24, правдивый расказ 21, правдивость ответа/ ответов 5, правдивость статей/ статьи 4, легенды правдивые 3, язык правдивый 3, правдивость утверждений/ утверждения 3, сказка правдивая 2, правдивость сообщений 2, строки /строчки правдивые 2, правдивость доклада 2, правдивое описание 2, правдивое общение с аудиторией 1, жизнеописание правдивое 1, высказывания правдивые 1, правдивость заявлений 1, правдивость исторических текстов 1, правдивое обращение гражданина 1, правдивое объяснение 1, правдивые отзывы 1, правдивость разговора 1, правдивость реплики 1, правдивые рассказы 1, правдивость самоизъявления 1, правдивые исторические сочинения 1, правдивые справки 1, правдивый текст 1, правдивость фразы 1, правдивость услышанного 1, правдивые материалы (написанные) 1. БП: честно 5, искренность 4, точность 3, страстно 2, истинно 2, достоверность 2, свободный 2, могучий 2, яркий 1, неложная 1, острые 1, великий 1, без каких бы то ни было прикрас 1, великолепно написанные воспоминания 1, правильными 1, талантливых 1, убежденно 1, мужественно 1, страшно 1, тепло 1, объективен 1, фактами 1, нетривиально 1, интересно 1, сурово 1, коротко 1, вдумчиво 1, горько 1, без прикрас 1, убедительно 1, честь 1, совесть 1, человеческого достоинства 1, верности своим принципам 1, беспристрастность 1, порядочности 1, благородства 1, продуманность 1. МК: обрисовала ситуацию правдиво 1. УП: не наврано 1, ложностью 1, взвешенное 1, ложная 1. А: Слова, которые вот так, сами, срываются с языка, всегда правдивы 1, Если высказывание журналиста называют "неэтичным", можно быть почти уверенным, что оно правдиво 1, Если же кто сказал слова добрые и правдивые и его не слышали - значит, он и не сказал их 1, В далекие, далекие времена в

Европу долетело правдивое изречение о том, что завтрашний день разрушит даже планы нынешнего дня 1, В суть каждой вещи вникнешь, когда правдиво наречешь её 1.

Уметнички израз (127)

ГК: изображать правдиво 6, играть правдиво 5, отражать правдиво 4, показать правдиво 4, воспроизвести правдиво 3, передавать правдиво 3, выглядеть правдиво 2, сыграть правдиво 1, раскрыть образы правдиво 1, отображать правдиво 1, правдивость изображается 1, правдиво живописующего ужасы 1, выражать правдиво 1, нужно быть правдивым на сцене 1.ИК: правдивая книга 5, правдивый фильм 4, правдивый образ 4, правдивое произведение 3, правдивое изображение 4, правдивость искусства 2, правдивая повесть 1, правдивое повествование 1, правдивая картина 2, правдивые интонации нежной девичьей жалобы-обида 1, правдивая вещь 1, правдивость драмы 1, правдивость звука 1, правдивая картина церковной звукописи 1, правдивое кино 1, правдивость красоты 1, правдивость моей игры 1, правдивый монолог 1, правдивость музыки 1, правдивая песнь 1, правдивые позиции в искусстве 1, правдивость позы 1, правдивость сказочной сценки 1, правдивые сочетания красок 1, правдивость фотографий 1, нищета показана правдиво 1, правдивое человекоподобие 1, правдивые приключения барона 1, правдивая картина мира 1.МК: от «французов» требовалось естественно подыграть удар здорового дивана и правдиво рухнуть бездыханными 1.БП: талантливо 3, честный 2, органично 2, достоверно 2, ясно 2, чистота 2, выразительность 2, потрясающий 1, волнующая 1, серьёзное 1, великий 1, могучий 1, яркий 1, глубокий 1, простой 1, увлекательно 1, независимо 1, взвешенно 1, громко 1, портретно 1, натурально 1, ярко 1, жестко 1, реально 1, приподнято 1, опозитизировано 1, точно 1, взволнованно 1, жизненно 1, художественно 1, лично 1, мягко 1, обаятельно 1, реалистично 1, мудро 1, правильность 1, полнота 1, конкретность 1, естественность 1, искренность 1, исторической достоверности 1, истинность 1, объективность 1, жизненность 1, поэтичность 1, глубина 1, идейность 1, гуманизм 1, отсутствие националистической узости 1, свободолобивый характер 1, простота 1, благородство 1, талантливость 1, самобытность 1, оригинальность 1, психологическая проницательность 1, своеобразие музыкального языка 1.УП: без

карикатуры 1, неправдивый (ложный) 1 .А: Искусство правдиво тогда, когда оно слито с правдой жизни 1, Люблю сцену, на ней всё гораздо правдивее, чем в жизни 1.

Понашаье (101)

АР: честный 5, честно 1, честность 1, нечестный 1, врать 1, поступок 1, взгляд 1.ГК: проверить правдивость 22, оценивать/оценить правдивость 6, не претендовать на правдивость 2, признаться правдиво 2, врать правдиво 1, действовать правдиво 1, клеветать правдиво 1, не отвечать за правдивость 1, возражать правдиво 1, служить правдиво 1, стоять за правдивость 1, шутить правдиво 1, ценить за правдивость 1, хвалить за правдивость 1, сделать правдиво 1, выйти правдиво (Берестов) 1, полагаться на правдивость 1, отмечать правдиво 1, опровергнуть правдиво 1, недоумевать правдиво 1, быть выше правдивости 1, правдиво мотивируя промах 1, ручаться за правдивость объяснений 1, декомпозировать стратегию правдиво 1, воссоздать правдиво строй мыслей ученого 1, подкупать правдивостью 1.ИК:правдивость намерений 1, правдивая манера 1, правдивость обещаний 1, правдивость откровений 1, правдивое поведение ребенка 1, правдивость признаний 1, пример правдивости 1, требования правдивости 1, правдивый характер 1, спасибо за правдивост 1, сила его правдивости 1, правдивое обозначение 1. БП: честность 4, верно 2, дисциплинированность 2, принципиальность 2, вежливо 1, смело 1, совестливость 1, порядочность 1, ответственность 1, порядочности 1, искренности 1, справедливости 1, точностью 1, естественным порывом 1, достоверность 1, неподкупность 1, простота 1, убедительность 1, сила 1, прямота 1. УП: лживый 1, подражательно-стадный 1, мечтательно-созерцательный 1.А: Я испытываю отвращение к тем, кто считает мудростью повторение чужих мыслей; кто думает, что неподчинение есть смелость, а разоблачение чужих тайн – правдивость 1, Не требуйте от женщин правдивости, пока вы воспитываете их в уверенности, что главная цель их жизни – нравиться 1, Правдивость есть долг человека перед самим собой как моральным существом 1, Долг тесно связан с правдивостью 1, Честолюбие человека умного и порядочного заключается в том, чтобы выделиться среди других своим добрым именем и быть ценным за свои знания, правдивость и благородство 1, Будь правдив даже по отношению к дитяти: исполняй обещание, иначе приучишь

его ко лжи 1, Будь добрым, справедливым и правдивым, Ведь быть таким - и значит быть счастливым 1, Без вежливости мы не можем быть правдивыми 1, Комплимент должен быть правдивее правды 1, Быть правдивыми и честными с детьми, не скрывая от них того, что происходит в душе, есть единственное воспитание 1, Ложь тем опаснее, чем правдивее 1.

Друштвене појаве (92)

АР: стукач 2, глас 1.ИК: правдивые сведения 9, правдивые истории 8, правдивость показаний 8 (суд), правдивость версии 5, правдивость рекламы /рекламного слогана /рекламных объявлений 4, представление о правдивости 2, правдивое информирование 1, правдивый отчет 1, свидетельство правдивости 1, правдивые СМИ 1, правдивая журналистика 1, правдивые журналы и газеты 1, правдивые цифры жертв 1, правдивость вышестоящего штаба 1, правдивые передачи 1, правдивость пропаганды 1, правдивый репортаж 1, детектор правдивости 1, правдивая марка 1, правдивое отражение этих новых социалистических явлений 1, правдивость фактов 1, смешное всегда правдиво 1, правдивый анализ фактов 1, правдивость программы «Аполлон» 1, выдуманно-правдивые события 1, правдивое соотношение вещей 1, правдивость данных 1, доказательства правдивости 1, понятие правдивости 1, правдивость аудиторского заключения 1, правдивость показа 1, правдивые результаты 1, правдивое отражение положения 1, правдивость слухов 1. МК: правдиво вырисовывается его роль 1, правдиво освещающие сталинский вопрос 1. БП: честный 1, безвариантный 1, беспристрастном 1, тщательном 1, точные 1, некоррупцированной 1, объективного 1, интересные 1, документально достоверным 1, неожиданно 1, беззлобно 1, вдумчиво 1, компетентности 1, порядочности 1, искренности 1, историческая конкретность 1, воспитание трудящихся в духе социализма 1, легитимность 1. УП: ложность 1, лживыми 1, ложь 1. А: Надежда - единственный законченный лжец, правдивость которого не ставится под сомнение 1, Нет ничего полезнее правдивости - Все согласятся с этим утверждением 1, Правдивое сердце - главное оружие истины 1, Правда бывает удивительней вымысла, зато вымысел правдивее 1, Как философия ищет основы вещей, искусство - идеал красоты, так история стремится дать картину человеческой судьбы правдиво, полно и ясно 1, Одна религия так же правдива, как любая другая 1, Легенда -

правдивая история о том, во что трудно поверить 1, Как философия ищет основы вещей, искусство - идеал красоты, так история стремится дать картину человеческой судьбы правдиво, полно и ясно 1, Чем менее история правдива, тем больше она доставляет удовольствия 1.

Караактер (85)

АР: хороший 1, прямой 1, праведный 1, несчастный 1, смел 1, странно 1.ПК: художественно-правдивый 2, безжалостно правдиво написала ему обо всем 1, лихорадочная правдивость 1, безукоризненно правдивыми мы считали себя 1, безусловно правдивая повесть 1, беспощадно правдиво писать о других 1, беспощадная правдивость 1, беспримерная правдивость 1, мужественная правдивость 1, неуместная правдивость 1, по-детски правдиво 1, по-новомировски правдиво 1, правдиво-мифологична сказка 1, правдиво-органичным оказался артистом 1, чертова моя правдивость 1, трагическая правдивость изображения 1, осторожная правдивость 1, выдуманно-правдивые события 1, мнимая правдивость 1, удивительно правдиво рассказал писатель 1, удивительно правдивого рассказа 1, известная правдивость 1, очевидная правдивость 1, достаточно правдиво 1. БП: честность 6, искренность 4, любовь 3, скромность 3, честный 3, простота 3, смелость 3, трудолюбие 2, чистая 2, чистота 2, доброта 2, милосердие 2, бескорыстный 1, прямой 1, прямота 1, прямодушие 1, умный 1, тонкий 1, горячий 1, простой 1, безыскусный 1, бескомпромиссный 1, интересный 1, смелый 1, способный 1, боящийся Бога 1, несентиментальный 1, искренний 1, девическая душевная опрятность 1, воздержание 1, умеренность 1, стремление к знаниям 1, сила воли 1, сила духа 1, самоуверенность 1, настойчивость 1, энергичность 1, серьезность 1, организованность 1, аккуратность 1, примерность 1, стремление к овладению техникой 1, мужество 1, свободолюбие 1, стойкость 1, справедливость 1, бессюжетность 1, недекларативность 1, чуткость 1, гуманность 1, жизненность 1, моральный императив 1, обаяние 1, темперамент 1, готовность радостно умереть 1, незлобивость 1, откровенность 1, стремление жить по правде 1, документальная точность 1, непосредственность 1, благоразумие 1, терпимость 1, великодушие 1, готовность помочь 1, совестливость 1. А: Правдивость - это краеугольный камень характера, и если он непрочно заложен в юности, то в фундаменте на всю жизнь

остается слабое место 1, От силы - правдивость наша, От слабости - лживость наша 1, Всякая добродетель не беспредельна, а предел её есть полная мера 1, Стойкости некуда расти, так же как и надежности, правдивости, верности 1, Русская простота и правдивость есть следствие нашей относительной малокультурности 1, Две вещи делают человека богоподобным: жизнь для блага общества и правдивость 1, Первый признак порчи общественных нравов - это исчезновение правды, ибо правдивость лежит в основе всякой добродетели 1, Будьте правдивы - это не значит: будьте банально точными 1, Не может быть великим то, что не правдиво 1, Человек долга прежде всего правдив в своих словах и действиях 1, Безусловно честная и правдивая мысль никогда не успокоится и не может успокоиться на двойственной истине, на противоречии между знанием и верой 1, Самосовершенствование уже потому свойственно человеку, что он никогда, если он правдив, не может быть доволен собой 1, Не может быть великим то, что не правдиво 1.

Друштвене групе и појединци (72)

АР: человек 23, мальчик 3, ребенок 2, учитель 2, бабушка 1, друг 1, муж 1, пионер 1, Стрелец 1, хозяин 1, сынок 1, Шварценеггер 1.ПК: историческая правдивость 2, мхатовская правдивость 1, человеческая правдивость драмы 1, человечески правдивый образ 1, личная правдивость 1.ИК: его/ее правдивость 5, правдивый художник 2, правдивый князь 2, правдивость актеров 1, правдивость американских хирургов 1, правдивый артист 1, правдивость говорящего 1, правдивая девушка 1, правдивый друг 1, правдивость Ильи 1, правдивая Марья Ивановна 1, правдивость Наташи 1, правдивый мальчик 1, правдивые люди 1, правдивость отца 1, правдивые писатели 1, Шурина правдивость 1, правдивый человек 1, правдивый повествователь 1, правдивость собеседника 1, правдивый старик 1, правдивость испытуемых 1.

Тежња ка правдивости (59)

ГК: подтверждать/подтвердить правдивость 10, доказать правдивость 8, поверить в правдивость 6, верить в правдивость 6, подчеркнуть правдивость 3, удостовериться в правдивости 3, не сомневаться в правдивости 2, отмечать правдивость 2, быть убежденным в правдивости 1, возвышать правдивость 1, наполнить правдивостью 1, сохранять правдивость 1, признать правдивость 1, быть уверен в правдивости 1, убедить в правдивость 1, уяснить правдивость 1, усиливать правдивость 1, доказать с

правдивостью 1, учить правдивости 1, найти в себе правдивость 1, установить правдивость его слов 1, призывать к правдивости 1, не оставлять сомнений в правдивости 1, получить представление о правдивости 1, подкреплять правдивость 1, убедиться в правдивости 1, донести правдивость 1.

Избегаванье правдивости (36)

ГК: сомневаться в правдивости 8, усомниться в правдивости 7, не верить в правдивость 4, преодолеть правдивость 2, подвергнуть сомнению правдивость 2, засомневаться в правдивости 2, ставить под сомнение правдивость 2, развенчивается правдивость 1, опровергнуть правдивость 1, не поверить в правдивость истории 1, оспорить правдивость 1, пересматривать правдивость 1, отказываться в правдивости 1.

Свакодневне животне ситуације (23)

АР: случай 1.ГК: жить правдиво 1, продавать правдиво 1.ПК: жизненная правдивость 2, жизненно-бытовая правдивость 1, реальная правдивость разговора 1.ИК: правдивость происходящего 2, правдивость сплетен 1, правдивость житейской истины 1, правдивые цены 1, правдивые воспоминания 1, правдивые глаза 1, правдивость ситуаций 1, правдивость медицинского заключения 1, правдивость подробностей 1, правдивость фантастического открытия 1.БП: точность 1, бодрость 1, здоровье 1, работа 1.УП: обман 1.А: Правдивый человек, не могущий или не желающий быть вежливым, не должен удивляться, если общество не принимает его правды 1, Настоящая дружба правдива и отважна 1.

Висок степен особине (15)

ПК: самый правдивый 3, очень правдивый 2, пуцающая правдивость 2, потрясающе правдивый 1, слишком правдиво отвечать 1, неотразимо правдиво 1, исключительно правдивая 1, невероятно правдиво 1, наиболее правдивый образ 1, ужасно правдивая 1, глубокая правдивость 1.

Антоними (12)

АР: ложь 5, лживый 4, ложный 2.ИК: правдивая ложь 1.

Емоције (12)

ГК: правдивость поражает 2, захныкал правдиво 1, потрясает правдивостью 1, радоваться правдивости 1, правдивость трогает 1, правдивость удовлетворяет 1.ИК: правдивая душа 3, в запале правдивости перекрестился 1, правдивая любовь 1.

Поређење (11)

АР: сон 1, слон 1, Бог 1, дурак 1, дурень1, зверь 1, идиот 1, лгун 1, лев 1, нищий 1.

Потпуност (9)

ПК: совершенно правдиво 3, вполне правдивое изображение 1, полная правдивость 1, последняя правдивость 1, предельно правдиво, совершенно правдивый 1, окончательная правдивость 1.

Непотпуност (5)

ИК: уровень правдивости 2, доля правдивости 1, степень правдивости 1. УП: правдивые или **не совсем правдивые** положительные отзывы 1.

Ментални процес/стање (3)

ГК: вдуматься правдиво 1, домысливать правдиво 1, знаю его правдивость 1.

Унутрашњи свет (3)

ПК: внутренне правдивого общения с аудиторией 1, внутренняя правдивость 1, психологическая правдивость 1.

Степен поређења (3)

ПК: более правдивые 2, более правдиво 1.

Узвишеност (3)

ПК: высокая правдивость искусства 1, метафизически правдиво 1. ИК: основа жизни — правдивость 1.

Синоними (2)

АР: правда 1. ИК: правдивая правда 1.

Резултат (2)

ГК: правдивость стерпит 1, правдивость появляется 1.

Вечност, непроменљивост (2)

ПК: абсолютная правдивость 2.

Јединственост (2)

АР: один 1. ПК: подлинно правдивое изображение действительности 1.

Порицање особине (2)

ПК: не совсем правдиво 2.

Знање (2)

ИК: правдивый бином Ньютона 1, правдивые знания 1.

Називи новина и мас-медији (1)

АР: газета 'Правда' 1.

Предметна особина у пренесеном значењу (1)

ПК: обжигающая правдивость 1.

5. Структура концепта «правдивость» у руском језику

Под структуром концепта подразумевамо организацију садржаја концепта у облику поља. У пољу концепта издвајају се језгро, ближа, даља и најудаљенија периферија. Приликом одређивања границе између различитих делова поља руководили смо се разликом у броју примера. Постепено опадање броја примера знак је да примери припадају истом делу структуре, а нагли пад указује на промену дела структуре.

Језгро концепта

Вербална (писмена) презентација (183)

АР: расказ 12, одговор 4, документ 2, слог 1, стих 1.ГК: писать/написать правдиво 5, повествовать правдиво 1.ИК: правдивые слова 25, правдивость информации 24, правдивый расказ 21, правдивость ответа/ ответов 5, правдивость статей/ статьи 4, легенды правдивые 3, язык правдивый 3, правдивость утверждений/ утверждения 3, сказка правдивая 2, правдивость сообщений 2, строки /строчки правдивые 2, правдивость доклада 2, правдивое описание 2, правдивое общение с аудиторией 1, жизнеописание правдивое 1, высказывания правдивые 1, правдивость заявлений 1, правдивость исторических текстов 1, правдивое обращение гражданина 1, правдивое объяснение 1, правдивые отзывы 1, правдивость разговора 1, правдивость реплики 1, правдивые рассказы 1, правдивость самоизъявления 1, правдивые исторические сочинения 1, правдивые справки 1, правдивый текст 1, правдивость фразы 1, правдивость услышанного 1, правдивые материалы (написанные) 1. БП: честно 5, искренность 4, точность 3, страстно 2, истинно 2, достоверность 2, свободный 2, могучий 2, яркий 1, неложная 1, острые 1, великий 1, без каких бы то ни было прикрас 1, великолепно написанные воспоминания 1, правильными 1, талантливых

1, убеждённо 1, мужественно 1, страшно 1, тепло 1, объективен 1, фактами 1, нетривиально 1, интересно 1, сурово 1, коротко 1, вдумчиво 1, горько 1, без прикрас 1, убедительно 1, честь 1, совесть 1, человеческого достоинства 1, верности своим принципам 1, беспристрастность 1, порядочности 1, благородства 1, продуманность 1. МК: обрисовала ситуацию правдиво 1. УП: не наврано 1, ложностью 1, взвешенное 1, ложная 1. А: Слова, которые вот так, сами, срываются с языка, всегда правдивы 1, Если высказывание журналиста называют "неэтичным", можно быть почти уверенным, что оно правдиво 1, Если же кто сказал слова добрые и правдивые и его не услышали - значит, он и не сказал их 1, В далекие, далекие времена в Европу долетело правдивое изречение о том, что завтрашний день разрушит даже планы нынешнего дня 1, В суть каждой вещи вникнешь, когда правдиво наречешь её 1.

Ближа периферија

Уметнички израз (127)

ГК: изображать правдиво 6, играть правдиво 5, отражать правдиво 4, показать правдиво 4, воспроизвести правдиво 3, передавать правдиво 3, выглядеть правдиво 2, сыграть правдиво 1, раскрыть образы правдиво 1, отображать правдиво 1, правдивость изображается 1, правдиво живописующего ужасы 1, выражать правдиво 1, нужно быть правдивым на сцене 1.ИК: правдивая книга 5, правдивый фильм 4, правдивый образ 4, правдивое произведение 3, правдивое изображение 4, правдивость искусства 2, правдивая повесть 1, правдивое повествование 1, правдивая картина 2, правдивые интонации нежной девичьей жалобы-обиды 1, правдивая вещь 1, правдивость драмы 1, правдивость звука 1, правдивая картина церковной звукописи 1, правдивое кино 1, правдивость красоты 1, правдивость моей игры 1, правдивый монолог 1, правдивость музыки 1, правдивая песнь 1, правдивые позиции в искусстве 1, правдивость позы 1, правдивость сказочной сценки 1, правдивые сочетания красок 1, правдивость фотографий 1, нищета показана правдиво 1, правдивое человекоподобие 1, правдивые приключения барона 1, правдивая картина мира 1. МК: от «французов» требовалось естественно подыграть

удар здорового дивана и правдиво рухнуть бездыханными 1. БП: талантливо 3, честный 2, органично 2, достоверно 2, ясно 2, чистота 2, выразительность 2, потрясающий 1, волнующая 1, серьезное 1, великий 1, могучий 1, яркий 1, глубокий 1, простой 1, увлекательно 1, независимо 1, взвешенно 1, громко 1, портретно 1, натурально 1, ярко 1, жестко 1, реально 1, приподнято 1, опозитизировано 1, точно 1, взволнованно 1, жизненно 1, художественно 1, лично 1, мягко 1, обаятельно 1, реалистично 1, мудро 1, правильность 1, полнота 1, конкретность 1, естественность 1, искренность 1, исторической достоверности 1, истинность 1, объективность 1, жизненность 1, поэтичность 1, глубина 1, идейность 1, гуманизм 1, отсутствие националистической узости 1, свободолюбивый характер 1, простота 1, благородство 1, талантливость 1, самобытность 1, оригинальность 1, психологическая проницательность 1, своеобразие музыкального языка 1. УП: без карикатуры 1, неправдивый (ложный) 1 .А: Искусство правдиво тогда, когда оно слито с правдой жизни 1, Люблю сцену, на ней всё гораздо правдивее, чем в жизни 1.

Даль периферія

Понашање (101)

АР: честный 5, честно 1, честность 1, нечестный 1, врать 1, поступок 1, взгляд 1.ГК: проверить правдивость 22, оценивать/оценить правдивость 6, не претендовать на правдивость 2, признаться правдиво 2, врать правдиво 1, действовать правдиво 1, клеветать правдиво 1, не отвечать за правдивость 1, возражать правдиво 1, служить правдиво 1, стоять за правдивость 1, шутить правдиво 1, ценить за правдивость 1, хвалить за правдивость 1, сделать правдиво 1, выйти правдиво (Берестов) 1, полагаться на правдивость 1, отмечать правдиво 1, опровергнуть правдиво 1, недоумевать правдиво 1, быть выше правдивости 1, правдиво мотивируя промах 1, ручаться за правдивость объяснений 1, декомпозировать стратегию правдиво 1, воссоздать правдиво строй мыслей ученого 1, подкупать правдивостью 1.ИК: правдивость намерений 1, правдивая манера 1, правдивость обещаний 1, правдивость откровений 1, правдивое поведение ребенка 1, правдивость признаний

1, пример правдивости 1, требования правдивости 1, правдивый характер 1, спасибо за правдивост 1, сила его правдивости 1, правдивое обозначение 1. БП: честность 4, верно 2, дисциплинированность 2, принципиальность 2, вежливо 1, смело 1, совестливость 1, порядочность 1, ответственность 1, порядочности 1, искренности 1, справедливости 1, точностью 1, естественным порывом 1, достоверность 1, неподкупность 1, простота 1, убедительность 1, сила 1, прямота 1. УП: лживый 1, подражательно-стадный 1, мечтательно-созерцательный 1. А: Я испытываю отвращение к тем, кто считает мудростью повторение чужих мыслей; кто думает, что неподчинение есть смелость, а разоблачение чужих тайн – правдивость 1, Не требуйте от женщин правдивости, пока вы воспитываете их в уверенности, что главная цель их жизни – нравиться 1, Правдивость есть долг человека перед самим собой как моральным существом 1, Долг тесно связан с правдивостью 1, Честолюбие человека умного и порядочного заключается в том, чтобы выделиться среди других своим добрым именем и быть ценным за свои знания, правдивость и благородство 1, Будь правдив даже по отношению к дитяти: исполняй обещание, иначе приучишь его ко лжи 1, Будь добрым, справедливым и правдивым, Ведь быть таким - и значит быть счастливым 1, Без вежливости мы не можем быть правдивыми 1, Compliment должен быть правдивее правды 1, Быть правдивыми и честными с детьми, не скрывая от них того, что происходит в душе, есть единственное воспитание 1, Ложь тем опаснее, чем правдивее 1.

Друштвене појаве (92)

АР: стукач 2, глас 1. ИК: правдивые сведения 9, правдивые истории 8, правдивость показаний 8 (суд), правдивость версии 5, правдивость рекламы /рекламного слогана /рекламных объявлений 4, представление о правдивости 2, правдивое информирование 1, правдивый отчет 1, свидетельство правдивости 1, правдивые СМИ 1, правдивая журналистика 1, правдивые журналы и газеты 1, правдивые цифры жертв 1, правдивость вышестоящего штаба 1, правдивые передачи 1, правдивость пропаганды 1, правдивый репортаж 1, детектор правдивости 1, правдивая марка 1, правдивое отражение этих новых социалистических явлений 1, правдивость фактов 1, смешное всегда правдиво 1, правдивый анализ фактов 1, правдивость программы «Аполлон» 1, выдуманно-правдивые события 1, правдивое

соотношение вещей 1, правдивость данных 1, доказательства правдивости 1, понятие правдивости 1, правдивость аудиторского заключения 1, правдивость показа 1, правдивые результаты 1, правдивое отражение положения 1, правдивость слухов 1. МК: правдиво вырисовывается его роль 1, правдиво освещающие сталинский вопрос 1. БП: честный 1, безвариантный 1, беспристрастном 1, тщательном 1, точные 1, некоррупцированной 1, объективного 1, интересные 1, документально достоверным 1, неожиданно 1, беззлобно 1, вдумчиво 1, компетентности 1, порядочности 1, искренности 1, историческая конкретность 1, воспитание трудящихся в духе социализма 1, легитимность 1. УП: ложность 1, лживыми 1, ложь 1. А: Надежда - единственный законченный лжец, правдивость которого не ставится под сомнение 1, Нет ничего полезнее правдивости - Все согласятся с этим утверждением 1, Правдивое сердце - главное оружие истины 1, Правда бывает удивительней вымысла, зато вымысел правдивее 1, Как философия ищет основы вещей, искусство - идеал красоты, так история стремится дать картину человеческой судьбы правдиво, полно и ясно 1, Одна религия так же правдива, как любая другая 1, Легенда - правдивая история о том, во что трудно поверить 1, Как философия ищет основы вещей, искусство - идеал красоты, так история стремится дать картину человеческой судьбы правдиво, полно и ясно 1, Чем менее история правдива, тем больше она доставляет удовольствия 1.

Кarakter (85)

АР: хороший 1, прямой 1, праведный 1, несчастный 1, смел 1, странно 1. ПК: художественно-правдивый 2, безжалостно правдиво написала ему обо всем 1, лихорадочная правдивость 1, безукоризненно правдивыми мы считали себя 1, безусловно правдивая повесть 1, беспощадно правдиво писать о других 1, беспощадная правдивость 1, беспримерная правдивость 1, мужественная правдивость 1, неуместная правдивость 1, по-детски правдиво 1, по-новомировски правдиво 1, правдиво-мифологична сказка 1, правдиво-органичным оказался артистом 1, чертова моя правдивость 1, трагическая правдивость изображения 1, осторожная правдивость 1, выдуманно-правдивые события 1, мнимая правдивость 1, удивительно правдиво рассказал писатель 1, удивительно правдивого рассказа 1, известная правдивость 1, очевидная правдивость 1, достаточно правдиво 1. БП:

честность 6, искренность 4, любовь 3, скромность 3, честный 3, простота 3, смелость 3, трудолюбие 2, чистая 2, чистота 2, доброта 2, милосердие 2, бескорыстный 1, прямой 1, прямота 1, прямодушие 1, умный 1, тонкий 1, горячий 1, простой 1, безыскусный 1, бескомпромиссный 1, интересный 1, смелый 1, способный 1, боящийся Бога 1, несентиментальный 1, искренний 1, девическая душевная опрятность 1, воздержание 1, умеренность 1, стремление к знаниям 1, сила воли 1, сила духа 1, самоуверенность 1, настойчивость 1, энергичность 1, серьезность 1, организованность 1, аккуратность 1, примерность 1, стремление к овладению техникой 1, мужество 1, свободолюбие 1, стойкость 1, справедливость 1, бессюжетность 1, недекларативность 1, чуткость 1, гуманность 1, жизненность 1, моральный императив 1, обаяние 1, темперамент 1, готовность радостно умереть 1, незлобивость 1, откровенность 1, стремление жить по правде 1, документальная точность 1, непосредственность 1, благоразумие 1, терпимость 1, великодушие 1, готовность помочь 1, совестливость 1. А: Правдивость - это краеугольный камень характера, и если он непрочен заложен в юности, то в фундаменте на всю жизнь остается слабое место 1, От силы - правдивость наша, От слабости - лживость наша 1, Всякая добродетель не беспредельна, а предел её есть полная мера 1, Стойкости некуда расти, так же как и надежности, правдивости, верности 1, Русская простота и правдивость есть следствие нашей относительной малокультурности 1, Две вещи делают человека богоподобным: жизнь для блага общества и правдивость 1, Первый признак порчи общественных нравов - это исчезновение правды, ибо правдивость лежит в основе всякой добродетели 1, Будьте правдивы - это не значит: будьте банально точными 1, Не может быть великим то, что не правдиво 1, Человек долга прежде всего правдив в своих словах и действиях 1, Безусловно честная и правдивая мысль никогда не успокоится и не может успокоиться на двойственной истине, на противоречии между знанием и верой 1, Самосовершенствование уже потому свойственно человеку, что он никогда, если он правдив, не может быть доволен собой 1, Не может быть великим то, что не правдиво 1.

Друштвене групе и појединци (72)

АР: человек 23, мальчик 3, ребенок 2, учитель 2, бабушка 1, друг 1, муж 1, пионер 1, Стрелец 1, хозяин 1, сынок 1, Шварценеггер 1.ПК: историческая правдивость 2,

мхатовская правдивость 1, человеческая правдивость драмы 1, человечески правдивый образ 1, личная правдивость 1.ИК: его/ее правдивость 5, правдивый художник 2, правдивый князь 2, правдивость актеров 1, правдивость американских хирургов 1, правдивый артист 1, правдивость говорящего 1, правдивая девушка 1, правдивый друг 1, правдивость Ильи 1, правдивая Марья Ивановна 1, правдивость Наташи 1, правдивый мальчик 1, правдивые люди 1, правдивость отца 1, правдивые писатели 1, Шурина правдивость 1, правдивый человек 1, правдивый повествователь 1, правдивость собеседника 1, правдивый старик 1, правдивость испытуемых 1.

Тежња ка правдивости (59)

ГК: подтверждать/подтвердить правдивость 10, доказать правдивость 8, поверить в правдивость 6, верить в правдивость 6, подчеркнуть правдивость 3, удостовериться в правдивости 3, не сомневаться в правдивости 2, отмечать правдивость 2, быть убежденным в правдивости 1, возвышать правдивость 1, наполнить правдивостью 1, сохранять правдивость 1, признать правдивость 1, быть уверен в правдивости 1, убедить в правдивость 1, уяснить правдивость 1, усиливать правдивость 1, доказать с правдивостью 1, учить правдивости 1, найти в себе правдивость 1, установить правдивость его слов 1, призывать к правдивости 1, не оставлять сомнений в правдивости 1, получить представление о правдивости 1, подкреплять правдивость 1, убедиться в правдивости 1, донести правдивость 1.

Најудаљенија периферија

Избегавање правдивости (36)

ГК: сомневаться в правдивости 8, усомниться в правдивости 7, не верить в правдивость 4, преодолеть правдивость 2, подвергнуть сомнению правдивость 2, засомневаться в правдивости 2, ставить под сомнение правдивость 2, развенчивается правдивость 1, опровергнуть правдивость 1, не поверить в правдивость истории 1, оспорить правдивость 1, пересматривать правдивость 1, отказывть в правдивости 1.

Свакодневне животне ситуације (23)

АР: случай 1.ГК: жить правдиво 1, продавать правдиво 1.ПК: жизненная правдивость 2, жизненно-бытовая правдивость 1, реальная правдивость разговора 1.

ИК: правдивость происходящего 2, правдивость сплетен 1, правдивость житейской истины 1, правдивые цены 1, правдивые воспоминания 1, правдивые глаза 1, правдивость ситуаций 1, правдивость медицинского заключения 1, правдивость подробностей 1, правдивость фантастического открытия 1. БП: точность 1, бодрость 1, здоровье 1, работа 1. УП: обман 1. А: Правдивый человек, не могущий или не желающий быть вежливым, не должен удивляться, если общество не принимает его правды 1, Настоящая дружба правдива и отважна 1.

Висок степен особине (15)

ПК: самый правдивый 3, очень правдивый 2, пуца правдивость 2, потрясающе правдивый 1, слишком правдиво отвечать 1, неотразимо правдиво 1, исключительно правдивая 1, невероятно правдиво 1, наиболее правдивый образ 1, ужасно правдивая 1, глубокая правдивость 1.

Антоними (12)

АР: ложь 5, лживый 4, ложный 2. ИК: правдивая ложь 1.

Емоције (12)

ГК: правдивость поражает 2, захныкал правдиво 1, потрясает правдивостью 1, радоваться правдивости 1, правдивость трогает 1, правдивость удовлетворяет 1. ИК: правдивая душа 3, в запале правдивости перекрестился 1, правдивая любовь 1.

Поређење (11)

АР: сон 1, слон 1, Бог 1, дурак 1, дурень 1, зверь 1, идиот 1, лгун 1, лев 1, нищий 1.

Потпуност (9)

ПК: совершенно правдиво 3, вполне правдивое изображение 1, полная правдивость 1, последняя правдивость 1, предельно правдиво, совершенно правдивый 1, окончательная правдивость 1.

Непотпуност (5)

ИК: уровень правдивости 2, доля правдивости 1, степень правдивости 1. УП: правдивые или **не совсем правдивые** положительные отзывы 1.

Ментални процес/стање (3)

ГК: вдуматься правдиво 1, домысливать правдиво 1, знаю его правдивость 1.

Унутрашњи свет (3)

ПК: внутренне правдивого общения с аудиторией 1, внутренняя правдивость 1, психологическая правдивость 1.

Степен поређења (3)

ПК: более правдивые 2, более правдиво 1.

Узвишеност (3)

ПК: высокая правдивость искусства 1, метафизически правдиво 1. ИК: основа жизни — правдивость 1.

Синоними (2)

АР: правда 1. ИК: правдивая правда 1.

Резултат (2)

ГК: правдивость стерпит 1, правдивость появляется 1.

Вечност, непроменљивост (2)

ПК: абсолютная правдивость 2.

Јединственост (2)

АР: один 1. ПК: подлинно правдивое изображение действительности 1.

Порицање особине (2)

ПК: не совсем правдиво 2.

Знање (2)

ИК: правдивый бином Ньютона 1, правдивые знания 1.

Називи новина и мас-медији (1)

АР: газета 'Правда' 1.

Предметна особина у пренесеном значењу (1)

ПК: обжигающая правдивость 1.

6. Закључак

Дескриптивно значење лексеме *правдивост* не постоји самостално, оно се изводи од значења придева *правдивый*. Ово нам говори да је употреба придева много фреквентнија, а то потврђују и резултати фреквенцијског речника. Дакле, у руском језику концепт *правдивост* се реализује више као особина везана за конкретни предмет или ситуацију, него као апстрактни појам.

Макроструктура концепта *правдивост* показује нам да се највећи број примера налази у информационом садржају (50, 92%). У интерпретационом пољу је нешто мањи број примера (41, 29%), а најмањи број примера је у иконичном садржају (7, 79%). Иконични садржај концепта *правдивост* чини искључиво когнитивна слика, док перцептивна слика одсуствује.

Информациони садржај концепта *правдивост* је присутан кроз следеће когнитивне особине, дате према опадајућим вредностима: *вербална (писмена) презентација, друштвене групе и појединци, друштвене појаве, карактер, понашање, свакодневне животне ситуације, синоними, емоције, уметнички израз, тежња ка правдивости, избегавање правдивости, ментални процес/стање, унутрашњи свет, потпуност, узвишеност, висок степен особине, степен поређења, порицање особине, непотпуност, знање и антоними.*

У интерпретационом пољу је мањи број примера него у информационом садржају (41,29%). Процентуална заступљеност по зонама је следећа: зона оцене (38,96%), енциклопедијска зона (0,5%), регулативна зона (23, 08%), утилитарна зона (23, 08%), социјално-културна зона (4,71%) и паремиолошка зона (10,42%). Највећи број примера у зони оцене указује нам да је руска језичка свест, кад је концепт *правдивост* у питању, највише склона категоризацији појава, предмета или лица као истинитих или неистинитих. Следеће по заступљености су регулативна и утилитарна зона које имају једнак број примера. Велика процентуална заступљеност ових зона говори нам о повезаности окупца *правдивост* са људским понашањем у конкретним ситуацијама и са практичном применом овог концепта. Следећа по заступљености је паремиолошка зона. Индикативно је да нисмо пронашли ни једну пословицу везану за концепт *правдивост* што би могло да сведочи о каснијем настанку и развоју овог концепта у односу на концепт правда. Са друге стране, присуство овог појама у афоризмима ипак говори о друштвеном значају овог концепта и о томе да он ипак заузима значајно место у свести носилаца руског језика. Следећа по заступљености је социјално-културна зона која сведочи о присуству овог концепта у свакодневном животу и у културном стваралаштву народа. Мала процентуална заступљеност ове зоне сведочи о већој оријентисаности

овог концепта на категоризацију предмета и објеката као истинитих или неистинитих, на конкретно понашање и практичну примену овог концепта. У макроструктури концепта *правдивост* најмање је заступљена енциклопедијска зона, везана за науку и теоријско размишљање.

Што се тиче категоријалне структуре концепта *правдивост* когнитивне особине према опадајућем броју примера су следеће: вербална презентација (183), уметнички израз (127), понашање (101), друштвене појаве (92), карактер (85), друштвене групе и појединци (72), тежња ка правдивости (59), избегавање правдивости (36), свакодневне животне ситуације (23), висок степен особине (15), антоними (12), емоције (12), поређење (11), потпуност (9), непотпуност (5), ментални процес/стање (3), унутрашњи свет (3), степен поређења (3), узвишеност (3), синоними (2), резултат (2), вечност, непроменљивост (2), јединственост (2), порицање особине (2), знање (2), називи новина и мас-медији (1) и предметна особина у пренесеном значењу (1).

Структура концепта *правдивост* према заступљености когнитивних особина изгледа овако: у језгру концепта је особина *вербална (писмена) презентација* (183). Присуство ове особине у језгру концепта говори нам да се у руској језичкој слици света овај концепт највише реализује кроз различите облике писменог и усменог изражавања. У ближој периферији је такође само једна когнитивна особина – *уметнички израз* (127). Присуство ове когнитивне особине у ближој периферији концепта нам указује колико је у руској језичкој слици света присутно дескриптивно значење лексеме *правдивост* „подударање са стварношћу“. Са друге стране, веома је индикативно што се ово значење везује највише за уметнички израз. Даљу периферију чине следеће когнитивне особине: *понашање* (101), *друштвене појаве* (92), *карактер* (85), *друштвене групе и појединци* (72) и *тежња ка правдивости* (59). У најудаљеној периферији су следеће особине: *избегавање правдивости* (36), *свакодневне животне ситуације* (23), *висок степен особине* (15), *антоними* (12), *емоције* (12), *поређење* (11), *потпуност* (9), *непотпуност* (5), *ментални процес/стање*, *унутрашњи свет* (3), *степен поређења* (3), *узвишеност* (3), *синоними* (2), *резултат* (2), *вечност*, *непроменљивост* (2), *јединственост* (2), *порицање*

особине (2), знање (2), називи новина и мас-медији (1), предметна особина у пренесеном значењу (1).

На крају можемо рећи да у руској језичкој слици света концепт *правдивост* није толико везан за конкретне личне особине и понашање, колико за однос овог концепта према стварности. Може се рећи да овај концепт нема аксиолошки карактер, као на пример концепт *правда*, а путања савременог развоја иде у правцу мање апстрактности и веће повезаности са конкретним реалијама из стварног света.

КОНЦЕПТ *ИСТИНИТОСТ* У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

1. Номинативно поље *истинитост* у српском језику

Појам *истинитост* је веома мало присутан у српским речницима. Консултовали смо речник МС, речник САНУ, школски речник стандардног српскохрватског језика, речник синонима, асоцијативни и фразеолошки речник, али смо на овај појам наишли само у речнику МС, у речнику у САНУ и школском речнику стандардног српскохрватског језика. Номинативно поље *истинитост* формирали смо на основу примера из новина и књижевних текстова.

1.1. Појам *истинитост* у српским речницима

У „Речнику српскога језика“ МС не постоји посебно значење именице *истинитост*, већ се она одређује као „особина онога ко је истинит или онога што је истинито“ [Речник српскога језика, 2007].

У речнику САНУ истинитост се одређује као:

1. својство неке особе (или извора обавештења) да указује само истину, да приказује ствари онаквима какве су, а догађаје онако како су се десили; слагање (исказа, тврдње, података и сл.) с истином, са стварношћу, с чињеничним стањем.
2. реализам, склад са стварношћу, велика сличност са стварним животом [Речник српскохрватског књижевног и народног језика, 1973:352].

У Школском речнику стандардног српскохрватског језика *истинитост* се одређује на следећи начин: „именицом *истинитост* се користимо када говоримо о особинама онога што је истинито, тачно [Školski rečnik standardnog srpskohrvatskog jezika, 1989:500].

У речнику синонима и сродних речи српскохрватског језика *истинитост* се описује као „својство онога што је истинито, проверено и доказано искуством, животом, огледима“. Као синоними наводе се: *осведоченост*, *непобитност*, *отвореност*, *доказност*, *неоспорност*, *тачност*, *очигледност*, *извесност*,

увереност, суштаственост, несумњивост [Sinonimi i srodne reči srpskohrvatskog jezika, 2004].

У Асоцијативном речнику не наилазимо на појам *истинитост*. Ни у фразеолошком речнику не наилазимо на конструкције са овом лексемом.

1.2. *Истинитост* у различитим врстама конструкција

Примери конструкција се налазе у прилогу рада, а овде ћемо навести само неке од њих:

Именичке конструкције

Иако је несумњиво да је *истинитост* изречене тврдње лидера ЈС дискутабилна... [http://istinomer.rs/izjava/u-srbiji-nema-ideologije/].

Зато су за Зору Петровић (1894-1962) *искреност уметничког чина и истинитост слике* у смислу истоветности карактера представе и објекта представљања, били неопходни услови сликарства и гарант читавог низа вредности које су истовремено биле како ликовне, тако и моралне и хумане. [„Блиц“, http://www.blic.rs/Kultura/Vesti/304470/Heroine-srpske--umetnosti].

Глаголске конструкције

Посумњала сам у истинитост тих тврдњи и упитала Милана Јовановића, социјалисту, може ли та бројка да се провери. [http://istinomer.rs/akter/dijana-vukomanovic/].

И дневник „Информер“, који је такође оптужио АБЦ Србија за лажирање података, тек *треба да докаже истинитост* својих података о тиражу. [„Блиц“, http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/351517/Kurir-dva-puta-izbacili-zbog-lazi].

Придевске конструкције

(...)Тежио је да прикаже прави рат, без икаквих улепшавања, у “крви, у мукама, у смрти”, оцртавајући са дубоком и *презвеном истинитошћу* и дивне особине народног духа. [„Новости“, http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:267020-Jedantom-stao-u-tri-slepera].

Дилан и Коен: песници рокенрола, сурове искрености и *болне истинитости*. [„Новости“, http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:307458-Lirika-na-struju].

Заговорници тезе о *историјској истинитости* потопа, већ годинама „доказују“ своју теорију. [„Новости“, http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:377497-Uskoro-film-o-Nojevoj-barci].

Метафоричке конструкције

Битно је рећи да *и она као и сви јуродиви људи, у неким моментима шамара својом истинитошћу* [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Zabava/Vesti/277006/Vjera-Zelela-bih-da-se-oprobam-u-nekoj-dobroj-komediji>].

Блиски појмови

Треба ли да подсетимо да су *истинитост, праведност, непристрасност и поштење, коректност, одговорност према друштву, поштовање закона, марљиво истраживање, морал, императиви новинарског начела?*" наведено је у саопштењу. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Tema-Dana/355395/Blic-saznaje-Nikolicevu-kolonu-vozila-isekao-clan-SNS>].

Удаљени појмови

Суд није улазио у *истинитост* или *неистинитост* исказа окривљеног, није одвајао мишљење од чињеница и није ценио значај и смисао јавног иступања окривљеног, оценио је Лакићевић [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/335627/Advokat-Neutemeljena-presuda-novinaru-zbog-uvrede-vodje-pokreta-64-zupanije>].

2. Когнитивне особине концепта *истинитост* у српском језику

Анализа глаголских конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине:

Тежња ка истинитости: проверавати истинитост 30, потврдити истинитост 25, утврдити истинитост 18, уверити у истинитост 17, испитати истинитост 7, доказати истинитост 5, веровати у истинитост 4, поверовати у истинитост 4, истраживати истинитост 2, расветлити истинитост 2, биографска верификација истинитости песничке речи 1, гарантовати истинитост података 1, затражити да провере истинитост ових информација 1, извући истинитост 1, истицати истинитост у вашој глами 1, потврда о истинитости информације 1, сигуран у истинитост сопствених речи 1, слажем се са истинитошћу 1, установити истинитост сведочења 1, инсистирати на истинитости информације 1, молити се истинитости 1, посведочити истинитост речене рекламне поруке 1, ова фотографија сведочи о истинитости 1, тражите истинитост лика и ситуације 1, прошао је успешно проверу истинитости 1, истинитост не долази у питање 1, оцењивати изјаве на основу истинитости 1, не сумња у истинитост 1, улазити у истинитост да ли су господа Шаиновић и Минић то урадили 1.

Избегавање истинитости: сумњати у истинитост 17, посумњати у истинитост 5, довести у питање истинитост 4, не веровати у истинитост такве вести 1, тешко да верују у истинитост 1, није желео да потврди истинитост 1, изгубити на својој истинитости 1, изгубити примат у истинитости 1, нарушава се истинитост историјских података 1, несагласне са истинитошћу исказа 1, оспоравати истинитост текста 1, поигравање са истинитошћу 1, постављати питање о истинитости догађаја 1, приговорила одбрана на истинитости исказа 1, смањити поверење у истинитост информација 1.

Вербална (писмена) презентација: говорити о истинитости кулоарских спекулација 1, изрицати истинитост живљења 1.

Друштвене појаве: донети пресуду о истинитости навода Кенијаца 1, фирме одговарају за истинитост података о становима 1, осетили кроз умањена примања истинитост прича да је криза већ стигла 1, истинитост се манифестује хипотезама 1.

Емоције: импресионирао ме је реченица својом истинитошћу 1, осваја својом истинитошћу 1, осетио истинитост ових речи и на својој кожи 1, фотографије остављају без даха својом бруталном истинитошћу 1, театар поражава истинитошћу 1.

Когнитивни процес: спознати сву истинитост Рашковићевих речи 1, замислио се над истинитошћу познате изреке 1, разумевали су истинитост његових речи 1, проучавајући истинитост његових навода 1, проценити истинитост оптужби 1.

Свакодневне животне ситуације: раде посао са истинитошћу 1, иза свега што радимо стоје истинитост и тачни подаци 1.

Предметна особина у пренесеном значењу: шамара својом истинитошћу 1, обасјани Његовом истинитошћу 1.

Анализа именичких конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине:

Вербални (писани) израз: истинитост тврдње/тврђења 26, истинитост навода 18, истинитости информације 15, истинитост речи 13, истинитост изјава 11, истинитост исказа 11, истинитост прича 8, истинитост текста 3, истинитост извештаја 5, истинитост докумената 3, истинитост поруке 1, истинитост светих књига 1, истинитост Библије 1, истинитост сентенце 1, истинитост шокантног новинског

написа 1, истинитост садржаја писма 1, истинитост писаног пуномоћја 1, истинитост библијске приче 1, проблем са истинитошћу Светих Писама 1, истинитост дефиниције 1, истинитост констатације 1, истинитост фразе 1.

Мас-медији: истинитости вести 4, истинитост ријалити шоуа 1, истинитост истраживања гледаности телевизијских програма 1, истинитост речене рекламне поруке 1, истинитост објављивана у медијима 1, истинитости информисања 1.

Уметнички израз: искреност уметничког чина 1, истинитост слике 1, истинитост саге о српским сељацима 1, истинитост лика и ситуације 1, истинитост филма 1, истинитост позоришта 2, истинитост глумачког доживљаја 1, драмске јунаке који носе идеју истинитости 1, истинитост песничке речи 1, истинитост песме 1, истинитост медија филма 1, истинитост дела 1, истинитост и тачност изнете грађе на изложби 1.

Ситуације из свакодневног живота: истинитост гласина 2, истинитост међугорских виђења и приказања Госпе 2, истинитост догађаја 2, истинитост изреке 4, истинитост живљења 1, његова истинитост 1 (човек), истинитост сумње 1, истинитост живота 1, истинитости вере 1, истинитост дате ситуације 1, истинитост тиховања и медитације 1.

Друштвене појаве: истинитост података 11, истинитост оптужби 10, истинитост чињеница 3, истинитост фотографија 2, истинитост доказа 2, истинитост о здравственом систему Србије 1, истинитост спекулација 2, истинитост закључака званичне истраге 1, истинитост сведочења 2, истинитост наведених износа 1, истинитост марксистичког погледа на капитализам 1, истинитост материјала 1, истинитост афере 1, истинитост хипотеза 1, истинитост дојаве 1, истинитост Јакупековог признања 1, истинитост открића 2, истинитост 1.026 потписа 1, истинитост оптужнице 1, истинитости трансфера 1, истинитост садржаја исправа 1, истинитости Путинових оцена 1, истинитост суда 1.

Понашање: истинитост оглашеног принципа 1, истинитост разлога 1, истинитости његовог рада 1, истинитост претњи 1.

Градуирање: степен истинитости 1.

Анализа придевских конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине:

Потпуност: стопостотна истинитост 1, апсолутна истинитост 1.

Узвишеност: светост истинитости информације 1, виши облик истинитости 1.

Предметна особина у пренесеном значењу: дубока истинитост 2, брутална истинитост 1, разорна истинитост 1, болна истинитост 1, трезвена истинитост 1.

Једноставност: чудовишно банална истинитост 1, елементарна истинитост 1.

Друштвене појаве: историјска истинитост потопа 1, митска истинитост текстова 1.

Тачност: прецизна истинитост 2, дословна истинитост 1.

Анализа блиских појмова је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине:

Друштвене појаве: оцењивали њихове изјаве на основу истинитости и доследности 1, Овакав рејтинг не одговара чињеницама и истинитости о здравственом систему Србије 1, захтев да се пре објављивања провери порекло, истинитост и потпуност информације 1, тачност и истинитост историјских података 1, предочавао сведоку писмене изјаве више Албанаца, али и Рома, које је овај забележио, а Летучи је потврђивао њихову аутентичност и истинитост 1, питање право и правичност, истинитост и светост, када је реч о Косову 1, Нисмо изгубили примат у истинитости, озбиљности и документарности 1, провера аутентичности и истинитости садржаја исправа 1, Захваљујући вишедеценијском професионалном раду, истинитости и објективности 1, Голико о истинитости и разуму у свему што се пише 1, новинарског квалитета и истинитости у извештавању 1, утврђивања логичности и истинитости Улемекове приче 1, утврђивању истинитости и веродостојности документа којим Садам Хусеин на хиљадама страница оповргава 1, сва три новинара који су у име слободе и истинитости информисања положили своје животе 1.

Понашање: истинитост, праведност, непристрасност и поштење, коректност, одговорност према друштву, поштовање закона, марљиво истраживање, морал, императиви су новинарског начела 1, Иза свега што радимо и што смо радили мора да стоје истинитост и тачни подаци 1, Само објективношћу, истинитошћу, професионализмом можемо сачувати и унапредити "Новости" 1, изјавила је да не зна "ништа о истинитости и тачности" исказа Горана Кнежевића 1, његов гроб је наша Мека где ћемо се молити истинитости, истрајности и поштењу 1, представља повреду начела истинитости, потпуности и одређености огласне поруке 1, границе које не треба прећи у односу на наше поимање суштине живота, истинитости и смисла 1.

Уметнички контекст: искреност уметничког чина и истинитост слике 1, Филм "Жућко - прича о Радивоју Кораћу" красе "стопостотна истинитост и људска топлина" 1, спектакуларан доживљај у коме је преовладала истинитост, искреност, поетика и лепота 1, Веровао сам у снагу и истинитост саге о српским сељацима 1, Мандић ме уверава у вредност и истинитост оглашеног принципа - треба приповедати живо и занимљиво 1, Љубичаста боја симболизује верност, истинитост, љубав и патњу 1, тумачења појмова који су јако важни, поготову данас, као што су истинитост, универзалност, сталност, безвременост, бесмртност, апсолутност, вредност 1, Егон Савин јако лепо успео да извуче актуелност и истинитост 1, високи степен уметности на ком су лепота, једноставност и истинитост једно 1, Објективност и истинитост филма 1, младог дисидента која осваја својом истинитошћу, снагом и свежином представиће Ивана Жигон 1, који тај посао (редитељски) раде са већим ентузијазмом и истинитошћу 1, песници рокенрола, сурове искрености и болне истинитости 1, драмске јунаке који носе идеју истинитости и аутентичности 1, код читалаца ствара двоструки утисак аутентичности и истинитости 1, Само истинитост, односно, уверљивост песме веже за себе читаоца 1, осваја читаоце својом непосредношћу, истинитошћу 1, гледаоце и критичаре освајале истинитошћу и уверљивошћу 1, гледалац остаје закован за седиште истинитошћу и убедљивошћу онога што до њега допире 1, Истинитост, њихова аутентичност је дотицајући болела, и гледаоце и власт 1, у вашој глуми истицали управо супротно – уверљивост и истинитост 1.

Анализа удаљених појмова је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине:

Друштвене појаве: суд није улазио у *истинитост* или *неистинитост* исказа 1.

Понашање: неке ствари о вама изречене су у сатиричном контексту, где је тешко примењивати категорије *истинитости* и лажи 1.

3. Макроструктура концепта *истинитост* у српском језику

Иконични садржај (19 – 3,97%)

Перцептивна слика (0 – 0%)

Когнитивна слика (19 – 3,97%)

Тежња ка истинитости ГК: расветлити истинитост 2, извући истинитост 1.

Избегавање истинитости ГК: поигравање са истинитошћу 1, осетити истинитост 1.

Емоције ГК: импресионирао ме је реченица својом истинитошћу 1, осваја својом истинитошћу 1, осетио истинитост ових речи и на својој кожи 1, фотографије остављају без даха својом бруталном истинитошћу 1, театар поражава истинитошћу 1.

Предметна особина у пренесеном значењу ГК: шамара својом истинитошћу 1, обасјани Његовом истинитошћу 1. **ПК:** дубока истинитост 2, брутална истинитост 1, разорна истинитост 1, болна истинитост 1, трезвена истинитост 1.

Градуирање ИК: степен истинитости 1.

Информациони садржај (0-0%)

Интерпретационо поље (460 – 96,03%)

Зона оцене (223 – 48,48%)

Потпуност ПК: стопостотна истинитост 1, апсолутна истинитост 1.

Узвишеност ПК: светост истинитости информације 1, виши облик истинитости 1.

Једноставност ПК: чудовишно банална истинитост 1, елементарна истинитост 1.

Тачност ПК: прецизна истинитост 2, дословна истинитост 1.

Понашање БП: праведност 1, непристрасност 1, поштење 1, коректност 1, одговорност према друштву 1, поштовање закона 1, марљиво истраживање 1, морал 1, тачни подаци 1, објективност 1, професионализам 1, тачност 1, истрајност 1, поштење 1, потпуност 1, одређеност 1, суштина живота 1, истинитост 1, смисао 1.
УП: лаж 1.

Вербални (писани) израз ИК: истинитост тврдње/тврђења 26, истинитост навода 18, истинитости информације 15, истинитост речи 13, истинитост изјава 11, истинитост исказа 11, истинитост прича 8, истинитост текста 3, истинитост извештаја 5, истинитост докумената 3, истинитост поруке 1, истинитост светих књига 1, истинитост Библије 1, истинитост сентенце 1, истинитост шокантног новинског написа 1, истинитост садржаја писма 1, истинитост писаног пуномоћја 1, истинитост библијске приче 1, проблем са истинитошћу Светих Писама 1, истинитост дефиниције 1, истинитост констатације 1, истинитост фразе 1.

Уметнички израз ИК: искреност уметничког чина 1, истинитост слике 1, истинитост саге о српским сељацима 1, истинитост лика и ситуације 1, истинитост филма 1, истинитост позоришта 2, истинитост глумачког доживљаја 1, драмске јунаке који носе идеју истинитости 1, истинитост песничке речи 1, истинитост песме 1, истинитост медија филма 1, истинитост дела 1, истинитост и тачност изнете грађе на изложби 1.

Мас-медији ИК: истинитости вести 4, истинитост ријалити шоуа 1, истинитост истраживања гледаности телевизијских програма 1, истинитост речене рекламне поруке 1, истинитост објављивана у медијима 1, истинитости информисања 1.

Друштвене појаве БП: доследност 1, чињенице 1, потпуност информације 1, тачност 1, аутентичност 1, светост 1, озбиљност 1, документарност 1, аутентичност 1, објективност 1, разум 1, новинарски квалитет 1, логичност 1, веродостојност 1, слобода 1. **УП:** неистинитост 1.

Уметнички израз БП: искреност 1, људска топлина 1, искреност 1, поетика 1, лепота 1, снага 1, вредност 1, верност 1, љубав 1, патња 1, универзалност 1, сталност 1, безвременост 1, бесмртност 1, апсолутност 1, вредност 1, актуелност 1, лепота 1, једноставност 1, објективност 1, ентузијазам 1, искреност 1, аутентичност 1,

аутентичност 1, уверљивост 1, непосредност 1, уверљивост 1, убедљивост 1, аутентичност 1, уверљивост 1.

Енциклопедијска зона (5 – 1,09%)

Когнитивни процес ГК: спознати истинитост 1, замислио се над истинитошћу 1, разумевали су истинитост 1, проучавајући истинитост 1, проценити истинитост 1.

Регулативна зона (171 – 67,17%)

Понашање ИК: истинитост принципа 1, истинитост разлога 1, истинитости рада 1, истинитост претњи 1.

Тежња ка истинитости ГК: проверавати истинитост 30, потврдити истинитост 25, утврдити истинитост 18, уверити у истинитост 17, испитати истинитост 7, доказати истинитост 5, веровати у истинитост 4, поверовати у истинитост 4, истраживати истинитост 2, биографска верификација истинитости 1, гарантовати истинитост 1, проверити истинитост 1, истицати истинитост 1, потврда о истинитости 1, сигуран у истинитост 1, слажем се са истинитошћу 1, установити истинитост 1, инсистирати на истинитости 1, молити се истинитости 1, посведочити истинитост 1, сведочити о истинитости 1, тражити истинитост 1, прошао је успешно проверу истинитости 1, истинитост не долази у питање 1, оцењивати изјаве на основу истинитости 1, не сумња у истинитост 1, улазити у истинитост 1.

Избегавање истинитости ГК: сумњати у истинитост 17, посумњати у истинитост 5, довести у питање истинитост 4, не веровати у истинитост такве вести 1, тешко да верују у истинитост 1, није желео да потврди истинитост 1, изгубити на својој истинитости 1, изгубити примат у истинитости 1, нарушава се истинитост 1, несагласне са истинитошћу 1, оспоравати истинитост 1, постављати питање о истинитости 1, приговорити на истинитости исказа 1, смањити поверење у истинитост 1.

Утилитарна зона (7 – 1,52%)

Вербална (писмена) презентација ГК: говорити о истинитости 1, изрицати истинитост 1.

Свакодневне животне ситуације ГК: раде посао са истинитошћу 1, иза свега што радимо стоји истинитост 1.

Друштвене појаве ГК: донети пресуду о истинитости 1, одговорати за истинитост 1, истинитост се манифестује хипотезама 1.

Социјално-културна зона (54 – 11,74%)

Друштвене појаве ИК: истинитост података 11, истинитост оптужби 10, истинитост чињеница 3, истинитост фотографија 2, истинитост доказа 2, истинитост о здравственом систему Србије 1, истинитост спекулација 2, истинитост закључака званичне истраге 1, истинитост сведочења 2, истинитост наведених износа 1, истинитост марксистичког погледа на капитализам 1, истинитост материјала 1, истинитост афере 1, истинитост хипотеза 1, истинитост дојаве 1, истинитост признања 1, истинитост открића 2, истинитост потписа 1, истинитост оптужнице 1, истинитости трансфера 1, истинитост садржаја исправа 1, истинитости оцена 1, истинитост суда 1. **ПК:** историјска истинитост потопа 1, митска истинитост текстова 1.

Ситуације из свакодневног живота ИК: истинитост гласина 2, истинитост међугорских виђења и приказања Госпе 2, истинитост догађаја 2, истинитост изреке 4, истинитост живљења 1, његова истинитост 1 (човек), истинитост сумње 1, истинитост живота 1, истинитости вере 1, истинитост дате ситуације 1, истинитост тиховања и медитације 1.

Паремиолошка зона (0 – 0%)

4. Категоријална структура концепта *истинитост* у српском језику

Тежња ка истинитости (133)

проверавати истинитост 30, потврдити истинитост 25, утврдити истинитост 18, уверити у истинитост 17, испитати истинитост 7, доказати истинитост 5, веровати у истинитост 4, поверовати у истинитост 4, истраживати истинитост 2, расветлити истинитост 2, биографска верификација истинитости 1, гарантовати истинитост 1, проверити истинитост 1, извући истинитост 1, истицати истинитост 1, потврда о истинитости 1, сигуран у истинитост 1, слажем се са истинитошћу 1, установити истинитост 1, инсистирати на истинитости 1, молити се истинитости 1, посведочити истинитост 1, сведочити о истинитости 1, тражити истинитост 1, прошао је успешно

проверу истинитости 1, истинитост не долази у питање 1, оцењивати изјаве на основу истинитости 1, не сумња у истинитост 1, улазити у истинитост 1.

Вербални (писани) израз (127)

истинитост тврдње/тврђења 26, истинитост навода 18, истинитости информације 15, истинитост речи 13, истинитост изјава 11, истинитост исказа 11, истинитост прича 8, истинитост текста 3, истинитост извештаја 5, истинитост докумената 3, истинитост поруке 1, истинитост светих књига 1, истинитост Библије 1, истинитост сентенце 1, истинитост шокантног новинског написа 1, истинитост садржаја писма 1, истинитост писаног пуномоћја 1, истинитост библијске приче 1, проблем са истинитошћу Светих Писама 1, истинитост дефиниције 1, истинитост констатације 1, истинитост фразе 1.

говорити о истинитости 1, изрицати истинитост 1.

Друштвене појаве (71)

донети пресуду о истинитости 1, одговорати за истинитост 1, осетити истинитост 1, истинитост се манифестује хипотезама 1, истинитост података 11, истинитост оптужби 10, истинитост чињеница 3, истинитост фотографија 2, истинитост доказа 2, истинитост о здравственом систему Србије 1, истинитост спекулација 2, истинитост закључака званичне истраге 1, истинитост сведочења 2, истинитост наведених износа 1, истинитост марксистичког погледа на капитализам 1, истинитост материјала 1, истинитост афере 1, истинитост хипотеза 1, истинитост дојаве 1, истинитост признања 1, истинитост открића 2, истинитост потписа 1, истинитост оптужнице 1, истинитости трансфера 1, истинитост садржаја исправа 1, истинитости оцена 1, истинитост суда 1, историјска истинитост потопа 1, митска истинитост текстова 1, доследност 1, чињенице 1, потпуност информације 1, тачност 1, аутентичност 1, светост 1, озбиљност 1, документарност 1, аутентичност 1, објективност 1, разум 1, новинарски квалитет 1, логичност 1, веродостојност 1, слобода 1, неистинитост 1.

Уметнички израз (44)

искреност уметничког чина 1, истинитост слике 1, истинитост саге о српским сељацима 1, истинитост лика и ситуације 1, истинитост филма 1, истинитост

позоришта 2, истинитост глумачког доживљаја 1, драмске јунаке који носе идеју истинитости 1, истинитост песничке речи 1, истинитост песме 1, истинитост медија филма 1, истинитост дела 1, истинитост и тачност изнете грађе на изложби 1, искреност 1, људска топлина 1, искреност 1, поетика 1, лепота 1, снага 1, вредност 1, верност 1, љубав 1, патња 1, универзалност 1, сталност 1, безвременост 1, бесмртност 1, апсолутност 1, вредност 1, актуелност 1, лепота 1, једноставност 1, објективност 1, ентузијазам 1, искреност 1, аутентичност 1, аутентичност 1, уверљивост 1, непосредност 1, уверљивост 1, убедљивост 1, аутентичност 1, уверљивост 1.

Избегавање истинитости (38)

сумњати у истинитост 17, посумњати у истинитост 5, довести у питање истинитост 4, не веровати у истинитост такве вести 1, тешко да верују у истинитост 1, није желео да потврди истинитост 1, изгубити на својој истинитости 1, изгубити примат у истинитости 1, нарушава се истинитост 1, несагласне са истинитошћу 1, оспоравати истинитост 1, поигравање са истинитошћу 1, постављати питање о истинитости 1, приговорити на истинитости исказа 1, смањити поверење у истинитост 1.

Понашање (24)

истинитост принципа 1, истинитост разлога 1, истинитости рада 1, истинитост претњи 1, праведност 1, непристрасност 1, поштење 1, коректност 1, одговорност према друштву 1, поштовање закона 1, марљиво истраживање 1, морал 1, тачни подаци 1, објективност 1, професионализам 1, тачност 1, истрајност 1, поштење 1, потпуност 1, одређеност 1, суштина живота 1, истинитост 1, смисао 1, лаж 1.

Ситуације из свакодневног живота (19)

раде посао са истинитошћу 1, иза свега што радимо стоји истинитост 1.

истинитост гласина 2, истинитост међугорских виђења и приказања Госпе 2, истинитост догађаја 2, истинитост изреке 4, истинитост живљења 1, његова истинитост 1 (човек), истинитост сумње 1, истинитост живота 1, истинитости вере 1, истинитост дате ситуације 1, истинитост тиховања и медитације 1.

Мас-медији (9)

истинитости вести 4, истинитост ријалити шоуа 1, истинитост истраживања гледаности телевизијских програма 1, истинитост речене рекламне поруке 1, истинитост објављивана у медијима 1, истинитости информисања 1.

Предметна особина у пренесеном значењу (8)

шамара својом истинитошћу 1, обасјани Његовом истинитошћу 1, дубока истинитост 2, брутална истинитост 1, разорна истинитост 1, болна истинитост 1, трезвена истинитост 1.

Емоције (5)

импресионирао ме је реченица својом истинитошћу 1, осваја својом истинитошћу 1, осетио истинитост ових речи и на својој кожи 1, фотографије остављају без даха својом бруталном истинитошћу 1, театар поражава истинитошћу 1.

Когнитивни процес (5)

спознати истинитост 1, замислио се над истинитошћу 1, разумевали су истинитост 1, проучавајући истинитост 1, проценити истинитост 1.

Тачност (3)

прецизна истинитост 2, дословна истинитост 1.

Потпуност (2)

стопостотна истинитост 1, апсолутна истинитост 1.

Узвишеност (2)

светост истинитости информације 1, виши облик истинитости 1.

Једноставност (2)

чудовишно банална истинитост 1, елементарна истинитост 1.

Градуирање (1)

степен истинитости 1.

5. Структура концепта истинитост у српском језику

Језгро концепта

Тежња ка истинитости (133)

проверавати истинитост 30, потврдити истинитост 25, утврдити истинитост 18, уверити у истинитост 17, испитати истинитост 7, доказати истинитост 5, веровати у

истинитост 4, поверовати у истинитост 4, истраживати истинитост 2, расветлити истинитост 2, биографска верификација истинитости 1, гарантовати истинитост 1, проверити истинитост 1, извући истинитост 1, истицати истинитост 1, потврда о истинитости 1, сигуран у истинитост 1, слажем се са истинитошћу 1, установити истинитост 1, инсистирати на истинитости 1, молити се истинитости 1, посведочити истинитост 1, сведочити о истинитости 1, тражити истинитост 1, прошао је успешно проверу истинитости 1, истинитост не долази у питање 1, оцењивати изјаве на основу истинитости 1, не сумња у истинитост 1, улазити у истинитост 1.

Вербални (писани) израз (125)

истинитост тврдње/тврђења 26, истинитост навода 18, истинитости информације 15, истинитост речи 13, истинитост изјава 11, истинитост исказа 11, истинитост прича 8, истинитост текста 3, истинитост извештаја 5, истинитост докумената 3, истинитост поруке 1, истинитост светих књига 1, истинитост Библије 1, истинитост сентенце 1, истинитост шокантног новинског написа 1, истинитост садржаја писма 1, истинитост писаног пуномоћја 1, истинитост библијске приче 1, проблем са истинитошћу Светих Писама 1, истинитост дефиниције 1, истинитост констатације 1, истинитост фразе 1.

Ближа периферија

Друштвене појаве (71)

донети пресуду о истинитости 1, одговарати за истинитост 1, осетити истинитост 1, истинитост се манифестује хипотезама 1, истинитост података 11, истинитост оптужби 10, истинитост чињеница 3, истинитост фотографија 2, истинитост доказа 2, истинитост о здравственом систему Србије 1, истинитост спекулација 2, истинитост закључака званичне истраге 1, истинитост сведочења 2, истинитост наведених износа 1, истинитост марксистичког погледа на капитализам 1, истинитост материјала 1, истинитост афере 1, истинитост хипотеза 1, истинитост дојаве 1, истинитост признања 1, истинитост открића 2, истинитост потписа 1, истинитост оптужнице 1, истинитости трансфера 1, истинитост садржаја исправа 1, истинитости оцена 1, истинитост суда 1, историјска истинитост потопа 1, митска истинитост текстова 1, доследност 1, чињенице 1, потпуност информације 1, тачност 1,

аутентичност 1, светост 1, озбиљност 1, документарност 1, аутентичност 1, објективност 1, разум 1, новинарски квалитет 1, логичност 1, веродостојност 1, слобода 1, неистинитост 1.

Даља периферија

Уметнички израз (44)

искреност уметничког чина 1, истинитост слике 1, истинитост саге о српским сељацима 1, истинитост лика и ситуације 1, истинитост филма 1, истинитост позоришта 2, истинитост глумачког доживљаја 1, драмске јунаке који носе идеју истинитости 1, истинитост песничке речи 1, истинитост песме 1, истинитост медија филма 1, истинитост дела 1, истинитост и тачност изнете грађе на изложби 1, искреност 1, људска топлина 1, искреност 1, поетика 1, лепота 1, снага 1, вредност 1, верност 1, љубав 1, патња 1, универзалност 1, сталност 1, безвременост 1, бесмртност 1, апсолутност 1, вредност 1, актуелност 1, лепота 1, једноставност 1, објективност 1, ентузијазам 1, искреност 1, аутентичност 1, аутентичност 1, уверљивост 1, непосредност 1, уверљивост 1, убедљивост 1, аутентичност 1, уверљивост 1.

Избегавање истинитости (38)

сумњати у истинитост 17, посумњати у истинитост 5, довести у питање истинитост 4, не веровати у истинитост такве вести 1, тешко да верују у истинитост 1, није желео да потврди истинитост 1, изгубити на својој истинитости 1, изгубити примат у истинитости 1, нарушава се истинитост 1, несагласне са истинитошћу 1, оспоравати истинитост 1, поигравање са истинитошћу 1, постављати питање о истинитости 1, приговорити на истинитости исказа 1, смањити поверење у истинитост 1.

Понашање (24)

истинитост принципа 1, истинитост разлога 1, истинитости рада 1, истинитост претњи 1, праведност 1, непристрасност 1, поштење 1, коректност 1, одговорност према друштву 1, поштовање закона 1, марљиво истраживање 1, морал 1, тачни подаци 1, објективност 1, професионализам 1, тачност 1, истрајност 1, поштење 1, потпуност 1, одређеност 1, суштина живота 1, истинитост 1, смисао 1, лаж 1.

Ситуације из свакодневног живота (19)

истинитост гласина 2, истинитост међугорских виђења и приказања Госпе 2, истинитост догађаја 2, истинитост изреке 4, истинитост живљења 1, његова истинитост 1 (човек), истинитост сумње 1, истинитост живота 1, истинитости вере 1, истинитост дате ситуације 1, истинитост тиховања и медитације 1.

Најудаљенија периферија

Мас-медији (9)

истинитости вести 4, истинитост ријалити шоуа 1, истинитост истраживања гледаности телевизијских програма 1, истинитост речене рекламне поруке 1, истинитост објављивана у медијима 1, истинитости информисања 1.

Предметна особина у пренесеном значењу (8)

шамара својом истинитошћу 1, обасјани Његовом истинитошћу 1, дубока истинитост 2, брутална истинитост 1, разорна истинитост 1, болна истинитост 1, трезвена истинитост 1.

Емоције (5)

импресионирао ме је реченица својом истинитошћу 1, осваја својом истинитошћу 1, осетио истинитост ових речи и на својој кожи 1, фотографије остављају без даха својом бруталном истинитошћу 1, театар поражаваш истинитошћу 1.

Когнитивни процес (5)

спознати истинитост 1, замислио се над истинитошћу 1, разумевали су истинитост 1, проучавајући истинитост 1, проценити истинитост 1.

Тачност (3)

прецизна истинитост 2, дословна истинитост 1.

Потпуност (2)

стопостотна истинитост 1, апсолутна истинитост 1.

Узвишеност (2)

светост истинитости информације 1, виши облик истинитости 1.

Једноставност (2)

чудовишно банална истинитост 1, елементарна истинитост 1.

Градуирање (1)

степен истинитости 1.

6. Закључак

Дескриптивно значење појма *истинитост* се изводи од појма *истина*, па је истинитост „особина онога што је истинито“. У речнику САНУ истинитост се одређује и као „реализам, склад са стварношћу, велика сличност са стварним животом“, што је еквивалентно руском значењу лексеме *правдивост*.

У макроструктури концепта *истинитост* у српском језику највећи број примера је у интерпретационом пољу (96,03%). Иконични садржај је присутан кроз когнитивну слику (3,97%), док перцептивна слика одсуствује. Информациони садржај такође одсуствује. У когнитивној слици наилазимо на следећа пренесена значења: *расветлити истинитост*, *извући истинитост*, *поигравати се истинитошћу*, *шамара својом истинитошћу* итд.

У интерпретационом пољу најзаступљенија је регулативна зона (67,17%). Затим следе: зона оцене (48,48%), социјално-културна зона (11,74%), утилитарна зона (1,52%) и енциклопедијска зона (1,09%). Паремолошка зона одсуствује. Дакле, процентуални однос зона указује да се концепт *истинитост* у српском језику у највећем броју примера реализује кроз регулативну зону, везану за људско понашање. Одсуство фразеолошких јединица и паремија сведочи о слабој укореењености овог концепта у српској језичкој слици света, као и о томе да је овај концепт релативно нов у језику.

Категоријална структура концепта *истинитост*, која указује на хијерархијски однос когнитивних особина у оквиру концепта, изгледа овако: **Тежња ка истинитости (133), Вербални (писани) израз (125), Друштвене појаве (71), Уметнички израз (44), Избегавање истинитости (38), Понашање (24), Ситуације из свакодневног живота (17), Мас-медији (9), Предметна особина у пренесеном значењу (8), Емоције (5), Когнитивни процес (5), Тачност (3), Вербална (писмена) презентација (2), Свакодневне животне ситуације (2), Потпуност (2), Узвишеност (2), Једноставност (2), Градуирање (1).**

Хијерархијски однос когнитивних особина у оквиру концепта *истинитост* указује да се овај концепт у српском језику највише реализује кроз особину **тежња**

ка истинитости. О томе сведочи висока фреквентност конструкција *проверавати истинитост, испитати истинитост, истраживати истинитост* и сл. Доста је фреквентна и особина **вербални/писани исказ** која заправо указује на најчешћи објекат истинитости (*истинит исказ, истинита тврдња, истинита прича* и сл.). Когнитивна особина **друштвене појаве** указује на најчешћи контекст у којем се концепт језички реализује.

Што се тиче структуре концепта *истинитост*, ситуација је следећа: у језгру се налазе две когнитивне особине: *тежња ка истинитости* (133) и *вербални/писани исказ* (125). У ближој периферији је само једна особина: *друштвене појаве* (71). У даљој периферији су следеће особине: *уметнички израз* (44), *избегавање истинитости* (38), *понашање* (24), и *ситуације из свакодневног живота* (17). У најудаљенијој периферији су следеће особине: *мас-медији* (9), *предметна особина у пренесеном значењу* (8), *емоције* (5), *когнитивни процес* (5), *тачност* (3), *вербална/писмена презентација* (2), *свакодневне животне ситуације* (2), *потпуност* (2), *узвишеност* (2), *једноставност* (2) и *градуирање* (1).

Индикативно је да упркос томе што у српском језику постоји значење *истинитост* као *реализам и сличност са стварним животом*, које је еквивалентно значењу руског појма *правдивостъ*, когнитивна особина **уметнички израз**, тако присутна у руском језику, у српском се налази у најудаљенијој периферији.

ГЛАВА IV

КОНЦЕПТ *СПРАВЕДЛИВОСТЬ* У РУСКОМ ЈЕЗИКУ И ЊЕГОВ ЕКВИВАЛЕНТ У СРПСКОМ КОНЦЕПТ *СПРАВЕДЛИВОСТЬ*

Према мишљењу В.И. Карасика, концепт *справедливость* припада групи концепата који садрже аксиолошке елементе у својој структури, који се називају регулативи. Регулативи садрже вредносни кодекс одређене лингвокултуре и чине аксиолошку базу те културе [Карасик, 2007:35].

О.В. Кряхтунова сматра да концепт *справедливость* у себи садржи опозитивна својства аксиолошки маркираног феномена (*шифтерный концепт*). Оваквом типу концепата припадају концепти типа *хороший/плохой, легкий/трудный* и сл. [Кряхтунова, 2010, <http://otherreferats.allbest.ru/languages/d00086203.html>].

У западној слици света правосуђе и праведност су спојени у један концепт који се лексички изражава лексемом *justitia* и изведеним речима. У руској слици света етички и правни аспект концепта су одвојени, па су *справедливость* и *правосудие* на неки начин чак и супротстављени [Воркачев, 2009:16].

Представе о праведности свакако нису универзалне у различитим културама, а језик, као оруђе културе свакако осликава ове разлике.

1. Номинативно поље концепта *справедливость*

Размотримо номинативно поље *справедливость* на основу једнојезичних речника и примера које смо пронашли у Националном корпусу руског језика.

1.1. Значења речи *справедливость* у руским речницима

У речнику Ожегова значење именице је изведено из значења придева *справедливый*: 1. Действующий беспристрастно; соответствующий истине. С. судья. С. поступок. Справедливое решение. Справедливо (нареч.) оценить. 2. Осуществляемый на законных и честных основаниях. Справедливое требование. 3. Истинный, правильный. Полученные сведения оказались справедливыми. Ваше возмущение вполне справедливо. [<http://dic.academic.ru/dic.nsf/ogegova/230650>].

У речнику Јефремове значење именице је такође изведено од значења придева *справедливый*: 1. Беспристрастно следующий правде, истине в своих поступках и мнениях. Основанный на беспристрастном соблюдении истины. 2. Основанный на

требованиях справедливости. Обоснованный, законный, заслуженный. [<http://dic.academic.ru/dic.nsf/efremova/>].

У речнику Ушакова проналазимо следећа значења: 1. Беспристрастно следующий правде, истине в своих поступках и мнениях. Справедливый судья. Он строг, но справедлив. Основанный на беспристрастном соблюдении истины. Справедливый суд. Справедливый поступок. Справедливо (нареч.) поступить. Справедливое требование. 2. Истинный, правильный, основательный, не вымысленный. Справедливые слухи. Всё это совершенно справедливо. Справедливые подозрения. *«Всё это, молвить справедливо (нареч.), друзья мои, совсем не диво.» Пушкин.* [<http://dic.academic.ru/dic.nsf/ushakov/1039330>].

У речнику МАС, значења именице су изведена из значења придева и она су следећа: 1. Действующий беспристрастно, в соответствии с истиной. *Справедливый судья. По заводу облетела весть, что генерал будет разбирать дело крестьян насчет уставной грамоты и что генерал строгий, но справедливый.* Мамин-Сибиряк, Горное гнездо. Основанный на беспристрастном соблюдении истины. *Справедливый суд. Справедливое решение.* 2. Основанный на требованиях справедливости (в 3 знач.). *Справедливые законы. Вера в жизнь, мечта о ее справедливом устройстве ради счастья человечества сближают Алексея Толстого с классическими нашими писателями XIX века.* Федин, Памяти А. Н. Толстого. 3. Имеющий под собой основание, оправдываемый чувством справедливости. *Справедливое требование. Справедливый гнев.* □ *Часто думал он о графине Д., воображал ее справедливое негодование, слезы и уныние.* Пушкин, Арап Петра Великого. 4. Соответствующий истине, действительному положению дел; правильный, верный. *Справедливое суждение. Известие, сообщенное Колей, было справедливо.* Достоевский, Идиот. *Старое-то присловье справедливо — «ржаной хлебушко всем хлебам дедушко».* Тендряков, Кончина. [<http://feb-web.ru/feb/mas/mas-abc/0encyc.htm>].

Ако сажмемо сва значења лексеме *справедливость* пронађена у речницима, добићемо следећа значења:

1. Действующий беспристрастно; соответствующий истине.
2. Осуществляемый на законных и честных основаниях.

3. Истинный, правильный.

4. Беспристрастно следующий правде, истине в своих поступках и мнениях.

Основанный на беспристрастном соблюдении истины.

5. Основанный на требованиях справедливости. Обоснованный, законный, заслуженный.

У **Асоцијативном речнику** не наилазимо на лексему *справедливость* и *справедливо*, али наилазимо на лексему *справедливый*. Ова лексема у речнику има укупно 105 реакција на стимулус. Реакције према опадајућој фреквентности су следеће: человек 18, суд 16, судья 11, честный 5, преподаватель 4, / 3, учитель 3, царь 3, вождь 2, гнев 2, закон 2, милиционер 2, мир 2, правдивый 2, правитель 2, руководитель 2, умный 2, упрек 2, бой 1, большой 1, гад 1, добрый 1, дурак 1, жестокий 1, Ленин 1, Людовик XIII 1, матч 1, муж 1, наказание 1, народ 1, отец 1, парень 1, поступок 1, правда 1, праведный 1, разум 1, разумный 1, решение 1, укор 1, я 1 [<http://www.thesaurus.ru/dict/dict.php>].

Фреквенцијски речник дао нам је следеће податке о лемама „справедливость“, „справедливо“ и „справедливый“: фреквенцијски ранг речи (редни број у заједничком фреквенцијском списку), број текстова у којима се поменуте лексеме појављују (R), коефицијент варијације (D) (што је овај коефицијент већи, реч се среће у већем броју докумената), и фреквентност употребе лексеме на милион речи у корпусу (ipm). Овај речник нам је, исто тако, пружио информације о односу употребе поменутих лексема у различитим врстама текстова током различитих временских периода. Информације које смо добили су следеће:

	Лемма	Часть речи	Частота (ipm)	R	D	Текстов
41499	справедливо 98	adv	15.7	94	978	
41500	справедливость 100	s	42.4	94	1828	
41501	справедливый 100	a	33.9	96	1810	

Лемма	Часть речи	Частота (ipm)	Худ.лит.1950-60-е	1970-80-е	1990-2000-е	Публ. 1950-60-е	1970-80-е	1990-2000-е	
2678	справедливость	s	42.4	21.6	39.6	34.8	31.1	45.9	50.2
3238	справедливый	a	33.9	22.1	27.1	26.0	46.0	42.9	39.2
5945	справедливо	adv	15.7	5.0	8.7	11.5	20.8	16.9	18.7

У речнику епитета и речнику руских идиома нисмо пронашли епитете који се односе на појам „справедливость“.

У фразеолошком речнику пронашли смо израз **Отдавать справедливость/отдать справедливость** кому, чему. Израз је књижевног и архаичног карактера и значи „показивати праведност у односу на некога“ („быть справедливым в отношении кого-либо или чего-либо“) [phraseology.academic.ru > Фразеологический словарь русского литературного языка. — М.: Астрель, АСТ].

У речнику синонима пронашли смо следеће појмове сличне по значењу појму *справедливость*: *беспристрастие, нелицеприятность, непредубеждённость, непредвзятость, объективность, правда, честность, достоинство, праведность, непредубежденность, понятность, правильность, верность, беспристрастность, законность, достоверность, истинность, заслуженность, правосудие, астреля*. Придев **справедливый** има следеће синониме: *правый, праведный, законный; верный, достоверный; беспристрастный, объективный, беспристрастный, непредубеждённый, непредвзятый, нелицеприятный, заслуженный; правосудный, правильный, безобидный, по-божески, по заслугам, поделом, строгий; понятный, честной, честный, истинный, непредубежденный, необлыжный, достойный*. Прилог **справедливо** има следеће синониме: *объективно, беспристрастно, непредубеждённо, непредвзято, нелицеприятно; заслуженно, по заслугам; верно, честно, правильно, непредубежденно, праведно, законно, достоверно, понятно, невзирая на лица, истинно, по праву, поделом, необлыжно* [Словарь русских синонимов и сходных по смыслу выражений.- под. ред. Н. Абрамова, М.: Русские словари, 1999. http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_synonims/169751].

У речнику антонима речи супротне значењу лексеме *справедливость* су: *несправедливость, пристрастность, неверность, лживость, неточность*,

неправильности. Речи супротне значењу лексеме **справедливый** су: *незаконный, несправедливый*. Реч супротна значењу лексеме **справедливо** је *несправедливо*.

У речнику руских изрека смо пронашли конструкцију **Отдавать / отдать справедливость кому**. *Книжн. Устар.* Справедливо, адекватно оценивать кого-л., что-л. Ф 2, 24. [<http://dic.academic.ru/dic.nsf/proverbs/8739>].

У речнику руских идиома смо пронашли следеће конструкције: *абсолютно справедливый, совершенно справедливый* [<http://idiomatika.academic.ru/2740>].

Према речнику руског језика Н.Ј. Шведове који садржи и податке о пореклу речи, реч *справедливость* настала је од две речи: *правильный* и *ведать*, а води своје порекло од речи *правда*. Користи се често у широком контексту као синоним за *правильно, истинно*. У текстовима правног садржаја, по аналогiji са западноевропским појмом *justitia*, реч *справедливость* се односи и на *право*, чиме се ова два појма често мешају. Латинска реч *justitia* на руски језик се преводи и као праведност (*справедливость*) и као правосуђе (*правосудие*). За разлику од западноевропског појма, руски појам *справедливость* садржи и значење истинитост (*истинность*), непристрасност (*беспристрастность*), закон (*закон*), искреност (*честность*) као и *правда* (рус.) и *право* (рус.) [Шведова, 2008].

Према Воркачеву, реч *справедливость* настала је према истом семантичком моделу као и *счастье* (с + *часть* – *хорошая часть/участь* (добар део/удео), па је *справедливость* – *хороший закон* (добар закон), где *съ означава индоевропско добар [Воркачев, 2009:31].

1.2. Конструкције са лексемом *справедливость*

Навешћемо неке од примера конструкција са лексемом *справедливость*:

Именичке конструкције

Ну, не совсем «по программе», но «Хождение по мукам» (я роман читала в 9-м классе) как-то очень сильно пошатнул мою веру в справедливость революции. [Наши дети: Подростки (2004)].

Воскресный матч Кубка "Балтики" лишний раз доказал справедливость такого сценария, а точнее, отсутствие сценария как такового. [Алексей Демин. Как бог на

душу. Сборная России оставила все вопросы открытыми (2002) // «Известия», 2002.12.22].

Глаголске конструкције

Наверное, мне ближе всего распространенный сейчас тип героя-следователя, сыщика, который наперекор всему восстанавливает справедливость. [Эльвира Савкина. Если впрягаюсь, то основательно (2002) // «Дело» (Самара), 2002.05.03].
Свой район считает лучшим в городе и, как может, борется за справедливость в нём. [Анвар Тавобов. Террор несовершеннолетних (2002) // «Вечерняя Москва», 2002.02.07].

Придевске конструкције

Ну что ж, его жертвы вот уже много веков мертвы, демонстраций, призывающих восстановить историческую справедливость, ждать не приходится. [Юлия Рахаева. «Стакан есть, дорогой читатель?». Книжный развал (2002) // «Известия», 2002.12.03].

Строгая справедливость и ещё раз справедливость. Не на мундир взирай, как библейский Самуил, не на лицо, а на сердце, как библейский Господь. [Юрий Давыдов. Синие тюльпаны (1988-1989)].

Блиски појмови

Криками одобрения и стуком мечей о щиты легионы приветствовали его божественное право на суд и справедливость. [Василь Быков. Главный кригсман (2002)].

Он верил в справедливость, в превосходство добра над злом, в абсолютность добра. [Даниил Гранин. Зубр (1987)].

Удаљени појмови

Что это — варварство или справедливость, антигуманизм или защита своих граждан? [Игорь Бирюков. Адекватный ответ жестокости (2003) // «Российская газета», 2003.07.04].

Устаљене конструкције

Но справедливость требует признать, что и война, как средство решения внутренних проблем, и беззастенчивая Machtpolitik никак не являются изобретениями фюрера немецкой нации — у них несколько более давняя история. [Максим Соколов. 21.IX -- 27.IX (2002) // «Известия», 2002.09.27].

Метафоричке конструкције

Илья Иосифович горой стоял за всемирную справедливость, начиная с её научного конца, и готов был за это сложить голову. [Людмила Улицкая. Путешествие в седьмую сторону света // Новый Мир, № 8-9, 2000].

Справедливость у називима

Партию «Справедливость» возглавил сын Карена Демирчяна Степан, партию «Республика» — брат Вазгена Саркисяна Арам. [Александр Казинцев. Путь Филиппа (2004) // «Наши современники», 2004.07.15].

В 2003 году возникло движение «Справедливость и равенство». [Дарфур (2004) // «Зарубежное военное обозрение», 2004.08.23].

2. Когнитивне особине концепта *справедливость*

Под когнитивним особинама подразумевамо уопштене особине концепта *справедливость* које се понављају у различитим врстама извора. Ове особине обједињују у једну групу појединачне особине концепта према заједничком семантичком елементу.

Когнитивне особине концепта *справедливость* смо анализирали на основу података из речника (асоцијативног, фреквенцијског, речника синонима и речника антонима) као и на основу података које су нам дале различите врсте конструкција.

Асоцијативни речник

Друштвене појаве: суд 16, закон 2.

Карактер: честный 5, умный 2, добрый 1, жестокий 1, разумный 1, разум 1.

Понашање: упрек 2, наказание 1, поступок 1, решение 1, укор 1.

Поређење: человек 18, судья 11, преподаватель 4, / 3, учитель 3, царь 3, вождь 2, гнев 2, милиционер 2, правитель 2, руководитель 2, Ленин 1, Людовик XIII 1, муж 1, народ 1, отец 1, парень 1, я 1, гад 1, дурак 1, мир 2, бой 1, матч 1.

Предметна особина у пренесеном значењу: большой 1.

Синоними: правдивый 2, правда 1, праведный 1.

Фреквенцијски речник нас не упућује на когнитивне особине концепта *справедливость*, већ на употребу лексема *справедливость/справедливый/справедливо* у различитим контекстима. На основу података фреквенцијског речника можемо закључити следеће: најфреквентнија је употреба именице *справедливость* (ipm 42,4), затим следи употреба придева *справедливый* (ipm 33,9) и употреба прилога *справедливо* (ipm 15,7). Сва три облика имају приближно исти коефицијент

варијације, што нам говори да њихова употреба није строго везана за одређену врсту текстова.

У другој табели видимо хронолошки преглед поменутих облика током различитих временских периода. Видимо да је именица *справедливость* најфреквентнија у публицистичким текстовима у периоду 1990-2000. Придев *справедливый* је најфреквентнији у књижевним текстовима у периоду 1990-2000. Прилог *справедливо* је такође најфреквентнији у књижевним текстовима у периоду 1990-2000.

Обзиром да највећу фреквентност употребе показује именица *справедливость*, одлучили смо да анализу различитих врста конструкција усмеримо на овај облик.

Фразеолошки речник

Понашање: отдать/отдавать справедливость

Анализа глаголских конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине концепта *справедливость*:

Избегавање справедливости: обращают на себя внимание некоторые обстоятельства, **ставящие под сомнение** справедливость версии 1, если дети, женщины и старики сопротивляются, то они **ставят под сомнение справедливость этой меры 1.**

Тежња ка справедливости: демонстраций, призывающих **восстановить** историческую справедливость 1, мне ближе всего распространенный сейчас тип героя-следователя, сыщика, который наперекор всему **восстанавливает** справедливость 1, **что мешает восстановить справедливость 1, государством, восстанавливающим справедливость 1,** сейчас клуб **восстановил** историческую справедливость 1, **предоставьте действовать закону, справедливость будет восстановлена 1, одним хотелось восстановить справедливость,** другие считали себя обязанными Зубру 1, чтоб отвлечь от себя внимание и **восстановить справедливость 1,** поэтому мы и хотим путем введения минимальных

государственных стандартов на образование, здравоохранение и другие социальные сферы **восстановить** некоторую справедливость 1, **восстановим справедливость 1**, учащиеся младших классов городских школ — смеялись, шумели, **помогая героям восстановить справедливость 1**, **решила я восстановить справедливость 1**, **справедливость восстановлена**, крыса получил по заслугам 1, спастись от злодеев или **восстанавливать справедливость 1**, относительно существующей нарезки территории страны на избирательные округа, центристы вообще выразили недоумение, решив **восстановить «справедливость 1**, мне хочется обратиться к губернатору: Борис Всеволодович, **восстановите справедливость 1**, и это именно Фред **восстановил справедливость**, придумав сокращенное «Ди» 1, тогда мы бы не только **восстановили справедливость** в мировой финансовой системе 1, **восстановили историческую справедливость 1**, между тем единомышленники Лукина считают, что **они всего лишь восстанавливают справедливость 1**, **настало время восстановить историческую справедливость 1**, **восстановить справедливость 1**, **что восстановит историческую справедливость 1**, предложить съезду **восстановить историческую справедливость 1**, потому что **восстановить** справедливость невозможно, учитывая колоссальные размеры собственности и количество собственников 1, теперь, чтобы **восстановить** справедливость и запустить простаивающие заводы 1, она просит Фадеева ускорить рассмотрение дела ее сына и помочь **восстановить** справедливость 1, **государство призвано восстановить справедливость 1**, **чтобы восстановить попорченную справедливость 1**, учитель физики демонстрацией опыта экспериментально **доказывает** справедливость выводов учащихся 1, воскресный матч Кубка "Балтики" лишний раз **доказал** справедливость такого сценария 1, одновременно Масхадов призвал Вашингтон не останавливаться на достигнутом и **доказать всеобщую справедливость 1**, при этом вновь **доказана справедливость концепции** широкого использования стратегической бомбардировочной авиации 1, **жизнь доказывает справедливость такого подхода 1**, Кетле **на практике доказал** справедливость этого положения 1, **доказывал** справедливость сложной, опосредствованной культурно-исторической детерминацией 1, нынче успех там, где **соблюдается** справедливость 1, **честность и справедливость соблюдаются 1**, **соблюдена**

социальная справедливость 1, после мне **подтвердили справедливость этих рассказов 1**, исследование **подтвердило** справедливость высказываний 1, справедливость этих соображений **подтверждается** полемикой 1, **подтверждает** справедливость этих слов писателя 1, всегда какая-нибудь такая мысль останавливает тех, кто мог бы выкрикнуть правду или **добыть справедливость 1**, просветить массы и автоматически, детерминировано **установится** Справедливость 1, он **признаёт** справедливость требований к нему 1, **справедливость которой суд признал 1**, **признать справедливость суждения 1**, дуется, обижаются, **ищите справедливость 1**, **справедливость ищем**, денег нам не надо 1, все дело в том, у **кого человек ищет справедливость 1**, теперь гражданин может прийти в суд и защитить свои права, найти справедливость 1, многие не хотят обращаться в суд, поскольку не рассчитывают найти там справедливость 1, стороны, участвующие в процессе, связывали надежду найти правду и справедливость 1, число отчаявшихся **найти справедливость** под сенью Фемиды 1, бесконечными дробями **обосновывается справедливость** и бесконечность информационного пространства Вселенной 1, **проверить** на историческом материале справедливость функционирования неопозитивистских систематических реконструкций научного познания 1.

Результат: справедливость **восторжествовала!** 1, Справедливость **восторжествовала** и по отношению к вам 1, справедливость обязательно **восторжествует** 1, в райкоме зло **терпит поражение, а справедливость торжествует 1**, никто не умирал от голода и повсюду **торжествовала** справедливость 1, Решением суда командир в/ч 59333 обязан восстановить меня в списках части. — **Справедливость восторжествовала?** — 1, Везде **восторжествовала** справедливость 1, и тем не менее **справедливость восторжествовала 1**, будут **торжествовать** справедливость и закон 1, скажите ей, что на сегодняшний день справедливость **торжествует** 1, прокурор надеялся, что **справедливость восторжествует** и он будет жить не хуже оборотней в погонах 1, **сделай так, чтобы справедливость восторжествовала 1**, ну, зарезали свои же чеченцы убийцу Жени в бандитской разборке, **восторжествовала справедливость 1**, **законность и справедливость восторжествуют 1**, виновные вскоре будут

наказаны и **справедливость восторжествует 1, но справедливость если и восторжествует**, то не более чем на год 1, когда восторжествует справедливость? 1, справедливость **восторжествует 1**, «Дело Мирилашвили» окончательно приобрело кафкианский характер, а справедливость, увы, так и **не восторжествовала 1**, то есть справедливость в данном случае восторжествовала 1, восторжествовала ли справедливость 1, справедливость **восторжествовала 1**, ну вот, пришла моя книжка, и **сбылась справедливость 1**.

Чулна перцепција: я вижу большую справедливость в том, как закончились соревнования 1.

Емоције: подтвердила **Марина, любившая справедливость 1**, даже те, кто сопротивлялся большевикам, сопротивлялись недостаточно активно, потому как **чувствовали за ними некую справедливость 1**.

Понашање: Илья Иосифович **горой стоял** за всемирную справедливость 1, в общественных делах мог **проявить** свою справедливость 1, за справедливость **выпьем 1**, у него **на первый план выступает справедливость 1**, ты **несла людям справедливость 1**, если мужчины не в силах **даровать женщине справедливость**, на снисходительность-то у них души должно хватить 1, истинный герой на Руси всегда готов защитить слабого, **отстоять справедливость 1**, я не вижу ничего предосудительного в том, чтобы народ **отстаивал справедливость**, пусть и с оружием в руках 1, в этом была какая-то сладость, какое-то упоение — **страдать за справедливость 1**, автор ни в коем случае не оправдывает деятельность террористов, а лишь только хочет подчеркнуть справедливость того, что чем больше негативной (или позитивной) детализации объекта... 1, защищая иракское руководство, всеобщий мир и справедливость, нельзя забывать о национальных интересах самой России 1, Марка Твена я ценю за трезвый, реалистический, объективный взгляд на жизнь, в частности, в отношении евреев, **где его объективность и справедливость проявились особенно наглядно 1**, справедливость слишком часто подменяется клишированной нормой закона 1, они мужиков не любят, и вроде бы как **справедливость пытаются навести 1**, **понимая справедливость подобного исхода**, Золотой мальчик первым поздравил нового чемпиона 1, Иногда **господь вдруг решает проявить справедливость 1**, ей

приходится воевать за истину и справедливость в областном суде 1, еще древнегреческий софист Фрасимах из Халкедона **определил справедливость, как выгоду сильнейшего** 1, **борются за справедливость** 1, желая **подтвердить справедливость** ее сомнений 1, **оценив** справедливость этого замечания 1, врач в случае летального исхода получал десятку — вдвое больше, чем любитель. **В чём была своя справедливость** 1, **борется** за справедливость в нём 1, Василиса **осуществляла** общую суровую справедливость 1, конечно же, я **"вступилась за справедливость"** и всё прямо высказала Иосифу Михайловичу 1, **если человек борется за здравый смысл и справедливость** 1, Автор же, **борясь за справедливость**, направленную «на облегчение жизни религиозным организациям 1.

Друштвене појаве: потому его «разум» утвердит общественный порядок, в котором будет **царить справедливость** 1, Церковная история **свидетельствовала** справедливость этого изречения 1, справедливость **происходит автоматически** 1, **Основная обязанность правосудия — оглашать справедливость** 1, поведение стороны, пострадавшей в конфликте может быть как наступательным, так и оборонительным, как **нарушающим социальную справедливость** 1, с одной стороны, **справедливость**, точки зрения Конституционного Суда РФ **усматривается некоторыми авторами, в том, что... 1**, кадровые агентства могут либо **обеспечить справедливость** 1, и избирателями, желающими **найти порядок и справедливость «на стороне»** — то есть в новых брэндах 1, и **чтобы поддерживать справедливость** этих колхозов 1, **справедливость требовала осудить крепостных** 1, заседатели олицетворяли **справедливость суда** 1, чем может гордиться правительство — полные прилавки, **справедливость будет сохранена** 1, да, в этом мире **справедливость понимается немного иначе**, чем вам внушали в детстве 1, но суд, как видим, счел иначе, а вышестоящий Мосгорсуд **подтвердил справедливость** этого решения 1, понимание судьей, **что он творит правосудие, т. е. справедливость** 1, многие не хотят обращаться в суд, поскольку не рассчитывают **найти там справедливость** 1, как отмечает Н.Н. Вопленко: «**Воплощаемая в действующем законодательстве справедливость**“ 1, возможно, **за справедливость придется немножко пострадать** и еще кому-нибудь из

олигархов 1, но люди уже **насмотрелись на справедливость** в деле Кора 1, **обвиняемые просили справедливости и снисхождения** 1, зритель уходил из кинотеатра с ощущением, что все-таки хоть изредка, хоть на экране, но **случается в мире справедливость** 1, **справедливость такого заключения подтверждается** недавними событиями 1, за Хиросиму и Нагасаки, за уничтожение гражданского населения его следовало судить и послать на электрический стул. **Если бы существовала справедливость** 1, по мнению аналитиков, правительственных консерваторов и либералов сможет примирить только президент или падение нефтяных цен, которое **подтвердит справедливость опасений Минфина** 1, насколько мало я могу сейчас **рассчитывать** на какую-то справедливость 1, Российская история второй половины XIX— XX веков стократно **подтвердила справедливость** этого предостережения Герцена 1, **пообещали** кубинцам свободу и справедливость 1.

Знаёе: Аля **понимала** справедливость этой пошло-назидательной мысли 1, **все я знаю** про справедливость 1, как показало время, справедливость властные структуры и простые граждане понимают по-разному 1.

Вербална (писмена) презентација: **справедливость подобного резюме каждый житель города вправе оспаривать** 1, от последних сталинских слов Фадееву стало не по себе, но он не мог не **оценить их справедливость** 1, **справедливость этого утверждения прояснилась** сейчас, когда огромное число генералов «двинуло в политику» 1.

Вера: впрочем **большой веры** в справедливость известия он **не возымел** 1, хотя я **верю** в «высшую справедливость» 1, и священнослужители **помогали сохранить веру в добро и справедливость** 1, **потеряли веру в справедливость** 1, **уверовав в справедливость утверждений** иудаизма 1, никогда больше они **не поверят в ее справедливость и доброту** 1, Софья Петровна отнюдь не лирическая героиня; для меня это обобщенный образ тех, кто всерьез **верил в разумность и справедливость происходившего** 1, конечно, за сто лет многое изменилось, но главное было живо — люди, верящие в то, что **в этом мире есть справедливость** 1, **поверили в справедливость новой российской власти** 1, он **верил в справедливость**, в превосходство добра над злом, в абсолютность добра 1, Павел Алексеевич в

справедливость несколько **не верил** 1, роман «Хождение по мукам» очень сильно пошатнул мою веру в справедливость революции 1.

Анализа придевских конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине концепта *справедливост*:

Потпуност: всеобщая справедливость 3, общая справедливость 3, абсолютная справедливость 1, конечная справедливость 1.

Узвишеност: высшая справедливость 10, мировая справедливость 1, всемирная справедливость 1.

Друштвене појаве: социальная справедливость 30, историческая справедливость 12, российская справедливость 1, революционная справедливость 1, общественная справедливость 1, человеческая справедливость 1, идеалистическая справедливость 1, процедурная справедливость 1, дистрибутивная справедливость 1, распределительная справедливость 1.

Релативни карактер: своя справедливость 2.

Карактер: строгая справедливость 2, суровая справедливость 1, абстрактная справедливость 1, конкурентная справедливость 1, утилитарная справедливости 1, попоранная справедливость 1, поруганная справедливость 1.

Јединственост: истинная справедливость 1, подлинная справедливость 1.

Предметна особина у пренесеном значењу: большая справедливость 1

Свакодневне животне ситуације: действенная справедливость 1, футбольная справедливость 1, воплощенная справедливость 1.

Анализа именичких конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине концепта *справедливост*:

Друштвене појаве: проверить на историческом материале справедливость функционирования неопозитивистских систематических реконструкций научного познания 1, легионы приветствовали его божественное право на суд и справедливость 1, «Хождение по мукам» (я роман читала в 9-м классе) как-то очень сильно пошатнул мою веру в справедливость революции 1, У меня каким-то чудом еще сохранялась вера в справедливость 1, уверовав в справедливость утверждений

иудаизма 1, справедливость, точки зрения Конституционного Суда РФ 1, Необоснованное изъятие собственности разрушает веру людей в справедливость 1, Насколько справедливым Вы считаете способ, которым достигнуто распределение заботы о ребенке между вами и вашим партнером 1, После многовековой несправедливости появилась, сверкнула, озарила весь мир надежда на справедливость 1, В суде мы со Стреповиковым оказались четвёртыми, а за нами чуть позже появились ещё два претендента на справедливость 1, доказывает справедливость извлечения этой оперы из забвения 1, Вот вам носители правды и защитники угнетённых и оскорблённых, взявшие на себя девиз— справедливость 1, если дети, женщины и старики сопротивляются, то они ставят под сомнение справедливость этой меры 1, формула, данная Священным Кораном, символизирует мудрость и справедливость Творца 1, Наша вера в справедливость этого мира может быть разрушена 1, При этом вновь доказана справедливость концепции широкого использования стратегической бомбардировочной авиации 1, всё очевидней становится справедливость следующего свиридовского суждения 1, И чтобы поддерживать справедливость этих колхозов 1, заседатели олицетворяли справедливость суда 1, В-третьих, большинство психологов исходят из представления о трех типах справедливости 1, наука требует не только красоты теоретических построений, но и рациональной веры в справедливость исходных положений аксиом 1, справедливость вознаграждения определил глас народа 1, справедливость баланса спроса и предложения на рынке 1, Поверили в справедливость новой российской власти 1, вышестоящий Мосгорсуд подтвердил справедливость этого решения 1, она реализуется посредством справедливого и обоснованного раздела рентного дохода 1, запрос на социальную справедливость 1, хотя в справедливость общественного устройства большинство граждан не верит 1.

Тачност, оправданост: Учитель физики демонстрацией опыта экспериментально доказывает справедливость выводов учащихся 1, Воскресный матч Кубка "Балтики" лишний раз доказал справедливость такого сценария 1, Российская история второй половины XIX— XX веков стократно подтвердила справедливость этого предостережения Герцена 1, обращают на себя внимание некоторые обстоятельства, ставящие под сомнение справедливость версии 1, После мне подтвердили

справедливость этих рассказов 1, Справедливость этих соображений подтверждается полемикой 1, впрочем большой веры в справедливость известия он не возымел 1, Церковная история свидетельствовала справедливость этого изречения 1, Аля понимала справедливость этой пошло-назидательной мысли 1, исследование подтвердило справедливость высказываний 1, Кетле на практике доказал справедливость этого положения 1, справедливость афоризма 1, Оценив справедливость этого замечания 1, подтверждает справедливость этих слов писателя 1, Справедливость этого высказывания 1, справедливость своего утверждения 1, справедливость данного утверждения 1, справедливость ранее высказанных с российской стороны опасений 1, И жизнь доказывает справедливость такого подхода 1, Справедливость этих слов в немалой мере определила выбор места для размещения Марьинской школы 1, справедливость физических законов природы 1, неоспорима справедливость вашего взгляда на значение И.Д.Гликмана в жизни культуры 1, справедливость подобного резюме каждый житель города вправе оспаривать 1, подтвердит справедливость опасений Минфина 1, В справедливость этой истины, похоже, уверовало большинство из баллотирующихся ныне кандидатов в депутаты Госдумы 1, На справедливость этого заключения указывает и то, что последним философом, создавшим философскую систему 1, Каждый среднестатистический гражданин, не живущий ниже уровня бедности, но и не причисляющий себя к богатым, понимает справедливость этого утверждения 1, Несмотря на справедливость этих критических замечаний 1, сразу признала и справедливость мужниных инвектив 1, подтвердили общую справедливость той картины «инфляционной Вселенной» 1, Исследование ИКСИ в значительной мере подтверждает справедливость такого подхода 1, Справедливость этих подозрений будет подтверждена или опровергнута уже в ближайшее время 1, Воздействие религиозного фактора на идентификационные процессы среди российски мусульман подтверждает справедливость мнения о том 1, справедливость этого утверждения прояснилась 1, Справедливость такого заключения подтверждается недавними событиями 1, От последних сталинских слов Фадееву стало не по себе, но он не мог не оценить их справедливость 1.

Понашање: вряд ли в спорте уместно понятие "справедливость" 1, Свой район считает лучшим в городе и, как может, борется за справедливость в нём 1, Борец за справедливость, устранились от политической борьбы за справедливость 1, маленький и глупый купавинец подбил одноклассников 1, Фрадкис поворачивался и, со своим акцентом, отшивал борца за справедливость 1, Он признаёт справедливость требований к нему 1, мой папа борец за справедливость 1, Административное правонарушение, ставшее поводом борьбы за справедливость 1, Считает себя борцом за справедливость 1, Полеты над ночным Нью-Йорком в борьбе за справедливость, дальше началась борьба за справедливость 1, наверное, еще долго не выйдут из киномоды 1, Впрочем, и в советское время Софья Николаевна проявляла себя борцом «за справедливость» 1, желая подтвердить справедливость ее сомнений 1, законность, обоснованность и справедливость приговора 1, признать справедливость суждения 1, справедливость принятого им решения 1, Из какой табакерки выскочил фантом бездумной веры в справедливость 1, позицию Ломоносова как позицию борца на справедливость 1, прокурор одного из районов города В-в жил исключительно надеждой на справедливость 1, Коломнин почувствовал справедливость упрека 1, «борец за справедливость» 1, эти радетели за «справедливость» 1, постоять за себя и за справедливость людей 1, Невольно вспоминается другой великий русский учёный, академик А.Д. Сахаров, его беззаветная борьба за справедливость 1, справедливость упреков почти не доходила до его сознания 1, В этом большая заслуга различных борцов за справедливость 1, справедливость подхода наших партнеров 1, Произношу эти слова с верой в справедливость 1, всерьез верил в разумность и справедливость происходившего 1, в справедливость такого соревнования может поверить разве что простодушный 1, изучение содержания обыденных представлений о справедливости 1.

Анализа устаљених конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине концепта *справедливост*:

Вербална презентација: справедливость требует сказать 3.

Понашање: отдати справедливост 17, справедливост требует признати 3, справедливост требует чтобы 2, за ним не может стоять какая-либо справедливост 1, справедливост требует отметить 1.

Анализа метафоричких конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине концепта *справедливост*:

Понашање: предприниматели давно плонули на справедливост 1, воскрешати надежду на справедливост 1.

Анализа блиских појмова је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине концепта *справедливост*:

Вечност, непроменљивост: абсолютност добра 1, добро 1, превосходство добра над злом 1, любов 1, истинност 1, истина 1.

Друштвене појаве (вредности): слобода 6, равенство 4, демократија 3, законност 3, закон 2, порједок 2, правосудије 2, родина 2, счастье 2, безопасност 1, независимост 1, прогресс 1, созидание 1, солидарност 1, традиции 1, честь Родины 1, достоинство человека 1, човеколюбие 1, святост семейных уз 1.

Понашање: честност 2, беспристрастност 1, благоденствие 1, взаимопомощ 1, доброта 1, милостыня 1, преданност 1, порядочност 1, снисхождение 1, скромност 1, взаимоответственность 1, публичност 1, разумност 1, объективность 1, динамизм 1, здравый смысл 1, обоснованность 1, равновесие 1, стабилност 1, логика 1.

Синоними са кореном *прав*: правда 4, право 3, права человека 2, равноправие 1, гражданские права 1.

Анализа удаљених појмова је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине концепта *справедливост*:

Понашање: неправедност 1.

Друштвене појаве: варварство 1, зло 1.

«Справедливость» у називима: Партию «Справедливость» возглавил сын Карена Демирчяна Степан 1, В 2003 году возникло движение «Справедливость и равенство» 1.

Нисмо пронашли пословице ни изреке са лексемом «справедливость». Међутим сам појам је итекако присутан кроз пословице које садрже лексему *правда*, а њих смо детаљно обрадили у претходној глави.

3. Макроструктура концепта *справедливость*

Иконични садржај

Иконични садржај концепта „справедливость“ обухвата перцептивну и когнитивну слику овог концепта. Перцептивна слика је везана за чулне представе о датом концепту (визуелне, тактилне, миришне, укусне). Когнитивна слика је одраз когнитивних веза са другим концептима (метафоричких, метонимијских и других). У нашем случају ради се о концепту са апстрактним особинама па перцептивна слика изостаје, а когнитивна слика је представљена бројним метафоричким значењима.

Перцептивна слика (0-0%)

Когнитивна слика (177 – 40,41%)

Понашање ГК: отстоять справедливость 2, горой стоять за справедливость 1, на первый план выступает справедливость 1, нести людям справедливость 1, даровать справедливость 1, подчеркнуть справедливость 1, справедливость подменяется 1, справедливость пытаются навести 1. **С:** равновесие 1, стабильность 1, **УК:** отдать справедливость 17, справедливость требует признать 3, справедливость требует чтобы... 2, за ним не может стоять какая-либо справедливость 1, справедливость требует отметить 1. **МК:** плюнули на справедливость 1, воскрешать надежду на справедливость 1.

Друштвене појаве А: варварство 1, **ГК:** будет царить справедливость 1, справедливость требует 1, олицетворять справедливость 1, творить справедливость 1, найти справедливость 1, воплощать справедливость 1. **С:** свобода 6, равенство 4,

демократия 3, законность 3, закон 2, порядок 2, правосудие 2, родина 2, счастье 2, безопасность 1, независимость 1, прогресс 1, созидание 1, солидарность 1, традиции 1, честь Родины 1, достоинство человека 1, человеколюбие 1, святость семейных уз 1.

Тежња ка справедливости ГК: восстановить/восстанавливать справедливость 29, добыть справедливость 1.

Резултат ГК: справедливость восторжествовала/восторжествует 16, справедливость торжествует 4, справедливость не восторжествовала 1, справедливость сбылась 1.

Чулна перцепција ГК: видеть справедливость 1.

Емоције ГК: чувствовать справедливость 1.

Вербална (писмена) презентација ГК: УК: справедливость требует сказать 3.

Тачност, оправданост ИК: справедливость картины «инфляционной Вселенной» 1.

Узвишеност ПК: высшая справедливость 10.

Карактер ПК: строгая справедливость 2, суровая справедливость 1, абстрактная справедливость 1, утилитарная справедливости 1, попранная справедливость 1, поруганная справедливость 1.

Јединственост ПК: истинная справедливость 1, подлинная справедливость 1.

Предметна особина у пренесеном значењу ПК: большая справедливость 1

Свакодневне животне ситуације ПК: действенная справедливость 1, воплощенная справедливость 1.

Вечност, непроменљивост С: абсолютность добра 1, добро 1, превосходство добра над злом 1, любовь 1, истинность 1, истина 1.

Синоними са кореном *прав* С: правда 4, право 3, права человека 2, равноправие 1, гражданские права 1.

Информациони садржај (177 – 40,41%)

Под информационим садржајем З.Д. Попова и И.А. Стернин подразумевају минимум дигеренцијалних особина концепта [Попова, Стернин, 2010:110]. То су особине које најближе одређују концепт. У нашем случају, као особине које најбоље презентују концепт «справедливост» сматрали смо оне особине које се више пута понављају у различитим изворима.

Понашање А: неправедност 1. **ГК:** боротья за справедливость 4, проявить справедливость 3, выпить за справедливость 1, страдать за справедливость 1, защищать справедливость 1, понимать справедливость 1, воевать за справедливость 1, определить справедливость 1, подтвердить справедливость 1, оценить справедливость 1, в чём была своя справедливость 1, осуществлять справедливость 1, вступить за справедливость 1. **ИК:** борец за справедливость 8, борьба за справедливость 5, справедливость упрека 2, понятие "справедливость" 1, справедливость требований 1, справедливость сомнений 1, справедливость приговора 1, справедливость суждения 1, справедливость решения 1, надежда на справедливость 1, радители за «справедливость» 1, справедливость людей 1, справедливость подхода 1, справедливость происходившего 1, справедливость соревнования 1, представление о справедливости 1. **С:** честность 2, беспристрастность 1, благоденствие 1, взаимопомощь 1, доброта 1, милость 1, преданность 1, порядочность 1, снисхождение 1, скромность 1, взаимответственность 1, публичность 1, разумность 1, объективность 1, динамизм 1, здравый смысл 1, обоснованность 1, логика 1.

Друштвене појаве **ГК:** справедливость свидетельствует 1, справедливость происходит 1, оглашать справедливость 1, нарушать справедливость 1, справедливость усматривается 1, обеспечить справедливость 1, найти справедливость 1, поддерживать справедливость 1, справедливость будет сохранена 1, справедливость понимается 1, подтвердить справедливость 1, пострадать за справедливость 1, насмотреться на справедливость 1, просить справедливости 1, справедливость случается 1, справедливость подтверждается 1, справедливость существует 1, подтвердить справедливость 2, рассчитывать на справедливость 1, пообещать справедливость 1. **ИК:** справедливость функционирования

неопозитивистских систематических реконструкций научного познания 1, право на справедливость 1, справедливость революции 1, справедливость точки зрения 1, надежда на справедливость 1, претендент на справедливость 1, справедливость извлечения оперы из забвения 1, девиз— справедливость 1, справедливость меры 1, справедливость Творца 1, справедливость мира 1, справедливость концепции 1, справедливость суждения 1, справедливость колхозов 1, справедливость суда 1, три типа справедливости 1, справедливость исходных положений аксиом 1, справедливость вознаграждения 1, справедливость баланса 1, справедливость власти 1, справедливость решения 1. **ПК:** социальная справедливость 31, историческая справедливость 12, российская справедливость 1, революционная справедливость 1, общественная справедливость 1, человеческая справедливость 1, идеалистическая справедливость 1, процедурная справедливость 1, дистрибутивная справедливость 1, распределительная справедливость 1.

Вербална (писмена) презентација ГК: оспаривать справедливость 1, оценить справедливость 1, справедливость прояснилась 1.

Вера ИК: вера в справедливость 4, **ГК:** не возымел веры в справедливость 1, верить/поверить в справедливость 5, сохранить веру в справедливость 1, потеряли веру в справедливость 1, уверовав в справедливость 1, не поверят в справедливость 1, верящие в то, что в этом мире есть справедливость 1, пошатнул мою веру в справедливость 1.

Интерпретационо поље (84 – 19,18%)

Под интерпретационим пољем З.Д. Попова и И.А. Стернин подразумевају особине које се налазе на периферији концепта, тј. оне особине које на одређени начин интерпретирају основни садржај концепта. Анализа је показала да се у оквиру интерпретационог поља може издвојити пет зона концепта.

Зона оцене (13 – 15,48%)

Потпуност ПК: всеобщая справедливость 3, общая справедливость 3, абсолютная справедливость 1, конечная справедливость 1.

Узвишеност ПК: мировая справедливость 1, всемирная справедливость 1.

Релативни карактер ПК: своя справедливость 2.

Карактер ПК: конкурентная справедливость 1.

Енциклопедијска зона (3 -6,25%)

Знање ГК: понимать справедливость 1, знать про справедливость 1, понимать по-разному справедливость 1.

Регулативна зона (29 -34,52%)

Избегаванье справедливости ГК: ставить под сомнение справедливость 2.

Тежња ка справедливости ГК: доказывать/доказать справедливость 7, найти справедливость 4, подтвердить/подтверждать справедливость 4, соблюдать справедливость 3, признать/признавать справедливость 3, искать справедливость 3, установится Справедливость 1, справедливость обосновывается 1, проверить справедливость 1.

Утилитарна зона (36 – 42,86%)

Тачност, оправданост ИК: справедливость утверждения 5, справедливость слов 3, справедливость замечания 2, справедливость подхода 2, справедливость заключения 2, справедливость выводов 1, справедливость сценария 1, справедливость предостережения 1, справедливость версии 1, справедливость рассказов 1, справедливость соображений 1, справедливость известия 1, справедливость изречения 1, справедливость мысли 1, справедливость высказываний 1, справедливость положения 1, справедливость афоризма 1, справедливость высказывания 1, справедливость опасений 1, справедливость физических законов природы 1, справедливость взгляда 1, справедливость резюме 1, справедливость опасений 1, справедливость истины 1, справедливость инвектив 1, справедливость подозрений 1, справедливость мнения 1.

Социјално-културна зона (3 – 3,57%)

Емоције ГК: любившая справедливость 1,

«Справедливость» у називима ИК: Партию «Справедливость» 1, движение «Справедливость и равенство» 1.

Паремиолошка зона (0 – 0%).

4. Категоријална структура концепта *справедливость*

Под категоријалном структуром подразумевамо когнитивне особине концепта из различитих извора, поређане према опадајућој фреквентности употребе.

Друштвене појаве (137)

А: варварство 1, зло 1. **ГК:** будет царить справедливость 1, справедливость свидетельствует 1, справедливость происходит 1, оглашать справедливость 1, нарушать справедливость 1, справедливость усматривается 1, обеспечить справедливость 1, найти справедливость 1, поддерживать справедливость 1, справедливость требует 1, олицетворять справедливость 1, справедливость будет сохранена 1, справедливость понимается 1, подтвердить справедливость 1, творить справедливость 1, найти справедливость 1, воплощать справедливость 1, пострадать за справедливость 1, насмотреться на справедливость 1, просить справедливости 1, справедливость случается 1, справедливость подтверждается 1, справедливость существует 1, подтвердить справедливость 2, рассчитывать на справедливость 1, пообещать справедливость 1. **ИК:** справедливость функционирования неопозитивистских систематических реконструкций научного познания 1, право на справедливость 1, справедливость революции 1, справедливость точки зрения 1, надежда на справедливость 1, претендент на справедливость 1, справедливость извлечения оперы из забвения 1, девиз— справедливость 1, справедливость меры 1, справедливость Творца 1, справедливость мира 1, справедливость концепции 1, справедливость суждения 1, справедливость колхозов 1, справедливость суда 1, три типа справедливости 1, справедливость исходных положений аксиом 1, справедливость вознаграждения 1, справедливость баланса 1, справедливость власти 1, справедливость решения 1. **ПК:** социальная справедливость 31, историческая справедливость 12, российская справедливость 1, революционная справедливость 1,

общественная справедливость 1, человеческая справедливость 1, идеалистическая справедливость 1, процедурная справедливость 1, дистрибутивная справедливость 1, распределительная справедливость 1. С: свобода 6, равенство 4, демократия 3, законность 3, закон 2, порядок 2, правосудие 2, родина 2, счастье 2, безопасность 1, независимость 1, прогресс 1, созидание 1, солидарность 1, традиции 1, честь Родины 1, достоинство человека 1, человеколюбие 1, святость семейных уз 1.

Понашање (103)

А: несправедливость 1. **ГК:** бороться за справедливость 4, отстаивать справедливость 2, проявить справедливость 3, горой стоять за справедливость 1, выпить за справедливость 1, на первый план выступает справедливость 1, нести людям справедливость 1, даровать справедливость 1, страдать за справедливость 1, подчеркнуть справедливость 1, защищать справедливость 1, справедливость подменяется 1, справедливость пытаются навести 1, понимать справедливость 1, воевать за справедливость 1, определить справедливость 1, подтвердить справедливость 1, оценить справедливость 1, в чём была своя справедливость 1, осуществлять справедливость 1, вступить за справедливость 1. **ИК:** борец за справедливость 8, борьба за справедливость 5, справедливость упрека 2, понятие "справедливость" 1, справедливость требований 1, справедливость сомнений 1, справедливость приговора 1, справедливость суждения 1, справедливость решения 1, надежда на справедливость 1, радители за «справедливость» 1, справедливость людей 1, справедливость подхода 1, справедливость происходившего 1, справедливость соревнования 1, представление о справедливости 1. **С:** честность 2, беспристрастность 1, благоденствие 1, взаимопомощь 1, доброта 1, милостыня 1, преданность 1, порядочность 1, снисхождение 1, скромность 1, взаимответственность 1, публичность 1, разумность 1, объективность 1, динамизм 1, здравый смысл 1, обоснованность 1, равновесие 1, стабильность 1, логика 1. **УК:** отдать справедливость 17, справедливость требует признать 3, справедливость требует чтобы... 2, за ним не может стоять какая-либо справедливость 1, справедливость требует отметить 1. **МК:** плюнули на справедливость 1, воскрешать надежду на справедливость 1.

Тежња ка справедливости (57)

ГК: восстановить/восстанавливать справедливость 29, доказывать/доказать справедливость 7, найти справедливость 4, подтвердить/подтверждать справедливость 4, соблюдать справедливость 3, признать/признавать справедливость 3, искать справедливость 3, добыть справедливость 1, установится Справедливость 1, справедливость обосновывается 1, проверить справедливость 1.

Точност, оправданост (37)

ИК: справедливость утверждения 5, справедливость слов 3, справедливость замечания 2, справедливость подхода 2, справедливость заключения 2, справедливость выводов 1, справедливость сценария 1, справедливость предостережения 1, справедливость версии 1, справедливость рассказов 1, справедливость соображений 1, справедливость известия 1, справедливость изречения 1, справедливость мысли 1, справедливость высказываний 1, справедливость положения 1, справедливость афоризма 1, справедливость высказывания 1, справедливость опасений 1, справедливость физических законов природы 1, справедливость взгляда 1, справедливость резюме 1, справедливость опасений 1, справедливость истины 1, справедливость инвектив 1, справедливость картины «инфляционной Вселенной» 1, справедливость подозрений 1, справедливость мнения 1.

Резултат (22)

ГК: справедливость восторжествовала/восторжествует 16, справедливость торжествует 4, справедливость не восторжествовала 1, справедливость сбылась 1.

Вера (16)

ИК: вера в справедливость 4, **ГК:** не возымел веры в справедливость 1, верить/поверить в справедливость 5, сохранить веру в справедливость 1, потеряли веру в справедливость 1, уверовав в справедливость 1, не поверят в справедливость 1, верящие в то, что в этом мире есть справедливость 1, пошатнул мою веру в справедливость 1.

Узвишеност (12)

ПК: высшая справедливость 10, мировая справедливость 1, всемирная справедливость 1.

Синоними са кореном *прав* (11)

С: правда 4, право 3, права человека 2, равноправие 1, гражданские права 1.

Потпуност (8)

ПК: всеобщая справедливость 3, общая справедливость 3, абсолютная справедливость 1, конечная справедливость 1.

Карактер (8)

ПК: строгая справедливость 2, суровая справедливость 1, абстрактная справедливость 1, конкурентная справедливость 1, утилитарная справедливости 1, попоранная справедливость 1, поруганная справедливость 1.

Вербална (писмена) презентација (6)

ГК: оспаривать справедливость 1, оценить справедливость 1, справедливость прояснилась 1. **УК:** справедливость требует сказать 3.

Вечност, непроменљивост (6)

С: абсолютность добра 1, добро 1, превосходство добра над злом 1, любовь 1, истинность 1, истина 1.

Знање (3)

ГК: понимать справедливость 1, знать про справедливость 1, понимать по-разному справедливость 1.

Свакодневне животне ситуације (3)

ПК: действенная справедливость 1, футбольная справедливость 1, воплощенная справедливость 1.

Избегавање справедливости (2)

ГК: ставить под сомнение справедливость 2.

Емоције (2)

ГК: любившая справедливость 1, чувствовать справедливость 1.

«Справедливость» у називима (2)

ИК: Партию «Справедливость» 1, движение «Справедливость и равенство» 1.

Релативни карактер (2)

ПК: своя справедливость 2.

Јединственост (2)

ПК: истинная справедливость 1, подлинная справедливость 1.

Чулна перцепција (1)

ГК: видеть справедливость 1.

Предметна особина у пренесеном значењу (1)

ПК: большая справедливость 1.

5. Структура концепта *справедливость*

Под структуром концепта подразумевамо организацију садржаја концепта у облику поља. У пољу концепта издвајају се језгро, ближа, даља и најудаљенија периферија. Приликом одређивања границе између различитих делова поља руководили смо се разликом у броју примера. Постепено опадање броја примера указује на исти део структуре, а нагли пад указује на промену дела структуре.

Језгро концепта

Друштвене појаве (137)

А: варварство 1, зло 1. **ГК:** будет царить справедливость 1, справедливость свидетельствует 1, справедливость происходит 1, оглашать справедливость 1, нарушать справедливость 1, справедливость усматривается 1, обеспечить справедливость 1, найти справедливость 1, поддерживать справедливость 1, справедливость требует 1, олицетворять справедливость 1, справедливость будет сохранена 1, справедливость понимается 1, подтвердить справедливость 1, творить справедливость 1, найти справедливость 1, воплощать справедливость 1, пострадать за справедливость 1, насмотреться на справедливость 1, просить справедливости 1, справедливость случается 1, справедливость подтверждается 1, справедливость существует 1, подтвердить справедливость 2, рассчитывать на справедливость 1, пообещать справедливость 1. **ИК:** справедливость функционирования неопозитивистских систематических реконструкций научного познания 1, право на справедливость 1, справедливость революции 1, справедливость точки зрения 1, надежда на справедливость 1, претендент на справедливость 1, справедливость извлечения оперы из забвения 1, девиз— справедливость 1, справедливость меры 1, справедливость Творца 1, справедливость мира 1, справедливость концепции 1, справедливость суждения 1, справедливость колхозов 1, справедливость суда 1, три типа справедливости 1, справедливость исходных положений аксиом 1,

справедливость вознаграждения 1, справедливость баланса 1, справедливость власти 1, справедливость решения 1. **ПК:** социальная справедливость 31, историческая справедливость 12, российская справедливость 1, революционная справедливость 1, общественная справедливость 1, человеческая справедливость 1, идеалистическая справедливость 1, процедурная справедливость 1, дистрибутивная справедливость 1, распределительная справедливость 1. **С:** свобода 6, равенство 4, демократия 3, законность 3, закон 2, порядок 2, правосудие 2, родина 2, счастье 2, безопасность 1, независимость 1, прогресс 1, созидание 1, солидарность 1, традиции 1, честь Родины 1, достоинство человека 1, человеколюбие 1, святость семейных уз 1.

Понашање (103)

А: неправедность 1. **ГК:** бороться за справедливость 4, отстоять справедливость 2, проявить справедливость 3, горой стоять за справедливость 1, выпить за справедливость 1, на первый план выступает справедливость 1, нести людям справедливость 1, даровать справедливость 1, страдать за справедливость 1, подчеркнуть справедливость 1, защищать справедливость 1, справедливость подменяется 1, справедливость пытаются навести 1, понимать справедливость 1, воевать за справедливость 1, определить справедливость 1, подтвердить справедливость 1, оценить справедливость 1, в чём была своя справедливость 1, осуществлять справедливость 1, вступить за справедливость 1. **ИК:** борец за справедливость 8, борьба за справедливость 5, справедливость упрека 2, понятие "справедливость" 1, справедливость требований 1, справедливость сомнений 1, справедливость приговора 1, справедливость суждения 1, справедливость решения 1, надежда на справедливость 1, радители за «справедливость» 1, справедливость людей 1, справедливость подхода 1, справедливость происходившего 1, справедливость соревнования 1, представление о справедливости 1. **С:** честность 2, беспристрастность 1, благоденствие 1, взаимопомощь 1, доброта 1, милостыня 1, преданность 1, порядочность 1, снисхождение 1, скромность 1, взаимответственность 1, публичность 1, разумность 1, объективность 1, динамизм 1, здравый смысл 1, обоснованность 1, равновесие 1, стабильность 1, логика 1. **УК:** отдать справедливость 17, справедливость требует признать 3, справедливость требует чтобы... 2, за ним не может стоять какая-либо справедливость 1,

справедливость требует отметить 1. **МК:** плюнули на справедливость 1, воскрешать надежду на справедливость 1.

Ближа периферија

Тежња ка справедливости (57)

ГК: восстановить/восстанавливать справедливость 29, доказывать/доказать справедливость 7, найти справедливость 4, подтвердить/подтверждать справедливость 4, соблюдать справедливость 3, признать/признавать справедливость 3, искать справедливость 3, добыть справедливость 1, установится Справедливость 1, справедливость обосновывается 1, проверить справедливость 1.

Тачност, оправданост (37)

ИК: справедливость утверждения 5, справедливость слов 3, справедливость замечания 2, справедливость подхода 2, справедливость заключения 2, справедливость выводов 1, справедливость сценария 1, справедливость предостережения 1, справедливость версии 1, справедливость рассказов 1, справедливость соображений 1, справедливость известия 1, справедливость изречения 1, справедливость мысли 1, справедливость высказываний 1, справедливость положения 1, справедливость афоризма 1, справедливость высказывания 1, справедливость опасений 1, справедливость физических законов природы 1, справедливость взгляда 1, справедливость резюме 1, справедливость опасений 1, справедливость истины 1, справедливость инвектив 1, справедливость картины «инфляционной Вселенной» 1, справедливость подозрений 1, справедливость мнения 1.

Резултат (22)

ГК: справедливость восторжествовала/восторжествует 16, справедливость торжествует 4, справедливость не восторжествовала 1, справедливость сбылась 1.

Вера (16)

ИК: вера в справедливость 4, **ГК:** не возымел веры в справедливость 1, верить/поверить в справедливость 5, сохранить веру в справедливость 1, потеряли веру в справедливость 1, уверовав в справедливость 1, не поверят в справедливость

1, верящие в то, что в этом мире есть справедливость 1, пошатнул мою веру в справедливость 1.

Даља периферија

Узвишеност (12)

ПК: высшая справедливость 10, мировая справедливость 1, всемирная справедливость 1.

Синоними са кореном *прав* (11)

С: правда 4, право 3, права человека 2, равноправие 1, гражданские права 1.

Потпуност (8)

ПК: всеобщая справедливость 3, общая справедливость 3, абсолютная справедливость 1, конечная справедливость 1.

Карактер (8)

ПК: строгая справедливость 2, суровая справедливость 1, абстрактная справедливость 1, конкурентная справедливость 1, утилитарная справедливости 1, попоранная справедливость 1, поруганная справедливость 1.

Вербална (писмена) презентација (6)

ГК: оспаривать справедливость 1, оценить справедливость 1, справедливость прояснилась 1. **УК:** справедливость требует сказать 3.

Вечност, непроменљивост (6)

С: абсолютность добра 1, добро 1, превосходство добра над злом 1, любовь 1, истинность 1, истина 1.

Најудаљенија периферија

Знање (3)

ГК: понимать справедливость 1, знать про справедливость 1, понимать по-разному справедливость 1.

Свакодневне животне ситуације (3)

ПК: действенная справедливость 1, футбольная справедливость 1, воплощенная справедливость 1.

Избегавање справедливости (2)

ГК: ставить под сомнение справедливость 2.

Емоције (2)

ГК: любившая справедливость 1, чувствовать справедливость 1.

«Справедливость» у називима (2)

ИК: Партию «Справедливость» 1, движение «Справедливость и равенство» 1.

Релативни карактер (2)

ПК: своя справедливость 2.

Јединственост (2)

ПК: истинная справедливость 1, подлинная справедливость 1.

Чулна перцепција (1)

ГК: видеть справедливость 1.

Предметна особина у пренесеном значењу (1)

ПК: большая справедливость 1.

6. Закључак

Дескриптивно значење лексеме *справедливость* повезује ову лексему са *истином* (*соответствующий истине*), законом (*осуществляемый на законных основаниях*) и са *правдом* (*беспристрастно следующий правде*).

Макроструктура концепта *справедливость* показује да се највећи број примера налази у когнитивној слици и информационом садржају. Ови делови макроструктуре имају једнак број примера – 40, 41%. У интерпретационом пољу је 19,18% примера, а перцептивна слика изостаје.

Највећа процентуална заступљеност информационог садржаја и когнитивне слике нам говори, с једне стране, да је концепт *справедливость* у руском језику интерпретиран кроз покушај дефиниције и опис понашања концепта у различитим ситуацијама, а са друге стране, говори нам да је овај концепт у истој мери изражен и кроз метафоричка значења.

У оквиру интерпретационог поља најзаступљенија је **утилитарна зона** (42,86%). Друга према заступљености је **регулативна зона** са 34,52%. На трећем месту је **зона оцене** са 15, 48%. На четвртом месту је **енциклопедијска зона** са 6,

25%. На претпоследњем месту је **социјално-културна зона** са 3,57%, а **паремиолошка зона** у потпуности изостаје.

Наведени подаци нам говоре да је језички израз концепта *справедливост* највише везан за практичну примену и за понашање. На трећем месту је оцена предмета или лица као праведних или неправедних. На четвртом месту је концепт *справедливост* у контексту одређених знања и вештина. На последњем месту је концепт *справедливост* у социјалном контексту (свакодневне животне ситуације, културно наслеђе, књижевност итд.). Одсуство паремиолошке зоне говори нам да овај концепт није толико дубоко укореењен у свести руског народа као, на пример, концепт *правда*, што значи да је овај концепт новији.

У језгру концепта *справедливост* су две когнитивне особине: **друштвене појаве** и **понашање**. У ближој периферији су следеће когнитивне особине: „**тежња ка концепту**“, **тачност/оправданост** и **резултат**. У даљој периферији су следеће когнитивне особине: **узвишеност**, **блиски појмови са кореном *прав-***, **потпуност**, **карактер**, **вербална/писмена презентација** и **вечност/непроменљивост**. У најудаљенијој периферији су следеће когнитивне особине: **знање**, **свакодневне животне ситуације**, „**избегавање справедливости**“, **емоције**, **справедливост у називима**, **релативни карактер**, **јединственост**, **чулна перцепција** и **предметна особина у пренесеном значењу**.

Структура концепта *справедливост* нам говори да су најфреквентније когнитивне особине везане за језички израз концепта у сфери друштвених појава и људског понашања. Ове резултате потврђује и однос зона у интерпретационом пољу (највише су присутне утилитарна и регулативна зона).

КОНЦЕПТ ПРАВЕДНОСТ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

1. Номинативно поље концепта *праведност*

Приликом одређивања номинативног поља концепта *праведност* консултовали смо речник МС, асоцијативни речник, речник синонима и фразеолошки речник. Номинативно поље такође чине и примери из новина и књижевних текстова.

1.1. *Праведност* у речницима

У речнику српског језика МС *праведност* се дефинише као „особина онога ко је праведан, онога што је засновано на правди“ [Речник српског језика, 2007: 993-994].

Праведан у српском језику има следећа значења:

1. који је заснован на правди, у складу са правдом, правичан (суд, рат, одлука).
2. правдољубив
3. који је заснован на стварним разлозима, оправдан.
4. невин, недужан.

У асоцијативном речнику српског језика наилазимо на реакције везане за реч *праведан*: суд 65, човек 59, поштен судија 57, добар 49, искрен 42, неправедан 27, исправан 24, истина 17, Бог , истинитост 15, честит 10, частан 9, правда 9, поштење 8, реткост 7, ја, не постоји, паметан 5, адвокат 4, мудар 4, правичан 4, пријатељ 4, професор 4, реалан 4, вага 4, чекић 3, истинољубив 3, коректан 3, моралан 3, нико 3, правник 3, владар 3, живот 3, будала 2, добродушан 2, доброта 2, друг 2, фер 2, фин 2, глуп 2, Исус 2, јак 2, лажан 2, мир 2, морал 2, наиван 2, неправда 2, објективан 2, одлука 2, однос 2, ОК 2, поступак 2, прав 2, правдољубив 2, прави 2, релативно 2, судство 2, исправан 2, закон 2, бело одело 1, црева 1, чист 1, чистота 1, човечност 1, добричина 1, једнакост 1.

У речнику синонима синоним за *праведност* је *честитиост*, а за *праведан* – *честит, правичан, савестан* [Latević, 2004].

У фразеолошком речнику наилазимо на следеће конструкције:
Правити се праведним Јосипом, Спавати сном праведника [Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika 1982:510].

1.2. Конструкције са лексемом „праведност“ у различитим врстама текстова

Као корпус за српски језик користили смо књижевне текстове и новинске чланке. Ради утврђивања валентности лексеме *праведност* све конструкције смо поделили на три групе: глаголске, именичке и придевске. Примери се налазе у прилогу овог рада, а овде ћемо навести само неке од њих.

Именичке конструкције

Преостаје много изазова пред нама, али су и наше снаге такве, јер гледамо у будућност са убеђењем у *праведност* наше ствари. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:299492-Rezolucija-usvojena-bez-glasanja>].

У име мањинских акционара који су повели судски спор против самовоље пословодства и њихових одлука, износимо, не само очекивања, већ чврсто уверење у *праведност* судства у коју нас је већ уверио Привредни суд у лику судије Наташе Бошковић. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:211372-Sud-presekao-pljacku>].

Глаголске конструкције

Али, политика често не води рачуна о међународноправним нормама, има своју логику, а и не познаје *праведност* већ само интересе - изјавио је за "Новости", професор права ЕУ на универзитету "Сапијенца" у Риму и експерт за међународно јавно право Уго Вилани. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:169277-Ne-mogu-Srbi-uvek-da-gube>].

Придевске конструкције

Џомбић је навео да су циљеви и очување социјалне стабилности, уз додатну социјалну *праведност*, задржавање и јачање фискалне стабилности, реформа јавне управе, борба против корупције и криминала, и европске интеграције. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.300.html:354916-Srpska-ocekuje-privredni-rast>].

Непоколебљив у својој строгој праведности слуге народа, Симурден се убија пошто је осудио на смрт свог посинка и саборца Говена, који је омогућио бекство своје рођаку - аристократи, до чега, опет, не би дошло да се овај из племенитих побуда није вратио пошто се већ спасао. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:311143-Igoova-borba-za-slobodu-duha>].

Блиски појмови

Такнуто макнуто! – то је врховно начело којим су се руководиле ваша праведност и принципијелност, а које ја, бедно пискарало, нисам уважио, спекулишући о моралу, кредибилитету и осталим празним апстракцијама. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=974707>].

Удаљени појмови

Молимо се, такође, да новорођени Кнез мира искорени рат, насиље и неправду свуда у свету, како би се коначно зацарио мир и праведност међу свим људима и народима земаљским. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:261598-Iz-tame-neznanja-u-veliku-svetlost>].

Метафоричке конструкције

„Верујем да ћемо коначно ставити тачку на ту причу, али вероватно нећемо на *праведност* свега тога јер нисам сигуран да ћемо ни ми, а ни СИПА ни Тужилаштво, успети да свакога оног ко је злоупотребио донације и процесуирамо. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Republika-Srpska/175366/Prikriivanje-kazne--kosta-15000-KM-->].

2. Когнитивне особине концепта *праведност*

Асоцијативни речник српског језика

Антоними: неправедан 27, неправда 2.

Друштвене појаве: суд 65, поштен судија 57, адвокат 4, судство 2, закон 2.

Карактер: паметан 5, мудар 4, реалан 4, добродушан 2, фин 2, глуп 2, јак 2, лажан 2, наиван 2, објективан 2, прав 2, прави 2, исправан 2, човечност 1, добричина 1, једнакост 1, чистота 1.

Одсуство: реткост 7, релативно 2, не постоји 1.

Понашање: добар 49, искрен 42, исправан 24, честит 10, частан 9, поштење 8, истинољубив 3, коректан 3, моралан 3.

Поређење: човек 59, пријатељ 4, професор 4, вага 4, чекић 3, нико 3, правник 3, владар 3, живот 3, будала 2, доброта 2, друг 2, фер 2, мир 2, морал 2, одлука 2, однос 2, ОК 2, поступак 2, бело одело 1, ја 1, црева 1.

Потпуност: Бог 1, Исус 2.

Предметна особина у пренесеном значењу: чист 1.

Синоними: правичан 4, правдољубив 2.

Истина: истина 17.

Истинитост: истинитост 15.

Правда: правда 9.

Фразеолошки речник

Понашање: Правити се праведним Јосипом,

Свакодневне животне ситуације: Спавати сном праведника

Анализа глаголских конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине:

Друштвене појаве: политика не познаје праведност 1, унија треба да уложи додатни притисак на хрватско правосуђе да би остварили објективност и праведност 1, прилика да упознамо и преиспитамо себе, наш закон, праведност суђења 1, министарка финансија је такође имала приговор и на праведност уредбе 1, изгледало је као да и сама праведност може живети с оне стране жмиркавог курсора 1, уметност чува праведност 1, како би се коначно зацарио мир и праведност међу свим људима 1, подизање праведности и квалитета образовања 1, изградити привреду која се темељи на "праведности" 1, да успостави нову етапу у односима са државама са подручја бивше Југославије, темељене на праведности и европској перспективи 1, осјећали смо да су правда и праведност на њиховој страни 1, Та праведност подразумева с друге стране и солидарност 1, да се с друге стране повећа праведност наплатен1, , ово међународно истраживање, поред квалитета образовања, у којем се баш нисмо прославили, мери и његову праведност 1, социјална тржишна привреда и праведност захтевају да се и законским мерама обезбеди 1.

Избегавање праведности: изразио сумњу у праведност суђења 1, у праведност и милосрђе државе више не верује 1, Омаловажена је праведност у друштву 1, не верује у њихову објективност и праведност 1, имамо пуно разлога да сумњамо у праведност правосудних институција 1, Да ли сенку на праведност Хашког суда баца и књига Карле дел Понте “Лов” 1, сумња у праведност изборне кампање 1, истиче се сумња у праведност пројекта бесплатних уџбеника 1.

Тежња ка праведности: верујући у Вашу праведност и непристрасност 1, Грађани наше земље верују у праведност 1, За праведност и непристрасност међународне заједнице морамо упорно да се залажемо 1, верују у његову невиност и праведност 1, Ја сам још у детињству поверовао у прогрес... разборитост и праведност 1, да бранимо праведност 1, осим праведности за коју се залажем 1, унапређење квалитета и праведности образовања 1, треба радити на јачању безбедности и праведности у школи 1, Хоћете се и даље борити за доказивање праведности Срба 1, Делегације СПЦ и Католичке цркве су се такође заложиле за "праведност и мир међу народима 1, верујемо у праведност палестинске борбе 1, за потребу успостављања праведности према нашим сународницима 1, са циљем утврђивања њихове истинитости, успостављања праведности према жртвама злочина 1, Мислим да сам био једини Србин који је веровао у праведност суда у Хагу 1, уколико успоставимо праведност, тиме служимо и интересима мира 1, теже праведности а не политичкој прагматичности 1, Савет Европе и ЕУ подстичу на праведност 1, верује у праведност суда 1.

Вербални/писани исказ: о чијој се вештини и праведности се говорило 1, Пресуда „Шкорпионима" је поново отворила полемику о висини казне, о праведности 1, о условима поступка и о праведности није написан ниједан документ 1.

Емоције: хоћу само праведност 1.

Резултат: нити постићи ефикасност и праведност у поступању 1, да би њихова праведност заблистала вечном светлошћу 1, уверен сам да ће победити праведност 1, гарантовати земљи благостање, праведност и слободу 1, Нисам сигуран да ће памет и праведност превагнути 1, подстиче на праведност 1, без допуњене судске мреже није могуће извршити интеграцију реизабраних судија и тужилаца, нити постићи ефикасност и праведност у поступању 1, зрачили су светлошћу и праведношћу 1,

Очекују се позитивна атмосфера и клима на послу, прихваћеност од стране колега и праведност у радној средини 1, Србија од ЕУ очекује праведност 1, обичним грађанима, који су хвалили праведност изборног система 1, Овим законом желимо постићи већу праведност при обрачуна пензија 1, ми смо убеђени у праведност наше борбе 1, њихов програм доноси већу праведност 1.

Понашање: Пазите да праведност своју не вршите пред људима, да вас они не виде 1, заклињу на вечност и праведност поделе 1, у крвопролићу гледао праведност 1, како би се, макар и привидно, показала праведност Хашког трибунала 1, Хашкин трибунал "није показао ни праведност ни ефикасност" 1, Бог вам наређује праведност 1, Ми морамо да испоштујемо ту врсту праведности 1, сви њени чланови научени да поштују људе, доброту и праведност 1, треба да покажу праведност и љубав према сваком човеку 1, глуми доброту и праведност 1, немојте да погрешите против праведности 1, отац ће ти урачунати у праведност 1, И старо и младо овде ликује због праведности пресуде 1, када та некомпетентна власт нас награђује спремни смо да јој признамо и праведност и промишљеност 1, трибунал треба да покаже праведност 1, чланови научени да поштују Људе, доброту и праведност 1, Мора да се прошири како би демонстрирала праведност у доношењу одлука 1.

Анализа именичких конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине:

Друштвене појаве: принцип праведности 12, праведност суђења 7, праведност борбе 5, праведности образовања 5, начела праведности 3, вера у праведност 3, праведност Хашког трибунала 2, питање праведности 2, праведност суда 2, идеја праведности 2, захтеви за праведност 2, праведност уредбе 1, „праведност“ домовинског рата 1, праведност судског процеса 1, праведност наше ствари 1, праведност судства 1, праведност калкулације 1, симбол праведности 1, праведности у политици 1, схватање праведности 1, да свет изађе на пропланке праведности 1, религија једнакости и праведности 1, врсту праведности 1, праведност социјалних пензија 1, гласник праведности 1, праведности функционисања правне државе у Србији 1, праведност наплате путем наплатних рампи 1, праведно друштво 1, друштво праведности 1, праведности пореског система 1, праведност жирија 1,

праведност нашег образовног система 1, идеал праведности 1, мера за праведност 1, праведност изборног система 1, праведност досадашњих изручења 1, проблем праведности 1, јавност је срж праведности 1, наш образовни систем постао праведнији 1, праведност циљева 1, са становишта праведности развоја града 1, привид праведности породици Стамболић 1, врхунац праведности 1, праведности пресуде 1, праведност наплате 1, смисао за праведност 1, праведност рада државне администрације 1, праведност изборне кампање 1, норма за праведност 1, праведност пројекта бесплатних уџбеника 1, праведност државе и њених институција 1, праведности решења 1, мистерије праведности 1.

Понашање: осећање праведности 4, осећај за праведност 4, осећај праведности 1, осећање за праведност 1.

Свакодневне животне ситуације: праведност поделе 1, узор праведности 1, праведност у радној средини 1, поимање праведности 1, оличење праведности 1.

Праведност у називима: транспарент "Синдикати за праведност" 1, партија «Право и праведност» 1, партија "Закон и праведност" 1, опозициона странка «Право и праведност» 1.

Тежња ка праведности: борба за праведност 2.

Анализа придевских конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине:

Вечност, непроменљивост: апсолутне праведности 1, о небеској Праведности 1.

Друштвене групе и појединци: људску праведност 1, спортском праведношћу 1, хришћанске праведности 1, „медицинску праведност“ 1.

Друштвене појаве: социјалну праведност 7, друштвене праведности 2.

Једноставност: елементарне праведности 2.

Карактер: растегљиве “праведности” 1, строгој праведности 1, интерне праведности 1, нова праведност 1, врста праведности 1, очовечујућој праведности 1, психопомереној праведности 1.

Потпуност: пуне праведности 1.

Предметна особина у пренесеном значењу:

Свакодневне животне ситуације: некаква праведност 1.

Узвишеност: високу праведност 1.

Праведност у називима: представници Фонда „социјална праведност“ 1.

Градација: већу праведност 2.

Анализа устаљених конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине:

Понашање: полагати наду у људску праведност 1.

Анализа метафоричких конструкција је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине:

Друштвене појаве: ставити тачку на праведност 1, лутрија праведности 1, инфлација праведности 1.

Анализа блиских појмова је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине:

Друштвене појаве: ефикасност 7, једнакост 4, право 2, закон 2, вера 1, основна права 1, независност 3, благостање 1, законитост 1, братство 1, владавина права 1, равноправност 1, солидарност 5, жеља за правом 1, идеал добра 1, идеал мира 1, легалност 1, принцип демократије 1, социјална тржишна привреда 1, рационалност 1.

Понашање: доброта 5, исправност 3, непристрасност 3, невиност 3, одговорност 3, хуманост 2, поштовање 2, благост 2, поштење 2, морал 2, честитост 2, храброст 2, разборитост 1, опроштај 1, милосрђе 1, коректност 1, марљиво истраживање 1, етичност 1, истинољубивост 1, непоткупљивост 1, мера за правилност 1, принципијелност 1, промишљеност 1, упорност 1, племенитост 1, искреност 1, мудрост 1, одважност 1, умереност 1, саосећајност 1, хуманизам 1.

Поређење: мир 5, љубав 5, слобода 3, хармонија 1, разум 1, рад 1, вештина 1, будућност 1, људи 1.

Свакодневне животне ситуације: објективност 2, безбедност 2, реалност 1, живот 1, испуњавање обећања 1, позитивна атмосфера и клима на послу 1, прихваћеност 1.

Уметнички контекст: поезија 1, уметност 1.

Узвишеност: вечност 1, духовност 1, светост 1, величина 1, Бог 1, трансцендентност 1.

Истина: истина 3, изношење истине 1, тражење истине 1.

Правда: правда 11.

Истинитост: истинитост 1.

Анализа удаљених појмова је показала да се могу издвојити следеће когнитивне особине:

Прави антоними: неправедност 1.

Друштвене појаве: неправда 1, привилегије 1.

Понашање: насиље 1.

Поређење: рат 1.

3. Макроструктура концепта *праведност*

Иконични садржај

Перцептивна слика (0 – 0%)

Когнитивна слика (29 – 3,28%)

Друштвене појаве ГК: изгледало је као да и сама праведност може живети с оне стране жмиркавог курсора 1. **ИК:** врхунац праведности 1. **МК:** ставити тачку на праведност 1, лутрија праведности 1, инфлација праведности 1.

Избегавање праведности ГК: сенку на праведност Хашког суда баца и књига Карле дел Понте “Лов” 1.

Резултат ГК: зрачили су светошћу и праведношћу 1.

Вечност, непроменљивост ПК: о небеској Праведности 1.

Карактер ПК: растегљиве “праведности” 1, очовечујућој праведности 1, психопомереној праведности 1. **АР:** прав 2.

Узвишеност ПК: високу праведност 1.

Потпуност АР: Бог 1, Исус 2.

Предметна особина у пренесеном значењу АР: чист 1.

Поређење АР: вага 4, чекић 3, бело одело 1, црева 1.

Понашање ФР: Правити се праведним Јосипом 1.

Свакодневне животне ситуације ФР: Спавати сном праведника 1.

Информациони садржај (669 – 75,76%)

Друштвене појаве **АР:** суд 65, поштен судија 57, адвокат 4, судство 2, закон 2. **УП:** неправда 1, привилегије 1. **ГК:** политика не познаје праведност 1, унија треба да уложи додатни притисак на хрватско правосуђе да би остварили објективност и праведност 1, прилика да упознамо и преиспитамо себе, наш закон, праведност суђења 1, министарка финансија је такође имала приговор и на праведност уредбе 1, уметност чува праведност 1, како би се коначно зацарио мир и праведност међу свим људима 1, подизање праведности и квалитета образовања 1, изградити привреду која се темељи на "праведности" 1, да успостави нову етапу у односима са државама са подручја бивше Југославије, темељене на праведности и европској перспективи 1, осјећали смо да су правда и праведност на њиховој страни 1, Та праведност подразумева с друге стране и солидарност 1, да се с друге стране повећа праведност наплате 1, ово међународно истраживање, поред квалитета образовања, у којем се баш нисмо прославили, мери и његову праведност 1, социјална тржишна привреда и праведност захтевају 1. **ИК:** принцип праведности 12, праведност суђења 7, праведност борбе 5, праведности образовања 5, начела праведности 3, вера у праведност 3, праведност Хашког трибунала 2, питање праведности 2, праведност суда 2, идеја праведности 2, захтеви за праведност 2, праведност уредбе 1, „праведност“ домовинског рата 1, праведност судског процеса 1, праведност наше ствари 1, праведност судства 1, праведност калкулације 1, симбол праведности 1, праведности у политици 1, схватање праведности 1, да свет изађе на пропланке праведности 1, религија једнакости и праведности 1, врсту праведности 1, праведност социјалних пензија 1, гласник праведности 1, праведности функционисања правне државе у Србији 1, праведност наплате путем наплатних рампи 1, праведно друштво 1, друштво праведности 1, праведности пореског система 1, праведност жирија 1, праведност нашег образовног система 1, идеал праведности 1, мера за праведност 1, праведност изборног система 1, праведност досадашњих изручења 1, проблем праведности 1, јавност је срж праведности 1, наш образовни систем постао праведнији 1, праведност циљева 1, са становишта праведности развоја града 1, привид праведности породици Стамболић 1,

праведности пресуде 1, праведност наплате 1, смисао за праведност 1, праведност рада државне администрације 1, праведност изборне кампање 1, норма за праведност 1, праведност пројекта бесплатних уџбеника 1, праведност државе и њених институција 1, праведности решења 1, мистерије праведности 1. **ПК:** социјалну праведност 7, друштвене праведности 2. **БП:** ефикасност 7, једнакост 4, право 2, закон 2, вера 1, основна права 1, независност 3, благостање 1, законитост 1, братство 1, владавина права 1, равноправност 1, солидарност 5, жеља за правом 1, идеал добра 1, идеал мира 1, легалност 1, принцип демократије 1, социјална тржишна привреда 1, рационалност 1.

Понашање АР: добар 49, искрен 42, исправан 24, честит 10, частан 9, поштење 8, истинољубив 3, коректан 3, моралан 3. **УП:** насиље 1. **ГК:** Пазите да праведност своју не вршите пред људима, да вас они не виде 1, закљичу на вечност и праведност поделе 1, у крвопролићу гледао праведност 1, како би се, макар и привидно, показала праведност Хашког трибунала 1, Хашки трибунал "није показао ни праведност ни ефикасност" 1, Бог вам наређује праведност 1, Ми морамо да испоштујемо ту врсту праведности 1, сви њени чланови научени да поштују људе, доброту и праведност 1, треба да покажу праведност и љубав према сваком човеку 1, глуми доброту и праведност 1, немојте да погрешите против праведности 1, отац ће ти урачунати у праведност 1, и старо и младо овде ликује због праведности пресуде 1, када та некомпетентна власт нас награђује спремни смо да јој признамо и праведност и промишљеност 1, трибунал треба да покаже праведност 1, чланови научени да поштују људе, доброту и праведност 1, мора да се прошири како би демонстрирала праведност у доношењу одлука 1. **ИК:** осећање праведности 4, осећај за праведност 4, осећај праведности 1, осећање за праведност 1. **БП:** доброта 5, исправност 3, непристрасност 3, невиност 3, одговорност 3, хуманост 2, поштовање 2, благост 2, поштење 2, морал 2, честитост 2, храброст 2, разборитост 1, опроштај 1, милосрђе 1, коректност 1, марљиво истраживање 1, етичност 1, истинољубивост 1, непоткупљивост 1, мера за правилност 1, принципијелност 1, промишљеност 1, упорност 1, племенитост 1, искреност 1, мудрост 1, одважност 1, умереност 1, саосећајност 1, хуманизам 1. **УК:** полагати наду у људску праведност 1.

Поређење AP: човек 59, пријатељ 4, професор 4, нико 3, правник 3, владар 3, живот 3, будала 2, доброта 2, друг 2, фер 2, мир 2, морал 2, одлука 2, однос 2, ОК 2, поступак 2, ја 1.

УП: рат 1. **БП:** мир 5, љубав 5, слобода 3, хармонија 1, разум 1, рад 1, вештина 1, будућност 1, људи 1.

Тежња ка праведности ГК: верујући у Вашу праведност и непристрасност 1, грађани наше земље верују у праведност 1, за праведност и непристрасност међународне заједнице морамо упорно да се залажемо 1, верују у његову невиност и праведност 1, ја сам још у детињству поверовао у прогрес, разборитост и праведност 1, да бранимо праведност 1, осим праведности за коју се залажем 1, унапређење квалитета и праведности образовања 1, треба радити на јачању безбедности и праведности у школи 1, борити се за доказивање праведности Срба 1, Делегације СПЦ и Католичке цркве су се такође заложиле за праведност и мир међу народима 1, верујемо у праведност палестинске борбе 1, за потребу успостављања праведности према нашим сународницима 1, са циљем утврђивања њихове истинитости, успостављања праведности према жртвама злочина 1, мислим да сам био једини Србин који је веровао у праведност суда у Хагу 1, уколико успоставимо праведност, тиме служимо и интересима мира 1, теже праведности а не политичкој прагматичности 1, Савет Европе и ЕУ подстичу на праведност 1, верује у праведност суда 1. **ИК :** борба за праведност 2.

Свакодневне животне ситуације ИК: праведност поделе 1, узор праведности 1, праведност у радној средини 1, поимање праведности 1, оличење праведности 1. **ПК:** некаква праведност 1. **БП:** објективност 2, безбедност 2, реалност 1, живот 1, испуњавање обећања 1, позитивна атмосфера и клима на послу 1, прихваћеност 1.

Праведност у називима ИК: транспарент "Синдикати за праведност" 1, партија «Право и праведност» 1, партија "Закон и праведност" 1, опозициона странка «Право и праведност» 1. **ПК:** представници Фонда „социјална праведност“ 1.

Интерпретационо поље (185 – 20,95%)

Зона оцене (163 – 88,11%)

Антоними АР: неправедан 27, неправда 2. **УП:** неправедност 1.

Синоними АР: правичан 4, правдољубив 2.

Избегавање праведности ГК: изразио сумњу у праведност суђења 1.

Избегавање праведности ГК: омаловажена је праведност у друштву 1, имамо пуно разлога да сумњамо у праведност правосудних институција 1, сумња у праведност изборне кампање 1, истиче се сумња у праведност пројекта бесплатних уџбеника 1.

Резултат ГК: обичним грађанима, који су хвалили праведност изборног система 1, ми смо убеђени у праведност наше борбе 1.

Вечност, непроменљивост ПК: апсолутне праведности 1.

Једноставност ПК: елементарне праведности 2.

Потпуност ПК: пуне праведности 1.

Узвишеност БП: вечност 1, духовност 1, светост 1, величина 1, Бог 1, трансцендентност 1.

Уметнички контекст БП: поезија 1, уметност 1.

Карактер АР: паметан 5, mudar 4, реалан 4, добродушан 2, фин 2, глуп 2, јак 2, лажан 2, наиван 2, објективан 2, прави 2, исправан 2, човечност 1, добричина 1, једнакост 1, чистота 1. **ПК:** строгој праведности 1, интерне праведности 1, нова праведност 1.

Градација ПК: већу праведност 2.

Истина АР : истина 17. **БП:** истина 3, изношење истине 1, тражење истине 1.

Правда АР : правда 9. **БП:** правда 11.

Истинитост АР: истинитост 15. **БП:** истинитост 1.

Одсуство АР: реткост 7, релативно 2, не постоји 1.

Енциклопедијска зона (0 – 0%)

Регулативна зона (6 – 3,24%)

Избегавање праведности ГК: у праведност и милосрђе државе више не верује 1, не верује у њихову објективност и праведност 1.

Друштвене групе и појединци ПК: људску праведност 1, спортском праведношћу 1, хришћанске праведности 1, „медицинску праведност“ 1.

Утилитарна зона (12 – 6,49%)

Вербални/писани исказ ГК: о условима поступка и о праведности није написан ниједан документ 1.

Резултат ГК: постићи ефикасност и праведност у поступању 1, да би њихова праведност заблистала вечном светлошћу 1, гарантовати земљи благостање, праведност и слободу 1, уверен сам да ће победити праведност 1, нисам сигуран да ће памет и праведност превагнути 1, подстиче на праведност 1, постићи ефикасност и праведност у поступању 1, праведност у радној средини 1, Србија од ЕУ очекује праведност 1, Овим законом желимо постићи већу праведност при обрачуна пензија 1, њихов програм доноси већу праведност 1.

Социјално-културна зона (4 – 2, 16%)

Вербални/писани исказ ГК: о чијој се вештини и праведности се говорило 1, Пресуда „Шкорпионима" је поново отворила полемику о висини казне, о праведности 1,

Емоције ГК : хоћу само праведност 1.

Карактер ПК: врста праведности 1.

Паремиолошка зона (0 – 0%)

4. Категоријална структура концепта *праведност*

Друштвене појаве (283)

АР: суд 65, поштен судија 57, адвокат 4, судство 2, закон 2. **УП:** неправда 1, привилегије 1. **ГК:** политика не познаје праведност 1, унија треба да уложи додатни притисак на хрватско правосуђе да би остварили објективност и праведност 1, прилика да упознамо и преиспитамо себе, наш закон, праведност суђења 1, министарка финансија је такође имала приговор и на праведност уредбе 1, изгледало је као да и сама праведност може живети с оне стране жмиркавог курсора 1, уметност чува праведност 1, како би се коначно зацарио мир и праведност међу свим људима 1, подизање праведности и квалитета образовања 1, изградити привреду која

се темељи на "праведности" 1, да успостави нову етапу у односима са државама са подручја бивше Југославије, темељене на праведности и европској перспективи 1, осјећали смо да су правда и праведност на њиховој страни 1, Та праведност подразумева с друге стране и солидарност 1, да се с друге стране повећа праведност наплатен¹, ово међународно истраживање, поред квалитета образовања, у којем се баш нисмо прославили, мери и његову праведност 1, социјална тржишна привреда и праведност захтевају да се и законским мерама обезбеди 1. **ИК:** принцип праведности 12, праведност суђења 7, праведност борбе 5, праведности образовања 5, начела праведности 3, вера у праведност 3, праведност Хашког трибунала 2, питање праведности 2, праведност суда 2, идеја праведности 2, захтеви за праведност 2, праведност уредбе 1, „праведност“ домовинског рата 1, праведност судског процеса 1, праведност наше ствари 1, праведност судства 1, праведност калкулације 1, симбол праведности 1, праведности у политици 1, схватање праведности 1, да свет изађе на пропланке праведности 1, религија једнакости и праведности 1, врсту праведности 1, праведност социјалних пензија 1, гласник праведности 1, праведности функционисања правне државе у Србији 1, праведност наплате путем наплатних рампи 1, праведно друштво 1, друштво праведности 1, праведности пореског система 1, праведност жирија 1, праведност нашег образовног система 1, идеал праведности 1, мера за праведност 1, праведност изборног система 1, праведност досадашњих изручења 1, проблем праведности 1, јавност је срж праведности 1, наш образовни систем постао праведнији 1, праведност циљева 1, са становишта праведности развоја града 1, привид праведности породици Стамболић 1, врхунац праведности 1, праведности пресуде 1, праведност наплате 1, смисао за праведност 1, праведност рада државне администрације 1, праведност изборне кампање 1, норма за праведност 1, праведност пројекта бесплатних уџбеника 1, праведност државе и њених институција 1, праведности решења 1, мистерије праведности 1. **МК:** ставити тачку на праведност 1, лутрија праведности 1, инфлација праведности 1. **ПК:** социјалну праведност 7, друштвене праведности 2. **БП:** ефикасност 7, једнакост 4, право 2, закон 2, вера 1, основна права 1, независност 3, благостање 1, законитост 1, братство 1, владавина права 1,

равноправност 1, солидарност 5, жеља за правом 1, идеал добра 1, идеал мира 1, легалност 1, принцип демократије 1, социјална тржишна привреда 1, рационалност 1.

Понашање (231)

АР: добар 49, искрен 42, исправан 24, честит 10, частан 9, поштење 8, истинољубив 3, коректан 3, моралан 3. **ФР:** Правити се праведним Јосипом 1. **УП:** насиље 1. **ГК:** Пазите да праведност своју не вршите пред људима, да вас они не виде 1, заклињу на вечност и праведност поделе 1, у крвопролићу гледао праведност 1, како би се, макар и привидно, показала праведност Хашког трибунала 1, Хашкин трибунал "није показао ни праведност ни ефикасност" 1, Бог вам наређује праведност 1, Ми морамо да испоштујемо ту врсту праведности 1, сви њени чланови научени да поштују људе, доброту и праведност 1, треба да покажу праведност и љубав према сваком човеку 1, глуми доброту и праведност 1, немојте да погрешите против праведности 1, отац ће ти урачунати у праведност 1, И старо и младо овде ликује због праведности пресуде 1, када та некомпетентна власт нас награђује спремни смо да јој признамо и праведност и промишљеност 1, трибунал треба да покаже праведност 1, чланови научени да поштују Људе, доброту и праведност 1, Мора да се прошири како би демонстрирала праведност у доношењу одлука 1. **ИК:** осећање праведности 4, осећај за праведност 4, осећај праведности 1, осећање за праведност 1. **БП:** доброта 5, исправност 3, непристрасност 3, невиност 3, одговорност 3, хуманост 2, поштовање 2, благост 2, поштење 2, морал 2, честитост 2, храброст 2, разборитост 1, опроштај 1, милосрђе 1, коректност 1, марљиво истраживање 1, етичност 1, истинољубивост 1, непоткупљивост 1, мера за правилност 1, принципијелност 1, промишљеност 1, упорност 1, племенитост 1, искреност 1, мудрост 1, одважност 1, умереност 1, саосећајност 1, хуманизам 1. **УК:** полагати наду у људску праведност 1.

Поређење (129)

АР : човек 59, пријатељ 4, професор 4, вага 4, чекић 3, нико 3, правник 3, владар 3, живот 3, будала 2, доброта 2, друг 2, фер 2, мир 2, морал 2, одлука 2, однос 2, ОК 2, поступак 2, бело одело 1, ја 1, црева 1. **УП:** рат 1. **БП:** мир 5, љубав 5, слобода 3, хармонија 1, разум 1, рад 1, вештина 1, будућност 1, људи 1.

Карактер (44)

АР: паметан 5, мудар 4, реалан 4, добродушан 2, фин 2, глуп 2, јак 2, лажан 2, наиван 2, објективан 2, прав 2, прави 2, исправан 2, човечност 1, добричина 1, једнакост 1, чистота 1. **ПК:** растегљиве “праведности” 1, строгој праведности 1, интерне праведности 1, нова праведност 1, врста праведности 1, очовечујућој праведности 1, психопомереној праведности 1.

Антоними (30)

АР: неправедан 27, неправда 2. **УП:** неправедност 1.

Истина (22)

АР: истина 17. **БП:** истина 3, изношење истине 1, тражење истине 1.

Тежња ка праведности (21)

ГК: верујући у Вашу праведност и непристрасност 1, Грађани наше земље верују у праведност 1, За праведност и непристрасност међународне заједнице морамо упорно да се залажемо 1, верују у његову невиност и праведност 1, Ја сам још у детињству поверовао у прогрес... разборитост и праведност 1, да бранимо праведност 1, осим праведности за коју се залажем 1, унапређење квалитета и праведности образовања 1, треба радити на јачању безбедности и праведности у школи 1, Хоћете ли се и даље борити за доказивање праведности Срба 1, Делегације СПЦ и Католичке цркве су се такође заложиле за "праведност и мир међу народима 1, верујемо у праведност палестинске борбе 1, за потребу успостављања праведности према нашим сународницима 1, са циљем утврђивања њихове истинитости, успостављања праведности према жртвама злочина 1, Мислим да сам био једини Србин који је веровао у праведност суда у Хагу 1, уколико успоставимо праведност, тиме служимо и интересима мира 1, теже праведности а не политичкој прагматичности 1, Савет Европе и ЕУ подстичу на праведност 1, верује у праведност суда 1. **ИК** : борба за праведност 2.

Правда (20)

АР: правда 9. **БП:** правда 11.

Истинитост (16)

АР: истинитост 15. **БП:** истинитост 1.

Свакодневне животне ситуације (16)

ФР: Спавати сном праведника 1. **ИК:** праведност поделе 1, узор праведности 1, праведност у радној средини 1, поимање праведности 1, оличење праведности 1. **ПК:** некаква праведност 1. **БП:** објективност 2, безбедност 2, реалност 1, живот 1, испуњавање обећања 1, позитивна атмосфера и клима на послу 1, прихваћеност 1.

Резултат (14)

ГК: нити постићи ефикасност и праведност у поступању 1, да би њихова праведност заблистала вечном светлошћу 1, уверен сам да ће победити праведност 1, гарантовати земљи благостање, праведност и слободу 1, Нисам сигуран да ће памет и праведност превагнути 1, подстиче на праведност 1, без допуњене судске мреже није могуће извршити интеграцију реизабраних судија и тужилаца, нити постићи ефикасност и праведност у поступању 1, зрачили су светлошћу и праведношћу 1, Очекују се позитивна атмосфера и клима на послу, прихваћеност од стране колега и праведност у радној средини 1, Србија од ЕУ очекује праведност 1, обичним грађанима, који су хвалили праведност изборног система 1, Овим законом желимо постићи већу праведност при обрачуна пензија 1, ми смо убеђени у праведност наше борбе 1, њихов програм доноси већу праведност 1.

Одсуство (10)

АР: реткост 7, релативно 2, не постоји 1.

Избегавање праведности (8)

ГК: изразио сумњу у праведност суђења 1, у праведност и милосрђе државе више не верује 1, Омаловажена је праведност у друштву 1, не верује у њихову објективност и праведност 1, имамо пуно разлога да сумњамо у праведност правосудних институција 1, Да ли сенку на праведност Хашког суда баца и књига Карле дел Понте “Лов” 1, сумња у праведност изборне кампање 1, истиче се сумња у праведност пројекта бесплатних уџбеника 1.

Узвишеност (7)

ПК: високу праведност 1. **БП:** вечност 1, духовност 1, светост 1, величина 1, Бог 1, трансцендентност 1.

Синоними (6)

АР: правичан 4, правдољубив 2.

Праведност у називима (5)

ИК: транспарент "Синдикати за праведност" 1, партија «Право и праведност» 1, партија "Закон и праведност" 1, опозициона странка «Право и праведност» 1. **ПК:** представници Фонда „социјална праведност“ 1.

Друштвене групе и појединци (4)

ПК: људску праведност 1, спортском праведношћу 1, хришћанске праведности 1, „медицинску праведност“ 1.

Потпуност (4)

АР: Бог 1, Исус 2. **ПК:** пуне праведности 1.

Вербални/писани исказ (3)

ГК: о чијој се вештини и праведности се говорило 1, Пресуда „Шкорпионима" је поново отворила полемику о висини казне, о праведности 1, о условима поступка и о праведности није написан ниједан документ 1.

Вечност, непроменљивост (2)

ПК: апсолутне праведности 1, о небеској Праведности 1.

Једноставност (2)

ПК: елементарне праведности 2.

Градација (2)

ПК: већу праведност 2.

Уметнички контекст (2)

БП: поезија 1, уметност 1.

Емоције (1)

ГК : хоћу само праведност 1.

Предметна особина у пренесеном значењу (1)

АР: чист 1.

5. Структура концепта *праведност*

Језгро концепта

Друштвене појаве (283)

АР: суд 65, поштен судија 57, адвокат 4, судство 2, закон 2. **УП:** неправда 1, привилегије 1. **ГК:** политика не познаје праведност 1, унија треба да уложи додатни

притисак на хрватско правосуђе да би остварили објективност и праведност 1, прилика да упознамо и преиспитамо себе, наш закон, праведност суђења 1, министарка финансија је такође имала приговор и на праведност уредбе 1, изгледало је као да и сама праведност може живети с оне стране жмиркавог курсора 1, уметност чува праведност 1, како би се коначно зацарио мир и праведност међу свим људима 1, подизање праведности и квалитета образовања 1, изградити привреду која се темељи на "праведности" 1, да успостави нову етапу у односима са државама са подручја бивше Југославије, темељене на праведности и европској перспективи 1, осјећали смо да су правда и праведност на њиховој страни 1, Та праведност подразумева с друге стране и солидарност 1, да се с друге стране повећа праведност наплатен1, ово међународно истраживање, поред квалитета образовања, у којем се баш нисмо прославили, мери и његову праведност 1, социјална тржишна привреда и праведност захтевају да се и законским мерама обезбеди 1. **ИК:** принцип праведности 12, праведност суђења 7, праведност борбе 5, праведности образовања 5, начела праведности 3, вера у праведност 3, праведност Хашког трибунала 2, питање праведности 2, праведност суда 2, идеја праведности 2, захтеви за праведност 2, праведност уредбе 1, „праведност“ домовинског рата 1, праведност судског процеса 1, праведност наше ствари 1, праведност судства 1, праведност калкулације 1, симбол праведности 1, праведности у политици 1, схватање праведности 1, да свет изађе на пропланке праведности 1, религија једнакости и праведности 1, врсту праведности 1, праведност социјалних пензија 1, гласник праведности 1, праведности функционисања правне државе у Србији 1, праведност наплате путем наплатних рампи 1, праведно друштво 1, друштво праведности 1, праведности пореског система 1, праведност жирија 1, праведност нашег образовног система 1, идеал праведности 1, мера за праведност 1, праведност изборног система 1, праведност досадашњих изручења 1, проблем праведности 1, јавност је срж праведности 1, наш образовни систем постао праведнији 1, праведност циљева 1, са становишта праведности развоја града 1, привид праведности породици Стамболић 1, врхунац праведности 1, праведности пресуде 1, праведност наплате 1, смисао за праведност 1, праведност рада државне администрације 1, праведност изборне кампање 1, норма за праведност 1, праведност пројекта бесплатних уџбеника 1,

праведност државе и њених институција 1, праведности решења 1, мистерије праведности 1. **МК:** ставити тачку на праведност 1, лутрија праведности 1, инфлација праведности 1. **ПК:** социјалну праведност 7, друштвене праведности 2. **БП:** ефикасност 7, једнакост 4, право 2, закон 2, вера 1, основна права 1, независност 3, благостање 1, законитост 1, братство 1, владавина права 1, равноправност 1, солидарност 5, жеља за правом 1, идеал добра 1, идеал мира 1, легалност 1, принцип демократије 1, социјална тржишна привреда 1, рационалност 1.

Понашање (231)

АР: добар 49, искрен 42, исправан 24, честит 10, частан 9, поштење 8, истинољубив 3, коректан 3, моралан 3. **ФР:** Правити се праведним Јосипом 1. **УП:** насиље 1. **ГК:** Пазите да праведност своју не вршите пред људима, да вас они не виде 1, заклинџу на вечност и праведност поделе 1, у крвопролићу гледао праведност 1, како би се, макар и привидно, показала праведност Хашког трибунала 1, Хашкин трибунал "није показао ни праведност ни ефикасност" 1, Бог вам наређује праведност 1, Ми морамо да испоштујемо ту врсту праведности 1, сви њени чланови научени да поштују људе, доброту и праведност 1, треба да покажу праведност и љубав према сваком човеку 1, глуми доброту и праведност 1, немојте да погрешите против праведности 1, отац ће ти урачунати у праведност 1, И старо и младо овде ликује због праведности пресуде 1, када та некомпетентна власт нас награђује спремни смо да јој признамо и праведност и промишљеност 1, трибунал треба да покаже праведност 1, чланови научени да поштују Људе, доброту и праведност 1, Мора да се прошири како би демонстрирала праведност у доношењу одлука 1. **ИК:** осећање праведности 4, осећај за праведност 4, осећај праведности 1, осећање за праведност 1. **БП:** доброта 5, исправност 3, непристрасност 3, невиност 3, одговорност 3, хуманост 2, поштовање 2, благост 2, поштење 2, морал 2, честитост 2, храброст 2, разборитост 1, опроштај 1, милосрђе 1, коректност 1, марљиво истраживање 1, етичност 1, истинољубивост 1, непоткупљивост 1, мера за правилност 1, принципијелност 1, промишљеност 1, упорност 1, племенитост 1, искреност 1, мудрост 1, одважност 1, умереност 1, саосећајност 1, хуманизам 1. **УК:** полагати наду у људску праведност 1.

Ближа периферија

Поређење (129)

АР : човек 59, пријатељ 4, професор 4, вага 4, чекић 3, нико 3, правник 3, владар 3, живот 3, будала 2, доброта 2, друг 2, фер 2, мир 2, морал 2, одлука 2, однос 2, ОК 2, поступак 2, бело одело 1, ја 1, црева 1. **УП:** рат 1. **БП:** мир 5, љубав 5, слобода 3, хармонија 1, разум 1, рад 1, вештина 1, будућност 1, људи 1.

Даља периферија

Карактер (44)

АР: паметан 5, мудар 4, реалан 4, добродушан 2, фин 2, глуп 2, јак 2, лажан 2, наиван 2, објективан 2, прав 2, прави 2, исправан 2, човечност 1, добричина 1, једнакост 1, чистота 1. **ПК:** растегљиве “праведности” 1, строгој праведности 1, интерне праведности 1, нова праведност 1, врста праведности 1, очовечујућој праведности 1, психопомереној праведности 1.

Антоними (30)

АР: неправедан 27, неправда 2. **УП:** неправедност 1.

Најудаљенија периферија

Истина (22)

АР: истина 17. **БП:** истина 3, изношење истине 1, тражење истине 1.

Тежња ка праведности (21)

ГК: верујући у Вашу праведност и непристрасност 1, Грађани наше земље верују у праведност 1, За праведност и непристрасност међународне заједнице морамо упорно да се залажемо 1, верују у његову невиност и праведност 1, Ја сам још у детињству поверовао у прогрес... разборитост и праведност 1, да бранимо праведност 1, осим праведности за коју се залажем 1, унапређење квалитета и праведности образовања 1, треба радити на јачању безбедности и праведности у школи 1, Хоћете ли се и даље борити за доказивање праведности Срба 1, Делегације СПЦ и Католичке цркве су се такође заложиле за "праведност и мир међу народима 1, верујемо у праведност палестинске борбе 1, за потребу успостављања праведности према нашим сународницима 1, са циљем утврђивања њихове истинитости,

успостављања праведности према жртвама злочина 1, Мислим да сам био једини Србин који је веровао у праведност суда у Хагу 1, уколико успоставимо праведност, тиме служимо и интересима мира 1, теже праведности а не политичкој прагматичности 1, Савет Европе и ЕУ подстичу на праведност 1, верује у праведност суда 1. **ИК** : борба за праведност 2.

Правда (20)

АР: правда 9. **БП**: правда 11.

Истинитост (16)

АР: истинитост 15. **БП**: истинитост 1.

Свакодневне животне ситуације (16)

ФР: Спавати сном праведника 1. **ИК**: праведност поделе 1, узор праведности 1, праведност у радној средини 1, поимање праведности 1, оличење праведности 1. **ПК**: некаква праведност 1. **БП**: објективност 2, безбедност 2, реалност 1, живот 1, испуњавање обећања 1, позитивна атмосфера и клима на послу 1, прихваћеност 1.

Резултат (14)

ГК: нити постићи ефикасност и праведност у поступању 1, да би њихова праведност заблистала вечном светлошћу 1, уверен сам да ће победити праведност 1, гарантовати земљи благостање, праведност и слободу 1, Нисам сигуран да ће памет и праведност превагнути 1, подстиче на праведност 1, без допуњене судске мреже није могуће извршити интеграцију реизабраних судија и тужилаца, нити постићи ефикасност и праведност у поступању 1, зрачили су светлошћу и праведношћу 1, Очекују се позитивна атмосфера и клима на послу, прихваћеност од стране колега и праведност у радној средини 1, Србија од ЕУ очекује праведност 1, обичним грађанима, који су хвалили праведност изборног система 1, Овим законом желимо постићи већу праведност при обрачуна пензија 1, ми смо убеђени у праведност наше борбе 1, њихов програм доноси већу праведност 1.

Одсуство (10)

АР: реткост 7, релативно 2, не постоји 1.

Избегавање праведности (8)

ГК: изразио сумњу у праведност суђења 1, у праведност и милосрђе државе више не верује 1, Омаловажена је праведност у друштву 1, не верује у њихову објективност и

праведност 1, имамо пуно разлога да сумњамо у праведност правосудних институција 1, Да ли сенку на праведност Хашког суда баца и књига Карле дел Понте “Лов” 1, сумња у праведност изборне кампање 1, истиче се сумња у праведност пројекта бесплатних уџбеника 1.

Узвишеност (7)

ПК: високу праведност 1. **БП:** вечност 1, духовност 1, светост 1, величина 1, Бог 1, трансцендентност 1.

Синоними (6)

АР: правичан 4, правдољубив 2.

Праведност у називима (5)

ИК: транспарент "Синдикати за праведност" 1, партија «Право и праведност» 1, партија "Закон и праведност" 1, опозициона странка «Право и праведност» 1. **ПК:** представници Фонда „социјална праведност“ 1.

Друштвене групе и појединци (4)

ПК: људску праведност 1, спортском праведношћу 1, хришћанске праведности 1, „медицинску праведност“ 1.

Потпуност (4)

АР: Бог 1, Исус 2. **ПК:** пуне праведности 1.

Вербални/писани исказ (3)

ГК: о чијој се вештини и праведности се говорило 1, Пресуда „Шкорпионима" је поново отворила полемику о висини казне, о праведности 1, о условима поступка и о праведности није написан ниједан документ 1.

Вечност, непроменљивост (2)

ПК: апсолутне праведности 1, о небеској Праведности 1.

Једноставност (2)

ПК: елементарне праведности 2.

Градација (2)

ПК: већу праведност 2.

Уметнички контекст (2)

БП: поезија 1, уметност 1.

Емоције (1)

ГК : хоћу само праведност 1.

Предметна особина у пренесеном значењу (1)

АР: чист 1.

6. Закључак

Дескриптивно значење лексеме *праведност*, с једне стране, тесно је повезано са концептом *правда* (прво значење: „који је заснован на правди“), а са друге стране тесно је повезано са појмовима *оправдан*, *невин*, *недужан* и сл.

Макроструктура концепта *праведност* показује нам да је највећи број примера у информационом садржају (75,76%). У интерпретационом пољу је 20,95% примера. Иконични садржај чини когнитивна слика (3,28%), док перцептивна слика у потпуности одсуствује, што је био случај и код других концепата које смо истраживали, обзиром на њихов апстрактни карактер.

Највећа процентуална заступљеност информационог садржаја код концепта *праведност* говори нам да је овај концепт у српском језику највише интерпретиран кроз дефиницију концепта у различитим сферама живота. У овом делу макроструктуре присутне су следеће когнитивне особине: **друштвене појаве, тежња ка праведности, поређење, свакодневне животне ситуације и праведност у називима.**

Интерпретационо поље концепта *праведност* присутно је кроз следеће зоне: најзаступљенија је зона оцене са 88,11%, затим следи утилитарна зона са 6,49%, регулативна зона са 3,24% и социјално-културна зона са 2,16%. Енциклопедијска и паремиолошка зона у интерпретационом пољу концепта *праведност* нису присутне.

Однос зона у интерпретационом пољу нам говори да је концепт *праведност* убедљиво најприсутнији при оцени одређене ситуације или појаве као праведне или неправедне. Утилитарна зона која указује на практичну примену концепта се незнатно издваја у односу на преостале зоне.

У језгру структуре концепта *праведност* су две когнитивне особине: **друштвене појаве** (283) и **понашање** (231). У ближој периферији је само једна особина – **поређење** (129). У даљој периферији српског концепта су две особине: **карактер**

(44) и **антоними** (30). У најудаљенијој периферији концепта су следеће особине: **истина** (22), **тежња ка праведности** (21), **правда** (20), **истинитост** (16), **свакодневне животне ситуације** (16), **резултат** (14), **одсуство** (10), **избегавање праведности** (8), **узвишеност** (7), **синоними** (6), **праведност у називима** (5), **друштвене групе и појединци** (4), **потпуност** (4), **вербални/писани исказ** (3), **вечност/непроменљивост** (2), **једноставност** (2), **градација** (2), **уметнички контекст** (2) и **емоције** (1).

Структура концепта *праведност* нам говори да когнитивне особине **друштвене појаве** и **понашање** представљају најчешћи контекст у којем се језички реализује концепт *праведност*.

ЗАКЉУЧЦИ

1. Руски концепт *правда* и његов српски еквивалент *истина*

Дескриптивно значење лексеме *правда* у руском језику говори нам да је овај појам тесно повезан, с једне стране, са концептом *справедливость*, а са друге стране, са концептом *истина* (у руском значењу). У руској језичкој слици света постоје две врсте *правде*. С једне стране, то је *правда-истина*, нека врста закона и правне категорије која регулише људско понашање, а са друге стране то је *правда-справедливость*, која представља неку врсту моралног убеђења. Концепти *правда* и *истина* у руском језику су веома блиски, у неким контекстима се њихови семантички елементи у потпуности изједначавају.

Дескриптивно значење лексеме *истина* повезује овај појам, с једне стране, са *правдом* (значење „истина као морални принцип“), а са друге стране са појмом *истинитост*.

У оба језика у оквиру макроструктуре концепта *истина/правда* процентуално је најзаступљеније интерпретационо поље. У руском језику у оквиру интерпретационог поља је најзаступљенија паремиолошка зона, док је у српском језику паремиолошка зона на последњем месту.

Информациони садржај концепта *правда* (*истина*) приближно је једнак по заступљености у оба језика.

Иконични садржај је такође приближно изједначен по процентуалној заступљености. У оба језика одсуствује перцептивна слика, па је иконични садржај присутан само кроз когнитивну слику.

Ови подаци нам говоре да је за српску и руску језичку свест, када су у питању концепти *правда/истина*, подједнако карактеристична категоризација објеката и појава са тачке гледишта њихове истинитости тј. неистинитости. Осетно већа процентуална заступљеност социјално-културне зоне у руском језику сведочи о већој присутности концепта *правда* у свакодневном животу, као и на већу актуелност овог концепта у руском културном наслеђу. Ово је и разумљиво с обзиром на чињеницу да концепт *правда* у руском језику припада једном од кључних концепата

руске културе, што не бисмо са сигурношћу могли тврдити за концепт истина у српском језику. О томе сведочи и веома мала заступљеност паремиолошке зоне у српском језику. Са друге стране, већа присутност утилитарне зоне у руском језику, такође иде у корист чињеници коју потврђује и социјално-културна зона, да је концепт правда у руском језику више везан за конкретне животне ситуације. На основу тога можемо да закључимо да је концепт истина у српском језику апстрактнији у односу на концепт правда у руском језику.

У оквиру когнитивне слике концепта у руском и српском језику срећемо готово подједнако заступљену особину **вербална презентација**, која се реализује кроз глаголе-метафоре (у руском: *крыть, резать, рубить, гнать с плеча правду-матку*; у српском: *гудети, скресати, пљунути истину* итд.).

У оба језика је концепт *правда/истина* у оквиру когнитивне слике повезан са очима и лицем (у руском: *глядеть правде в глаза, смотреть правде в лицо*, а у српском: *погледати истини у очи, рећи истину у лице*).

У оквиру когнитивне слике у руском језику се посебно по бројности примера издваја конструкција *правда-матка*. У српском језику немамо примере у којима би се истина изједначавала са таквим или сличним денотатом у оквиру метафоре.

Најчешће предметне особине употребљене у пренесеном значењу у руском језику су *горькая, чистая* и *глаза колет*. У српском језику најфреквентније особине су *чиста, тешка, велика, горка*.

За руски језик је карактеристично „распарчавање“ истине (*доля правды, капля правды, часть правды, кусок правды* итд.). У српском језику такође наилазимо на „распарчавање“, али се такве конструкције срећу знатно ређе: нпр. *капи истине* - конструкција која се налази на самој периферији концепта.

Ако погледамо структуру концепта правда у односу на структуру концепта истина, приметимо следеће разлике.

У руском језику у језгру концепта *правда* су различите врсте вербалне презентације (*сказать правду, отвечать правду, поведать правду, изложить правду* и т.д.). У српском језику у језгру концепта истина су прави антоними (*лаж, неистина*). У ближој периферији у руском језику су друштвене појаве, предметне особине у пренесеном значењу, карактер, антоними, синоними, понашање,

друштвене групе и појединци, половичност, свакодневне животне ситуације, правда у називима, јединственост и „тежња ка правди“. У српском језику ближу периферију концепта истина чини далеко мањи број когнитивних особина – само особина *понашање*.

У оквиру даље периферије у руском језику су следеће особине: *потпуност истине, вечност, непроменљивост, узвишеност, знање, правда (рус.) повређује, резултат дсловања правде (рус.), релативни карактер, изражавање сагласности са саговорником, одсуство правде (рус.), огољеност, чулна перцепција, писмена презентација, емоције и једноставност*. У српском језику у даљој периферији су: *синоними, карактер, друштвене појаве, емоције, поређење, предметна особина у пренесеном значењу, свакодневне животне ситуације и јединственост*.

Особине у најудаљенијој периферији руског концепта правда су следеће: „избегавање правде“, понуда да се седне, истина умире, веродостојност и стања везана за човеков унутрашњи свет. У српском језику у најудаљенијој периферији су следеће особине: одсуство, резултат, „избегавање истине“, „тежња ка истини“, вербална презентација, потпуност, друштвене групе и појединци, огољеност, веродостојност, знање, половичност, вечност, непроменљивост, изражавање сагласности са саговорником, једноставност, писмена презентација, узвишеност и чулна перцепција.

Можемо закључити да је у руском језику *вербална презентација* најфреквентнија особина концепта правда. У српском језику ова особина се налази у најудаљенијој периферији. Са друге стране, у српском језику је употреба антонима лексеме *истина* фреквентнија од употребе антонима у руском језику (у руском језику употреба антонима, према фреквентности, је у ближој периферији). Сматрамо да је ово важна особина српске језичке слике света у којој су антоними појма *истина* смештени у само језгро концепта. То нам заправо говори да се у српском језику концепт *истина* језички реализује кроз своју супротност, тј. лаж.

Понашање као когнитивна особина присутна је у ближој периферији и руског и српског концепта. У српском језику најфреквентније појединачне особине су *искреност, поверење и тачност*. У руском језику ове особине су: *служить верой и правдой, всеми правдами и неправдами и скрывать правду*. Примећујемо да је у

руском језику когнитивна особина *понашање* више везана за негативне аспекте понашања у односу на правду. У оба језика у оквиру особине *понашање* присутна је метафора *гледати истини у очи/лице*.

У даљој периферији концепта само је једна заједничка особина руском и српском језику – изражавање емоција везаних за концепт правда/истина.

У најудаљенијој периферији особине, које срећемо у оба језика, су: *избегавање правде/истине* и *веродостојност*.

2. Руски концепт *правдивост* и његов српски еквивалент *истинитост*

Дескриптивно значење лексеме *правдивост* не постоји самостално, оно се изводи од значења придева *правдивый*. Ово нам говори да је употреба придева много фреквентнија, а то потврђују и резултати фреквенцијског речника. Дакле, у руском језику концепт *правдивост* се реализује више као особина везана за конкретни предмет или ситуацију, него као апстрактни појам.

Дескриптивно значење појма *истинитост* се изводи од појма *истина*, па је истинитост „особина онога што је истинито“. У речнику САНУ истинитост се одређује и као „реализам, склад са стварношћу, велика сличност са стварним животом“, што је еквивалентно руском значењу лексеме *правдивост*.

Макроструктура концепта *правдивост* показује нам да је највећи број примера у информационом садржају (50,92%). У интерпретационом пољу је нешто мањи број примера (41,29%), а најмањи број примера је у иконичном садржају (7,79%). Иконични садржај чини искључиво когнитивна слика, док перцептивна слика одсуствује.

У макроструктури концепта *истинитост* у српском језику је највећи број примера у интерпретационом пољу (96,03%). Иконични садржај је присутан кроз когнитивну слику (3,97%), док перцептивна слика одсуствује. Информациони садржај у српској варијанти концепта такође одсуствује. У руском језику иконични садржај је такође присутан кроз когнитивну слику која је процентуално нешто више заступљена него код српске варијанте концепта (7,79%). Когнитивне особине у

когнитивној слици заједничке за руски и српски концепт су следеће: „**тежња ка концепту**“, „**избегавање концепта**“, и **емоције**. Когнитивне особине које постоје у руској варијанти концепта, а нема их у српској, су следеће: **вербална (писмена) презентација, друштвене појаве, карактер, понашање, поређење, свакодневне животне ситуације, уметнички израз, ментални процес/стање, резултат и узвишеност**. Когнитивне особине које срећемо код српске варијанте концепта, а којих нема у руској варијанти, су следеће: **предметна особина у пренесеном значењу и градуирање**. Дакле, за оба језика су карактеристични метафорички изрази који указују на „приближавање“ или „удаљавање“ од истинитости, као и метафорички изрази везани за емоције. Ови последњи су, заправо, крајњи резултат *истинитости/правдивости* (на пример: *правдивостъ поражает, потрясает/импресионира*ла ме је реченица својом истинитошћу и сл.). У српском језику има више придева у пренесеном значењу, који указују на карактер истинитости, него у руском. Ови придеви углавном представљају негативно оријентисане особине (*брутална, болна, разорна истинитост*). Сличне особине, са негативном конотацијом, у руском језику више карактеришу *правду*, а за *правдивостъ* се више везују особине апстрактног карактера, на пример: *чертова правдивостъ, трагическая правдивостъ* итд.

Одсуство информационог садржаја код српске варијанте концепта указује да је овај концепт у српском језику више дефинисан кроз интерпретацију свог садржаја у различитим ситуацијама, него директним дефинисањем садржаја. У руском језику информациони садржај концепта заузима чак 92% укупне макроструктуре.

Однос зона у интерпретационом пољу руског и српског концепта дозвољава нам да изведемо следеће закључке: концепт *правдивостъ* у руском језику је највише везан за оцену ситуације, предмета или лица. У српском језику концепт *истинитост* се највише реализује у контекстима који упућују на понашање. Утилитарна зона, везана за практичну примену концепта, нешто је више заступљена у руском концепту, што указује на већу апстрактност српског концепта *истинитост*. Одсуство паремиолошке зоне у српском језику говори о мањој склоности српског концепта да буде предмет спекулација и теоријског размишљања.

На основу изнетих података о макроструктурама концепата *правдивост* /*истинитост* можемо закључити да је руски концепт нешто апстрактнији од српског и више се разматра у теоријском плану као друштвена и морална вредност, него као конкретна појава у друштву.

Ако упоредимо структуре концепата *правдивост* и *истинитост*, приметимо следеће: у језгру оба концепта је особина **вербални/писани исказ**. Особина „тежња ка концепту“ која је у српској варијанти концепта такође у језгру, у руској варијанти концепта је у даљој периферији. Код руске варијанте концепта особина **уметнички израз** је у ближој периферији, док је код српске варијанте концепта ова особина у даљој периферији. Индикативно је да упркос томе што у српском језику постоји значење *истинитост* као *реализам* и *сличност са стварним животом*, које је еквивалентно значењу руског појма *правдивост*, когнитивна особина **уметнички израз**, тако присутна у руском језику, у српском се налази у даљој периферији.

Друштвене појаве, које су у ближој периферији код српске варијанте концепта, код руске варијанте су у даљој периферији. Заједничке особине за оба концепта у даљој периферији су **понашање** и **избегавање концепта**. У најудаљенијој периферији особине које има концепт *истинитост*, а нема концепт *правдивост* ни у једном делу структуре су **једноставност** и **градуирање**. У овом делу структуре има доста особина које су заједничке за руски и српски концепт: **мас-медији**, **предметна особина у пренесеном значењу**, **емоције**, **когнитивни процес**, **свакодневне животне ситуације**, **потпуност** и **узвишеност**.

На крају можемо рећи да у руској језичкој слици света концепт *правдивост* није толико везан за конкретне личне особине и понашање, колико за однос овог концепта према стварности. Може се рећи да овај концепт нема аксиолошки карактер, као на пример концепт *правда*, а путања савременог развоја иде у правцу мање апстрактности и веће повезаности са конкретним реалијама из стварног света.

3. Руски концепт *справедливост* и његов српски еквивалент *праведност*

Дескриптивно значење лексеме *справедливость* повезује ову лексему са *истином* (*соответствующий истине*), законом (*осуществляемый на законных основаниях*) и са *правдом* (*беспристрастно следующий правде*).

Дескриптивно значење лексеме *праведност*, с једне стране, тесно је повезано са концептом *правда* (прво значење: „који је заснован на правди“), а са друге стране тесно је повезано са појмовима *оправдан*, *невин*, *недужан* и сл.

Највећа процентуална заступљеност информационог садржаја код концепта *праведност* говори нам да је овај концепт у српском језику највише интерпретиран кроз дефиницију концепта у различитим сферама живота. Руски концепт *справедливость* има 40,41% примера у когнитивној слици, што је веома велик проценат у односу на број примера у когнитивној слици код српске варијанте концепта (свега 3,28%). Овај податак нам говори да је у руском језику далеко већи број примера у којима је концепт *справедливость* изражен кроз метафоричке конструкције.

Информациони садржај концепта *праведност* је присутан кроз следеће когнитивне особине, дате према опадајућим вредностима: друштвене појаве, тежња ка праведности, поређење, свакодневне животне ситуације и праведност у називима. У руској варијанти овог концепта информациони садржај је присутан кроз следеће особине (такође према опадајућим вредностима): понашање, друштвене појаве, вербална/писмена презентација и вера. Заједничка когнитивна особина у овом делу структуре за руску и српску варијанту концепта је особина друштвене појаве.

Интерпретационо поље концепта *праведност* присутно је кроз следеће зоне: најзаступљенија је зона оцене са 88,11%, затим следи утилитарна зона са 6,49%, регулативна зона са 3,24% и социјално-културна зона са 2,16%. Енциклопедијска и паремиолошка зона у интерпретационом пољу концепта *праведност* нису присутне.

Однос зона у интерпретационом пољу нам говори да је концепт *праведност* убедљиво најприсутнији при оцени одређене ситуације или појаве као праведне. Утилитарна зона, која указује на практичну примену концепта, се незнатно издваја у односу на преостале зоне.

У интерпретационом пољу концепта *справедливост* је најзаступљенија утилитарна зона (42,86%). Затим следе регулативна зона са 34,52%, зона оцене са 15,48%, енциклопедијска зона са 6,25% и социјално-културна зона са 3,57%. Паремологијска зона, као и код српске варијанте концепта, одсуствује. Наведени подаци нам говоре да је језички израз концепта *справедливост* највише везан за практичну примену и за људско понашање. На последњем месту, што је доста необичан резултат, је појава овог концепта у социјалном контексту (свакодневне животне ситуације, културно наслеђе народа, књижевност, поезија и разне друштвене појаве). Одсуство паремологијске зоне говори нам да овај концепт није толико дубоко укорен у свести руског народа као, на пример, концепт *права*.

Подаци о интерпретационом пољу оба концепта нам говоре да је српски концепт *праведност* највише везан за оцену ситуације, предмета и слично, док је руски концепт *справедливост* највише везан за практичну примену концепта (утилитарну зону).

У језгру структуре концепта *праведност* су две когнитивне особине: друштвене појаве (283) и понашање (231). У руској варијанти концепта у језгру су исте ове особине: друштвене појаве (137) и понашање (103). У ближој периферији српског концепта је само једна особина – поређење (129). У руској варијанти концепта у ближој периферији су три когнитивне особине: тежња ка концепту (57), тачност/оправданост (37) и резултат (22). У даљој периферији српског концепта су две особине: карактер (44) и антоними (30). У даљој периферији руске варијанте концепта су следеће когнитивне особине: узвишеност (12), синоними са кореном прав (11), потпуност (8), карактер (8), вербална/писана презентација (6) и вечност/непроменљивост (6). У најудаљенијој периферији српског концепта су следеће особине: истина (22), тежња ка праведности (21), правда (20), истинитост (16), свакодневне животне ситуације (16), резултат (14), одсуство (10), избегавање праведности (8), узвишеност (7), синоними (6), праведност у називима (5), друштвене групе и појединци (4), потпуност (4), вербални/писани исказ (3), вечност/непроменљивост (2), једноставност (2), градација (2), уметнички контекст (2) и емоције (1). У најудаљенијој периферији руског концепта су знање (3), свакодневне животне ситуације (3), избегавање концепта (2), емоције (2), концепт у

називима (2), релативни карактер (2), јединственост (2), чулна перцепција (1) и предметна особина у пренесеном значењу (1).

Структура концепта *праведност* нам говори да когнитивне особине **друштвене појаве** и **понашање** представљају најчешћи контекст у којем се језички реализује концепт *праведност*. Структура концепта *справедливост* нам такође говори да су најфреквентније особине у сфери друштвених појава и људског понашања. Ово потврђује и однос зона у интерпретационом пољу који показује да су најзаступљеније утилитарна и регулативна зона.

4. Концепти *правда – правдивост - справедливост*

Заједничке елементе сва три концепта у руском и српском језику одређивали смо на основу сличности у макроструктури, категоријалној структури и структури концепата (језгро, ближа, даља и најудаљенија периферија). Сматрали смо сличним оне концепте који процентуално имају једнак број примера у наведеним структурама.

Табела која следи представља приказ узајамног односа делова макроструктуре за сва три концепта *правда/правдивост/справедливост*:

<u>Макроструктура концепата</u>	Правда	Правдивост	Справедливост	Сличности
Иконични садржај	15,6%	7,79%	3,28%	/
Информациони садржај	29,5%	50,92%	75,76%	/
Интерпретационо поље	54,8%	41,29%	20,95%	Правда/ правдивост
Зона оцене	25%	38,96%	15,48%	Правда/ правдивост
Енциклопедијска зона	0,8%	0,5%	6,25%	Правда/ правдивост
Регулативна зона	7,5%	23,08%	34,52%	Правдивост/ справедливост
Утилитарна зона	13,6%	23,08%	42,86%	Правдивост/ справедливост

Социјално-културна зона	20,7%	4,71%	3,57%	Правдивость/ справедливость
Паремиолошка зона	32,3%	10,42%	0%	Правда/ правдивость

Из макроструктуре концепата *правда/правдивость/справедливость* може се уочити однос саставних елемената концепта. Употреба пренесених значења везаних за концепт је најприсутнија код концепта *правда*, двоструко је мања за концепт *правдивость* и за исти износ мања код концепта *справедливость*. Вредности су различите за сва три концепта, тако да у овом делу структуре не можемо говорити о узајамној блискости ових концепата.

Присутност концепта у руском језику кроз покушај дефиниције самог појма је највећа код концепта *справедливость*, нешто мања код концепта *правдивость*, а најмања код концепта *правда*. Процентуална заступљеност овог дела структуре за сва три концепта такође не указује на њихову блискост.

Интерпретација концепта кроз различите зоне употребе је најприсутнија код концепта *правда*, нешто мање код концепта *правдивость*, а најмање код концепта *справедливость*. Према процентуалној заступљености концепти *правда* и *правдивость* у интерпретационом пољу имају међусобно најближе вредности. У зони оцене највећу сличност показују концепти *правда* и *правдивость* и *правда* и *справедливость*, док су најудаљенији концепт *правдивость* и *справедливость*. У енциклопедијској зони највећу сличност показују концепти *правда* и *правдивость*. У регулативној зони, утилитарној и социјално-културној зони највећу сличност показују концепти *правдивость* и *справедливость*. У паремиолошкој зони заступљена су само два концепта – *правда* и *правдивость*.

Макроструктура концепата нам говори да су према процентуалној заступљености различитих делова структуре најсличнији концепти *правда/правдивость*. Ови концепти показују сличност према процентуалној заступљености интерпретационог поља, и према заступљености зона: зоне оцене, енциклопедијске зоне и паремиолошке. Нешто мању сличност показују концепти *правдивость* и

справедливостъ. Њихова сличност огледа се у приближно једнакој заступљености зона (регулативне, утилитарне и социјално-културне). Најмању сличност показују концепти *правда* и *справедливостъ* и то у паремиолошкој зони интерпретационог поља.

Однос елемената макроструктуре концепата *правда/правдивостъ/справедливостъ* нам показује да највише заједничких елемената имају концепти *правда* и *правдивостъ*.

У следећој табели је дат приказ заступљености когнитивних особина у сва три концепта у оквиру категоријалне структуре.

Категоријална структура	Правда	Правдивостъ	Справедливостъ	Сличност
Антоними	(58)	(12)	(6)	Правдивостъ/справедливостъ
Вербална/писмена презентација	(97)	(183)	(6)	Правда/правдивостъ
Вера	/	/	(16)	Правда/правдивостъ
Друштвене групе и појединци	(31)	(72)	/	Правда/правдивостъ
Друштвене појаве	(67)	(92)	(137)	Правдивостъ/справедливостъ
Карактер	(51)	(85)	(8)	Правда/правдивостъ
Половичност/непотпуност/ порицање особине	(30)	(7)	/	Правда/правдивостъ
Понашање	(47)	(101)	(103)	Правдивостъ/справедливостъ
Концепт у називима	(27)	(1)	(2)	Правдивостъ/справедливостъ
Предметна особина у пренесеном значењу	(62)	(1)	(1)	Правдивостъ/справедливостъ
Свакодневне животне ситуације	(28)	(23)	(3)	Правда/правдивостъ
Синоними	(56)	(2)	(20)	Правда/справедливостъ
Блиски појмови са кореном <i>прав</i>	/	/	(11)	Правда/правдивостъ
Степен поређења	/	(3)	/	Правда/справедливостъ
Јединственост	(25)	(2)	(2)	Правдивостъ/справедливостъ
„Тежња ка концепту“	(25)	(59)	(57)	Правдивостъ/справедливостъ

Потпуност	(17)	(9)	(8)	Правдивость/справедливость
Вечност , непроменљивост	(16)	(2)	(6)	Правдивость/справедливость
Узвишеност	(12)	(3)	(12)	Правда/справедливость
Уметнички израз	/	(127)	/	Правда/справедливость
Унутрашњи свет	(2)	(3)	/	Правда/правдивость
Концепт „повређује“	(11)	/	/	Правдивость/справедливость
Резултат	(10)	(2)	(22)	Правда/правдивость
Релативни карактер	(10)	/	(2)	Правдивость/справедливость
Изражавање сагласности са саговорником	(10)	/	/	Правдивость/справедливость
Одсуство	(9)	/	/	Правдивость/справедливость
Огољеност	(9)	/	/	Правдивость/справедливость
Чулна перцепција	(8)	/	(1)	Правда/справедливость
Емоције	(6)	(12)	(2)	Правда/справедливость
Ментални процес/стање	/	(3)	/	Правда/справедливость
Знање	/	(2)	(3)	Правдивость/справедливость
Једноставност	(6)	/	/	Правдивость/справедливость
„Избегавање концепта“	(3)	(36)	(2)	Правда/справедливость
Понуда да се седне	(3)	/	/	Правдивость/справедливость
Истина умире	(3)	/	/	Правдивость/справедливость
Веродостојност	(2)	/	/	Правдивость/справедливость
Висок степен особине	/	(15)	/	Правда/справедливость
Поређење	/	(11)	/	Правда/справедливость
Тачност, оправданост	/	/	(37)	Правда/правдивость

Категоријалне структуре концепата *правда/правдивость/справедливость* показују да је највећи број когнитивних особина заједнички за концепте *правдивость* и *справедливость* (укупно 19 особина). Концепти *правда* и

справедливост имају укупно 11 заједничких когнитивних особина, а концепти *правда* и *правдивост* укупно 10.

Структура концепата

Табела когнитивних особина у различитим деловима структуре концепата *правда*, *правдивост* и *справедливост*:

Језгро

Когнитивне особине	Правда	Правдивост	Справедливост	Заједничке особине
Вербална презентација	(90)	(183)	/	Правда/правдивост
Друштвене појаве	/	/	(137)	Правда/правдивост
Понашање	/	/	(103)	Правда/правдивост

Ближа периферија

Когнитивне особине	Правда	Правдивост	Справедливост	Заједничке особине
Вера	/	/	(16)	Правда/правдивост
Друштвене појаве	(67)	/	/	Правдивост/справедливост
Предметна особина у пренесеном значењу	(62)	/	/	Правдивост/справедливост
Карактер	(51)	/	/	Правдивост/справедливост
Антоними	(58)	/	/	Правдивост/справедливост
Синоними	(56)	/	/	Правдивост/справедливост
Понашање	(47)	/	/	Правдивост/справедливост
Друштвене групе и појединци	(31)	/	/	Правдивост/справедливост
Половичност	(30)	/	/	Правдивост/справедливост
Свакодневне животне ситуације	(28)	/	/	Правдивост/справедливост
Правда у називима	(27)	/	/	Правдивост/справедливост
Резултат	/	/	(22)	Правда/правдивост
Јединственост	(25)	/	/	Правдивост/справедливост
„Тежња ка концепту“	(25)	/	(57)	Правда/справедливост
Уметнички израз	/	(127)	/	Правда/справедливост

Тачност, оправданост	/	/	(37)	Правда/правдивост
----------------------	---	---	------	-------------------

Даља периферија

Когнитивне особине	Правда	Правдивост	Справедливост	Заједничке особине
Потпуност	(17)	/	(8)	Правда/справедливост
Друштвене појаве	/	(92)	/	Правда/справедливост
Друштвене групе и појединци	/	(72)	/	Правда/справедливост
Вечност, непроменљивост	/	(16)	(6)	Правдивост/справедливост
Вербална (писмена) презентација	/	/	(6)	Правда/правдивост
Узвишеност	(12)	/	(12)	Правда/справедливост
Знање	(11)	/	/	Правдивост/справедливост
Истина повређује	(11)	/	/	Правдивост/справедливост
Карактер	/	(85)	(8)	Правдивост/справедливост
Резултат	(10)	/	/	Правдивост/справедливост
Релативни карактер	(10)	/	/	Правдивост/справедливост
Изражавање сагласности са саговорником	(10)	/	/	Правдивост/справедливост
Одсуство	(9)	/	/	Правдивост/справедливост
Огољеност	(9)	/	/	Правдивост/справедливост
Чулна перцепција	(8)	/	/	Правдивост/справедливост
Писмена презентација	(7)	/	/	Правдивост/справедливост
Емоције	(6)	/	/	Правдивост/справедливост
Једноставност	(6)	/	/	Правдивост/справедливост
Тежња правдивости	/	(59)	/	Правда/справедливост
Понашање	/	(101)	/	Правда/справедливост
Синоними кореном <i>прав</i>	/	/	(11)	Правда/правдивост

Најудаљенија периферија

Когнитивне особине	Правда	Правдивост	Справедливост	Заједничке особине
Антоними	/	(12)	/	Правда/справедливост
Висок степен особине	/	(15)	/	Правда/справедливост
Вечност, непроменљивост	/	(2)	/	Правда/справедливост
Знање	/	(2)	(3)	Правдивост/справедливост
Јединственост	/	(2)	(2)	Правдивост/справедливост
„Избегавање концепта“	(3)	(36)	(2)	Правда/справедливост
Коцепт у називима	/	/	(2)	Правда/правдивост
Понуда да се седне	(3)	/	/	Правдивост/справедливост
Истина умире	(3)	/	/	Правдивост/справедливост
Емоције	/	(12)	(2)	Правдивост/справедливост
Ментални процес/стање	/	(3)	/	Правда/справедливост
Називи новина и мас-медији	/	(1)	/	Правда/справедливост
Веродостојност	(2)	/	/	Правдивост/справедливост
Поређење	/	(11)	/	Правда/справедливост
Потпуност	/	(9)	/	Правда/справедливост
Порицање особине	/	(2)	/	Правда/справедливост
Предметна особина у пренесеном значењу	/	(1)	(1)	Правдивост/справедливост
Резултат	/	(2)	/	Правда/справедливост
Релативни карактер	/	/	(2)	Правда/правдивост
Синоними	/	(2)	/	Правда/справедливост
Непотпуност	/	(5)	/	Правда/справедливост
Унутрашњи свет	(2)	(3)	/	Правда/правдивост
Узвишеност	/	(3)	/	Правда/справедливост
Чулна перцепција	/	/	(1)	Правда/правдивост

Свакодневне животне ситуације	/	(23)	(3)	Правдивость/справедливость
Степен поређења	/	(3)	/	Правда/справедливость

Ако посматрамо језгро, приметимо да *правда* и *правдивость* имају највише заједничких елемената. С једне стране, то је заједничке когнитивна особина **вербална презентација**, а са друге стране, то је одсуство когнитивних особина које се појављују код концепта *справедливость* у овом делу структуре (**друштвене појаве и понашање**).

У ближој периферији највише заједничких когнитивних особина имају концепти *правдивость* и *справедливость* (укупно 11 когнитивних особина). *Правда* и *правдивость* имају две заједничке особине, а исто толико и концепти *правда* и *справедливость*.

У даљој периферији највише заједничких когнитивних особина имају концепти *правдивость* и *справедливость* (укупно 13). *Правда* и *справедливость* имају 6 заједничких особина, а *правда* и *правдивость* 2 особине.

У најудаљенијој периферији највише заједничких когнитивних особина имају концепти *правда* и *справедливость* (14 особина). Концепти *правдивость* и *справедливость* имају 8 заједничких особина, а концепти *правда* и *правдивость* имају најмање заједничких особина у овом делу структуре (4 особине).

Посматрано кроз структуру концепта, највише заједничких когнитивних особина у различитим деловима структуре концепта имају концепти *правдивость* и *справедливость* (укупно 32 заједничке особине). Концепти *правда* и *справедливость* имају 22 заједничке когнитивне особине у различитим деловима структуре. Концепти *правда* и *правдивость* имају најмање заједничких особина – укупно 11 у различитим деловима структуре.

На крају можемо закључити да је наша анализа показала да највише заједничких особина имају концепти *правдивость* и *справедливость*. Заједнички елементи ових концепата огледају се у следећем:

- У оквиру макроструктуре у односу на друге концепте је најприближнија процентуална заступљеност у оквиру регулативне, утилитарне и социјално-културне зоне.
- У оквиру категоријалне структуре је највећи број заједничких когнитивних особина у односу на друге концепте (укупно 19).
- У оквиру целокупне структуре концепта ова два концепта имају највише заједничких особина у два дела структуре – ближој и даљој периферији.

На другом месту према заједничким особинама су концепти *правда* и *справедливост*. Највише сличности проналазимо у следећим деловима структуре:

- У зони оцене је приближна процентуална заступљеност.
- У оквиру категоријалне структуре постоји 11 заједничких когнитивних особина.
- У оквиру целокупне структуре поља концепта највише заједничких особина је у најудаљенијој периферији концепата.

На трећем, и последњем месту према сличности, су концепти *правда* и *правдивост*. Заједничке елементе проналазимо у следећим деловима структуре:

- Најприближније процентуалне вредности за ова два концепта су у оквиру заступљености интерпретационог поља.
- У оквиру зона су најприближније процентуалне вредности у зони оцене, енциклопедијској и паремиолошкој зони.
- У оквиру структуре поља ова два концепта највише сличности проналазимо у језгру ова два концепта.

5. Концепти *истина* – *истинитост* - *праведност*

У табели која следи приказан је процентуални однос делова макроструктуре концепата *истина/истинитост/праведност*:

Макроструктура	Истина	Истинитост	Праведност
Иконични садржај	13,86%	3,97%	3,28%
Информациони садржај	28,00%	0%	75,76%
Интерпретационо поље	58,12%	96,03%	20,95%
Зона оцене	74,94%	48,48%	88,11%
Енциклопедијска зона	0,12%	1,09%	0%
Регулативна зона	12,71%	67,17%	3,24%
Утилитарна зона	4,48%	1,52%	6,49%
Социјално-културна зона	5,20%	11,74%	2,16%
Паремиолошка зона	2,54%	0%	0%

Из табеле можемо јасно видети да је иконични садржај најприсутнији код концепта *истина*, што нам говори о највећем броју пренесених значења везаних за овај концепт (на пример: *побити истину истином, бежати од истине, замагљивати истину, гола истина, скресати истину у лице* итд.). Концепти *истинитост* и *праведност* имају приближније процентуалне вредности, што нам дозвољава да закључимо да су сличнији у овом делу макроструктуре.

Информациони садржај, који се везује за основна значења концепта кроз покушај дефиниције концепта најприсутнији је код концепта *праведност*. Приближне вредности у овом делу макроструктуре имају концепти *истина* и *праведност*, пошто концепт *истинитост* нема примера у овом делу макроструктуре.

Интерпретационо поље је најприсутније код концепта *истинитост*, што значи да је овај концепт у српском језику највише изражен кроз интерпретацију основног садржаја. Најприближнији број примера у овом делу макроструктуре имају концепти *истина* и *праведност*.

Према заступљености зона, у зони оцене најприближније вредности имају концепти *истина* и *праведност*. У енциклопедијској зони најприближније вредности имају концепти *истина* и *истинитост*. У регулативној зони најприближније вредности имају концепти *истина* и *праведност*. У утилитарној зони најприближније вредности имају концепти *истина* и *праведност*. У социјално-културној зони најприближније вредности имају концепти *истина* и *праведност*. У

паремиолошкој зони најприближније вредности имају концепти *истинитост* и *праведност*.

Можемо закључити да у макроструктури највише заједничких елемената имају концепти *истина* и *праведност*. На другом месту су концепти *истинитост* и *праведност* и на трећем месту су концепти *истина* и *истинитост*.

У следећој табели приказан је однос когнитивних особина у оквиру категоријалне структуре за концепте *истина*, *истинитост* и *праведност*.

Категоријална структура	Истина	Истинитост	Праведност	Заједничке особине
Антоними	(305)	/	(30)	Истина/праведност
Градација	/	(1)	(2)	Истинитост/праведност
Истина	/	/	(22)	Истина/истинитост
Понашање	(90)	(24)	(231)	Истина/праведност
Синоними	(61)	/	(6)	Истина/праведност
Карактер	(55)	/	(44)	Истина/праведност
Когнитивни процес	/	(5)	/	Истина/праведност
Друштвене појаве (вредности)	(54)	(71)	(283)	Истина/истинитост
Емоције	(47)	(5)	(1)	Истинитост/праведност
Поређење	(45)	/	(129)	Истина/праведност
Предметна особина у пренесеном значењу	(32)	(8)	(1)	Истинитост/праведност
Свакодневне животне ситуације	(25)	(19)	(16)	Истинитост/праведност
Јединственост	(16)	/	/	Истинитост/праведност
Одсуство	(12)	/	(10)	Истина/праведност
Правда	/	/	(20)	Истина/истинитост
Истинитост	/	/	(16)	Истина/истинитост
Резултат	(12)	/	(14)	Истина/праведност
Кретање „од концепта“	(11)	(38)	(8)	Истина/праведност
Кретање „ка концепту“	(10)	(133)	(21)	Истина/праведност
Вербална презентација	(9)	(127)	(3)	Истина/праведност

Потпуност	(8)	(2)	(4)	Истина/праведност
Друштвене групе и појединци	(6)	/	(4)	Истина/праведност
Огољеност	(4)	/	/	Истинитост/праведност
Веродостојност	(3)	/	/	Истинитост/праведност
Знање	(2)	/	/	Истинитост/праведност
Мас-медији	/	(9)	/	Истина/праведност
Половичност	(2)	/	/	Истинитост/праведност
Вечност, непроменљивост	(1)	/	(2)	Истина/праведност
Изражавање сагласности (или несагласности) са саговорником	(1)	/	/	Истинитост/праведност
Једноставност	(1)	(2)	(2)	Истинитост/праведност
Писмена презентација	(1)	/	/	Истинитост/праведност
Узвишеност	(1)	(2)	(7)	Истинитост/праведност
Уметнички израз	/	(44)	(2)	Истинитост/праведност
Тачност	/	(3)	/	Истина/праведност
Чулна перцепција	(1)	/	/	Истинитост/праведност
Концепт у називима	/	/	(5)	Истина/истинитост

Однос особина у категоријалној структури показује да највише заједничких особина имају концепти *истина* и *праведност* (укупно 16). Нешто мање заједничких особина показују концепти *истинитост* и *праведност* (15). Најмање заједничких особина имају концепти *истина* и *истинитост* (укупно 5).

Следећа табела садржи приказ когнитивних особина у различитим деловима структуре концепата *истина*, *истинитост* и *праведност*. На основу табеле можемо уочити које су особине заједничке у којем делу структуре.

Језгро

Когнитивне особине	Истина	Истинитост	Праведност	Заједничке особине
Антоними	(305)	/	/	Истинитост/праведност
Тежња ка концепту	/	(133)	/	Истина/праведност
Вербални (писани) израз	/	(125)	/	Истина/праведност
Друштвене појаве	/	/	(283)	Истина/истинитост
Понашање	/	/	(231)	Истина/истинитост

Ближа периферија

Когнитивне особине	Истина	Истинитост	Праведност	Заједничке особине
Понашање	(90)	/	/	Истинитост/праведност
Друштвене појаве	/	(71)	/	Истина/праведност
Поређење	/	/	(129)	Истина/истинитост

Даља периферија

Когнитивне особине	Истина	Истинитост	Праведност	Заједничке особине
Синоними	(61)	/	/	Истинитост/праведност
Карактер	(55)	/	(44)	Истина/праведност
Друштвене појаве (вредности)	(54)	/	/	Истинитост/праведност
Емоције	(47)	/	/	Истинитост/праведност
Поређење	(45)	/	/	Истинитост/праведност
Предметна особина у пренесеном значењу	(32)	/	/	Истинитост/праведност
Свакодневне животне ситуације	(25)	(19)	/	Истина/истинитост
Јединственост	(16)	/	/	Истинитост/праведност
Уметнички израз	/	(44)	/	Истина/праведност
Избегавање концепта	/	(38)	/	Истина/праведност
Понашање	/	(24)	/	Истина/праведност
Антоними	/	/	(30)	Истина/истинитост

Најудаљенија периферија

Когнитивне особине	Истина	Истинитост	Праведност	Заједничке особине
Одсуство	(12)	/	(10)	Истина/праведност
Резултат	(12)	/	(14)	Истина/праведност
„Избегавање концепта“	(11)	/	(8)	Истина/праведност
„Тежња ка концепту“	(10)	/	(21)	Истина/праведност
Когнитивни процес	/	(5)	/	Истина/праведност
Вербална/писана презентација	(9)	/	(3)	Истина/праведност
Потпуност	(8)	(2)	(4)	Истинитост/праведност
Друштвене групе и појединци	(6)	/	(4)	Истина/праведност
Емоције	/	(5)	(1)	Истинитост/праведност
Једноставност	/	(2)	(2)	Истинитост/праведност
Огољеност	(4)	/	/	Истинитост/праведност
Веродостојност	(3)	/	/	Истинитост/праведност
Знање	(2)	/	/	Истинитост/праведност
Половичност	(2)	/	/	Истинитост/праведност
Вечност, непроменљивост	(1)	/	(2)	Истина/праведност
Изражавање сагласности (или несагласности) са саговорником	(1)	/	/	Истинитост/праведност
Једноставност	(1)	/	/	Истинитост/праведност
Писмена презентација	(1)	/	/	Истинитост/праведност
Узвишеност	(1)	(2)	(7)	Истинитост/праведност
Чулна перцепција	(1)	/	/	Истинитост/праведност
Мас-медији	/	(9)	/	Истина/праведност
Предметна особина у пренесеном значењу	/	(8)	(1)	Истинитост/праведност
Тачност	/	(3)	/	Истина/праведност
Градација	/	(1)	(2)	Истинитост/праведност

Истина	/	/	(22)	Истина/истинитост
Правда	/	/	(20)	Истина/истинитост
Истинитост	/	/	(16)	Истина/истинитост
Свакодневне животне ситуације	/	/	(16)	Истина/истинитост
Синоними	/	/	(6)	Истина/истинитост
Концепт у називима	/	/	(5)	Истина/истинитост
Уметнички контекст	/	/	(2)	Истина/истинитост

У језгру највише когнитивних заједничких когнитивних особина имају концепти *истина* и *истинитост* (2), као и *истинитост* и *праведност* (2).

У ближој периферији сваки пар концепата има по једну заједничку особину.

У даљој периферији највише заједничких особина имају концепти *истинитост* и *праведност* (6). На другом месту су концепти *истина* и *праведност* (4 заједничке особине). На трећем месту су концепти *истина* и *истинитост* (2 заједничке особине).

У најудаљенијој периферији највише заједничких особина имају концепти *истинитост* и *праведност* (14 заједничких особина). На другом месту су концепти *истина* и *праведност* (10 заједничких особина). На трећем месту су концепти *истина* и *истинитост* (7 заједничких особина).

На крају можемо закључити да највише заједничких елемената у свим деловима структуре имају концепти *истинитост* и *праведност* (22 особине). Заједничке особине проналазимо у следећим деловима структуре:

- У оквиру макроструктуре концепти *истина* и *праведност* имају најприближније процентуалне вредности у информационом садржају и интерпретационом пољу.
- У оквиру интерпретационог поља концепти *истина* и *праведност* показују највише сличности у зони оцене, регулативној, утилитарној и социјално-културној зони.

- У оквиру когнитивне слике концепти *истина* и *праведност* имају највише заједничких особина (16).

Ако упоредимо са односом особина у руском језику уочићемо приближно поклапање парова концепата. Највише заједничких особина у свим деловима структуре имају концепти *правдивость* и *справедливость*(32)/*истинитост* и *праведност* (22). На другом месту су концепти *правда* и *справедливость* (22)/*истина* и *праведност* (17). На трећем месту су концепти *правда* и *правдивость* (11)/*истина* и *истинитост* (12).

Добијени резултати нам, с једне стране, показују узајамну блискост концепата на основу заједничких особина, али разлике у добијеним вредностима нису довољно велике да бисмо са сигурношћу тврдили да су то одвојени концепти, или да припадају једном концептуалном пољу. Са друге стране, добијени резултати нам показују сличности између еквивалената истраживаних концепата у руском и српском језику, што нам говори о узајамној блискости руске и српске језичке слике света.

ЛИТЕРАТУРА

1. **Алисова Т.Б.** Концепт истины у Данте. Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке. РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 58-63.
2. **Алефиренко Н.В.** Поэтическая энергия слова. Синергетика языка, сознания и культуры. Москва: Academia, 2002.
3. **Аникин В.П.** Русское устное народное творчество. Воронеж, 2001.
4. **Апресян Ю.Д.** Избр.труды. Т.1: Лексическая семантика. Т.2: Интегральное описание языка и системная лексикография. М.. 1995
5. **Апресян Ю.Д.** Избр.труды. Т.2: Интегральное описание языка и системная лексикография. М.. 1995
6. **Аристотель.** Никомахова этика. Изд.-во „ЭКСМО-Пресс“, М.,1997. ИП: lib.ru/POEEAST/ARISTOTEL/nikomah.txt
7. **Арутюнова Н.Д.** Типы языковых значений: Оценка. Событие. Факт. М., 1988.
8. **Арутюнова Н.Д.** Истина: фон и коннотации. Логический анализ языка. Культурные концепты.М., 1991.
9. **Арутюнова Н.Д.** Речеповеденческие акты и истинность. Человеческий фактор в языке: Коммуникация, модальность, дейксис/Под ред. П.В. Булыгиной. М., 1992.
10. **Арутюнова Н.Д.** Истина и этичность. Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке. РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 7-23
11. **Арутюнова Н.Д.** Язык и мир человека. М., 1999.
12. **Арутюнова Н.Д.** Истина. Добро. Красота: Взаимодействие концептов. Логический анализ языка. Языки эстетики: концептуальные поля прекрасного и безобразного. М., 2004.
13. **Ахиезер А.** Дебри неправды и метафизика истины. Общественные науки и современность, 1991 №5, с. 28-36.
14. **Ахманова О. С.** Словарь лингвистических терминов. М., 1966; 2-е изд. М., 1969.

15. **Афанасьев А.Н.** Народные русские сказки в 3тт. М., 1984, 1985.
16. **Бабушкин А.П.** Концепты разных типов в лексике и фразеологии и методика их выявления. Методологические проблемы когнитивной лингвистики. Воронеж: Воронежский гос. ун-т., 2001. с. 52-57.
17. **Бабушкин А.П.** Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка. Воронеж, 1996.
18. **Бартминьски Е.** Языковой образ мира: очерки по этнолингвистике. М., «Индрик», 2005.
19. **Бахтин В.В.** Эстетика словесного творчества. М., 1979.
20. **Бахтин М.М.** Риторика в меру своей лживости. Собрание сочинений. Т.5. М., 1996.
21. **Берг Л.С.** Наука, ее содержание, смысл и классификация. Питербург, 1922.
22. **Бердяев Н.** Душа России. (библ. «Вехи», 2001. URL: <http://ihtik/lib.ru/>).
23. **Бердяев Н.А.** Судьба России. М., 1990
24. **Бердяев Н.А.** Философская истина и интеллигентская правда. Сборник статей о русской интеллигенции. Вехи; Из глубины. – М.: Правда, 1991.с. 11-30. http://www.lib.vsu.ru/elib/philosophy/b60790_f.htm
25. **Березович Е.Л.** Язык и традиционная культура: Этнолингвистические исследования. М., 2007.
26. **Болдырев Н.Н.** Когнитивная семантика. Тамбов, 2000.
27. **Болдырев Н.Н.** Концепт и значение слова. Методологические проблемы когнитивной лингвистики. Воронеж: Воронежский гос. ун.-т. 2001, с. 25-36.
28. **Болинджер Д.** Истина – проблема лингвистическая. Язык и моделирование социального взаимодействия. М, 1987.
29. **Брагина А.А.** Лексика языка и культура страны. Изучение лексики в лингвострановедческом аспекте. 2-е изд. М., 1986.
30. **Братусь Б.С.** К проблеме нравственного сознания в культуре уходящего века// Вопросы психологии. 1993..№1. с. 6-12.
31. **Булыгина Т.В., Шмелев А.Д.** «Правда факта» и «правда больших обобщений». Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и

- языке. РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 126-133.
32. **Быкова Г.В.** Лакунарность в лексической системе русского языка. Благовещенск, 1998.
  33. **Вайнрих Х.** Лингвистика лжи. Язык и моделирование социального взаимодействия. М., 1987.
  34. **Вайсгербер Л.** Родной язык и формирование духа. М. 1993.
  35. **Вебер М.** Наука как призвание и профессия. Самосознание европейской культуры 20. в. М., 1991.
  36. **Вежбицкая А.** Понимание культур через посредство ключевых слов. М.: «Языки славянской культуры», 2001.
  37. **Вежбицкая А.** Семантические универсалии и описание языков. М., 1999.
  38. **Вежбицкая А.** Сопоставление культур через посредство лексики и прагматики. М., 2001.
  39. **Вежбицкая А.** Язык. Культура. познание. М., 1996
  40. **Верещагин Е.М., Костомаров В.Г.** Лингвострановедческая теория слова. М.: Русский язык, 1980. 320 с.
  41. **Влахов С., Флорин С.** Непереводимое в переводе. М.: Международные отношения, 1980.
  42. **Воркачев С.Г.** Лингвокультурология, языковая личность, концепт: становление антропоцентрической парадигмы в языкознании. Филологические науки, 2001а, №1, с. 64-72.
  43. **Воркачев С.Г.** Концепт счастья: понятийный и образный компоненты. Известия РАН. Сер. лит. и яз. 2001б. Т.60. 6. С. 47-58.
  44. **Воркачев С.Г.** Культурный концепт и значение. Труды Кубанского гос.ун-та. Серия Гуманитарные науки. Т. 17, вып. 2. Краснодар, 2003а. с. 268-276.
  45. **Воркачев С. Г.** Эталонность в сопоставительной семантике. Язык, сознание, коммуникация. Вып. 25. - М., 2003б - С. 6–15.
  46. **Воркачев С. Г.** Правды ищи: идея справедливости в русской лингвокультуре. Волгоград, «Парадигма», 2009. -190с.
  47. **Воробьев В.В.** Лингвокультурология. М., 1997.

48. **Уорф Б.Л.** Отношение норм поведения и мышления к языку. Новое в лингвистике. Вып.1. М., 1960. с. 135-198. URL: <http://www.philology.rulinguistics1/whorf-60.htm>
49. **Вунд В.** Проблемы психологии народов. СПб. 2001.
50. **Гак В.Г.** Истина и люди. Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке. РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 24-31.
51. **Гриненко Г.В.** Магия и логика истинных имен. Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке/ РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 64-69.
52. **Гринцер Н.П.** Греческая *αλήθεια*: Очевидность слова и тайна значения. Логический анализ языка. Культурные концепты. М.: „Наука“, 1991. с. 38-44.
53. **Грковић Ј.** Из језичке баштине Словена: прав и крив као појмовне метафоре. Анали огранка САНУ у Н. Саду, Српска академија наука и уметности, 1 (2004-2005), Нови Сад, 2006, с. 72-82
54. **Грузберг А. А.** Частотный словарь русского языка второй половины XVI - начала XVII века. Пермь, 1974.
55. **Гумбольдт В.** О различии строения человеческих языков и его влиянии на духовное развитие человечества. В кн.: Избранные труды по языкознанию. М.,1984.с.37-297.
URL:http://destructionen.narod.ru/gumboldt_ctrojenye_jasykov.htm
56. **Гумбольдт В.** Язык и философия культуры/Переводы с немецкого. М: Прогресс, 1985.
57. **Даль В.И.** Даль В. Пословицы русского народа, http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/dal/05.php
58. **Данилевский Н.Я.** Россия и Европа. М.: Книга, 1991
59. **Даниленко В.П.** Языковая картина мира в концепции Л. Вайсгербера. <http://www.islu.ru/danilenko/articles/vaiskart.htm>
60. **Дени Пайар.** О двух аспектах истинности в высказываниях с дискурсивными словами. Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке.

- РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 133-138.
61. **Демьянков В.З.** *Теория прототипов в семантике и прагматике языка.* Структуры представления знаний в языке. Отв. редактор Кубрякова Е.С. – М.: ИНИОН РАН, 1994
  62. **Денисова М. А.** Лингвострановедческий словарь. Народное образование в СССР. Под ред. Е. М. Верещагина, В. Г. Костомарова. М., 1978; 2-е изд. М., 1983.
  63. **Дмитровская М.А.** Эволюция понятий «истина» и «смысл» в творчестве А. Платонова. Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке. РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 69-78.
  64. **Добровольский Д.О.** Национально-культурная специфика во фразеологии. Вопросы языкознания, №6, 1997.
  65. **Жинкин Н.И.** Речь как проводник информации. М., 1982.
  66. **Зализняк А.А., Левонтина И.Б., Шмелев А.Д.** Ключевые идеи русской языковой картины мира. Сборник статей. М., 2005.с. 544.
  67. **Звездова Г.В.** О языковых концептах *мир* и *закон* в творчестве А.С. Пушкина и Л.Н. Толстого. Русская словесность: теория и практика. Липецк, 1999. с.29-34.
  68. **Знаков В.В.** Категории правды и лжи в русской духовной традиции и современная психология понимания. Вопросы психологии, 1994, №2.
  69. **Знаков В.В.** Неправда, ложь и обман как проблемы психологии понимания. Вопросы психологии. 1993. №2. с. 9-16.
  70. **Знаков В.В.** Самооценка правдивости и понимание субъектом честности. Психологический журнал. 1993. Т. 14. №5. с. 13-23.
  71. **Ивић, М.** Правци у лингвистици 1-2/Милка Ивић - 9.изд. допуњено поглављем "Лингвистика у деведесетим годинама". - Земун :Библиотека XX век ; Београд : Чигоја штампа, 2001.
  72. **Кандинский В.** О духовном в искусстве. М., 1992. -с. 107.

73. **Кант И.** О мнимом праве лгать из человеколюбия//Трактаты и письма. М., 1980.
74. **Карасик В.И.** Культурные доминанты в языке. Языковая личность: культурные концепты. Волгоград-Архангельск, 1996.
75. **Карасик В.И.** Лингвокультурные концепты: типы единиц и приемы изучения/В.И.Карасик. Современные парадигмы лингвистики: Волгоград, 2005.
76. **Карасик В.И.** Языковые ключи. Волгоград, «Парадигма», 2007. -520с.
77. **Караулов Ю.Н.** Русский язык и языковая личность. М., 1987
78. **Караулов Ю.Н.** Общая и русская идеография. М.: Наука, 1996.
79. **Кирнозе З.И.** О национальной концептосфере. Филология и культура. Часть 2. Тамбов. 2001.
80. **Колесов В.В.** Язык и ментальность. СПб. «Петербургское Востоковедение», 2004. 240 с.
81. **Колесов В.В.** Отражение русского менталитета в слове. Человек в зеркале наук. Труды методологического семинара «Человек». Л., 1991.
82. **Колесов В.В.** Концепт культуры: образ — понятие — символ. Вестник СПбГУ. Сер. 2. 1992. Вып.3 (16). С. 30-40.
83. **Колесов В.В.** «Жизнь происходит от слова...». СПб.: «Златоуст», 1999.
84. **Кряхтунова О.В.** Кряхтунова О.В. Шифтерный лингвокультурный концепт Справедливость (на материале русской лингвокультуры) <http://www.twirpx.com/file/152528/>
85. **Кубрякова Е.С., Демьянков В.З., Панкрац Ю.Г., Лузина П.Г.** Краткий словарь когнитивных терминов. М., 1996. 245с.
86. **Кубрякова Е.С.** Языковая картина мира как особый способ репрезентации образа мира в сознании человека. Вестник чувашского государственного педагогического ун.-та имени И.Я. Яковлева, 2003. №4 (38).
87. **Кустова Г.И.** Типы производных значений и механизмы языкового расширения. Языки славянской культуры, М., 2004. 472с.
88. **Демьянков В.З., Панкрац Ю.Г., Лузина Л.Г.** Краткий словарь когнитивных терминов. М., 1996.

89. **Караџић Вук.** Српске народне пословице. Београд, «Просвета», 1969.
90. **Куссе Х.** Истина и проповедование. «Живое слово» архиепископа Амвросия (Ключарева, 1820-1901) и соотношение между гомилетикой и риторикой//Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке. РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 78-85.
91. **Лакофф Дж.** Мышление в зеркале классификаторов. Новое в зарубежной лингвистике. Вып.23, М., 1988. <http://www.classes.ru/grammar/164.new-in-linguistics-23/source/worddocuments/8.htm>
92. **Лакофф Дж.** Женщины, огонь и опасные предметы. Язык и интеллект. М., 1996. URL: <http://a-future.ru/kognitivnoe-modelirovanie-dzh-lakoff.html>
93. **Lalević Miodrag.** Sinonimi i srodne reči srpskohrvatskog jezika. Beograd, „Nolit”, 2004.
94. **Левонтина И.В.** «Звездное небо над головой». Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке/ РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 32-35.
95. **Лённгрен Л.** Частотный словарь современного русского языка. Uppsala, 1993.
96. **Леонтьев А.А.** Национально-культурная специфика речевого поведения. М. «Наука», 1997.
97. **Лесная Л.В.** Интерпретация понятия менталитета в российских и зарубежных источниках. Ломоносовские чтения 2003, <http://lib.socio.msu.ru>
98. **Лихачев Д.С.** Заметки о русском. Избранные труды в 3-х томах. Т.2. Л.: «Художественная литература», 1987.
99. **Лихачев Д.С.** Концептосфера русского языка. В кн.: Раздумья о России (3-е изд). СПб: Logos, 2004. 654с.
100. **Лосев А.Ф.** Философия. Мифология. Культура. М., 1991.
101. **Лосский Н.О.** Характер русского народа. Книга 1, 2. М.: «Ключ», 1990 (репринтное издание «Посев», 1957).
102. **Лукин В.А.** Концепт истины и слово *истина* в русском языке (опыт концептуального анализа рационального и иррационального в языке)//Вопросы языкознания, 1993, №4. с.63-86

103. **Ляпин С.Х.** Концептология: к становлению подхода//Концепты. Вып. I, Архангельск, 1997.
104. **Манликов М. Х.** Ассоциативный словарь русской этнокультуроведческой лексики. Фрунзе, 1989.
105. **Маслова В. Н.** Лингвокультурология. М., «Академия», 2001. -208с.
106. **Михайлов Н.Н.** Лексика с культурным компонентом значения. Сборник науч. трудов. МОПИ им. Н.К. Крупской, 1983.
107. **Михайловский Н.К.** Письма о правде и неправде//Сочинения в 6Т. Т4. СПб.,1897
108. **Народне пословице.** Едиција «Реч и мисао». Београд, «Рад», 1976.
109. **Никитина С.Е.** Представление об истине в русских конфессиональных культурах. Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке. РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 85- 93.
110. **Никитина С.Е.** Устная народная культура и языковое сознание. М., 1993.
111. **Ницше Ф.** По ту сторону добра и зла. Избран.произв. в 2-х кн. Кн.2. М.-Л. 1990.
112. **Ожегов С. И. и Шведова Н. Ю.** Толковый словарь русского языка. М., 1992; 2-е изд. , испр. и доп. М., 1994; 3-е изд., стереотип. М., 1995; 4-е изд., доп. М., 1997.
113. **Павловская А.В.** Этнические стереотипы в свете межкультурной коммуникации. Вестник МГУ, сер.19: Лингвистика и межкультурная коммуникация, 1998, №1, с. 94-104.
114. **Падучева Е.В.** Разрушение иллюзии реальности как поэтический прием. Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке. РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 93-101.
115. **Панченко Н.Н.** Средства объективации концепта «обман» (на материале английского языка). Дисс. канд. фил.наук. Волгоград, 1999.
116. **Пеньковский А.Б.** Тимиологические оценки и их выражение в целях уклоняющегося от истины умаления значимости. Логический анализ языка.

- Истина и истинность в культуре и языке. РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 36-40.
117. **Пипер П.** (ред.). Когнитивнолингвистичка проучавања српског језика. Београд, САНУ, 2006.
118. **Полторацкий Л.И.** Слово *truth* в произведениях Шекспира (Риторический дискурс). Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке/ РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 102-109.
119. **Пономарев Л.И.** Под знаком кванта. М., «Наука», 1989. 368с.
120. **Попова З.Д., Стернин И. А.** Понятие «концепт» в лингвистических исследованиях. Воронеж, 1999.
121. **Попова З.Д., Стернин И. А.** Интерпретационное поле национального концепта и методы его изучения. Культура общения и ее формирование. Вып. 8, Воронеж, 2001а.
122. **Попова З.Д., Стернин И.А.** Очерки по когнитивной лингвистике. Воронеж, 2001б.
123. **Попова З.Д., Стернин И.А.** (отв. ред.). Язык и национальное сознание. Вопросы теории и методологии. Воронеж: Воронежский гос. ун.-т. 2002. с. 314.
124. **Попова З.Д., Стернин И.А.** Проблема моделирования концептов в лингвокультурных исследованиях. Мир человека и мир языка: Серия «Концептуальные исследования». Вып. 2. Кемерово, 2003. стр. 6-16.
125. **Попова З.Д., Стернин И.А.** Когнитивная лингвистика. М. «Восток-Запад», (Лингвистика и межкультурная коммуникация. Золотая серия), 2010, с.314.
126. **Пропп В.Я.** Фольклор и действительность. Избранные статьи. М., 1976.
127. **Путилов Б.Н.** Фольклор и народная культура. СПб. 1967.
128. **Рачков П.А.** Правда-справедливость. Вестник МГУб сер.7. Философия. 1996, №1
129. **Ристић С.** Национална етика и култура у концептима неких речи српског језика. Нови Сад: Матица српска, 2003.
130. **Рубинштейн С.Л.** Бытие и сознание. М., 1957.

131. **Рябцева Н.К.** Истинность в субъективно-модальном контексте. Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке. РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 139-151.
132. **Сепир Э.** Избранные труды по языкознанию и культурологии. М., 1993.
133. **Серебрянников В.А.** Роль человеческого фактора в языке. язык и мышление. М., 1988.
134. **Skok P.** Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. Zagreb: Jugoslovenska akademija znanosti i umjetnosti, 1971.
135. **Слышкин Г.Г.** От текста к символу: лингвокультурные концепты прецедентных текстов в сознании и дискурсе. Москва: Academia, 2000. 125с.
136. **Смирнова Е.Д.** Истинность и природа логического знания. Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке. РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 151-157.
137. **Соловьев В.С.** Смысл любви. В кн.: Философия искусства и литературная критика. М., «Искусство», 1991. с. 99-161.
138. **Сорокин Ю.А., Марковина И.Ю.** Этнопсихоллингвистика. М., 1988.
139. **Степанов Ю.С.** Константы. Словарь русской культуры. Школа «Языки русской культуры». М., 1997. 824с.
140. **Степанов Ю.С.** «Бог есть любовь», «Любовь есть бог». Отношения тождества – константа мировой культуры. Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке. РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 41-51.
141. **Степанов Ю.С.** Слова *правда* и *цивилизация* в русском языке (К вопросу о методе в семиотике языка и культуры). Изв. АН СССР Сер. лит. и яз. 1972, Т. 31, №2.
142. **Стернин И.А.** (отв. ред.) Методологические проблемы когнитивной лингвистики. Воронежский гос. ун-т, 2001.
143. **Стернин И.А.** Лексическое значение слова как структура. В Кн.: Лексическое значение слова в речи. Воронеж, 1985, с.36-85,

http://www.nspu.net/fileadmin/library/books/2/web/xrest/article/leksika/slovo/ste_art01.htm

144. **Стернин И.А.** Национальная специфика мышления и проблема лакунарности. Связи языковых единиц в системе и реализации. Тамбов, 1998.
145. **Стеф. Караичић Вук.** Српске народне пословице. Београд: Просвета, 1979. 389 с. Приредио Мирослав Пантић.
146. **Сукаленко Н.И.** Отражение обыденного сознания в образной языковой картине мира. Киев: Наукова думка, 1992.
147. **Телия В.Н.** Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты. М., 1996.
148. **Тер-Минасова С.Г.** Язык и межкультурная коммуникация. М., 2000.
149. **Толстая С.М.** Магия обмана и чуда в народной культуре. Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке. РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 109-115.
150. **Толстая С.М.** Пространство слова. Лексическая семантика в общеславянской перспективе. М., «Индрик», 2008. – 528с.
151. **Толстой Н.И.** Некоторые проблемы славянской и общей этнолингвистики. Известия АН СССР, сер. ЛиЯ. - 1982. - т 41. - №5. - С.397 – 405
152. **Топоров В.Н.** Модель мира. Мифы народов мира. Т.2. М., 1992
153. **Топорова Т.В.** Древнегерманские представления о праве и правде. Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке. РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 52-55
154. **Трнавац Р.** Элементы концепта «наде» као хришћанске врлине. Српски језик 6 (1-2), 469-478
155. **Уорф Б.** Отношение норм поведения и мышления к языку. Новое в лингвистике. Ред. В.А. Звегинцев. М., 1960. Вып.1. с. 135-168
156. **Уорф Б.Л.** Отношение норм поведения и мышления к языку. М. 1939.
157. **Уорф Б.Л.** *Грамматические категории.* – В кн.: Принципы типологического анализа языков различного строя. М., 1972

158. **Успенский Б.А.** Избранные труды, Т1. Семиотика истории. Семиотика культуры. М., «Гнозис», 1994. 432с.
159. **Успенский Б.А.** Краткий очерк истории русского литературного языка (11-19в.). М.. 1994. -240с.
160. **Федотова В.Г.** Истина и правда повседневности. Философская и социологическая мысль. 1990, №3,4.
161. **Фелицина В.П., Прохоров Ю.Е.** Русские пословицы, поговорки и крылатые выражения. Лингвострановедческий словарь (под ред. С.М. Верещагина, В.Г. Костомарова). М.: «Русский язык», 1979.
162. **Философская энциклопедия.** Наука. М., 1964, Т3.
163. **Флоренский П.А.** Столп и утверждение истины. М., »Правда», 1990.
http://imwerden.de/pdf/florensky_stolp_i_utverzhdnie_istini_1914.
164. **Франк С.Л.** По ту сторону «правого» и «левого». Новый мир, 1990, №4.
165. **Фрумкина Р. М.** Концептуальный анализ с точки зрения лингвиста и психолога. Научно-техническая информация, 1992. Серия 2. №3. с. 3-29
166. **Хайдеггер М.** О Сущности истины. Философские науки. 1989 №4.
<http://ihtik.lib.ru/>
167. **Хайдеггер М.** Основные понятия метафизики. Вопросы философии. 1989, №9.
168. **Цейтлин Р.М.** Характеристика лексических и словообразовательных средств старославянского языка. – В кн. : «Славянское языкознание. 7-ой Международный съезд славистов. Доклады советской делегации. М. «Наука», 1973.
169. **Цивьян Т.В.** Лингвистические основы балканской модели мира. М., 1990.
170. **Цыганенко Г. П.** Этимологический словарь русского языка. Киев, 1970.
171. **Чан Ван Ко.** Единство «ян» и «инь» как истина (Постановка проблемы). Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке/ РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 122-125.
172. **Чистов К.В.** Народные традиции и фольклор. Очерки теории. Л., 1986.

173. **Шанский Н. М.** Этимологический словарь русского языка. Под ред. А. Ф. Журавлёва, Н. М. Шанского. М., 1999.
174. **Шатуновский И.Б.** «Правда», «истина», «искренность», «правильность» и «ложь» как показатели соответствия/несоответствия содержания предложения, мысли и действительности. Логический анализ языка. Культурные концепты. М., 1991.
175. **Шаховский В.И.** Человек лгущий в реальной и художественной коммуникации. Человек в коммуникации: аспекты исследования. Волгоград, 2005, с. 173-204.
176. **Широканов Д.И., Алексеева Е.А.** Стереотипы и динамика мышления. Минск, 1993.
177. **Шмелев А.Д.** Правда vs. истина в диахроническом аспекте (Краткая заметка). Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке/ РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 55-57.
178. **Шмелев А.Д.** Русская языковая модель мира. М., «Языки славянской культуры», 2002.
179. **Шмелев А.Д.** Суждения о вымышленном мире: референция, истинность, прагматика. Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке/ РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 115-122.
180. **Шубарт В.** Европа и душа Востока. М.: «Русская идея», 1997.
181. **Шћепановић Михаило.** Вукове народне пословице с регистром кључних речи. Београд, „Нолит“, 1996.
182. **Эйнштейн А., Инфельд Л.** Эволюция физики (пер. с англ.). М., 1966.
183. **Яковлева Е.С.** Фрагменты русской языковой картины мира (модели пространства, времени и восприятия). Вопросы языкознания, 1994. №5.
184. **Яковлева Е.А.** Этические концепты «Правда, истина» и «Ложь, обман» в макротексте живой речи. Культурные и духовные традиции русских Башкортостана: Истия и современность. Уфа, 1998, Часть 2, с.134-137

185. **Янко Т.Е.** Коммуникативный статус выражений со словом правда. Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке/ РАН Ин-т. языкознания. Отв. ред. Н.Д. Арутюнова, Н.К. Рябцева. М.: «Наука», 1995. с. 173-177.
186. **Austin J.** Philosophical Papers. 3nd ed. Truth, Chapter 5. Oxford, 1979. pp. 117-134.
187. **Bolinger D.L.** Truth is a linguistic question. Language. Baltimore, 1973. Vol. 49, №3, P. 539-550.
188. **Croft William, Cruse Alan.** Cognitive Linguistics. Cambridge University Press, 2004, 356p.
URL:<http://books.google.com/books?id=I6Z9H-eRSgoC&lpg=PP1&hl=sr&pg=PP1#v=onepage&q=&f=true>
189. **Dumett M.A.E.** Truth and other enigmas. Cambridge (Mass.): Harvard Univ.press, 1978, 470p.
190. **Dirk Geeraerts, Hubert Cuyckens.** The Oxford Handbook of Cognitive linguistics. Chapter: **Alan Cienki:** Frames Idealized Cognitive models, and domains. s. Oxford; New York:Oxford University Press, 2007. 1334p.
191. **Gilles Fauconnier.** Chapter: Methods and generalizations. Article: Mental Spaces. URL:<http://terpconnect.umd.edu/~israel/Fauconnier-MentalSpaces.pdf>
192. **Janda Laura.** Cognitive linguistic. University of Tromso, 2006. URL: <http://www.seelrc.org/glossos/issues/8/janda.pdf>
193. **Janssen Theo, Redeher Gisela** (editors). Cognitive linguistic: Foundations, Scope, and Methodology. Chapter: Methods and generaliyations (Gilles Fauconnier). Mouton de Gruyter, 1999
<http://books.google.com/books?id=2fG1rO9DX4AC&lpg=PP1&dq=dissertation%20of%20cognitive%20linguistic&pg=PP1>
194. **Lakoff G.** WOMEN, FIRE AND DANGEROUS THINGS. WHAT THE CATEGORIES REVEAL ABOUT MIND. University of Chicago, 1987. URL: <http://www.scribd.com/doc/62725228/Lakoff-G-Women-Fire-And-Dangerous-Things-What-Categories-Reveal-About-the-Mind>.

195. **Lakoff, Johnson.** *Metaphors We Live By.* Chicago: University of Chicago Press, 1980.
196. **Langacker R.** *Foundations of Cognitive Grammar. Vol.1. Theoretical Prerequisites.* Stanford: Stanford University Press, 1987.
197. **Langacker R.** *Concept, Image, and Symbol: The Cognitive Basis of Grammar.* Berlin. – N.Y.: Mouton de Gruyter, 1991.
198. **Hallett G.L.** *Language and truth.* New Haven, London, Yale. Univ.press, 1988. 234p.
199. **Peacocke Ch.** *Truth definitions and actual language. Truth and meaning: Essays in semantics.* Oxford: Oxford Univ. press. 1976.
200. **Richard A. Geiger, Brygida Rudzka/Ostin (editors).** *Conceptualization and Mental Processing in Language.* Mouton de Gruyter, 1993.
201. **Rosch (Heider) Eleanor A.** (1972) Probabilities, sampling and ethnographic method: The case of Dani colour names. *Man* 7, 3, (1972) pp.448-466.
202. **Rosch, E.** "Cognitive Reference Points", *Cognitive Psychology* 7, 1975, pp.532-547.
203. **Rosch E ., Mervis B ., Gray W . D ., Johnson D .M . and Bayes-Braem P .** 'Basic objects in natural categories'. In: *Cognitive Psychology* 8, 1976, pp.382-439.
204. **Rosch E .** Cognition and categorization, Chapter 8 in book: *Concepts. Core readings.* Editors: Margolis E., Laurence S. "A Bradford book", 1999, p. 189-207.
205. **Sacks H.** *Everyone has to lie. Sociocultural dimensions of language use.* N.Y., 1975. P. 57-79.
206. **Sommers F.** On the concept of truth in natural languages. *Review of Metaphysics*, 1969. Vol.23. P. 259-286.
207. **Travis Ch.** *The true and the false: The domain of the pragmatics.* Amsterdam: Benjamins, 1981.
208. **Fillmore Ch.J.** Frame semantics and the nature of language, in: Harnad S.R., Steklis H.D., Lancaster J. (eds.), *Origins and Evolution of Language and Speech*, The New York Academy of Sciences, New York 1976 (*Annals of the New York Academy of Sciences*, Vol. 280).

209. **Evans Vyvyan and Green Melanie.** Cognitive Linguistics An introduction. Edinburgh University Press. 2006. URL: <http://books.google.com/books?id=vrafVIXvFmcC&lpg=PA401&ots=TAp7nf8oI0&dq=this%20surgeon%20is%20a%20butcher%20fauconnier&pg=PA401>
210. **Dirk Geeraerts, Hubert Cuyckens.** The Oxford Handbook of Cognitive linguistics. Chapter: **Fauconnier,G.**Mental Spaces Oxford; New York:Oxford UniversityPress,2007.1334s.s.351-377
URL:<http://www.cogsci.ucsd.edu/~faucon/BEIJING/mentalspaces.pdf>
211. **Dirk Geeraerts** (editor). Cognitive linguistic: basic readings. Berlin: Mouton de Gruyter. 2006. s.485
<http://books.google.com/books?id=canMZSZ32ZgC&lpg=PA373&ots=bKnNjliglY&dq=charles%20fillmore%20frame%20semantic&pg=PA373>

Речници и енциклопедије:

1. **Абрамов Н.** Словарь русских синонимов и сходных по смыслу выражений. — 7-е изд., стереотип. — Москва: Русские словари, 1999.
<http://slovari.yandex.ru3/Словарь синонимов/>
2. Марија Стефановић, Предраг Пипер, Рајна Драгићевић. **Асоцијативни речник српског језика.** Београд, „Београдска књига“, 2005. – с. 525.
3. **Большой Энциклопедический Словарь.** (Редакторы:И. Лапина, Е. Маталина, Р.Секачев, Е. Троицкая, Л. Хайбуллина, Н. Ярина). Астрель, 2008. 1248с. ИП: <http://www.vedu.ru/BigEncDic/>
4. **Энциклопедический Словарь Ф.А. Брокгауза и И.А. Эфрона в 4-х томах** (под ред. И.Е.Андреевского, К.К.Арсеньева и Т. Т.Петрушевского). СПб, 1890—1907.ИП: <http://www.vehi.net/brokgauz/>.
5. **Большая Советская Энциклопедия в 30 Т.** «Советская энциклопедия», 1970. ИП: <http://dic.academic.ru>.
6. **Михельсон М.И.** Большой толково-фразеологический словарь русского языка: в 3 т. – М.: ЭТС, 2005. – 2208 с. URL: dic.academic.ru
7. **Мокиенко В. М., Никитина Т. Г.** **Большой словарь русских поговорок.** — М: Олма Медиа Групп, 2007. URL: dic.academic.ru

8. **Даль В.** Толковый словарь живого великорусского языка (под ред. И. А. Бодуэна де Куртенэ). 1863 — 1866, св. 200 тысяч слов; 2 изд., 1880 — 1882. ИП: <http://www.slovari.ru>
9. **Евгеньева А.П.** (отв.ред.). Словарь русского языка в 4-х томах (МАС). М., «Русский язык», 1999. 702с. ИП: <http://feb-web.ru/feb/mas/mas-abc/default.asp>
10. **Ефремова Т.Ф.** (отв.ред.). Толково-энциклопедический словарь. СПб, «Норинт», 2006. ИП: <http://www.jiport.com>
11. **Жюлия Д.** Философский словарь. М., 2000. ИП: www.term.ru
12. **Кон И.** (ред.). Словарь по этике, М., Политиздат, 1981. ИП: www.term.ru
13. **Константинов Ф.В.** (ред.). Философская энциклопедия. Издательство: Советская энциклопедия, 1962. ИП: dic.academic.ru
14. **Кузнецов С. А.** (Гл. ред.). Большой толковый словарь русского языка. Первое издание: СПб.: Норинт, 1998. Публикуется в авторской редакции 2009 года.
15. **Левит С.Я.** **Культурология XX век.** Энциклопедия в 2-х Т. СПб: „Университетская книга“, 1998 г.
16. **Львов М.Р.** Словарь антонимов русского языка. Под ред. Л.А. Новикова. М.: Рус. яз. 1984. – 384с. <http://www.gramota.ru/slovari/dic/>
17. **Вујаклија М.** Лексикон страних речи и израза. „Просвета“, Београд, 1975.
18. **Блек Бурн.** Оксфордски филозофски речник. „Светови“, Нови Сад, 1999.
19. **Клајн И., Шипка М.** Велики речник страних речи и израза. Нови Сад, „Прометеј“, 2007.
20. **Кустова Г.И.** Словарь русской идиоматики. Словари, созданные на основе Национального корпуса русского языка (сайт создан при финансовой поддержке Федерального агентства по образованию в рамках Федеральной целевой программы «Русский язык» (Госконтракт П66). 2008. URL: idiomatika.academic.ru
21. **О. Н. Ляшевская, С. А. Шаров,** **Частотный словарь современного русского языка** (на материалах Национального корпуса русского языка). М.: Азбуковник, 2009. URL: <http://dict.ruslang.ru/freq.php>

22. **Ожегов, С.И., Шведова, Н.Ю.** Толковый словарь русского языка. Издательство "Азъ", 1992. ИП: http://lib.ru/DIC/OZHEGOW/ozhegow_p_r.txt
23. **Полный церковнославянский словарь** (Сост. Григорий Дьяченко). Издательский отдел Московского патриархата. Москва, 1993.
24. **Речник српскога језика.** Нови Сад, Матица српска, 2007.
25. **Речник српскохрватског књижевног и народног језика.** Књига 8 (интонирати – јурбе). Српска академија наука и уметности. Београд, Институт за српскохрватски језик, 1973.
26. **Школски речник стандардног српскохрватског језика** (Мирјана Јоџић, Вера Васић). Завод за издавање уџбеника у Новом Саду. Институт за јужнословенске језике Филозофског факултета у Новом Саду, 1989.
27. **Караулов Ю.Н., Черкасова Г.А., Уфимцева Н.В., Сорокин Ю.А., Тарасов Е.Ф. Русский ассоциативный словарь.** В 2 т. / От стимула к рекции: Ок. 7000 стимулов. М.: АСТ-Астрель, 2002. 784 с. Т. II. <http://www.thesaurus.ru/dict/dict.php>.
28. **Свободная энциклопедия „Викисловарь“**, www.wikipedia.com.
29. **Sinonimi i srodne reči srpskohrvatskog jezika.** Miodrag S. Lalević. Београд, „Nolit“, 2004.
30. **Горбачевич К. С., Хабло Е. П. Словарь эпитетов рус. лит. языка.** Л., 1979. <http://epithets.academic.ru/>
31. **Сабаева Э.К., Галиуллин К.Р. Словообразовательно-морфемный словарь русского языка.** Разработан под общим руководством к.фил.н, доцента К.Р.Галиуллина. 1997. URL: <http://old.kpfu.ru/infres/slovar1/index.htm>.
32. **Тихонов А. Н. Морфемно-орфографический словарь: Около 100 000 слов / А. Н. Тихонов.** — М.: АСТ: Астрель, 2002. — 704 с.
33. **Тришин В.Н.** Словарь синонимов ASIS, 2010. http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_synonims/133005/правдивость
34. **Ушаков Д.Н.** Большой толковый словарь современного русского языка. В 4 т. М., 2000. ИП: <http://ushdict.narod.ru/>.

35. **Фасмер, Макс.** Этимологический словарь русского языка. ИРЯ РАН 2007–2010. <http://etymolog.ruslang.ru>
36. **Филиппов А.В., Н.Н. Романова.** Культура речевого общения. Этика, прагматика, психология. Издательство: Флинта, Наука-2009г. ИП: vocabulary.ru
37. **Фёдоров А. И.** Фразеологический словарь русского литературного языка. — М.: Астрель, АСТ, 2008. URL: phraseology.academic.ru
38. **Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika.** Josip Matešić. IRO „Školska knjiga“. Zagreb, 1982.
39. **Серов В.** Энциклопедический словарь крылатых слов и выражений. — М.: «Локид-Пресс», 2005. - 880с. URL: dic.academic.ru
40. **Добровольский А. В.** Энциклопедия «Кругосвет», http://www.krugosvet.ru/enc/gumanitarnye_nauki/lingvistika/KOGNITIVNAY_A_LINGVISTIKA.html. Copyright© ООО «Кругосвет», 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014.
41. **Энциклопедия Кольера. Справедливость.** <http://www.slovopedia.com/14/209/1019278.html>

Прилог
(примери)
“Правда” у руском језику

Глаголске конструкције

А ешё в прокуратуре мне посоветовали не *искать правды* там, где её нет. [Ольга Алленова. «Не хоронить же их» // «Коммерсантъ-Власть», 2000]. Не забудем ешё и того, что в каких-нибудь отдалённых монастырях... сидели ведь и не охваченные заговором грамотеи, которые могли по простоте *писать правду* [А. А. Зализняк. Лингвистика по А. Т. Фоменко // «Вопросы языкознания», 2000]. И вообще она догадывалась, что всё с ней происходящее имеет отношение к её жизни и смерти... и связано это с готовящимся *открытием окончательной правды*, которая важнее самой жизни [Людмила Улицкая. Казус Кукоцкого [Путешествие в седьмую сторону света] // «Новый Мир», 2000]. Последней инстанцией, куда имело смысл *обращаться за поисками правды и справедливости*, стал суд [Ирина Александрова. Жизнь на стройплощадке (1999) // «Адвокат», 1999.01.18]. Ничего не просил Краснянский, так и сказал: только *поблагодарить за правду и честность* [Василь Быков. Бедные люди (1998)]. Я буду писать мемуары о вас. Я должен буду *писать чистую правду* [Алексей Слаповский. Гибель гитариста (1994-1995)]. А где же товарищ ваш? *Отвечать правду* отчего-то мне не захотелось [Юрий Коваль. Ножевик (1990)]. — Из шевра, — подтвердил он. *Походило на правду* [Булат Окуджава. Искусство кройки и житья (1985)]. Про этот случай у нас в городе много глупостей рассказывали, но *я-то чистую правду изложу*, поскольку был всему случившемуся свидетель, если не сказать соучастник [Григорий Горин. Когда горит душа (1974-1984)]. Однако *не стился, а борется за правду* [Сергей Довлатов. Наши (1983)]. *Каждый из нас должен задуматься, живёт ли он правдой* [митрополит Антоний (Блум). Страстная седмица (1980)]. *Чем скорее мы выясним правду, тем всем нам будет лучше* [Ю. О. Домбровский. Факультет ненужных вещей, часть 4 (1978)]. Человек не притворяется, а *действительно иммунен к правде* [Ю. О. Домбровский. Факультет ненужных вещей, часть 4 (1978)]. — Но вы ведь *правду показали*? — спросила она [Ю. О. Домбровский. Факультет ненужных вещей, часть 5 (1978)]. Он понимал, что я не льщу, а *говорю чистую правду* [В. П. Катаев. Алмазный мой венец (1975-1977)]. — Взрослые уже, *должны знать правду* [Анатолий Рыбаков. Тяжелый песок (1975-1977)]. Но осталось неприятное чувство — как будто он, что ли, кого-то предал, хотя он *сказал чистую правду* про плохих людей [Юрий Трифонов. Дом на набережной (1976)]. Рита *не хотела видеть правды* и, в своей манере, действовала назло, а Лариса простила мне самый оскорбительный тон и отвечала лестно и шуточками [Юрий Трифонов. Предварительные итоги (1970)]. Климентьев, сам приученный тюремными уставами *никогда не открывать заключённым правды*, не предполагал искренности и в них [Александр Солженицын. В круге первом, т.1, гл. 26-51 (1968) // «Новый Мир», 1990]. Всегда какая-нибудь такая мысль останавливает тех, кто мог бы *выкрикнуть правду или добыть справедливость*. [Александр Солженицын. В круге первом, т.1, гл. 26-51 (1968) // «Новый Мир», 1990]. Он *всегда говорит чистую правду, одну только правду* [Анатолий Алексин. Мой брат играет на кларнете (1967)]. Мы смотрели страну непредвзято, мы радовались всему хорошему, не скрывали своего восхищения, мы судили об этой стране, доверяя себе и им, людям, которые *многие годы борются за правду о своей родине* [Д. А. Гранин. Месяц вверх ногами (1966)]. Вам иначе нельзя, как бесстрашно, *вы ведь выступаете во имя правды*. [Василий Гроссман. Все течет (1955-1963) // «Октябрь», 1989]. Бархатов неотступно будет глядеть на него, *вытянет правду*, следя за его движениями, взглядами, покашливаниями [Василий Гроссман. Жизнь и судьба, ч. 1 (1960)]. Но ведь и сегодня *есть возможность писать правду!* [Василий Гроссман. Жизнь и судьба, часть 2 (1960)]. Он *видит правду через дым и огонь войны* [Василий Гроссман. Жизнь и судьба, часть 2 (1960)].

Трудно жить без правды либо с осколочками, с частицей правды, с обрубленной, подстриженной правдой [Василий Гроссман. Жизнь и судьба, часть 3 (1960)] [омонимия снята]. Почему они боятся этих указаний? Потому, что *они боятся правды* [И. В. Сталин. Международное положение и оборона СССР (1927)].

Тогда же я начал *искать сокровенной правды* в старчестве и ближе всего подошёл к тайнам православия [Н. А. Бердяев. Автобиография (1917)]. Едва ли авторам "Вех" нужно грозить

бесчинством во славу блаженного Августина и *прикрываться чаадаевской правдой* [И. И. Петрункевич. Интеллигенция и «Вехи» (вместо предисловия) (1910)]. Она будет *искать своей правды* на балу или в кабаке, где придётся, — это ей всё равно. [И. Ф. Анненский. Вторая книга отражений (1909)]. Те, другие девушки не только *искали правду*, но им казалось, что они и нашли её [И. Ф. Анненский. Вторая книга отражений (1909)]. Человечество *идёт к высшей правде*, к высшему счастью, какое только возможно на земле, и я в первых рядах! [А. П. Чехов. Вишневый сад (1904)]. Но вот вдруг то дело, которое он считал только нарушением внешнего бессмысленного закона и смелым вызовом общественному предрассудку, — вдруг оно оказывается для его собственной совести чем-то гораздо большим, оказывается грехом, *нарушением внутренней, нравственной правды* [В. С. Соловьев. Три речи в память Достоевского (1881-1883)]. Осуждая *искания самовольной отвлечённой правды*, порождающие только преступления, Достоевский противопоставляет им народный религиозный идеал, основанный на вере Христовой [В. С. Соловьев. Три речи в память Достоевского (1881-1883)]. Зверь лесной, чудо морское, и без того их знал; *видя его правду*, он и записи с него заручной не взял, а снял с своей руки золотой перстень и подал его честному купцу [С. Т. Аксаков. Аленький цветочек (1858)]. Можно вспомнить эпиграф к фильму «12»: *«Не ищите здесь правду быта, ищите правду Бытия»* [коллективный. Ирония судьбы. Классика советского кино (2009-2011)]. Дело журналиста — пропаганда, развешивание лапши, *а уж до правды мы сами как-нибудь доберёмся* с божьей помощью и с Google [коллективный (2011)] [омонимия не снята]. *Если эти сведения все же окажутся правдой*, такой шаг российской энергополитики будет смотреться вполне логично [Евгения Кoryтина. «Газпром» в кругу друзей (2010.01.12) // <http://www.rbcdaily.ru/2010/01/12/tek/451433.shtml>, 2010]. Поэтому отчаявшийся *народ шёл за правдой* к Ваксбергу [Денис Драгунский. Оппозиция и одно место // «Частный корреспондент», 2010]. *В этом есть много правды*, но гораздо более важная и волнующая истина состоит в том, что сам неolibеральный проект, в сущности, ведет к дальнейшей эрозии «экологии свободы» [Александр Кустарев. Друзья и враги свободы // «Неприкосновенный запас», 2010]. Для нас же *ценна не столько возможность знать правду, сколько сама правда*, притом высказанная вслух [Алексей Левинсон. Социология об истории // «Неприкосновенный запас», 2010]. Процежив через материнский платок эту воду, он выпил ее, при этом я вспомнил его фронтовые рассказы, где было и не такое, понял, что *он рассказывал правду* [М. И. Саитов. Островки // «Бельские Просторы», 2010]. А он мне говорит: *вы пишите правду*, только, говорит, хорошую [Алексей Слаповский. Большая Книга Перемен // «Волга», 2010]. В интеллигентском дискурсе *«правдолюбия», правды, страдать за которую* считается хорошим тоном... «настоящее знание» неизбежно выступает как критическое к любой реальности и к любой власти, как советской, так и нынешней [Розалия Черепанова. Интеллигенция и «тайное знание» // «Неприкосновенный запас», 2010]. Прошу Вас помогите, Вы добрый человек по глазам вижу, Господь возблагодарит Вас, *я говорю правду...* [коллективный. Обсуждение статьи М. Прохорова «О «надомниках» и трудоголиках. Или как они живут совместно в нашем ТК» (2010)]. Единственным способом *узнать правду* остались свидетельства самих ученых. [Екатерина Люльчак. Мошенничество по науке (2009.06.02) // <http://www.rbcdaily.ru/2009/06/02/cnews/417185.shtml>, 2009]. Теперь, по обычаю всех трусов, вы замечаете следы, *скрывая правду* от своих читателей и последователей [Александр Алексеев. «Вперед, заре навстречу!» // «Наука и жизнь», 2009]. Он уверяет, что Иоанн удерживал Иисуса — «это мне надо креститься от Тебя», но тот сослался на необходимость *исполнять «всякую правду»* [Александр Алексеев. Правдивые евангелисты // «Наука и жизнь», 2009]. *Отвечать надо было правду*, но при этом заранее подготовить уважительную причину. [С. Ю. Бакатов. Сафрон (Записки ветеринарного врача) // «Наука и жизнь», 2009]. «Твой ребенок *имеет право на правду в школе!* [Владимир Вычеров. Полонез Валенсы. Гданьский дневник // «Неприкосновенный запас», 2009]. — Почему даже мне не можешь *сказать правду?* [Андрей Геласимов. Дом на Озерной (2009)]. *Уязвленный правдой* Степан схватил его за ворот рубахи [Андрей Геласимов. Дом на Озерной (2009)]. Однако Долгоруков даже на склоне лет *не осмелился* в своих мемуарах *поведать полную правду* [Ирина Грачёва. Суздальские тайны // «Наука и жизнь», 2009]. Книгу решила написать только ради сына, *чтобы он знал о матери правду* [Александр Иличевский. Перс (2009)]. Чем больше это понимаешь, тем сильнее *хочется узнать эту правду* [Людмила Климович. По ту сторону советской власти: к истории Народно-трудового союза // «Неприкосновенный запас», 2009]. Невозможно не заметить, что по странному совпадению приверженцам каждой из упомянутых точек зрения было выгодно отстаивать именно ее, так что *благородное стремление к правде* здесь чрезвычайно удачно сочеталось с практическим интересом

[Николай Морозов. Декабрьские события 1989 года в Румынии: революция или путч? // «Неприкосновенный запас», 2009]. Теперь нам **рассказывают всю правду** [Герман Садулаев. Шалинский рейд (2009) // «Знамя», 2010]. — А ты все время чешешь шею, — сказала я, не желая **скрывать правды** [Алексей Слаповский. 100 лет спустя. Письма нерожденному сыну // «Волга», 2009]. Я общался с немцами, но они не слышали такой или подобной фамилии. Пожалуйста, помогите **найти правду!** [Александра Суперанская. Из истории фамилий // «Наука и жизнь», 2009]. Несколько респондентов отметили, что хотели бы получать достоверную информацию о кредитах в рекламных сообщениях: «... очень много неправильной информации даётся, хотелось бы, чтобы **писали правду о кредите**» (интервью № 12) [В. В. Солодников, Д. Г. Цыбикова. Особенности потребительского кредита в России // «Вестник РАН», 2009]. Но **кроме вранья** о борьбе добра со злом и красивых лживых слов про бессмертие, **во всем этом есть какая-то очень важная правда, и я ее чувствую** [Михаил Шишкин. Письмовник (2009) // «Знамя», 2010]. Мы знакомы много лет, бывало, что в разнообразных дискуссиях занимали разные позиции, но цель всегда была общая — **узнать и рассказать правду** о становлении и развитии атомной отрасли России [Владимир Губарев, Ангелина Гуськова. Профессор Ангелина Гуськова: на лезвии атомного меча // «Наука и жизнь», 2007]. Даже преданному Коврову Шульга **долго не раскрывал всей правды** [Михаил Елизаров. Библиотекарь (2007)]. Она развешивала во все стороны хлесткие пощечины, зная — **склероз несчастных старушек не выдаст правды** [Михаил Елизаров. Библиотекарь (2007)]. Ему — как движенью вдох — требовалось обонять и превращаться в зрение этого особенного птичьего царства, он наблюдал пернатый взрыв красок, живости, шума, крика, той мощи, с которой круговорот стайного обихода — простоты смерти, чистой животной жажды жизни, корма — вел его к таинственному умыслу красоты, которую он **ощущал как отчужденную, но заглавную правду мира** [Александр Иличевский. Штурм // «Новый Мир», 2007]. **В этих поисках правды-истины русская литература** первой в мировом литературном процессе осознала ценность человеческой личности самой по себе, независимо от ее положения в обществе и независимо от собственных качеств этой личности. [Д. С. Лихачев. Мифы о России старые и новые (глава из книги «Раздумья о России») // «Наука и жизнь», 2007]. Но все документы храню, они — прекрасное свидетельство того, как заботились о молодых специалистах и как, невзирая ни на что, можно было **добиться правды** [В. Губарев, Г. Г. Матишов. Академик Геннадий Матишов: домашние осетры и сторожевые тюлени // «Наука и жизнь», 2007]. Фундаментальные исследования французских и итальянских историков конца XIX — начала XX века (Талена, Ф. Брентано, А. Сореля) подтверждают, что Морепа, скорее всего, **сказал правду**: знаменитым узником был граф Эрколь Антонио Маттеоли, министр Карла IV, герцога Мантуанского. [С. Цветков. Железная маска // «Наука и жизнь», 2007]. Мы не станем писать их на своих знаменах, ибо **к правде и добру не призывают — им служат** [коллективный. Манифест Всероссийской политической партии «Единое Отечество» -- Единая Россия» (2007)]. Советский человек немного взял от человека — русского; но страстное, ревнивое, **любтивное влечение к правде** он полностью в душе своей сохранил и даже многократно усилил [Александр Архангельский. 1962. Послание к Тимофею (2006)]. Пока еще это, может быть, и **соответствует правде**, но быстро будет нами утрачено, поскольку сегодня мы живем тем, что наработали раньше [Олег Газенко. Космонавт должен оставаться человеком Земли // «Наука и жизнь», 2006]. — Мы режем друг друга, потому что **одни в России понимают правду так, а вторые — иначе** [Захар Прилепин. Санька (2006)]. В заговоре молчания люди могут **скрывать правду** [В. Ценев. Кроссенс сновидения // «Наука и жизнь», 2006]. Да я рано **узнала правду**, от друзей и из телевизора [Тайны детства (форум) (2006)]. Но мы держимся за наши **иллюзии**, потому как **признавать правду страшно!** [Вячеслав Дурненков. Мир молится за меня (2005) // «Майские чтения», 2002, №7, 2002]. Так что... будем надеяться, что **правда восторжествует!** [Учёба (форум) (2005)]. **Правь или правду можно утвердить** тремя способами. [Владимир Авилов. Сибирский кулак. Шаг воина (2004) // «Боевое искусство планеты», 2004.03.11]. Неспециалисту сложно уже разобраться, где в нем **кончается правда** и начинаются политическая пропаганда, **фантазии писателей**, художников и режиссеров разных эпох [Федор Анцыферов. Иной путь, или Как царь Иван Васильевич мог изменить судьбу России (2004) // «Вокруг света», 2004.06.15]. Каково в 67 лет **добиваться правды**... [Олег Березовский. Прохвостин и бестия (2004) // «Калининградские Новые колеса», 2004.11.26]. Наконец, **много правды скрыто** и в разговорах о «местнических» настроениях регионального потребителя [Денис Викторов. Свои среди своих (2004) // «Бизнес-журнал», 2004.03.03]. — Про Ленку Санька **чистую правду говорила**, — выпалила Света, — вам лучшей невестки не найти. [Дарья Донцова. Уха из золотой рыбки (2004)]. Теперь стало окончательно ясно: и Нина, и Валя **говорили суцую правду** о своих отношениях

с Женей [Дарья Донцова. Уха из золотой рыбки (2004)]. Просто *пишу правду*. А то про легион любят рассказывать красиво [Василий Казанкин. Дезертир, или Правда об Иностранном легионе (2004) // «Солдат удачи», 2004.04.07]. Клянётесь ли вы *говорить правду* и только правду? [Беседа участников реалити-шоу «Дом-2», ТНТ (2005)]. Просто хорошая книжка попала в руки этим летом: Rita Carter, Mapping the Mind. Там *вся правда написана*.) (Ответить) [Запись LiveJournal с комментариями (2004)]. Лучший способ обманывать — это *говорить не всю правду*. [К. Ларина, Б. Березовский. Беседа К. Лариной с Б. Березовским в прямом эфире «Эха Москвы» (2003)]. "*Всей правды никогда никто не узнает*, — говорят в нефтяной компании. [Леонид Беррес. Прокуратура похоронила дело Кукуры (2003) // «Известия», 2003.02.12]. Я же *говорю правду*. Они замечательно играют / но они ничего нового не сыграют / это с моей точки зрения. [Борис Гребенщиков. Пресс-конференция Б. Гребенщикова (2003)]. "После убийства депутата Сергея Юшенкова на правом фланге стало некому подняться и *сказать правду*. [Рустем Фаляхов, Анастасия Матвеева. Березовский хотел сделать лицом партии Ельцина, но получился Рыбкин (2003) // «Газета», 2003.07.08]. Чтобы *установить правду*, оставался только один ход [Андрей Митьков. «Мы все знали и без этой записки». Год назад спортивные чиновники знали, что у наших спортсменов будут искать допинг (2003) // «Известия», 2003.02.07]. Хотя гордиев узел они разрубить не смогли, рассудили, что *правда есть и на той, и на другой стороне*. [Ольга Муравская. Пойманное слово. (2003) // «Московский комсомолец» в Сыктывкаре, 2003.08.06]. Политик может говорить, что "народ" должен *знать правду*, а журналист заявлять, что его долг — всем предоставлять слово. [Александр Ослон. Мир теорий в эпоху «охвата» // «Отечественные записки», 2003]. "Благодаря" топорной пропаганде, люди точно знали, что *правду они могут услышать* только по "голосам". [Дмитрий Фролов. Цензура с рыночным лицом (2003) // «Совершенно секретно», 2003.04.08]. Решительно прав А. Проханов: идти вперёд, сделать открытым свой союз с левыми и патриотическими силами, *сказать правду* обо всех рычагах и пружинах кремлёвской политики, обратиться напрямую и к народу, и к Путину — поверх волошинской "сахарной головы" [Алексей Шнейдер. Ходорковский против Кремля (2003) // «Завтра», 2003.08.13]. Если *ты чувствуешь / что где-то правда тут* / да? [Беседа в Новосибирске (2003)]. Возможно, *не все люди говорят правду*, и рейтинг Масхадова на самом деле выше, — говорит Хайкин, — ну 7 процентов, ну 10 процентов, но уж никак не 30 процентов. [Волеизвержение (2003) // «Еженедельный журнал», 2003.03.17]. Хотя мне и приходилось воевать с разными структурами Минобороны, чтобы журналистам дали *рассказать правду* о ситуации в регионе. [Даешь «вести с полей» (2003) // «Совершенно секретно», 2003.04.08]. Но после всё имело плачевные последствия для самой фирмы и вынудило ее представителей *обратиться "за правдой"* в нашу депутатскую комиссию по борьбе с коррупцией. [Оборотни первой волны (2003) // «Завтра», 2003.08.06]. Отрадно отметить, что история ингушского народа, двери в которую долгое время были закрыты для общественности, постепенно раскрываются, и *всё больше людей узнают правду*. [Приговор без вины (2003) // «Жизнь национальностей», 2003.06.18]. Ну, пациентка и впадает в транс, *требует сказать правду*... [Фальшивая панацея (2003) // «Криминальная хроника», 2003.06.10]. Можно договориться до разрыва. *Остаться с правдой*, но без Кямала. Лучше жить в неведенье счастливым. [Токарева Виктория. Своя правда // «Новый Мир», № 9, 2002]. Ирина заподозрила неладное и стала *вытягивать из дочери правду*. [Токарева Виктория. Своя правда // «Новый Мир», № 9, 2002]. Наконец, устав от необходимости постоянно изобретать новые версии маминого отсутствия, он, собрав в кулак всю свою решимость, рискнул *рассказать дочери правду* [Евгения Власова. Дети и смерть (2002) // «Домовой», 2002.08.04]. Идя на очередной рекорд, авторы соединили чеченскую тему с американской моделью: герой-одиночка отчаялся *добиться правды у властей* и вышел на тропу личной войны. [Валерий Кичин. Поэзия компьютера (2002) // «Известия», 2002.04.26]. Толстый Шмель помолчал, обдумывая, как бы поделикатнее *сказать пчёлкам правду*, чтобы не обиделись. [Виктор Кологрив. Медовый луг // «Мурзилка», № 5, 2002]. Детективы, как мы помним из школьного комментария к "Преступлению и наказанию", бывают двух видов: в первом случае преступник неизвестен, и нам приходится *продираться к правде* вместе с главными героями. [Мария Кувшинова. Преступление и все такое. «Отсчет убийств» в российском прокате (2002) // «Известия», 2002.07.19]. Ум становится антитезой душе как рассаднику *уводящих от правды фантазий*. [Анна Кузнецова. Функции ума // «Октябрь», № 3, 2002]. Свои опьяняющие фантомы он *защищает от правды* так же самоотверженно, как когда-то семью от бандитов. [Анна Кузнецова. Функции ума // «Октябрь», № 3, 2002]. Я ничего не выдумываю, я заинтересован, чтобы, как говорит Лазутина, *правда оказалась на стороне спортсменов*. [Андрей Митьков. «Принципиально вы должны занять позицию: Да или Нет...». Олимпийский комитет России отказывает Лазутиной и Даниловой в поддержке (2002) // «Известия»,

2002.06.25]. Когда *сошлись две "правды"* и стали выяснять, у кого же больше прав на эту "эксклюзивную" кассу, создалось впечатление, что правы только железнодорожники, а мы виноваты уж тем, что хочется нам ехать... [Н. Сверчок. Мы виноваты уж тем, что хочется нам ехать... (2002) // «Сочи», 2002.08.22]. Хотя бы на сцене нужно *говорить правду*. [Сати Спивакова. Не всё (2002)]. А полпреды в регионах зорко следят за тем, чтобы, не дай бог, *никто не сказал правду* по поводу царящего в стране. [Борис Немцов, Елена Трегубова. «Мы и правда не из разведки!!» // «Коммерсантъ-Власть», № 8, 2002]. Он виноват — но судят его за то, в чём он невиновен, он *пытается сказать правду* — а нужна хитроумная система лжи. [Опасные игры со временем. Видеосеанс (2002) // «Известия», 2002.07.05]. — В партизанах, — тихо сказал Костя, не зная, *сказать им правду* про отца или пока промолчать. [Василь Быков. Болото (2001)]. Тумаш сначала даже испугался, пытался возражать, не соглашаться, но скоро понял, что возразить нечем — доктор *говорил правду* [Василь Быков. Болото (2001)]. *Но кому не известна была эта его правда*, хотя вслух о том не говорил никто, все боялись, — зачем было говорить и доктору Дашкевичу. [Василь Быков. Болото (2001)]. Фактически, это последняя попытка *доискаться до правды* в этом таинственном деле о пропаже девочки [Мать пропавшей английской девочки может быть причастна к ее похищению // Новый регион 2, 2008.02.29]. Наверное, каждый миллионер расскажет о том, как он заработал свой второй миллион, но ни один *не расскажет правду* о том, как был получен первый [Опубликовано скандальное расследование деятельности нового начальника налоговой Киева // Новый регион 2, 2008.02.19]. Он не берег, не щадил себя, чтобы *отыскать, открыть и пропеть правду*, чтобы так сблизить совсем разные, далекие поколения. [25 января // РИА Новости, 2008.01.25]. [Леша, Леонид Барац, муж, 37, 1971] Алкоголик! [Мама Михаила, жен] Не бойся / *скажи мне всю правду!* [Программный директор, Михаил Козырев, муж, 41, 1967] Да пр... [Дмитрий Дьяченко и др. День радио, к/ф (2008)]. [Масяня] В следующий раз будешь думать / прежде чем *правду говорить!* [Олег Куваев. Масяня, м/ф (2002-2008)]. [Станислав Садальский, муж, 1951] Думаю / шас вот совру / а дальше б... буду *говорить правду*. Это неправда. [Станислав Садальский, Вадим Тихомиров. Беседа В. Тихомирова со С. Садальским // Радиостанция «Маяк», 2008]. [Андрей, Гоша Куценко, муж, 40, 1967] Я? Я *защищаю правду* / ваша честь. [На аукционе] [Александр Стриженов, Андрей Курейчик. Любовь-морковь, к/ф (2007)]. [Андрей, Гоша Куценко, муж, 40, 1967] Вы поймите / адвокат / как доктор / *должен говорить своим клиентам правду*. [Александр Стриженов, Андрей Курейчик. Любовь-морковь, к/ф (2007)]. [Николай Лосский, муж] И, действительно, когда наши самолеты приземлялись, господин с синими погонами входил в самолет и говорил: «Паспорта, пожалуйста, давайте! ». Мы думаем: «Господи, *нам правду говорили!* ». Но факт тот, что нас сажали там в этот в барак, потому что это шестой первый год, Шереметьево, и мы сидели там полтора часа и думали: «Господи, всё кончено! [Н.Н.Лосский и др. Беседа Ивана Толстого с семьей Лосских // Радио «Свобода», 2007]. [Клименко, Александр Домогаров, муж, 44, 1963] Она / понимаешь / как друг. Только *она правду и скажет*. Я из Бразилии / понимаешь / у меня ночь / день / у меня все смешалось. [Андрей Михалков-Кончаловский, Авдотья Смирнова. Глянец, к/ф (2007)]. [Н.К., муж] Но между тем / мы / когда говорим / мы уже лжём / потому что, чем выше уровень образования и духовного развития / тем в меньшей степени мы склонны *говорить правду*. [Лекция по психологии: «Как общаться с другим человеком» (2007)]. [Н.К., муж] Поэтому / когда люди вступают во взаимодействие друг с другом / они почти *никогда не говорят друг другу правду* / они говорят то / что положено говорить по этикету или по правилам хорошего тона. [Лекция по психологии: «Как общаться с другим человеком» (2007)]. [Н.К., муж] Как вам говорит учительница / «Смотри мне в глаза! Ну-ка / *говори правду!* ». Или мама / «Где ты взяла сигарету? [Лекция по психологии: «Как общаться с другим человеком» (2007)]. [Обнаженный мужчина, Гоша Куценко, муж, 39, 1967] Вы же живая / *вы чувствуете правду* / да? [Денис Нейманд и др. Жесть, к/ф (2006)]. [Павел, Вячеслав Разбегаев, муж, 41, 1965] Это когда *не говоришь правду* и не делаешь то / что хочется. [Денис Нейманд и др. Жесть, к/ф (2006)]. [Нина, Анна Михалкова, жен, 32, 1974] Слушай / *а может быть / сказать им сразу всю правду* / а? [Авдотья Смирнова. Связь, к/ф (2006)].

Придевске конструкције

Ну так вот, *это чистая правда*: мой отец всю жизнь сводил женщин с ума [Вера Белоусова. Второй выстрел (2000)]. И вообще она догадывалась, что всё с ней происходящее имеет отношение к её жизни и смерти ...и связано это с готовящимся *открытием окончательной правды*, которая важнее самой жизни [Людмила Улицкая. Казус Кукоцкого [Путешествие в седьмую сторону света] // «Новый

Мир», 2000]. Когда он про себя писал "душа моя чиста" — это было **истинной правдой**, и белый лист его творений остался чистым. [Виктор Астафьев. Затеси (1999) // «Новый Мир», 2000]. Отведут глаза, подпись поставишь, а потом милиция всё забирает, вплоть до хаты. Это — **истинная правда**, кум [Борис Екимов. Пиночет (1999)]. Да всё семечки лузгает... Что могло быть **полной правдой** [Анатолий Азольский. Лопушок // «Новый Мир», 1998]. Но и школа стоит за его спиной *со своей незыблемой правдой* [С. Г. Бочаров. Из истории понимания Пушкина (1998)]. *Всё, что говорила Шашка, было чистой правдой*. [Людмила Петрушевская. Маленькая волшебница // «Октябрь», 1996]. Я буду писать мемуары о вас. Я должен буду *писать чистую правду* [Алексей Славовский. Гибель гитариста (1994-1995)]. Она сказала: "А я бы не так", — и это была **чистая правда** [Юрий Давыдов. Синие тюльпаны (1988-1989)]. *Он знал, как дорога и нужна бывает правда*, заключённая в этих брошюрках [Даниил Гранин. Зубр (1987)]. Однако *вопреки исторической правде* малышня устанавливала на "харлеи" пулемёты Максима, очень уж прославленным было название. [Эдуард Лимонов. У нас была Великая Эпоха (1987)]. Про этот случай у нас в городе много глупостей рассказывали, но *я-то чистую правду изложу*, поскольку был всему случившемуся свидетель, если не сказать соучастник [Григорий Горин. Когда горит душа (1974-1984)]. — Правда, **святая правда**, Иван Семёнович, — подтвердил Корнилов [Ю. О. Домбровский. Факультет ненужных вещей, часть 3 (1978)]. За эту узаконенную ложь, или **условную правду**, Зыбин получил бы срок... [Ю. О. Домбровский. Факультет ненужных вещей, часть 5 (1978)]. Это было совершенно невероятно, но я клянусь, что говорю **чистую правду**. [В. П. Катаев. Алмазный мой венец (1975-1977)]. Но повторяю: даю честное слово, что *говорю святую, истинную правду* [В. П. Катаев. Алмазный мой венец (1975-1977)]. Но осталось неприятное чувство — как будто он, что ли, кого-то предал, хотя он *сказал чистую правду* про плохих людей [Юрий Трифонов. Дом на набережной (1976)]. Всё правда, **истинная правда**: мать постоянно окружают люди, в судьбе которых она принимает участие [Юрий Трифонов. Обмен (1969)]. Он *всегда говорит чистую правду, одну только правду* [Анатолий Алексин. Мой брат играет на кларнете (1967)]. — Вы шутите, Марья Владимировна. — **Истинная правда** [И. Грекова. Дамский мастер (1963)]. И он верил, что его неправда служит **высшей правде**, он прозревал в доносе истину. [Василий Гроссман. Все течет (1955-1963) // «Октябрь», 1989]. — Лес рубят, щепки летят, а **партийная правда** остаётся правдой, она выше моей беды [Василий Гроссман. Все течет (1955-1963) // «Октябрь», 1989]. Он играл роль старшего и умудрённого друга, а я — молодого *поборника научной правды*. [Василий Аксенов. Звездный билет // «Юность», 1961]. Может быть, в них-то и есть зерно **революционной правды**? [Василий Гроссман. Жизнь и судьба, часть 2 (1960)]. Не у них — Бухарина, Рыкова, Зиновьева — была **ленинская правда** [Василий Гроссман. Жизнь и судьба, часть 2 (1960)]. Он не думал о счастливом торжестве **научной правды**, о своей победе, — теперь он снова может двигать науку, иметь учеников, существовать на страницах журналов и учебников [Василий Гроссман. Жизнь и судьба, часть 3 (1960)]. Умиравший мир — старая власть, старый строй, **старая правда** — в лице его представителей продолжает субъективно-серьезно играть свою роль [М. М. Бахтин. Сатира (1945-1950)]. Илья Ефимович долго вчитывался в неясные строки, и, когда я высказал предположение, что, судя по контексту, в них он прославляет национальную почву, на которой возникла грандиозная эпопея Толстого, общими усилиями была сконструирована такая концовка:»... и вы невольно сконфужитесь перед величием искусства, воплощающего **русскую правду** [К. И. Чуковский. Репин -- писатель (1930-1950)]. Очень может быть, тот Антипыч, как Травка его понимает, или, по-нашему, человек, когда-то, в древнем прошлом его, перешепнул своему другу-собаке *какую-то свою большую человеческую правду*, и мы думаем: эта правда есть правда вековой суровой борьбы людей за любовь [М. М. Пришвин. Кладовая солнца (1945)]. Всё, что мастер говорил о ней, было **сущей правдой** [М. А. Булгаков. Мастер и Маргарита, часть 2 (1929-1940)]. Пережиток — он **обломок древней правды**... [Л. П. Якубинский, А. М. Иванов. О теоретической учебе писателя (1932)]. Тогда же я начал *искать сокровенной правды* в старчестве и ближе всего подошёл к тайнам православия [Н. А. Бердяев. Автобиография (1917)]. Едва ли авторам "Вех" нужно грозить бесчинством во славу блаженного Августина и *прикрываться чаадаевской правдой* [И. И. Петрункевич. Интеллигенция и «Вехи» (вместо предисловия) (1910)]. Она будет *искать своей правды* на балу или в кабаке, где придётся, — это ей всё равно. [И. Ф. Анненский. Вторая книга отражений (1909)]. Мы, конечно, не можем отметить здесь все случаи, когда в ходе прений отдельные участники съезда обнаруживали поразительное отсутствие правового чувства и полное непонимание значения **юридической правды** [Б. А. Кистяковский. В защиту права (1909)]. Рыжий Джек был *поражён простой и ясной правдой* вопроса [Максим Горький. Чарли Мэн (1906)].

Человечество *идёт к высшей правде*, к высшему счастью, какое только возможно на земле, и я в первых рядах! [А. П. Чехов. Вишневый сад (1904)]. Это справедливое осуждение относилось только к неверным путям и дурным приёмам общественного движения, а не к самому движению, необходимому и желанному; это осуждение относилось к низменному *пониманию общественной правды* [В. С. Соловьев. Три речи в память Достоевского (1881-1883)]. И он почувствовал и понял, что перед этой *высшей Божьей правдой* всякая своя самодельная правда есть ложь [В. С. Соловьев. Три речи в память Достоевского (1881-1883)]. Но вот вдруг то дело, которое он считал только нарушением внешнего бессмысленного закона и смелым вызовом общественному предрассудку, — вдруг оно оказывается для его собственной совести чем-то гораздо большим, оказывается грехом, *нарушением внутренней, нравственной правды* [В. С. Соловьев. Три речи в память Достоевского (1881-1883)]. Осуждая *искания самовольной отвлечённой правды*, порождающие только преступления, Достоевский противопоставляет им народный религиозный идеал, основанный на вере Христовой [В. С. Соловьев. Три речи в память Достоевского (1881-1883)]. И народ должен *оправдать себя перед вселенской правдой*, и народ должен положить душу свою, если хочет спасти её [В. С. Соловьев. Три речи в память Достоевского (1881-1883)]. Наконец, не боящимся выводить эти самые слабости на свет божий, как и Шекспир не страшится *выносить тёмные стороны души на свет поэтической правды*, на тот свет, который в одно и то же время и озаряет и очищает их? [И. С. Тургенев. Речь о Шекспире (1864)]. Это *я тебе истинную правду сказываю* [А. И. Левитов. Расправа (1862)]. Зверь лесной, чудо морское, и без того их знал; *видя его правду*, он и записи с него заручной не взял, а снял с своей руки золотой перстень и подал его честному купцу [С. Т. Аксаков. Аленький цветочек (1858)]. Валлах! *это правда, истинная правда!* До поздней ночи я сидел в своём овраге [М. Ю. Лермонтов. Герой нашего времени (1839-1841)]. И тогда, князь, побожившись, что он ни мало не шутит, и что то не только *точная правда*, но он слышал и знает, от кого и произошло всё сие [А. Т. Болотов. Жизнь и приключения Андрея Болотова, описанные самим им для своих потомков (1800)]. Даже тот факт, что влюблённые открыто и свободно обсуждали книгу о Томе Джонсе (что было не очень приемлемо благовоспитанным людям в те времена)—*является подлинной правдой* [коллективный. Джейн Остин (2007-2011)]. Сейчас это покажется именно так: в разминке надо было отвечать правильно, а не находчиво, на вопросы, остальные конкурсы для того времени балансировали между юмором и *суровой правдой* о том времени [коллективный. Комментарии к КВН (2009-2011)]. *Сермяжная правда* заключается в следующем: «чиновник... ты конечно думаешь что поймал Бога за бороду... [коллективный. Разорять область они не боялись, а книжку бояться (2011)]. Медиевистам, древникам, классикам новая эпоха тоже принесла новые возможности и задачи, но они не ощущали за спиной трепетного ожидания общества, ждущего *исторической правды* [Алексей Левинсон. Социология об истории // «Неприкосновенный запас», 2010]. Он уверен, что *есть правда хорошая, а есть плохая!* [Алексей Слаповский. Большая Книга Перемен // «Волга», 2010]. «Мне ни от кого ничего не надо», — говорила она, и *это была абсолютная правда* [Нина Щербак. Роман с филфаком // «Звезда», 2010]. Реальность «Окаянных дней» была так страшна, что, казалось, не будет больше ни света, ни радости, *навсегда ушла из жизни ее светлая правда* [Элла Кричевская. «Все в этом непостижимом для нас мире непременно должно иметь какой-то смысл» (2003) // «Вестник США», 2003.11.12]. Однако Долгоруков даже на склоне лет *не осмелился* в своих мемуарах *поведать полную правду* [Ирина Грачёва. Суздальские тайны // «Наука и жизнь», 2009]. Наконец, доходит: чтобы ты не узнал *опасной правды* [Людмила Климович. По ту сторону советской власти: к истории Народно-трудового союза // «Неприкосновенный запас», 2009]. Но в отличие от романистов Хилтона («Потерянный горизонт»), Редфилда («Тайна Шамбалы») и многих других, которые писали художественную прозу о Шамбале, не претендуя на документальность, Мулдашев в каждой книге божится, что всё, написанное им, *чистая правда* [Владимир Полеванов. За убегающим горизонтом шамбалы // «Наука и жизнь», 2009]. Литература и жизнь как бы «слились» в единое целое, и чем больше советское общество «отвергало позитивизм и *эмпирическую правду*», тем больше «воображаемого» появлялось в литературе [Лариса Рудова. Гламур и постсоветский человек // «Неприкосновенный запас», 2009]. Теперь нам *рассказывают всю правду* [Герман Садулаев. Шалинский рейд (2009) // «Знамя», 2010]. *Настоящей правды мы никогда не узнаем.* [Герман Садулаев. Шалинский рейд (2009) // «Знамя», 2010]. Но *кроме вранья* о борьбе добра со злом и красивых лживых слов про бессмертие, во всем этом есть какая-то *очень важная правда*, и я ее *чувствую* [Михаил Шишкин. Письмовник (2009) // «Знамя», 2010]. Но есть же люди, которым не нравилось, что «существует цензура» — они хотели *ГОЛОЙ ПРАВДЫ* [коллективный. Хенде Хох, Гитлер Капут (2008-2009)]. Я за то, чтобы *докапываться до исторической правды*, но эту

историческую правду надо знать молча, про себя, а внешнему миру — показывать гордо поднятую голову [коллективный. Хенде Хох, Гитлер Капут (2008-2009)]. Он знал, что *это было чистой правдой* [Андрей Геласимов. Степные боги (2008)]. — *Святая правда*, — сказал хозяин. — На что уж замучили и достали все плакальщики по старой Москве и историческим клоповникам, а есть местечки, которых жаль [Леонид Зорин. Глас народа (2007-2008) // «Знамя», 2008]. Это — реальность. *Жестокая правда*. Я это понял в конце концов. [Леонид Зорин. Казанские гастролы // «Новый Мир», 2008]. — Счастливыми мы с вами не будем. *Чистая правда*. Все так и есть [Леонид Зорин. Юдифь (2008) // «Знамя», 2009]. Продолжаешь показывать и отвечать избыточно подробно *чистую правду*, потому что с детства запомнил: иначе доктор не сможет помочь, а больше надеяться не на кого, — доверяешь изнанку, вываливаешь срам, откуда нам знать, что понадобится для спасения, — он сам выберет [Александр Терехов. Каменный мост (1997-2008)]. Это была *сущая правда*, как и организованные ею для фронтовиков поезда-бани и поезда-склады, без которых не выжили бы множество раненых [А. Алексеев. Падение монархии в России: заговоры и революция // «Наука и жизнь», 2007]. Увы, но *это правда*. Та самая *горькая правда*, которая все же лучше сладкой лжи [О. Вильченко. Разумное животное // «Наука и жизнь», 2007]. Ему — как движенью вдох — требовалось обонять и превращаться в зрение этого особенного птичьего царства, он наблюдал пернатый взрыв красок, живости, шума, крика, той мощи, с которой круговорот стайного обихода — простоты смерти, чистой животной жажды жизни, корма — вел его к таинственному умыслу красоты, которую он *ощущал как отчужденную, но заглавную правду мира* [Александр Иличевский. Штурм // «Новый Мир», 2007]. Он так *наелся* всей этой *окопной правды*... [Егор Гайдар, Альфред Кох. Беседы с Гайдаром. Часть первая. «Я плохой публичный политик» // , 2007]. Влюбленные зовут друг друга «котенок» и «суслик», дарят друг другу воздушные шарики и мягкие игрушки, рачительнейшим образом копят деньги, написали книгу «Роман с Бузовой», в которой *«чистая правда* о том, как строится любовь в замкнутом пространстве». [Евгения Пищикова. Пятиэтажная Россия (2007) // «Русская Жизнь», 2008]. *Поиски Великой Истины и Настоящей Правды* в более далеких эпохах больше свойственны малоразумной молодости в сочетании с двойками в школьном аттестате, что вполне излечимо [Борис Руденко. Фэншуй: засада на простака // «Наука и жизнь», 2007]. Кондрашов не скрыл *горькой правды*: потому покинули, что в России теперь правят не те люди [Юрий Чайковский. От жажды умираю над ручьем, или новое в теории эволюции // «Наука и жизнь», 2007]. Но лично для меня всё истинно, вышенаписанное — *абсолютная правда* [Дети индиго (обсуждение публикации) (форум) (2006-2007)]. В 1860-е годы Павел Михайлович увлечен бытописательским и критическим жанрами, поощряет *поиски неприкрашенной правды жизни*: неслучайно в его собрание попадают две едва ли не самые резкие по своей обличительной тенденции картины начала 60-х годов — «Сельский крестный ход на Пасхе» Перова и «Привал арестантов» Якоби [Я. Брук. «Собрать русскую школу, как она есть...». К 150-летию Государственной Третьяковской галереи // «Наука и жизнь», 2006]. — А я и не волнуюсь, — сказал Петр. И это была *чистая правда* [Алексей Слаповский. Синдром Феникса // «Знамя», 2006]. И в эту минуту Юра понял вдруг, что сказал *чистую правду* [Анна Берсенева. Возраст третьей любви (2005)]. Это *единственная правда*, которая есть. Всё остальное *враньё* [Вячеслав Дурненков. Мир молится за меня (2005) // «Майские чтения», 2002, №7, 2002]. *Суровая правда* из жизни автоледи — тема сегодняшней рубрики [В помощь автоледи // «Лиза», 2005]. *Человеческая правда* сама по себе всегда *ограниченна и пристрастна* [патриарх Алексей II (Ридигер). Слово Святейшего Патриарха Московского и всея Руси Алексия при открытии XII Международных Рождественских образовательных чтений (2004) // «Журнал Московской патриархии», 2004.01.25]. *Историческая и психологическая правда* состоит в том, что круг идей Д.Б. Эльконина, которого никогда жизнь не баловала чинами, наградами и званиями, в последнее десятилетие XX в. стал достоянием требовательного и критически настроенного учительского сообщества [А. Г. Асмолов. Вперед к Д.Б. Эльконину: неклассическая психология будущего (2004) // «Вопросы психологии», 2004.02.10]. — Про Ленку Санька *чистую правду говорила*, — выпалила Света, — вам лучшей невестки не найти. [Дарья Донцова. Уха из золотой рыбки (2004)]. Теперь стало окончательно ясно: и Нина, и Валя *говорили сущую правду* о своих отношениях с Женей [Дарья Донцова. Уха из золотой рыбки (2004)]. — А залог — это *абсолютная правда* [К. Ларина, Б. Березовский. Беседа К. Лариной с Б. Березовским в прямом эфире «Эха Москвы» (2003)]. Герой романа честно пытается противопоставить М-культуре — Истину, «пьянящим фантомам» — *«ненавистную правду»*. [Ирина Новикова. Преодоление иллюзий (о романе Александра Мелихова «Любовь к отеческим гробам») // «Октябрь», № 3, 2003]. Должен ли человек поступаться ответственностью за *повседневную (пусть нередко иллюзорную) правду* в

пользу неколебимой Истины? [Ирина Новикова. Преодоление иллюзий (о романе Александра Мелихова «Любовь к отеческим гробам») // «Октябрь», № 3, 2003]. — Как писал Бердяев, у коммунизма была "*своя правда*" — правда бедных перед богатыми, и Моральный кодекс её выражал. [Олег Шукин. Раёк от Райкова (2003) // «Завтра», 2003.07.25]. И это будет правда, но *не вся правда*. [Токарева Виктория. *Своя правда* // «Новый Мир», № 9, 2002]. — Ирина покачала головой. И это была *чистая правда*. Людка за стеной говорила с кем-то по телефону. [Токарева Виктория. *Своя правда* // «Новый Мир», № 9, 2002]. У Людки была *своя правда*: тяга к спиртному ей передалась от отца [Токарева Виктория. *Своя правда* // «Новый Мир», № 9, 2002]. Но это будет и *самая настоящая правда*, потому что накануне в прокат выйдут сразу шесть ее фильмов. [Елена Голованова. День победы Виктории (2002) // «Домовой», 2002.08.04]. Весь этот стахановский кич, корнями уходящий в мозолистое кино 50-х о перевоспитании учёных белоручек *махровой спецовочной правдой* просторов и промышленных дымов, смотрело в год выхода 39 (тридцать девять!) [Денис Горелов. Москва кирзам верит. «Молодые». Режиссер Николай Москаленко. Год 1971. (2002) // «Известия», 2002.07.14]. Герой повести повоевал дважды — как солдат-срочник и как контрактник, вернувшийся в Чечню, чтобы заработать.) Написано в традициях литературы "*окопной правды*" [Наталья Игрунова. Грустные люди. Журнальное обозрение (2002) // «Известия», 2002.03.26]. Ведь все мы — сильные, смелые, решительные, полные убеждений, гнева, веры, *нашей правды*, — в сущности, такие ранимые и крошечные перед лицом смерти. [Сати Спивакова. Не всё (2002)]. Необыкновенная ее шея, осанка, стать создают поразительный контраст с какой-то *сермяжной правдой*, присущей ее натуре. [Сати Спивакова. Не всё (2002)]. *Последняя правда* этого фильма не в том, что Балабанов со товарищи думают про Запад, чеченскую сторону и российскую армию. [В условиях реального времени (2002) // «Культура», 2002.03.25]. К сожалению, всё, что пишет Иван Николаевич о положении в стране детей, больных гемофилией, *горькая правда*. [Помогите, пожалуйста! (2002) // «Домовой», 2002.04.04]. Вот вы говорили про наши с вами поколения, но получается, что у вас с вашим отцом *разная правда*, разная истина. [Виктор Ющенко: «Украина всегда хотела иметь независимость» // РИА Новости, 2008.02.22]. Он выразил надежду, что «сегодня или в недалеком будущем российские власти признают, что *историческая правда* является хорошим фундаментом для наших отношений с соседями, но я здесь не ожидаю никаких деклараций». [Премьер-министр Польши расставил акценты в отношениях с Россией // Новый регион 2, 2008.02.06]. Для наглядности он привел в пример творчество американского художника Ньюмана: "Он знал, что когда слова выбивают на камне, то для удобства буква "U" заменяется на "V" поэтому он и сделал картину с надписью "Partial Trvth"- "*Частичная правда*", и из-за перемены буквы правда, действительно, стала частичной ". [Мария Ганиянц. На выставке художника Скерсиса зритель увидит мутировавшее искусство // РИА Новости, 2008.02.05]. С другой, так устроена человеческая натура, сильную дозу *неприятной правды* выдерживают немногие. [Антология преемничества. От Ивана III до Владимира Путина. Часть XIX // РИА Новости, 2008.02.04]. Преодолевая боль, наши сердца открылись перед *тяжелой правдой*: будущее не свободно от потерь... [28 января // РИА Новости, 2008.01.28]. Арсений, Александр Домогаров, муж, 44, 1963] Это правда? [Арина Дукельская, Алена Бабенко, жен, 35, 1972] Это правда! Это *единственная правда* / которую ты сейчас должен знать! [Александр Кириенко и др. Инди, к/ф (2007)]. [Н.К., муж] Действительно / в этом смысле есть какая-то *сермяжная правда* [Лекция по психологии: «Как общаться с другим человеком» (2007)]. [Миша, муж] Я не подлизываюсь! Это *чистая правда*! [целует] [О поездке в Америку // Из материалов Ульяновского университета, 2007]. [Маша, Екатерина Федулова, жен, 27, 1979] [Говорит в эфир] А у меня потрясающая новость / согласно народным приметам / если кто-то залез к вам в окно / день будет отличный. И это *чистая правда* [Оксана Бычкова, Нана Гринштейн. ПитерFM, к/ф (2006)].

Именичке конструкции

Люди испытывали голод правды, нехватку информации, но зато до глубины души, *честно переживали каждую крупницу правды* — вот этого как бы не потерять, как бы сохранить этот голод, как бы не стараться этот голод утолить чем-то меньшим, чем то, что ему соответствует [митрополит Антоний (Блум). О послании Патриарха Алексия к молодежи (1991)]. Но, в общем, *доля правды в ней есть* [И. Э. Кио. Иллюзии без иллюзий (1995-1999)]. Однако вернулись фронтовики, эвакуированные, расспрашивали о родных, близких у одного, у другого, у третьего; *собирались* крупницы сведений, *зёрна правды* [Анатолий Рыбаков. Тяжелый песок (1975-1977)].

И потому, что его потрясло известие о приезде двоюродного брата и его собственная *жизнь, полная правды и неправды*, встала перед ним [Василий Гроссман. Все течет (1955-1963) // «Октябрь», 1989]. *Это правда особого рода, это правда действительности* [В. Т. Шаламов. Колымские рассказы (1954-1961)]. Может быть, в них-то и есть *зерно революционной правды?* [Василий Гроссман. Жизнь и судьба, часть 2 (1960)]. Я на это ничего не сказал Малинину, потому что *в его словах*, безусловно, *была доля правды*. [Валерий Медведев. Баранкин, будь человеком! (1957)]. Пережиток — он *обломок древней правды*... [Л. П. Якубинский, А. М. Иванов. О теоретической учебе писателя (1932)]. И было, с их точки зрения, правильно, и *было похоже на правду* [З. Н. Гиппиус. Задумчивый странник (о Розанове) (1923)]. Под этим следует понимать развитие чувства социальной любви и сострадания, и *развитие чувства правды и уважения* ко всему общественно ценному, хорошему [В. М. Бехтерев. Внушение и воспитание (1911)]. *Слова любви, правды, сострадания и веры в людей*, в наше общество [И. И. Петрункевич. Интеллигенция и «Вехи» (вместо предисловия) (1910)]. Рыжий Джек был поражен *простой и ясной правдой вопроса* [Максим Горький. Чарли Мэн (1906)].

Но *его правда* — не *правда конкретного протокола*, а *правда психологическая*. [Л. Д. Троцкий. О Леониде Андрееве (1902)]. От лиц Достоевского *не веет правдой жизни*; от них веет только правдой собственного сердца автора, его пламенеющей искренностью [К. Н. Леонтьев. Достоевский о русском дворянстве (1891)]. Сколько юмора, эрудиции, фантазии, неожиданные захватывающие сюжетные повороты, поиски «Самой совершенной во времени и пространстве», и в то же время и логика, и разум, и *правда жизни* [коллективный. Большая перемена (2001-2011)]. Можно вспомнить эпитафию к фильму «12»: *«Не ищите здесь правду быта, ищите правду Бытия»* [коллективный. Ирония судьбы. Классика советского кино (2009-2011)]. *Слишком мелодраматично, чтобы было похоже на правду* [Алексей Слаповский. Большая Книга Перемен // «Волга», 2010]. *Правда ландшафта*, русский стиль в архитектуре и текущая политическая ситуация срастались только в какие-то стереотипы [Коллективный. Русская красота. Разговоры о национальной самобытности // «Неприкосновенный запас», 2009]. Многие недоумевают, видя под окнами хрущевок BMW X5 и Mercedes S-класса. Но это *наша правда жизни*. «Не быть, но казаться». [Виталий Новиков. Сделали это сами (2008.10.24) // <http://www.rbcdaily.ru/2008/10/24/cnews/387388.shtml>, 2008]. Ну *доля правды есть* в вашем последнем комментарии [Сегодня в топе блогов история учительницы (блог) (2008)]. Скоро, скоро *воссияет солнце правды над землей русской*, и тогда все сомнения исчезнут [А. Алексеев. Судьба реформатора в эпоху катаклизмов // «Наука и жизнь», 2007]. — Это, положим, *похоже на правду* [Михаил Гиголашвили. Экобаба и дикарь (1998-2007) // «Зарубежные записки», 2009]. На подмеченную непонятливым собеседником неувязку отвечал с простодушным *уважением к правде* [Александр Иличевский. Матисс // «Новый Мир», 2007]. Было бы лучше, если бы американцы подождали доказательств... и мнения на этот счет ученых, которые сумеют лучше разобраться, *на чьей стороне правда* [В. С. Корякин. Достижение северного полюса — интригующий детектив XX века // «Наука и жизнь», 2007]. В том-то и дело, что подобное представление о Кейнсе — *лишь часть правды* о нем как о человеке [И. Осадчая. Джон Мейнард Кейнс и Лидия. Великий реформатор капитализма и балет // «Наука и жизнь», 2007]. *Доля правды здесь есть*. То есть такая возможность у России появляется, но на самом деле углеводороды нужно использовать совсем для иных целей, а не сжигать их [В. Губарев, Ю. С. Осипов. Академик Юрий Осипов: куда же идет наша наука? // «Наука и жизнь», 2007]. Когда официальные советские историки *из кусков правды и лжи кроили насквозь фальшивые* истории СССР и КПСС, Солженицын писал «Архипелаг ГУЛАГ». [А. Алексеев. Возвращение к фактам, или как восстановить единство истории // «Наука и жизнь», 2006]. В 1860-е годы Павел Михайлович увлечен бытописательским и критическим жанрами, поощряет *поиски неприкрашенной правды жизни*: неслучайно в его собрание попадают две едва ли не самые резкие по своей обличительной тенденции картины начала 60-х годов — «Сельский крестный ход на Пасхе» Перова и «Привал арестантов» Якоби [Я. Брук. «Собрать русскую школу, как она есть...». К 150-летию Государственной Третьяковской галереи // «Наука и жизнь», 2006]. Человек всесилен свободной душой и *смерть одолеет правдой сердца*, без крылатых и хвостатых [Александр Терехов. Коммуналка (1995-2005)]. «*В словах девушки нет ни капли правды*», — заявил агент игрока [Футбол-1 (форум) (2005)]. В русском самосознании объектом народного почитания всегда был не удачливый добытчик денег, а *юродивый искатель правды*, — отмечает отец Владислав [Валерий Андреев. Национальные модели экономики (2004) // «Наш современник», 2004.07.15]. О, *если бы все наши слова*, которые мы говорили, *были хоть наполовину правдой!* [Лидия Вертинская. Синяя птица любви (2004)]. Если же проблемы продолжатся, то помните: *правда на вашей стороне*, и это легко доказать [Денис Виктор. Письма (2004) // «Бизнес-журнал», 2004.03.03]. — Цифры будут приблизительными, но

похожими на правду [Ольга Власова. Рецепт всеобщего благосостояния (2004) // «Эксперт», 2004.12.20]. Значит / какая-то *часть правды* в этом есть. [Дискуссия об органах местного самоуправления (2001-2004)]. Деревянный самодельный, точно как в постановке 1898 года, театрик, на подмостках которого Нина в белом платье, напоминающая ибсеновских героинь раннего МХТ, играет пьесу Треллева, но никаких деревьев, никакой природы, кроме той, что на огромном экране, заменившем здесь все декорации, все ухищрения мхатовской натуральности и иллюзорной *"правды жизни"*. [Спасительная эстафета игры (2004) // «Экран и сцена», 2004.05.06]. И всегда особенно унижаешься, когда *доля правды* есть в том, что ты немножко второсортный, и тебя смотрят. [А. Климов, В. Лукин. Беседа А. Климова с В. Лукиным в эфире радиостанции «Эхо Москвы» (2003)]. *Правда сторон* состоит в том, что город, по методике Министерства финансов, отрезает в пользу ФОМСа 1/12 от поступлений в казну, а фонд согласно какой-то другой, неопознанной градоначальниками методике рассчитывает на большее [Ольга Муравская. Пойманное слово. (2003) // «Московский комсомолец» в Сыктывкаре, 2003.08.06]. Дон Кихот с коричневым оттенком и с обрезом, заставляющий ветряные мельницы вертеться в обратную сторону, *борец за правду* как он её понимает, не обрекающий себя поисками средств в этой борьбе, уверенный, что сила — это правда, а правда — это сила [Екатерина Барабаш. Это не «Брат-3». Это «Война» (2002) // «Вечерняя Москва», 2002.03.14]. *Правда очередников* состояла в том, что они пахали на санаторий десять лет почти бесплатно. [Токарева Виктория. Своя правда // «Новый Мир», № 9, 2002]. Эти взрослые не скрывают от ребёнка сцен смерти и без колебаний берут его на похороны, руководствуясь принципом: чем раньше он узнает *правду о жизни* и смерти, тем для него лучше [Евгения Власова. Дети и смерть (2002) // «Домовой», 2002.08.04]. Слова Полякова оказались *почти правдой* — «газовики» действительно внесли взнос за участие в первенстве страны, но за пару дней до его старта отозвали свою заявку, видимо, поняв, что на весь сезон денег не хватит [Юрий Дудь. Мини-история. Как отечественный зальный футбол теряет деньги, популярность и будущее (2002) // «Известия», 2002.10.06]. Это *похоже на правду*, и этому верят. [Анна Карабаш. Три дня в Монако (2002) // «Домовой», 2002.02.04]. Мы знаем поправки, которые внесло потом историческое знание, — но в них лишь *половина правды*, а вторая половина — в этих слепках ушедших эмоциональных миров. [Валерий Кичин. Сны о Помпее (2002) // «Известия», 2001.07.20]. Достижение договорённости, о которой из Рейкьявика возвести Игорь Иванов и Колин Пауэлл, — лишь *часть всей правды*. [Сергей Минаев. Двадцатым будешь? (2002) // «Вечерняя Москва», 2002.05.16]. Произошло это в тот момент, когда команда находилась в отпуске до 19 марта, и потому выглядело мало *похожим на правду* [Алексей Демин, Андрей Митьков. Кому плей-офф, а кому слухи. Говорят, что Соловьев уволен из «Спартака», а Гинер купил хоккейный ЦСКА (2002) // «Известия», 2002.03.15]. США сильно смахивают сегодня на дежурного классного драчуна, который постоянно всех задирает. Очень *похоже на правду*. Россия, однако, по собственной воле записалась закадычным дружкой забияки. [Александр Гребенников, Александр Патрикеев. Что для Америки рецессия, для России -- дефолт (2002) // «Финансовая Россия», 2002.09.19]. А главное — *правдой жизни* и отказом от устаревших шаблонов в отображении так называемых «производственных» сюжетов [В тридцати километрах от Японии (2002) // «Культура», 2002.04.01]. Самое главное, чтобы юмор всё-таки был добрым, *близким к правде* и, как говорится, исходил из позиций здравого смысла. [Вы над собой смеяться не боитесь? (2002) // «Дело» (Самара), 2002.05.03]. Фильм постепенно приобретает бесценное историческое значение, он стал *мерилом правды*, потому что в нём можно увидеть, как в действительности жили, как одевались люди того ушедшего времени [Как вы проведете выходные?. Вечерний звонок (2002) // «Известия», 2002.06.13]. [Иван Толстой, муж, 1958] Есть в этом? [Вероника Лосская, жен] Есть, наверное, *доля правды*. Но я знаю, что, например, Шестова и Бердяева очень ценили во Франции, очень. [Н.Н.Лосский и др. Беседа Ивана Толстого с семьёй Лосских // Радио «Свобода», 2007]. [Н.К., муж] И если вдуматься / это тоже очень *похоже на правду* [Лекция по психологии на тему: «Левое и правое полушария головного мозга» (2007)]. [К19, Участница совещания1] А нет с начала файла в смысле не с начала-э речевого дня а я выбрала некий файл который мне осмысленным показался / самый трудный на самом деле но-о / *похожий зато на правду* [Совещание // Из материалов корпуса «Один речевой день», подготовленного группой А.С.Асиновского, 2007]. В зачёт идёт лишь то, что хотя бы *отчасти похоже на правду*, то есть твоё личное ощущение того, что вокруг [Дмитрий Бавильский, Игорь Манцов. У каждого ума свой телескоп // «Частный корреспондент», 2010]. Они постоянно *сбрасывают с себя одежды формы, предпочитая им наготу правды*. [Д. С. Лихачев. Мифы о России старые и новые (глава из книги «Раздумья о России») // «Наука и жизнь», 2007]. В 1860-е годы Павел Михайлович увлечен бытописательским и критическим

жанрами, поощряет *поиски неприкрашенной правды жизни* [Я. Брук. «Собрать русскую школу, как она есть...». К 150-летию Государственной Третьяковской галереи // «Наука и жизнь», 2006].

Блиски појмови

Ничего не просил Краснянский, так и сказал: только *поблагодарить за правду и честность* [Василь Быков. Бедные люди (1998)]. *В облике добра, справедливости, права, правды* слово говорило пошлости, либо митингово хрипело, проповедуя смерть пошловатым ли удушением в березнячке, монументальным ли государственным истреблением [Фридрих Горенштейн. Куча (1982) // «Октябрь», 1996]. А помните наши сеансы здесь? — он *образец скромности и правды* [К. И. Чуковский. Короленко в кругу друзей (1940-1969)]. Всегда какая-нибудь такая мысль останавливает тех, кто мог бы *выкрикнуть правду или добыть справедливость*. [Александр Солженицын. В круге первом, т.1, гл. 26-51 (1968) // «Новый Мир», 1990]. В 1926 году Шаргородский вздумал читать лекции по истории русской литературы, опровергал Демьяна Бедного и прославлял Фета, *выступал на дискуссиях о красоте и правде жизни*, которые были тогда модны [Василий Гроссман. Жизнь и судьба, ч. 1 (1960)]. Или вечная *мечта человека о правде, добре, о разумной жизни* имеет объективное основание, надежду на осуществление; тогда это значит, что *добро и правда* — не субъективная выдумка, а онтологическая реальность и сила [С. Л. Франк. Религия и наука (1929)]. Чем больше *узнавала* Мира от своих подданных *правду-истину*, тем ярче и ярче разгоралась в её сердце любовь к ним [Л. А. Чарская. Меч королевы (1912)]. Под этим следует понимать развитие чувства социальной любви и сострадания, и *развитие чувства правды и уважения ко всему общественно ценному, хорошему* [В. М. Бехтерев. Внушение и воспитание (1911)]. *Слова любви, правды, сострадания и веры в людей*, в наше общество [И. И. Петрункевич. Интеллигенция и «Вехи» (вместо предисловия) (1910)]. Чтобы *показать правду-матку*, показали бы школы, где учатся малолетние преступники, которые колотятся и убивают друг друга [коллективный. «Школа» Гай Германики (2010-2011)]. *В защиту справедливости и правды* я сделал этот сайт. Сам! [коллективный. Антиселигер (2011)]. В интеллигентском дискурсе *«правдолюбия», правды, страдать за которую* считается хорошим тоном...«настоящее знание» неизбежно выступает как критическое к любой реальности и к любой власти, как советской, так и нынешней [Розалия Черепанова. Интеллигенция и «тайное знание» // «Неприкосновенный запас», 2010]. *И в этом — правда и смысл*. Мне до сих пор трудно жить, не видя смысла и цели в существовании [Герман Садулаев. Шалинский рейд (2009) // «Знамя», 2010]. С тех пор *голубой цвет связывают с символом вечности, божественности, правды и мудрости*, а в качестве кустика с голубыми цветками иногда изображают розмарин [Игорь Сокольский. Морская роса и трава, дарующая приятные сны // «Наука и жизнь», 2009]. *В этих поисках правды-истины русская литература* первой в мировом литературном процессе осознала ценность человеческой личности самой по себе, независимо от ее положения в обществе и независимо от собственных качеств этой личности. [Д. С. Лихачев. Мифы о России старые и новые (глава из книги «Раздумья о России») // «Наука и жизнь», 2007]. Пока предположение о России такое: ....для России важны: *справедливость (правда)*, коллективизм (но не как в Китае, а некий "другой" коллективизм), т. е. преобладание государственного или общего блага над личным [Конфликт цивилизация (миф или реальность) (2006)]. *Правь или правду* можно *утвердить* тремя способами. [Владимир Авилов. Сибирский кулак. Шаг воина (2004) // «Боевое искусство планеты», 2004.03.11]. Где с обликом первоначальным *Свободы, Правды и Добра* Мы искушеннее сличаем [Владимир Бондаренко. Опаленный взгляд Алексея Прасолова (2004) // «Наш современник», 2004.07.15].

Удаљени појмови

— Если вы хотите сказать — злило ли меня подобное мнение, я отвечу: нет. Причём *это правда, а не позёрство* [Александр Побегалов: «Что хорошо для «Шинника» -- хорошо и для меня» (2001) // «Известия», 2001.10.23].

Он даже вздрогнул. "Боже мой, — подумал он, — ведь всё как в той повести. *Правда и неправда*. [Ю. О. Домбровский. Факультет ненужных вещей, часть 3 (1978)]. *Правду всегда можно отличить от лести* [В. П. Катаев. Алмазный мой венец (1975-1977)]. И потому, что его потрясло известие о приезде двоюродного брата и его собственная *жизнь, полная правды и неправды*, встала перед ним [Василий Гроссман. Все течет (1955-1963) // «Октябрь», 1989]. И он верил, что его *неправда служит*

высшей правде, он прозревал в доносе истину. [Василий Гроссман. Все течет (1955-1963) // «Октябрь», 1989]. Мы понимали, что *правда и ложь — родные сёстры*, что на свете тысячи правд... [В. Т. Шаламов. Колымские рассказы (1954-1961)]. Трудно уже было *отличить правду от вымысла*, досужую выдумку от реальных фактов [Э. Г. Казакевич. Звезда (1946)]. Его перо, его слово были полны такими внутренними противоречиями, в них так *художественно переплеталась правда с вымыслом*, что мы становились в полнейшее недоумение [А. И. Деникин. Очерки русской смуты. Том IV. Вооруженные силы Юга России (1922)]. «Исповедь» Бакунина многослойна и сложна, в ней *трудно выделить Dichtung und Wahrheit — вымысел и правду* [Юрий Безелянский. Герой. Бунтарь. Анархист // «Наука и жизнь», 2009]. *Что здесь правда, а что вымысел?* [Евгений Гик. Как Василия Аксёнова «злодеем» пугали // «Наука и жизнь», 2009]. — А потому, что *это не выдумка, а самая настоящая правда*. [Наталья Лебедева. Старая ферма // «Наука и жизнь», 2009]. Он: *«Это неправда — а демократы должны говорить правду*. [Олег Павлов. Асистолия // «Знамя», 2009]. Талантливые «изобретатели» опошляют наше духовное наследие, *дополняя взятую из научных источников правду наскоро придуманной антинаучной кривдой* [Александра Суперанская. Влияет ли имя на судьбу человека? // «Наука и жизнь», 2009]. Но *кроме вранья* о борьбе добра со злом и красивых лживых слов про бессмертие, во всем этом есть какая-то *очень важная правда, и я ее чувствую* [Михаил Шишкин. Письмовник (2009) // «Знамя», 2010]. — Мало ли что *сон объявит правдой*, даже нагишом! [Александр Иличевский. Из книги «Ослиная челюсть» // «Урал», 2008]. Возраст дает опыт и способность *отделять брехню от правды* [Новая тема, которую никто пока не трогает (форум) (2008)]. А. Алексеев. *Выдумки и правда про д'Артаньяна* [А. Алексеев. Выдумки и правда про д'Артаньяна // «Наука и жизнь», 2007]. Они постоянно *сбрасывают с себя одежды формы, предпочитая им наготу правды*. [Д. С. Лихачев. Мифы о России старые и новые (глава из книги «Раздумья о России») // «Наука и жизнь», 2007]. А значит, нет и смысла искать, *что в его словах правда, а что вымысел* [В Центре исламской культуры на Васильевском острове СОБР искал запрещенную литературу (форум) (2007)]. Когда официальные советские историки *из кусков правды и лжи кроили насквозь фальшивые истории СССР и КПСС*, Солженицын писал «Архипелаг ГУЛАГ». [А. Алексеев. Возвращение к фактам, или как восстановить единство истории // «Наука и жизнь», 2006]. В этих снах *перемешаны правда и вымысел*, реальные персонажи и полусказочные вожди; здесь сходятся исторические прямые и расходятся линии жизни [Александр Архангельский. 1962. Послание к Тимофею (2006)]. Мягко высверлила ночь. *Нет ни правды, ни обмана* [Владимир Бондаренко. Опаленный взгляд Алексея Прасолова (2004) // «Наш современник», 2004.07.15]. Но у князя *правда чудесно переплелась с вымыслом* [А. И. Куприн. Гранатовый браслет (1911)]. Увы, но *это правда. Та самая горькая правда, которая все же лучше сладкой лжи* [О. Вильченко. Разумное животное // «Наука и жизнь», 2007].

«Правда» у називима

А назавтра малость подретушированная фотография... была напечатана на первой странице *"Пионерской правды"*, и все были счастливы, а больше всех бабушка [Алексей Варламов. Купавна // «Новый Мир», 2000]. Там мы каждый день *"Казахстанскую правду"* читаем, от корки до корки [Ю. О. Домбровский. Факультет ненужных вещей, часть 2 (1978)]. Он жил прекрасно: на восьмом этаже, с матерью, деловой женщиной, пропадавшей на службе с утра до вечера, и старой глухой домработницей, которую можно было запереть на кухне, дав ей для чтения *"Пионерскую правду"* [Юрий Трифонов, Дом на набережной, Страница 52, 1976]. «Маугли в джунглях города» — под таким заголовком выходит в газете *«Восточно-Сибирская правда»* материал о неблагополучных семьях и заброшенных, голодных детях, пьющих воду из луж и отправляемых в детские дома [Елена Трубина. Джунгли, базар, организм и машина: классические метафоры города и российская современность // «Неприкосновенный запас», 2010]. Во времена, когда я пришла в «Науку и жизнь», муж мой работал литсотрудником в отделе спорта *«Комсомольской правды»* [Р. Н. Аджубей. О науке, о жизни и о себе // «Наука и жизнь», 2009]. Это неудивительно: ведь деклассированные элементы — достаточно сплочённое сообщество, передающее из поколения в поколение различные неформальные законы, предания, легенды, поэтому в арго именуются очень древние слова, восходящие даже к временам *«Русской правды»* Владимира Мономаха. [Михаил Грачёв. Интервенция криминального языка // «Наука и жизнь», 2009]. Пушкинина могла принадлежать князю или сборщикам налогов, которым, согласно *«Русской правде»* (древнейший законодательный

кодекс Руси), полагался определённый процент собранного. [В. Л. Янин . Великий Новгород. История независимости // «Наука и жизнь», 2009]. По материалам изданий: «Крымская правда» [обобщенный. Рефераты. Садоводу — на заметку // «Наука и жизнь», 2007]. В письме, опубликованном 10 марта 1990 г. в газете «Тюменская правда», адресованном Председателю Совета Министров СССР П. Рыжкову... [Егор Гайдар. Гибель империи (2006)]. Я не случайно озаглавил свой опус «**Правда патернализма**» [Леонид Зорин. Восходитель (2005-2006) // «Знамя», 2006]. «О социальной поддержке жертв политических репрессий», принятых Народным Собранием Республики Дагестан 21 декабря 2004 г. и опубликованных в газете «Дагестанская правда» No 317-320 от 31 декабря 2004 г. [Юрий Иванов. Верный путь на электричку (2005) // «Дагестанская правда» (Махачкала), 2005.01.14]. Деятельность Марийского ТИПБ систематически отражается в газетах «**Марийская правда**», «Экспресс-МП», «Совершенно не секретно», в журнале «Вестник профессионального бухгалтера», выпускаемого Самарским ТИПБ. [На заседании Президентского совета (2004) // «Бухгалтерский учёт», 2004.12.06]. В программных документах декабристов («Конституция» Н. М. Муравьева и «Русская Правда» П. И. Пестеля) он также предусматривался. [Александр Афанасьев. Суд присяжных в России // «Отечественные записки», 2003]. На вопросы Дмитрия ВОЛКОВА отвечает Владимир СУНГОРКИН, главный редактор газеты «**Комсомольская правда**» [Дмитрий Волков, Владимир Сунгоркин. Кухня управляемой демократии // «Отечественные записки», 2003]. Только после первого концерта в Большом зале Консерватории появилась статья в «**Правде**». [Сати Спивакова. Не всё (2002)]. Среди них — газеты «**Правда Божия**», «Русское слово», журналы «Вокруг света», «Северное сияние», «Вестник спорта и туризма», «Вестник школы», «Для народного учителя», «Заря», «Модный журнал», «Нужды деревни», детские издания «Пчелка», «Друг детей», «Мирок», а также иллюстрированные приложения к журналу «Вокруг света» — «Журнал приключений», «На суше и на море». [5 февраля // РИА Новости, 2008.02.05]. [Рафаил Ганелин, муж, 1926] С блестящим знанием языков, и поступил в «**Ленинградскую правду**», потому что другой не было работы. [Р.Ш.Ганелин и др. Беседа Ивана Толстого с историком Р.Ш. Ганелиным // Радио «Свобода», 2007].

Усталые конструкции с лексемом „правда“

Он был красив, **что правда, то правда**... [Вера Белоусова. Второй выстрел (2000)]. **Лепила в глаза правду-матку** [Алексей Варламов. Купавна // «Новый Мир», 2000]. Но что-то грызло его, недомолвки, маленькие неточности, ставившие под сомнение всё грандиозное и стройное сооружение окружающего мира, которому **верой и правдой, не рассуждая, служил** Колюнин отец [Алексей Варламов. Купавна // «Новый Мир», 2000]. Погосов был из той медицинской школы, где принято **рубить с плеча правду-матку** [И. Э. Кио. Иллюзии без иллюзий (1995-1999)]. Цирк превращает в родственников и учеников-воспитанников, и сотрудников, **много лет служивших верой и правдой** [И. Э. Кио. Иллюзии без иллюзий (1995-1999)]. Поэтому все, кто **разными правдами и неправдами стремился попасть на выступления Марио Дель Монако**, ждали от него ответа и на этот вопрос: а каков артист этот всемирно признанный тенор? [И. А. Архипова. Музыка жизни (1996)]. — Садись! — похлопала она по столешнице. — **В ногах правды нет**... — А в чём она есть? — попытался я завязать разговор [Виктор Астафьев. Обертон (1995-1996)]. Дома он восхищения не видел, **что правда, то правда** [И. Грекова. Перелом (1987)]. А потом **тайник служил ему верой и правдой** по всяким случаям круглый год [Ю. О. Домбровский. Факультет ненужных вещей, часть 1 (1978)]. "Я за Войновича, — провозглашала она, — **но давайте говорить правду-матку**: он хочет получить квартиру хорошую" [Владимир Войнович. Иванькиада, или рассказ о вселении писателя Войновича в новую квартиру (1976)]. Она была неразговорчива, строга, по-своему справедлива и **всем резала правду в глаза** [Ю. О. Домбровский. Леди Макбет (1970)]. Однажды он чуть не прижал меня к стене, довольно логично доказывая, что, в сущности, я и так работаю на национал-социализм и моя попытка увильнуть от прямого долга не что иное, как **боязнь смотреть правде в лицо** [Фазиль Искандер. Летним днем (1969)]. — Садись, чего там. Сказано, **в ногах правды нет** [И. Грекова. Дамский мастер (1963)]. Вам иначе нельзя, как бесстрашно, **вы ведь выступаете во имя правды**. [Василий Гроссман. Все течет (1955-1963) // «Октябрь», 1989]. Федя всё-таки **правдами-неправдами добьётся своего** — попадёт в бойцовскую ватагу [П. П. Бажов. Широкое плечо (1948)]. — **Будем глядеть правде в глаза**, — и гость повернул своё лицо в сторону бегущего сквозь облако ночного светила [М. А. Булгаков.

Мастер и Маргарита, часть 1 (1929-1940)]. — И говорю я тебе прямо, — продолжал пожилой, — ибо я привык всем **резать правду в глаза**, ты, Леонтыч, с этим романом даже не суйся никуда [М. А. Булгаков. Театральный роман (1936-1937)]. Кстати, о романе. **Глянем правде в глаза**. Его никто не читал [М. А. Булгаков. Театральный роман (1936-1937)]. **Что правда, то правда**. Абсолютно неблагоприятное как для самой женщины, так и для врача, шесть месяцев тому назад окончившего университет [М. А. Булгаков. Крещение поворотом (1925)]. Власть есть обязанность, а не право и власть тогда лишь правая, когда она осуществляется не во имя своё и не во имя своих, а во имя Божье, **во имя правды**. [Н. А. Бердяев. Новое средневековье (1924)]. Я не жалею. Я только **смотрю правде в лицо**. Соня, мне нужен друг [А. Н. Толстой. Черная пятница (1924)]. Для меня первая почесть **служить верой и правдой королевскому дитяти!** [Л. А. Чарская. Дуль-Дуль, король без сердца (1912)]. Не надо обманывать себя, надо хоть раз в жизни **взглянуть правде прямо в глаза** [А. П. Чехов. Вишневы сад (1904)]. И, боже мой! наш брат-степняк **так правду-матку и режет** [И. С. Тургенев. Гамлет Щигровского уезда (1849)]. **По правде сказать**, в жизни моего ребенка его отец всегда был эпизодической фигурой и до развода, и после [коллективный. 12 часов в день? Не могу согласиться с М. Прохоровым (2010-2011)]. И по гневным отзывам малолеток здесь на кинопоиске — это лицемерие, **правда глаза колет** [коллективный. «Школа» Гай Германики (2010-2011)]. **Все купленное служит верой и правдой**, ни разу не подводило [коллективный. Где купить горнолыжное снаряжение? (2009-2011)]. А когда мне было 12-13 лет мы **всеми правдами и неправдами** хотели посмотреть «Фантомаса» [коллективный. Обсуждение фильма «Фантомас» (2007-2011)]. **Не пускать всеми правдами и неправдами**, используя тот аргумент, что успеваемость при этой форме плохая, а, значит, не соответствует требованиям образовательного стандарта [коллективный. Семейное образование. Стандарты 2-го поколения (2011)]. Хотя, **по правде говоря**, знаю об этом все [коллективный. Консультирование в менеджменте: как донести до бизнеса его надобность? (2010)]. Те, кому фильм совсем не понравился, может, просто не поняли его. Или **боятся смотреть правде в глаза** [коллективный. Рецензии на фильм «V значит вендетта» (2006-2010)]. **Сказать по правде**, я поражена до глубины души, что среди нас есть «слишком американизированные» личности, чтобы смотреть «этот пресловутый, однообразный, бесконечно нудный советизм», главный герой у них «полный идиот», а Ахеджакова «раздражает страшно» [коллективный. рецензии на фильм «Службный роман» (2006-2010)]. «Здесь все, — писал родителям Пастернак, — окружили меня какою-то атмосферой восхищения и заботы, чего я, **по правде сказать**, не заслуживаю [Владимир Абашев. Раскованный голос (Всеволодо-Вильва в судьбе Бориса Пастернака) // «Наука и жизнь», 2009]. Даже противники отца Стефана считали его человеком очень хорошим: бояр он **учил судить по правде** и «без мзды», царя со слезами увещевал «ко всякому доброму делу» [Александр Алексеев. Неистовые ревнители. Московская Русь в XVII веке // «Наука и жизнь», 2009]. Многочисленные фирмы и фирмочки **всеми правдами и неправдами** выстраиваются в цепочку на пути от производителя к потребителю [Евгений Каблов. Наука как отрасль // «Наука и жизнь», 2009]. Свидетель Армии Шульц, вам известно, что на суде вы должны **говорить только правду и ничего, кроме правды?** А мысли уже распирали черепную коробку: **«От правды не уйдёшь!** Лучше начинай творить, о чём мечтал! [Анатолий Шалин. Футурия // «Наука и жизнь», 2009]. **Скажите мне правду и только правду** — я, в самом деле, похож на лоха? [Леонид Зорин. Глас народа (2007-2008) // «Знамя», 2008]. **По правде говоря**, смотреть на приколы и выходки дерзкого Тони Старка—даже интереснее, чем на Железного человека! [коллективный. Железный Человек, Iron Man (2008)]. **В ногах правды нет** [Михаил Елизаров. Библиотекарь (2007)]. Звуки эти прорывались в открытое окно его спальни, выходящее на флигель, и достигали ушей мальчика, который, **по правде говоря**, тоже спал неважно, хотя и по другим причинам [Бахыт Кенжеев. Из Книги счастья (2007) // «Новый Мир», 2008]. Долгое время алитированные лопатки **служили авиаторам верой и правдой** [С. Мубояджян. Плазма против пара: победа за явным преимуществом // «Наука и жизнь», 2007]. **По правде говоря**, мне жаль, что нашим криминалистам не удалось сказать своего слова в мировой «плащаницелогии». [В. Сурдин. Туринская плащаница: научное расследование // «Наука и жизнь», 2007]. Мы с матерью успели перемахнуть через Чернавский мост на левый берег до подрыва моста, а сосед остался и **служил немцам верой и правдой** [Воспоминания о Воронеже военных лет (форум) (2007)]. Аргумент «нет никакого языка», основанный на «Рэсмене», не принимается. В остальном — **Ваша правда**. [коллективный. Обсуждение книг. «Гарри Поттер» (2006)]. Лина, правда, не играла в новом студенческом спектакле — чеховской «Свадьбе», — но Аля играла невесту, и Лина помогала ей подогнать по фигуре безразмерное свадебное платье, **верой и правдой служившее свадебным ролям** не одного поколения студентов. [Анна Берсенева. Полет над разлукой (2003-2005)]. Этого Аля не

знала и, *по правде говоря*, не хотела об этом думать [Анна Берсенева. Полет над разлукой (2003-2005)]. *По правде говоря*, он и это не мне рассказывал — я просто случайно подслушал [Дмитрий Глуховский. Метро 2033 (2005)]. Так что если почувствуешь такой момент *гони всю правду матку* [Беременность: Планирование беременности (форум) (2005)]. Хотя я и болею за Zenit, но *от правды не уйдешь!* [Футбол-4 (форум) (2005)]. Чтобы понять сей жизни брэнной бег, *суди себя по правде*, человек: Ведь *суд людской — несправедный* и скорый... [Исмаил Алиев. Литературная страница (2004) // «Жизнь национальностей», 2004.03.17]. Разогнав из Центрального округа коренных москвичей, *правдами и неправдами* на их место кто-то добрый и заботливый *насовал* — иначе не скажешь — сотни фирм, фирмочек и фирмешечек [Александр Будкин, Михаил Колодочкин. Дары волхвов (2004) // «За рулем», 2004.02.15]. Нас, *по правде говоря*, удивляют звучащие в последнее время высказывания о необходимости ускорить переговоры о статусе края, что преподносится чуть ли не как рецепт нормализации ситуации в Косово [Г. М. Гатилов. Выступление на заседании СБ ООН по Косово (2004) // «Дипломатический вестник», 2004.05.25]. За исключением двух цифр, *непонятно какими правдами и неправдами* ставших достоянием обществу: за право распределять воду и управлять всеми многомиллионными активами (водокачки, трубопроводы, водозаборные станции и т. п. [Сергей Голубицкий. Гуманоид Бек-Тал. Часть последняя: Н 20 (2004) // «Бизнес-журнал», 2004.03.03]. Оскар Оливера ушел в подполье, откуда, в окружении газетных, радио- и тележурналистов, *крыл правду-матку* прямым текстом: «Боливийское правительство, игнорируя волю собственного народа, открыто продемонстрировало на улицах города, что оно выступает защитником интересов корпорации «Бектал» [Сергей Голубицкий. Гуманоид Бек-Тал. Часть последняя: Н 20 (2004) // «Бизнес-журнал», 2004.03.03]. А *по правде говоря* — и опровергли, и проанализировали. [Сергей Голубицкий. Преодоление виртуальности (2004) // «Бизнес-журнал», 2004.03.16]. Мы *погрешили бы против правды*, если бы не упомянули и о другой категории сотрудников охраны [Сергей Козлов. Волшебники-недоучки (2004) // «Боевое искусство планеты», 2004.03.11]. — *По правде говоря*, мне это даже в голову не приходило. [Джим Кэрри -- изнутри и снаружи (2004) // «Экран и сцена», 2004.05.06]. *Посмотреть правде в глаза*, безусловно, очень трудно. [Мария Давыдова. Кто в доме хозяин? (2003) // «100% здоровья», 2003.01.15]. Указание начать было, а куда дальше гнуть — не говорят. Беда с этим, *ваши правда*. [Сергей Доренко. Левые силы - перезагрузка (2003) // «Завтра», 2003.08.13]. А вот строка из письма Гиппиус, по которой видно ее отношение к Георгию Владимировичу как человеку: "Мне остро жаль Жоржа Иванова (и давно уж, *по правде сказать*)". [Вадим Крейд. Георгий Иванов в Йере // «Звезда», № 6, 2003]. Тогда всем и каждому можно будет *говорить правду в глаза*. [Вадим Крейд. Георгий Иванов в Йере // «Звезда», № 6, 2003]. Хотя, *по правде сказать*, изделия из болотных растений прочнее. [Елизавета Мельникова. Жатва на болоте (2003) // «Сад своими руками», 2003.09.15]. Одна из самых заметных премьер сезона — "*Правда хорошо, а счастье лучше*" в Малом театре в постановке Сергея Женовача. [Ольга Романцова. Сергей Женовач: «Театр не может быть индивидуальным» (2003) // «Известия», 2003.01.30]. Так, представители КПРФ и их сводные братья из леворадикального крыла до сих пор используют примелькавшиеся и, чего греха таить, изрядно надоевшие лозунги -штампы типа "*Правда за коммунистами!*", [Александр Свешников. Не один в поле воин (2003) // «Богатей» (Саратов), 2003.11.13]. Чего они достигли за столь долгий срок? *По правде сказать*, немногого. Да, рубежи Римской державы отодвинулись далеко на север, но они не стали более надёжными [Сергей Смирнов. Конец серебряного века. Anno Domini 180 // «Знание - сила», № 9, 2003]. Напётся в дым и *правду всем начнёт в глаза говорить*. [Анонс спектакля (2003)]. Сорок последних лет *верой и правдой служил* в церкви Покрова Пресвятой Богородицы отец Петр, который ныне покоится с миром. [Прихожан ждут на родине (2003) // «Жизнь национальностей», 2003.06.18]. "*По правде говоря*, я человек очень азартный. [Наталья Склярова. Если бы у медведя было ружье (2002) // «Вечерняя Москва», 2002.02.07]. Делать обобщённого педагога мужчиной значило бы *грешить против правды*, но и феминизацию образования поощрять не совсем хорошо [Леонид Смирнов. Учителю не место на столичных площадях (2002) // «Известия», 2002.02.17]. *По правде сказать*, я ничего сверхъестественного не испытывала. [Сати Спивакова. Не всё (2002)]. Имеет мужество *смотреть правде в глаза* и обладает силой воли, без которой никакой талант бы не выжил [Федор Чеханков: Ненависть меня разрушает (2002) // «Витрина читающей России», 2002.09.13]. После ужасных спектаклей, где нет *ни слова правды*, ни капли искренности, где царит безвкусица, к "фоменкам" припадаешь как к живому источнику: "Счастливая деревня". [Федор Чеханков: Ненависть меня разрушает (2002) // «Витрина читающей России», 2002.09.13]. Представляю себе

сумму морального ущерба. Хотя, *правду сказать*, не представляю [Между мифом и реальностью // РИА Новости, 2008.02.08].

[Дядя Александра, муж] По правде говоря / у нас там тоже никакого эсминца нет. [Дмитрий Дьяченко и др. День радио, к/ф (2008)]. Я думал так: бутылочку «Цинандали» ... А она заказывает и заказывает, заказывает и заказывает. *Но Бог правду видит*, тебя послал [Карен Шахназаров и др. Исчезнувшая империя, к/ф (2008)]. Я знаю, откуда Россия идёт более-менее, но я не могу себе представить точно, куда она идёт и, *по правде сказать*, я не знаю, вижу, что что-то улучшается, что некоторым людям очень трудно, особенно пожилым людям [Н.Н.Лосский и др. Беседа Ивана Толстого с семьей Лосских // Радио «Свобода», 2007]. *Что правде глаза колет?* [Лариса, жен, 19] Правде никто глаза не колет. [Разговор двух сестер // Из материалов Ульяновского университета, 2007]. *Сказать по правде*, эту рубрику мы задумывали специально для того, чтобы рассказывать о тех возможностях, которые СБС предоставляет своим клиентам и вкладчикам [Частный случай (1997) // «Столица», 1997.02.17].

"Я за Войновича, — провозглашала она, — *но давайте говорить правду-матку*: он хочет получить квартиру хорошую"[Владимир Войнович. Ивандкиада, или рассказ о вселении писателя Войновича в новую квартиру (1976)]. Чем больше *узнавала* Мира от своих подданных *правду-истину*, тем ярче и ярче разгоралась в её сердце любовь к ним [Л. А. Чарская. Меч королевы (1912)]. И сегодня, спустя почти 80 лет, мы можем сказать, что *правда была за теми, кто защищал старую Россию* [Михаил Рожанский. Имперский воск. Семь историй из жизни иркутских памятников // «Неприкосновенный запас», 2010]. *Скажите мне правду и только правду* — я, в самом деле, похож на лоха? [Леонид Зорин. Глас народа (2007-2008) // «Знамя», 2008]. *В этих поисках правды-истины русская литература* первой в мировом литературном процессе осознала ценность человеческой личности самой по себе, независимо от ее положения в обществе и независимо от собственных качеств этой личности [Д. С. Лихачев. Мифы о России старые и новые (глава из книги «Раздумья о России») // «Наука и жизнь», 2007]. Клянётесь ли вы *говорить правду и только правду?* [Беседа участников реалити-шоу «Дом-2», ТНТ (2005)]. Философствовать Анатолий Васильевич — *ваша правда* — очень любил [Ю. О. Домбровский. Факультет ненужных вещей, часть 4 (1978)]. — Самое скверное: *ваша правда* — меня готовы уестествить. [Леонид Зорин. Глас народа (2007-2008) // «Знамя», 2008].

Метафоричке конструкције са лексемом „правда“

Эти *стихи дышали правдой*. [И. Грекова. Фазан (1984)]. Но что делать, когда *сама правда, гонимая, умирает* [И. Грекова. Без улыбок (1975)]. А жанровая обёртка, повторюсь, — это единственный способ *втюхать правду современному обывателю*, взыскующему комфорта [Дмитрий Бавильский, Игорь Манцов. У каждого ума свой телескоп // «Частный корреспондент», 2010]. Реальность «Окаянных дней» была так страшна, что, казалось, не будет больше ни света, ни радости, *навсегда ушла из жизни ее светлая правда* [Элла Кричевская. «Все в этом непостижимом для нас мире непременно должно иметь какой-то смысл» (2003) // «Вестник США», 2003.11.12]. *Уязвленный правдой* Степан схватил его за ворот рубахи [Андрей Геласимов. Дом на Озерной (2009)]. Вчерашний день умер, и его *правда умерла* вместе с ним [Герман Садулаев. Шалинский рейд (2009) // «Знамя», 2010]. Я за то, чтобы *докапываться до исторической правды*, но эту историческую правду надо знать молча, про себя, а внешнему миру — показывать гордо поднятую голову [коллективный. Хенде Хох, Гитлер Капут (2008-2009)]. Лучше *резать правдой по живому сердцу напополам, на четвертинки, на восьмушки...* Крошить душу на винегрет... [Михаил Гиголашвили. Экобаба и дикарь (1998-2007) // «Зарубежные записки», 2009]. Ирина заподозрила неладное и стала *вытягивать из дочери правду*. [Токарева Виктория. Своя правда // «Новый Мир», № 9, 2002]. Когда *сошлись две "правды"* и стали выяснять, у кого же больше прав на эту "эксклюзивную" кассу, создалось впечатление, что правы только железнодорожники, а мы виноваты уж тем, что хочется нам ехать... [Н. Сверчок. Мы виноваты уж тем, что хочется нам ехать... (2002) // «Сочи», 2002.08.22]. Он не берег, не щадил себя, чтобы *отыскать, открыть и пропеть правду*, чтобы так сблизить совсем разные, далекие поколения. [25 января // РИА Новости, 2008.01.25]. *Синий — цвет космоса, правды, вечности*; знак человеческого бессмертия [Энциклопедия символики и геральдики, symbolsbook.ru/Article.aspx?id=557].

„Правда“ у паремолошком фонду руског језика

У зборнику пословица В. Даља пронашли смо следеће пословице које се односе на „правду“:

- Не с ветру говорится, что черт ладану (или: правды) боится.
- Где-нибудь да същется правда.
- Ложь стоит до правды. Рать стоит до мира, ложь до правды.
- Ложь (или: Неправда) доводит до правды (т. е. уличает).
- Пропадай кривда, выходи правда наружу!
- На правду слов немного. Правда не речиста.
- На правду нет слов (т. е. сама высказывается).
- На правду мало слов: либо да, либо нет.
- В правде счет не теряется.
- Правда глаза колет. Правда уши дерет.
- Правда тошнее перечесу.
- Правда рогатиной (или: копылом) торчит.
- Правде нигде нет места.
- Велику (или: Великим) правду говорить - не легче лжи.
- На правду да на смерть, что на солнце: во все глаза не взглянешь.
- С нагольной правдой в люди не кажись.
- Говорить правду - терять дружбу.
- Правдою не обуешься. Правдою не оденешься.
- Правда в лаптях; а кривда, хоть и в кривых, да в сапогах.
- Не говори правды, не теряй дружбы!
- Правду говорить - себе досадить.
- Правду говорить - никому не угодить.
- Правда по миру ходит. Правдой жить - ничего не нажить.
- С кривдою жить больно, с правдою тошно.
- Молвя правду, правду и чини.
- Не ищи правды в других, коли в тебе ее нет.
- Лучше умереть, чем неправду терпеть.
- И в бедах люди живут, а в неправде пропадают.
- Горе от бога, а неправда от дьявола.
- За правду бог лиц\а набавляет (т. е. дает старость и лысину).
- Не в силе бог, а в правде (Александр Невский).
- И Мамай правды не съел.
- Неправдой нажитое впрок не пойдет.
- Кто неправдой живет, того бог убьет.
- Правая рука по правде живет.
- Кто правдой живет, тот добро наживет.
- Суд людей, не божий. Бог на правду призрит.
- Сто рублей есть, так и правда твоя.
- Правда твоя, правда и моя, а где она?
- И наша правда, и ваша правда, а кто же богу ответ даст?
- Елозам житье, а правде вытье.
- Спорила правда с кривдой да притомных не стало (т. е. свидетелей).
- У всякого Павла своя правда.
- Что ни говори, а правда надобна.
- Без правды не житье, а вытье. Без правды житье - вставши, да и за вытье.
- Без правды не живут люди, а только маются (или: плачут).
- Хлеб-соль ешь, а правду режь (или: а правду-матку режь).

- Пей, ешь, а правду режь. Царев хлеб ешь, а правду режь!
- Дело знай, а правду помни. Дело делай, а правды не забывай!
- Хлеб-соль кушай, а правду слушай!
- Доброе дело - правду говорить смело.
- Кто за правду горой, тот истый герой.
- Правда суда не боится. Правда бессудна (или: несудима). На правду нет суда.
- На поговорку, на дурака да на правду - и суда нет.
- За правду не судись; скинь шапку, да поклонись!
- На правде ничего не возьмешь. На правде взятки гладки.
- В правде бог помогает, в неправде запинаят (или: карает).
- Бог тому даст, кто правдой живет.
- Правда со дна моря выносит. Правда из воды, из огня спасает.
- Кто правды ищет, того бог сыщет.
- Без правды жить - с бела света бежать.
- Без правды жить - избожиться, а не поверят - удавиться.
- Без правды веку не изживешь.
- Правду говори, что дрова руби.
- Засыпь правду золотом, а она всплывет.
- Завали правду золотом, затопчи ее в грязь - все наружу выйдет.
- В ком добра нет, в том правды мало.
- Правда - кус купленный, неправда - краденый.
- Правда - кус моленый, неправда - проклятой.
- Варвара мне тетка, а правда сестра.
- Будь на правду черт. Я на правду черт (т. е. неумолим).
- От правды некуда деваться.
- Перед тобой, что перед попом. Как на духу всю правду выскажу. Как перед богом, во всем признаюсь.
- Деньги смогут много, а правда все.
- Правда дороже золота.
- Дороги твои сорок соболей, а на правду и цены нет.
- Правда - свет разума.
- Истина от земли, а правда с небес (псалтырь).
- Сказать правду-матку - так и так.
- Нечего бога гневить, надо правду говорить.
- Хороша правда-матка, да не перед людьми, а перед богом.
- Бог правду видит, да не скоро скажет.
- Правда живет у бога. Правда у бога, а кривда на земле.
- Лжей много, а правда одна. Ложью как хошь верти, а правде путь один.
- Правдою жить - от людей отбьить; неправдою жить - бога прогневить.
- В море глубины, а в людях правды не изведасшь.
- Правда тяжело золота, а на воде всплывает.
- Правда - елей, везде наверх всплывает. Правда, что масло.
- Правду не ситом сеять (или: не в сито сеять, не в сито бить, т. е. подавай всю, какова ни есть).
- Правды ни молотить, ни веять.
- Правда сама себя очистит.
- Правда сама себя хвалит и величает (или: честит).
- Придет пора, что правда скажется (или: перетянет).
- Правда старше старосты.
- Правды некуда девать.
- Правды в сучок не засунешь.
- Правота - что лихота: всегда наружу выйдет.

- Как ни жаться, а в правде признаться.
- Не ищи правды в других, коли ее в тебе нет.
- Коли чихнул, так правда. Чох на правду (поверье).
- Какова резва не будь ложь, а от правды не уйдет.
- Кнут не дьявол, а правду сыщет (от пытки).
- Правда есть, так правда и будет.
- Как ни хитри, а правды не перехитришь.
- Правда прямо идет, а с нею не разминешься.
- Правда прямо идет, а ни обойти ее, ни объехать.
- Правда, что шило в мешке - не утаишь.
- Все минется, одна правда останется.
- Прямо сорока летает (т. е. нельзя жить правдой).
- Не всякую правду жене сказывают.
- Загадка, разгадка, да семь верст правды.

[Даль, http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/dal/05.php].

Истраживали смо и афоризме и изреке везане за „правду“ познатих руских личности. Ево шта смо забележили:

- Правда — это значит победа совести в человеке (Михайлович Пришвин (1873—1954) — русский писатель, http://www.otrezal.ru/great_ideas/section3/1380.html).
- Не всякая сила стоит за правду, но всегда правда о себе докладывает силой (Михайлович Пришвин (1873—1954) — русский писатель, http://www.otrezal.ru/great_ideas/section3/1380.html).
- Правда любит селиться в деле: не всякое дело есть правда, но правда живет всегда в деле (Михаил Михайлович Пришвин (1873—1954) — русский писатель, http://www.otrezal.ru/great_ideas/section3/1380.html).
- Не всякая правда — красота, но всякая красота — правда (Константин Сергеевич Станиславский (Алексеев) (1863—1938) — русский режиссер, актер, педагог, теоретик театра, http://www.otrezal.ru/great_ideas/section3/1414.html).
- Правда без жизни, а жизнь без правды существовать не могут (Константин Сергеевич Станиславский (Алексеев) (1863—1938) — русский режиссер, актер, педагог, теоретик театра, http://www.otrezal.ru/great_ideas/section3/1414.html).
- Милость без правды есть малодушество, а правда без милости есть мучительство, и обе они разрушают царство и всякое общежитие. Но милость, правдой поддерживаемая, а правда, милостью укрощаемая, сохраняют царю царство на многие дни (Федор Иванович Карпов — русский дипломат и публицист, http://www.otrezal.ru/great_ideas/section2/1125.html).
- - Вот скажи мне, американец, в чём сила? Разве в деньгах? Вот и брат говорит, что в деньгах. У тебя много денег, и чего?.. Я вот думаю, что сила в правде. У кого правда - тот и сильней. Вот ты обманул кого-то, денег нажил, и чего, ты сильней стал? Нет - не стал! Потому что правды за тобой нет! А тот, кого обманул, за ним правда. Значит, он сильней. Да?! (из филма „Брат2“, <http://www.otrezal.ru/kino/1492.html>).
- Искренность отношений, правда в общении — вот дружба (Александр Васильевич Суворов — великий русский полководец, генералиссимус, http://www.otrezal.ru/great_ideas/section2/1181.html).
- Ложь – это некрасивая правда (Сергей Александрович Федин — российский спортсмен, мастер спорта России, <http://aphorismos.ru/truth/>).
- Когда за правду готов по колено в крови встать – это уже не правда, а повод (Венедикт Немов - журналист, поэт, прозаик, копирайтер, <http://aphorismos.ru/truth/>).
- Если тронуть страсти в человеке, То, конечно, правды не найдешь (Есенин Сергей Александрович, <http://aphorismos.ru/truth/>).

- Нет правды на земле, но правды нет и выше... (Пушкин Александр Сергеевич, <http://aphorismos.ru/truth/>).
- Правду знает не тот, кто глядит себе под ноги, а тот, кто знает по солнцу, куда ему идти. (Лев Николаевич Толстой, <http://aphorismos.ru/truth/>).
- Правда сильна тем, что она не оправдывается. (М.И.Калинин - советский государственный и партийный деятель, <http://aphorismos.ru/truth/>).
- Когда у нас отдавая отчет говорят, ни слова правды не добыешься. (Сергей Николаевич Булгаков, <http://aphorismos.ru/truth/>).
- Люди страдают не столько за правду, сколько за неумение ее высказать (Константин Кушнер – историк-обществовед, афорист, <http://aphorismos.ru/truth/>).
- В ногах-то правды нет, но нет ее и выше (Геннадий Малкин - афорист, <http://aphorismos.ru/truth/>).
- Правда - посмертная маска истины. (Геннадий Малкин, <http://aphorismos.ru/truth/>).
- Только правда, - как бы ни была она тяжела, - "легкое бремя"... (Александр Александрович Блок, <http://aphorismos.ru/truth/>).
- Настоящая правда всегда неправдоподобна... Чтобы сделать правду правдоподобнее, нужно непременно подмешать к ней лжи. Люди всегда так и поступали (Федор Михайлович Достоевский, <http://aphorismos.ru/truth/>).
- Правда неоднозначна, но, не двусмысленна! (Евгений Кащеев - русский писатель, <http://aphorismos.ru/truth/>).
- Голая правда не замерзает веками (Леонид С. Сухоруков - советский и украинский писатель, мастер афоризма).
- Если в ногах правды нет, значит, она в чьих-то руках (Тамара Клейман - российский журналист, литератор, <http://aphorismos.ru/truth/>).
- Даже если на вашей стороне правда, посмотрите, что на другой стороне (Леонид Леонидов — российский музыкант, певец рок- и поп-музыки, <http://aphorismos.ru/truth/>).
- Правда и неправда суть одно и то же. Одинаково бьют и лгунов, и правдолюбов, и еще неизвестно, кого чаще и больше. И происходит это не из-за несовершенства нашего мира. Похоже, как и во всем остальном, истина покоится где-то посередине (Андрей Саломатов — русский писатель-фантаст, детский писатель, прозаик, <http://aphorismos.ru/truth/>).
- В мире всё равно нет иной правды, кроме той, в которую нам хочется верить. (Сергей Лукьяненко — русский писатель-фантаст, <http://aphorismos.ru/truth/>).
- Бог правду видит, да не скоро скажет. Что за волокита? (Илья Ильф – советский писатель).
- Правда всегда невкусна, но она всегда необходима (Максим Горький, <http://aphorismos.ru/truth/>).

Примери са лексемом „истина“ у српском језику

Глаголске конструкције

Сремац, *истина побеђује*, кад тад [„Дневник“, 24 окт. 2009. fix.dnevnik.rs/node/10349]. Теби *смета истина* то није мој проблем пријатељу мој, немој да се правиш луд [„Дневник“, 13. окт. 2009, fix.dnevnik.rs/node/9638]. Не знам зашто је проблем ако неко у овој држави *каже истину* [„Дневник“ fix.dnevnik.rs]. Гебелс је рекао једном да ако једном народу сервираш лаж 100 пута та *лаж је прихваћена као истина* [„Дневник“ fix.dnevnik.rs]. Управни одбор верује да је ту све у реду без провере, али *истина ће тријумфовати* [„Дневник“ fix.dnevnik.rs]. *Истина коначно речена* на правом месту [„Дневник“ fix.dnevnik.rs]. Једног дана ће се *открити истина* [www.politika.rs]. Проблем је што *истина увек прва страда* [www.politika.rs/rubrike/Svet/Ukrajina-sudirokojnicima.lt.html ПОЛИТИКА]. *Истина и правда увек победјују*. [www.politika.rs]. Рекла сам јој да ја *истину не бих сазнала* да није било "Новости" [www.politika.rs]. Будите *доследни истини*, објективном и правременом информисању јавности [www.politika.rs]. Кад не могу *истину истином побити*, побиху је неистином [www.politika.rs]. *Нико нема тапију над истином и над лепотом* [www.politika.rs]. Новинар има право (и дужност) да

трага за истином [www.politika.rs]. *Истина има моћ*; сви је виде [www.politika.rs]. *Тражење истине* кроз науку је карактеристично за Аристотела [„Данас”, 25.12.2009. www.danas.rs/dodaci/vikend/trazenje_istine_kroz_nauku.26.html]. Пројекат треба да помогне породицама настрадалих да се организују у напорима *да дођу до пуне истине* о погибијама њихових чланова [18.02.2009. blog.b92.net/.../Znati-i-bitii--duzan-znati-upravo-je-isto-STOP-ZABO...]. Е, онда смо изгубили све битке, а *казали збогом части и истини*. .... [blog.b92.net]. Зашто, ако *истину знате*, ако је суд по истини поступио, зашто онда са таквом горчином [www.blic.rs/Vesti/Tema-Dana/17984/Drzava-i-sud...-/komentar, 31.10.2007]. Статистика која ће на душу онима који су месецима *манипулисали истином*, дозволивши да епидемију дочекамо [www.blic.rs]. Породице младића погинулих у војсци заједно *трагају за истином* о смрти њихових најдражих [forum.krstarica.com/showthread.../135412-RODITELJI-U-CRNOM?... 04.02.2007.] *Кријем од њих истину*. Прибојавам се Прохорове злобе [Добрило Ненадић, ДОРПТЕЈ]. Кад би човек само знао како да међу ономе што назива својим доживљајима одабере оно што је заиста његов доживљај и како да *истинито забележи истину*. [Момо Капор, Фолиранти]. Маји ће отац објаснити неке важне ствари, о којима не сме да говори у школи. *Посветиће је у истину* [Капор, Зое]. Запад је таксиметар. Запад је сат за паркирање. Запад је цубокс. Колико убацаш пара, толико *добијеш истине и пријатељства!* [Капор 011-100 недеља блокаде]. Хисторичар и романописац *међусобно размјеђују истине*, измишљотине и лажи. [bs.wikiquote.org/wiki/Istina]. Нико ово не смије да призна али ипак је *истина коју сви знамо*, Кривицу на Маркалама сноси само страна муслимана или ти Бошњака... [slavicnet.com/sokolac/sokolac_markale_forum.html]. *Истина боли и кочи, али истина отвара очи...* [Facebook, sr-rs.facebook.com/pages/Istina-boli-i...istina...oci/312184327586]. *Истина откривена* [www.ivantic.net/Ramana_Maharshi/Istina%20otkrivena.pdf]. Време ради за вас јер се *истина* ма колико тешка и "стратешки" заборављена, *не може вечно скривати* [sreda, 12.09.2012 - 14:35 | aleksandar.grubesa | 1 comment] Али сумњам да имате храбрости да ово објавите, јер *истина боли* [Politika, ...ponedeljak, 31.10.2011 - 10:49 | novinar | 9 comments]. Највише губе грађани, јер им се *прикрива истина* [nedelja, 30.10.2011 - 09:45 | branka.dragovic | 5 comments]. А зашто? Из простог разлога што *некоме смета истина* којој је СПО наклоњен [ДНЕВНИК среда, 09.11.2011 - 21:07 | novinar | 4 comments]. Време се мења и ови храбри људи које *истина води* постају МАСА [ДНЕВНИК понедељак, 16.01.2012 - 18:49 | мирослав.ковацевиц | 6 comments]. Нажалост, јер кад је деведесетих *истина почела нагло да испливава*, дошло је до националистичких и шовинистичких ерупција и сукоба. [ДНЕВНИК петак, 09.03.2012 - 11:12 | dezurni.web | 2 comments]. Проблем је што *мора да се каже истина* [ДНЕВНИК среда, 18.01.2012 - 20:23 | новинар | 3 comments]. Најважније је *да се сазна истина*, потом да се са њом сви саживе, па тек онда може да се крене напред [ДНЕВНИК уторак, 14.02.2012 - 21:37 | новинар | 1 comment]. Ми смо болестан народ јер *не волимо истину* [ДНЕВНИК уторак, 14.02.2012 - 21:37 | новинар | 1 comment]. *Истина никада није имала само једну интерпретацију*, за сукоб треба двоје... [ДНЕВНИК среда, 18.01.2012 - 20:34 | новинар | 1 comment]. Власт није спремна да *каже истину* о Косову [www.блиц.рс/.../Дјилас-Власт-није-спремна-да-казе-и...]. Онај ко *трага за истином*, проналази смисао живота и љубав [www.kurir-info.rs/artmanhag-odustao-od-istine-cl...]. Бивша портпаролка тужилаштва Хашког трибунала Флоранс Артман оценила је да је тај суд доживео пораз јер је *одустао од истине* [29 нов. 2012 – ПОДГОРИЦА www.alo.rs/vesti/politika/dilas...istinu-o.../6210]. Суд у Хагу *одустао од истине* [29 нов. 2012 www.blic.rs/.../Artman-Sud-u-Hagu-odustao-od-ist...]. Ватикан *крије истину* о пореклу Срба и Хрвата [www.pravda.rs/.../vatican-krije-istinu-o-poreklu-sr...]. *Утврдити истину* о погибији гардиста [www.rtv.rs/.../dhss:-utvrditi-istinu-o-pogibiji-gardi]. Ово дело *посвећено је истини* о некадашњем духовно-рехабилитационом центру [www.delfi.rs/.../delfi_knjige_lopatanje_djavola]. *Истина ће вам пружити неизмерно задовољство* и много, много смеха [www.laguna.rs/n1977_knjiga_istine_laguna.html]. *Откријте своју истину* и ослободите се! [www.smedia.rs/.../Istina-Psiha-Osecanja-Zivot-Srec...]. Дијалог, додао је министар, мора да буде *заснован на истини* [www.blic.rs/forum/index.php?topic=8755.0;...]. Сви знамо да је врло некоректно лагати или *искривљавати истину* [www.ldp.rs/vesti.84.html?newsId=5209]. У овој кампањи Србија ће од нас *чути истину* [13 мај 2012 www.koreni.rs/zamagljivanje-istine/]. *Замагљивање*

истине [21 нов. 2012 www.danas.rs/.../ldp_sud_davno_utvrdio_istinu.5]. Суд давно *утврдио истину* [www.blic.rs/.../NPS-Podrska-Dacicu-da-utvrdi-isti]. Подршка Дачићу да *утврди истину* у вези са прислушкивањем [3 нов. 2012 www.novosti.rs/.../aktuelno.239.html:403249-Jova...]. Предлог буџета за 2013. годину је краткорочно *прикривање истине* пред грађанима, изјавио Чедомир Јовановић [27 окт 2012 www.politika.rs/.../Laz-prijatnija-od-istine.lt.html]. Политичари ће *крити истину* од грађана увек када им то одговара [10 сеп 2012. aforizmi.blog.rs/blog/aforizmi/generalna/.../istina5]. Без одбацивања старих заблуда, нема ни *прихватања нових истина* [<https://twitter.com/borgrad/info>]. Опасно *бежање од истине* [25 окт 2012 www.danas.rs/.../opasno-bezanje-od-istine.46.html]. У решавању проблема на Косову грађанима ће се увек *говорити истина*, ма каква она била, изјавио Александар Вулин у Штрпцу [17 авг 2012 www.rts.rs]. Данашње одлуке не би смеле бити препрека толико потребном *суочавању с истином* о прошлости и учењу лекција из прошлости [16 нов. 2012 www.pravda.rs/.../mesic-za-suocavanje-s-istinom-o...]. Једини циљ који видим пред нама је изградња модерне, срећне и ефикасне Србије, а у том послу ћемо бити успешни само ако *кажемо истину*... [www.dnevnik.rs/.../jovanovic-duzan-sam-da-kaze...]. Централна питања ове књиге су: Шта је истина? *Зашто ми истину тако високо ценимо?* [www.delfi.rs/.../delfi_knjige_istina_i_iluzija.html]. Нећемо *одустати од истине* [istina.ldp.rs/Vesti/.../Necemo-odustati-od-istine.sht...]. Савез *не прича истину*, све ћу рећи у понедељак ... [30 окт 2012 www.danas.rs/.../savez_ne_prica_istinu_sve_cu_re...]. Књига Веселина Шљиванчанија: *Дуго чекана истина* [www.novosti.rs/.../kultura.71.html:374189-Knjiga...]. *Истина ће побеђивати*, али ће се лаж увек враћати, *те ће истина морати увек изнова да се бори* [28 Сеп 2008 www.ana.rs/forum/index.php?topic=32394.0]. На Хепију креће *потрага за истином и правдом* [Курир www.kurir-info.rs/na-hepiju-krece-potruga-za-istin...].

Именичке конструкције

Деценија *борбе за истину* [www.glas-javnosti.rs/.../decenija-borbe-za-istinu]. *Све је истина* што је Бранислав Јатић рекао! [fix.dnevnik.rs/node/825 20.05.2009.]. Значи *истина је да* је фирма велика [www.blic.rs/Vesti/Hronika/.../Zrenjanin-Menadzer-nasnua-na-radnic...]. *Истина је да* ће за сваки проблем од сада те општине уперити прст у Нови Сад [30.11.2009, dnevnik.rs/node/12559]. *Истина је да* нам међусобна економска сарадња може помоћи да се превазиђе тешка економска ситуација [dnevnik.rs]. Љубитеље рукомета вероватно интересује, *где је заиста истина*, да ли у овим коментарима или у "лијепим писанијама"? [dnevnik.rs]. Ето, ово ти је *још једна истина*, а ти је прими како волиш [dnevnik.rs]. Што се тиче Цвијана *истина је да* некада викне али шта друго радити са људима који гледају на сваки начин да забушавају и избегавају свој посао [stari.dnevnik.rs/node/558]. То тебе не занима јер бих одавно водио овај аргумент, а *истина је да* се пре ниси чуо [dnevnik.rs]. Душанка Стојановић, глумица. *Позориште је за мене истина* [politika.rs]. *Такође је истина да се* плате за септембар, октобар и новембар смањују... [www.politika.rs/index.php?lid=sr&show=rubrike&part]. Водитељка поставља питања: *да ли је истина* да сте спавали са свастиком? [politika.rs]. *Истина је да* су те две нације биле увек повезане [www.politika.rs/index.php?lid=lt&show=rubrike&part...]. Ако је лаж *насиље над истином*, треба да знамо да и *истина често уме да буде насиље над животом*, закључује др Јовица Стојановић [www.politika.rs/rubrike/spektar/zivot-i-stil/Zashto-se-lazemo.lt.html]. *Истина је да* сам у исто време управник Народног позоришта и редовни професор Универзитета [www.politika.rs/rubrike/.../Inspekcija-u-Narodnom-pozorishtu.lt.html]. *Истина је да* ми није тако угодно у друштву Европљана као у друштву Американаца [www.politika.rs/.../Bilo-je-jako-zabavno-dabudem-losh-momak.lt.ht...]. *Тренутак истине* за Обаму [www.blic.rs/Vesti/Svet/215060/Trenutak-istine-za-Obamu]. То ће дефинитивно бити *дан истине* за изабранике тренера Владимира Петровића Пијжона [www.danas.rs/vesti/.../trenutak_istine_za_crvenobebe.74.html?...id...]. Гласови поштених посленика писане речи само су *капи истине* у бескрајном мору лажи, мучког прећуткивања, заташкавања, неодговорности [www.danas.rs/.../razvrgavanje_istorijskog_monopola_na_istinu.54.ht...]. Ја сам своју *жеђ за истином* и смислом осетио са неких 15-так година [www.blic.rs/forum/index.php?topic=3192.30;wap2]. *Истина је да* сам повредио лист пред меч са

Лидсом [www.pressonline.rs/sport/ostali.../nisam-u-ratu-s-fergusonom.html]. **И да ли је баш све то истина** и онако како ми је казивао, или је роб измишљао и додавао из своје главе? [И. Андрић, Труп www.rastko.rs › Књижевност › Наука о књижевности]. Споро и неодлучно говоре, један по један, и нагађају шта би то могло бити и **колико има лажи а колико истине** у овим вестима, шта би требало предузети да се ствар извиди и можда већ у зачетку спречи [Андрић, Травничка хроника]. Значи да све треба још једном преживети и све приказати тако да не буде ни сувише на штету његовог угледа а ни **далеко од истине** [И. Андрић, Травничка хроника]. **“Истина је оно што се као заједничко налази у мноштву појединачних мишљења”** [www.izrekeicitati.com/prikaz_citata.php?ID...]. **Русија није адвокат Србије већ истине** [www.vesti-online.com/.../Rusija-nije-advokat-Srbije-vec-istine]. **“Тренутак истине”** је нови пројекат ТВ Пинк, шоу-квиз који ће вас натерати да будете искрени [www.pink.rs/trenutakistine/]. Професионализам претвара **истину богословља** у појмове који не могу ни протумачити ни преобразити конкретну стварност човековог живота [www.agape.rs/.../152-naucimo-se-molitvi-mitropol]. Схватити позориште као **излет у истину** није нимало лак подухват [www.yellowcab.co.rs › Home › Magazin]. Најбољи **знак истине** је једноставност и јасноћа, лаж је увек замршена [www.vitovnica.rs/2012/.../ogledalo-je-simbol-istin]. Огледало је **симбол истине** [www.vitovnica.rs/ogledalo-je-simbol-istine/]. Назив књиге: **Истина Лепенског Вира** [www.pesicisinovi.co.rs/.../356-istina-lepenskog-vira]. **Дан истине** српског фудбала [sport.blic.rs/Fudbal/.../Dan-istine-srpskog-fudbala]. Све се **истине Православља** изводе из **једне истине** и свде на једну **истину**, безграничну и вечну. Та **истина је Богочовек Христос** [www.rastko.rs/bogoslovlje/delo/12940].

Придевске конструкције

Смејем се, али је **жива истина** [dnevnik.rs]. Ја мислим да је **права истина**, да је новинар потценио противнике Југовића [stari.dnevnik.rs/node/14963]. Све је **жива истина**, ми који живимо „по Европи,, то најбоље знамо [dnevnik.rs]. **Гола истина** о романсама [www.politika.rs/index.php?lid=lt&show=rubrike&part]. Жири је своју одлуку донео једногласно и то је **апсолутна истина** [www.politika.rs/rubrike/ostalikomentari/Apsolutna-istina.lt.html]. Мени су позориште и глума **велика истина** и живот [www.politika.rs/rubrike/Kultura/Gluma-je-jedna-velika-istina.sr.html]. **Веродостојна истина** о тим временима не налази се ни у пожутелим новинама [www.politika.rs/.../Za-mene-i-dalje-vazi-ako-imam-Politiku-ziva-sam]. Ако је **истина нужна**, а јесте, а суочавање са истином још нужније... [www.politika.rs/rubrike/.../Srebrenica-je-pricha-o-dva-zlochina.lt.ht]. **'Статистичка истина'** је постала **једина истина** [politika.rs]. Мене занима **чиста истина** [akter.co.rs/weekly/kolumna/108-deda-mraz.html]. Али, **истина је ипак нешто другачија** [www.henditrustvo.info/forum/index.php?topic=1303.5;wap2]. И шта се где прича и све гласине, наглашавајући да **истина још није позната** [www.politika.rs/pogledi/Slobodan-Stojicevic/t31955.lt.html]. То сто сте рекли за Стаљина је **апсолутна истина** [www.politika.rs/index.php?lid=lt&show=rubrike&part]. **Људска истина** је са временом, а **Божеја истина** је у васцелом времену [www.politika.rs/.../Uchenik-vladike-Nikolaja-izvlachi-patrijarha.sr.ht I nisu to carsijske price, to je surova istina]. Скупо, може се рећи, али шта је скупле од истине и части? [www.danas.rs/.../oprostaj_od_casnog_coveka_i_novinara.59.html]. Пројекат треба да помогне породицама настрадалих да се организују у напорима да дођу до **пуне истине** о погибијама њихових чланова [www.danas.rs/vesti/hronika/borba_za_istinu_o_smrtima.3.html]. **Огољена и мучна истина** је тема свих песама које пишу вокал Срђан Јеремић и гитариста Данило Петровић [www.danas.rs/vesti/.../istinom_protiv_medijskih_klovnova.561.html]. А та и свака друга **идеолошка истина** је крајње дискутабилна [www.blic.rs/forum/index.php?topic=1619.95;wap2]. **Истина је једноставна**, али се у интерпретацији компликује [vesti.kombib.rs › Vesti › Oblasti vesti]. Могуће је да је све испричано и нека врсте **непријатне истине** [www.pressonline.rs/arhiva/read/78183/Nacionalni-program]. **Истина је брутално јасна и неумољива** [www.pressonline.rs/info/kolumne/10725/djubre-u-dvoristu.html]. То су оне орјенталне лажи за које турска пословица вели да су **"истинитије од сваке истине"** [И. Андрић, Прича о везировом слону www.cyberbulevar.com › Board index › Друштво › Књижевност]. Кажу да постоји негде место правог суда и **пуне истине** [И. Андрић, Знакови поред пута, www.pravaideja.com/prica.php?q=669]. Ретка су лица као што је моје, млади човече! — казао ми је тог јутра. — Јер, **стара је истина**: после извесног броја година сваки човек је одговоран за своје лице! [Момо Капор, Фолиранти forum.burek.com/momo-kapor-kratke-price-t17353.90.wap2.html]. Не

знам шта је у питању, ако не она **стара истина** да с временом чак и пас почиње да личи на господара! [Момо Капор, Фолиранти forum.burek.com/momo-kapor-kratke-price-t17353.90.wap2.html]. Речи чији се смисао није могао разазнати од крчања и звиждања, али чији је пратећи звук за деду био једина **убедљива истина!** [Провинцијалац, М.Капор forum.burek.com/momo-kapor-kratke-price-t17353.90.wap2.html]. **Истина је тако сурова** [www.svastara.com/muzika/?tekst=19385]. **Непријатна истина** о Хамасу [www.politika.rs/rubrike/uvodnik/Neprijatna-istina-o-Hamasu.sr.html]. Боље **горка истина**, него слатка лаж [sr-rs.facebook.com/pages/Volje-gorka-istina.../175620109117527]. Ово је заиста **неугодна истина** о стању планете и о стравичним климатским променама које ће нас задесити у наредном периоду [traganja.com/medija/videoteka/iza-kulisa.../134-neugodna-istina]. ТВ Програм - Филм: **Неухватљива истина**[tv.aladin.info/71445-neuhvatljiva-istina]. **Велика истина** је да људе терају са посла [www.dnevnik.rs/.../nis-uspesan-radnici-idu-na-prinudni-odmor]. **Истина је често невидљива** [www.dnevnik.rs/drustvo/novo-rociste-11-maja]. Време ради за вас, јер се **истина ма колико тешка и "стратешки" заборављена**, не може вечно скривати [www.dnevnik.rs/hronika/vekaric-zasticeni-svedok-apsolutno-siguran]. А **истина је данас све блеђа**, и даље се причају "шупље приче" а јаки једу мале и то је наша стварност [www.dnevnik.rs/novi-sad/radici-"neobusa"-odustali-od-ulice]. То није пропаганда већ **горка истина!** [www.dnevnik.rs/.../srpski-novcanik-za-trecinu-tanji-od-komsijskog]. **Права истина** је, ако се погледа нацрт Закона, да право на обештећење у висини половине просечне плате имају само она лица која су остварила право на посебан пензиони стаж [www.novimagazin.rs/vesti/usvojen-zakon-o-rehabilitaciji]. Када ће победити **историјска истина** [www.danas.rs/danasr/.../kada_ce_pobediti_istorijska_istina.46.html]. За кога је радио и да ли му је задатак био да побије све чланове земунског клана и тиме онемогући да **права истина** о убиству Др.Зорана Ђинђића изађе на видело [www.dnevnik.rs/node/10839]. Чекајући да нам уместо шарених лажа искочи нека истинска истина [www.dnevnik.rs/drustvo/karma-koma-bluz-februarskog-jutra]. Могу и независност да проглашавају, али су они одавно део непризнате републике Косова. И то је **једина истина** [www.dnevnik.rs/politika/ninic-nezavisnost-samo-ako-budemo-morali]. **Права истина** колико су играчи Партизана без плата? [www.smedia.rs/.../fk-partizan-Prava-istina-koliko-su-igraci-Partizana]. Рат између полова се захуктава у „**Голој истини**“, паметној секси комедији о мушкарцима, женама и огромном понору који зјапи између начина на који размишљају [www.hbo.rs/movie/gola-istina_274175]. Откријте **своју истину** и ослободите се! [www.smedia.rs/.../Istina-Psiha-Osecanja-Zivot-Srec]. Генерације људи различитог порекла, узраста, образовања, настројења и епоха лутали су светом тражећи смисао живота, прави пут и **коначну истину** [vauobrenovcu.rs/.../a-sam-put-i-istina-i-zhivot]. **Права истина** о једној од највећих трагедија у историји спорта и фудбала, која се пре 23 године догодила на стадиону "Хилсбороу" у Шефилду [www.sportal.rs/news.php?news=82426]. Без одбацивања старих заблуда, нема ни прихватања **нових истина** [aforizmi.blog.rs/blog/aforizmi/generalna/.../istina5]. **Поразшавајућа истина** о карактеру Хашког Трибунала! [facebookreporter.org/e-c-херман-сребренички-крунски-сведо]. **Исмаилова истина**. [www.danas.rs/dodaci/.../ismailova_istina.42]. Александар Вучић најавио да ће бити заштићена државна имовина и да ће се сазнати **потпуна истина** о власништву медијских кућа [www.novosti.rs/.../aktuelno.290.html:393393-Vuc.]. Свака **животна истина** звучи веома једноставно и очигледно [www.lovesensa.rs/clanci/.../osam-divnih-istina-o-sr]. Сматра се како петак 13. своју репутацију вуче већ стотинама или чак тисућама година, но **права је истина** како је ријеч о релативно нововјеком веровању [www.astronomija.co.rs › Relaksacija]. Када ће победити историјска истина [www.danas.rs/.../kada_ce_pobediti_istorijska_istin]. **Одложена истина** [www.blic.rs/Komentar/Komentar.../Odlozena-istin...]. Иако се у први мах пронела информација да је Венди била на вештачкој оплодњи, **права истина** је да ће дете добити са супругом [www.svet.rs/.../vendi-priznala-istina-je-trudna-sam]. Оливера Милосављевић. **Потиснута истина** [www.helsinki.org.rs/serbian/doc/Ogledi07.pdf]. Премијер Србије и министар унутрашњих послова Ивица Дачић изјавио је данас да је издао налог да се утврди **пуна истина** о дешавањима на утакмици... [www.politika.rs/.../Dezer-Incidenti-na-utakmici-losi-za-imidz-Srbije].

Устаљене конструкције са лексемом „истина“

Време је да истина изађе на видело [ritamgrada.rs/.../batinama-pokusali-da-iznude-novac-od-vlasnika-pali]. Не благи се овде Педагошки факултет, већ излази на видело истина [stari.dnevnik.rs/node/8414?page=1]. Али ако ћемо гледати истини у очи, ствари су следеће... [www.telegraf.rs/.../415615-kolumna-milojko-pantic-lazni-sampion-f]. Срам да вас буде јер ви снаге немате ни да погледате истини у очи [www.dekontaminacijasis.org/strane/aktuelno/.../PDFOnline.pdf]. Мало се уплашили да истина не изађе на видело шта су све радили за време рата, а шта тек после... [slavicnet.com/sokolac/sokolac_srebrenica_forum.html]. Истина је спора али достижна, треба ову власт казнити на изборима [www.aa.com.tr/.../122692--u-vogosci-odrzana-promocija-knjiga-o]. Заборавио сам на правило жуте штампе и прљаве политике да поновљена лаж постаје истина [www.zasavica.org.rs/istine-i-zablude-o-mastima/]. У вину је истина, а после овог текста научићете да га цените још више... [www.menshealth.rs/lifestyle/1110-Istina-vinu.html].

Метафоричке конструкције са лексемом „истина“

Знате *истина као и пара има два лица*, зависи ко које гледа, али она је само једна [dnevnik.rs]. Враћање аутономије је процес који је почео и не завршава се доношењем Статута, *истина и правда су на нашој страни*, јер не тражимо ништа туђе... [fix.dnevnik.rs/node/12201]. *Истина је негде на средини* [gameinfusion.net/diablo-3-najraniji-utisci/]. *Јер истина никад није црно-бела* [https://www.youtube.com/all_comments?v=9sbvKYDwdJs]. *Истина је слојевита* [politika.rs]. Али, како свет око нас никад не мирује, и како смо ми сами више склони да избегавамо судбоносне преломе, обично се дешава тада да нека ситница - неко лице, неки разговор, нека књига или ситан посао - привуче нашу пажњу на себе и *одврати наши поглед са истине коју смо уочили* [И. Андрић, Злостављање sr.scribd.com > Creative Writing > Short Stories]. То је место где *истина сја као сунце* које не залази, где правда царује [Андрић, Знакови поред пута, www.borut.com/library/texts/andric/znakovi.htm]. *Време је да погледа истини у очи!* [Провинцијалац, М. Капор sashko-biblioteka.blogspot.com/.../provincijalac-1976-momo-kapor]. *Истина боли и кочи*, али истина отвара очи... [sr-rs.facebook.com/pages/Istina-boli-i...istina...oci/312184327586]. *А истина је данас све блеђа*, и даље се причају "шупље приче" а јаки једу мале и то је наша стварност... [www.dnevnik.rs/novi-sad/radici-"neobusa"-odustali-od-ulice]. Томислав Карамарко сматра да је дошло време *да Србија погледа истини у очи* и да се суочи са својом прошлошћу [www.pressonline.rs/.../vreme-je-da-srbija-pogleda]. Будим се, поред мене се на полици налази мала кутија са лековима на којој пише *Генератор Истине* [www.lumiere.rs/blog/_generator-istine/].

Блиски појмови

Мени су позориште и глума велика *истина и живот* [www.politika.rs/rubrike/Kultura/Gluma-je-jedna-velika-istina.sr.html]. Шта је скупље од *истине и части*... [http://www.danas.rs/dodaci/branicevo/oprostaj_od_casnog_coveka_i_novinarara.59.html?news_id=159001]. Запад је таксиметар. Запад је сат за паркирање. Запад је цубокс. Колико убациш пара, толико добијеш *истине и пријатељства!* [Капор 011-100 недеља блокаде, bs.scribd.com/doc/2843456/Momo-Kapor-011-100-nedelja-blokade]. Е, онда смо изгубили све битке, а казали збогом *части и истини* [http://www.blic.rs/Vesti/Politika/171906/Josipovic-spreman-da-preispita-tuzbu-protiv-Srbije/komentari]. Потрага за *истином и правдом* [http://www.kurir-info.rs/na-hepiju-krece-potruga-za-istinom-i-pravdom-clanak-441977]. Враћање Аутономије је процес који је почео и не завршава се доношењем Статута, *истина и правда су на нашој страни*, јер не тражимо ништа туђе... [http://fix.dnevnik.rs/node/12201]. Једина *моја права вера је истина*, истина по сваку цену [http://www.politika.rs/rubrike/Sport/intervju/I-danas-se-klanjam-senima-mog-profesora.lt.html]. *Правда и истина* на крају увек побеђују [http://www.infostud.com/diskusije/post33151.html]. Ово јесу *ријечи помирења и истине* - неоптерећене мржњом и завишћу [politika.rs]. Евидентно је да *нема љубави без истине, нити истине без љубави* [danas.rs]. Скупо, може се рећи, али *шта је скупље од истине и части?* [http://www.danas.rs/dodaci/branicevo/oprostaj_od_casnog_coveka_i_novinarara.59.html?news_id=159001].

Ја сам своју *жеђ за истином и смислом* осетио са неких 15-так година [http://www.blic.rs/forum/index.php?action=printpage;topic=3192.0]. Е, онда смо изгубили све битке а казали *збогом части и истини* [http://www.blic.rs/Vesti/Politika/171906/Josipovic-spreman-da-preispitatuzbu-protiv-Srbije/komentari]. Сви заједно славимо господу Бога у *истини и правди* [http://www.rtvbn.com/news/opijelo-istini-i-pravdi/]. На Хепију креће *потрага за истином и правдом* [www.kurir-info.rs/na-hepiju-krece-potruga-za-istin].

Удаљени појмови

То није пропаганда већ горка истина! [www.dnevnik.rs/.../srpski-novcanik-za-trecinu-tanji-od-komsijskog]. Затим се описује на који је начин апостол Павле дошао до спознаје *ове истине и тајне* [siont.net > У Христу > Књиге > Kratka razmišljanja o crkvi]. У овој причи је неважно *шта је од тога мит а шта истина* [http://www.politika.rs/rubrike/Svet/Vanzemaljci-u-Dejtonu.lt.html]. *Шта је од свега тога истина, а шта трач?* [www.ilustrovana.com/2002/2251/3.htm]. *Ево неких најчешћих заблуда и истина* о знојењу и дезодорансима [http://www2.pressonline.rs/zabava/life-style/2891/mirisne-zablude.html]. Споро и неодлучно говоре, један по један, и нагађају шта би то могло бити и *колико има лажи а колико истине* у овим вестима, шта би требало предузети да се ствар извиди и можда већ у зачетку спречи [Андрић, Травничка хроника www.ivoandric.org.rs/html/travnicka_hronika.htm.]. *Трач или истина:* Куна члан управног одбора једног државног предузећа? [http://www.toplickevesti.com/traciliistina.php?subaction=showfull&id=1350741004&archive=&start_from=&ucat=2,17&]. Весна Пешић- *истина или заблуда* [http://forum.b92.net/topic/72052-vesna-pesic-istina-ili-zabluda/]. *Истине и заблуде* о мастима у исхрани [http://www.zasavica.org.rs/istine-i-zablude-omastima/]. *Митови и истине* о интимности [http://www.dormeo.ba/dormeo-clanci/sex-veze/mitovi-i-istine-o-intimnosti.htm]. Исхрана богата фруктозом омета меморију и учење - *истина или мит?* [http://www.pansport.rs/tekstoteka/zdravlje/ishrana-bogata-fruktozom-ometa-memoriiju-i-uenje-istina-ili-mit.html]. *Истине и заблуде* о вежбању. Поштедите себе теретане... [http://www.blic.rs/Slobodno-vreme/Vesti/230779/Istine-i-zablude--o-vezbanju]. Када и зашто је *лицемерје заменило истину?* [http://www.cosmopolitan.rs/cosmo-svet/cosmo-blog/bobana/6636-istina-o-licemerju.html]. *Појмови фикције и истине* у просветитељству и романтизму [http://www.fil.bg.ac.rs/katedre/opsta/dr%20Kornelije%20Kvas,%20Knjizevnost,%20fikcija%20i%20istina.pdf].

Лексема „истина“ у називима

Редакција „*Наше Истине*“ објављује у наставцима књигу Црни Анђели Косовског Пакла “Тајни Досијеи“ у циљу помоћи институцијама на територији ... [nasaistina.rs]... Назив књиге: *Истина Лепенског Вира* [www.pesicisinovi.co.rs/.../356-istina-lepenskog-vira]. Оливера Милосављевић. *Потиснута истина* [www.helsinki.org.rs/serbian/doc/Ogledi07.pdf].

Лексема „истина“ у паремиолошком фонду српског језика

Афоризми српских аутора о истини

- У царство духа неће никада dospети они који тврде да су већ све истине познате. [Тин Ујевић http://roksana.blog.rs/blog/roksana/velike-misli/2012/02/17/aforizmi-o-istini].
- Истина је често непостојанија од заблуде [Б. Нушић http://roksana.blog.rs/blog/roksana/velike-misli/2012/02/17/aforizmi-o-istini].
- Свеједно која је ваша истина, главно је пренесите као светињу и не изневјерите своју душу никада [Иво Андрић http://roksana.blog.rs/blog/roksana/velike-misli/2012/02/17/aforizmi-o-istini].

Правдивост

Именичке конструкције

А их (вегетативные реакции) и не надо контролировать, поскольку они *не имеют ничего общего с правдивостью или ложностью ваших ответов*. [Игорь Лалаянц. Детектор лжи на молекулярном уровне? Завтра, завтра... послезавтра! // «Знание - сила», № 8, 2003]. В таких вещах у неё характер настоящий, американский, и эта деталь, между прочим, самое лучшее *свидетельство правдивости рассказанной истории*. [Алексей Слаповский. Международная любовь (1999)]. *Но чего стоит эта его правдивость, какова ей цена?* [Василь Быков. Бедные люди (1998)]. Годы борьбы государства с интеллигенцией были одновременно годами, когда *в официальном языке исчезли понятия чести, совести, человеческого достоинства, верности своим принципам, правдивости, беспристрастности, порядочности, благородства*. [Дмитрий Лихачев. О русской интеллигенции (1993)]. Но Милия Алексеевича ещё не успели застрашать ни масонами, ни жидо-масонами, и *он не сомневался в правдивости князя Волконского*. [Юрий Давыдов. Синие тюльпаны (1988-1989)]. *И книга эта, правдивая от начала до конца*, подкупающая этой своей правдивостью, поражает не только читателей Нового Света, но и самих англичан. [Б. Н. Полевой. Несколько слов о Джеке Лондоне (1970-1981)]. *Ведь сколько лет он гордился ею, радовался её прямоте, правдивости Людмилы*. [Василий Гроссман. Жизнь и судьба, часть 3 (1960)]. *Л. Н. задумался, взвешивая что-то в уме, и сосредоточенно: — Основа жизни — правдивость. А если есть правдивость, то и всё есть*. [В Ясной Поляне (1910)]. Я не потому говорю, что так уже *безусловно согласен с правильностью и правдивостью красоты этой*; но тут, например, уже были законченные формы чести и долга, чего, кроме дворянства, нигде на Руси не только нет законченного, но даже нигде и не начато [К. Н. Леонтьев. Достоевский о русском дворянстве (1891)]. *Эти опаляющие своей правдивостью слова произнесла Софья Мироновна*, прославленная спекуляцией продуктами из запасов хозяйственного управления Наркомата авиапромышленности и страстью к фарфору [Александр Терехов. Каменный мост (1997-2008)]. Ладно, попробую еще раз: наверное, я невнятно донесла мысль о том, что ходят такие слухи (давно ходят, кстати, в самих Штатах тоже), что ВОЗМОЖЕН ТАКОЙ ВАРИАНТ (*совершенно не претендую на какую то правдивость информации*), а то полетят сейчас помидоры, все на уровне слухов), что это не будет просто апгрейд внешнего вида доллара, как это случается с валютой любой страны, а будет такая крайняя мера. [Финансовый кризис и как нас это коснется (форум) (2008)]. Предлагаю очень верить житию: к Писанию тогда не липла всякая шваль, в Писании сплетались Божьи молнии, и шепот земли, *и слово — взвешенное, наполненное правдивостью, не подрасчетной корыстным нашим мозгам*. [Александр Терехов. Коммуналка (1995-2005)]. Но, повторяюсь, в тот день *у Феди не возникло никаких сомнений в правдивости слов Насти*. [Дарья Донцова. Уха из золотой рыбки (2004)]. Любой другой человек на месте Димы *усомнился бы в правдивости этой информации*. [Дарья Донцова. Уха из золотой рыбки (2004)]. *Для полноты и правдивости картины также отметим*, что читатель этого десятилетия, романтизированный на советский лад в советские годы и унижаемый в конце XX в. [Наталья Корниенко. «...душою плачешь и смеешься от души» (2004) // «Наш современник», 2004.05.15]. В сформированный комплексный опросник были включены вопросы, *позволяющие оценить степень правдивости испытуемых*. [В. М. Курганов. Психологические качества и надежность водителя (2004) // «Вопросы психологии», 2004.12.14]. *В правдивости его слов я убедился*, как ни странно, только через два с половиной года. [Артем Тарасов. Миллионер (2004)]. То, что Лиды не было дома, заставило ее еще больше *сомневаться в правдивости Ильи*. [Татьяна Тронина. Русалка для интимных встреч (2004)]. По содержанию оценочные презумпции делятся на: 1) презумпции типичного человеческого поведения; 2) *презумпции, позволяющие оценить правдивость сообщаемой вербальной информации* на основе одновременно передаваемой информации невербальной. [Классификация презумпций в науке гражданского процессуального права (2004) // «Арбитражный и гражданский процессы», 2004.05.24]. Но недавно ее постигла неудача: британское Управление по рекламным нормам (организация, *контролирующая рекламные объявления с точки зрения их правдивости*, легальности и соответствия нормам общественной морали) запретило печатать рекламу последней коллекции Эль в том виде, в каком она появилась в журнале Vogue. [Непристойные предложения фирм (2004) // «Парадокс», 2004.05.01]. Вместе с тем *он убежден в «абсолютной правдивости» доклада*. [Владимир Абарин. Чисто английское самоубийство (2003) // «Совершенно секретно», 2003.04.08]. *Детектор правдивости, способный*

различить любую неправду, по прозвищу, разумеется, «Полиграф Полиграфович», вовсе не уверен в собственной интеллектуальной честности. [Владимир Баранов. Будущего не будет (2003) // «Лебедь» (Бостон), 2003.07.28]. Поэтому в анализе делового риска одно из ключевых мест занимает *оценка компетентности, правдивости, порядочности и искренности намерений* погасить задолженность в срок. [А. В. Брычкин. Оценка кредитоспособности контрагентов и создание резервов под возможные потери по дебиторской задолженности (2003) // «Финансы и кредит», 2003.01.06]. *Может, я бы усомнилась в правдивости Наташи* — хоть я многократно видела старинную мебель в парижском доме, она была мне мало интересна, и я к ней не присматривалась. [Нина Воронель. Без прикрас. Воспоминания (1975-2003)]. Не скрою, на редколлегии были жаркие споры — *некоторые из наших друзей отказывались верить в правдивость показаний Хмельницкого*, так как умудрились ничего «такого» не вычитать из витиеватых намеков Андрея на страницах «Спокойной ночи». [Нина Воронель. Без прикрас. Воспоминания (1975-2003)]. Пафос, слабая документальная база, низкое качество фильма, а главное, сама столетняя старушка с южнорусским говорком, утверждающая: «Я — Анастасия», *не стали аргументом в пользу правдивости этой истории*. [Елена Иванченко. Настя Феникс (2003) // «Вслух о...», 2003.07.15]. Так совершенно неожиданно мы получили уникальную возможность *проверить правдивость официальных сообщений* и репортажей: ведь о быстром получении миграционных карт уже сложили легенды. [Виктория Крушинская, Татьяна Троицкая. Азартная игра в миграционные карты (2003) // «Новая газета», 2003.01.09]. *Правдивость — это имманентное свойство личности Коржавина*, ощущаемое и в его стихах, и в его мемуаристике. [Алла Латынина. Андерсеновский мальчик -- роль навсегда // «Новый Мир», 2003]. Подозрения подкрепляются и тем, что журналист Майкл Гуилен, которого ClonAid привлекла для «объективного» освещения процесса клонирования, неожиданно для компании, *сам засомневался в правдивости происходящего*. [Алсу Разакова. Кто клон грядущий нам готовит (2003) // «100% здоровья», 2003.01.15]. *Проверить правдивость такого утверждения невозможно*, а брать его под сомнение — незаконно! [Сергей Штогрин, Владислав Резник. Нужно ли заглядывать в кошелек? // «Московские новости», 2003]. Удивительное дело, но многоопытному корчмарю, только что дивившемуся про себя легковерию странствующих жрецов, даже *не явилось на ум самому подвергнуть сомнению правдивость услышанного от них*. [Мария Семенова. Волкодав: Знамение пути (2003)]. Наш Полиграф Полиграфыч — речевой детектор «Марк-1» — отслеживает показатели волнения, *уровня правдивости говорящего*. [Яна Серова. ЮКОС и лай-детектор (2003) // «Новая газета», 2003.01.09]. *Уровень правдивости* на этом промежутке — более 90%. [Яна Серова. ЮКОС и лай-детектор (2003) // «Новая газета», 2003.01.09]. *Затем показатель правдивости резко падает* к нижней отметке, одновременно замечается всплеск волнения. [Яна Серова. ЮКОС и лай-детектор (2003) // «Новая газета», 2003.01.09]. А потом я поговорю с ним еще раз, чтобы *удостовериться в его правдивости*. [Надежда Трофимова. Третье желание // «Звезда», 2003]. — Ну а если мы не хотим публиковать опровержение, так как *уверены в правдивости своей информации?* [Анна Феофилактова. Свобода слова в лабиринте (2003) // «Московский комсомолец», 2003.01.14]. Это значит, что *автор не отвечает за правдивость своих откровений*. [Нина Цыркун. Игры разума (2003) // «Искусство кино», 2003.06.30]. Человек, на которого она возложена, должен иметь непререкаемый авторитет у окружающих, должен являть собой *пример честности, правдивости, искренности и справедливости*. [Миротворец (2003) // «Жизнь национальностей», 2003.06.18]. Об этом же Лев Львович писал в своей книге: «Пела она (Антонина Григорьевна Носарева) широко распространенную песню, но такова сила исполнительского таланта — *трогала правдивость мастерски воспроизведенной интонации нежной девичьей жалобы-обиды*. [Опыт воспитания певцов по методу Л.Л.Христиансена (2003) // «Народное творчество», 2003.10.20]. Судья тоже часто *сомневался в правдивости его признаний*... [Признанный каином (2003) // «Криминальная хроника», 2003.07.24]. Да доложи, например, Чеху о нескрытом письме — он кивнул бы согласительным, ибо карта и письмо — неофициальные документы, один немецкий генерал передавал другому, ему очень знакомому, если не другу или родственнику, данные о себе, поскольку готовились к наступлению или обороне и *сильно сомневались в правдивости вышестоящего штаба*. [Анатолий Азольский. Диверсант // «Новый Мир», 2002]. Более сложным оказалось другое: в последние годы быстрые темпы набрали общественные перемены, *менялись наши представления о прошлом и настоящем, о правдивости, о ценности суждений*, в связи с чем планка требований к себе и к тому, что пишешь, непрерывно поднималась. [Георгий Арбатов. Человек Системы (2002)]. *Народ получит прекрасное представление об эффективности военных систем советского и “демократического” образцов и о правдивости заявлений нынешних руководителей*. [Степан Бацанов. Военное бессилие

кремлевских реформаторов (2002) // «Правда», 2002.09.12]. Как раз звезды Серебряного века разглядели в некрасовской поэзии не актуальность тематики, но *правдивость музыки*. [Татьяна Бек. Поэзия и гражданственность // «Знамя», 2002]. *Я не усомнилась в правдивости его рассказа*, потому что не раз наблюдала на улицах и в трамвае его вызывающее поведение. [Эмма Герштейн. Лишняя любовь (1985-2002)]. Это была тяжелая миссия, но, по моим отношениям с Линой Самойловой, я не могла ни отказаться от этого поручения, *ни усомниться в правдивости ее фантастического открытия*. [Эмма Герштейн. Мандельштам в Воронеже (по письмам С.Б.Рудакова) (1985-2002)]. *Уже это одно заставляет усомниться в правдивости рассказа мемуаристики*. [Эмма Герштейн. Мандельштам в Воронеже (по письмам С.Б.Рудакова) (1985-2002)]. Подобные перекосы, отход от объективности и *дают военным морякам, некоторым политикам право сомневаться в правдивости и полезности доклада*, а также в возможности сотрудничества с экологами. [Анатолий Грешневиков. Зов Арктики (2002) // «Наш современник», 2002.08.15]. *Чтобы удостовериться в правдивости полученных сведений, нужно как минимум их проверить*. [Наталья Дядик. Беспристрастный способ оценки (2002) // «Дело» (Самара), 2002.05.11]. Так же просто вычисляется *правдивость цены* пригнанного из Германии автомобиля. [Станислав Егоров. Без базара! (2002) // «Автопилот», 2002.05.15]. В одном из интервью журналистам Александр Невзоров, *излагает свое представление о правдивости фильма* Чистилище следующим образом: «У меня очень удобная и хитрая позиция. [Галина Зверева. «Работа для мужчин»? (2002) // «Неприкосновенный запас», 2002.11.11]. И как бы убедительно она на картинах ни выглядела, *никто не поручится в правдивости изображения*. [Ольга Кабанова. Серые воспоминания. Третьяковка представила новые картины Михаила Рогинского (2002) // «Известия», 2002.10.09]. *Его правдивость (числа беспризорных) подтверждали наши наблюдения на улицах Москвы*, где дети и собаки сбиты в стаи. [Тофик Шахвердиев. Вокзальная Россия. Социализм с багровым лицом (2002) // «Известия», 2002.05.19]. *Роман готов объяснить, почему все должны верить в его правдивость* (романа). [Сергей Шерстенников. Предпродажная подготовка (2002) // «Автопилот», 2002.02.15]. *Правдивость историй всех «победителей» проверяется* в основном через наличие упоминания об инциденте в СМИ, а также если множество не связанных друг с другом людей присылают письма об одном и том же случае. [Автоответчик (2002) // «Автопилот», 2002.08.15]. Карманный аналог полиграфа *предназначен для определения состояния и правдивости собеседника по тембру его голоса*. [Штучки (2002) // «Автопилот», 2002.09.15]. Вторая картинка, выводющаяся на дисплей, *позволяет оценить правдивость полученной информации* по 9-балльной шкале. [Штучки (2002) // «Автопилот», 2002.09.15]. Это заключается в том, что *проверяемый должен произнести одну-две правдивые реплики*, чтобы устройство познакомилось с голосом испытуемого и более точно судило о его правдивости. [Штучки (2002) // «Автопилот», 2002.09.15]. — *У нас нет оснований сомневаться в правдивости официальной информации* о ходе операции по подъему «Курска» и данных мониторинга радиационного фона, — говорит Александр Никитин. [Алек Ахундов. Все идет по плану. Норвежские спасатели начнут поднимать «Курск» (2001) // «Известия», 2001.07.19]. — Мы опубликовали эту заметку лишь потому, что хотели сообщить нашим читателям: *весьма часто в последнее время мы не можем гарантировать правдивость некоторых сообщений*, которые поступают от наших правительственных ведомств, — говорит корреспонденту «Известий» заместитель редактора «Вашингтон пост» Алан Куперман, который возглавляет работу корреспондентов, освещающих деятельность силовых министерств. [Евгений Бай. Дезинформационная война. Журналисты не хотят помогать Пентагону (2001) // «Известия», 2001.09.25]. Самойлов четко формулирует свое понимание мемуарной прозы: *«Главная цель воспоминательной прозы — правдивость*. [Александр Давыдов. Стихи и проза (2001)]. Не вдаваясь пока в подробности, скажу лишь, что уже есть *документальные свидетельства, подтверждающие правдивость этого рассказа*. [Юлия Кантор. Золотая лихорадка по-питерски. На невских берегах ищут сокровища дома Романовых (2001) // «Известия», 2001.07.04]. Однако *суд счел недостаточными доказательства правдивости утверждения Доуви* о его принудительной вербовке службой внешней разведки России. [Валериан Скворцов. Сингапурский квартет (2001)] [омонимия не снята]. Выступая перед швейцарской молодежью, Ленин сказал, что он и другие «старички», пожалуй, не доживут до революции, он *выразил сомнение в правдивости информации из России*. [Александр Яковлев. Омут памяти. Т.1 (2001)]. — *Это профзаболевание такое — правдивость*. Разве я говорил, что у тебя есть такой клиент? [Петр Акимов. Плата за страх (2000)]. Я и сама могу, но у тебя получится лучше. *Правдивость ее слов не вызвала сомнений*. Арслан знал, что такая женщина сама может все. [Марианна Баконина. Девять граммов пластила (2000)]. Она

ответила робким рукопожатием, что *убедило меня в правдивости ее слов* больше, чем ее слова. [Юрий Буйда. Щина // «Знамя», 2000]. *Дух простоты и правдивости отличает и гражданское зодчество Пскова*, дошедшее до нас в памятниках XVII века. [С. А. Еремеева. Лекции по русскому искусству (2000)]. *И правдивость его произведений* о трудных годах войны приходилась не по вкусу тем, кто предпочитал литературу казенно-лакировочного характера. [Борис Ефимов. Десять десятилетий (2000)] *Тут хороша правдивость поведения ребенка* и забавна важность отношения к собственным усам. [Фазиль Искандер. Понемногу о многом // «Новый Мир», 2000]. *Правдивость соотношения вещей лучше всего выражает юмор*. [Фазиль Искандер. Понемногу о многом // «Новый Мир», 2000]. *Правдивость художественного произведения* во время запрета на правду создает иллюзию его талантливости, даже если оно неталантливо. [Фазиль Искандер. Понемногу о многом // «Новый Мир», 2000]. Лучшего *подтверждения правдивости обещаний новоявленного друга ждать не приходилось*. [Максим Милованов. Кафе «Зоопарк» (2000)]. *Правдивость актеров в спектаклях* Эфроса достигает каких-то новых высот. [Виктор Розов. Режиссер, которого я люблю (1990-2000)]. Все же — так, на всякий случай — *я проверил правдивость его слов* у старинного своего приятеля Володи Иванова, с которым вместе учился в Юридическом институте и который, хотя никогда не проявлял интереса к спорту, стал журналистом спортивной газеты. [Евгений Рубин. Пан или пропал. Жизнеописание (1999-2000)]. *А чтобы придать рапортам видимость правдивости*, было в русском языке узаконено новое слово — «человекостарт». [Евгений Рубин. Пан или пропал. Жизнеописание (1999-2000)]. *Наверняка никто не занимался проверкой правдивости сведений*, которые я почерпнул о прошлом Палея от него самого. [Евгений Рубин. Пан или пропал. Жизнеописание (1999-2000)]. Или он не хотел преждевременно спугнуть Антонину, *или проверял правдивость ее слов*. [Александр Савельев. Аркан для букмекера (2000)]. *Я несколько не сомневаюсь в правдивости ваших слов*, но мне все же придется это проверить. [Александр Савельев. Аркан для букмекера (2000)]. *Сейчас многое зависит от правдивости ваших показаний*. [Александр Савельев. Аркан для букмекера (2000)]. Во время моего пребывания в округе Язу *ни один из его жителей, белых или черных, не ставил под сомнение правдивость этой легенды*, но, как указал мне один старичок, в местных газетах ни о поджогах, ни о судах Линча не писали. [Елена Ханга. Про все (2000)]. Участковый отворил сарайную дверь и *поразился правдивости слов Якова Нусимовича*. [Асар Эппель. Сладкий воздух (1990-2000)]. Их недоумение понятно: а как же, мол, быть с объективностью журналиста, *как гарантировать правдивость его писаний*, если мысленная модель создается еще до столкновения автора с реальной жизнью? [Валерий Аграновский. Вторая древнейшая. Беседы о журналистике (1976-1999)]. *Тут я впервые усомнился в правдивости американских хирургов*. [Николай Амосов. Голоса времен (1999)]. «Рамки меры и вкуса» ему хорошо известны, *но важнее правдивость фразы*, которая, как утята за уткой, следует за тем, что автору увиделось и подумалось. [Леонид Баткин. Тоска по России (1999) // «Дружба народов», 1999.06.15]. Свойства ума и стиля, мною не доказанные, не проведенные через обстоятельный анализ его литературных текстов, всего только некоторые решающие свойства и только бегло обозначенные — а справедливо ли они обозначены, рассудите сами, сверив со своими впечатлениями, если все-таки раздобудете книги Карабчиевского, — каким, спрашивается, образом эта страстность и эта свойскость, *эта правдивость самоизъявления и наблюдения*, эта простота и это душевное изящество, эти смех и печаль, равно прирожденные человеческой жизни, — как все это могло бы прийтись к нашему времени, заплутавшему в истории? [Леонид Баткин. Тоска по России (1999) // «Дружба народов», 1999.06.15]. Лучше включить проигрыватель «Аккорд», опустить иглу на долгоиграющую липкую пластинку, при первых же звуках гибели богов взволноваться, зашагать из угла в угол, прогревая слух, пробуя на зуб эти звуки, и, *в который раз удостоверюсь в их правдивости*, опять задуматься о смысле и следствии того, что звучит. [Андрей Дмитриев. Закрываю книгу (1999)]. А ты, Сиркес, уже в синих... *Можно ли проверить правдивость подобной информации?* . Но, с другой стороны, зачем Маслову врать? [Павел Сиркес. Труба исхода (1990-1999)]. *Там, где появляется подозрительность, необходимость проверить правдивость слов*, соответствия слов поступкам и тому подобное, там исчезает чистота любви. [Владимир Шахиджанян. 1001 вопрос про ЭТО (№№ 1-500) (1999)]. Как говорится, ничто не предвещало беды, но на сам спектакль *Алла решила украсить себя очками — для пущей правдивости образа*. [Алексей Беляков. Алка, Аллочка, Алла Борисовна (1998)]. Артисты, изучившие условные жесты, о которых грезил прерафаэлиты, в интонациях по-прежнему *стремились к реальной правдивости разговора*, старались голосом передать страсти и волнения, как они выражаются в жизни. [Юрий Елагин. Темный гений (1998)]. Взгляды, намеки, двусмысленные замечания, гримасы — все это в массе

создавало такую атмосферу, что *сомнение в правдивости пропаганды становилось обычным состоянием многих людей*. [Александр Зиновьев. Русская судьба, исповедь отщепенца (1988-1998)]. Много лет спустя, обдумывая советскую информационную политику, мне пришлось сделать усилие над собой, чтобы *признать некоторую долю правдивости в ней*, да и то лишь как средства обмана. [Александр Зиновьев. Русская судьба, исповедь отщепенца (1988-1998)]. Пожалуй, впервые в жизни они *засомневались в правдивости моих слов*, и мне, чтобы не ранить их чувств, пришлось вести себя соответственно: я не позволял себе фривольностей с Наташей — раз друг, значит, друг. [Родион Нахапетов. Влюбленный (1998)]. Дабы *убедиться в правдивости папиных слов* о том, что он физик, командир предложил ему решить математическую задачу: «Если решишь — отпустим вас обоих, а нет — обоих поставим к стенке. [Капица, Тамм, Семенов: сборник воспоминаний и статей (1998)]. *Сила его правдивости и органичности на сцене* подводила многих. [Евгений Весник. Дарю, что помню (1997)]. *В правдивости его первого высказывания* я смогла убедиться уже через два часа, когда мы съехали с шоссе и сразу же увязли в грязи и навозе. [Ольга Демьянова. Вот, например (1997) // «Столица», 1997.05.13]. Наверное, читателю, рожденному в обычной славянской семье, будет *нелегко поверить в правдивость этой истории*. [Ольга Демьянова. Дагестанская пленница (1997) // «Столица», 1997.07.01]. Но на этот раз какой-то мужчина из массовки неожиданно подошел ко мне и ни с того ни с сего схватил меня за грудь — тоже, видать, *поверил в правдивость моей игры*. [Лидия Смирнова. Моя любовь (1997)]. Он ответил, что у него нет никаких оснований *сомневаться в правдивости имеющейся у него информации*. [Олег Трояновский. Через годы и расстояния (1997)]. И младший сержант, булку жуя, *подтвердил правдивость слов его*. [Елена Хаецкая. Синие стрекозы Вавилона/ Священный поход (1997)]. И хотя удельный вес слова в фильме не так уж велик, оно тем не менее несет в себе один из важнейших критериев *правдивости фильма*. [Семен Лунгин. Виденное наяву (1989-1996)]. Итак, диалог несет в себе и сюжетную информацию, и характеристики героев, и к тому же исполняет роль, так сказать, «лакмусовой бумажки» на *правдивость происходящего*, однако, несмотря на все это, не он является смыслообразующей структурой эпизода. [Семен Лунгин. Виденное наяву (1989-1996)]. Главную ценность его произведений составляет *правдивость каждого звука*. [неизвестный. Эскизы и кроки (1912.05.15) // «Петербургская газета», 1912]. Сегодня, глядя на веселые лица цхинвальцев, *трудно поверить в правдивость названной МИДом России цифры жертв*: 1600 мирных жителей. [Руслан Хестанов, Виктор Дятликович. Какой была эта война // «Русский репортер», № 31 (61), 21-28 августа 2008, 2008]. Во-вторых, «хорошие представители», говорят врачи, приносят по несколько упаковок бесплатно — на пробу, и врачи получают возможность *проверить правдивость рекламы* на пациентах и, если лекарство понравится, включить его в список закупки для больничной аптеки. [коллективный. Заговор фармацевтов // «Русский репортер», № 6 (36), 21-28 февраля 2008, 2008]. Другим людям, возможно, и позвонила бы, если б захотела *проверить правдивость его слов*, но вот холодному и надменному Стасу — никогда. [Татьяна Тронина. Русалка для интимных встреч (2004)]. «Кавказский крест» — стало устойчивым понятием (кстати, *так называется книга, правдивость которой отмечают специалисты*). [Братство краповых беретов (2004) // «Солдат удачи», 2004.04.07]. Но то, что недавно произошло с тем же ВЦИОМом, косвенно *подтверждает правдивость подобных рассказов*. [Павел Воцанов. Требуется тройник президента (2003) // «Новая газета», 2003.01.15]. *Изображается исключительная чистота и правдивость жителей Луны*, они не знают пороков, преступлений, лжи, в их стране вечная весна, живут они долго, а смерть встречают веселым пиром в кругу друзей. [М. М. Бахтин. Проблемы поэтики Достоевского (1963)]. И я слышу *жалобы, правдивость которых не вызывает у меня ни малейшего подозрения*. [Е. Л. Шварц. Белый волк (1949-1958)]. Здесь было все — и расчет на невежество в сложных научных вопросах, и *мнимая правдивость подробностей*, и страшная логика кривды, почти непонятная, но бьющая в самую цель, в самое сердце. [В. А. Каверин. Открытая книга (1949-1956)]. От этого зависят *идейная глубина жанровой картины, ее правдивость, ее художественная выразительность*. [Е.Т. Мурина. Художественная выставка 1950 года. Творческое отношение к действительности (1951.03.03) // «Советское искусство», № 18 (1302), 1951]. Поэтому мне пришлось ограничиться описанием некоторых сцен на фресках и объяснением их, которое мне давали ламы пещер, в лучших случаях старшина; поэтому *за точность и правдивость объяснений я ручаться не мог*. [В. А. Обручев. В джунглях Центральной Азии (1951)]. Обращаю внимание артиллерийских начальников всех степеней на *достоверность и правдивость информации* во всех звеньях. [Сборник боевых документов Великой Отечественной войны. Выпуск 11 (1941-1945)]. В. И. Лебедев в предисловии к пьесе, *отмечая правдивость показа исторических событий*, пишет, что «трагедия «Кондрат Булавин» является первым ценным литературным

произведением о Булавинском восстании». [А.В. Поляков. Новые пьесы. «Кондрат Булавин» (1939.01.04) // «Советское искусство». № 2 (582), 1939]. **Правдивость рассказа** г-жи Радзивилл т. о. не может подвергаться сомнению благодаря некоторым не имеющим значения ее ошибкам. [В. Л. Бурцев. Протоколы сионских мудрецов – доказанный подлог (1938)]. Данилкин назвал рассказ своей помощницы клеветой, но в четверг Васильева прошла проверку на детекторе лжи, которая **подтвердила правдивость ее утверждений**. [Роман Сирховский. Марина Литвинович призывает блогеров требовать пересмотра приговора по делу ЮКОСа (ВИДЕО) // Новый регион 2, 2011.02.28]. Важно понимать, что **речь идет о неофициальной информации, доказать правдивость которой практически невозможно**. [Екатерина Забродина. Появился по-английски // Известия, 2010.12.03]. **Правдивость предоставленной справки** из поликлиники следователи намерены проверить. [Наталья ЛЫТКИНА. Валентине Перегудовой предъявили обвинение // Комсомольская правда, 2010.09.28]. А у банка полномочий **проверить обоснованность и правдивость таких запросов нет**. [ИВАН ПЕТРОВ. Банкиры отбиваются от ментов // РБК Daily, 2010.05.12]. А люди в меланхоличном настроении быстрее решали сложные математические задачи, точнее **оценивали правдивость слухов** и отчетливее вспоминали прошлое. [Светлана КУЗИНА. Не бойтесь впасть в депрессию // Комсомольская правда, 2010.04.02]. Суд признал требования истца обоснованными, поскольку представитель компании «Инженерный союз» не смог **доказать правдивость опубликованных данных**. [Зайниев Антон. 100 000 рублей за публичную критику // Труд-7, 2010.03.02]. В рамках реформирования системы МВД на Южном Урале сотрудников правоохранительных органов ожидает **проверка на правдивость**. [Ксения Уфимцева. Южноуральских милиционеров проверяют на детектор лжи // Новый регион 2, 2010.02.26]. Так вы рискуете лишь усугубить ситуацию и **подтвердить правдивость сплетен**. [Ильина Александра. Убить словом // Труд-7, 2009.10.21]. – **Правдивость слов молодого человека проверяют следователи** в ходе расследования ДТП. [Игнат Святки. В Свердловской области во время нелегальных ночных гонок погиб юноша // Новый регион 2, 2009.08.24]. В попытках догнать коллег мы на практике **уяснили правдивость житейской истины**: «Больше скорость — меньше кочек». [ВЛАДИМИР ГАВРИЛОВ. Неубиваемый кроссовер // РБК Daily, 2009.08.04]. Скажем, «Краткий курс истории ВКП (б)» 1938 года полностью убил историю революции, описанную Джоном Ридом в книге «Десять дней, которые потрясли мир», хотя **предисловие, где отмечалась правдивость книги**, написал сам Ленин. [Кому принадлежит отечественная история? // РИА Новости, 2009.08.03]. Таким заявлением клубы и РФПЛ только **доказывают правдивость статей** «Советского спорта!» [«Дожили, коллективочки в ход пошли...» // Советский спорт, 2009.07.20]. Смольный намерен провести служебное расследование и **проверить правдивость информации**, согласно которой чиновник администрации после участия в программе на телевидении ТРК "Петербург-Пятый канал" якобы грубо отзывался о журналистах и телезрителях, сообщил РИА Новости источник в городском правительстве. [Смольный разберется в инциденте на ТВ с участием чиновника // РИА Новости, 2009.04.16]. Однако в балетном изложении этой истории нет попытки **подчеркнуть правдивость ситуаций**, где разница между куклой и человеком невелика потому, что люди управляемы и бездушны, а марионетки выдвинуты на ключевые позиции в жизни. [Седов Ярослав. Большой сыграл в куклы // Труд-7, 2009.03.16]. В период той «предвыборки» в партию власти в срочном порядке приняли главу «Метростроя – Подземные Технологии Строительства» Юрия Дозорца и на всех митингах он стоял рядом с видными «единороссами», активно **подтверждая правдивость всех предвыборных обещаний**. [Как избавиться от «комплекса Путина»? – Самые крутые слухи недели // Новый регион 2, 2009.02.02]. Однако в **правдивость этих слов наш источник не верит**. [Елена Острякова. Севастополь: Россия продолжает отступать // Новый регион 2, 2008.12.25]. «Очень хотелось бы, чтобы банк наконец разобрался в ситуации и **доказал правдивость своего рекламного слогана** «Растите с нами! [Андрей Дорофеев. «Райффайзен Банк Аваль» обвиняют в разворовывании денег клиентов // Новый регион 2, 2008.11.28]. Рядом **слова, правдивость которых трудно оспорить**: «Он все видит! [Куликов А.. «Луч» утонул с музыкой. Продемонстрировав великолепный футбол, приморцы тем не менее покинули премьер-лигу // Советский спорт, 2008.11.17]. В ту же пятницу, ваш покорный слуга решил **проверить правдивость этих слов**. [Артем ЩЕТНИКОВ, КР.RU-Красноярск. Уехать вечером с окраин Красноярска стало невозможно // Комсомольская правда, 2008.10.22]. Президент ФИФА Йозеф Блаттер заявил, что **не верит в правдивость информации** Хилла и в то, что договорной матч на чемпионате мира возможен. [Хилл Д., Левит А., Левит Е.. Откуда у «договорняков» руки растут? // Советский спорт, 2008.09.30]. «Скоро»—это единственная **часть прогноза, правдивость которой можно подвергнуть сомнению**. [Вадим

АЛЕКСЕЕВ. Финал истории о похищении Люды Палкиной был предсказан // Комсомольская правда, 2008.08.22]. Здесь как раз **правдивость фотографий**, их разнообразие помогает лучше понять вас потенциальному партнеру. [Мошенники разводят «Одноклассников»? // Комсомольская правда, 2008.04.12]. Потом уже, когда я был в стойбище у оленеводов, они мне рассказали много историй, как раз **подкрепляющих правдивость сказочной сценки** из танца. [Хлыстун Виктор. ДЫХАНИЕ БЕЛОГО ОЛЕНЯ // Труд-7, 2006.08.11]. Непонятно другое: почему авторы, чья фантазия по идее ничем не ограничена, способны придумать лишь **истории из опыта старых греховодников, в правдивость которых, похоже, не поверит** даже самый наивный. [Мария КИРСАНОВА. Зацепило! Байки о бухгалтерях // Комсомольская правда, 2006.03.24]. **Автором этой статьи, проиллюстрированной фотографиями, подтверждающими ее правдивость**, был Мордехай Вануну.

[Константино Василий. МОРДЕХАЙ ВАНУНУ НИ В ЧЕМ НЕ РАСКАИВАЕТСЯ, STIT: ИЛИ 87 КОРОБОК КОМПРОМАТА НА ЯДЕРНОЕ ОРУЖИЕ ИЗРАИЛЯ // Труд-7, 2004.04.24]. " При этом **правдивость ответа контролировалась полиграфом**—"детектором лжи". [Полеев Александр врач-психотерапевт, профессор. ЛЮБОВЬ ПО БУДНЯМ // Труд-7, 2000.06.17]. Арабский писатель Ибн ан-Недим сохранил для позднейших историков свидетельство, записанное им со слов посла одного кавказского князя в 987 году: **«Мне рассказывал один, на правдивость которого я полагаюсь**, что один из царей горы Кабк послал его к царю руссов; он утверждал, что они имеют письмена, вырезаемые на дереве. [В. Л. Янин. Я послал тебе бересту... (1975)]. После допросов, **поверив в правдивость их рассказов** о себе, партизаны приняли их в отряд. [Ахмед Боков. «Назло смертям» (1974) // «Жизнь национальностей», 2003] Эти свидетельства **легли в основу книги, придали ей особую правдивость**, точность интонациям. [К. Барыкин. Правда факта // «Огонек». № 8, 1970, 1970]. — И Лукашин, чтобы **подчеркнуть правдивость своего рассказа**, глупо улыбнулся. [Эльдар Рязанов, Эмиль Брагинский. Ирония судьбы, или С легким паром (1969)]. Кроме того, **правдивость была определяющей чертой его характера**. [Эльдар Рязанов, Эмиль Брагинский. Ирония судьбы, или С легким паром (1969)]. Я не особенно сожалею о том, что мне не удалось проверить справедливость второй части **его утверждения; меня вполне удовлетворяет правдивость первой части...** [И. Смыслов. Может ли металл быть клеем? // «Химия и жизнь», 1968]. Логика декупажа, неожиданность кадража, непрерываемая текучесть монтажа, строгость и рельефность черного и белого, отважная независимость звуковых элементов и, в особенности, **человеческая правдивость драмы** — отличают стиль Пудовкина. [Ю. П. Анненков. Дневник моих встреч (1966)]. И **ставит под сомнение правдивость показаний человека-легенды** [Между мифом и реальностью // РИА Новости, 2008.02.08]. Иными словами, это—любитель, который **не обязан проверять правдивость той или иной информации**, которую публикует [Гражданская журналистика: несет ли она угрозу для профессионалов? // РИА Новости, 2007.12.07]. **Его игра доказала правдивость моих слов**, сказанных накануне об итальянском футболе—что "Интер"- великая команда," Милан "- победитель Лиги чемпионов, а сборная Италии—чемпион мира,—отметил наставник ЦСКА [‘Интер’ оставил ЦСКА за бортом Лиги чемпионов // Известия, 2007.11.08]. И по тому, как хозяева провели эту игру, **вовне можно поверить в правдивость подобных утверждений** [Дмитрий СМИРНОВ. «Спартак» обошел «Зенит» // Комсомольская правда, 2007.10.10]. Претенденты на получение гражданства или вида на жительство должны будут заполнять анкеты, **правдивость информации в которых будет затем оцениваться чиновниками** Федеральной миграционной службы [АНАСТАСИЯ МАТВЕЕВА. Мигрантов оценят в баллах // РБК Daily, 2007.08.02]. В ответ представитель РвС Алексей Мельников заявил, что аудитор несет ответственность за **достоверность отчетности и правдивость аудиторского заключения** [МАРИЯ СЕЛИВАНОВА. Черная метка аудиторам // РБК Daily, 2007.03.21]. А тем недоверчивым читателям, которые оставили на сайте «КП» обвинения в «разводке», повторюсь: **правдивость истории можно подтвердить** в Институте им [Ярослава ТАНЬКОВА. «Я выжил, потому что полюбил!» // Комсомольская правда, 2007.01.29]. И так, за первые шесть месяцев этого года 35 зарегистрированных на 1 января 2006 года российских партий получили имущества на общую сумму чуть более 1 млрд 218 млн рублей (конечно, **если верить в правдивость предоставленной информации**) [Александр Латышев. Нет у нас зверя богаче 'медведя' // Известия, 2006.12.20]. Я ей так сказала в прошлую встречу, она смеялась до слез. Ну, говорит, **спасибо за правдивость**. А по-моему, это высокая оценка личности [А ЗА ОКНОМ ТО ДОЖДЬ, ТО СНЕГ... // Труд-7, 2006.11.11]. Находка эта позже отвела от меня насмешки товарищей, **подтвердив правдивость рассказа о чуде**, свидетелем которого я стал минуту спустя, как поднял извилистую стекловидную трубку [Моисеенко Сергей пенсионер-геологоразведчик. ОГНЕННЫЙ СМЕРЧ У

РУЧЬЯ ПЛАМЯ // Труд-7, 2002.10.03]. **Чтобы проверить правдивость версии** нашего источника о заказанном скандале, мы позвонили в престижное пиар-агентство [Мария РЕМИЗОВА, Антон ВЕДЕНЬКИН, Максим КУЗНЕЦОВ. Фото Геннадия УСОЕВА. Жасмин заказала свое «избиение»? // Комсомольская правда, 2006.08.05]. Как заявили нашей газете эксперты ФСБ, **"достоверность и правдивость сведений, размещаемых в интернете**, равно как и его принадлежность к какой-либо из экстремистских группировок, не установлена" [Чародеев Геннадий. ЗАЛОЖНИКИ ПОКА ЖИВЫ // Труд-7, 2006.06.23]. По всем остальным **правдивость результатов** зависит от того, по чьему заказу проводилось исследование [Кого уральцы готовы избрать в свердловскую областную думу? – итоги первого опроса электората // Новый регион 2, 2006.05.29]. Астронавт Базз Олдрин доказывает кулаками, что побывал на Луне Новое поколение американцев **не верит в правдивость программы «Аполлон»** Астронавт Эдвин «Базз» Олдрин—человек в США невероятно популярный [Евгений СТРИГУНОВ. Астронавт Базз Олдрин доказывает кулаками, что побывал на Луне // Комсомольская правда, 2002.09.12]. Она заявила, что **не верит в правдивость медицинского заключения** и показаний семьи врачей Великовых [Шелухин Анатолий. РАССЛЕДОВАНИЮ НЕ ПОДЛЕЖИТ // Труд-7, 2002.08.27]. Военная прокуратура Челябинской области провела допрос Александра Сивякова, обвиняемого в издевательствах над рядовым Сычевым с применением полиграфа (так называется прибор, позволяющий по реакции человека **установить правдивость его слов**) [Итоговый выпуск (вечерний) – 14.01.06 18:30 – Екатеринбург // Новый регион 2, 2006.02.15]. **Мы не претендуем на правдивость этой версии** [Александр КОЦ, Александр БОЙКО, Наталья ОСТРОВСКАЯ, Алексей ГАРИПОВ.. Батискаф АС-28 нашли браконьеры? // Комсомольская правда, 2005.08.17]. Как нам поведал директор музея Нахичевани Ариф Гадымов, **местные жители свято верят в правдивость легенды о горах**, связанных с пребыванием здесь Ноя [Мельникова Светлана. КУДА ПРИЧАЛИЛ НОЙ? // Труд-7, 2005.07.30]. Она говорит: «Участковый «пробил» его данные и доказал правдивость версии про 14-летнего Бахтияера» [Ярослава ТАНЬКОВА, Фото автора. Жених беременной 11-летки сбежал со свадьбы // Комсомольская правда, 2005.05.29]. В то же время, ряд изданий (в частности, Правду.ру, Утро.ру, FLB.ru и Regnum) **обсуждают тему честности компании и правдивость сведений о воде**, используемой в производстве [Российская пресса атакует алкогольную компанию «Союз-Виктан» // Новый регион 2, 2004.12.28]. Кроме того, журналисты теперь могут безнаказанно иметь собственное мнение и убеждения, а **отвечать перед законом только за правдивость опубликованных фактов** [Владимир ВОРСОБИН. Журналистов освободили от извинений // Комсомольская правда, 2004.12.24]. О своеобразном поиске компромисса свидетельствует и заявление самого Януковича: "Я лично не буду воспринимать результаты выборов президента Украины до того времени, пока всеми предусмотренными Конституцией методами и процедурой не будет **доказана мне и украинскому народу правдивость и легитимность этих результатов**" [Прокопчук Станислав соб. корр. 'Труда'. ГДЕ ВЫХОД ИЗ КРИЗИСА? // Труд-7, 2004.11.26]. - Читатели, знающие об этих фактах биографии Константина Воробьева, особенно **ценят его произведения за правдивость в изображении событий**, переживаний и поступков людей в "пограничных" ситуациях...[Павленко Владислав. МУЖЕСТВО ГОВОРИТЬ ПРАВДУ // Труд-7, 2004.11.04]. **Однако правдивость этих слов была полностью опровергнута** сотрудниками прокуратуры во время следствия, было собрано достаточно улик против подозреваемого [Итоговый выпуск (вечерний) – 30.09.04 18:15 – Екатеринбург // Новый регион 2, 2004.10.01]. Огонь зажег другой греческий спортсмен, а МОК, **не имея возможности проверить правдивость слов** греческой федерации, дал им на прохождение всех проверок два дня [Кирилл СЕРОВ, Игорь ЕМЕЛЬЯНОВ, (Наши спец. корр.). Афины. Факелоносца замели на допинге? // Комсомольская правда, 2004.08.16]. Они надеются, что присяжные смогут **оценить правдивость версии следствия** [ВЛАДИМИР ДЕМЧЕНКО. За сына замглавы Щелковского района похитители требовали \$2 миллиона // Известия, 2004.08.03]. Саудовская Аравия, по утверждениям израильских генералов, пытается тайком приобрести несколько бомб у Пакистана, но **правдивость этих сведений остается под вопросом** [Иван Трегубов. Ядерное оружие разбегается по миру // РБК Daily, 2004.08.02]. **Уверены, что правдивость, достоверность и объективность ваших публикаций**, помноженные на профессионализм журналистов, будут и дальше служить гарантом ваших тиражей и творческих успехов! [Нам 80! 20 июля 1924 года вышел первый номер «Красного спорта», с которого началась история нашей газеты // Советский спорт, 2004.07.20]. Между тем информация, которой располагает полномочный представитель президента в Южном федеральном округе Владимир Яковлев, **ставит под сомнения правдивость сведений о совещании боевиков** [Новые угрозы // Известия, 2004.06.17]. Несмотря на то, что **правдивость обращения гражданина** подтвердилась объяснениями самих

малолетних потерпевших и медицинской справкой о наличии у них телесных повреждений, в возбуждении уголовного дела было отказано, за отсутствием состава преступления [ИТОВОВЫЙ ВЫПУСК ВЕЧЕРНИЙ – 11.06.04 18:11 // Новый регион 2, 2004.06.12]. Все это настолько увлекательно, что я решила пожертвовать частью зарплаты и *проверить правдивость рекламы на себе* [Струженцов Дмитрий. ПОТОМУ ЧТО НЕЛЬЗЯ БЫТЬ НАИВНОЙ ТАКОЙ! // Труд-7, 2004.05.05]. *Всем, кто не верит в правдивость фильма «72 метра», мы напомним бы эпизод с вышедшим из строя аппаратом для выхода на поверхность* [Денис КОРСАКОВ, Юрий СТРОЙКОВ и Елена ПРЯДКО. («КП» - Владивосток). От «К-19» до «72 метров»: Верят ли наши подводники в это кино? // Комсомольская правда, 2004.03.09].

Глаголские конструкции

А их (вегетативные реакции) и не надо контролировать, поскольку они *не имеют ничего общего с правдивостью или ложностью ваших ответов*. [Игорь Лалаянц. Детектор лжи на молекулярном уровне? Завтра, завтра... послезавтра! // «Знание - сила», № 8, 2003]. *Но чего стоит эта его правдивость, какова ей цена?* [Василь Быков. Бедные люди (1998)]. Но Милия Алексеевича ещё не успели застрашать ни масонами, ни жидо-масонами, и *он не сомневался в правдивости князя Волконского*. [Юрий Давыдов. Синие тюльпаны (1988-1989)]. Я не потому говорю, что так уже *безусловно согласен с правильностью и правдивостью красоты этой*; но тут, например, уже были законченные формы чести и долга, чего, кроме дворянства, нигде на Руси не только нет законченного, но даже нигде и не начато [К. Н. Леонтьев. Достоевский о русском дворянстве (1891)]. Ладно, попробую еще раз: наверное, я невнятно донесла мысль о том, что ходят такие слухи (давно ходят, кстати, в самих Штатах тоже), что ВОЗМОЖЕН ТАКОЙ ВАРИАНТ (*совершенно не претендую на какую то правдивость информации*, а то полетят сейчас помидоры, все на уровне слухов), что это не будет просто апгрейд внешнего вида доллара, как это случается с валютой любой страны, а будет такая крайняя мера. [Финансовый кризис и как нас это коснется (форум) (2008)]. И вот когда она определилась по этой эмоциональной категории она оценивается и закрепляется в образах на культуральном уровне—*верю в правдивость или верю в ложность*; сомневаюсь в правдивости или сомневаюсь в ложности. [Конфликт цивилизация (миф или реальность) (2006)]. Любой другой человек на месте Димы *усомнился бы в правдивости этой информации*. [Дарья Донцова. Уха из золотой рыбки (2004)]. В сформированный комплексный опросник были включены вопросы, *позволяющие оценить степень правдивости испытуемых*. [В. М. Курганов. Психологические качества и надежность водителя (2004) // «Вопросы психологии», 2004.12.14]. *В правдивости его слов я убедился*, как ни странно, только через два с половиной года. [Артем Тарасов. Миллионер (2004)]. То, что Лиды не было дома, заставило ее еще больше *сомневаться в правдивости Ильи*. [Татьяна Тронина. Русалка для интимных встреч (2004)]. По содержанию оценочные презумпции делятся на: 1) презумпции типичного человеческого поведения; 2) *презумпции, позволяющие оценить правдивость сообщаемой вербальной информации* на основе одновременно передаваемой информации невербальной. [Классификация презумпций в науке гражданского процессуального права (2004) // «Арбитражный и гражданский процессы», 2004.05.24]. Должен сказать, что этот ответ меня тогда удивил, но *я не посмел усомниться в его правдивости*. [Семен Бадаш. Открытое письмо Солженицыну (2003) // «Вестник США», 2003.07.23]. *Может, я бы усомнилась в правдивости Наташи* — хоть я многократно видела старинную мебель в парижском доме, она была мне мало интересна, и я к ней не присматривалась. [Нина Воронель. Без прикрас. Воспоминания (1975-2003)]. Не скрою, на редколлегии были жаркие споры — *некоторые из наших друзей отказывались верить в правдивость показаний Хмельницкого*, так как умудрились ничего «такого» не вычитать из витиеватых намеков Андрея на страницах «Спокойной ночи». [Нина Воронель. Без прикрас. Воспоминания (1975-2003)]. Таким образом, нельзя быть «выше» культуры, как *не надо быть выше честности, порядочности, правдивости*. [Александр Избицер. «...но с благодарностью: были» (2003) // «Лебедь» (Бостон), 2003.08.11]. Так совершенно неожиданно мы получили уникальную возможность *проверить правдивость официальных сообщений* и репортажей: ведь о быстром получении миграционных карт уже сложили легенды. [Виктория Крушинская, Татьяна Троицкая. Азартная игра в миграционные карты (2003) // «Новая газета», 2003.01.09]. Подозрения подкрепляются и тем, что журналист Майкл Гуилен, которого ClonAid привлекла для «объективного» освещения процесса клонирования, неожиданно для компании, *сам засомневался в правдивости*

происходящего. [Алсу Разакова. Кто клон грядущий нам готовит (2003) // «100% здоровья», 2003.01.15]. **Проверить правдивость такого утверждения невозможно**, а брать его под сомнение — незаконно! [Сергей Штогрин, Владислав Резник. Нужно ли заглядывать в кошелек? // «Московские новости», 2003]. Удивительное дело, но многоопытному корчмарю, только что дивившемуся про себя легковерию странствующих жрецов, даже **не явилось на ум самому подвергнуть сомнению правдивость услышанного от них**. [Мария Семенова. Волкодав: Знамение пути (2003)]. А потом я поговорю с ним еще раз, чтобы **удостовериться в его правдивости**. [Надежда Трофимова. Третье желание // «Звезда», 2003]. — Ну а если мы не хотим публиковать опровержение, так как **уверены в правдивости своей информации?** [Анна Теофилактова. Свобода слова в лабиринте (2003) // «Московский комсомолец», 2003.01.14]. Это значит, что **автор не отвечает за правдивость своих откровений**. [Нина Цыркун. Игры разума (2003) // «Искусство кино», 2003.06.30]. Об этом же Лев Львович писал в своей книге: «Пела она (Антонина Григорьевна Носарева) широко распространенную песню, но такова сила исполнительского таланта — **трогала правдивость мастерски воспроизведенной интонации нежной девичьей жалобы-обиды**. [Опыт воспитания певцов по методу Л.Л.Христиансена (2003) // «Народное творчество», 2003.10.20]. Судья тоже часто **сомневался в правдивости его признаний**... [Признанный каином (2003) // «Криминальная хроника», 2003.07.24]. **Я не усомнилась в правдивости его рассказа**, потому что не раз наблюдала на улицах и в трамвае его вызывающее поведение. [Эмма Герштейн. Лишняя любовь (1985-2002)]. Это была тяжелая миссия, но, по моим отношениям с Линой Самойловой, я не могла ни отказаться от этого поручения, **ни усомниться в правдивости ее фантастического открытия**. [Эмма Герштейн. Мандельштам в Воронеже (по письмам С.Б.Рудакова) (1985-2002)]. **Уже это одно заставляет усомниться в правдивости рассказа мемуаристки**. [Эмма Герштейн. Мандельштам в Воронеже (по письмам С.Б.Рудакова) (1985-2002)]. Более поздние исследователи и компиляторы подвергли его сочинение беспощадной критике **и даже отказывали ему в правдивости**; однако многие, даже наиболее фантастические его сведения не были ни выдумкой, ни ошибкой. [Василий Голованов. Остров, или оправдание бессмысленных путешествий (2002)]. Подобные перекосы, отход от объективности и **дают военным морякам, некоторым политикам право сомневаться в правдивости и полезности доклада**, а также в возможности сотрудничества с экологами. [Анатолий Грешневиков. Зов Арктики (2002) // «Наш современник», 2002.08.15]. **Чтобы удостовериться в правдивости полученных сведений, нужно как минимум их проверить**. [Наталья Дядик. Беспристрастный способ оценки (2002) // «Дело» (Самара), 2002.05.11]. Почти ослепший художник, зная, что он уже ничего не сможет написать (хотя умер он лишь в 1917 году), **изобразил с трагической правдивостью свои беспомощные воспаленные глаза**, изможденное лицо, подчеркнута красные овалы вокруг глаз, седую короткую бороду. [Лариса Залесова-Докторова. Доктор Густав Рау, коллекционер и филантроп // «Звезда», 2002]. И как бы убедительно она на картинах ни выглядела, **никто не поручится в правдивости изображения**. [Ольга Кабанова. Серые воспоминания. Третьяковка представила новые картины Михаила Рогинского (2002) // «Известия», 2002.10.09]. Но, с другой стороны, **тут же эта правдивость развенчивается самым беспощадным образом**, и выходит, что открытка все же искажает картину и «типичной» не является! [Алексей Кузнецов. Между Гринвичем и Куреневкой (2002)]. **Роман готов объяснить, почему все должны верить в его правдивость** (романа). [Сергей Шерстенников. Предпродажная подготовка (2002) // «Автопилот», 2002.02.15]. Вторая картинка, выводящаяся на дисплей, **позволяет оценить правдивость полученной информации** по 9-балльной шкале. [Штучки (2002) // «Автопилот», 2002.09.15]. — **У нас нет оснований сомневаться в правдивости официальной информации** о ходе операции по подъему «Курска» и данных мониторинга радиационного фона, — говорит Александр Никитин. [Алек Ахундов. Все идет по плану. Норвежские спасатели начнут поднимать «Курск» (2001) // «Известия», 2001.07.19]. — Мы опубликовали эту заметку лишь потому, что хотели сообщить нашим читателям: **весьма часто в последнее время мы не можем гарантировать правдивость некоторых сообщений**, которые поступают от наших правительственных ведомств, — говорит корреспонденту «Известий» заместитель редактора «Вашингтон пост» Алан Куперман, который возглавляет работу корреспондентов, освещающих деятельность силовых министерств. [Евгений Бай. Дезинформационная война. Журналисты не хотят помогать Пентагону (2001) // «Известия», 2001.09.25]. Не вдаваясь пока в подробности, скажу лишь, что уже есть **документальные свидетельства, подтверждающие правдивость этого рассказа**. [Юлия Кантор. Золотая лихорадка по-питерски. На невских берегах ищут сокровища дома Романовых (2001) // «Известия», 2001.07.04]. Конечно, речь Долгорукова в изложении Татищева слишком логично выстроена и красиво изложена,

чтобы быть во всем достоверной, но похоже, что в действительности так все и было — и пир, и спор о царствовании Алексея Михайловича, и обращение царя к Долгорукову (к тому же *речь этого правдолюбивого царедворца отвечает требованиям и правдивости, и осторожности*). [Ольга Чайковская. Великий царь или Антихрист? // «Звезда», 2001]. *Да, известный своей правдивостью князь нарушил слово!* [Ольга Чайковская. Великий царь или Антихрист? // «Звезда», 2001]. *Я-то не сомневаюсь в вашей правдивости*, но читатели могут оказаться не столь доверчивы. [Леонид Юзефович. Дом свиданий (2001)]. Выступая перед швейцарской молодежью, Ленин сказал, что он и другие «старрики», пожалуй, не доживут до революции, он *выразил сомнение в правдивости информации из России*. [Александр Яковлев. Омут памяти. Т.1 (2001)]. Требовать от подчиненных соблюдения распорядка дня, формы одежды, корабельных правил, *воспитывать у них организованность и аккуратность, примерность, правдивость, стремление к овладению техникой, любовь к кораблю и морской службе*; [Корабельный устав Военно-Морского Флота Российской Федерации (2001)]. Не так уж сложно проверить все, что он там наговорил. — *Возможность проверить его правдивость...* — задумчиво произнесла Лизавета. [Марианна Баконица. Школа двойников (2000)]. Она ответила робким рукопожатием, что *убедило меня в правдивости ее слов* больше, чем ее слова. [Юрий Буйда. Щина // «Знамя», 2000]. Выступая перед слушателями городского клуба «Кому за тридцать», *он с такой правдивостью доказывал, что* будет добиваться всего хорошего и искоренять все плохое в семейной жизни, что не поверить ему было просто невозможно. [Сергей Романов. Парламент (2000)]. Все же — так, на всякий случай — *я проверил правдивость его слов* у старинного своего приятеля Володи Иванова, с которым вместе учился в Юридическом институте и который, хотя никогда не проявлял интереса к спорту, стал журналистом спортивной газеты. [Евгений Рубин. Пан или пропал. Жизнеописание (1999-2000)]. Возникали у меня и еще вопросы, но я их отгонял; *не заподозрил бы Паша, что я проверяю его правдивость*. [Евгений Рубин. Пан или пропал. Жизнеописание (1999-2000)]. Несмотря на молодость, она отлично владела профессией: *ей свойственны правдивость*, чувство формы, она изящно и легко двигается, очень музыкальна. [Эльдар Рязанов. Подведенные итоги (2000)]. Или он не хотел преждевременно спугнуть Антонину, *или проверял правдивость ее слов*. [Александр Савельев. Аркан для букмекера (2000)]. *Я несколько не сомневаюсь в правдивости ваших слов*, но мне все же придется это проверить. [Александр Савельев. Аркан для букмекера (2000)]. Участковый отворил сарайную дверь и *поразился правдивости слов Якова Нусимовича*. [Асар Эппель. Сладкий воздух (1990-2000)]. И (это действительно дерзновенное слово) что, если бы пропали все книги Ветхого и Нового Завета, наш опыт о Боге дал бы нам возможность восстановить ту же истину, не текст, разумеется, не чудотворно восстановить существовавший и пропавший текст, а познать ту же истину и *выразить ее новыми словами, новыми образами, но с такой же истинностью и правдивостью*. [митрополит Антоний (Блум). «Я хочу поделиться с вами всем, что накопилось...» (1998-1999)]. Их недоумение понятно: а как же, мол, быть с объективностью журналиста, *как гарантировать правдивость его писаний*, если мысленная модель создается еще до столкновения автора с реальной жизнью? [Валерий Аграновский. Вторая древнейшая. Беседы о журналистике (1976-1999)]. *Тут я впервые усомнился в правдивости американских хирургов*. [Николай Амосов. Голоса времен (1999)]. Лучше включить проигрыватель «Аккорд», опустить иглу на долгоиграющую липкую пластинку, при первых же звуках гибели богов взволноваться, зашагать из угла в угол, прогревая слух, пробуя на зуб эти звуки, и, *в который раз удостоверюсь в их правдивости*, опять задуматься о смысле и следствии того, что звучит. [Андрей Дмитриев. Закрытая книга (1999)]. *Иная картина потрясает своей красотой, и мало этого — своей правдивостью*. [Сергей Залыгин. После инфаркта // «Новый Мир», 1999]. Его вера заражала, искренность, с которой он рассказывал о событиях своей жизни, *не оставляла сомнений в его правдивости*. [Эдвард Радзинский. Лжедмитрий (1999)]. А ты, Сиркес, уже в синих... *Можно ли проверить правдивость подобной информации?* . Но, с другой стороны, зачем Маслову врать? [Павел Сиркес. Труба исхода (1990-1999)]. *Там, где появляется подозрительность, необходимость проверить правдивость слов*, соответствия слов поступкам и тому подобное, там исчезает чистота любви. [Владимир Шахиджанян. 1001 вопрос про ЭТО (№№ 1-500) (1999)]. *Л., взяв слово, призывал их к правдивости и объективности в отражении нашей действительности*. [Константин Ваншенкин. Писательский клуб (1998)]. Артисты, изучившие условные жесты, о которых грезил прерафаэлиты, в интонациях по-прежнему *стремились к реальной правдивости разговора*, старались голосом передать страсти и волнения, как они выражаются в жизни. [Юрий Елагин. Темный гений (1998)]. Пожалуй, впервые в жизни они *засомневались в правдивости моих слов*, и мне, чтобы не ранить их чувств, пришлось

вести себя соответственно: я не позволял себе фривольностей с Наташей — раз друг, значит, друг. [Родион Нахапетов. Влюбленный (1998)]. Курьер даже *заплакал в доказательство своей правдивости и полной предательности*. [Сергей Осипов. Страсти по Фоме. Книга вторая. Примус интер парес (1998)]. Какая женщина от мужчины подобную *правдивость стерпит?* [Алексей Слаповский. День денег (1998)]. Дабы *убедиться в правдивости папиных слов* о том, что он физик, командир предложил ему решить математическую задачу: «Если решишь — отпустим вас обоих, а нет — обоих поставим к стенке. [Капица, Тамм, Семенов: сборник воспоминаний и статей (1998)]. Наверное, читателю, рожденному в обычной славянской семье, будет *нелегко поверить в правдивость этой истории*. [Ольга Демьянова. Дагестанская пленница (1997) // «Столица», 1997.07.01]. С поздней рюмкой водки в руках я стоял перед Ильей Александровичем Авербахом, пытаюсь (пока тщетно) *его убедить если не в правдивости*, то, по крайней мере, в вероятности моей версии о Вадиме Сергеевиче, Михаиле Ивановиче и вообще о смысле и духе десятых годов. [Александр Пятигорский. Вспомнишь странного человека (1997)]. Но на этот раз какой-то мужчина из массовки неожиданно подошел ко мне и ни с того ни с сего схватил меня за грудь — тоже, видать, *поверил в правдивость моей игры*. [Лидия Смирнова. Моя любовь (1997)]. Он ответил, что у него нет никаких оснований *сомневаться в правдивости имеющейся у него информации*. [Олег Трояновский. Через годы и расстояния (1997)]. И младший сержант, булку жуя, *подтвердил правдивость слов его*. [Елена Хаецкая. Синие стрекозы Вавилона/ Священный поход (1997)]. — Произнесла она с таким придыханием, что *сомневаться в ее правдивости не приходилось*. [Семен Лунгин. Виденное наяву (1989-1996)]. Поэтому надо *учить ребенка правдивости*, верности, мужеству, таким свойствам, которые из него делают подлинно человека; и, конечно, надо учить состраданию и любви. [митрополит Антоний (Блум). Вопросы брака и семьи (1985-1995)]. Художник увидит, что великие реалисты прошлого отбирали из множества своих впечатлений самое типичное, что они стремились к художественному обобщению и, *сохраняя правдивость*, умели выразить в произведении свое личное отношение к теме. [М.В. Алпатов. Художники и наука об искусстве (1939.01.20) // «Советское искусство». № 10 (590), 1939]. — Скончался сосед ваш сейчас, — прошептала Прасковья Фёдоровна, не будучи в *силах преодолеть свою правдивость и доброту*, и испуганно поглядела на Иванушку, вся одевшись светом молнии. [М. А. Булгаков. Мастер и Маргарита, часть 2 (1929-1940)]. Сегодня, глядя на веселые лица цхинвальцев, *трудно поверить в правдивость названной МИДом России цифры жертв*: 1600 мирных жителей. [Руслан Хестанов, Виктор Дятликович. Какой была эта война // «Русский репортер», № 31 (61), 21-28 августа 2008, 2008]. Во-вторых, «хорошие представители», говорят врачи, приносят по несколько упаковок бесплатно — на пробу, и врачи получают возможность *проверить правдивость рекламы* на пациентах и, если лекарство понравится, включить его в список закупки для больницы аптеки. [коллективный. Заговор фармацевтов // «Русский репортер», № 6 (36), 21-28 февраля 2008, 2008]. Другим людям, возможно, и позвонила бы, если б захотела *проверить правдивость его слов*, но вот холодному и надменному Стасу — никогда. [Татьяна Тронина. Русалка для интимных встреч (2004)]. Но то, что недавно произошло с тем же ВЦИОМом, косвенно *подтверждает правдивость подобных рассказов*. [Павел Вошанов. Требуется тройник президента (2003) // «Новая газета», 2003.01.15]. Уже не один раз Машка признавалась в своих грехах, и чаще всего ее не только прощали, но и *хвалили за правдивость*. [А. И. Пантелеев. Наша Маша (1966)]. Когда люди играют самих себя, делают перед объективом то, что они делают в повседневной жизни, *появляются правдивость и жизненность*, почти недоступные актерам. [М. Сенин. Над нами одно небо // «Советский экран», 1966]. Темы исторические требуют глубокого проникновения в дух эпохи, знания примет времени, *усиливающих правдивость*, умения отобразить запечатлевающиеся детали. [А. Крутиков. Мичман Панин // «Советский экран», 1960]. Когда я впервые попал за границу и увидел фильмы из современной жизни, меня необыкновенно *поразила их правдивость*. [Юрий Елагин. Укрощение искусств (1952)]. Грачику сдавалось, что сегодня Кручинин раньше, чем следует, отказался от поисков в душе Силса струны, какую нужно найти, чтобы понять парня до конца и *поверить в его правдивость* так же, как поверил Грачик. [Н. Н. Шпанов. Ученик чародея (1935-1950)]. Непонятно, кто будет ловить нарушителей порядка, пока его защитники *доказывают начальству свою правдивость*. [Дмитрий Быков. Дмитрий Быков: «Терминатор и полиграф» // Труд-7, 2011.03.03]. Данилкин назвал рассказ своей помощницы клеветой, но в четверг Васильева прошла проверку на детекторе лжи, которая *подтвердила правдивость ее утверждений*. [Роман Сирховский. Марина Литвинович призывает блогеров требовать пересмотра приговора по делу ЮКОСа (ВИДЕО) // Новый регион 2, 2011.02.28]. Важно понимать, что *речь идет о неофициальной информации, доказать*

правдивость которой практически невозможно [Екатерина Забродина. Появился по-английски // Известия, 2010.12.03]. К тому же ваша **правдивость не всегда помогает**. [Наталья Чудова. Почему порой форма важнее содержания // Труд-7, 2010.12.01]. Но это объяснение уже не имеет значения, да и **его правдивость проверять никто не станет**. [Вадим АЛЕКСЕЕВ. Педагог украл полтора миллиона рублей, чтобы помочь лицу? // Комсомольская правда, 2010.06.22]. А у банка полномочий **проверить обоснованность и правдивость таких запросов нет**. [ИВАН ПЕТРОВ. Банкиры отбиваются от ментов // РБК Daily, 2010.05.12]. **В его правдивость, впрочем, верится**

с

[Матвеев А.. Аршавина сватают в «Барселону»? // Советский спорт, 2010.05.04]. А люди в меланхоличном настроении быстрее решали сложные математические задачи, точнее **оценивали правдивость слухов** и отчетливее вспоминали прошлое. [Светлана КУЗИНА. Не бойтесь впасть в депрессию // Комсомольская правда, 2010.04.02]. Суд признал требования истца обоснованными, поскольку представитель компании «Инженерный союз» не смог **доказать правдивость опубликованных данных**. [Зайниев Антон. 100 000 рублей за публичную критику // Труд-7, 2010.03.02]. Так вы рискуете лишь усугубить ситуацию и **подтвердить правдивость сплетен**. [Ильина Александра. Убить словом // Труд-7, 2009.10.21]. Он изучает их, **оценивает правдивость** и старается отделить факты от безобидного вымысла и замаскированного мошенничества. [Наталья Кочеткова. Лечить не будет // Известия, 2009.09.13]. – **Правдивость слов молодого человека проверяют следователи** в ходе расследования ДТП. [Игнат Святки. В Свердловской области во время нелегальных ночных гонок погиб юноша // Новый регион 2, 2009.08.24]. В попытках догнать коллег мы на практике **уяснили правдивость житейской истины**: «Больше скорость — меньше кочек».

[ВЛАДИМИР ГАВРИЛОВ. Неубиваемый кроссовер // РБК Daily, 2009.08.04]. Скажем, «Краткий курс истории ВКП (б)» 1938 года полностью убил историю революции, описанную Джоном Ридом в книге «Десять дней, которые потрясли мир», хотя **предисловие, где отмечалась правдивость книги**, написал сам Ленин. [Кому принадлежит отечественная история? // РИА Новости, 2009.08.03]. Таким заявлением клубы и РФПЛ только **доказывают правдивость статей** «Советского спорта!» [«Дожили, коллективочки в ход пошли...» // Советский спорт, 2009.07.20]. Смольный намерен провести служебное расследование и **проверить правдивость информации**, согласно которой чиновник администрации после участия в программе на телевидении ТРК "Петербург-Пятый канал" якобы грубо отзывался о журналистах и телезрителях, сообщил РИА Новости источник в городском правительстве. [Смольный разберется в инциденте на ТВ с участием чиновника // РИА Новости, 2009.04.16]. Однако в балетном изложении этой истории нет попытки **подчеркнуть правдивость ситуаций**, где разница между куклой и человеком невелика потому, что люди управляемы и бездушны, а марионетки выдвинуты на ключевые позиции в жизни. [Седов Ярослав. Большой сыграл в куклы // Труд-7, 2009.03.16]. В период той «предвыборки» в партию власти в срочном порядке принял главу «Метростроя – Подземные Технологии Строительства» Юрия Дозорца и на всех митингах он стоял рядом с видными «единороссами», активно **подтверждая правдивость всех предвыборных обещаний**. [Как избавиться от «комплекса Путина»? – Самые крутые слухи недели // Новый регион 2, 2009.02.02]. Однако в **правдивость этих слов наш источник не верит**. [Елена Острякова. Севастополь: Россия продолжает отступать // Новый регион 2, 2008.12.25]. «Очень хотелось бы, чтобы банк наконец разобрался в ситуации и **доказал правдивость своего рекламного слогана** «Растите с нами! [Андрей Дорофеев. «Райффайзен Банк Аваль» обвиняют в разворовывании денег клиентов // Новый регион 2, 2008.11.28]. Рядом **слова, правдивость которых трудно оспорить**: «Он все видит! [Куликов А.. «Луч» утонул с музыкой. Продемонстрировав великолепный футбол, приморцы тем не менее покинули премьер-лигу // Советский спорт, 2008.11.17]. В ту же пятницу, ваш покорный слуга решил **проверить правдивость этих слов**. [Артем ЩЕТНИКОВ, КР.RU-Красноярск. Уехать вечером с окраин Красноярска стало невозможно // Комсомольская правда, 2008.10.22]. Президент ФИФА Йозеф Блаттер заявил, что **не верит в правдивость информации** Хилла и в то, что договорной матч на чемпионате мира возможен. [Хилл Д., Левит А., Левит Е.. Откуда у «договорняков» руки растут? // Советский спорт, 2008.09.30]. «Скоро»—это единственная **часть прогноза, правдивость которой можно подвергнуть сомнению**. [Вадим АЛЕКСЕЕВ. Финал истории о похищении Людэ Палкиной был предсказан // Комсомольская правда, 2008.08.22]. Потом уже, когда я был в стойбище у оленеводов, они мне рассказали много историй, как раз **подкрепляющих правдивость сказочной сценки** из танца. [Хлыстун Виктор. ДЫХАНИЕ БЕЛОГО ОЛЕНЯ // Труд-7, 2006.08.11]. Непонятно другое: почему авторы, чья фантазия по идее

ничем не ограничена, способны придумать лишь *истории из опыта старых греховодников, в правдивость которых, похоже, не поверит* даже самый наивный. [Мария КИРСАНОВА. Зацепило! Байки о бухгалтерях // Комсомольская правда, 2006.03.24]. *Автором этой статьи, проиллюстрированной фотографиями, подтверждающими ее правдивость*, был Мордехай Вануну.

[Константино Василий. МОРДЕХАЙ ВАНУНУ НИ В ЧЕМ НЕ РАСКАИВАЕТСЯ, STIT: ИЛИ 87 КОРОБОК КОМПРОМАТА НА ЯДЕРНОЕ ОРУЖИЕ ИЗРАИЛЯ // Труд-7, 2004.04.24]. " При этом *правдивость ответа контролировалась полиграфом*—"детектором лжи". [Полеев Александр врач-психотерапевт, профессор. ЛЮБОВЬ ПО БУДНЯМ // Труд-7, 2000.06.17]. Арабский писатель Ибн ан-Недим сохранил для позднейших историков свидетельство, записанное им со слов посла одного кавказского князя в 987 году: *«Мне рассказывал один, на правдивость которого я полагаюсь*, что один из царей горы Кабк послал его к царю руссов; он утверждал, что они имеют письма, вырезаемые на дереве. [В. Л. Янин. Я послал тебе бересту... (1975)]. После допросов, *поверив в правдивость их рассказов* о себе, партизаны приняли их в отряд. [Ахмед Боков. «Назло смертям» (1974) // «Жизнь национальностей», 2003]. Значит, настоящий, честный художник оказался способен написать такое, и, значит, благодарный читатель *оценил его искусство, его правдивость, его благородство*. [Григорий Козинцев. «Тут начинается уже не хронология, но эпоха...» (1940-1973)]. Я польщена, потому что *знаю его правдивость*. [Л.К. Чуковская. Иосиф Бродский (1963-1972)]. Я всегда *стоял, а сейчас тем более стою за правдивость, абсолютную правдивость* перед партией, комсомолом и всем народом. [Никита Хрущев. Воспоминания (1971)]. Эти свидетельства *легли в основу книги, придали ей особую правдивость*, точность интонациям. [К. Барыкин. Правда факта // «Огонек». № 8, 1970, 1970]. — И Лукашин, чтобы *подчеркнуть правдивость своего рассказа*, глупо улыбнулся. [Эльдар Рязанов, Эмиль Брагинский. Ирония судьбы, или С легким паром (1969)]. В сегодняшнем Евангелии есть слова, которые могут обрадовать всякого человека, если он *найдет в себе правдивость и силы посмотреть на себя и на свою жизнь без лжи*. [митрополит Антоний (Блум). Воскресенье о самарянке (1968)]. Вряд ли кому, глядя этот ролик, пришла в голову мысль *проверить его правдивость* [Наталья НАЗАРЕНКО. Костя Азаренко из Новороссийска проверил рекламу на честность // Комсомольская правда, 2008.02.08]. И *ставить под сомнение правдивость показаний человека-легенды* [Между мифом и реальностью // РИА Новости, 2008.02.08]. Иными словами, это—любитель, который *не обязан проверять правдивость той или иной информации*, которую публикует [Гражданская журналистика: несет ли она угрозу для профессионалов? // РИА Новости, 2007.12.07]. *Его игра доказала правдивость моих слов*, сказанных накануне об итальянском футболе—что "Интер" - великая команда, "Милан" - победитель Лиги чемпионов, а сборная Италии—чемпион мира,—отметил наставник ЦСКА [‘Интер’ оставил ЦСКА за бортом Лиги чемпионов // Известия, 2007.11.08]. И по тому, как хозяева провели эту игру, *вполне можно поверить в правдивость подобных утверждений* [Дмитрий СМИРНОВ. «Спартака» обошел «Зенит» // Комсомольская правда, 2007.10.10]. Претенденты на получение гражданства или вида на жительство должны будут заполнять анкеты, *правдивость информации в которых будет затем оцениваться чиновниками* Федеральной миграционной службы [АНАСТАСИЯ МАТВЕЕВА. Мигрантов оценят в баллах // РБК Daily, 2007.08.02]. В ответ представитель РвС Алексей Мельников заявил, что аудитор несет ответственность за *достоверность отчетности и правдивость аудиторского заключения* [МАРИЯ СЕЛИВАНОВА. Черная метка аудиторам // РБК Daily, 2007.03.21]. Значит мы, и в частности я, смогли *донести правдивость* того, что мы делали" [МОК оценил заявку Сочи: слабых мест нет // РИА Новости, 2007.02.24]. А тем недоверчивым читателям, которые оставили на сайте «КП» обвинения в «разводке», повторюсь: *правдивость истории можно подтвердить* в Институте им [Ярослава ТАНЬКОВА. «Я выжил, потому что полюбил!» // Комсомольская правда, 2007.01.29]. Итак, за первые шесть месяцев этого года 35 зарегистрированных на 1 января 2006 года российских партий получили имущества на общую сумму чуть более 1 млрд 218 млн рублей (конечно, *если верить в правдивость предоставленной информации*) [Александр Латышев. Нет у нас зверя богаче 'медведя' // Известия, 2006.12.20]. Находка эта позже отвела от меня насмешки товарищей, *подтвердив правдивость рассказа о чуде*, свидетелем которого я стал минутою спустя, как поднял извилистую стекловидную трубку [Моисеенко Сергей пенсионер-геологоразведчик. ОГНЕННЫЙ СМЕРЧ У РУЧЬЯ ПЛАМЯ // Труд-7, 2002.10.03]. *Чтобы проверить правдивость версии* нашего источника о заказанном скандале, мы позвонили в престижное пиар-агентство [Мария РЕМИЗОВА, Антон ВЕДЕНЬКИН, Максим КУЗНЕЦОВ. Фото Геннадия УСОЕВА. Жасмин заказала свое «избиение»? // Комсомольская правда, 2006.08.05]. *Ее правдивость пресе-*

служба не прокомментировала [Екатерина Колесникова. Изменчивое IPO «Роснефти» // РБК Daily, 2006.07.04]. Как заявили нашей газете эксперты ФСБ, **"достоверность и правдивость сведений, размещаемых в интернете**, равно как и его принадлежность к какой-либо из экстремистских группировок, не установлена" [Чародеев Геннадий. ЗАЛОЖНИКИ ПОКА ЖИВЫ // Труд-7, 2006.06.23]. Астронавт Базз Олдрин доказывает кулаками, что побывал на Луне Новое поколение американцев **не верит в правдивость программы «Аполлон»** Астронавт Эдвин «Базз» Олдрин—человек в США невероятно популярный [Евгений СТРИГУНОВ. Астронавт Базз Олдрин доказывает кулаками, что побывал на Луне // Комсомольская правда, 2002.09.12]. Она заявила, что **не верит в правдивость медицинского заключения** и показаний семьи врачей Беликовых [Шелухин Анатолий. РАССЛЕДОВАНИЮ НЕ ПОДЛЕЖИТ // Труд-7, 2002.08.27]. Военная прокуратура Челябинской области провела допрос Александра Сивякова, обвиняемого в издевательствах над рядовым Сычевым с применением полиграфа (так называется прибор, позволяющий по реакции человека **установить правдивость его слов**) [Итоговый выпуск (вечерний) – 14.01.06 18:30 – Екатеринбург // Новый регион 2, 2006.02.15]. **Мы не претендуем на правдивость этой версии** [Александр КОЦ, Александр БОЙКО, Наталья ОСТРОВСКАЯ, Алексей ГАРИПОВ.. Батискаф АС-28 нашли браконьеры? // Комсомольская правда, 2005.08.17]. Как нам поведал директор музея Нахичевани Ариф Гадымов, **местные жители свято верят в правдивость легенды о горах**, связанных с пребыванием здесь Ноя [Мельникова Светлана. КУДА ПРИЧАЛИЛ НОЙ? // Труд-7, 2005.07.30]. Она говорит: «Участковый «пробил» его данные и **доказал правдивость версии про 14-летнего Бахтияра**» [Ярослава ТАНЬКОВА, Фото автора. Жених беременной 11-летки сбежал со свадьбы // Комсомольская правда, 2005.05.29]. В то же время, ряд изданий (в частности, Правду.ру, Утро.ру, FLB.ru и Regnum) **обсуждают тему честности компании и правдивость сведений о воде**, используемой в производстве [Российская пресса атакует алкогольную компанию «Союз-Виктан» // Новый регион 2, 2004.12.28]. Кроме того, журналисты теперь могут безнаказанно иметь собственное мнение и убеждения, а **отвечать перед законом только за правдивость опубликованных фактов** [Владимир ВОРСОВИН. Журналистов освободили от извинений // Комсомольская правда, 2004.12.24]. О своеобразном поиске компромисса свидетельствует и заявление самого Януковича: "Я лично не буду воспринимать результаты выборов президента Украины до того времени, пока всеми предусмотренными Конституцией методами и процедурой не будет **доказана мне и украинскому народу правдивость и легитимность этих результатов** [Прокопчук Станислав соб. корр. 'Труда'. ГДЕ ВЫХОД ИЗ КРИЗИСА? // Труд-7, 2004.11.26]. **Однако правдивость этих слов была полностью опровергнута** сотрудниками прокуратуры во время следствия, было собрано достаточно улик против подозреваемого [Итоговый выпуск (вечерний) – 30.09.04 18:15 – Екатеринбург // Новый регион 2, 2004.10.01]. Огонь зажег другой греческий спортсмен, а МОК, **не имея возможности проверить правдивость слов** греческой федерации, дал им на прохождение всех проверок два дня [Кирилл СЕРОВ, Игорь ЕМЕЛЬЯНОВ, (Наши спец. корр.). Афины. Факелоносца замели на допинге? // Комсомольская правда, 2004.08.16]. Они надеются, что присяжные смогут **оценить правдивость версии следствия** [ВЛАДИМИР ДЕМЧЕНКО. За сына замглавы Щелковского района похитители требовали \$2 миллиона // Известия, 2004.08.03]. Саудовская Аравия, по утверждениям израильских генералов, пытается тайком приобрести несколько бомб у Пакистана, но **правдивость этих сведений остается под вопросом** [Иван Трегубов. Ядерное оружие разбегается по миру // РБК Daily, 2004.08.02]. Между тем информация, которой располагает полномочный представитель президента в Южном федеральном округе Владимир Яковлев, **ставит под сомнения правдивость сведений о совещании боевиков** [Новые угрозы // Известия, 2004.06.17]. Все это настолько увлекательно, что я решила пожертвовать частью зарплаты и **проверить правдивость рекламы на себе** [Струженцов Дмитрий. ПОТОМУ ЧТО НЕЛЬЗЯ БЫТЬ НАИВНОЙ ТАКОЙ! // Труд-7, 2004.05.05]. **Всем, кто не верит в правдивость фильма «72 метра»**, мы напомним бы эпизод с вышедшим из строя аппаратом для выхода на поверхность [Денис КОРСАКОВ, Юрий СТРОЙКОВ и Елена ПРЯДКО. («КП» - Владивосток). От «К-19» до «72 метров»: Верят ли наши подводники в это кино? // Комсомольская правда, 2004.03.09].

Придевске конструкције

А главное, эта правдивость, обжигающая правдивость на лице...(откуда она?) [И. Грекова. На испытаниях (1967)]. Или Лев Альтшулер, которого Сахарову пришлось *выручать из-за неуместной его правдивости* с политнадзирателями по поводу Лысенко? [Геннадий Горелик. Андрей Сахаров. Наука и свобода (2004)]. Вместе с тем *он убежден в «абсолютной правдивости» доклада*. [Владимир Абаринов. Чисто английское самоубийство (2003) // «Совершенно секретно», 2003.04.08]. — Не знаю, наверное, поеду туда же... — *Чертова моя правдивость!* Я действительно собирался снова в «Асторию», почему было не сказать утвердительно? [Надежда Трофимова. Третье желание // «Звезда», 2003]. Именно на эти свойства искусства обращал внимание В. Гриб, призывая советских художников следовать «великим образцам искусства Греции и Возрождения, где художники достигали большой эстетической выразительности, *не жертвуя ни на йоту жизненной правдивостью и идейной глубиной*». [Мария Чегодаева. Соцреализм: Мифы и реальность (2003)]. Как я теперь понимаю, *это объясняется их исторической правдивостью*. [На костре науки. Обратная связь (2003) // «Известия», 2003.02.18]. *При полной естественности и жизненной правдивости позы Лисипп* создал сложную пространственную композицию, при которой части фигуры расположены в разных пресекающихся между собой плоскостях. [Табличка к статуе в музее (2003)]. Но мне плевать на это, лишь бы не мешало работе, не сбавляло темпа, мозг прямо-таки живой компьютер, главное, чтобы никто не помешал, иначе собьешься, и тогда прощай порыв, и я спешу, а сознание еще отточеннее, и лица возникают на холсте *такой поразительной ясности, чистоты и правдивости, что становилось боязно*, как бы потом, когда высохнут краски, все это не ушло бы, не исчезло. [Юрий Азаров. Подозреваемый (2002)]. Почти ослепший художник, зная, что он уже ничего не сможет написать (хотя умер он лишь в 1917 году), *изобразил с трагической правдивостью свои беспомощные воспаленные глаза*, изможденное лицо, подчеркнуто красные овалы вокруг глаз, седую короткую бороду. [Лариса Залесова-Докторова. Доктор Густав Рау, коллекционер и филантроп // «Звезда», 2002]. *Это предполагает их последнюю правдивость и серьезность* кроме пронизательности и пристрастности. [Николай Крышук. «Да» и «нет» Николая Пунина // «Звезда», 2002]. *Для чего? Для полной «правдивости»?* Лет десять назад я не смог бы спокойно смотреть на это, сейчас — могу. [Все кончилось. Все продолжается. (2002) // «Известия», 2002.10.27]. А между тем на Западе всю выходят серии классической эротики, ибо *именно в силу жизненной правдивости*, пусть увиденной под специфическим углом, точно схваченного аромата своего времени, наконец, радующей душу авторской иронии — то есть всего, что присуще настоящей литературе, — эти книги до сих пор актуальны. [Эротика и еретики (2002) // «Другой», 2002.11.15]. Песни были, конечно, разные, но тональность их, полное отсутствие бодрячества и фальши, *точная психологическая правдивость* иногда наивных, но всегда искренних слов, — были неизменны. [Александр Городницкий. «И жить еще надежде» (2001)]. *Но это правдивость «личная», правда с точки зрения одного человека*. [Александр Давыдов. Стихи и проза (2001)]. *И гарантом исторической достоверности, правдивости* включенных в фильм реалий был главный консультант. [Михаил Кураев. Белый полотняный портфельчик // «Звезда», 2001]. Но жаба всеобщего страха и официальный курс советского театра со всеобщим равнением на гибнущий МХАТ и систему К. С. Станиславского внесли свои коррективы в становление нашего Гоги, и, как случается в истории искусства, от сочетания двух несовместимостей возник «парадокс Товстоногова», который позволил ему избежать крайностей и *совместить уроки мхатовской правдивости с мейерхольдовским чувством сценической формы*. [Владимир Рецпер. Ностальгия по Японии (2000)]. Как говорится, ничто не предвещало беды, но на сам спектакль *Алла решила украсить себя очками — для пущей правдивости образа*. [Алексей Беляков. Алка, Аллочка, Алла Борисовна (1998)]. Чашин говорил и говорил, а мы оказались вдруг в каком-то кафе у крепостной стены, где было жарко, душно, пахло потом и разлитым вином и снова потом, но Чашин никогда не замечал запахов, а я давно начал находить в них особый смысл, дополнение к тому, что видишь глазом, дополнение не всегда красивое, приятное, уместное, но завершающее картину мира, *дающее ей окончательную правдивость и точность*. [Владимир Березин. Свидетель // «Знамя», 1998]. *Как не вспомнить тут (по слову того же Твардовского) о его правдивости, «почти беспримерной»*. [Константин Ваншенкин. Писательский клуб (1998)]. И эта песенка «Тучи над городом встали», и то, как он пел ее, и весь его облик — *все было необычным при очевидной правдивости и жизненности*. [Константин Ваншенкин. Писательский клуб (1998)]. Артисты, изучившие условные жесты, о которых грезил прерафаэлиты, в интонациях по-прежнему *стремились к реальной правдивости разговора*, старались голосом передать страсти и волнения, как они выражаются в жизни. [Юрий Елагин. Темный гений (1998)]. *Мне сейчас надо осознать во всей беспощадной правдивости*, каким образом

и из чего складывалась моя душа, столь мучительная и непонятная для меня самого... [Анатолий Ким. Мое прошлое (1990-1998) // «Октябрь», 1998]. Здесь пришлось призывать свидетелей, с вывернутыми суставами и выбитыми, *для пущей правдивости*, челюстями, а также показывать документы из разгромленной канцелярии Скарта. [Сергей Осипов. Страсти по Фоме. Книга вторая. Примус интер парэс (1998)]. Они проговаривали сотни историй: то вдруг с истовой, а то и с *осторожной правдивостью вываливали здесь, у меня, свой скопившийся слоеный житейский хлам*. [Владимир Маканин. Андеграунд, или герой нашего времени (1996-1997)]. Цепь этих деталей и сообщает всему актерскому этюду в целом *известную правдивость*, а борьба даже опытного киноартиста с естественным волнением, обычно возникающим перед объективом, создает трепетную среду его существования в кадре. [Семен Лунгин. Виденное наяву (1989-1996)]. Какая чуткая совесть! Какая *правдивость внутренняя!* Да, он был мытарь, но его совесть была жива, и он знал, Кто Бог, кто его ближний, кто он сам... [митрополит Антоний (Блум). О совести (1985-1995)]. *Что касается Шуриной правдивости*, то она была провербиальной и иной раз являлась предметом шуток. [И. М. Дьяконов. Книга воспоминаний. Глава девятая (1935-1936) (1995)]. Но это был, конечно, результат мамино воспитание — *абсолютная правдивость*, не глядя ни на что, и уж, конечно, правдивость перед теми, кого любишь, кому доверяешь как себе. [И. М. Дьяконов. Книга воспоминаний. Глава девятая (1935-1936) (1995)]. Обязательное, неременное свойство каждого подлинного произведения искусства — его *высокая правдивость*. [Л. А. Кассиль. Дело вкуса (1964)]. Здесь было все — и расчет на невежество в сложных научных вопросах, и *мнимая правдивость подробностей*, и страшная логика кривды, почти непонятная, но бьющая в самую цель, в самое сердце. [В. А. Каверин. Открытая книга (1949-1956)]. Но та *мужественная правдивость*, которая проходит через все годы исканий Герцена, ведет к тому, что в Герцене ярче, чем в ком-либо другом, секуляризм доходит до своих тупиков. [В. В. Зеньковский. История русской философии (1948)]. Такого образа-символа у Грибова не получилось, но фигура Достигаева приобрела в соответствии со всем характером спектакля *большую жизненно-бытовую правдивость*. [Д.Л. Тальников. «Достигаев и другие» (1939.01.14) // «Советское искусство». № 7 (587), 1939]. Клод Дебюсси отметил в «Детской» Мусоргского какую-то *слихорадочную правдивость* в манере выражения». [Андрей Золотов. Нина Дорлиак. Голос-взор // РИА Новости, 2008.07.07]. Я всегда *стоял, а сейчас тем более стою за правдивость, абсолютную правдивость* перед партией, комсомолом и всем народом. [Никита Хрущев. Воспоминания (1971)].

Метафоричке конструкције са лексемом *правдивост*

Их правдивост смазывается байками вождей и трибунов КППФ и НПСР о «жестоких сталинских репрессиях». [Время узавать врага (2001) // «Молния», 2001.07.10]. — «Какой бы раб Божий не засвидетельствовал о том, что нет бога, кроме Единого Господа и что Мухаммад — раб Его и Посланник, *сделав это с правдивостью в сердце*, то Господь непременно удалит его от Ада» (хадис от Анаса ибн Малика; св. х. аль-Бухари и Муслима). [Шамиль Аляутдинов. Метафизика исламской молитвы (1997-1999)]. *Своей правдивостью я чуть не «закопал» матч*: начальники были уверены, что теннисисты из Израиля ничего собой не представляют. [Шамиль Тарпищев. Самый долгий матч (1999)]. Мао усердно закивал краснеющей тыквой, *подтверждая правдивость просюсюканного*. [Нодар Джин. Учитель (1980-1998)]. — Случайно, ей-богу! — *перекрестился в запале правдивости* Димыч. Парфен поднял расписку, положил ее в карман, сказал: [Алексей Слаповский. День денег (1998)]. Бить его хотят не за сам фильм, а за то, что он *по всем каналам визжит про «правдивость»* и чуть ли не документальность этой клюквы [Андрей СЕДОВ. «9 РОТА»: наш Голливуд или правда жизни? // Комсомольская правда, 2005.10.25].

Блиски појмови

Годы борьбы государства с интеллигенцией были одновременно годами, когда *в официальном языке исчезли понятия чести, совести, человеческого достоинства, верности своим принципам, правдивости, беспристрастности, порядочности, благородства*. [Дмитрий Лихачев. О русской

интеллигенции (1993)]. **Ведь сколько лет он гордился ею, радовался её прямоте, правдивости** Людьямилы). [Василий Гроссман. Жизнь и судьба, часть 3 (1960)]. Я не потому говорю, что так уже **безусловно согласен с правильностью и правдивостью красоты этой**; но тут, например, уже были законченные формы чести и долга, чего, кроме дворянства, нигде на Руси не только нет законченного, но даже нигде и не начато [К. Н. Леонтьев. Достоевский о русском дворянстве (1891)]. **Вполне отвечает ее правдивости, девической душевной опрятности**. [Леонид Зорин. Глас народа (2007-2008) // «Знамя», 2008]. **Для полноты и правдивости картины также отметим**, что читатель этого десятилетия, романтизированный на советский лад в советские годы и унижаемый в конце XX в. [Наталья Корниенко. «...душою плачешь и смеешься от души» (2004) // «Наш современник», 2004.05.15]. Из всего сказанного можно сделать вывод: **совестливость и честность, правдивость и порядочность, ответственность и дисциплинированность, возвышая и укрепляя воина нравственно**, являются родником, стимулятором его активной жизненной позиции.. [Ю. Алехин. Критерии нравственности военнослужащего (2003) // «Военный вестник Юга России» (Ростов-на-Дону), 2003.10.03]. 7 принцип: **честность и правдивость, нравственная чистота; простота и скромность в общественной и личной жизни** [Виктор Бондарев. Над пропастью во лжи (2003) // «Независимая газета», 2003.03.31]. Поэтому в анализе делового риска одно из ключевых мест занимает **оценка компетентности, правдивости, порядочности и искренности намерений** погасить задолженность в срок. [А. В. Брычкин. Оценка кредитоспособности контрагентов и создание резервов под возможные потери по дебиторской задолженности (2003) // «Финансы и кредит», 2003.01.06]. Таким образом, нельзя быть «выше» культуры, как **не надо быть выше честности, порядочности, правдивости**. [Александр Избицер. «...но с благодарностью: были» (2003) // «Лебедь» (Бостон), 2003.08.11]. Сократ пропагандировал среди своих сограждан **такие качества, как воздержание, умеренность, правдивость, стремление к знаниям**. [Александр Маркович. На пути к абсолютной морали (2003) // «Вестник США», 2003.07.23]. Хотя в эпоху Средневековья значение «текста» оставалось доминирующим применительно к «истории», семантические критерии этого рода литературы практически сошли на нет; **почти полностью прекратились и дискуссии относительно достоверности или правдивости исторических текстов**. [И. М. Савельева, А. В. Полетаев. Знание о прошлом: теория и история. Том 1: Конструирование прошлого (2003)]. Первый съезд советских писателей сформулировал — устами А. Жданова — это положение проще и откровеннее: **«Правдивость и историческая конкретность художественного изображения действительности** должны сочетаться с задачами идейной перedelки и воспитания трудящихся в духе социализма». [Мария Чегодаева. Соцреализм: Мифы и реальность (2003)]. Многие искусствоведы и критики тех лет ощущали, вслед за Горьким, что **«правдивость и историческая конкретность» и «воспитание трудящихся в духе социализма» неизбежно войдут в противоречие**. [Мария Чегодаева. Соцреализм: Мифы и реальность (2003)]. Возможно добиться практически любого вашего желания, выработать другие качества характера: **силу воли и силу духа, самоуверенность, трудолюбие, настойчивость и энергичность, честность и правдивость, любовь и милосердие**. [Алексей Яшкин. Программа индальгирования. Оздоровление организма, развитие силы воли, силы духа, храбрости и смелости каратиста (2003) // «Боевое искусство планеты», 2003.12.08]. Человек, на которого она возложена, должен иметь непререкаемый авторитет у окружающих, должен являть собой **пример честности, правдивости, искренности и справедливости**. [Миротворец (2003) // «Жизнь национальностей», 2003.06.18]. **При полной естественности и жизненной правдивости позы Лисипп** создал сложную пространственную композицию, при которой части фигуры расположены в разных пресекающихся между собой плоскостях. [Табличка к статуе в музее (2003)]. Но мне плевать на это, лишь бы не мешало работе, не сбавляло темпа, мозг прямо-таки живой компьютер, главное, чтобы никто не помешал, иначе собьешься, и тогда прощай порыв, и я спешу, а сознание еще отточнее, и лица возникают на холсте **такой поразительной ясности, чистоты и правдивости, что становилось боязно**, как бы потом, когда высохнут краски, все это не ушло бы, не исчезло. [Юрий Азаров. Подозреваемый (2002)]. В театре идет борьба против театрализованной игры, в кино заметны краткость и неожиданность диалогов, **искренность и правдивость не считаются обязательными даже для честных и одаренных художников**. [Виталий Вульф. Преодоление себя (из книги «Серебрянный шар») // «Октябрь», 2002]. **Это предполагает их последнюю правдивость и серьезность** кроме пронизательности и пристрастности. [Николай Крышук. «Да» и «нет» Николая Пунина // «Звезда», 2002]. Он предпочитал замечать дурное, **делая это с безусловной точностью и правдивостью**. [Самуил Алешин. Встречи на грешной земле (2001)]. **И гарантом исторической достоверности,**

правдивости включенных в фильм реалий был главный консультант. [Михаил Кураев. Белый полотняный портфельчик // «Звезда», 2001]. В объяснениях Сталина Роллана **поразили «совершенная абсолютная простота, прямота, правдивость...** [Борис Носик. «Кто ты? -- Майя» // «Звезда», 2001]. Требовать от подчиненных соблюдения распорядка дня, формы одежды, корабельных правил, **воспитывать у них организованность и аккуратность, примерность, правдивость, стремление к овладению техникой, любовь к кораблю и морской службе;** [Корабельный устав Военно-Морского Флота Российской Федерации (2001)]. **Дух простоты и правдивости отличает и гражданское зодчество Пскова,** дошедшее до нас в памятниках XVII века. [С. А. Еремеева. Лекции по русскому искусству (2000)]. Одни российские авторы хвалят нас за **мужество, свободолюбие, стойкость, трудолюбие, правдивость, справедливость, неизменную любовь к родному краю.** [Вайнахи (2000) // «Жизнь национальностей», 2000.03.24]. И (это действительно дерзновенное слово) что, если бы пропали все книги Ветхого и Нового Завета, наш опыт о Боге дал бы нам возможность восстановить ту же истину, не текст, разумеется, не чудотворно восстановить существовавший и пропавший текст, а познать ту же истину и **выразить ее новыми словами, новыми образами, но с такой же истинностью и правдивостью.** [митрополит Антоний (Блум). «Я хочу поделиться с вами всем, что накопилось...» (1998-1999)]. **И ребята, и выцветшие гимнастерки, и вся эта бессюжетность, недекларативность, правдивость — все это очень хорошо.** [Г. Я. Бакланов. Жизнь, подаренная дважды (1999)]. **Чуткость, гуманность, искренность, правдивость — это все черты характера.** [Владимир Шахиджанян. 1001 вопрос про ЭТО (№№ 1-500) (1999)]. Чашин говорил и говорил, а мы оказались вдруг в каком-то кафе у крепостной стены, где было жарко, душно, пахло потом и разлитым вином и снова потом, но Чашин никогда не замечал запахов, а я давно начал находить в них особый смысл, дополнение к тому, что видишь глазом, дополнение не всегда красивое, приятное, уместное, но завершающее картину мира, **дающее ей окончательную правдивость и точность.** [Владимир Березин. Свидетель // «Знамя», 1998]. И эта песенка «Тучи над городом встали», и то, как он пел ее, и весь его облик — **все было необычным при очевидной правдивости и жизненности.** [Константин Ваншенкин. Писательский клуб (1998)]. **Л., взяв слово, призывал их к правдивости и объективности в отражении нашей действительности.** [Константин Ваншенкин. Писательский клуб (1998)]. — Хуже для него только **бескорыстие в сочетании с правдивостью!** [Сергей Осипов. Страсти по Фоме. Книга первая. Изгой (1998)] [омонимия не снята]. «Этикет», **помимо норм непреходящей ценности, вроде правдивости, доброты, смелости, морального императива** «то, чего я не хочу, чтобы делали мне, я не хочу делать другим », включал в качестве первостепенных принципов добродетельности уважение и строгое подчинение сложившемуся разделению социальных ролей: государь должен быть государем, сановник — сановником, отец — отцом, сын — сыном. [История восточной философии (1998)]. Лозунг **«Правдивость, бодрость, здоровье и работа»** составлен из прописных истин. [Капица, Тамм, Семенов: сборник воспоминаний и статей (1998)]. Верилось, что **обаяние, смелость леоновского героя, правдивость, искренность и темперамент заставляли молодых членов бывших фашистских организаций пересматривать** свои жизненные и идеологические позиции и примыкать к союзу. [Евгений Весник. Дарю, что помню (1997)]. **Сила его правдивости и органичности на сцене** подводила многих. [Евгений Весник. Дарю, что помню (1997)]. Одна из вещей, которых нам больше всего не хватает, это **равновесие между естественным порывом, правдивостью, достоверностью и дисциплиной,** которая воспитала бы в нас верность собственной правдивости, сделала бы нас способными хранить свою достоверность всегда или почти всегда. [митрополит Антоний (Блум). О молитве (1985-1995)]. Ему нравились ее скромность, ее готовность радостно умереть, ее восторженные рассказы о деревне и мужиках, ее **незлобивость и правдивость** и грубоватый, почти мужской голос. [Б.В. Савинков (В. Ропшин). То, чего не было (1918)]. В этом скорбном учении нашел выражение хозяйственный трагизм человеческой жизни, и в его пессимизме есть **глубокая искренность и правдивость.** [С. Н. Булгаков. Философия хозяйства (мир как хозяйство) (1912)]. — Скончался сосед ваш сейчас, — прошептала Прасковья Фёдоровна, не будучи в **силах преодолеть свою правдивость и доброту,** и испуганно поглядела на Иванушку, вся одевшись светом молнии. [М. А. Булгаков. Мастер и Маргарита, часть 2 (1929-1940)]. В театре идет борьба против театрализованной игры, в кино заметны краткость и неожиданность диалогов, **искренность и правдивость** не считаются обязательными даже для честных и одаренных художников. [Виталий Вульф. Преодоление себя (из книги «Серебряный шар») // «Октябрь», 2002]. Когда люди играют самих себя, делают перед объективом то, что они делают в повседневной жизни, **появляются правдивость и жизненность,** почти недоступные актерам. [М. Сенин. Над нами одно небо // «Советский экран», 1966] **Правдивость, принципиальность, неподкупность в научных**

взглядах, в общечеловеческих отношениях, гражданских обязанностях граничили в нем с героизмом. [Елена Осликовская. Только сильным покоряется Земля // «Юность», 1965]. **Изображается исключительная чистота и правдивость жителей Луны**, они не знают пороков, преступлений, лжи, в их стране вечная весна, живут они долго, а смерть встречают веселым пиром в кругу друзей. [М. М. Бахтин. Проблемы поэтики Достоевского (1963)]. В его ответе чувствовались **правдивость и юношеская искренность**, а в самой недоговоренности — беспокойство: разве можно, чтобы не Лена, а кто-то другой прочел его письмо? [Владимир Брагин. В стране дремучих трав (1962)]. **Правдивость и честность отца** были хорошо известны его сослуживцам и всем, кто его окружал, кто его знал. [А. Л. Чижевский. Вся жизнь (1959-1961)]. **Откровенность и правдивость — отличные качества** [Р. Я. Райт-Ковалева. Роберт Бернс (1959)]. **В его словах чувствовалась продуманность и правдивость**, и все же медлительная его манера немного претила натуре Бережкова. [А. А. Бек. Талант (Жизнь Бережкова) / Части 4-6 (1940-1956)]. В этой ранней работе Бакшеева видны черты, определившие потом славу его как пейзажиста: **радостное восприятие природы, правдивость и поэтичность**. [Е. Брагин. Из фондов Горьковского музея // «Огонек». № 15, 1956, 1956]. — **Честность и правдивость** — важнейшие черты морального облика советского воина... [И. Ф. Стаднюк. Максим Перепелица (1956)]. От этого зависят **идейная глубина жанровой картины, ее правдивость, ее художественная выразительность**. [Е.Т. Мурина. Художественная выставка 1950 года. Творческое отношение к действительности (1951.03.03) // «Советское искусство», № 18 (1302), 1951]. Поэтому мне пришлось ограничиться описанием некоторых сцен на фресках и объяснением их, которое мне давали ламы пещер, в лучших случаях старшина; поэтому **за точность и правдивость объяснений я ручаться не мог**. [В. А. Обручев. В дебрях Центральной Азии (1951)]. Такие высокие качества нашей литературы, как **идейность, гуманизм, отсутствие националистической узости, свободолюбивый характер, простота и правдивость**, определены творчеством Пушкина. [А. М. Еголин. Великий поэт русского народа. К 150-летию со дня рождения А. С. Пушкина // «Наука и жизнь», 1949]. **Простота, неопровержимая правдивость, убедительность**, сила этого художника произвели глубокое впечатление на юного Горького. [М. М. Морозов. Василий Николаевич Андреев-Бурлак (1948)]. Обращаю внимание артиллерийских начальников всех степеней на **достоверность и правдивость информации** во всех звеньях. [Сборник боевых документов Великой Отечественной войны. Выпуск 11 (1941-1945)]. Но, пожалуй, самое важное в нем—это **правдивость и искренность, стремление жить по правде**. [Неуходящий Толстой // Известия, 2010.11.18]. В его бесхитростности **правдивость и документальная точность**. [В. Пронин. Давайте разберемся... (Правовая тема на ленинградском экране) // «Человек и закон», 1978]. Значит, настоящий, честный художник оказался способен написать такое, и, значит, благодарный читатель **оценил его искусство, его правдивость, его благородство**. [Григорий Козинцев. «Тут начинается уже не хронология, но эпоха...» (1940-1973)]. Это, стало быть, **не столько правдивость, сколько осмотрительность и тактичность**. [Всеволод Овчинников. Ветка сакуры (1971)]. Мне кажется, что **честность и правдивость никакой авторитет подорвать не могут**. [С. Смородкин. «Не тебе судить» (1971) // «Комсомольская правда», 1971.06.30]. Отличительными чертами ленинского стиля работы были **принципиальность, прямота и правдивость во всем**. [Л. И. Брежнев. Дело Ленина живет и побеждает (1970) // «Правда», 1970.04.22]. Если сможет, — значит, он не уступил, сберег все, что теплилось в нем с детства: **непосредственность и правдивость стали сознательными качествами гражданина**. [Егор Яковлев. Не прозевай начало // «Юность», 1970]. **Лирические прозаики принесли в нашу литературу** не только вздох и элегию, как утверждает В. Камянов, они принесли еще **правдивость, талантливость, пристальное внимание к движениям души своих героев**. [Юрий Казаков. Не довольно ли? (1967)]. Характерные черты его творчества—**самобытность, оригинальность, правдивость, народность музыки; сочетание выразительности с изобразительностью, психологическая проницательность, своеобразие музыкального языка, синтезирующего речевое начало с песенным** [28 марта // РИА Новости, 2007.03.28]. В Духовном управлении мусульман европейской части России, возглавляемом муфтием шейхом Равилем Гайнутдином, мне рассказали, что уже в преддверии маулида в мечетях, домах верующих, религиозных учебных заведениях читались проповеди, проводились беседы с целью воспитания в людях таких присущих Пророку высоких качеств, как преданность заветам Аллаха, нравственная чистота, благоразумие, скромность, терпимость к последователям других религий, **великодушие, правдивость, смелость, милосердие, постоянная готовность помочь ближнему** [Баилов Николай. ЧЕЛОВЕК, ЧЬЕ ЛИЦО СВЕТИЛОСЬ // Труд-7, 2003.05.13]. Главными чертами и свойствами его природы были **правдивость, совестливость, честность** [Станислав Кондрашов. 'В любой стране люди - самое интересное' //

Известия, 2006.09.21]. В то же время, ряд изданий (в частности, Правду.ру, Утро.ру, FLB.ru и Regnum) **обсуждают тему честности компании и правдивость сведений о воде**, используемой в производстве [Российская пресса атакует алкогольную компанию «Союз-Виктан» // Новый регион 2, 2004.12.28]. О своеобразном поиске компромисса свидетельствует и заявление самого Януковича: "Я лично не буду воспринимать результаты выборов президента Украины до того времени, пока всеми предусмотренными Конституцией методами и процедурой не будет **доказана мне и украинскому народу правдивость и легитимность этих результатов** [Прокопчук Станислав соб. корр. 'Труда'. ГДЕ ВЫХОД ИЗ КРИЗИСА? // Труд-7, 2004.11.26]. **Кристалльная честность и правдивость президента**, умение извиниться перед народом за малейшую оплошность закроют доступ в его окружение тем, кто имеет обыкновение приукрасить, умолчать или, не дай бог, соврать [Плацдарм для воспроизводства террора // Известия, 2004.09.16]. **Уверены, что правдивость, достоверность и объективность ваших публикаций**, помноженные на профессионализм журналистов, будут и дальше служить гарантом ваших тиражей и творческих успехов! [Нам 80! 20 июля 1924 года вышел первый номер «Красного спорта», с которого началась история нашей газеты // Советский спорт, 2004.07.20].

Удаљени појмови

А их (вегетативные реакции) и не надо контролировать, поскольку они **не имеют ничего общего с правдивостью или ложностью ваших ответов**. [Игорь Лалаянц. Детектор лжи на молекулярном уровне? Завтра, завтра... послезавтра! // «Знание - сила», № 8, 2003]. И вот когда она определилась по этой эмоциональной категории она оценивается и закрепляется в образах на культуральном уровне—**верю в правдивость или верю в ложность**; сомневаюсь в правдивости или сомневаюсь в ложности. [Конфликт цивилизация (миф или реальность) (2006)].

Конструкције са лексемом *истинитост* Именичке конструкције

Иако је несумњиво да је **истинитост изречене тврдње** лидера ЈС дискутабилна... [http://istinomer.rs/izjava/u-srbiji-nema-ideologije/]. **Посумњала сам у истинитост тих тврдњи** и упитала Милана Јовановића, социјалисту, може ли та бројка да се провери. [http://istinomer.rs/akter/dijana-vukomanovic/]. Док су овде **млатили о истинитости вести** па и догађаја у дорђолској улици која одише белим прахом... [http://istinomer.rs/bonus/ocajne-domacice/]. Зато су за Зору Петровић (1894-1962) **искреност уметничког чина и истинитост слике** у смислу истовестности карактера представе и објекта представљања, били неопходни услови сликарства и гарант читавог низа вредности које су истовремено биле како ликовне, тако и моралне и хумане. [„Блиц“, http://www.blic.rs/Kultura/Vesti/304470/Heroine-srpske--umetnosti]. Ипак, без обзира на то, Маза и Луња из стварног живота још једном су нам **доказали истинитост изреке** "супротности се привлаче" и потврдили да права љубав не зна за препреке. [„Блиц“, http://www.blic.rs/Slobodno-vreme/Zanimljivosti/307571/Pogledajte-Mazu-i-Lunju-u-stvarnom-zivotu]. И дневник „Информер“, који је такође оптужио АБЦ Србија за лажирање података, **тек треба да докаже истинитост својих података** о тиражу. [„Блиц“, http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/351517/Kurir-dva-puta-izbacili-zbog-lazi]. Ђорђевић, запослен у Судској јединици у Мајданпеку Основног суда у Неготину, **у тужби није оспоравао наводе текста нити његову истинитост**, него је навео да је наслов нетачан и у супротности са садржином текста, јер није сам себи доделио стипендију, већ је то учинило Општинско веће Мајданпека (на његов предлог). [„Блиц“, http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/344164/Presuda-u-korist-agencije-Beta-Politicari-da-budu-tolerantni-na-kritiku]. Господин (Зоран) Милојевић је у последње три недеље медијима дао многе неозбиљне - смешне изјаве. Кфор је убеђен да нико ко чује такве апсурдне изјаве **не може да заиста поверује у њихову истинитост** - казао је Новицки. [„Блиц“, http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/342179/Novicki-Optuzbe-da-Kfor-izaziva-pozare-su-apsurdne]. **Суд није улазио у истинитост или неистинитост**

исказа окривљеног, није одвајао мишљење од чињеница и није ценио значај и смисао јавног иступања окривљеног, оценио је Лакићевић. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/335627/Advokat-Neutemeljena-presuda-novinaru-zbog-uvrede-vodje-pokreta-64-zupanije>]. Овакав рејтинг не одговара *чињеницама и истинитости о здравственом систему Србије*. Не верујем да је наша земља лошија од Албаније. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/324029/Srpsko-zdravstvo-najgore-u-Evropi-lekarise-pravdaju-malim-ulaganjima>]. Реалност говори другачије: међу политичарима чије су *изјаве током прошле године оцењиване по истинитости*, Мркоњић је показао најмање одговорности за дату реч: од његових 38 изјава, негативно је оцењена чак 31. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/310168/Milutin-Mrkonjic-galamdzija>]. Хамил, који је већ сведочио на суђењима заповеднику Сарајевско-романијског корпуса ВРС Станиславу Галићу и бившем председнику РС Радовану Караџићу, и овом приликом је потврдио *истинитост извештаја* проматрача УН о снајперском деловању и коришћењу неконвенционалног артиљеријског оружја за нападе на сарајевске цивиле. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/354244/Ratku-Mladicu-nakratko-rozlilo-tokom-sudjenja-proces-nastavljen>]. Одбрана је, наиме, у својим жалбама оспаравала много тога - од учињених бројних процедуралних пропуста и погрешно утврђено чињеног стања па до замерки које се односе на *истинитост исказа* кунскога сведока Томислава Марјановића. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/333964/Kumu-Joce-Amsterdama-za-10-godina-povecana-kazna-za-ubistvo-Ive-Pukanica>]. Један од пуномоћника породица Предраг Савић рекао је данас да је тужилаштву поднет захтев за допуну истраге ради провере *истинитости навода* тих писама, јер, како је навео, може бити и да је реч о неславној шали како би се истрага скренула са правог смера. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/332325/Porodice-ubijenih-gardista-traze-proveru-pisma-koje-optuzuje-Mladica>]. “Блиц” је покушао од Министарства унутрашњих послова да утврди *истинитост Николићевих тврдњи*, међутим, до закључења овог броја те информације нисмо успели да добијемо. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/308935/Predsednik-opstine-Topola-kolima-povredio-pesaka>]. Заштитнику грађана је стигао велики број дојава о сталном батинању осуђених лица која су смештена у Седмом павиљону пожаревачке “Забеле”. Почетком децембра прошле године стручни тим омбудсмана, у коме су била и два лекара форензичара, психијатар, као и представник невладине организације, без претходне најаве је посетио “Забелу” како би утврдио *истинитост навода* о тортури. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/301282/Ombudsman-istrazuje-zlostavljanje-zatvorenika>]. Први потпредседник владе Александар Вучић јуче је по први пут обелоданио да је Стефановић парафирао споразум о управљању прелазима који је један од најкритикованијих у српској јавности, на шта је Стефановић одговорио да параф нема правну снагу, осим што потврђује *истинитост текста* испод којег стоји. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Politika/343859/Dacic-Gradicemo-nove-mostove-sa-zemljama-regiona-i-Pristinom>]. "Ма хајте молим вас", одговорио је Вучић на питање о *истинитости тих спекулација*. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Politika/340093/Vucic-SNS-ce-voditi-Leskovac>]. Портпарол либијског премијера Насер ал Мана такође је довео до *истинитост тврдњи* о хапшењу Ибрахима, изјавом да нема доказа да је он ухваћен. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/348958/Gadafijev-portparol-Nisam-uhapsen>]. Неколико жена, које су некада становале у дому, потврдиле су *истинитост навода* из листа. Како је изјавила једна од њих, 20-25 девојчица из дома морало је да ради за произвођача накита. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/338019/Becka-stampa-Austrijski-sirocici-radili-za-Svarovski>]. Према речима тужилаца, Кабулеа је од шефа одељења за податке о румунском становништву, Константина Манолоија, тражио да саопшти "да не може да гарантује *истинитост података* о броју особа уписаних на сталне гласачке листе". [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/337019/U-Rumuniji-protiv-zvanicnika-MUPa-zbog-referenduma-o-Baseskuu>]. Суд не треба да донесе пресуду о *истинитости навода* Кенијаца, већ да одлучи о томе да ли је могуће фер суђење о догађајима који су се догодили пре више од 60 година. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/333708/Kenijci-traze-pravdu-zbog-torture-britanskih-vlasti-50tih-godina>]. Њени адвокати су у петак обавести Хом офис да она планира да затражи азил, а сада британски министри треба да процене *истинитост њених оптужби* и одлуче да ли ће јој понудити уточиште. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/332232/Saudijska-princezabarbika-trazi-azil-u-Velikoj-Britaniji>]. 'Медијарт' инсистира на *истинитости своје информације* и самтра да је његова оптужба за фалсификовање клевета", наводи се у саопштењу. [<http://www.blic.rs/Vesti/Svet/320150/Medijart-tuzi-Sarkozija-za-klevetu>]. Један од купаца и донатора рекао је за исту телевизију да то најбоље место за куповину лимунате у граду, а о *истинитости његових речи* могао је да посведочи и ред аутомобила око читавог блока. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/317648/Sestogodisnjak-prodajom-limunade>]

skupio-10000-dolara-za-lecenje-tate-od-raka]. Терка јединица Леха и Марије Качињски, Марта, која такође није уверена у **истинитост закључака** званичне истраге и захтева међународну истрагу несреће данас је крај гроба родитеља у катедрали краљевског замка Вавел у Кракову. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/316591/Poljska-odaje-pocast-stradalima-u-nesreci-kod-Smolenska>].” Стижу нам информације о томе да у редовима Слободне сиријске армије има деце, али ми нисмо били у могућности да потврдимо или проверимо **истинитост тих оптужби**”, рекла је Кумарасвамијева. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/314116/Pobunjenici-u-Siriji-optuzeni-da-koriste-decu-kao-vojnike>]. Санадерова одбрана и он сам приговорили су на **истинитост сведочења** Поланчеца, нарочито у делу у коме је описивао начин доношења одлуке о промени споразума између владе и мађарског МОЛ-а о компанији ИНА. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/309928/Na-sudjenju-Sanaderu-svedocio-bivsi-vicepremier>]. Ово није први пут да се подигла прашина по питању **истинитости неког ријалити шоуа**. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Zabava/Vesti/357890/Zvezda-rialitija-Borbe-za-skladista-tvrди-da-je-sou-cista-namestaljka>]. Ненадић је рекао да финансијски извештаји не садрже информацију о медијима у којима се странка оглашавала због чега је **истинитост наведених износа** готово непроверљива. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/politika/goati-stranke-prijavile-manje-troskove-kampanje>]. Државни органи треба да раде свој посао и да утврде **истинитост њених тврдњи** – рекла је Маја Седларевић. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/politika/srs-optuzuje-lsv-za-profit-od-lekova>]. Неверне Томе које су сумњале у **истинитост ове тврдње**, јуче су дефинитивно разуверене. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/sport/vojvodina-ove-nedelje-jos-tri-provere>]. Вест, а потом и „цела прича“ објављени су а да нико није контактирао Симоновића, Машински факултет, где он иначе ради као асистент или седиште ДС-а у Нишу где је председник Градског одбора, да би проверио **истинитост послате вести**. [„Политика“, <http://www.politika.rs/rubrike/Srbija/Laufer-ulovio-novinare.lt.html>]. Није ово било некакво Басарино изливање гнева, пре је то било разочарење у песнике, а и признање сопственог суочења са немогућношћу изрицања **истинитости живљења**. [http://www.b92.net/kultura/art_durbin.php?nav_category=1209&nav_id=571070]. Мислио сам да је скривена камера, да се снима хумористичка серија. Дуго нисам могао да верујем у **истинитост информације**, али сада могу само да кажем да сам шокиран. [<http://www.24sata.rs/sport/vesti/vest/zvezda-kao-da-se-nista-nije-dogodilo/73148.phtml>]. Прековремени сати на послу мушкарацима неретко могу послужити као добро оправдање за разне ствари. Ако и најмање сумњате у **његову истинитост**, проверите његове речи. [<http://www.24sata.rs/specijal/zivot/vest/deset-crvenih-kartona-za-iskljucenje-partnera-iz-igre/65552.phtml>]. **Истинитост** светих књига ..... ?! [<http://razbibriga.net/showthread.php/2875-Istinitost-svetih-knjiga-.....!p=122005>]. **Библија** својим високим моралним нормама **потврђује своју истинитост**. [http://www.dajprilikuissusu.info/?page_id=152]. Амерички економиста потврђује **истинитост** марксистичког погледа на капитализам. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:341684-Nuriel-Rubini-Marks-je-bio-u-pravu>]. Даница Драшковић позвала је високе званичнике МУП да се, “ако су морални”, сами јаве и потврде **истинитост њене изјаве** да им је у неколико наврата, последњих месеци, предочавала да се Милорад Луковић Улемек Легија крије у бункеру између своје две куће у Кошутњаку. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:157992-I-ova-vlast-stiti-Ulemeka>]. КОШАРКАШИЦЕ Хемофарма Штаде још једном су потврдиле **истинитост сентенце** да се историја понавља. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:235151-Uvod-u-duplurkuni>]. Дописник француске ТВ Арте Мишел, описујући како је у јулу ‘92. проверавао **истинитост прича** Муслимана у Мађарској, о “етничком чишћењу” које им се догодило у Козлуку, понудио је као доказ причу коју је чуо од припадника “црвених беретки” на Палама. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:151531-Traka-kao-dokaz>]. СУПЕР сам, одлично, никад боље! Довикује нам ово из болесничке собе Центра за трансплантацију Живана Ристић, којој је прошлог петка пресађена јетра. И, да би нас уверила у **истинитост својих речи**, 32-годишња жена из околине Крушевца устаје из кревета, прави неколико корака, поскочи и високо подиже руке [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:220809-Zivi-novi-zivot>]. У **истинитост ове тврдње** у 2009. години ће се уверити најбољи српски и светски тенисери. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:226884-Sezona-velikih-izazova>]. Јурњава по Србији, доводи у питање **истинитост података** о непостојању драмског облика у роману "Капутт" Курција Малапартеа. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:159346-Leto-uz-Kaputt>]. ПРИЛИКОМ доношења другостепене одлуке појавила се сумња у исправност утврђеног чињеничног стања, сумња у **истинитост појединих одлучних чињеница**, због чега је решено да се

главни претрес за четвороструко убиство на Ибарској магистрали отвори пред петочланим већем Врховног суда Србије. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:211538-Pravicno-i-posteno>]. Наливајченко је потврдио да је полиција почела да истражује **истинитост материјала**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:221338-Puca-u-Ukrajini>]. Сумњам у све док не проверим **истинитост појединих тврдњи**, не само за себе, него и за друге. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:146237-Sumnja-u-sve>]. Како бисмо проверили **истинитост шокантног новинског написа** позвали смо нашег репрезентативца који није скривао запрепашћење због количине лажи које је објавио тиражни таблоид. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:302244-Jovanovic-Englezi-pisu-budalastine>]. Таман добар повод да у **истинитост ове чаршијске приче** проверимо код Момчила Минића, председника „романтичара“. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.294.html:353933-Miskovic-nese-biti-sponzor-OFK-Beograda>]. Поводом наведеног случаја, Здравствена инспекција Министарства здравља испитаће **истинитост наведених доказа**, као и процедура које се примењују у том рехабилитационом центру - наведено је у саопштењу Министарства. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:240593-Batine-kao-terapija>]. Нема те атинске гужве која ће искреног љубитеља традиционалног „српског доручка“ спречити да не провери **истинитост гласина**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:271959-Burek-kaobiznis>]. Александар Станојевић потврдио је за „Новости“ **истинитост ове тврдње**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:263558-Stanojevic-Stevanovic-je-odbio-moj-poziv>]. Ко зна колико је пута **истинитост ових речи** потврдила Вера Греговић, председник српског културно хуманитарног друштва ****Морава**** из Штутгарта. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.293.html:152043-Dobrotom-gradinajlepse-mostove>]. **Истинитост вести**, без уласка у детаље, потврдио је у изјави за ****Новости**** наш истакнути стручњак. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:154562-Ra269un-na-kraju>]. У Волги сумњају у **истинитост медицинског извештаја**, који је показао да је српски фудбалер добио опекотине првог степена после неразумљиве интервеније полиције. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:335049-Zenit-Istinita-Lazoviceva-dijagnoza>]. Ако је веровати статистици, многи су се уверили у **истинитост ове тврдње**, јер је пиво треће најпопуларније пиће на нашој планети, одмах иза - воде и чаја. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.288.html:335669-Pivo---najpopularnije-alkoholno-pice-na-svetu>]. Али, у понедељак у 14.45 сати, стражари и затворска управа спознали су сву **истинитост Рашковићевих речи**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:173375-Strazari-mislili-da-se-sali>]. Додуше, представници неколико медија ће због "ексклузивних" сазнања на суду морати да доказују **истинитост навода** о томе да су представници СНП са 20.000 евра поткупили Веселина Раденовића, одборника СДП, да склопи "неприродни" савез са коалицијом "Боља Црна Гора" и тако низ воду пусти ДПС. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:295072-Mediji-quotzapaliliquot-varos>]. Иако у Дому здравља нису за "Новости" хтели да коментаришу ову информацију, **истинитост нашег сазнања** потврдио је члан Градског већа за здравство др Петар Новаковић. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:409541-Novi-Sad-Bez-para-zadezurnog-pedijatra>]. Сумњајући у **истинитост Секуловићевог исказа**, "јер је ипак био председник УО", један од бранилаца најавио је да ће против њега поднети кривичну пријаву због лажног сведочења. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:164998-Dobro-a-kosta>]. На сајту су објављене и фотокопије појединих уговора како би јавност могла да се увери у **истинитост изнетих тврдњи**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.294.html:360712-Vojvodina-krenula-urag-protiv-menadzera>]. Председник Адвокатске коморе Србије посебно истиче како нема разлога да сумња у **истинитост изјаве** високог функционера МУП Србије Бранка Ђурића, који је изјавио на суђењу да су органи унутрашњих послова, а потом и БИА, по одобрењу Председника Врховног суда Србије, почев од 2001. године, пратили и прислушкивали комуникације Томе Филе са клијентом (Радомиром Марковићем). [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:165017-Prisluskivano-176-advokata>]. Искрено, мени је мало чудно да се ово подиже на овако висок ниво. Државни органи треба да раде свој посао и утврде **истинитост навода** смењене директорке „Апотеке“ у Зрењанину - нагласила је Маја Седларевић. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:353068-Zrenjanin-LSV-odbacio-optuzbe-o-farmaceutskoj-mafiji>]. Председник петочланог судског већа Драгомир Милојевић рекао је тада да је одлука о отварању суђења пред Врховним судом донета јер се појавила "сумња у исправност доказа и сумња у **истинитост одлучних чињеница**". [„Новости“,

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:215524-Dokazi-na-proveri>].Риболовца (или ловца?) Церемија Вејда, у документарном серијалу "Чудовиште из реке", на Дискаверију премијерно гледамо од 1. јуна, а серија (средом у 21.55) истражује **истинитост прича** о нападима непознатих звери из речних дубина. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.293.html:334694-Dzeremi-Vejd-Strah-me-tera-napred>].Сумња је пала на серијски број, па су контролори хтели да код возача провере **истинитост његових речи**, и сучелили га са ****сумњивим**** путником. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/beograd.74.html:145524-Voza269-davio-putnika>]. Шешељ је одбио да сведока унакрсно испита због тога што су тужиоци у спис увели **писану изјаву Копића чију је он истинитост** потврдио у судници. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:213662-Beli-orlovi-velicali-Seselja>].Костићеви адвокати су и Владимиру Божовићу, надзорном органу Министарства унутрашњих послова, упутили обавештење и доказе о незаконитом поступању полиције, предлажући му да предузме мере и утврди **истинитост ових тврдњи**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:158109-Kole-ne-haje-za-poternicu>].**Информацију** да је тренутни лидер енглеске Премијер лиге заинтересован за српског репрезентативца у редовима црно-белих први је објавио британски дневник Метро, али исправа ни сам Петровић није био **уверен у њену истинитост**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:315354-Petrovic-Postoji-kontakt-sa-Manchesterom>].Балотели је недавно рекао да неће бежати од родитељске одговорности, али да ће се уверити у **истинитост Рафаелиних речи** тек после теста очинства. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/spektakl.147.html:387994-Rafaela-Baloteliju-Ti-znas-cije-dete-nosim>].По основу те евиденције Пореска управа ће проверавати **истинитост навода** у пореским пријавама које ће грађани попуњавати у марту. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:192847-Isplate-na-uid>].Законом је, примера ради, обавеза ****новинарске пажње****, односно - захтев да се пре објављивања провери порекло, **истинитост и потпуност информације**, а да се туђе информације, идеје и мишљења пренесу веродостојно. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:146714-Novinarska-tajna-ostala-ali>].Они који раде за приватне послодавце углавном су **истинитост прича** да је криза већ стигла осетили кроз умањена примања. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:235613-Nameti-jos-veci>].Конкретно, сумња се у **истинитост исказа** сведока Бошка Јовића, који је рекао да је Звездан Јовановић био у његовом стану, а не да је пуцао у Ђинђића. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:220380-Alibi-dosao-iz-stroja-JSO>].Француски новинари су већ неколико дана раније испитивали **истинитост ове афере**, пре него што се овај лист одлучио да први објави ту информацију. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:155689-Seju-bombe-po-prugama>].Пошто нама не верују, а чак су се према министрима веома непристојно понашали, упутили смо их на привредне коморе да провере **истинитост наших речи**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:160047-Malini-cena-i-dalje-na-ledu>].Веровао сам у снагу и **истинитост сазге** о српским сељацима којима и сам припадам. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/spektakl.147.html:295406-I-tako-snimacu-u-gradu>].И сада, када нам у књизи „У задњи час“ непоткупљиво и снажно приповеда свој живот, Мандић ме уверава у вредност и **истинитост** оглашеног принципа - треба приповедати живо и занимљиво, о свему што је вредно приче. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:237270-Nepotkupljivo-pripovedanje>].Кели није могао да доказима потврди **истинитост чињеница из текста**, због чега је у јануару био приморан да поднесе оставку. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:157016-Cena-lazi>].Пошта овај документ шаље Агенцији за приватизацију, која проверава **истинитост података** које су грађани дали. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:208472-Navala-za-akcije>].Чак и ако би било воље да се провери **истинитост података**, у игру се вероватно не би укључило Министарство за државну управу и локалну самоуправу, које има уходан систем провере потписа за регистрацију и пререгистрацију странака. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:266691-Milion-na-rec>].Чедомир Јовановић изјавио је у среду да је, због неистина које су пред судом изнете, против Банђура и Терзића поднео кривичну пријаву због дела давања лажног исказа, а да ће **истинитост тих навода** бити предмет другог судског поступка. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:196358-Video-Cedu-u-CZ-u>].Испитаћемо **истинитост ових оптужби** - рекли су "Новостима" у ПУ Београд. [„Новости“,

<http://www.novosti.rs/vesti/beograd.74.html:305970-Komisija-MUP-ce-utvrditi-detajle-incidenta>]. Пре неколико дана, Срђа Поповић, заступник породице Ђинђић, затражио је од суда да се у поновљеном процесу као доказ прочитају транскрипти тајно сниманих Миленковићевих разговора како би се проверила **истинитост његових речи**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:193652-Privatno-cuvanjesluzbene-tajne>]. Представници те, али и неких других земаља су проверавали **истинитост њихових прича**, преко мисије УН, односно највише у деловима њихових породица које су остале да живе на Космету. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:198684-ODLAZE-CELEPORODICE>]. Тужилац напомиње да ****оштећена има законску могућност да предузме кривично гоњење и пред судом докаже истинитост својих тврдњи****. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:147459-Seks-bez-dokaza>]. Ако тражите **истинитост лика и ситуације**, било то драма или скеч, никад се нећете поновити. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:410547-Seka-Sablic-Ima-zivota-i-bez-glume>]. Сумње у **истинитост истраживања гледаности телевизијских програма** изражава и директор Арт телевизије Петар Појић:

- Не кажемо да смо најгледанији, али по новом Закону о оглашавању обавеза је да се објави наручилац истраживања. Зато је наша иницијатива, пре свега усмерена на то да се промени начин на који се истраживања објављују, јер на основу њих ми конкуришемо потенцијалним комитентима, који се равнају управо по тим резултатима. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:193743-Veliki-a-namestaju>]. Уз то, навела је да је Јовановић своје изјаве дао на основу званичних докумената, које су биле у материјалу за седницу и да је имао основа да верује у **њихову истинитост**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:199175-Ceda-nije-klevetnik>]. За **истинитост** података о становима одговарају фирме. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:256959-U-ponudi-980-stanova>]. У ПОЛИЦИЈИ и прокупачком суду не дају детаљније информације о случају разбојништва код Блага како не би реметили истрагу, али и како би установили **истинитост сведочења** Л. К., возача камиона са приколицом који се овим путем кретао из правца Мердара односно са Космета. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.291.html:363230-Vozaca-napala-dva-lazna-policijca>]. Док су представници власти похвалили што се за девет месеци располагало са 3,5 милијарди динара, односно 73 одсто буџета, као приходе који су се слили у градску касу, првенствено од продаје грађевинског земљишта, опозиција из редова напредњака оштро је критиковала извештај, сумњајући у **његову истинитост**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:408278-Subotica-Madjariski-odbornik-polio-predsednicu-parlamenta-vodom>]. У њиховом одговору се наводи “да је Стојић дужан да докаже **истинитост својих тврдњи** или да пред судом докаже да он није крив, односно да није био жигант”. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.293.html:394955-Cacak-Silom-postao-zigant>]. Иако су затражили пријем код директорке Уљаре Слађане Ратковић како би је, каже Ђурђевац, уверили у **истинитост оптужби** на рачун „Витала“, секретарица је саопштила да ће бити примљени у понедељак. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:244317-U-Vitalu-peruotpad>]. **Истинитост ове информације** проверио сам телефоном, и судија Цвијовић ми је то потврдио, а сада негира. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:153469-Uskokovi263-sekrije-u-Crnoj-Gori>]. Најтиражнији руски дневник “Московски комсомолец” пише да збрком са именима и функцијама “Дејли телеграф” појачава сумњу у **истинитост информације**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:348346-Kako-rade-ruske-tajne-sluzbe>]. Пошто се ради о **хипотезама чија би истинитост** тек требало да се манифестује у будућности, о њима се може само нагађати. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:289207-Vujasic-Seka-nas-dug-put>]. Сумњајући у **истинитост ових исказа** Луке Драгићевића, пуномоћник оштећених породица Шефко Аломеровић, затражио је да се оптужница прошири и на њега, због основане сумње да је наредио отмицу цивила. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:169276-Odakle-takva-uniforma>]. Наводно је жена поверовала у **истинитост приче**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:182812-Eksperti-lazu-u-verljivo>]. Брацановић је, такође, потврдио **истинитост Улемекове изјаве** да га је он лично послао у Кулу кад је био протест ЈСО да помогне у смиривању побуне. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:167491-268ume-bio-sef-Siptaru>]. Као прозни писац који је преузео задатак да, у улози водича кроз прошлост Београда, исприча повест те прошлости, преузела сам и да непрекидно процењујем да ли моје историчарско приповедање не нарушава негде тачност и **истинитост историјских података** које

ми стоје на расположењу. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:359866-Svetlana-Velmar-JankovicOsveta-zaboravljenih-pouka>]. Припадници СУП Београд наставили су и у недељу да проверавају **истинитост дојаве** да је, у суботу око 20 сати, из кола у покрету пуцано на зграду републичке Владе. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:150217-Ni-269aurani-dokaza>]. Полиција и даље проверава **истинитост Јакупековог признања**, у делу које се односи на редослед којим је убијао жртве. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:202492-Motiv-velika-tajna>]. Док УБПОК и МУП Србије не испитају **истинитост оптужби** ове две стране, у овом моменту је тешко говорити где је истина. Вероватно негде у средини. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:150080-Na-proveri-Kolesar---Janjusevi263-i-Dinki263>]. Гувернер Жугић је својом изјавом потврдио **истинитост наших навода** и аутентичност докумената, и томе се нема шта додати - каже Патручићева. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.300.html:382312-Istraga-zbog-curenja-informacija-o-Prvoj-banci>]. Обдукциони налаз је урађен, само се чека извештај који ће потврдити **истинитост сурове сумње**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.300.html:396532-Niksic-Majka-udavilasinia>]. Додаје се да је министар одбране Србије Драган Шугановац затражио, по ступању на дужност, од свих релевантних служби да провере **истинитост тврдњи** да Министарство поседује транскрипт разговора посаде НАТО авиона са својом базом, уочи бомбардовања зграде РТС. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:202531-Kako-je-bombardovan-RTS>]. Можемо, овде, у сали, на лицу места, на лаптопу да се уверимо у **истинитост мојих навода** - био је јасан Гојко Цимбаљевић. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:308792-Berane-Zbog-otpada-i-u-zatvor>]. **Истинитост ових открића** ће се расветлити детаљном ДНК анализом, која ће се радити у Аустралији, а добиће се и подаци да ли је император боловао од куге. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:150595-Loma269a-za-imperatora>]. Када смо га, међутим, упитали за коментар одлуке Ватикана да су указања превара и да специјална комисија Свете столице треба да провери **истинитост међугорских виђења** и приказања Госпе, прећутао је прави одговор. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:247612-Vatikan-Gospinimsuzama-ne-veruje>]. Јесу ли сигурни ови људи у **истинитост сопствених речи**? [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:212423-Strah-od-novog-jutra>]. Управни одбор малих акционара “Путника” доставио је “Новостима” комплетну документацију “случаја Бечићи”, тако да дилеме у **истинитост ових навода** нема. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:163560-Rasprodao-sve-sto-vredi>]. Кандидат ДСС Зоран Дракулић, пети се пријавио ГИК-у и испоставило се да је чак 7.421 грађанин са његове листе подршке већ потписало за неког другог, док је комисија посумњала у **истинитост 1.026 потписа**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/beograd.74.html:161318-Za-podrsku-duplikat>]. Овдашње невладине организације и сви остали досадашњи кохабитанти лако ће посведочити **истинитост речене рекламне поруке**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:197066-Jedanaesti-maj-se-blizi>]. Проблем с великом сугестивношћу у стручно урађеним рекламама (а посебно у политичком маркетингу) огледа се у томе да онај ко неку снажну **поруку** шаље не оставља ни најмању сумњу у **истинитост исте**, не хајућу много да ли је она заиста истинита. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:200140-Sto-kaze-nas-narod---Opusteno>]. Према нашим информацијама, Баки Дибрани је у директној вези и са албанском обавештајном службом чији је шеф за Косовску Митровицу Есад Ујкани звани Жути - изјавио је за „Новости“ Небојша Јовић и од представника међународних мировних снага затражио да провере **истинитост ових информација**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:187568-Most-otvoren-za-teror>]. Не верујем у **истинитост такве вести** - кратко и смирено рекао је у четвртак за наш лист Добрица Ћосић, непосредно пошто је вест прострујала. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:348052-Internet-prevara-Nobel-za-Cosica>]. Сумњам у **истинитост разлога** што седница није одржана. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/beograd.74.html:255465-Rebalans-bez-vecine>]. За установе културе хронично нема средстава, а нама је тешко да поверујемо у **истинитост те тврдње** када је и буџета града за манифестацију ****Егзит**** издвојено 18 милиона, плус милион и по из касе Секретаријата за културу Новог Сада - наводи председник синдикалног одбора. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:151028-Napusti-odmah-fotelju>]. С обзиром на то да је овим потврђена тачност информације "Новости" о висини клаузуле, коју је доскора знао само узак круг људи у клубу, немамо разлог да сумњамо у **истинитост остатка информације** коју смо добили, а

то је да ће управо Рома уз сагласност родитеља и посредника искористити ову могућност. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.294.html:365944-Slucaj-Jankovic-Klauzula-ipak-postoji>]. Оно што је сада битно је да се утврде аутори писама, адресе примаоца, али и оно најбитније - **истинитост њиховог садржаја**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.291.html:373270-Bojoviceva-pisma-uskoro-u-rukama-srpskog-pravosudja>]. Нико ме претходно није позвао, да се увери у **истинитост тврдњи** да наводно имам тешку болест, већ је на основу нечије намештаљке, лажне дојаве, одмах уследило решење о упућивању на преглед... [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.291.html:405148-Valjevo-Morao-da-dokazuje-da-nije-epilepticar>]. **Истинитост ове тврдње** сада испитује тамошња финансијска полиција: инспектори претресају Хвангову приватну кућу и пословне просторије са циљем да нађу доказни материјал. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:178372-Klonirao---sebi-pare>]. На истражним органима је да провере све појединости и утврде **истинитост ових деликатних оптужби** - казала је Мојићева у четвртак “Новостима”. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:239289-Senka-sumnje-u-Veterniku>]. Уводи се и одредба према којој ће суд, ако посумња у **истинитост писаног пуномоћја**, решењем наложити пуномоћнику да поднесе оверено пуномоћје и против овог решења није дозвољена жалба. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.290.html:403241-Parnicare-vise-ne-mora-da-zastupa-advokat>]. Процењује се да не постоји кривица руководиоца Погона одржавања, који су потписивали спорна решења, јер нису били у обавези да проверавају **истинитост садржаја докумената**, које им је достављала техничка секретарица. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:163012-Svake-nedelje-lazna-sahrana>]. Оптужени је предочавао сведоку **писмене изјаве** више Албанаца, али и Рома, које је овај забележио, а Летучи је потврђивао **њихову аутентичност и истинитост**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:167662-Klinton-gori-od-Hitlera>]. Професор Раде Марковић, када још нисмо у потпуности разумевали сву **истинитост његових речи**, често нам је понављао па смо сви запамтили - глумачки посао је рад, рад и рад, а таленат је оно што носиш са собом. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:205122-Prica-koja-milezi-na-srcu>]. Суд није утврђивао **истинитост њених навода**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:173638-Sad-su273enje-sudijama>]. ИЗЈАВУ саветника републичког министра културе и члана ДСС-а Боре Ђорђевића, у ГО ове странке у Нишу нису желели да коментаришу, док не провере **истинитост исказа**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:156945-Kome-kinta>]. Он је истовремено указао да је било непримереног извештавања медија, не наводећи њихова имена, који су објавили потресне фотографије без провере где и када су снимљене и без икакве оградe и сумње у **истинитост извештаја**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:205614-Burne-reakcije-na-izvestaj-o-miscenju>]. Одредба о обавезној новинарској пажњи, рекао је он, јесте заправо одредба коју штити новинаре, јер ће претходно морати да провере **истинитост информације** коју имају. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:146310-Kraj-medijске-dzungle>]. МИНИСТАРСТВО здравља Србије најавило је у петак да ће испитати **истинитост доказа** о бруталним методама лечења које се примењују у Духовно-рехабилитационом центру Црна река, надомак Новог Пазара. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:240610-Vatinama-isteruju-drogu>]. ПОВОДОМ новонастале ситуације везане за текст Вукице Стругар објављен у “Новостима” (“Каранфилом на домаћине”, 13. маја 2010), који се односи на гостовање позоришта Атеље 212 на Кунстенфестивалдесартс у Бриселу, почетком маја 2010, желимо да овим путем потврдимо **истинитост навода** који су објављени у наведеном тексту, а који се доводе у питање. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:274707-U-reveru-ipak-karanfil>]. Јавност је сумњала се у **истинитост њихових речи**, али не и Ђурчић: - Сигуран сам да су сви ти момци из објективних разлога одустали од пута. Верујем да је свима жеља да носе дрес репрезентације, да нико не би тек тако одустао од играња за национални тим - подвлачи Радован Ђурчић. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.294.html:366292-Curcic-gacuna-na-Djuricica-Markovica-Ignjovskog>]. Захтевамо да надлежни државни органи испитају **истинитост Стевановићеве изјаве** и да о резултатима истраге одмах обавесте јавност - нагласио је Младеновић у писменој изјави медијима. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:181532-Pare-vrte-parlament>]. Они који сумњају у **истинитост оптужби**, постављају и питање како је то обична собарица могла несметано да уђе у апартман генералног директора ММФ, за којег се претпоставља да је добро чуван. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:330535>]

Uhapsen-sef-MMF-zbog-optuzbe-za-silovanje].Научницима који верују (и доказују) *истинитост библијске приче*, супротстављају се њихове колеге које, разним теоријама и прорачунима, покушавају да „раскринкају“ исти мит. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:388290-Visokobudzetna-ekranizacija-biblijskog-mita-o-potopu>].Објективност и *истинитост филма* просудиће стручњаци. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:216428-Srbi-bili-ste-u-pravu>].Прескочићете све досадне делове колико год да су важни и особу коју једва познајете храбро ћете уверавати у *истинитост својих тумачења*. [„Новости“, http://www.novosti.rs/vesti/zivot_+.309.html:388514-Koliko-ste-talentovani-za-horoskop].**ИСТИНИТОСТ ПОЗОРИШТА** [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:288348-Volim-sto-sam-drugaciji>].У делу образложења, каже се да је одлука донета "пре свега јер је оштећени (Зоран Миловановић) давао више изјава исказа са садржајима међусобно противречним, нелогичним и недоследним, те одбио на тражење суда да се суочи са оптуженима, чиме је у недостатку других уверљивих доказа произвео сумњу у *истинитост свог тврђења*, посебно последњом изјавом од 18. 7. 2005. године..." [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:172903-Testera--podelila-Pozarevac>].Једна од његових чудних књига је "Појава вила" из 1921. јер је био уверен у *истинитост фотографија* вила из Котинглеја. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:335556-Dojlov-roman-izgubljen-u-posti>].Господин Богавац, председник Комисије за спречавање прања новца, ће контактирати са релевантним службама у Мађарској и у свету да потврди *истинитост тих докумената* које је изнела Г 17 плус - навео је министар Ђелић, указујући да се паралелно, кроз међународну сарадњу, већ ради на обезбеђењу додатних чињеница. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:148993-NA-RA268UN-G17-UPLA262ENO--DVA-MILIONA-EVRA>].Једини начин да Муслимани посумњају у *истинитост догађаја* у Бијелини и мојих изјава, које су непрестано покривали сликом како се љубим са Арканом, јесте онемогућити да до јавности допре и Фикретова изјава. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:165964-Poljubac-sa-Arkanom>].До данас није потврђена *истинитост тврђе* да су комунистичке власти сакриле чак 274 жртве! [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:254269-Sve-huligane--pod-katanac>].Сада је на правосудним органима да у судском поступку утврде и *истинитост свих његових јавно изнетих тврђења* - пише у саопштењу ДСС, достављеном „Новостима“. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:268011-Nasrnuli-na-Novosti>].Исказ Дејана Миленковића Багзија потврдио је *истинитост оптужнице* и отшкринуо врата за проналажење политичких инспиратора атентата на премијера Зорана Ђинђића - оценили су бивши министар правде Владан Батић и потпредседник ДОС-ове владе Жарко Кораћ. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:191044-ZEMUNCI-SPREMALI-NAOS-U-DRZAVI>].НЕМА човека који се бар једном у животу није замислио над *истинитошћу познате изреке*, која каже да што више упознајемо људе, све више волимо животиње. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:412930-Brizit-Bardo-Nisam-bila-tako-losa>].Њена Петрија "можда није верна интерпретација лика из Михаиловићевог романа", али је "*истинитошћу глумачког доживљаја* учињена уверљивом и прихватљивом". [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:162766-Mu269enica-Petrija>].Програм који се бави односом и *истинитошћу позоришта* према друштвеној стварности, представиће два остварења за која је најважнији ангажман - „Истина у преводу“, као својеврстан сценски документ о Комисији за истину и помирење по окончању апартхејда, када су се гласови жртава и починилаца често отимали притиску да постану и једно и друго. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:223564-Pozoriste-nije-mlaka-voda>].Писање које иде у прилог *истинитости трансфера* 18-годишњег нападач „плавцима“ стиже са Острва, са страница високотиражног "Дејли мејла" [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.294.html:409886-Englezi-potvrdili-Markovic-je-Celsijev>].За показатеље *истинитости речи* неке особе више се не сматрају покрети тела и очију или одабир одређених речи, већ ту сврху може да послужи анализа рукописа особе. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:252439-Lazljivce-odaje-rukopis>].МИНИСТАРСТВО унутрашњих послова Србије упутило је надлежним органима Јужноафричке Републике захтев да им се доставе подаци о *истинитости информација* објављених у појединим медијима да се Дарко Шарић крије у овој афричкој држави [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.291.html:365160-MUP-se-raspituje-za-Sarica>].Чињеница да Марко Цамај и Франо Љуљџурај, обојица Албанци, и обојица из Демократске партије социјалиста Црне Горе, "броне боје" дипломатије Србије и Црне Горе у, за нас, стратешки важним земљама - први

је амбасадор СЦГ у Албанији, а други је пре неколико дана именован за генералног конзула СЦГ у Њујорку - сведочи, поред осталог, и о **"истинитости"** **недавне изјаве** Николе Гегаја, посланика ДПС у Скупштини СЦГ. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:165558-Tirana-bez-Beograda>]. Потврда о **истинитости информације** стигла је од генералног секретара БП Босне и Херцеговине Харун Махмутовића, чија је репрезентација добила позивницу. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:314896-Kosarkaski-turnir-bivse-SFRJ-u-Ljubljani>]. Провера ће се обављати због утврђивања **истинитости података** и приложених исправа, односно испуњености услова утврђених законом о пребивалишту грађана, наводи се у том документу. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:251575-Objavljena-Uredba-o-srpskim-pasosima-za-gradjane-sa-Kosova>]. "Од 19. фебруара до данас током истражног поступка није учињено ништа више од испитивања четири сведока. Није наређено вештачење за утврђивање **истинитости оптужби** које ми се стављају на терет", казао је он оцењујући да је циљ тога да се што више продужио судски поступак и у свести јавности створи утисак о његовој кривици. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:293093-Vilovski-Optuzbe-su-iskontruisane>]. Пре сазивања посебне седнице Скупштине Академије извршиће се провера аутентичности и **истинитости садржаја** исправа које чине предлог за верификацију чланства у ЦАНУ. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.300.html:371109-CANUSvi-akademici-idu-na-proveru>]. Ни у четвртак није било званичних информација о резултатима провере **истинитости међусобних оптужби** двојице чиновника Владе Србије и врха политичке странке Г17 плус, по захтеву београдског окружног тужилаштва полицији. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:149048-POLICIJA-I-DALJE-PROVERAVA>]. Сада је провера **истинитости извештаја** о финансирању странака у надлежности Агенције и Државне ревизорске институције - каже нам Ђорђе Вуковић, из ЦеСИД-а, који је такође у радној групи за израду новог закона. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:271013-Kase-jos-bez-kontrole>]. Нарочито када се под "одбраном слободе" почне подразумевати одбрана "права" на непоштовање законске регулативе или на непоштовање светости **истинитости информације**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:238826-Bradic-Sloboda-trazi-odgovorne-ljude>]. Откривши златну руду своје речитости, он је открио прави правцати водопад домишљатости, косих померања смисла, дотицаја и од пуко шатровачких решења успео да сугерише један по много чему распрскавајући хаосу и помами најближи доживљај **истинитости свакојаким наших живота** и стварности. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:211094-Na-probi-vremena>]. Не постоји начин да се "очисти" Твен, без непоправљиве штете на **истинитости његовог рада**, писало је у недавно у уводнику "Њујорк тајмса". [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:315291-Kad-su-knjizevnici-politicki-nepodobni>]. Његово сведочење се одвијало без камера и фотоапарата, а одбрана је приговорила на **истинитости исказа** заштићеног сведока. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:271830-Erceg-Matanic-saradjivao-sa-srpskim-sluzbama>]. Долазак Медведева у Београд, иначе, само месец дана после потписивања договора о градњи гасовода кроз Србију, у Русији се коментарише и као доказ **истинитости Путинових оцена** да је тај пројект допринос "стратешком партнерству и јачању енергетске безбедности". [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:211034-Ruska-posada-donosi-nadu>]. Свако ниподаштавање тих **претњи** или јавно лицитирање о њиховој **истинитости** и свакодневно изношење речених или измишљених детаља тог случаја, не доприноси ни Николићевој безбедности ни послу полиције или других државних органа - казао је Дачић. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:291407-Nikolic-Odbija-policijsku-zastitu>]. Када чујете такве детаље из прве руке све добија **другу боју истинитости**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:255817-Uz-nagradu-i-Kopola>]. Податак да су Вилотић и Рељић морали на ушивање због расекотина насталих од супарничких крампона, најбоље говори о **истинитости кулоарских спекулација** да ће утакмица у Јагодини бити „пријатељска“. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.294.html:354282-U-Zvezdi-bolnica-pred-derbi>]. Егон Савин је, по мишљењу истог жирија, својим редитељским опусом поставио на сцену све оне драмске јунаке који носе **идеју истинитости** и аутентичности. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:166460-Grad-Ustava-i-teatra>]. Има нечег исконског у тој потреби за игром, да се створи нека **илузија истинитости**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:233141-Dugalic-Izgubili-smo-strpljenje>]. Када је реч о, како посланик Медојевић наводи, "војним безбедњацима", официрима Зорану Божовићу, Владиславу Влаховићу, Дарку Бурићу, Зорану Бошковићу и Миодрагу Ђукановићу, Министарство одбране

позива посланика Медојевића да покрене одговарајуће поступке пред надлежним судским и другим органима ради утврђивања **истинитости наведених оптужби**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.300.html:365590-ANB-U-Crnoj-Gori-nema-tajne-policije>]. Слетање на Месец праћено је, истина, и контроверзама у којима се постављало питање **истинитости целог догађаја**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.299.html:394389-Nil-Armstrong---Odlazak-svemirskog-setaca>]. Као прилог **истинитости тврдњи** бивших граничара, подгоричке „Вијести“ су објавиле допис косовског Министарства финансија о фиктивном извозу нафте из Црне Горе на Косово. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:329256-Rozaje-Pljuste-prijave-i-pretnje>]. Ми као црква нисмо добили никакав службени захтев Свете столице о провери **истинитости приказана** међугорске Госпе. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:247612-Vatikan-Gospinim-suzama-ne-veruje>]. Почетком 16. века, кад за веру страда новомученик Георгије Софијски, он пред мучитељима као пример **истинитости вере** наводи управо Милутина "који лежи као успаван, и чије мошти луче миомирис као крин". [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:174408-Malokralja-i-Srbiji>]. И што је не мање важно, Новица Тадић је трагичношћу свог живота, трагичношћу чије се размере могу наћи само у судбинама великих романтичара, барем савременицима, понудио један облик биографске верификације дубље **истинитости сваке своје песничке речи**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:316415-Secanje-na-Novicu-Tadica>]. Лепо је у нашем послу што је и сваки дубл макар мало другачији, па то истраживање **истинитости** дате ситуације никада не престаје. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:317873-Branka-Katic-Ne-razmislijam-o-Oskaru>]. ОСИМ имена, Радмила је од своје баке, која је током рата урадила немогуће, наследила таленат за живот и **љубав према истинитости**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:288236-Kultura-nam-je-u-stecaju>]. Тај суд је омогућио да убедљива већина држава чланица УН Србију призна у њеним легитимним међународним границама, и то је најбољи доказ да је овај **суд због своје истинитости** јачи од противправне одлуке да се прогласи једнострана независност. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:212610-Kosovo-temelj-nove-vlade>]. Говорио је на тему **"Истинитости тиховања** и медитације". [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:219526-Karadzicu-malo-i-dva-zivota>]. ПРА је прописала да у рекламним спотовима странака није дозвољено манипулисање изјавама и саопштењима са циљем промене њиховог основног смисла, што представља повреду **начела истинитости**, потпуности и одређености огласне поруке. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/drustvo/rta-maliciozne-montaze-nisu-dozvoljene>]. Ако је било криминалних активности у „Апотечи”, постоје надлежне институције за утврђивање **истинитости таквих навода** – рекао је председник Скупштине града и функционер ЛСВ Александар Маргон. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/vojevodina/nestrucan-rad-ili-odbijanje-poslusnosti>]. "Плакале смо и ћутале", говорила је Ердељи чије су тврдње без провере **истинитости објављиване у медијима**. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/svet/stanimirovic-lazne-optuzbe>]. У твом случају показала се **истинитост тврдње** да „прва љубав заборавља нема". [„Стил магазин“, <http://www.stil-magazin.com/clanak/broj-300-03-decembar-2012/ljubav-mi-je-najvaznija>]. Тада ми нису веровали, али сада су се изблиза уверили у **истинитост** приче да су на моје концерте долазиле хиљаде људи. [„Стил магазин“, <http://www.stil-magazin.com/clanak/broj-151-25-januar-2010/moje-najvece-zelje>]. Стара пословица каже „У добру је лако добар бити, на муци се познају јунаци", јеси ли осетио **истинитост ових речи** и на својој кожи? [„Стил магазин“, <http://www.stil-magazin.com/clanak/broj-233-22-avgust-2011/kroz-trnje-do-zvezda>]. Лист указује да није утврђена **истинитост документованих навода** о шверцу цигарета на граници са Косовом у који је наводно умешана полиција или о фабрици дувана у Мојковцу, док се покушавају хвалити успесима у случајевима „Шарић" и „Калић", које су отворили под притиском међународних обавештајних кругова. [„Курир“, <http://www.kurir-info.rs/vijesti-luksic-zatvараo-oci-pred-kriminalom-clanak-130770>]. У **истинитост ове изреке** уверили су се житељи једне од најсиромашнијих војвођанских општина, чија имања и куће буквално пливају у води. [„Курир“, <http://www.kurir-info.rs/nova-crnja-pod-vodom-proglaseno-vanredno-stanje-clanak-72492>]. Није стигла ни једна представка да неки функционер није пријавио непокретност или да се сумња у **истинитост података**. [„Курир“, <http://www.kurir-info.rs/gradani-veruju-u-podatke-o-imovini-politicara-clanak-69606>]. Мораће Карамела на суду да докаже **истинитост својих изјава** упућених на рачун Гоге Секулић непосредно након трагичне смрти Ксеније Пајчин. [„Новости“, <http://www.kurir-info.rs/goga-tuzila-karamelu-zbog-ksenije-clanak-44829>]. **Истинитост тврдње** да време не лечи све ране, понајмање оне љубавне,

сваком речју, понашањем и гестом потврђује и Андријана Будимир, девојка Тошета Проеског, трагично настрадале музичке легенде. [„Курир“, <http://www.kurir-info.rs/secanja-na-andeodsku-ljubav-clanak-15201>]. Због информације о припреми агената на председника Мешихата муфтију Муамера Зукорлића, председник Сабора ИЗУС Хајро Тутић званично се обратио министру полиције Ивици Дачићу са захтевом за хитно расветљавање **истинитости те информације**. [„Курир“, <http://www.kurir-info.rs/srpska-politicka-scena-clanak-139304>]. Горан Радосављевић, државни секретар у Министарству финансија изјавио је да ће се компаније које у пословима јавних набавки не испоштују услове о **истинитости свих података** достављених на тендеру, према новом закону који је у изради, појавити на црној листи, њихова имена ће бити јавно објављена и више неће моћи да учествују на тендерима. [„Курир“, <http://www.kurir-info.rs/crna-lista-kompanija-koje-laziraju-podatake-na-tenderu-clanak-123738>]. Немам **проблем са истинитошћу Светих Писама** већ са испуњавањем савета у њој записаних. [<http://forum.burek.com/biblija-istina-ili-laz-t262206.5.wap2.html>]. Скептичке алтернативе које угрожавају наше знање деле се на И-алтернативе, које су несагласне са **истинитошћу исказа** и у директној су вези са принципом епистемичке затворености импликације, и О-алтернативе, које су несагласне само са оправданошћу веровања у исказ п. [http://www.komunikacija.org.rs/komunikacija/casopisi/theoria/XXXIX_4/d003/html_ser_lat]. Могућност на коју упућује скептик несагласна је са **истинитошћу исказа** у који верујемо. [http://www.komunikacija.org.rs/komunikacija/casopisi/theoria/XXXIX_4/d003/html_ser_lat]. Алтернатива на коју се скептик у оваквом сценарију позива није, дакле, несагласна са **истинитошћу исказа** у који Декарт верује. [http://www.komunikacija.org.rs/komunikacija/casopisi/theoria/XXXIX_4/d003/html_ser_lat]. Истина по стварности и истина по медију преклоpile су се у недељи за нама у јединственом сучељавању оне **истинитости** коју је донела реалност око нас са **истинитошћу медија филма**, који смо тако дуго чекали. [<http://web.arhiv.rs/develop/vesti.nsf/feae540dc011162c1256e7d0032cb98/305a310078cf7c9dc12577bd006d700d?OpenDocument>]. Тестаментаран Павловићев филм креће на своје путовање од великог платна, кроз магични мрак биоскопских дворана до публике, а већ на премијери могла су се видети тужна лица средовечног и старијег света, видно погођена тежином и **истинитошћу дела**, али и чути нервозна цупкања ногу млађег света. [<http://www.vreme.rs/cms/view.php?id=328682&print=yes>]. **Фотографије** својом бруталном **истинитошћу остављају без даха**. [<http://www.refoto.rs/broj-53/fotografi/unicef-photo-of-the-year.34.html>]. НЕ желим да се бавим **истинитошћу гласина** о монополу на изношење годинама знаних „штакљивих“ информација у јавност и „лејима“ извршилаца таквих задатака. [„Новости“, http://www.novosti.rs/dodatni_sadrzaj/clanci.119.html:280490-KONTRAVerbalni-delikt-napustene-generacije]. У ствари, не верујем ни да ћемо сазнати да ли га је уопште било, чиме остаје знак питања над **истинитошћу Тијанићевог исказа**. [<http://pescanik.net/2008/08/televizori-za-kosovo/>]. И увек кад имамо проблема с **истинитошћу информација**, имамо проблема и са шпекулацијама. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=342537>]. **Урбане легенде** у принципу не морају бити потпуно без основа у реалном животу, али свакако **немају везе са истинитошћу** по форми и начину како се већ презентирају, пошто се фризирају, улепшавају са битним елементима хиперболе. [<http://nsportal.info/showthread.php/375-Urbane-legende-i-mitovi>]. Уверен сам да ћете, када је нешто истинито, **препознати енергију те истинитости** чак иако текст и представу не разумете у потпуности. То је најважније. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1062383>]. "Бедне мале источноевропске државице" (Иштван Бибо) жив су **доказ истинитости** оне старе да се зао глас чује много даље од доброг. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1029039>]. "Потрошачи имају право на тачне и поуздане информације на етикетама за прехранбене производе, које треба да им помогну да направе здравији избор", изјавио је комесар ЕУ за заштиту потрошача Џон Дали и додао да је утврђивање **истинитости таквих тврдњи** о користи по здравље од нарочитог значаја. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1023449>]. Пошто бриљантно постави проблем у Бадјувим терминима и са Бадјувим дилемама, Тасић се смело обрушава на Бадјуове покушаје да очува нешто од истиносне супстанције, а да, ипак, не уведе стварност као **критеријум истинитости**. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1013722>]. Неке ствари о вама изречене су у сатиричном контексту, где је тешко примењивати **категорије истинитости** и лажи? [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=988064>]. Просечни становник Вићенце ће се на питање о **истинитости навода** из већ цитиране песмице у најмању руку наљутити. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=938703>]. Како то већ и доликује сторији која има велику

медијско-политичку тежину, хапшење Радована Караџића и све што је следило обиловало је дезинформацијама, полуинформацијама и информацијама чији *степен истинитости* ни до данас није утврђен. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=877762>]. **ЦЕНТАР ИСТИНИТОСТИ**: Прогањало га је, тврди, и док се бавио неким другим пословима. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=873609>]. Владимир Сорокин један је од најбољих живућих *доказа истинитости* оне бесмртне дефиниције Виктора Јерофејева: да је Русија, наиме, земља одлична за писце, и претешка за читаоце. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=701811>]. Ми смо се одлучили да од око сто педесет страница Станишићеве приче издвојимо само најзанимљивије делове, уз минималне измене у циљу сажимања, а да *суд о истинитости* препустимо читаоцима. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=456943>]. Чак се и лагање јасно подвргава *критеријуму истинитости*; оно захтева пажњу, концентрацију, вештину и знање, да би онога коме се лаже заиста одвело на погрешан пут. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=439328>]. Задовољство утврђивања логичности и *истинитости Улемекове приче* са задовољством препуштамо Суду и, наравно, читаоцима. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=382475>]. Материјални доказ *истинитости ове констатације* су, по њима, крстови окренути наопако, обавезан потпис који остаје после сатанистичких ритуала на гробљима. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=359888>]. Прошле недеље је Влада издала два саопштења као одговор на писање "Времена": једно, Бироа за комуникације, бави се ирелевантним детаљима о улози брифинга у новијој историји и уопште је таутолошког типа, дакле неспорно, јер се не бави темом *истинитости података* изнесених на брифинзима. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=338801>]. Даље, наука је променила своју природу, тј. везала је научна открића (или "научна открића") која могу да промене свет за њихов медијски одјек јер конференције за штампу све чешће претходе правој *провери истинитости*. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=331496>]. Амерички званичници и војни стручњаци сматрају да ће испитивање оваквих сведока бити од много веће помоћи у *утврђивању истинитости* и веродостојности документа којим Садам Хусеин на хиљадама страница оповргава било какве погоне за изразу забрањеног оружја. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=329102>]. Тиме што је у Уједињене нације послао тако обиман материјал, ирачки председник свакако се нада да је и њима и Америци пружио прилику да се неко време замајавају проучавајући *истинитост његових навода*, али то њему самом може бити последњи предак пред нову пустињску олују. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=329102>]. Додуше, једину недоумицу о апсолутној *истинитости ове тврдње* може изазвати чињеница да последице доброг утиска не иду баш увек у жељеном смеру, али... сваком према заслуги. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=320533>]. То је зато што је у нашем правосудном систему тежиште на тзв. *принципу истинитости*. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=315621>]. Биће, како изгледа, и судског епилога, пошто је јавни тужилац предложио Првом општинском суду у Београду да предузме истражне радње против Шешелја ради утврђивања *истинитости његових навода*. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=309318>]. Ширак је ставио нагласак на "храброст сва три новинара који су у име слободе и *истинитости информисања* положили своје животе". [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=301586>]. Бајате и бофл *фразе, у чију истинитост* тешко да верују и они који их изговарају, покушавају свим средствима да се трампе за драгоцену бирачки глас. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1043556>]. Зелени Лист је ћутећи саслушао великог научника и овога пута рекао нешто толико неочекивано да је тиме запечатио своју судбину: "Знао сам да ћеш то рећи, само сам хтјео да провјерим *истинитост својих открића*." [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1039610>]. Да ли ће након овог скандала са Добрицом Ћосићем да се смањи поверење у *истинитост информација* са интернета, макар у Србији? [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1014660>]. "Медији су учествовали у превари тако што су и сами били преварени, јер су поверовали у *истинитост текста* који сам им послао да објаве", смејао се тада Пецикоза, после чега је Гоца Тржан прекинула сарадњу с њим. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=992409>]. Првом реченицом у поднаслову: "Зашто да се узбуђујем које ће податке сазнати стотине хиљада посетилаца Бухенвалда о стрељању у Крагујевцу, а које неће", и не видевши изложбу, довели сте у питање *истинитост и тачност изнете грађе* на изложби, али ничим то нисте поткрепили. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=984691>].

Глаголске конструкције

У протекле три године пратили смо шта су они које смо бирали поручивали грађанима, анализирали њихову комуникацију и *оцењивали њихове изјаве на основу истинитости*, доследности и (не)испуњавања обећања. [<http://istinomer.rs/bonus/koga-birate-u-vladu/>]. *Посумњала сам у истинитост тих тврдњи* и упитала Милана Јовановића, социјалисту, може ли та бројка да се провери. [<http://istinomer.rs/akter/dijana-vukomanovic/>]. И дневник „Информер“, који је такође оптужио АБЦ Србија за лажирање података, тек *треба да докаже истинитост* својих података о тиражу. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/351517/Kurir-dva-puta-izbacili-zbog-lazi>]. Ђорђевић, запослен у Судској јединици у Мајданпеку Основног суда у Неготину, *у тужби није оспоравао наводе текста нити његову истинитост*, него је навео да је наслов нетачан и у супротности са садржином текста, јер није сам себи доделио стипендију, већ је то учинило Општинско веће Мајданпека (на његов предлог). [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/344164/Presuda-u-korist-agencije-Beta-Politicari-dabudu-tolerantni-na-kritiku>]. Господин (Зоран) Милојевић је у последње три недеље медијима дао многе неозбиљне - смешне изјаве. Кфор је убеђен да нико *ко чује такве апсурдне изјаве не може да заиста поверује у њихову истинитост* - казао је Новицки. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/342179/Novicki-Optuzbe-da-Kfor-izaziva-pozare-su-apsurdne>]. Хамил, који је већ сведочио на суђењима заповеднику Сарајевско-романијског корпуса ВРС Станиславу Галићу и бившем председнику РС Радовану Караџићу, и овом приликом је *потврдио истинитост извештаја* проматрача УН о снајперском деловању и коришћењу неконвенционалног артиљеријског оружја за нападе на сарајевске цивиле. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/354244/Ratku-Mladicu-nakratko-pozlilo-tokom-sudjenja-proces-nastavljen>]. Један од пуномоћника породица Предраг Савић рекао је данас да је тужилаштву поднет захтев за допуну истраге *ради провере истинитости навода* тих писама, јер, како је навео, може бити и да је реч о неславној шали како би се истрага скренула са правог смера. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/332325/Porodice-ubijenih-gardista-traze-proverurisma-koje-optuzuje-Mladica>]. “Блиц” је покушао од Министарства унутрашњих послова *да утврди истинитост Николићевих тврдњи*, међутим, до закључења овог броја те информације нисмо успели да добијемо. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/308935/Predsednik-opstine-Topola-kolimarovedio-pesaka>]. Заштитнику грађана је стигао велики број дојава о сталном батинању осуђених лица која су смештена у Седмом павиљону пожаревачке “Забеле”. Почетком децембра прошле године стручни тим омбудсмана, у коме су била и два лекара форензичара, психијатар, као и представник невладине организације, без претходне најаве је посетио “Забелу” како би *утврдио истинитост навода о тортури*. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/301282/Ombudsman-istrazuje-zlostavljanje-zatvorenika>]. Према његовим речима, сада нико не може да *има сумње у истинитост* онога што је Србија тврдила од самог оснивања Хашког трибунала: да то није правичан суд и да је његов циљ да Србе као народ и све српске државе осуди на вечито савијање главе пред некаквим злочинима. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Politika/355491/Nikolic-Ovo-je-cas-kad-bi-iz-Tribunala-trebalo-da-izadju-svi-Srbi>]. Први потпредседник владе Александар Вучић јуче је по први пут обелоданио да је Стефановић парафирао споразум о управљању прелазима који је један од најкритикованијих у спрској јавности, на шта је Стефановић одговорио да параф нема правну снагу, осим што *потврђује истинитост* текста испод којег стоји. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Politika/343859/Dacic-Gradicemo-nove-mostove-sa-zemljama-regiona-i-Pristinom>]. Портпарол либијског премијера Насер ал Мана такође је *довео у питање истинитост* тврдњи о хапшењу Ибрахима, изјавом да нема доказа да је он ухваћен. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/348958/Gadafijev-portparol-Nisam-uharsen>]. Неколико жена, које су некада становале у дому, *потврдиле су истинитост* навода из листа. Како је изјавила једна од њих, 20-25 девојчица из дома морало је да ради за произвођача накита. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/338019/Becka-stampa-Austrijski-sirocici-radili-za-Svarovski>]. Према речима тужилаца, Кабулеа је од шефа одељења за податке о румунском становништву, Константина Манолоија, тражио да саопшти "да не може да *гарантује истинитост* података о броју особа уписаних на сталне гласачке листе". [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/337019/U-Rumuniji-pokrenuta-istraga-protiv-zvanicnika-MUPa-zbog-referenduma-o-Baseskuu>]. Суд не треба да *донесе пресуду о истинитости* навода Кенијаца, већ да одлучи о томе да ли је могуће фер суђење о догађајима који су се догодили пре више од 60 година. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/333708/Kenijci-traze-pravdu-zbog-torture-britanskih-vlasti-50tih-godina>]. Њени адвокати су у петак обавести Хом офис да она планира да затражи азил, а сада британски министри *треба да процене истинитост* њених оптужби и одлуче да ли ће јој понудити уточиште. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/332232/Saudijska-princezabarbika-trazi-azil-u-Velikoj>

Britaniji]. "Медијарт' **инсистира на истинитости** своје информације и самтра да је његова оптужба за фалсификовање клевета", наводи се у саопштењу. [<http://www.blic.rs/Vesti/Svet/320150/Medijart-tuzi-Sarkozija-za-klevetu>]. Терка јединица Леха и Марије Качињски, Марта, која такође **није уверена у истинитост** закључака званичне истраге и захтева међународну истрагу несреће данас је крај гроба родитеља у катедрали краљевског замка Вавел у Кракову. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/316591/Poljska-odaje-pocast-stradalima-u-nesreci-kod-Smolenska>]. "Стижу нам информације о томе да у редовима Слободне сиријске армије има деце, али ми нисмо били у могућности **да потврдимо или проверимо истинитост** тих оптужби", рекла је Кумарасвамијева. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/314116/Pobunjenici-u-Siriji-optuzeni-da-koriste-descu-kao-vojnike>]. Позивам грађане да, уколико не верују да се ради, дођу понекад на градилиште и **увере се у истинитост** онога што говорим. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/ekonomija/novi-rok-za-ipsilon-krak>]. Државни органи треба да раде свој посао и **да утврде истинитост** њених тврдњи – рекла је Маја Седларевић. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/politika/srs-optuzuje-lsv-za-profit-od-lekova>]. Неверне Томе које су **сумњале у истинитост** ове тврдње, јуче су дефинитивно разуверене. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/sport/vojvodina-ove-nedelje-jos-tri-provere>]. Вест, а потом и „цела прича“ објављени су а да нико није контактирао Симоновића, Машински факултет, где он иначе ради као асистент или седиште ДС-а у Нишу где је председник Градског одбора, **да би проверио истинитост** послате вести. [„Политика“, <http://www.politika.rs/rubrike/Srbija/Laufger-ulovio-povinare.lt.html>]. Није ово било некакво Басарино изливање гнева, пре је то било разочарење у песнике, а и признање сопственог суочења са немогућношћу **изрицања истинитости** живљења. [http://www.b92.net/kultura/art_durbin.php?nav_category=1209&nav_id=571070]. Мислио сам да је скривена камера, да се снима хумористичка серија. Дуго нисам могао да **верујем у истинитост** информације, али сада могу само да кажем да сам шокиран. [<http://www.24sata.rs/sport/vesti/vest/zvezda-kao-da-se-nista-nije-dogodilo/73148.phtml>]. Прековремени сати на послу мушкарацима неретко могу послужити као добро оправдање за разне ствари. Ако и најмање **сумњате у његову истинитост**, проверите његове речи. [<http://www.24sata.rs/specijal/zivot/vest/deset-crvenih-kartona-za-iskljucenje-partnera-iz-igre/65552.phtml>]. Васић **не сумња у истинитост** [http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yuuu=2004&mm=09&dd=09&nav_category=11&nav_id=150690]. Библија својим високим моралним нормама **потврђује своју истинитост**. [http://www.dajprilikuisusu.info/?page_id=152]. Амерички економиста **потврђује истинитост** марксистичког погледа на капитализам. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:341684-Nuriel-Rubini-Marks-je-bio-u-pravu>]. Даница Драшковић позвала је високе званичнике МУП да се, “ако су морални”, сами **јаве и потврде истинитост** њене изјаве да им је у неколико наврата, последњих месеци, предочавала да се Милорад Луковић Улемек Легија крије у бункеру између своје две куће у Кошутњаку. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:157992-I-ova-vlast-stiti-Ulemeke>]. **Истинитост је већ потврђена** експериментима у Лондону и родном месту. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:154948-Natasa-skenira-pogledom>]. КОШАРКАШИЦЕ Хемофарма Штаде још једном су **потврдиле истинитост** сентенце да се историја понавља. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:235151-Uvod-u-duplurkunu>]. Дописник француске ТВ Арте Мишел, описујући како је у јулу ‘92. **проверавао истинитост** прича Муслимана у Мађарској, о “етничком чишћењу” које им се догодило у Козлуку, понудио је као доказ причу коју је чуо од припадника “црвених беретки” на Палама. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:151531-Traka-kao-dokaz>]. СУПЕР сам, одлично, никад боље! Довикује нам ово из болесничке собе Центра за трансплантацију Живана Ристић, којој је прошлог петка пресађена јетра. И, **да би нас уверила у истинитост** својих речи, 32-годишња жена из околине Крушевца устаје из кревета, прави неколико корака, поскочи и високо подиже руке [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:220809-Zivi-novi-zivot>]. **У истинитост ове тврдње у 2009. години ће се уверити** најбољи српски и светски тенисери. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:226884-Sezona-velikih-izazova>]. Јурњава по Србији, **доводи у питање истинитост** података о непостојању драмског облика у роману "Капутт" Курција Малапартеа. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:159346-Leto-uz-Kaputt>]. ПРИЛИКОМ доношења другостепене одлуке појавила се сумња у исправност утврђеног чињеничног стања, **сумња у истинитост** појединих одлучних чињеница, због чега је решено да се главни претрес за четвороструко убиство на Ибарској магистрали отвори пред петочланим већем Врховног суда Србије. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:211538>]

Pravicno-i-posteno].Наливајченко је потврдио да је полиција почела да *истражује истинитост* материјала. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:221338-Puca-u-Ukrajini>].Сумњам у све *док не проверим истинитост* појединих тврдњи, не само за себе, него и за друге. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:146237-Sumnja-u-sve>].Како бисмо *проверили истинитост* шокантног новинског написа позвали смо нашег репрезентативца који није скривао запрепашћење због количине лажи које је објавио тиражни таблоид. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:302244-Jovanovic-Englezi-pisu-budalastine>].Таман добар повод да у *истинитост ове чаршијске приче проверимо* код Момчила Минића, председника „романтичара“. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.294.html:353933-Miskovic-nese-biti-sponzor-OFK-Beograda>].Поводом наведеног случаја, Здравствена инспекција Министарства здравља *испитаће истинитост* наведених доказа, као и процедура које се примењују у том рехабилитационом центру - наведено је у саопштењу Министарства. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:240593-Batine-ka-terapija>].Нема те атинске гужве која ће искреног љубитеља традиционалног „српског доручка“ спречити да не *провери истинитост* гласина. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:271959-Burek-kaobiznis>].Александар Станојевић *потврдио је за „Новости“ истинитост* ове тврдње. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:263558-Stanojevic-Stevanovic-je-odbio-moj-poziv>].Ко зна колико је пута *истинитост ових речи потврдила* Вера Греговић, председник српског културно хуманитарног друштва ****Морава**** из Штутгарта. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.293.html:152043-Dobrotom-grad-najlepse-mostove>].*Истинитост вести, без уласка у детаље, потврдио је* у изјави за ****Новости**** наш истакнути стручњак. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:154562-Ra269un-na-kraju>].У Волги *сумњају у истинитост* медицинског извештаја, који је показао да је српски фудбалер добио опекотине првог степена после неразумљиве интервеније полиције. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:335049-Zenit-Istinita-Lazoviceva-dijagnoza>].Ако је веровати статистици, многи су се *уверили у истинитост* ове тврдње, јер је пиво треће најпопуларније пиће на нашој планети, одмах иза - воде и чаја. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.288.html:335669-Pivo---najpopularnije-alkoholno-pice-na-svetu>].Али, у понедељак у 14.45 сати, стражари и затворска управа *спознали су сву истинитост* Рашковићевих речи. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:173375-Strazari-mislili-da-se-sali>].Додуше, представници неколико медија ће због "ексклузивних" сазнања на суду морати да *доказују истинитост* навода о томе да су представници СНП са 20.000 евра поткупили Веселина Раденовића, одборника СДП, да склопи "неприродни" савез са коалицијом "Боља Црна Гора" и тако низ воду пусти ДПС. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:295072-Mediji-quotzapaliliquot-varos>].Иако у Дому здравља нису за "Новости" хтели да коментаришу ову информацију, *истинитост нашег сазнања потврдио је* члан Градског већа за здравство др Петар Новаковић. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:409541-Novi-Sad-Bez-para-zadezurnog-pedijatra>].*Сумњајући у истинитост* Секуловићевог исказа, "јер је ипак био председник УО", један од бранилаца најавио је да ће против њега поднети кривичну пријаву због лажног сведочења. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:164998-Dobro-a-kosta>].На сајту су објављене и фотокопије појединих уговора како би јавност могла *да се увери у истинитост* изнетих тврдњи. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.294.html:360712-Vojvodina-krenula-u-ratprotiv-menadzera>].Председник Адвокатске коморе Србије посебно истиче како нема разлога да *сумња у истинитост* изјаве високог функционера МУП Србије Бранка Ђурића, који је изјавио на суђењу да су органи унутрашњих послова, а потом и БИА, по одобрењу Председника Врховног суда Србије, почев од 2001. године, пратили и прислушкивали комуникације Томе Филе са клијентом (Радомиром Марковићем). [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:165017-Prisluskivano-176-advokata>].Искрено, мени је мало чудно да се ово подиже на овако висок ниво. Државни органи треба да раде свој посао и *утврде истинитост* навода смењене директорке „Апотеке“ у Зрењанину - нагласила је Маја Седларевић. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:353068-Zrenjanin-LSV-odbacio-optuzbe-o-farmaceutskoj-mafiji>].Председник петочланог судског већа Драгомир Милојевић рекао је тада да је одлука о отварању суђења пред Врховним судом донета јер се појавила "сумња у исправност доказа и сумња у истинитост одлучних чињеница". [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:215524-Dokazi-na-proveri>].Риболовца (или ловца?) Церемија Вејда, у документарном серијалу "Чудовиште из реке", на Дискаверију премијерно гледамо од 1. јуна, а серија (средом у 21.55) *истражује истинитост* прича о нападима непознатих звери из

речних дубина. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.293.html:334694-Dzeremi-Vejd-Strah-me-tera-napred>]. Сумња је пала на серијски број, па су контролори хтели да код возача **провере истинитост** његових речи, и сучелили га са ****сумњивим**** путником. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/beograd.74.html:145524-Voza269-davio-putnika>]. Шешел је одбио да сведока унакрсно испита због тога што су тужиоци у спис увели писану изјаву Копића чију је он **истинитост потврдио у судници**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:213662-Beli-orlovi-velicali-Seselja>]. Костићеви адвокати су и Владимиру Божовићу, надзорном органу Министарства унутрашњих послова, упутили обавештење и доказе о незаконитом поступању полиције, предлажући му да предузме мере и утврди **истинитост ових тврдњи**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:158109-Kole-ne-haje-za-poternicu>]. Информацију да је тренутни лидер енглеске Премијер лиге заинтересован за српског репрезентативца у редовима црно-белих први је објавио британски дневник Метро, али испрва ни сам Петровић није **био уверен у њену истинитост**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:315354-Petrovic-Postoji-kontakt-sa-Manchesterom>]. Балотели је недавно рекао да неће бежати од родитељске одговорности, али да ће се **уверити у истинитост** Рафаелиних речи тек после теста очинства. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/spektakl.147.html:387994-Rafaela-Baloteliju-Ti-znas-cije-dete-nosim>]. По основу те евиденције Пореска управа ће **проверавати истинитост** навода у пореским пријавама које ће грађани попуњавати у марту. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:192847-Isplate-na-uid>]. Али, за разлику од приче са принцом, Кића, овога пута, није желео **да потврди истинитост...** [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:161119-Ki263anovi263-Nemam-veze-s-tim>]. Законом је, примера ради, обавеза ****новинарске пажње****, односно - захтев да се пре објављивања **провери порекло, истинитост и потпуност информације**, а да се туђе информације, идеје и мишљења пренесу веродостојно. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:146714-Novinarska-tajna-ostala-ali>]. Они који раде за приватне послодавце углавном су **истинитост прича да је криза већ стигла осетили** кроз умањена примања. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:235613-Nameti-jos-veci>]. Конкретно, **сумња се у истинитост исказа** сведока Бошка Јовића, који је рекао да је Звездан Јовановић био у његовом стану, а не да је пуцао у Ђинђића. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:220380-Alibi-dosao-iz-stroja-JSO>]. Француски новинари су већ неколико дана раније **испитивали истинитост** ове афере, пре него што се овај лист одлучио да први објави ту информацију. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:155689-Seju-bombe-po-prugama>]. Пошто нама не верују, а чак су се према министрима веома непристојно понашали, упутили смо их на привредне коморе да **провере истинитост** наших речи. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:160047-Malini-cena-i-dalje-na-ledu>]. **Веровао сам у снагу и истинитост** саре о српским сељацима којима и сам припадам. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/spektakl.147.html:295406-I-tako-snimacu-u-gradu>]. И сада, када нам у књизи „У задњи час“ непоткупљиво и снажно приповеда свој живот, Мандић ме **уверава у вредност и истинитост** оглашеног принципа - треба приповедати живо и занимљиво, о свему што је вредно приче. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:237270-Nepotkupljivo-pripovedanje>]. Кели није могао да доказима **потврди истинитост** чињеница из текста, због чега је у јануару био приморан да поднесе оставку. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:157016-Cena-lazi>]. Пошта овај документ шаље Агенцији за приватизацију, која **проверава истинитост** података које су грађани дали. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:208472-Navala-za-akcije>]. Чак и ако би било воље да се **провери истинитост** података, у игру се вероватно не би укључило Министарство за државну управу и локалну самоуправу, које има уходан систем провере потписа за регистрацију и пререгистрацију странака. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:266691-Milion-na-rec>]. **Испитаћемо истинитост** ових оптужби - рекли су "Новостима" у ПУ Београд. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/beograd.74.html:305970-Komisija-MUP-ce-utvrditi-detalje-incidenta>]. Пре неколико дана, Срђа Поповић, заступник породице Ђинђић, затражио је од суда да се у поновљеном процесу као доказ прочитају транскрипти тајно сниманих Миленковићевих разговора како би се **проверила истинитост** његових речи. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:193652-Privatno-cuvanjesluzbene>]

тајне]. Представници те, али и неких других земаља су **проверавали истинитост** њихових прича, преко мисије УН, односно највише у деловима њихових породица које су остале да живе на Космету. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:198684-ODLAZE-CELEPORODICE>]. Тужилац напомиње да ****оштећена има законску могућност да предузме кривичнио гоњење и пред судом докаже истинитост својих тврдњи****. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:147459-Seks-bez-dokaza>]. **Ако тражите истинитост лика и ситуације**, било то драма или скеч, никад се нећете поновити. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:410547-Seka-Sablic-Ima-zivota-i-bez-glume>]. **Сумње у истинитост** истраживања гледаности телевизијских програма изражава и директор Арт телевизије Петар Појић:

- Не кажемо да смо најгледанији, али по новом Закону о оглашавању обавеза је да се објави наручилац истраживања. Зато је наша иницијатива, пре свега усмерена на то да се промени начин на који се истраживања објављују, јер на основу њих ми конкуришемо потенцијалним комитентима, који се равнају управо по тим резултатима. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:193743-Veliki-a-namestaju>]. Уз то, навела је да је Јовановић своје изјаве дао на основу званичних докумената, које су биле у материјалу за седницу и да је имао основа да **верује у њихову истинитост**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:199175-Ceda-nije-klevetnik>]. **За истинитост података о становима одговарају фирме**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:256959-U-ponudi-980-stanova>]. У ПОЛИЦИЈИ и прокупачком суду не дају детаљније информације о случају разбојништва код Блаца како не би реметили истрагу, али и како би **установили истинитост** сведочења Л. К., возача камиона са приколицом који се овим путем кретао из правца Мердара односно са Космета. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.291.html:363230-Vozaca-napala-dva-lazna-policajsa>]. Док су представници власти похвалили што се за девет месеци располагало са 3,5 милијарди динара, односно 73 одсто буџета, као приходе који су се слили у градску касу, првенствено од продаје грађевинског земљишта, опозиција из редова напредњака оштро је критиковала извештај, **сумњајући у његову истинитост**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:408278-Subotica-Madjarski-odbornik-polio-predsednicu-parlamenta-vodom>]. У њиховом одговору се наводи “да је Стојић дужан да **докаже истинитост** својих тврдњи или да пред судом докаже да он није крив, односно да није био жирант”. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.293.html:394955-Cacak-Silom-postao-zigant>]. Иако су затражили пријем код директорке Уљаре Слађане Ратковић како би је, каже Ђурђевац, **уверили у истинитост** оптужби на рачун „Витала“, секретарица је саопштила да ће бити примљени у понедељак. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:244317-U-Vitalu-peru-otpad>]. **Истинитост ове информације проверио сам** телефоном, и судија Цвијовић ми је то потврдио, а сада негира. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:153469-Uskokovi263-se-krige-u-Crnoj-Gori>]. Најтиражнији руски дневник “Московски комсомолец” пише да збрком са именима и функцијама “Дејли телеграф” **појачава сумњу у истинитост** информације. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:348346-Kako-rade-ruske-tajne-sluzbe>]. Пошто се ради о хипотезама чија би **истинитост** тек требало да се манифестује у будућности, о њима се може само нагађати. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:289207-Vujacic-Sekapnas-dug-put>]. **Сумњајући у истинитост ових исказа** Луке Драгићевића, пуномоћник оштећених породица Шефко Аломеровић, затражио је да се оптужница прошири и на њега, због основане сумње да је наредио отмицу цивила. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:169276-Odakle-takva-uniforma>]. Наводно је жена **поверовала у истинитост приче**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:182812-Eksperti-lazu-u-verljivo>]. Брацановић је, такође, **потврдио истинитост** Улемекове изјаве да га је он лично послао у Кулу кад је био протест ЈСО да помогне у смиривању побуне. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:167491-268ume-bio-sef-Siptaru>]. Као прозни писац који је преузео задатак да, у улози водича кроз прошлост Београда, исприча повест те прошлости, преузела сам и да непрекидно процењујем да ли моје историчарско приповедање не **нарушава негде тачност и истинитост** историјских података које ми стоје на расположењу. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:359866-Svetlana-Velmar-JankovicOsveta-zaboravljenih-pouka>]. На крају је доживео трагичан крај, да остане без свега што поседује, а тиме је Егон Савин јако лепо успео **да извуче актуелност и истинитост**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:227458-Vecita-drama---naivnog-coveka>]. Припадници СУП Београд наставили су и у недељу да **проверавају истинитост** дојаве да је, у суботу око 20 сати, из

кола у покрету пуцано на зграду републичке Владе. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:150217-Ni-269aura-ni-dokaza>]. Полиција и даље **проверава истинитост** Јакупековог признања, у делу које се односи на редослед којим је убијао жртве. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:202492-Motiv-velika-tajna>]. Док УБПОК и МУП Србије **не истражују истинитост** оптужби ове две стране, у овом моменту је тешко говорити где је истина. Вероватно негде у средини. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:150080-Na-proveri-Kolesar---Janjusevi263-i-Dinki263>]. Гувернер Жугић је својом изјавом **потврдио истинитост** наших навода и аутентичност докумената, и томе се нема шта додати - каже Патручићева. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.300.html:382312-Istraga-zbog-curenja-informacija-o-Prvoj-banci>]. Обдукциони налаз је урађен, само се чека извештај који ће **потврдити истинитост** сурове сумње. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.300.html:396532-Niksic-Majka-udavilasin>]. Додаје се да је министар одбране Србије Драган Шутановац затражио, по ступању на дужност, од свих релевантних служби да **провере истинитост** тврдњи да Министарство поседује транскрипт разговора посаде НАТО авиона са својом базом, учи бомбардовања зграде РТС. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:202531-Kako-je-bombardovan-RTS>]. Можемо, овде, у сали, на лицу места, на лаптопу да се **уверимо у истинитост** мојих навода - био је јасан Гојко Цимбаљевић. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:308792-Berane-Zbog-otpada-i-uzatvor>]. **Истинитост ових открића ће се осветлити** детаљном ДНК анализом, која ће се радити у Аустралији, а добиће се и подаци да ли је император боловао од куге. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:150595-Loma269a-za-imperatora>]. Када смо га, међутим, упитали за коментар одлуке Ватикана да су указања превара и да специјална комисија Свете столице треба да **провери истинитост** међугорских виђења и приказања Госпе, прећутао је прави одговор. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:247612-Vatikan-Gospinim-suzama-ne-veruje>]. **Јесу ли сигурни ови људи у истинитост** сопствених речи? [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:212423-Strah-od-novog-jutra>]. **Ја не улазим у истинитост** да ли су господа Шаиновић и Минић то урадили, али је сасвим јасно из писма да не треба дозволити командивање ВЈ ван система војне субординације Србије до старешинства. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:201725-Vojaska-izvestava-a-ne-kritikuje>]. Кандидат ДСС Зоран Дракулић, пети се пријавио ГИК-у и испоставило се да је чак 7.421 грађанин са његове листе подршке већ потписало за неког другог, док је комисија **посумњала у истинитост** 1.026 потписа. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/beograd.74.html:161318-Zapodrsku-duplikat>]. Овдашње невладине организације и сви остали досадашњи кохабитанти лако ће **посведочити истинитост** речене рекламне поруке. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:197066-Jedanaesti-maj-se-blizi>]. Проблем с великом сугестивношћу у стручно урађеним рекламама (а посебно у политичком маркетингу) огледа се у томе да онај ко неку снажну поруку шаље **не оставља ни најмању сумњу у истинитост** исте, не хајућу много да она ли је она заиста истинита. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:200140-Sto-kaze-nas-narod---Opusteno>]. Према нашим информацијама, Баки Дибрани је у директној вези и са албанском обавештајном службом чији је шеф за Косовску Митровицу Есад Ујкани звани Жути - изјавио је за „Новости“ Небојша Јовић и од представника међународних мировних снага затражио **да провере истинитост** ових информација. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:187568-Most-otvoren-za-teror>]. **Не верујем у истинитост** такве вести - кратко и смирено рекао је у четвртак за наш лист Добрица Ћосић, непосредно пошто је вест прострујала. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:348052-Internet-prevara-Nobel-za-Cosica>]. Сумњам у **истинитост** разлога што седница није одржана. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/beograd.74.html:255465-Rebalans-bez-vecine>]. Позивајући се на текст и фотографије “Новости”, Фонд за хуманитарно право тражи од Кристофера Маквелла да спроведе истрагу о наводима нашег листа, како би се утврдила **истинитост**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:152100-Pokrenite-istragu>]. **Иза свега што радимо и што смо радили мора да стоје истинитост** и тачни подаци и, ако има икаквих неправилности, лична одговорност. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:315472-GMilanovac-Insajderkorpa-javnost>]. За установе културе хронично нема средстава, а нама је тешко да **поверујемо у истинитост** те тврдње када је и буџета града за манифестацију ****Егзит**** издвојено 18 милиона, плус милион и по из касе Секретаријата за културу Новог Сада - наводи председник синдикалног

одбора. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:151028-Napusti-odmah-fotelju>]. С обзиром на то да је овим потврђена тачност информације "Новости" о висини клаузуле, коју је доскора знао само узак круг људи у клубу, немамо разлог да **сумњамо у истинитост** остатка информације коју смо добили, а то је да ће управо Рома уз сагласност родитеља и посредника искористити ову могућност. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.294.html:365944-Slucaj-Jankovic-Klauzula-ipak-postoji>]. Оно што је сада битно је да **се утврде аутори писама, адресе примаоца, али и оно најбитније - истинитост њиховог садржаја.** [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.291.html:373270-Vojoviceva-pisma-uskoro-u-rukama-srpskog-pravosudja>]. Нико ме претходно није позвао, **да се увери у истинитост** тврдњи да наводно имам тешку болест, већ је на основу нечије намешталке, лажне дојаве, одмах уследило решење о упућивању на преглед... [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.291.html:405148-Valjevo-Morao-da-dokazuje-da-nije-epilepticar>]. **Истинитост ове тврдње сада испитује** тамошња финансијска полиција: инспектори претресају Хвангову приватну кућу и пословне просторије са циљем да нађу доказни материјал. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:178372-Klonirao---sebi-pare>]. На истражним органима је да провере све појединости и **утврде истинитост** ових деликатних оптужби - казала је Мојићева у четвртак "Новостима". [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:239289-Senkasumnje-u-Veterniku>]. Можда се младом писцу може штошта замерити на нивоу заната, али **истинитост по правилу не долази у питање.** [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:235041-Prvi-put-najiskrenije>]. Уводи се и одредба према којој ће суд, ако **посумња у истинитост** писаног пуномоћја, решењем наложити пуномоћнику да поднесе оверено пуномоћје и против овог решења није дозвољена жалба. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.290.html:403241-Parnicare-vise-ne-mora-da-zastupa-advokat>]. Процењује се да не постоји кривица руководиоца Погона одржавања, који су потписивали спорна решења, јер нису били у обавези да **проверавају истинитост** садржаја докумената, које им је достављала техничка секретарица. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:163012-Svake-nedelje-lazna-sahrana>]. Оптужени је предочавао сведоку писмене изјаве више Албанаца, али и Рома, које је овај забележио, а Летучи је **потврђивао њихову аутентичност и истинитост.** [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:167662-Klinton-gori-od-Hitlera>]. Професор Раде Марковић, када још нисмо у потпуности **разумевали сву истинитост** његових речи, често нам је понављао па смо сви запамтили - глумачки посао је рад, рад и рад, а таленат је оно што носиш са собом. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:205122-Prica-koja-milezi-na-srcu>]. Суд није **утврђивао истинитост** њених навода. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:173638-Sad-su273enje-sudijama>]. ИЗЈАВУ саветника републичког министра културе и члана ДСС-а Боре Ђорђевића, у ГО ове странке у Нишу нису желели да коментаришу, док не **провере истинитост** исказа. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:156945-Kome-kinta>]. Он је истовремено указао да је било непримереног извештавања медија, не наводећи њихова имена, који су објавили потресне фотографије без провере где и када су снимљене и без икакве оградe и **сумње у истинитост** извештаја. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:205614-Burne-reakcije-na-izvestaj-o-musenju>]. Одредба о обавезној новинарској пажњи, рекао је он, јесте заправо одредба која штити новинаре, јер ће претходно морати **да провере истинитост** информације коју имају. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:146310-Kraj-medijske-dzungle>]. МИНИСТАРСТВО здравља Србије најавило је у петак **да ће испитати истинитост** доказа о бруталним методама лечења које се примењују у Духовно-рехабилитационом центру Црна река, надамак Новог Пазара. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:240610-Vatinama-isteruju-drogu>]. ПОВОДОМ новонастале ситуације везане за текст Вукице Стругар објављен у "Новостима" ("Каранфилом на домаћине", 13. маја 2010), који се односи на гостовање позоришта Атеље 212 на Кунстенфестивалдесартс у Бриселу, почетком маја 2010, желимо да овим путем **потврдимо истинитост** навода који су објављени у наведеном тексту, а који се доводе у питање. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:274707-U-reveru-ipak-karanfil>]. Јавност је **сумњала се у истинитост** њихових речи, али не и Ђурчић: - Сигуран сам да су сви ти момци из објективних разлога одустали од пута. Верујем да је свима жеља да носе дрес репрезентације, да нико не би тек тако одустао од играња за национални тим - подвлачи Радован Ђурчић. [„Новости“, [358](http://www.novosti.rs/vesti/sport.294.html:366292-Curcic-racuna-na-</p></div><div data-bbox=)

Djuricica-Markovica-Ignjovskog]. Али, предвиђени догађаји *уверили су га, каже, у њену истинитост*. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:369887-Majkl-Drosnin-Skrivene-poruke-u-Bibliji>]. Захтевамо да надлежни државни органи *испитају истинитост* Стевановићеве изјаве и да о резултатима истраге одмах обавесте јавност - нагласио је Младеновић у писменој изјави медијима. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:181532-Pare-vrte-parlament>]. Они који *сумњају у истинитост* оптужби, постављају и питање како је то обична собарица могла несметано да уђе у апартман генералног директора ММФ, за којег се претпоставља да је добро чуван. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:330535-Uhapsen-sef-MMF-zbog-optuzbe-zasilovanje>]. Научницима *који верују (и доказују) истинитост* библијске приче, супротстављају се њихове колеге које, разним теоријама и прорачунима, покушавају да „раскринкају“ исти мит. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:388290-Visokobudzetna-ekranizacija-biblijskog-mita-o-potopu>]. *Објективност и истинитост филма просудиће стручњаци*. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:216428-Srbi-bili-ste-u-pravu>]. Прескочићете све досадне делове колико год да су важни и особу коју једва познајете храбро ћете *уверавати у истинитост* својих тумачења. [„Новости“, http://www.novosti.rs/vesti/zivot_+.309.html:388514-Koliko-ste-talентовани-za-horoskop]. У делу образложења, каже се да је одлука донета "пре свега јер је оштећени (Зоран Миловановић) давао више изјава исказа са садржајима међусобно противречним, нелогичним и недоследним, те одбио на тражење суда да се суочи са оптуженима, чиме је у недостатку других уверљивих доказа *произвео сумњу у истинитост* свог тврђења, посебно последњом изјавом од 18. 7. 2005. године..." [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:172903-Testera--podelila-Pozarevac>]. Једна од његових чуднијих књига је "Појава вила" из 1921. јер је *био уверен у истинитост* фотографија вила из Котинглеја. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:335556-Dojlov-roman-izgubljen-u-posti>]. Да ли ико може *да доведе у питање право и правичност, истинитост и светост*, када је реч о Косову? [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:366010-Sinisa-Kovacevic-Ovo-je-vreme-protuva-i-budala>]. Господин Богавац, председник Комисије за спречавање прања новца, ће контактирати са релевантним службама у Мађарској и у свету *да потврди истинитост* тих докумената које је изнела Г 17 плус - навео је министар Ђелић, указујући да се паралелно, кроз међународну сарадњу, већ ради на обезбеђењу додатних чињеница. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:148993-NA-RA268UN-G17-UPLA262ENO---DVA-MILIONA-EVRA>]. Једини начин да Муслимани *посумњају у истинитост* догађаја у Бијелини и мојих изјава, које су непрестано покривали сликом како се љубим са Арканом, јесте онемогућити да до јавности допре и Фикретова изјава. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:165964-Poljubac-sa-Arkanom>]. До данас није потврђена *истинитост* тврдње да су комунистичке власти сакриле чак 274 жртве! [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:254269-Sve-huligane---pod-katanac>]. Сада је на правосудним органима да у судском поступку *утврде и истинитост* свих његових јавно изнетих тврдњи - пише у саопштењу ДСС, достављеном „Новостима“. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:268011-Nasrnuli-na-Novosti>]. Исказ Дејана Миленковића Багзија *потврдио је истинитост* оптужнице и отшкринуо врата за проналажење политичких инспиратора атентата на премијера Зорана Ђинђића - оценили су бивши министар правде Владан Батић и потпредседник ДОС-ове владе Жарко Кораћ. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:191044-ZEMUNCI-SPREMALI-NAOS-U-DRZAVI->]. НЕМА човека који се бар једном у животу није *замислио над истинитошћу* познате изреке, која каже да што више упознајемо људе, све више волимо животиње. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:412930-Brizit-Bardo-Nisam-bila-tako-losa>]. Љубавну причу између принцезе у изгнанству Зое, и младог дисидента која *осваја својом истинитошћу*, снагом и свежином представиће Ивана Жигон, Никола Булатовић, Коста Бунушевац, Михаило Лађевац, Младен Андрејевић и други. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:344300-Prvi-festival-Momin-krug>]. Један од најангажованијих редитеља на овдашњим сценама, Егон Савин, изражава жаљење што наша позоришта немају бољу организацију, ефикасност, а највише, што ту нема већи број људи који тај *посао раде са већим ентузијазмом и истинитошћу*. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:235200-Za-sve-pomalo-nikom-dovoljno>]. *Нисмо изгубили примат у истинитости*, озбиљности и документарности. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:254329-Novosti-uspesne-i-u-krizi>]. *Потврда о истинитости информације* stigла је од генералног секретара КС Босне и Херцеговине Харун

Махмутовића, чија је репрезентација добила позивницу. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:314896-Kosarkaski-turnir-bivse-SFRJ-u-Ljubljani>].Провера ће се обављати због **утврђивања истинитости** података и приложених исправа, односно испуњености услова утврђених законом о пребивалишту грађана, наводи се у том документу. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:251575-Objavljena-Uredba-o-srpskim-pasosima-za-gradjane-sa-Kosova>]. "Од 19. фебруара до данас током истражног поступка није учињено ништа више од испитивања четири сведока. Није наређено вештачење за **утврђивање истинитости** оптужби које ми се стављају на терет", казао је он оцењујући да је циљ тога да се што више продужио судски поступак и у свести јавности створи утисак о његовој кривици. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:293093-Vilovski-Optuzbe-su-iskontruisane>]. Пре сазивања посебне седнице Скупштине Академије извршиће се **провера аутентичности и истинитости** садржаја исправа које чине предлог за верификацију чланства у ЦАНУ. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.300.html:371109-CANUSvi-akademici-idu-na-proveru>]. Полиграф је апарат којим се утврђује лаж и искључиво помаже полицији у **утврђивању истинитости** код испитаника, који су доведени под претпоставком да имају везе са неким кривичним делом - каже за „Новости“ Зоран Луковић, инспектор Полицијске управе Београд. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:234390-Srce-ne-ume-da-laze>]. Ни у четвртак није било званичних информација о резултатима **провере истинитости** међусобних оптужби двојице чиновника Владе Србије и врха политичке странке Г17 плус, по захтеву београдског окружног тужилаштва полицији. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:149048-POLICIJA-I-DALJE-PROVERAVA>]. Ниједан од есеја **није изгубио на својој истинитости** и вредности - рекла је Бобић-Мојсиловић. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:372941-Novo-izdanje-Beograda-za-pocetnike>]. Сада је **провера истинитости** извештаја о финансирању странака у надлежности Агенције и Државне ревизорске институције - каже нам Ђорђе Вуковић, из ЦеСИД-а, који је такође у радној групи за израду новог закона. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:271013-Kase-jos-bez-kontrole>]. Ову **проверу истинитости** успешно је прошао. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:154592-Naterali-me-da-optuzim-268umeta>]. Његово сведочење се одвијало без камера и фотоапарата, а одбрана је **приговорила на истинитости** исказа заштићеног сведока. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:271830-Erceg-Matanic-saradjivao-sa-srpskim-sluzbama>]. Радећи по наведеном сазнању, полицији су предузели низ оперативних мера у циљу **утврђивања истинитости**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.300.html:395737-Ribnik-Suprug-ubio-ra-zakora>]. Податак да су Вилотић и Рељић морали на ушивање због расекотина насталих од супарничких крампона, најбоље **говори о истинитости** кулоарских спекулација да ће утакмица у Јагодини бити „пријатељска“. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.294.html:354282-U-Zvezdi-bolnica-pred-derbi>]. Када је реч о, како посланик Медојевић наводи, "војним безбедњацима", официрима Зорану Божовићу, Владиславу Влаховићу, Дарку Бурићу, Зорану Бошковићу и Миодрагу Ђукановићу, Министарство одбране позива посланика Медојевића да покрене одговарајуће поступке пред надлежним судским и другим органима ради **утврђивања истинитости** наведених оптужби. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.300.html:365590-ANB-U-Crnoj-Gori-nema-tajne-policije>]. Слетање на Месец праћено је, истина, и контроверзама **у којима се постављало питање истинитости** целог догађаја. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.299.html:394389-Nil-Armstrong---Odlazak-svemirskog-setaca>]. Ми као црква нисмо добили никакав службени захтев Свете столице **о провери истинитости** приказања међугорске Госпе. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:247612-Vatikan-Gospinim-suzama-ne-veruje>]. И што је не мање важно, Новица Тадић је трагичношћу свог живота, трагичношћу чије се размере могу наћи само у судбинама великих романтичара, барем савременицима, понудио један облик биографске **верификације дубље истинитости** сваке своје песничке речи. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:316415-Secanje-na-Novicu-Tadica>]. Лепо је у нашем послу што је и сваки дубл макар мало другачији, па то **истраживање истинитости** дате ситуације никада не престаје. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:317873-Branka-Katic-Ne-razmislijam-o-Oskaru>]. Милошевић је био човек на правом путу, његов гроб је наша Мека **где ћемо се молити истинитости**, истрајности и поштењу - каже Славица Пуповац из Темерина. [„Новости“,]. Ако је било криминалних активности у „Апотечи“, постоје надлежне институције за **утврђивање истинитости** таквих навода – рекао је председник Скупштине града и функционер ЛСВ Александар

Мартон. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/vojvodina/nestrucan-rad-ili-odbijanje-poslunosti>]. "Плакале смо и ћутале", говорила је Ердељи чије су тврдње **без провере истинитости** објављиване у медијима. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/svet/stanimirovic-lazne-optuzbe>]. Тада ми нису веровали, али сада су се изблиза **уверили у истинитост** приче да су на моје концерте долазиле хиљаде људи. [„Стил магазин“, <http://www.stil-magazin.com/clanak/broj-151-25-januar-2010/moje-najvece-zelje>]. Стара пословица каже „У добру је лако добар бити, на муци се познају јунаци“, јеси ли **осетио истинитост** ових речи и на својој кожи? [„Стил магазин“, <http://www.stil-magazin.com/clanak/broj-233-22-avgust-2011/kroz-trnje-do-zvezda>]. Лист указује да није **утврђена истинитост** документованих навода о шверцу цигарета на граници са Косовом у који је наводно умешана полиција или о фабрици дувана у Мојковцу, док се покушавају хвалити успесима у случајевима „Шарић“ и „Калић“, које су отворили под притиском међународних обавештајних кругова. [„Курир“, <http://www.kurir-info.rs/vijesti-luksic-zatvaraoc-oci-pred-kriminalom-clanak-130770>]. **У истинитост ове изреке уверили су се** житељи једне од најсиромашнијих војвођанских општина, чија имања и куће буквално пливају у води. [„Курир“, <http://www.kurir-info.rs/nova-crnja-pod-vodom-proglaseno-vanredno-stanje-clanak-72492>]. Није стигла ни једна представка да неки функционер није пријавио непокретност или да се **сумња у истинитост** података. [„Курир“, <http://www.kurir-info.rs/gradani-veruju-u-podatke-o-imovini-politicara-clanak-69606>]. Мораће Карамела на суду **да докаже истинитост** својих изјава упућених на рачун Гоге Секулић непосредно након трагичне смрти Ксеније Пајчин. [„Новости“, <http://www.kurir-info.rs/goga-tuzila-karamelu-zbog-ksenije-clanak-44829>]. **Истинитост** тврдње да време не лечи све ране, понајмање оне љубавне, сваком речју, понашањем и гестом **потврђује** и Андријана Будимир, девојка Тошета Проеског, трагично настрадале музичке легенде. [„Курир“, <http://www.kurir-info.rs/secanja-na-andeosku-ljubav-clanak-15201>]. Због информације о припреми атентата на председника Мешихата муфтију Муамера Зукорлића, председник Сабора ИЗУС Хајро Тутић званично се обратио министру полиције Ивици Дачићу са захтевом за хитно **расветљавање истинитости** те информације. [„Курир“, <http://www.kurir-info.rs/srpska-politicka-scena-clanak-139304>]. **О њеној истинитости сведочи и ова фотографија**, снимљена у октобру прошле године. [„Курир“, <http://www.kurir-info.rs/danas-jesi-sutra-nisi-ben-ali-mubarak-saleh-i-gadafi-clanak-106645>]. Скептичке алтернативе које угрожавају наше знање деле се на И-алтернативе, које су **несагласне са истинитошћу** исказа п и у директној су вези са принципом епистемичке затворености импликације, и О-алтернативе, које су несагласне само са оправданошћу веровања у исказ п. [http://www.komunikacija.org.rs/komunikacija/casopisi/theoria/XXXIX_4/d003/html_ser_lat]. Понекад се на фотографијама примећује **поигравање са истинитошћу**, попут ходања по ивици са које исклизнуће на једну страну представља ироничну игру а на другу, сурову истину. [<http://www.epovine.com/index.php?news=16790>]. Залагао се за театар који **поражава истинитошћу**, који узбуђује и који потреса душу. [http://wannabemagazine.com/pozorisnamagija/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=pozorisnamagija]. Фотографије својом бруталном **истинитошћу** остављају без даха. [<http://www.refoto.rs/broj-53/fotografi/unicef-photo-of-the-year.34.html>]. Све **зрачи** јаким и јасном животношћу и **истинитошћу**. [<http://www.pozorista.com/predstava/suma/684/>]. Читајући једну јако занимљиву књигу запазила сам реченицу која ме је **својом истинитошћу импресионирала**, а то је да се велике ствари дешавају управо људима који их не желе. [<http://www.cosmopolitan.rs/cosmo-svet/cosmo-blog/tarish/6399-all-the-single-ladies.html>]. Ако народ нема наде онда одустаје од тражења могућег, од борбе за **истинитошћу**, онда се повлачи, а **повлачење од истинитости** је губитак без повратка и без објашњења бесмисла. [<http://www.politikaplus.com/novost/61385/slavko-kulic-lic-narod-uvodi-u-stanje-difuzne-diktature-u-kojem-je-svatko-protiv-svakoga>]. "**Слажем се са истинитошћу** готово сваке речи Вашег рада и усуђујем се да кажем како ћете се сложити са тим да је врло ретко да се неко у тој мери сложи са било којим теоретским радом." [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=819662>]. "Потрошачи имају право на тачне и поуздане информације на етикетама за прехранбене производе, које треба да им помогну да направе здравији избор", изјавио је комесар ЕУ за заштиту потрошача Џон Дали и додао да је **утврђивање истинитости** таквих тврдњи о користи по здравље од нарочитог значаја. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1023449>]. Амерички званичници и војни стручњаци сматрају да ће испитивање оваквих сведока бити од много веће помоћи у **утврђивању истинитости** и веродостојности документа којим Садам Хусеин на хиљадама страница оповргава било какве погоне за изразу забрањеног оружја. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=329102>]. Тиме што је у Уједињене нације послао тако обиман материјал, ирачки председник свакако се нада да је и њима и Америци пружио прилику да се неко време замајавају **проучавајући истинитост** његових

навода, али то њему самом може бити последњи предак пред нову пустињску олују. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=329102>]. Бајате и **бофл фразе, у чију истинитост тешко да верују** и они који их изговарају, покушавају свим средствима да се трампе за драгоцени бирачки глас. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1043556>]. Зелени Лист је ћутећи саслушао великог научника и овога пута рекао нешто толико неочекивано да је тиме запечатио своју судбину: "Знао сам да ћеш то рећи, само сам хтјео да **провјерим истинитост** својих открића." [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1039610>]. Да ли ће након овог скандала са Добрицом Ћосићем **да се смањи поверење у истинитост информација** са интернета, макар у Србији? [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1014660>]. "Медији су учествовали у превари тако што су и сами били преварени, јер су **поверовали у истинитост** текста који сам им послао да објаве", смејао се тада Пецикоза, после чега је Гоца Тржан прекинула сарадњу с њим. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=992409>]. Првом реченицом у поднаслову: "Зашто да се узбуђујем које ће податке сазнати стотине хиљада посетилаца Бухенвалда о стрељању у Крагујевцу, а које неће", и не видећи изложбу, **довели сте у питање истинитост** и тачност изнете грађе на изложби, али ничим то нисте поткрепили. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=984691>]. Помињете преглумљавање на сцени: **критичари су у вашој глуми истицали управо супротно – уверљивост и истинитост**. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=977947>].

Придевске конструкције

Севастопоља, тежио је да прикаже прави рат, без икаквих улепшавања, у "крви, у мукама, у смрти", оцртавајући са дубоком и **презвеном истинитошћу** и дивне особине народног духа. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:267020-Jedan-tom-stao-u-tri-slepera>]. Дилан и Коен: песници рокенрола, сурове искрености и **болне истинитости**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:307458-Lirika-na-struju>]. Заговорници тезе о **историјској истинитости** потопа, већ годинама „доказују“ своју теорију. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:377497-Uskoro-film-o-Nojevoj-barci>]. Још у "Разговору с Гојом" из 1935. и касније у "Причи о везировом слону" Андрић је изразио веру у један **виши облик истинитости**, онај који се објављује кроз причу и приповедање, а своју грађу црпи из легенди, предања, анегдота... [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:260867-Cudesna-moc-Andriceve-price>]. Мерила **дословне истинитости** у том универзуму, разуме се, бесмислена су и беспредметна. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:257262-Kome-smetaju-klasici>]. И што је не мање важно, Новица Тадић је трагичношћу свог живота, трагичношћу чије се размере могу наћи само у судбинама великих романтичара, барем савременицима, понудио један облик биографске верификације **дубље истинитости** сваке своје песничке речи. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:316415-Secanje-na-Novicu-Tadica>]. Фотографије својом бруталном **истинитошћу** остављају без даха. [<http://www.refoto.rs/broj-53/fotografi/unicef-photo-of-the-year.34.html>]. Његов одлучан избор да се **разорном истинитошћу** бори против општег улизичког понашања које деградира људскост, приказан је слојевито, веродостојно – то га чини уметнички вредним. [„Политика“, <http://www.politika.rs/rubrike/Kritika/pozorisna-kritika/Tragedija-i-farsa-silikonske-elite.lt.html>]. Без обзира на то што Макарти пише о стварима које се нису догодиле, написано одише **болном истинитошћу**. [<http://www.beobook.com/index.php/reviews/view/10>]. Кад ти у тајној полицији допусте да видиш свој досије, читаш туђе извештаје о себи и смешкаш се колико то нема везе с тобом (онаквим каквим ти себе памтиш и књижиш), ова те архива својом непристрасном и чудовишно **баналном истинитошћу** на посебан начин измोजди... [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=757766>]. Кристали свакако спадају у тих пар наших група које су увек биле у стању да споје питке мелодије са оном – само у поп музици могућом – **митском истинитошћу** текстова који говоре о обичним и свакодневним стварима, као што су, наравно, љубав, љубав и опет то исто. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=331487>]. Вусић је својом појавом, изражајним лицем, дискретном и лежерном глумом, и неком **елементарном истинитошћу** успевао да надогради и лоше сценарије. [http://sr.wikipedia.org/sr/%D0%9F%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%B5_%D0%92%D1%83%D0%B8%D1%81%D0%B8%D1%9B]. Хвала фамулусу на завршној речи, тако је свечана и тако јасна у својој **прецизној истинитости**, само бих додао односно поновио да је и нама у правосуђу жао што ово

саслушање није било јавно и директно преношено, да се светска јавност увери... [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=347565>]. Додуше, једину недоумицу о *апсолутној истинитости ове тврдње* може изазвати чињеница да последице доброг утиска не иду баш увек у жељеном смеру, али... сваком према заслуги. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=320533>]. Napokon eto i druga stranice, jasna u *preciznoj istinitosti*, bivši ministar informisanja prihvatio se da prvi interpretira reči zaveštanja: "U tom smislu smatram da za ove izbore treba podržati kandidaturu Vojislava Šešelja kao zajedničkog kandidata patriotski orijentisanih... [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=320116>]. Филм "Жућко - прича о Радивоју Кораћу" кресе "*стопостотна истинитост* и људска топлина", изјавио је тренер кошаркашког клуба "Београд" и некадашњи Кораћев саиграч Владан Ђуровић на конференцији после новинарске пројекције тог филма. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/naslovi/tacan-i-topao-biografski-film-o-radivoju-koracu>].

Метафоричке конструкције

Суд није улазио у истинитост или неистинитост исказа окривљеног, није одвајао мишљење од чињеница и није ценио значај и смисао јавног иступања окривљеног, оценио је Лакићевић. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/335627/Advokat-Neutemeljena-presuda-novinaru-zbog-uvrede-vodje-pokreta-64-zupanije>]. Битно је рећи да *и она као и сви јуродиви људи, у неким моментима шамара својом истинитошћу* [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Zabava/Vesti/277006/Vjera-Zelela-bih-da-se-oprobam-u-nekoj-dobroj-komediji>]. А други опет, *обасјани Његовом истинитошћу*, Његовом Богочовечанском величином непрекидно из покољења у покољење се враћају Њему и Његовом светом лику и Његовој науци и Његовој поруци, тако да је кроз Њега и у Њему и древна пророчка ријеч постала присутна на свим земаљским језицима и међу свим земаљским народима [<http://pravoslavije.spc.rs/broj/1000/tekst/svesavremenost-i-moc-prorocke-rijeci/print/lat>].

Блиски појмови

У протекле три године пратили смо шта су они које смо бирали поручивали грађанима, анализирали њихову комуникацију и оцењивали њихове изјаве на основу *истинитости, доследности и (не)испуњавања обећања*. [<http://istinomer.rs/bonus/koga-birate-u-vladu/>]. Зато су за Зору Петровић (1894-1962) *искреност уметничког чина* и *истинитост* слике у смислу истоветности карактера представе и објекта представљања, били неопходни услови сликарства и гарант читаваог низа вредности које су истовремено биле како ликовне, тако и моралне и хумане. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Kultura/Vesti/304470/Heroine-srpske--umetnosti>]. Овакав рејтинг не одговара *чињеницама* и *истинитости* о здравственом систему Србије. Не верујем да је наша земља лошија од Албаније. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/324029/Srpsko-zdravstvo-najgore-u-Evropi-lekari-se-pravdaju-malim-ulaganjima>]. "Треба ли да подсетимо да су *истинитост, праведност, непристрасност* и *поштење, коректност, одговорност према друштву, поштовање закона, марљиво истраживање, морал, императиви новинарског начела*?", наведено је у саопштењу. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Tema-Dana/355395/Blic-saznaje-Nikolicevu-kolonu-vozila-isekao-clan-SNS>]. Филм "Жућко - прича о Радивоју Кораћу" кресе "*стопостотна истинитост* и *људска топлина*", изјавио је тренер кошаркашког клуба "Београд" и некадашњи Кораћев саиграч Владан Ђуровић на конференцији после новинарске пројекције тог филма. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/naslovi/tacan-i-topao-biografski-film-o-radivoju-koracu>]. То је невероватан спој публике и слике на платну, спектакуларан доживљај у коме је преовладала *истинитост, искреност, поезика* и *лепота*. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.293.html:401148-Rados-Vajic-Sedmica-kaolenedenica>]. *Уверљивост* је веома битна ствар, али то није уверљивост реализма да се поверује у нешто што свакако није истина, него је то *истинитост* свих других чинилаца представе као дешавања у датом времену и простору - објашњава Урбан. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:398107-Postoji-cena-koja-se-ne-placa>]. Законом је, примера ради, обавеза ***новинарске пажње***, односно - захтев да се пре објављивања провери порекло,

истинитост и *потпуност* информације, а да се туђе информације, идеје и мишљења пренесу веродостојно. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:146714-Novinarska-tajna-ostala-ali>]. Веровао сам у *снагу* и *истинитост* сара о српским сељацима којима и сам припадам. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/spektakl.147.html:295406-I-tako-snimacu-u-gradu>]. И сада, када нам у књизи „У задњи час“ непоткупљиво и снажно приповеда свој живот, Мандић ме уверава у *вредност* и *истинитост* оглашеног принципа - треба приповедати живо и занимљиво, о свему што је вредно приче. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:237270-Nepotkupljivo-pripovedanje>]. Љубичаста боја симболизује *верност*, *истинитост*, *љубав* и *патњу*. [„Новости“, http://www.novosti.rs/vesti/zivot_+.307.html:411959-Novogodisnji-ukras]. Као прозни писац који је преузео задатак да, у улози водича кроз прошлост Београда, исприча повест те прошлости, преузела сам и да непрекидно процењујем да ли моје историчарско приповедање не нарушава негде *тачност* и *истинитост* историјских података које ми стоје на расположењу. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:359866-Svetlana-Velmar-JankovicOsveta-zaboravljenih-pouka>]. Та култура и њен начин виђења света објашњавају нам различите начине тумачења појмова који су јако важни, поготову данас, као што су *истинитост*, *универзалност*, *сталност*, *безвременост*, *бесмртност*, *апсолутност*, *вредност*... и осетио сам да је дошло време за ово дело. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:238264-Svi-zivimo-isti-apsurd>]. На крају је доживео трагичан крај, да остане без свега што поседује, а тиме је Егон Савин јако лепо успео да извуче *актуелност* и *истинитост*. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:227458-Vecita-drama---naivnog-soveka>]. Иза свега што радимо и што смо радили мора да стоје *истинитост* и *тачни подаци* и, ако има икаквих неправилности, лична одговорност. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:315472-GMilanovac-Insajder-kopka-javnost>]. Овај руски класик постигао је у својим књигама високи степен уметности на ком су *лепота*, *једноставност* и *истинитост* једно. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:271529-Mala-cuda-u-knjigama>]. Оптужени је предочавао сведоку писмене изјаве више Албанаца, али и Рома, које је овај забележио, а Летучи је потврђивао њихову *ауθενциност* и *истинитост*. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:167662-Klinton-gori-od-Hitlera>]. *Објективност* и *истинитост* филма просудиће стручњаци. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:216428-Srbi-bili-ste-u-pravu>]. Да ли ико може да доведе у питање *право* и *правичност*, *истинитост* и *светост*, када је реч о Косову? [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:366010-Sinisa-Kovacevic-Ovo-je-vreme-protuva-i-budala>]. Љубавну причу између принцезе у изгнанству Зое, и младог дисидента која осваја својом *истинитошћу*, *снагом* и *свежином* представиће Ивана Жигон, Никола Булатовић, Коста Бунушевац, Михаило Лађевац, Младен Андрејевић и други. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:344300-Prvi-festival-Momin-krug>]. Само *објективношћу*, *истинитошћу*, професионализмом можемо сачувати и унапредити "Новости" [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:326100-Izasao-20000--ti-broj-Novosti>]. Један од најангажованијих редитеља на овдашњим сценама, Егон Савин, изражава жаљење што наша позоришта немају бољу организацију, ефикасност, а највише, што ту нема већи број људи који тај посао раде са већим *ентузијазмом* и *истинитошћу*. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:235200-Za-sve-pomalo-nikom-dovoljno>]. Нисмо изгубили примат у *истинитости*, *озбиљности* и *документарности*. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:254329-Novosti-uspesne-i-u-krizi>]. Дилан и Коен: песници рокенрола, сурове *искрености* и болне *истинитости*. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:307458-Lirika-na-struju>]. Пре сазивања посебне седнице Скупштине Академије извршиће се провера *ауθενциности* и *истинитости* садржаја исправа које чине предлог за верификацију чланства у ЦАНУ. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.300.html:371109-CANUSvi-akademici-idu-na-proveru>]. Захваљујући вишедесетинском *професионалном раду*, *истинитости* и *објективности*, „Вечерње новости“ су данас један од најугледнијих и најтиражнијих листова не само у Србији, већ и на Балкану [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:349428-Novosti---novine-za-celurogodicu>]. Егон Савин је, по мишљењу истог жирија, својим редитељским опусом поставио на сцену све оне драмске јунаке који носе идеју *истинитости* и *ауθενциности*. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:166460-Grad-Ustava-i-teatra>]. ПОРТПАРОЛКА ДС Јелена Триван изјавила је да не зна "ништа о *истинитости* и *тачности*" исказа Горана Кнежевића истражном судији о нелегалном финансирању ДС-а. [„Новости“,

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:237947-Kasu-demokrata-punili-anonimni--donatori>]. Маровићев "Шнит" демонстрира ауторову способност да приповедачки вешто и духовито пројектује бизарну садашњост у прошлост, што код читалаца ствара двоструки утисак **аутентичности** и **истинитости**. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:210096-Povratak-price>]. Милошевић је био човек на правом путу, његов гроб је наша Мека где ћемо се молити **истинитости**, **истрајности** и **поштењу** - каже Славица Пуповац из Темерина. [„Новости“,]. Толико о **истинитости** и разуму у свему што се пише [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/politika/trivan-posle-krize-jaci>]. РРА је прописала да у рекламним спотовима странака није дозвољено манипулисање изјавама и саопштењима са циљем промене њиховог основног смисла, што представља повреду начела **истинитости**, **потпуности** и **одређености** огласне поруке.. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/drustvo/gra-maliciozne-montaze-nisu-dozvoljene>]. Само **истинитост**, односно, **уверљивост** песме веже за себе читаоца, ништа друго, ни занатско умеће писања сонета и катрена, ни узвишен говор на вечне теме [http://www.b92.net/kultura/art_durbin.php?nav_category=1209&nav_id=571070]. Све зрачи јаким и јасном животношћу и **истинитошћу**. [<http://www.pozorista.com/predstava/suma/684/>]. Пише једноставно и надахнуто, искрено и поетично. Лако и брзо осваја читаоце својом **непосредношћу**, **истинитошћу**, магичним призвуком својих реченица и мудрим порукама свог огромног животног искуства. [<http://www.leo.rs/42a1c5ea-fe1c-4daf-9e99-0d57176a4286/POD-ТОСКОМ.aspx>]. Велике успехе остварио поставкама дела Лава и Алексеја Толстоја, Цехова и Горког, које су своје гледаоце и критичаре освајале **истинитошћу** и **уверљивошћу** сценског реализма. [<http://www.knjizara.com/knjige/osoba/0/cena//5791/1/Konstantin%20Stanislavski>]. Ипак, гледалац остаје закован за седиште **истинитошћу** и **убедљивошћу** онога што до њега допире сасвим некинематрографским средствима. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=472118>]. А, ако питате ко успоставља норму моралности, свима су нам познате границе које не треба прећи у односу на наше поимање суштине живота, **истинитости** и **смисла**. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=944111>]. По његовим речима, ВАЦ "не жели да се меша у политику других земаља, већ да обезбеди да се поштују стандарди **новинарског квалитета** и **истинитости** у извештавању". [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=536548>]. Задовољство утврђивања **логичности** и **истинитости** Улемекове приче са задовољством препуштамо Суду и, наравно, читаоцима. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=382475>]. Амерички званичници и војни стручњаци сматрају да ће испитивање оваквих сведока бити од много веће помоћи у утврђивању **истинитости** и **веродостојности** документа којим Садам Хусеин на хиљадама страница оповргава било какве погоне за изразу забрањеног оружја. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=329102>]. Ширак је ставио нагласак на "храброст сва три новинара који су у име **слободе** и **истинитости** информисања положили своје животе". [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=301586>]. **Истинитост**, њихова **аутентичност** је дотицајући болела, и гледаоце и власт. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1022067>]. Помињете преглумљавање на сцени: критичари су у вашој глами истицали управо супротно – **уверљивост** и **истинитост**. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=977947>].

Удаљени појмови

Суд није улазио у **истинитост** или **неистинитост** исказа окривљеног, није одвајао мишљење од чињеница и није ценио значај и смисао јавног иступања окривљеног, оценио је Лакићевић [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/335627/Advokat-Neutemeljena-presuda-novinaru-zbog-uvrede-vodje-rokreta-64-zupanije>]. Неке ствари о вама изречене су у сатиричном контексту, где је тешко примењивати категорије **истинитости** и **лажи**? [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=988064>].

„Справедливост“ у руском језику

Именичке конструкције

Ну, не совсем «по программе», но «Хождение по мукам» (я роман читала в 9-м классе) как-то очень сильно пошатнул мою веру в справедливость революции. [Наши дети: Подростки (2004)]. Ряд исследователей, попытавшихся проверить на историческом материале справедливость функционирования неопозитивистских систематических реконструкций научного познания и теоретически предписываемой ему динамики, пришли, однако, к интересным выводам, которые обобщенно характеризуются как постпозитивистская философия науки (из её наиболее известных представителей можно назвать Томаса Куна, Пауля Фейерабенда, Имре Лакатоса). [Виталий Куренной. Наука в современном мире // «Отечественные записки», 2003]. (Учитель физики демонстрацией опыта экспериментально доказывает справедливость выводов учащихся.) [Н. В. Папушина, О. В. Филипенко. Оптическая система глаза: интегрированный урок по биологии и физике // «Первое сентября», № 2, 2003]. 5. Вряд ли в спорте уместно понятие "справедливость", вряд ли "Лацио" имел право упускать при счёте 3: 0 победу, но ничейный результат тем не менее выглядел уместным. [Филипп Бахтин. Двое на двоё. Миланцы показали римлянам, кто в Италии главный (2002) // «Известия», 2002.12.08]. Криками одобрения и стуком мечей о щиты легионы приветствовали его божественное право на суд и справедливость [Василь Быков. Главный кригсман (2002)]. Воскресный матч Кубка "Балтики" лишний раз доказал справедливость такого сценария, а точнее, отсутствие сценария как такового. [Алексей Демин. Как бог на душу. Сборная России оставила все вопросы открытыми (2002) // «Известия», 2002.12.22]. Российская история второй половины XIX— XX веков стократно подтвердила справедливость этого предостережения Герцена. [Подстрекатели истории (2002) // «Культура», 2002.04.08]. Борец за справедливость, маленький и глупый купавинец подбил одноклассников всем вместе отказаться от незаслуженного бремени. [Алексей Варламов. Купавна // Новый Мир, № 11-12, 2000]. В суде мы со Стреповиковым оказались четвёртыми, а за нами чуть позже появились ещё два претендента на справедливость. [Андрей Волос. Недвижимость (2000) // Новый Мир, № 1-2, 2001]. При этом обращают на себя внимание некоторые обстоятельства, ставящие под сомнение справедливость версии, связывающей феномен НЛО с деятельностью других космических цивилизаций. [В. Н. Комаров. Тайны пространства и времени (1995-2000)]. Эта авторитетная и универсальная по содержанию формула, данная Священным Кораном, символизирует мудрость и справедливость Творца, ибо, исполнив сей завет, человек получит пользу и преимущество не только в этом мире, но и в мире вечном. [Шамиль Аляутдинов. Мусульмане: кто они? (1997-1999)]. И если кто-то возникал и утверждал, что "он здесь не стоял", Фрадкис поворачивался и, со своим акцентом, отшивал борца за справедливость: "Не говорите глупостей... [И. Э. Кио. Иллюзии без иллюзий (1995-1999)]. Но если порядок нарушен, если дети, женщины и старики сопротивляются, то они ставят под сомнение справедливость этой меры. [Анатолий Рыбаков. Тяжелый песок (1975-1977)]. После мне подтвердили справедливость этих рассказов, и я сам видел в Дире-Дауа детей, которые подбрасывали на воздух браслет и пронзали его на лету ловко брошенным копьем. [Н. С. Гумилев. Африканский дневник (1913)]. Вот вам носители правды и защитники угнетённых и оскорблённых, взявшие на себя девиз— справедливость! [А. Т. Аверченко. Ниночка (1910-1911)]. Справедливость этих соображений подтверждается полемикой, возникшей немедленно по появлении "Вех". [И. И. Петрункевич. Интеллигенция и «Вехи» (вместо предисловия) (1910)]. Церковная история свидетельствовала справедливость этого изречения: человечество совращалось в ересь целыми народами, а обращение от ереси к Православию видим в весьма немногих частных лицах, и то редко, весьма редко. [епископ Игнатий (Брянчанинов). Понятие о ереси и расколе (1850-1866)]. Он признаёт справедливость требований к нему. 3. [Физическое наказание: «за» и «против» (форум) (2007.01.05)]. А для меня нет, так как мои родители были и остаются верующими людьми, мой папа борец за справедливость! [Кого мы вырастим? (грустные размышления) (форум) (2005-2006)]. Глядя на свою еще молодую и вполне привлекательную мать, Аля понимала справедливость этой пошло-назидательной мысли. [Анна Берсенева. Полет над разлукой (2003-2005)]. Административное правонарушение, ставшее поводом борьбы за справедливость, предусмотрено статьей 12.9 КоАП РФ. [В помощь автоледи // «Лиза», 2005]. Упомянутое выше исследование подтвердило справедливость высказываний Л. А. Тихомирова и для настоящего времени. [Валерий Андреев. Национальные модели экономики (2004) // «Наш современник», 2004.07.15]. При этом вновь доказана справедливость концепции широкого использования стратегической бомбардировочной авиации с

обычными средствами поражения в локальных вооруженных противоборствах. [Петр Антощенко. Что надо знать и нельзя забывать (2004) // «Воздушно-космическая оборона», 2004.10.15]. Кетле на практике доказал справедливость этого положения; Брюссельское Центральное статистическое бюро устроено на таких началах, и, несомненно, что официальная статистика Бельгии, по своему развитию и совершенству, стоит выше официальной статистики прочих стран. [Н. Г. Беспалов, А. Л. Дмитриев. Из истории Петербургской статистики: к организации статистического комитета (2004) // «Вопросы статистики», 2004.11.18]. На его примере была ясно видна справедливость афоризма: «Гений — это нация в одном лице». [Антон Висков. Наследник апостола Иоанна (2004) // «Наш современник», 2004.06.15]. Полеты над ночным Нью-Йорком в борьбе за справедливость, наверное, еще долго не выйдут из моды. [Михаил Гзовский. Роли исполняют... (2004) // «За рулем», 2004.03.15]. Оценив справедливость этого замечания, я немного присел. [Вальтер Запашный. Риск. Борьба. Любовь (1998-2004)]. Так же, как год от года нам всё очевидней становится справедливость следующего свиридовского суждения: [Станислав Золотцев. Духовный подвиг исполина (2004) // «Наш современник», 2004.06.15]. Уже первая страница рукописи документально подтверждает справедливость этих слов писателя. [Феликс Кузнецов. Шолохов и «анти-Шолохов» (2004) // «Наш современник», 2004.02.15]. Справедливость этого высказывания неоднократно доказывалась на практике. [Антон Ларин. Последний довод телохранителя (2004) // «Солдат удачи», 2004.08.04]. Впрочем, и в советское время Софья Николаевна проявляла себя борцом «за справедливость», по крайней мере в библиотеке, где работала книговедом. [Владимир Потресов. Возвращения Некрасова (2004)]. Так же, как год от года нам всё очевидней становится справедливость следующего свиридовского суждения: [Станислав Золотцев. Духовный подвиг исполина (2004) // «Наш современник», 2004.06.15]. Ведь Уральский автозавод и «Уральский автомобиль» — это единое целое, и справедливость данного утверждения доказывают восемь тысяч газетных номеров. [Дмитрий Федечкин. Восемь тысяч печатных шагов, или время собирать камни (2004) // «Уральский автомобиль» (Миасс), 2004.01.13]. — Да нет, — сказал Бэда, как бы желая подтвердить справедливость ее сомнений, — куда мне... [Елена Хаецкая. Синие стрекозы Вавилона/ Человек по имени Беда (2004)]. Должен ли он исполнять эти заповеди, непременно уверовав в справедливость утверждений иудаизма, или же ему разрешается воспринимать их (заповеди) просто как этические нормы? [Израэль Шамиль. Еврейская ксенофобия (2004) // «Наш современник», 2004.11.15]. Подтверждается справедливость ранее высказанных с российской стороны опасений по поводу последствий демонстративного нежелания Правительства Латвии учитывать предложения Съезда в защиту русских школ, состоявшегося в Риге 6 марта с.г. [Заявления и сообщения (2004) // «Дипломатический вестник», 2004.05.25]. Скорее всего, экспорт будут развивать малые фирмы. И жизнь доказывает справедливость такого подхода. [Конкурентоспособность российских предприятий в сфере международной торговли (2004) // «Вопросы статистики», 2004.07.29]. Справедливость этих слов в немалой мере определила выбор места для размещения Марьинской школы. [Образцовое имение Марьино (2004) // «Лесное хозяйство», 2004.04.20]. «Суд кассационной инстанции проверяет по кассационным жалобам и представлениям законность, обоснованность и справедливость приговора и иного судебного решения». [Решение по вопросу приемлемости жалобы (2004)]. Следует признать справедливость суждения о том, что требование системности и непротиворечивости правового регулирования может быть реализовано, только если порядок рассмотрения дел об административных правонарушениях всеми судами будет урегулирован единым образом в одном федеральном законе, каким должен быть КоАП РФ. [Систематизация арбитражного процессуального законодательства (проблемы теории и практики применения) (2004) // «Арбитражный и гражданский процессы», 2004.10.25]. После многовековой несправедливости появилась, сверкнула, озарила весь мир надежда на справедливость! [Сергей Баймухаметов. Обманутые надежды (2003) // «Вестник США», 2003.11.26]. Сама она считала их борьбой за справедливость. [Виктория Беломлинская. «...Где пасешь ты? Где отдыхаешь в полдень?» // «Звезда», 2003]. Тогда мы бы не только восстановили справедливость в мировой финансовой системе, отказавшись платить дань Вашингтону, но и подрубили бы амбиции США... [Владимир Бондаренко. Нас ждет цивилизация трущоб (2003) // «Наш современник», 2003.07.15]. От Святой Руси до колхозов «Путь к коммунизму» и чтобы поддерживать справедливость этих колхозов, было необходимо закупать хлеб за границей. [Василий Вельков.

«Блажен, кто посетил сей мир...» (2003) // «Лебедь» (Бостон), 2003.12.14]. Там этот инцидент попытались изобразить как борьбу за приоритет российской науки в географии, а позицию Ломоносова как позицию борца за справедливость. [Дмитрий Верхотуров. Неизвестный Михайло Ломоносов (2003) // «Лебедь» (Бостон), 2003.10.05]. Это значит, что нельзя лепить сусально-патриотический облик Ломоносова, как некоего чистого ученого, далекого от политики, и борца за справедливость. [Дмитрий Верхотуров. Неизвестный Михайло Ломоносов (2003) // «Лебедь» (Бостон), 2003.10.05]. Этот «борец за справедливость» участвовал в обыске и политическом обвинении Миллера, в перлюстрации его писем, и в сочинении доноса на него, что документально доказано. [Дмитрий Верхотуров. Неизвестный Михайло Ломоносов (2003) // «Лебедь» (Бостон), 2003.10.05]. Институт народных заседателей имеет долгую историю, заседатели олицетворяли справедливость суда, их мнение имело большое значение в тех случаях, когда закон оставлял те или иные вопросы на усмотрение суда, их наличие повышало эффективность борьбы с коррупцией в судебной сфере. [Александр Воронов. О некоторых достоинствах и недостатках нового Гражданского процессуального кодекса // «Отечественные записки», 2003]. Для людей научно-технического склада справедливость баланса спроса и предложения на рынке труда понятнее справедливости, устанавливаемой приказом. [Геннадий Горелик. Рождение дела (продолжение) // «Знание -- сила», 2003]. Важность, даже «первичность» информационного закона сохранения неопределенности в том, что из него следуют ограничения на реализуемые в природе типы преобразований и справедливость физических законов природы: законов сохранения энергии, импульса, момента количества движения и ряд других важных следствий. [И. М. Гуревич. Законы информатики -- основа исследований и проектирования сложных систем (2003) // «Информационные технологии», 2003.11.24]. Быть злым тебе не идет. Коломнин почувствовал справедливость упрека. В своем стремлении выдернуть ее из привычного, комфортного мира он стал чрезмерно нетерпелив и нетерпим. [Семен Данилюк. Бизнес-класс (2003)]. Очень прошу вас, не подумайте, что Ленинид был диссидентом, борцом за социальную справедливость. [Дарья Донцова. Микстура от косоглазия (2003)]. Гвардии капитана Олега Зобова в числе прочих представили лишь к «Кавказскому кресту». А дальше началась борьба за справедливость. Более трех лет за нее боролись родители, сослуживцы, солдаты, оставшиеся благодаря ему в живых, друзья и совершенно незнакомые люди. [Ольга Дубова. Солдаты России (2003) // «Наш современник», 2003.10.15]. Поверили в справедливость новой российской власти. Боевиков это явно не устраивало. [Лариса Кислинская. Приступить к ликвидации (2003) // «Совершенно секретно», 2003.04.03]. Но суд, как видим, счел иначе, а вышестоящий Мосгорсуд подтвердил справедливость этого решения. [Галина Ковальская. Облава (2003) // «Еженедельный журнал», 2003.02.04]. В справедливость этой истины, похоже, уверовало большинство из баллотирующихся ныне кандидатов в депутаты Госдумы. [Александр Крутов. Листовочные войны (2003) // «Богатей» (Саратов), 2003.11.27]. На справедливость этого заключения указывает и то, что последним философом, создавшим философскую систему, не без успеха претендовавшую на целостный охват природной и социальной реальности, был Гегель. [Виталий Куренной. Медиа: средства в поисках целей // «Отечественные записки», 2003]. Каждый среднестатистический гражданин, не живущий ниже уровня бедности, но и не причисляющий себя к богатым, понимает справедливость этого утверждения. [Ирина Курьянова. Хороший слесарь — несбывшаяся мечта (2003) // «Богатей» (Саратов), 2003.07.10]. Невольно вспоминается другой великий русский учёный, академик А.Д. Сахаров, его беззаветная борьба за справедливость. [Борис Кушнер. Учитель (2003) // «Вестник США», 2003.09.03]. Клавино настроение было испорчено, тем более что она пока не поглупела и сразу признала и справедливость мужниных инвектив, и мстительный привкус их поняла и простила — все-таки чаще она сама, не считаясь с его самолюбием, тащила на свет божий обидную ему реальность, решив, что хватит с нее усилий, необходимых, чтобы в его дела вникнуть, а с родным мужем зачем заботиться о форме, зачем подслащивать полезную ему пилюлю. [Ольга Новикова. Мне страшно, или Третий роман // «Звезда», 2003]. Исследование ИКСИ в значительной мере подтверждает справедливость такого подхода. [Владимир Рыжков. Объявим войну бедности (2003) // «Известия», 2003.10.03]. Особенно, как это ни странно, справедливость этого утверждения проявилась сейчас, когда огромное число генералов «двинуло в политику» и оказалось в ней не на последних ролях. [Владимир Тикич. Генеральская честь (2003) // «Советская Россия», 2003.08.09].

Глаголске конструкције

Ряд исследователей, попытавшихся проверить на историческом материале справедливость функционирования неопозитивистских систематических реконструкций научного познания и теоретически предписываемой ему динамики, пришли, однако, к интересным выводам, которые обобщенно характеризуются как постпозитивистская философия науки (из её наиболее известных представителей можно назвать Томаса Куна, Пауля Фейерабенда, Имре Лакатоса). [Виталий Куренной. Наука в современном мире // «Отечественные записки», 2003]. (Учитель физики демонстрацией опыта экспериментально доказывает справедливость выводов учащихся .) [Н. В. Папушина, О. В. Филипенко. Оптическая система глаза: интегрированный урок по биологии и физике // «Первое сентября», № 2, 2003]. Нынче успех там, где соблюдается справедливость. А посему не старайтесь её нарушать. [Что нас ждет в августе (2003) // «Криминальная хроника», 2003.06.24]. Воскресный матч Кубка "Балтики" лишний раз доказал справедливость такого сценария, а точнее, отсутствие сценария как такового. [Алексей Демин. Как бог на душу. Сборная России оставила все вопросы открытыми (2002) // «Известия», 2002.12.22]. Ну что ж, его жертвы вот уже много веков мертвы, демонстраций, призывающих восстановить историческую справедливость, ждать не приходится. [Юлия Рахаева. «Стакан есть, дорогой читатель?». Книжный развал (2002) // «Известия», 2002.12.03]. Наверное, мне ближе всего распространенный сейчас тип героя-следователя, сыщика, который наперекор всему восстанавливает справедливость. [Эльвира Савкина. Если впрягаюсь, то основательно (2002) // «Дело» (Самара), 2002.05.03]. Свой район считает лучшим в городе и, как может, борется за справедливость в нём. [Анвар Тавобов. Террор несовершеннолетних (2002) // «Вечерняя Москва», 2002.02.07]. Сейчас клуб восстановил историческую справедливость по отношению к тренеру, так много сделавшему в своё время для ярославского футбола. [Александр Побегалов: «Что хорошо для «Шинника» -- хорошо и для меня» (2001) // «Известия», 2001.10.23]. — Справедливость восторжествовала и по отношению к вам. [Александр Побегалов: «Что хорошо для «Шинника» -- хорошо и для меня» (2001) // «Известия», 2001.10.23]. Ещё раньше, чем он вырастет, держа соперницу догонит и преобразит подлунный мир, чтобы все были в нём счастливы, никто не умирал от голода и повсюду торжествовала справедливость. [Алексей Варламов. Купавна // Новый Мир, № 11-12, 2000]. При этом обращают на себя внимание некоторые обстоятельства, ставящие под сомнение справедливость версии, связывающей феномен НЛО с деятельностью других космических цивилизаций. [В. Н. Комаров. Тайны пространства и времени (1995-2000)]. А Павел Алексеевич в справедливость нисколько не верил, его интересовали исключительно мелочи— какие-то беременные посудомойки, гнусные операции, о которых ещё Цицерон выступал в Сенате. [Людмила Улицкая. Путешествие в седьмую сторону света // Новый Мир, № 8-9, 2000]. Эмоциональный баланс какой-то соблюдался, а Василиса осуществляла общую суровую справедливость, раскладывая ровные порции по тарелкам. [Людмила Улицкая. Путешествие в седьмую сторону света // Новый Мир, № 8-9, 2000]. Зато, прожив несколько месяцев в доме, Тома развела, выследила, что у Василисы есть своя особая еда, которую в доме никто другой не ест: в чулане у неё хранился сушёный белый хлеб, нарезанный мелкими кусочками, и Василиса его ела по утрам, от всех втайне. Значит, какая-то справедливость и здесь существовала. Тома как-то влезла в чулан, нашла завёрнутый в тряпочку хлеб, попробовала кусочек — он был совершенно безвкусный. [Людмила Улицкая. Путешествие в седьмую сторону света // Новый Мир, № 8-9, 2000]. Поскольку этого сделано не было, а ремонт на момент обращения в суд ещё не был закончен, она потребовала от суда обязать ответчика предоставить ей положенное жильё на срок, равный продолжительности ремонта. Что мешает восстановить справедливость? Обосновывая свои требования, истица подкрепила их соответствующими доказательствами. [Ирина Александрова. Жизнь на стройплощадке (1999) // «Адвокат», 1999.01.18]. Конечно же, я "вступилась за справедливость" и всё прямо высказала Иосифу Михайловичу. [И. А. Архипова. Музыка жизни (1996)]. Ирина Архипова, великая советская артистка, доказывает справедливость извлечения этой оперы из забвения. [И. А. Архипова. Музыка жизни (1996)]. 32. Одним хотелось восстановить справедливость, другие считали себя обязанными Зубру, третьи понимали, что это История. [Даниил

Гранин. Зубр (1987)]. Он верил в справедливость, в превосходство добра над злом, в абсолютность добра. [Даниил Гранин. Зубр (1987)]. Чтоб отвлечь от себя внимание и восстановить справедливость, я поднялась с бокалом, по стеклу которого прыгали лимонадные пузырьки, и сказала, что, если бы не бабушка, никакая медицина мне бы не помогла. [Анатолий Алексин. Раздел имущества (1979)]. Идёмте выпьем за Благовещенье! За справедливость выпьем! Кто же её не желает, Георгий Николаевич? [Ю. О. Домбровский. Факультет ненужных вещей, часть 5 (1978)]. Ягоду сняли, пришёл Николай Иванович Ежов! Справедливость восторжествовала!» Так вот за справедливость! Чтобы она всегда, наша родная, торжествовала! [Ю. О. Домбровский. Факультет ненужных вещей, часть 5 (1978)]. Его сёстры выросли без всякого образования, бедные бесприданницы, и на одной из них он, Хаим Ягудин, и женился из чистого благородства, чтобы восстановить попорченную справедливость. [Анатолий Рыбаков. Тяжелый песок (1975-1977)]. Он был общественный человек не из честолюбия, а потому, что в общественных делах мог проявить свою справедливость. [Анатолий Рыбаков. Тяжелый песок (1975-1977)]. Но если порядок нарушен, если дети, женщины и старики сопротивляются, то они ставят под сомнение справедливость этой меры. [Анатолий Рыбаков. Тяжелый песок (1975-1977)]. В райкоме зло терпит поражение, а справедливость торжествует. [Владимир Войнович. Иванькиада, или рассказ о вселении писателя Войновича в новую квартиру (1976)]. Говорила, говорила, — подтвердила Марина, любившая справедливость. — Но дело не в этом... [Юрий Трифонов. Дом на набережной (1976)]. Всегда какая-нибудь такая мысль останавливает тех, кто мог бы выкрикнуть правду или добыть справедливость. [Александр Солженицын. В круге первом, т.1, гл. 26-51 (1968) // «Новый Мир», 1990]. Как твёрдо каким-то уголком ничем не замутнённого сознания знали, что будет что-то, что непременно должно быть что-то, — справедливость обязательно восторжествует! [Ю. О. Домбровский. Хранитель древностей / Приложение (1964)]. Этот взгляд глубок и серьезен, в нём нет тревоги, одна лишь вера в справедливость. [Василий Гроссман. Жизнь и судьба, часть 2 (1960)]. Но я-то отлично видел, насколько серьезно всё, что он на меня двинул, и насколько мало я могу сейчас рассчитывать на какую-то справедливость. [Ю. О. Домбровский. Обезьяна приходит за своим черепом. Пролог (1943-1958)]. — У нас же государство. Справедливость происходит автоматически, тем более питьё! Что это — кожная болезнь, что ли? [А. П. Платонов. Государственный житель (1929)]. Человек есть обезьяна, бессмысленное животное, руководимое одними страстями и животными инстинктами, и потому его «разум» утвердит общественный порядок, в котором будет царить справедливость, в котором все будут сыты и довольны, никто не будет обижать другого и все будут помогать друг другу. [С. Л. Франк. Религия и наука (1929)]. После мне подтвердили справедливость этих рассказов, и я сам видел в Дире-Дауа детей, которые подбрасывали на воздух браслет и пронзали его на лету ловко брошенным копьем. [Н. С. Гумилев. Африканский дневник (1913)]. Справедливость этих соображений подтверждается полемикой, возникшей немедленно по появлении "Вех". [И. И. Петрункевич. Интеллигенция и «Вехи» (вместо предисловия) (1910)]. Слова эти Перфишка понял так, что надо, мол, хоть пыль немножечко постереть — впрочем большой веры в справедливость известия он не возымел; пришлось ему, однако, убедиться, что дьякон-то сказал правду, когда несколько дней спустя, Пантелей Еремеич сам, собственной особой, появился на дворе усадьбы, верхом на Малек-Аделе. [И. С. Тургенев. Конец Чертопханова (1872)]. Проблема заключена практически в несправедливой внешней социальной системе, и стоит только сломать систему, просветить массы и автоматически, детерминировано {детерминированно*} установится Справедливость. [Национал-анархизм (форум) (2006)]. Юра, — добавила она уже мягче, — все я знаю про справедливость, не надо меня воспитывать, мне не семнадцать лет. [Анна Берсенева. Возраст третьей любви (2005)]. Глядя на свою еще молодую и вполне привлекательную мать, Аля понимала справедливость этой пошло-назидательной мысли. [Анна Берсенева. Полет над разлукой (2003-2005)]. «Наша вера в справедливость и оправданность этого мира может быть разрушена какой-нибудь огромной трагедией, происшедшей с нами или с нашими близкими или просто на наших глазах: мы возвращаемся к этому и возвращаемся, утрата наша столь велика, что принять ее, смириться с происшедшим мы не в силах, мир, в котором подобное, возможно, не может быть справедливым». [Вячеслав Дурненков. Мир молится за меня (2005) // Майские чтения, 2002, №7, 2002]. Принятое решение позволило выиграть сразу по двум направлениям. Во-первых, соблюдена социальная справедливость. наших ветеранов труда, участников трудового фронта и граждан, пострадавших от

репрессий, не стали лишать права льготного проезда на электричках. [Юрий Иванов. Верный путь на электричку (2005) // «Дагестанская правда» (Махачкала), 2005.01.14]. Вот так вот! Справедливость восторжествовала. Хамоватое отношение местной прессы и болел к русским просто проходило красной линией через весь уикенд. [Спортивный форум (форум) (2005)]. Упомянутое выше исследование подтвердило справедливость высказываний Л. А. Тихомирова и для настоящего времени. [Валерий Андреев. Национальные модели экономики (2004) // «Наш современник», 2004.07.15]. При этом вновь доказана справедливость концепции широкого использования стратегической бомбардировочной авиации с обычными средствами поражения в локальных вооруженных противоборствах. [Петр Антощенко. Что надо знать и нельзя забывать (2004) // «Воздушно-космическая оборона», 2004.10.15]. Решением суда командир в/ч 59333 обязан восстановить меня в списках части. — Справедливость восторжествовала? — Нет. [Олег Березовский. «Я подам в суд на Путина» (2004) // «Калининградские Новые колеса», 2004.11.11]. Кетле на практике доказал справедливость этого положения; Брюссельское Центральное статистическое бюро устроено на таких началах, и, несомненно, что официальная статистика Бельгии, по своему развитию и совершенству, стоит выше официальной статистики прочих стран. [Н. Г. Беспалов, А. Л. Дмитриев. Из истории Петербургской статистики: к организации статистического комитета (2004) // «Вопросы статистики», 2004.11.18]. Как смотрели маленькие зрители, учащиеся младших классов городских школ — смеялись, шумели, помогая героям восстановить справедливость, наказать зло и всё-таки справить Новый год. [Юлия Бузык. «Бойся старушек, внуков растящих!» (2004) // «Уральский автомобиль» (Миасс), 2004.01.03]. Жить в Вербилках предложил Женька, между прочим, он твой коллега и добрый приятель, — решила я восстановить справедливость. [Дарья Донцова. Доллары царя Гороха (2004)]. Социальная справедливость, провозглашаемая с высоких трибун, фактически отсутствовала, поскольку существовало глубокое неравенство в распределении национального продукта между рядовыми трудящимися и представителями номенклатуры. [Т. А. Журавлева, О. В. Рудакова. Распределение денежных доходов россиян: прошлое, настоящее, будущее (2004) // «Финансы и кредит», 2004.11.22]. Оценив справедливость этого замечания, я немного присел. [Вальтер Запашный. Риск. Борьба. Любовь (1998-2004)]. По отзывам психологов, слушавших его лекции, он был блистательным лектором и педагогом. И тем не менее справедливость восторжествовала. Без работ Н. А. Бернштейна сегодня невозможно представить себе развитие мировой психологии. [В. П. Зинченко. На пути к восстановлению исторической справедливости (2004) // «Вопросы психологии», 2004.12.14]. Ну вот, пришла моя книжка, и сбылась справедливость. [Владимир Крупин. Выбранные места из дневников 70-х годов (2004) // «Наш современник», 2004.04.15]. Уже первая страница рукописи документально подтверждает справедливость этих слов писателя. [Феликс Кузнецов. Шолохов и «анти-Шолохов» (2004) // «Наш современник», 2004.02.15]. Справедливость этого высказывания неоднократно доказывалась на практике. [Антон Ларин. Последний довод телохранителя (2004) // «Солдат удачи», 2004.08.04]. Каждый человек жил мирно, уверенный в своем месте и в том, что ему принадлежит. Везде восторжествовала справедливость». Руководствуясь христианскими заповедями, царь и царица потребовали провести регистрацию всех служилых кабал. [Л. А. Муравьева. Смутное время в России: причины, этапы, последствия (2004) // «Финансы и кредит», 2004.11.22]. Но справедливость восстановлена, крыса получил по заслугам, он, хромая, вырывается вон из рынка, и не скоро теперь сюда придет. [Улья Нова. Инка (2004)]. И на протяжении всей книги, на каждой странице, каждой строчкой автор доказывает истинность и справедливость своего утверждения. [Сергей Перевезенцев. Величие русской души (2004) // «Наш современник», 2004.10.15]. У меня каким-то чудом еще сохранялась вера в справедливость. [Артем Тарасов. Миллионер (2004)]. — Нам нечего больше терять, — хрипло произнес Герман. — Мы с Нелечкой восстановим справедливость. Пусть нас потом судят, пусть расстреливают... [Татьяна Тронина. Никогда не говори «навсегда» (2004)]. Что касается вопроса наказания подсудимых, могу заявить следующее. Основная обязанность правосудия — оглашать справедливость. Наказание как форма насилия не может быть плохим или хорошим, оно может быть справедливым или несправедливым. [Игорь Трунов. Терроризм и совершенствование правовых основ контртеррористических действий (1 часть) (2004) // «Адвокат», 2004.12.01]. — Согласен, что формирование гражданского общества у нас идет с колоссальными издержками. Многие потеряли

веру в справедливость. Такие понятия, как правовое и социальное государство, права и свободы человека, достойная жизнь, нередко воспринимаются как издевательство. [Лада Юрьева. Адвокатура и гражданское общество: мы только в начале пути (2004) // «Адвокат», 2004.12.01]. Единственная претензия, справедливость которой суд признал, это обвинение в том, что автогигант не ответил в установленный срок на запрос SCO о засвидетельствовании исполнения им условий лицензионного соглашения на пользование Unix. [SCO проигнорировали (2004) // «Computerworld», 2004.07.23]. У него на первый план выступает справедливость, он чувствует себя принадлежащим к категории людей, познавших цену человеческого поступка. [Будем жить, ребята... (2004) // «Солдат удачи», 2004.08.04]. Кадровые агентства могут либо обеспечить справедливость, либо сохранить неравенство и дискриминацию на рынке труда. [Дискриминация при приеме на работу (2004) // «Управление персоналом», 2004.11.15]. Потому как у вас будет явное преимущество: вы будете ближе к нему и поле действий шире:) А так вас рядом нет, на контакт не идете, проблему решать не хотите, дуетесь, обижаетесь, ищите справедливость (нет ее имхо и искать бесполезно), а тут мама добрая, блин, и всепонимающая, играющая отнюдь не совсем честно. [Женщина + мужчина: Брак (форум) (2004)]. Подтверждается справедливость ранее высказанных с российской стороны опасений по поводу последствий демонстративного нежелания Правительства Латвии учитывать предложения Съезда в защиту русских школ, состоявшегося в Риге 6 марта с.г. [Заявления и сообщения (2004) // «Дипломатический вестник», 2004.05.25]. Скорее всего, экспорт будут развивать малые фирмы. И жизнь доказывает справедливость такого подхода. [Конкурентоспособность российских предприятий в сфере международной торговли (2004) // «Вопросы статистики», 2004.07.29]. Суверенный Милитарный и Госпитальный Российский Державный Имперский Орден Святого Иоанна Иерусалимского Рыцарей Родоса и Мальты (O.S.J.), гарантирует справедливость, свободу и безопасность своих граждан. [Конституция Милитарного и Госпитального Российского Державного Имперского Ордена Святого Иоанна Иерусалимского Рыцарей Родоса и Мальты (O.S.J.E.) (2004) // «Приазовский край», 2004.10.07]. При этом, поведение стороны, пострадавшей в конфликте может быть как наступательным, так и оборонительным, как нарушающим социальную справедливость, этические и правовые нормы, так и защищающим их. [Криминальный конфликт (2004) // «Боевое искусство планеты», 2004.03.11]. Вмешиваясь в чужой конфликт с самым честным намерением восстановить справедливость, поддержать обиженного, Вы, сплошь и рядом, можете сделать как раз наоборот — поддержать неправую сторону. [Криминальный конфликт (2004) // «Боевое искусство планеты», 2004.03.11]. С одной стороны, справедливость, точки зрения Конституционного Суда РФ усматривается некоторыми авторами, в том, что отсутствие правового инструментария, связанного с пересмотром незаконных и необоснованных постановлений президиумов высших судебных инстанций действительно умаляет одно из основных конституционных прав, а именно право на судебную защиту. [О влиянии постановлений Конституционного Суда РФ на институт пересмотра по вновь открывшимся обстоятельствам решений, определений суда, вынесенных в порядке гражданского судопроизводства (2004) // «Арбитражный и гражданский процессы», 2004.11.15]. Мы верим, что добро сильнее зла, что законность и справедливость восторжествуют, что прочный мир воцарится наконец на многострадальной земле Косова. [Официальная часть. Заявление Священного Синода Русской Православной Церкви в связи с событиями в Косове (2004) // «Журнал Московской патриархии», 2004.04.26]. Где истиной руководствуются, там честность и справедливость соблюдаются. [Почему нельзя коррелировать индивидуальные статистические данные (2004) // «Вопросы статистики», 2004.06.24]. Необоснованное изъятие собственности подрывает экономическую стабильность, разрушает веру людей в справедливость. [Свод нравственных принципов и правил в хозяйствовании (2004) // «Журнал Московской патриархии», 2004.03.29]. В подобном случае государство призвано восстановить справедливость, следуя закону и нравственному долгу. [Свод нравственных принципов и правил в хозяйствовании (2004) // «Журнал Московской патриархии», 2004.03.29]. Однако по показателю «воспринимаемая процедурная справедливость» имелись отличия по следующим пунктам: «Насколько справедливым Вы считаете способ, которым достигнуто распределение заботы о ребенке между вами и вашим партнером? [Семейная жизнь и профессиональная деятельность (на материале исследования полных семей с детьми дошкольного возраста) (2004) // «Вопросы психологии», 2004.12.14]. Следует признать справедливость суждения о

том, что требование системности и непротиворечивости правового регулирования может быть реализовано, только если порядок рассмотрения дел об административных правонарушениях всеми судами будет урегулирован единым образом в одном федеральном законе, каким должен быть КоАП РФ. [Систематизация арбитражного процессуального законодательства (проблемы теории и практики применения) (2004) // «Арбитражный и гражданский процессы», 2004.10.25]. Но временами по Петиному телу прокатывалась ликующая дрожь, приближались минуты, ради которых стоит жить, ибо грядет справедливость. [Анатолий Азольский. Глаша // «Новый Мир», 2003]. Куклы твои всегда были тобою одеты одинаково красиво и нарядно, потому что ты несла людям справедливость и — хозяйкою кукол — наделяла их справедливостью... [Анатолий Азольский. Глаша // «Новый Мир», 2003]. Обратимся к вопросу, что получилось за 12 лет обещаний сделать Азербайджан «вторым Кувейтом», где не было бы нищих и угнетенных, где царили бы благоденствие и справедливость. [Александр Алексеев. История болезни (2003) // «Спецназ России», 2003.08.15]. Так не хотите ли вы, как председатель оргкомитета очередного съезда Компартии, предложить съезду восстановить историческую справедливость и партбилет № 1 выписать на имя товарища Сталина? [Николай Анисин. Красный реванш (2003) // «Завтра», 2003.01.01]. Даже те, кто сопротивлялся большевикам, сопротивлялись недостаточно активно, потому как чувствовали за ними некую справедливость, а за собой — некую неправедность? [Сергей Баймухаметов. Кто погубил прежнюю Россию? Нация самоубийц? (2003) // «Вестник США», 2003.11.12]. И это именно Фред восстановил справедливость, придумав сокращенное «Ди». [Ирина Безладнова. Дина // «Звезда», 2003]. В свою очередь, «колеблющиеся» избиратели представлены несоциализированными избирателям, ищущими приятную партию с приятным названием, и избирателями, желающими найти порядок и справедливость «на стороне» — то есть в новых брэндах. [Ирина Белозерцева. Регионы ждут партию с приятным названием (2003)]. Скажите ей, что на сегодняшний день справедливость торжествует. [Борис Бронштейн. Дума дотационного Ижевска установила мэру зарплату в 200 тысяч рублей (2003) // «Новая газета», 2003.01.02]. — Если мужчины не в силах даровать женщине справедливость, на снисходительность-то у них души должно хватить! [Юрий Буйда. Город палачей // «Знамя», 2003]. А значит, одно это позволяло людям надеяться на конечную справедливость, на последний Суд, на истину в последней инстанции, которую хранила Спящая, и многим было довольно одной этой мысли, и мало кому хотелось, чтобы она вот сейчас вдруг проснулась и сказала все, что знает, потому что все были уверены: ее знания не выдержит никто. [Юрий Буйда. Город палачей // «Знамя», 2003]. Казалось, если жизнь разобьет эту пару, то никогда больше они не поверят в ее справедливость и доброту. [Михаил Рошин, Татьяна Бутрова. Драматургия и проза жизни // «Октябрь», 2003]. От Святой Руси до колхозов «Путь к коммунизму» и чтобы поддерживать справедливость этих колхозов, было необходимо закупать хлеб за границей. [Василий Вельков. «Блажен, кто посетил сей мир...» (2003) // «Лебедь» (Бостон), 2003.12.14]. И пусть это вызовет продовольственный дефицит и уничтожит то, чем может гордиться правительство — полные прилавки, справедливость будет сохранена. [Василий Вельков. «Блажен, кто посетил сей мир...» (2003) // «Лебедь» (Бостон), 2003.12.14]. Институт народных заседателей имеет долгую историю, заседатели олицетворяли справедливость суда, их мнение имело большое значение в тех случаях, когда закон оставлял те или иные вопросы на усмотрение суда, их наличие повышало эффективность борьбы с коррупцией в судебной сфере. [Александр Воронов. О некоторых достоинствах и недостатках нового Гражданского процессуального кодекса // «Отечественные записки», 2003]. Но справедливость если и восторжествует, то не более чем на год. [Екатерина Выхухолева, Ольга Губенко. Депутаты заставили регионы согласовывать с центром тарифы на свет и тепло (2003) // «Известия», 2003.03.03]. И все-таки харьковчане восстановили историческую справедливость — в честь 70-летия расщепления ядра перед входом в главное здание Национального научного центра «ХФТИ» в Пятихатках был открыт памятный знак. [Валентина Гаташ. Физика с грифом «совершенно секретно» // «Знание -- сила», №9, 2003]. Составитель книги, В. М. Селезнев, полагает, что справедливость требовала осудить крепостных — стало быть, и наказать по всей строгости закона. [С. Гедройц. Арефьевский круг. Дело Сухово-Кобылина // «Звезда», 2003]. Да, в этом мире справедливость понимается немного иначе, чем вам внушали в детстве. [Константин Глинка. Снесла курочка яичко (2003) // «Лебедь» (Бостон), 2003.12.21]. Задача состоит в том, чтобы молодое пополнение осознало, что истинный герой на Руси

всегда скромн, человекн, благородн, великодушн, готов защитить слабого, отстаить справедливост. [Д. Говорун. Формы и методы работы младших командиров по формированию у подчиненных дисциплинированности и исполнительности (2003) // «Военный вестник Юга России» (Ростов-на-Дону), 2003.10.03]. Прокурор надеялся, что справедливост восторжествует и он будет жить не хуже оборотней в погонах. [Владимир Горбачев. За тридевять земель (2003) // «Богатей» (Саратов), 2003.10.09]. В свою очередь, наука требует не только красоты теоретических построений, но и рациональной веры в справедливост исходных положений аксиом. [Владимир Горбачев. Концепции современного естествознания (2003)] Кризис должен быть разрешен, потому что он уносит жизни тысяч людей, усиливает и без того имеющуюся ксенофобию и, главное, быть может, лишает чеченский народ возможности достойного существования, мешает восстановить подлинную справедливост по отношению к этому так много страдавшему народу. [Яков Гордин. Путь компромисса -- выход или катастрофа? // «Звезда», 2003]. Разработчик этих поправок, председатель Комитета Совета Федерации по аграрно-продовольственной политике Иван СТАРИКОВ объяснил корреспонденту «МН» свою инициативу так: — Настало время восстановить историческую справедливост. — Но ведь нельзя восстанавливать ее только по отношению к одной части общества. [Михаил Гохман. Священный ящик Пандоры // «Московские новости», 2003]. Там стоят жилые дома, промышленные предприятия. Но восстановить историческую справедливост мы должны. — В чем, по-вашему, она заключается? [Михаил Гохман. Священный ящик Пандоры // «Московские новости», 2003]. В такие минуты я даже бога вспомнил: «Милый бог, если ты есть, сделай так, чтобы справедливост восторжествовала». [Людмила Гурченко. Аплодисменты (1994-2003)]. И где-то ему даже нас было жалко. Справедливост ищем, денег нам не надо. Тут самое время ценовую политику для нас по справедливости подобрать. [Ирина Дедюхова. И родина щедро поила меня! (2003) // «Лебедь» (Бостон), 2003.12.28]. Ну, зарезали свои же чеченцы убийцу Жени в бандитской разборке, восторжествовала справедливост — но ведь истинные виновники этой войны не наказаны! [Ольга Дубова. Солдаты России (2003) // «Наш современник», 2003.10.15]. И я понял, что печатное слово — это серьезное и действенное оружие, если человек борется за здравый смысл и справедливост, — говорит Арон Иосифович. [Олег Жунусов. Один пенсионер добился удешевления трамвая для владивостокцев... (2003) // «Известия», 2003.01.09]. Утвердим справедливост и равноправие в национальных отношениях. [Геннадий Зюганов. За власть трудового народа! (2003) // «Наш современник», 2003.11.15]. Пусть же это будет соборност свободных, деятельных, готовых постоять за себя и за справедливост людей. ... [Александр Казинцев. Симулякр, или Стекольное царство (2003) // «Наш современник», 2003.08.15]. Между тем единомышленники Лукина считают, что они всего лишь восстанавливают справедливост. [Сергей Кез. Иркутск дает обратный ход реформе ЖКХ (2003) // «Независимая газета», 2003.04.01]. Поверили в справедливост новой российской власти. Боевиков это явно не устраивало. [Лариса Кислинская. Приступить к ликвидации (2003) // «Совершенно секретно», 2003.04.03]. Но суд, как видим, счел иначе, а вышестоящий Мосгорсуд подтвердил справедливост этого решения. [Галина Ковальская. Облава (2003) // «Еженедельный журнал», 2003.02.04]. Мне хочется обратиться к губернатору: Борис Всеволодович, восстановите справедливост! » [Виктор Лихачев и др. Глаз народа (2003) // «Встреча» (Дубна), 2003.04.30]. Все дело в том, у кого человек ищет справедливост. [Михаил Краснов. Совесть пробуждается // «Отечественные записки», 2003]. Он творит правосудие, т. е. справедливост, а не помогает тем или иным государственным органам; [Михаил Краснов. Совесть пробуждается // «Отечественные записки», 2003]. В справедливост этой истины, похоже, уверовало большинство из баллотирующихся ныне кандидатов в депутаты Госдумы. [Александр Крутов. Листовочные войны (2003) // «Богатей» (Саратов), 2003.11.27]. Казалось, виновные вскоре будут наказаны и справедливост восторжествует. [Александр Кузьмин. Пополам с ослиной мочой (2003) // «Вслух о...», 2003.04.30]. Каждый среднестатистический гражданин, не живущий ниже уровня бедности, но и не причисляющий себя к богатым, понимает справедливост этого утверждения. [Ирина Курьянова. Хороший слесарь — несбывшаяся мечта (2003) // «Богатей» (Саратов), 2003.07.10]. Как показало время, справедливост властные структуры и простые граждане понимают по-разному. [Елена Налимова. Властители дорог, или Мифы о пассажирском автотранспорте (2003) // «Богатей» (Саратов), 2003.10.09]. Возможно, за справедливост придется немножко пострадать и еще кому-

нибудь из олигархов. [Светлана Офитова. Дело ЮКОСа спустят на тормозах (2003) // «Независимая газета», 2003.04.09]. Ну, информации о ней не много, но точно известно, что даже они мужиков не любят, и вроде бы как справедливость пытаются навести. [Андрей Попов. Тайны ночного леса (2003) // «Спецназ России», 2003.08.15]. Теперь гражданин может прийти в суд и защитить свои права, найти справедливость. [Георгий Сатаров. Проржавевшее правосудие // «Отечественные записки», 2003]. Потому что восстановить справедливость невозможно, учитывая колоссальные размеры собственности и количество собственников. [Максим Соколов. Заклятые клады (2003) // «Известия», 2003.07.08]. Обвиняемые просили справедливости и снисхождения. Общество, кстати, тоже надеялась на справедливость. Наркомания — это не артемовская чисто тема, это горе тысяч и тысяч приморских семей. [Татьяна Суворова. Судебная арифметика для наркоторговцев // «Ежедневные новости» (Владивосток), 2003]. Особенно, как это ни странно, справедливость этого утверждения проявилась сейчас, когда огромное число генералов «двинуло в политику» и оказалось в ней не на последних ролях. [Владимир Тикич. Генеральская честь (2003) // «Советская Россия», 2003.08.09]. Ей приходится воевать за истину и справедливость в областном суде при рассмотрении самых тяжких злодеяний: убийств, бандитских нападений, разбоев, совершенных, как правило, в организованных преступных группировках. [Людмила Фомина. От лица государства (2003) // «Восточно-Сибирская правда» (Иркутск), 2003.06.26].

Придевские конструкции

Ну что ж, его жертвы вот уже много веков мертвы, демонстраций, призывающих восстановить историческую справедливость, ждать не приходится. [Юлия Рахаева. «Стакан есть, дорогой читатель?». Книжный развал (2002) // «Известия», 2002.12.03]. Я вижу большую справедливость в том, как закончились соревнования. [Антон Сихарулидзе: «Я всегда был уверен в том, что мы лучшие» (2002) // «Известия», 2002.02.12]. Сейчас клуб восстановил историческую справедливость по отношению к тренеру, так много сделавшему в своё время для ярославского футбола. [Александр Побегалов: «Что хорошо для «Шинника» -- хорошо и для меня» (2001) // «Известия», 2001.10.23]. Илья Иосифович горой стоял за всемирную справедливость, начиная с её научного конца, и готов был за это сложить голову. [Людмила Улицкая. Путешествие в седьмую сторону света // Новый Мир, № 8-9, 2000]. Эмоциональный баланс какой-то соблюдался, а Василиса осуществляла общую суровую справедливость, раскладывая ровные порции по тарелкам. [Людмила Улицкая. Путешествие в седьмую сторону света // Новый Мир, № 8-9, 2000]. По силам ли тебе строгая справедливость к другому гонителю другого поэта? [Юрий Давыдов. Синие тюльпаны (1988-1989)]. "Не могу!" — язвительно повторил Милий Алексеевич точно бы в пику этому "всё же" — и шагреневскому, и своему, блуждающему, как бляшка-громб. Строгая справедливость и ещё раз справедливость. Не на мундир взирай, как библейский Самуил, не на лицо, а на сердце, как библейский Господь. [Юрий Давыдов. Синие тюльпаны (1988-1989)]. Может, это и была та высшая справедливость и высшая награда, в которые все так хотят поверить?.. [Марина Палей. Поминование (1987)]. Но у Бога и ангелов Его своя справедливость. [Фридрих Горенштейн. Куча (1982) // «Октябрь», № 1, 1996]. Его сёстры выросли без всякого образования, бедные бесприданницы, и на одной из них он, Хаим Ягудин, и женился из чистого благородства, чтобы восстановить попорченную справедливость. [Анатолий Рыбаков. Тяжелый песок (1975-1977)]. Он был общественный человек не из честолюбия, а потому, что в общественных делах мог проявить свою справедливость. [Анатолий Рыбаков. Тяжелый песок (1975-1977)]. Таким образом, в лице всего казачества мы видим жестоких мстителей коммунистам за поруганную справедливость, что в связи с общим недовольством трудящегося крестьянства России, вызванным коммунистами, грозит окончательной гибелью революционным завоеваниям и новым тяжким рабством народу. [А. И. Деникин. Очерки русской смуты. Том IV. Вооруженные силы Юга России (1922)]. Принятое решение позволило выиграть сразу по двум направлениям. Во-первых, соблюдена социальная справедливость. наших ветеранов труда, участников трудового фронта и граждан, пострадавших от репрессий, не стали лишать права

льготного проезда на электричках. [Юрий Иванов. Верный путь на электричку (2005) // «Дагестанская правда» (Махачкала), 2005.01.14]. Физика и историческая справедливость вернулись туда в 1934 году, когда по решению правительства Академия наук переехала из Ленинграда в Москву. [Геннадий Горелик. Андрей Сахаров. Наука и свобода (2004)]. Социальная справедливость, провозглашаемая с высоких трибун, фактически отсутствовала, поскольку существовало глубокое неравенство в распределении национального продукта между рядовыми трудящимися и представителями номенклатуры. [Т. А. Журавлева, О. В. Рудакова. Распределение денежных доходов россиян: прошлое, настоящее, будущее (2004) // «Финансы и кредит», 2004.11.22]. Стремление к равенству в распределении доходов, воплощающему, по мнению многих россиян, социальную справедливость, всегда сопровождается падением экономической эффективности, так как в подобной ситуации незачем эффективно работать ни бедному (все равно общество обеспечит материальную поддержку), ни богатому (все равно общество изымет часть дохода в виде налогов). [Т. А. Журавлева, О. В. Рудакова. Распределение денежных доходов россиян: прошлое, настоящее, будущее (2004) // «Финансы и кредит», 2004.11.22]. Однако проблема — социальная справедливость или экономическая эффективность — не настолько неразрешима. [Т. А. Журавлева, О. В. Рудакова. Распределение денежных доходов россиян: прошлое, настоящее, будущее (2004) // «Финансы и кредит», 2004.11.22]. В этом — высшая справедливость: духовным подвигом всей своей жизни Георгий Свиридов заслужил такое благословение. [Станислав Золотцев. Духовный подвиг исполина (2004) // «Наш современник», 2004.06.15]. Представители общественных и политических организаций, профсоюзов, органов самоуправления, движений и коалиций в защиту социальных, трудовых и гражданских прав, прогрессивные журналисты участвовали в семинарах, дискуссиях, посвященных таким проблемам, как война и мир, демократия и автократия, социальная справедливость, борьба с приватизацией, защита человека труда и т.п. [Татьяна Морозова. Мы говорим: «Нет -- капитализму!» (2004) // «Правда», 2004.10.29]. При этом мало кого интересует, на чьей стороне право или историческая справедливость. [Егор Строев. К разуму и чести (2004) // «Наш современник», 2004.11.15]. В том, что первое место занял «ФИНЭК» есть какая-то высшая справедливость. [Галина Струтинская. Мечты сбываются? (2004) // «64 — Шахматное обозрение», 2004.05.15]. Казалось, победившая революция ускорит прогресс и страна быстро обретет социальную справедливость, а потом уж совсем скоро наступит всеобщее благоденствие. [Артем Тарасов. Миллионер (2004)]. — Я вот только недавно поняла, что есть высшая справедливость! [Татьяна Тронина. Никогда не говори «навсегда» (2004)]. — Да, мы это сделаем, — Герман пожал ледяной ладонью руку сестры. — Это и будет высшая справедливость. — Мы... убьем сына Катерины? [Татьяна Тронина. Никогда не говори «навсегда» (2004)]. Его неутоленная жажда мести («Нет, это не месть, это высшая справедливость! [Татьяна Тронина. Никогда не говори «навсегда» (2004)]. Рай виделся ему чем-то вроде территории пионерского лагеря: дивная природа, добрые взаимоотношения, всеобщая справедливость и равенство. [Елена Хаецкая. Синие стрекозы Вавилона/ Семеро праведных в раю господина (2004)]. При этом, поведение стороны, пострадавшей в конфликте может быть как наступательным, так и оборонительным, как нарушающим социальную справедливость, этические и правовые нормы, так и защищающим их. [Криминальный конфликт (2004) // «Боевое искусство планеты», 2004.03.11]. Сочтено необходимым активизировать процесс безвозмездной передачи в собственность Церкви незаконно национализированных храмов, монастырей, святынь, другого движимого и недвижимого имущества, что восстановит историческую справедливость [Определение Освященного Архиерейского Собора о вопросах внешней деятельности Русской Православной Церкви (2004) // «Журнал Московской патриархии», 2004.10.25]. Так не хотите ли вы, как председатель оргкомитета очередного съезда Компартии, предложить съезду восстановить историческую справедливость и партбилет № 1 выписать на имя товарища Сталина? [Николай Анисин. Красный реванш (2003) // «Завтра», 2003.01.01]. Но, оставив в покое футбольную справедливость, нужно признать, что это позерское решение превратило второй тайм в такую резню, какой давно не видела серия А. [Филипп Бахтин. Две крепости. Пьер Луиджи Коллина разбудил первородное зло (2003) // «Известия», 2003.02.17]. А значит, одно это позволяло людям надеяться на конечную справедливость, на последний Суд, на истину в последней инстанции, которую хранила Спящая, и многим было довольно одной этой мысли, и мало кому хотелось, чтобы она вот сейчас

вдруг проснулась и сказала все, что знает, потому что все были уверены: ее знания не выдержит никто. [Юрий Буйда. Город палачей // «Знамя», 2003]. Ломоносов, всегда показывающий свое радение за науку и научную справедливость, не возмутился против этого решения. [Дмитрий Верхотуров. Неизвестный Михайло Ломоносов (2003) // «Лебедь» (Бостон), 2003.10.05]. «Социальная справедливость», которой пытаются достичь авторы законопроекта, может обернуться резким ростом тарифов с 2005 года, когда их госрегулирование будет отменено. [Екатерина Выхухолева, Ольга Губенко. Депутаты заставили регионы согласовывать с центром тарифы на свет и тепло (2003) // «Известия», 2003.03.03]. По Бержелю выходит, что высшая справедливость выше позитивного права. [Роман Ганжа. О праве вообще и человеческом праве в частности // «Отечественные записки», 2003]. Легко можно заключить, что тогда «общая» справедливость зависима от позитивного права, но при этом в каком-то смысле является его целью наряду с «подобающим поведением», «служением человеку» и «служением обществу» (см. с. [Роман Ганжа. О праве вообще и человеческом праве в частности // «Отечественные записки», 2003]. И все-таки харьковчане восстановили историческую справедливость — в честь 70-летия расщепления ядра перед входом в главное здание Национального научного центра «ХФТИ» в Пятихатках был открыт памятный знак. [Валентина Гаташ. Физика с грифом «совершенно секретно» // «Знание -- сила», №9, 2003]. В понятие «достойной заработной платы», помимо ее регулярности, респонденты включают «социальную справедливость». [Евгения Гвоздева. Особенности национальной работы // «Отечественные записки», 2003]. Кто из нас, кинутых, скорбно взвесив все «за» и «против», мировую справедливость и необходимость поддерживать брэнное существование, не отдавал предпочтение последнему и не оставался тянуть лямку в столь жестоко обошедшейся с ним конторе. [Константин Глинка. Снесла курочка яичко (2003) // «Лебедь» (Бостон), 2003.12.28]. С одной стороны, описание рассматривалось как отражение нормы равенства требований, обязанностей и прав (процедурная справедливость) в том случае, если в нем было указание на то, что в данной ситуации к разным людям предъявлялись разные (или одинаковые) требования вне зависимости от того, какой результат был получен. [Е. О. Голынчик, О. А. Гулевич. Обыденные представления о справедливости (2003) // «Вопросы психологии», 2003.10.21]. С другой — как отражение нормы равенства распределения вознаграждения/наказания (дистрибутивная справедливость), если в ней присутствовало указание на справедливость того, что все участники получили равное вознаграждение (наказание), и не было указания на соблюдение равенства прав или обязанностей. [Е. О. Голынчик, О. А. Гулевич. Обыденные представления о справедливости (2003) // «Вопросы психологии», 2003.10.21]. Причем абсолютная справедливость его не может быть гарантирована до тех пор, пока не станет ясным сам механизм тяготения. [Владимир Горбачев. Концепции современного естествознания (2003)]. Кризис должен быть разрешен, потому что он уносит жизни тысяч людей, усиливает и без того имеющуюся ксенофобию и, главное, быть может, лишает чеченский народ возможности достойного существования, мешает восстановить подлинную справедливость по отношению к этому так много страдавшему народу. [Яков Гордин. Путь компромисса -- выход или катастрофа? // «Звезда», 2003]. Разработчик этих поправок, председатель Комитета Совета Федерации по аграрно-продовольственной политике Иван СТАРИКОВ объяснил корреспонденту «МН» свою инициативу так: — Настало время восстановить историческую справедливость. — Но ведь нельзя восстанавливать ее только по отношению к одной части общества. [Михаил Гохман. Священный ящик Пандоры // «Московские новости», 2003]. Там стоят жилые дома, промышленные предприятия. Но восстановить историческую справедливость мы должны. — В чем, по-вашему, она заключается? [Михаил Гохман. Священный ящик Пандоры // «Московские новости», 2003]. Михаил Горбачёв и его соратники хотели бы проводить реформы в интересах большинства, опираясь на свободу, социальную справедливость и солидарность в обществе. [Анастасия Гулина. Бывший лидер смотрит в будущее (2003) // «Богатей» (Саратов), 2003.06.19]. И как я после этого Димке твоему должен объяснить, в чем здесь социальная справедливость? [Семен Данилюк. Бизнес-класс (2003)]. Это, в первую очередь: повышение уровня жизни, образования, экономический рост, социальная справедливость и достижение политической стабильности в регионе. [Алихан Дзейтов. Главная забота государства (2003) // «Жизнь национальностей», 2003.06.18]. Более того, роль подлинного национального лидера может принадлежать лишь тому, кто сформулирует что такое российская справедливость и российский

капитализм сегодня. [Иосиф Дискин. Возможен ли капитализм в России? (2003)]. Очень прошу вас, не подумайте, что Ленинид был диссидентом, борцом за социальную справедливость. [Дарья Донцова. Микстура от косоглазия (2003)]. Люди, переставшие верить в какую-либо общественную или социальную справедливость, начинают действовать поодиночке и часто от себя. [Сергей Есин. Выбранные места из дневника 2001 года (2003) // «Наш современник», 2003.06.15]. Автор, который собаку съел на тайных обществах и магической подоплеке искусства, начинает разговор так: «Африканское искусство в значительной мере является отражением многовековой борьбы народов Африки за свободу, независимость, социальную справедливость... [Кирилл Ефремов. Портрет господина Черепа // «Знание -- сила», №9, 2003]. Социальная справедливость находится вне пределов компетенции рыночной экономики». [Александр Казинцев. Симулякр, или Стекольное царство (2003) // «Наш современник», 2003.11.15]. Но вот же — живая жизнь, одухотворенная борьбой за социальную справедливость и страстными поисками истины! [Александр Казинцев. Симулякр, или Стекольное царство (2003) // «Наш современник», 2003.11.15]. В совокупности данные идеи составили первоначальное ядро цельной и последовательной теории утилитарной справедливости, которая органично включала общую справедливость (формулировка предельного принципа общественного устройства) и частную справедливость (разработка принципов справедливого политического действия в отношении распределения, обмена и наказания). [Борис Кашников. Либеральный утилитаризм и его критика в политической философии Д. Роулза (2003) // «Общественные науки и современность», 2003.04.30]. Благодаря Миллю, распределительная справедливость приобрела предельно расширительный смысл, совпадавший не только по названию, но и по смыслу с социальной справедливостью как таковой. [Борис Кашников. Либеральный утилитаризм и его критика в политической философии Д. Роулза (2003) // «Общественные науки и современность», 2003.04.30]. Истинная мудрость, истинная справедливость, по Ницше, коренится в осознанном признании неравенства индивидуумов. [Федор Крахоткин. Фридрих Ницше. Критика просветительской концепции (2003) // «Лебедь» (Бостон), 2003.10.19]. Социальная справедливость в обществе восстанавливается в возможных пределах: государство частично возмещает причиненный ущерб за счет штрафа, конфискации имущества, исправительных работ и других видов наказания; граждане убеждаются в том, что государство способно обеспечить наказание преступника и наказывает его в соответствии с законом, исходя из рациональных и социопсихологических соображений, то есть учитывая начала гуманизма, соразмерности и эффективности. [Юрий Кузнецов. Правопорядок как экономическое благо // «Отечественные записки», 2003]. Тогда, в конце тридцатых, Фадеев однозначно верил в революционную справедливость. [Григорий Фукс. Двое в барабане // «Звезда», 2003].

Блиски појмови

Криками одобрения и стуком мечей о щиты легионы приветствовали его божественное право на суд и справедливость. [Василь Быков. Главный кригсман (2002)]. Он верил в справедливость, в превосходство добра над злом, в абсолютность добра. [Даниил Гранин. Зубр (1987)]. — Да, да, — иронически покачал головой карлик, — справедливость и беспристрастность! [Ю. О. Домбровский. Обезьяна приходит за своим черепом, часть 1 (1943-1958)]. Они тут же попросили с острова американцев, реквизировали колониальные виллы, присвоили роскошные коллекционные лимузины, поделили плантации тростника, подмяли наркотрафик, устроили общенародную самбу, пообещали кубинцам свободу и справедливость; кубинцы торопливо поверили. [Александр Архангельский. 1962. Послание к Тимофею (2006)]. Пока предположение о России такое: Более чем мат. благополучие для России важны: справедливость (правда), коллективизм (но не как в Китае, а некий "другой" коллективизм), т. е. преобладание государственного или общего блага над личным. [Конфликт цивилизация (миф или реальность) (2006)]. «Наша вера в справедливость и оправданность этого мира может быть разрушена какой-нибудь огромной трагедией, происшедшей с нами или с нашими близкими или просто на наших глазах: мы возвращаемся к этому и возвращаемся, утрата наша столь велика, что принять ее, смириться с происшедшим мы не в силах, мир, в котором подобное, возможно, не может быть справедливым». [Вячеслав Дурненков. Мир молится за меня (2005) // Майские

чтения, 2002, №7, 2002]. «Либо новая мораль, основанная на рациональной личной выгоде, и как следствие — свобода, справедливость, прогресс и счастье человека на земле. [Сергей Голубицкий. Who is John Galt? (2004) // «Бизнес-журнал», 2004.08.17]. Один мой друг рассказал, что в преддверии этого события зашел на сайт правительства России и с помощью системы «поиск» инициировал нахождение в нем двух понятий — «честность» и «справедливость». [Владимир Литус. Мы получили эти роли (2004) // «64 — Шахматное обозрение», 2004.03.15]. — Синий — созерцание, спокойствие, компромисс — Красный — любовь, страдание, справедливость — Зеленый — надежда, молодость, энергия жизни [Владимир Ляпов. Психотропные средства (2004) // «Бизнес-журнал», 2004.02.13]. Ни зарплаты, ни пенсии, народ, как в блокаду, голодный, от истощения падает в обмороки, детей беспризорных более четырех с половиной миллионов, зато жиреют воры, жируют бандиты, — где закон, справедливость, порядок? [Татьяна Миронова. Человек голосующий (2004) // «Наш современник», 2004.01.15]. И на протяжении всей книги, на каждой странице, каждой строчкой автор доказывает истинность и справедливость своего утверждения. [Сергей Перевезенцев. Величие русской души (2004) // «Наш современник», 2004.10.15]. 82. Они тут же попросили с острова американцев, реквизировали колониальные виллы, присвоили роскошные коллекционные лимузины, поделили плантации тростника, подмяли наркотрафик, устроили общенародную самбу, пообещали кубинцам свободу и справедливость; кубинцы торопливо поверили. [Александр Архангельский. 1962. Послание к Тимофею (2006)]. Стабильность, справедливость, созидание — вот наша гражданская позиция. [Егор Строев. К разуму и чести (2004) // «Наш современник», 2004.11.15]. Где логика, где справедливость в наших поступках? [Татьяна Тренина. Никогда не говори «навсегда» (2004)]. Первый резал: —...Справедливость! . Родина! . Традиции! [Елена Хаецкая. Синие стрекозы Вавилона/ Девочки из колодца (2004)]. Рай виделся ему чем-то вроде территории пионерского лагеря: дивная природа, добрые взаимоотношения, всеобщая справедливость и равенство. [Елена Хаецкая. Синие стрекозы Вавилона/ Семеро праведных в раю господина (2004)]. Его моральные и деловые качества — порядочность, скромность, справедливость, высокая компетентность и развитое чувство ответственности, требовательность к себе и подчиненным — стали прекрасным образцом для профессионального становления многих, работавших вместе с ним специалистов. [75 лет Роману Аваковичу Сумбатову (2004) // «Газовая промышленность», 2004.12.15]. Второй человек в иерархии СГПД Амари Саифи по прозвищу Абдерразак эль-Пара бежал вместе с членами своей группировки сначала в Мали, а затем в Чад, где был взят в плен повстантами Движения за демократию и справедливость Чада, которое ведет с властями переговоры об условиях выдачи «эмира пустыни». [В Алжире почти полностью уничтожено руководство исламского радикального движения (2004) // «Зарубежное военное обозрение», 2004.09.27]. Такие характеристики процесса, как справедливость, публичность, динамизм, лишаются смысла, если нет самого судебного разбирательства. [Доступ к правосудию в гражданском судопроизводстве на основе прецедентов Европейского Суда по правам человека (2004) // «Арбитражный и гражданский процессы», 2004.03.29]. Суверенный Милитарный и Госпитальный Российский Державный Имперский Орден Святого Иоанна Иерусалимского Рыцарей Родоса и Мальты (O.S.J.), гарантирует справедливость, свободу и безопасность своих граждан. [Конституция Милитарного и Госпитального Российского Державного Имперского Ордена Святого Иоанна Иерусалимского Рыцарей Родоса и Мальты (O.S.J.E.) (2004) // «Приазовский край», 2004.10.07]. Мы верим, что добро сильнее зла, что законность и справедливость восторжествуют, что прочный мир воцарится наконец на многострадальной земле Косова. [Официальная часть. Заявление Священного Синода Русской Православной Церкви в связи с событиями в Косове (2004) // «Журнал Московской патриархии», 2004.04.26]. Где истиной руководствуются, там честность и справедливость соблюдаются. [Почему нельзя коррелировать индивидуальные статистические данные (2004) // «Вопросы статистики», 2004.06.24]. «Суд кассационной инстанции проверяет по кассационным жалобам и представлениям законность, обоснованность и справедливость приговора и иного судебного решения». [Решение по вопросу приемлемости жалобы (2004)]. Иоанн Златоуст пишет, что головной убор священника (кидар) символизирует его власть над народом и подчинение его Богу, два камня на нарамниках говорят о том, что священник на плечах носит образ добродетели; цветы, гранатовые яблоки и золотые позвонки и яблоки на краях одежды священника символизируют подвиги добродетели (милостыня, справедливость, человеколюбие) [4, с. [Святитель Кирилл

Туровский (2004) // «Журнал Московской патриархии», 2004.04.26]. Трудно не согласиться с тем, что такие меры не только не нанесли бы урона «устойчивости» судебных актов, а, наоборот, сохранили бы честь мундира судьи и подтвердили бы законность и справедливость принятого им решения. [Участие прокурора в гражданском и арбитражном процессе в современных условиях (2004) // «Арбитражный и гражданский процессы», 2004.11.15]. Не ради же карьеры офицеры пускаются во все тяжкие, что движет ими, нельзя же так бессовестно играть жизнями сотен тысяч людей? Совесть и справедливость — как они связаны? Что движет ими? [Анатолий Азольский. Глаша // «Новый Мир», 2003]. Обратимся к вопросу, что получилось за 12 лет обещаний сделать Азербайджан «вторым Кувейтом», где не было бы нищих и угнетенных, где царили бы благоденствие и справедливость. [Александр Алексеев. История болезни (2003) // «Спецназ России», 2003.08.15]. Где ты, неба справедливость, где Всевышнего законы? [Александр Алексеев. Эстетика террора (2003) // «Спецназ России», 2003.04.15]. В свою очередь, «колеблющиеся» избиратели представлены несоциализированными избирателям, ищущими приятную партию с приятным названием, и избирателями, желающими найти порядок и справедливость «на стороне» — то есть в новых брэндах. [Ирина Белозерцева. Регионы ждут партию с приятным названием (2003)]. Это честь Родины, достоинство человека, справедливость, святость семейных уз, счастье детей. [Виктор Бондарев. Над пропастью во лжи (2003) // «Независимая газета», 2003.03.31]. Первая наша задача — сплотить всех тех, для кого Правда, Справедливость, Родина — не пустые слова, чтобы вместе бороться за будущее российского народа на фундаменте здорового прошлого. [Виктор Бондарев. Над пропастью во лжи (2003) // «Независимая газета», 2003.03.31]. Казалось, если жизнь разобьет эту пару, то никогда больше они не поверят в ее справедливость и доброту. [Михаил Рошин, Татьяна Бутрова. Драматургия и проза жизни // «Октябрь», 2003]. «Богатырская застава» художника Васнецова снабжена лозунгом НПРФ «За правду и справедливость». [Михаил Виноградов. Народная гордость (2003) // «Известия», 2003.06.24]. Справедливость есть правда в отношении к союзу внешнему. [Сергей Гречишкин. Александр I и М.Сперанский (2003) // «Лебедь» (Бостон), 2003.07.21]. И я понял, что печатное слово — это серьезное и действенное оружие, если человек борется за здравый смысл и справедливость, — говорит Арон Иосифович. [Олег Жунусов. Один пенсионер добился удешевления трамвая для владивостокцев... (2003) // «Известия», 2003.01.09]. Утвердим справедливость и равноправие в национальных отношениях. [Геннадий Зюганов. За власть трудового народа! (2003) // «Наш современник», 2003.11.15]. Он творит правосудие, т. е. справедливость, а не помогает тем или иным государственным органам; [Михаил Краснов. Совесть пробуждается // «Отечественные записки», 2003]. — Что вам кажется самым важным из общечеловеческих понятий? — Равновесие и справедливость. — Что такое Бог в жизни человека? [Людмила Лопато. Волшебное зеркало воспоминаний (2002-2003)]. Ей приходится воевать за истину и справедливость в областном суде при рассмотрении самых тяжких злодеяний: убийств, бандитских нападений, разбоев, совершенных, как правило, в организованных преступных группировках. [Людмила Фомина. От лица государства (2003) // «Восточно-Сибирская правда» (Иркутск), 2003.06.26].

Удаљени појмови

Что это — варварство или справедливость, антигуманизм или защита своих граждан? [Игорь Бирюков. Адекватный ответ жестокости (2003) // «Российская газета», 2003.07.04].

Устаљене конструкције

Но справедливость требует признать, что и война, как средство решения внутренних проблем, и беззастенчивая *Machtropolitik* никак не являются изобретениями фюрера немецкой нации — у них несколько более давняя история. [Максим Соколов. 21.IX -- 27.IX (2002) // «Известия», 2002.09.27]. Уголовный кодекс оценивал это неудачное вмешательство сроком от трех до десяти лет, в зависимости от квалификации производившего аборт: врач в случае летального исхода получал десятку — вдвое больше, чем любитель. В чём была своя справедливость. Всему кварталу были известны имена двух женщин, которые промышляли этим небогоугодным занятием: бабка Шура Зудова и молдаванка Дора Гергел. [Людмила Улицкая. Путешествие в седьмую сторону света //

Новый Мир, № 8-9, 2000]. Надо отдать ему справедливость: когда уж вы до него добирались, он вас слушал, вникал в дело, этого у него не отнимешь — внимательный, холёный, несколько старомодно одетый господин с бородкой и длинными, пышными, как у певца, волосами. [Анатолий Рыбаков. Тяжелый песок (1975-1977)]. Но надо отдать справедливость Штальбе, он был верен двенадцати заповедям поведения немцев на Востоке "... [Анатолий Рыбаков. Тяжелый песок (1975-1977)]. Надо отдать справедливость тому, кто возглавлял следствие. [М. А. Булгаков. Мастер и Маргарита, часть 2 (1929-1940)]. Измаил Александрович писал с необыкновенным блеском, надо отдать ему справедливость, и поселил у меня чувство какого-то ужаса в отношении Парижа. [М. А. Булгаков. Театральный роман (1936-1937)]. Надо отдать справедливость Поликсене Торопецкой: дело своё она знала. [М. А. Булгаков. Театральный роман (1936-1937)]. Прислал телеграмму: "Если журнал хочет сохранить моё идейное сочувствие, прошу дополнительно выслать пятьсот рублей". Л-в, надо ему отдать справедливость, нашёлся. В ответ он телеграфировал: "В сочувствии не сомневаемся, денег не посылаем". [В. Ф. Ходасевич. О меценатах (1936)]. — Нужно отдать справедливость — среди выставленных картин попадаетея целый ряд интересных удивительных вещей... [А. Т. Аверченко. Ихневмоны (1910-1911)]. Гончаров перестал иносказательно говорить о Тургеневе и в отзывах стал отдавать ему справедливость. [А. Ф. Кони. Иван Александрович Гончаров (1911)]. И надо отдать нам справедливость, хотя мы и делаем это иногда несколько засаленными картами, но иступленно. [И. Ф. Анненский. Вторая книга отражений (1909)]. Я должен вам выразиться, господа, и отдать должную справедливость, что эта зала и вообще помещение великолепны! [А. П. Чехов. Свадьба (1889)]. В университет вступил я— должно отдать справедливость моей родительнице— довольно хорошо подготовленный; но недостаток оригинальности уже и тогда во мне замечался. [И. С. Тургенев. Гамлет Щигровского уезда (1849)]. Только теперь отдаю я ей полную справедливость. [И. С. Тургенев. Гамлет Щигровского уезда (1849)]. Зла ему, конечно, никто не желал, тем более что все ещё в самом начале умели отдать Прохарчину справедливость и решили, словами Марка Ивановича, что он, Прохарчин, человек хороший и смиренный, хотя и не светский, верен, не льстец, имеет, конечно, своя недостатки, но если пострадает когда, то не от чего иного, как от недостатка собственного своего воображения. [Ф. М. Достоевский. Господин Прохарчин (1846)]. Взбираясь по лестнице, вёдшей к Петровичу, которая, надобно отдать справедливость, была вся умащена водой, помоями и проникнута насквозь тем спиртуозным запахом, который ест глаза и, как известно, присутствует неотлучно на всех чёрных лестницах петербургских домов, — взбираясь по лестнице, Акакий Акакиевич уже подумывал о том, сколько запросит Петрович, и мысленно положил не давать больше двух рублей. [Н. В. Гоголь. Шинель (1842)]. Бывали примеры, что женщины влюблялись в таких людей до безумия и не променяли бы их безобразия на красоту самых свежих и розовых эндимионов; надобно отдать справедливость женщинам: они имеют инстинкт красоты душевной: оттого-то, может быть, люди, подобные Вернеру, так страстно любят женщин. [М. Ю. Лермонтов. Герой нашего времени (1839-1841)]. Правда, справедливость требует признать, что иногда первопричиной таких стычек становятся сами репортеры и охране просто приходится прибегать к силе, чтобы восстановить элементарный порядок. [Борис Грищенко. Посторонний в Кремле (2004)]. Однако справедливость требует, чтобы автор поделился с читателем и иной, мне кажется, более жизненной версией закрытия главных кремлевских ворот. [Борис Грищенко. Посторонний в Кремле (2004)]. Справедливость требует сказать, что 31. Вd2 тоже ведет к быстрой победе, но разве можно отказать себе в удовольствии щедрой рукой разбросать слонов в разных направлениях? ! [Максим Ноткин. Жемчужины золотого зала (2004) // «64 — Шахматное обозрение», 2004.03.15]. Нужно бы отдать справедливость и отметить в целом разумные направления развития ВС до 2007 года, предложенные в послании президента РФ. [С. Журавлев. Троянские послания (2003) // «Советская Россия», 2003.05.15]. Справедливость требует признать, что противоположная точка зрения на вклад Бродского в поэзию имеет не меньшее право на существование и что ценители его поэзии не «пребывают в заблуждении», а просто имеют мнение, отличное от коржавинского. [Алла Латынина. Андерсеновский мальчик -- роль навсегда // «Новый Мир», 2003]. Многие в этом сомневаются, и справедливость требует сказать, что для таких сомнений имеются достаточные основания. [Игорь Пыхалов. Последняя собака Антанты (2003) // «Спецназ России», 2003.02.15]. Надо отдать справедливость партийному и государственному руководству искусством того времени, поверившему в Юрлова и настоявшему на том, чтобы ему было доверено

руководство Капеллой. [Георгий Свиридов. Из книги «Музыка как судьба» (2003) // «Наш современник», 2003.06.15].

Метафоричке конструкције

Я вижу большую справедливость в том, как закончились соревнования. [Антон Сихарулидзе: «Я всегда был уверен в том, что мы лучшие» (2002) // «Известия», 2002.02.12]. Илья Иосифович горой стоял за всемирную справедливость, начиная с её научного конца, и готов был за это сложить голову. [Людмила Улицкая. Путешествие в седьмую сторону света // Новый Мир, № 8-9, 2000]. Стремление к равенству в распределении доходов, воплощаемому, по мнению многих россиян, социальную справедливость, всегда сопровождается падением экономической эффективности, так как в подобной ситуации незачем эффективно работать ни бедному (все равно общество обеспечит материальную поддержку), ни богатому (все равно общество изымет часть дохода в виде налогов). [Т. А. Журавлева, О. В. Рудакова. Распределение денежных доходов россиян: прошлое, настоящее, будущее (2004) // «Финансы и кредит», 2004.11.22]. Предприниматели давно плюнули на справедливость и решают свои проблемы через вопрос — сколько. [Юрий Тригубович. Наивный сектор российского бизнеса (2003) // «Независимая газета», 2003.07.22].

Справедливость у називима

Партию «Справедливость» возглавил сын Карена Демирчяна Степан, партию «Республика» — брат Вазгена Саркисяна Арам. [Александр Казинцев. Путь Филиппа (2004) // «Наш современник», 2004.07.15]. В 2003 году возникло движение «Справедливость и равенство». [Дарфур (2004) // «Зарубежное военное обозрение», 2004.08.23]. «Богатырская застава» художника Васнецова снабжена лозунгом НПРФ «За правду и справедливость». [Михаил Виноградов. Народная гордость (2003) // «Известия», 2003.06.24].

„Праведност“ у српском језику

Именичке конструкције

Бен адвокат је у среду назвао одлуку полиције да јој се забрани долазак на суд у Јангуну "повредом њених права" и изразио сумњу у праведност суђења. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:251344-Aung-San-Su-Ci-ne-moze-na-sud>]. Поворка формирана иза транспарента "Синдикати за праведност" окупила је према званичним подацима око 120.000 људи, а међу њима су грађани из различитих градова и региона Русије који представљени својим заставама. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.299.html:377847-Medvedev-i-Putin-u-prvogmajskoj-povorci>]. Крст у кори дрвета, који ће заувек симболизовати срећну братску међу, уз који се браћа закљичу на вечност и праведност поделе, увек секиром засече неко трећи, ко им није родбина, а поштује браћу која се деле и гарантује за њих својом чашћу. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.293.html:395086-Galic-Braca-dele-imanje-uz-narodno-veselje>]. Министарка финансија је такође имала приговор и на праведност уредбе. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:221141-Povecanje-na-dnevnom-redu>]. У међувремену, пољски парламентарцац Артур Гурски из партије Право и праведност извинио се руском руководству и народу, због интервјуа који је дао при доласку на место несреће код Смоленска. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:270630-Svetski-vrh-na-sahrani>]. Поворка формирана иза транспарента "Синдикати за праведност" окупила је према званичним подацима око 120.000 људи, а међу њима су грађани из различитих градова и региона Русије који представљени својим заставама. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.299.html:377847-Medvedev-i-Putin-u-prvogmajskoj-povorci>]. Ове године било је упадљиво да је сваки од говорника споменуо „праведност“ домовинског рата, повукао паралелу са злочиним у Сребреници. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:327561-Logorasi-ogorceni-hrvatskom-premijerom>]. Они подсећају да међународни термин "праведност судског процеса" подразумева да оптужени има довољно времена и могућности за припрему своје одбране, да се брани лично, да му се суди у

присуству и да има могућност да позива сведоке у своју корист под условима које су имали сведоци против њега. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:176721-Sud-vara-UN>]. Медведев сматра да у тој борби за праведност треба створити специјални фонд из којег би компензацију добијали грађани који су били неправедно оштећени судским одлукама. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:210577-Medvedev-sledi-ucitelja>]. Преостаје много изазова пред нама, али су и наше снаге такве, јер гледамо у будућност са убеђењем у праведност наше ствари. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:299492-Rezolucija-usvojena-bez-glasanja>]. Пре је у крвопролићу гледао праведност и мирне савести уништавао кога је требало; ми сада крвопролиће сматрамо гадошћу, а ипак се том гадошћу бавимо. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:330740-Zapisi-iz-podzemlja-od-srede-na-kioscima>]. У име мањинских акционара који су повели судски спор против самовоље пословодства и њихових одлука, износимо, не само очекивања, већ чврсто уверење у праведност судства у коју нас је већ уверио Привредни суд у лику судије Наташе Бошковић. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:211372-Sud-presekao-pljacku>]. Срби на Космету сматрају да је све ово сценарио уочи јучерашњег доласка Карле дел Понте у Приштину и провидна фарса, како би се, макар и привидно, показала праведност Хашког трибунала и амортизовало огорчење Срба, због нове оптужнице против четири генерала војске и полиције СЦГ. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:151372-Slovinci-uhapsili---pa-pustili-Agima-268ekua>]. Поједини стручњаци имају приговор на праведност ове калкулације јер би неки добијали увећање од 9.000 динара колико у овом тренутку износи укупна пензија великог броја најстаријих. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:219955-Vlada-da-presece>]. Овај камен је сматран симболом праведности, разума и опроштаја. [„Новости“, http://www.novosti.rs/vesti/zivot_+.303.html:318180-Tajne-poludragog-kamena]. Виолета Јовановић, извршни директор НАЛЕД-а: Реформа пореза на имовину је питање праведности у друштву. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.239.html:402855-Bogati-ne-placaju-porez>]. Институт БВА закључује да су радничка класа и социјалне категорије које најскромније живе нарочито строге према Оланду кад је реч о ефикасности и праведности у политици. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.299.html:412676-Sarkozi-efikasniji-Oland-pravedniji>]. Легенда о Деда Мразу развија креативност, деци помаже да усвоје појмове добра и зла, јер је симпатични декица узор доброте, праведности, благодати и љубави. [„Новости“, http://www.novosti.rs/vesti/zivot_+.306.html:359852-Verovanje-u-Deda-Mraza]. Трудимо се да будуће решење уважи два кључна принципа, без којих нема трајног и стабилног исхода: принцип праведности и принцип реалности. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.289.html:411320-Ljajic-Ne-smemo-glavom-kroz-zid>]. На састанку у Тракошћану није договорено како би та арбитража требало да изгледа, ко би је спровео и да ли би се заснивала на принципу праведности, или међународног права, па ће се о томе преговарати наредних месеци, навео је "Национал". [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:247113-Hrvatska-povlaci-sporna-dokumenta>]. Међу њима истичу се принципи праведности и владавине права. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.289.html:162449-Saradnja-i-sa-Hrvatskom>]. А то укључује, на пример, недавне напоре у Аризони, који прете да подрију основно схватање праведности које ми Американци делимо, као и поверење између полиције и заједнице које је тако кључно за нашу сигурност”, рекао је амерички председник. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:272240-Arizona-Protesti-zbog-kontroverznog-zakona>]. Министар спољних послова Ирске, која је председавајући ЕУ, Брајан Ковен обавестио је свог либијског колегу Абдулу Рамана Шалгана да је ЕУ “озбиљно забринута” око праведности суђења, рекао је новинарима портпарол ЕУ Дијега де Охеда. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:157407-Streljanje-zbogkrvi-sa-HIV-om>]. ПИСА тестирање је међународно истраживање које утврђивање у којој мери образовање у некој држави успева да обезбеди услове ученицима да развијају функционалну писменост, а резултати добијени њиме служе као основа за унапређење квалитета и праведности образовања. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:236624-Pocelo-PISA-testiranje>]. Да, тачно, али и тај њихов улог у препознавању стварности, грубе и нашминкане, опре и заводљиве, тај њихов градитељски, племенити, творбени, допринос да живот буде лепши, да свет изађе на пропланке праведности и из учерица мрзовоље и сујете на неокване терасе људског дружељубља, огроман је - истакао је главни уредник нашег листа. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:150682-Vasiona-svetlosti>]. Сматрам да је у основи то религија која помаже женама и даје им једнака права -

религија једнакости и праведности, ненасилна у суштини. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:250995-Iskusenja---zabranjenog-voca>]. Ми морамо да испоштујемо ту врсту праведности коју је показао у односу на наш народ. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:211182-Prijatelj-u-najtezim-vremenima>]. Чврсто смо стали иза одбране и праведности борбе које води Драган Џајић, јер по нашим папирима он није оштетио Звезду, а не знамо да ли је оштетио државу или неког појединца. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/sport.72.html:265323-Novac-sada-nije-problem>]. Француска је, једноставно, следила глобално мишљење које се прогресивно створило око конфликта, када је успостављена нека врста догме, чак мит о праведности борбе хрватских, албанских и других националиста. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:409609-Patrik-Beson-Srbima-je-ucinjena-velika-nepredava>].

Велика популарност социјалних пензија може се објаснити њиховом једноставношћу, јавношћу и очигледном праведношћу према онима који их примају, али и према пореским обвезницима - додаје др Лидија Козарчанин. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:339949-Nemani-za-hleb-100000-najstarijih>]. Бес нам даје лажно осећање праведности и снаге, што није тачно. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/336625/Recept-za-uspeh-Kontrolisete-svoje-ponasanje-na-poslu>]. Шеф мисије ЕУ у Србији Венсан Дежер рекао је да је кључно да све земље које желе да се придруже ЕУ треба да покажу жељу за демократизацијом, да обезбеде праведност суђења и примену европских стандарда. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/350241/Selakovic-Buduci-ZKP-u-potpunosti-uskladjena-sa-Ustavom>]. Нећемо моћи да прихватимо споразум који није у складу са принципима праведности и солидарности - рекао је министар. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/354084/Italija-spremna-da-stavi-veto-na-budzet-EU>]. Министри су извештај критиковали као једностран. "Искрено, 'Економист' се никада није истицао по осећају за праведност", рекао је за радио "Европа 1" министар индустрије Арно Монтебур. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/353419/Francuzi-besni-na-Ekonomist-zbog-tempirane-bombe>]. "Кажите да сам био гласник мира. Да сам био гласник праведности. И све остале плитке ствари онда неће имати значаја", рекао је тада Кинг. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/301345/Natpis-na-spomeniku-Martina-Lutera-Kinga-bice-izmenjen>].

Прекршајно судство једно је од делова српског правосуђа које својим деловањем доприноси ефикасности и праведности функционисања правне државе у Србији. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Vojvodina/348171/Sve-sudije-Preksajnog-suda-imaju-sudnicu>]. Чини се да се све предности које систем плаћања коришћења аутопутева путем вињета "заборављају" и да се и даље понављају тезе о праведности наплате путем наплатних рампи. [„Блиц“, <http://vesti.mojauto.rs/Aktuelne-vesti/322636/Da-li-sad-mogu-vinjete>]. На трибини ће се говорити о регулативи којом се унапређује праведност образовања, карактеристикама инклузивног вртића и школе, обезбеђивању подршке деци и наставном кадру, о томе како подучавати свако дете на начин који му највише одговара (индивидуализација и индивидуални образовни план), улози интерресорне комисије за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету, као и примерима образовне праксе прилагођене потребама детета у вртићу или школи. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Beograd/253067/Obrazovanje-za-sve-u-Obrenovcu>]. Баш зато што верујемо у праведност палестинске борбе, позивамо их да одустану од захтева да УН признају једнострано проглашење државе, јер би тај контрапродуктивни корак, плашимо се, могао умањити шансе за мир, наводи се у писму 106 посланика. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/265347/Clanovi-EP-traze-od-EU-da-obehrabri-zahtev-za-nezavisnost-Palistine>]. Кинеско министарство спољних послова одбило је да коментарише оптужбе против Доминика Строс-Кана, али је портпарол минтарства рекла да избор лидера ММФ-а треба да буде заснован на принципима праведности, транспарентности и заслуга. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/254517/Zemlje-u-razvoju-traze-mesto-sefa-MMFa>]. Говорници су највише пажње посветили пореској реформи, а Хојпл је нагласио да нема праведног друштва без праведности пореског система. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/251411/Medjunarodni-praznik-rada-obebezen-sirom-Evrope>]. Шеф јапанске дипломатије је рекао да ће се тежити решавању проблема и водити преговори "на основу постојећих докумената, као и на основу принципа легалности и праведности", док је Лавров изразио спремност Москве на даље преговоре за припрему мировног споразума између две земље, који нису потписали још од завршетка Другог светског рата. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/234901/Japan-i-Rusija-ni-blizu-resenja-o-Kurilskim-ostrovima>]. Све зависи од строгиности и праведности жирија [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Zabava/Vesti/297320/Ko-ce-biti-prvi-glas-Srbije>]. Неопходно је, каже, истицати те правичне људе чврстог карактера, чистог срца, који су оличење праведности да би се нови клинци

поистоветили са њима. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Zabava/Vesti/264574/Bane-Sansajm-Potrebni-su-nam-pravi-uzorci>]. По примању Нобелове награде 1957. у Стокхолму, Албер Ками је, одговарајући једном алжирском студенту на питање о праведности борбе за независност, рекао: „Да је требало да бирам између те правде и своје мајке, изабрао бих мајку“. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Kultura/Vesti/171806/Spasavao-je-borce---za-nezavisnost>]. Највише ме радује праведност нашег образовног система. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/222114/Trecina-usenika--nepismena>]. Међународни програм процене образовних постигнућа ученика ПИСА иницирала је Организација за економску сарадњу и развој (ОЕЦД), са циљем да систематски прати квалитет и праведност образовања. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/178636/Djaci-ne-znaju-ni-da-citaju->]. Међу колегама цењен због изузетног осећаја за праведност и етичност у новинарству [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/175785/50-Najmocnijih-u-medijima>]. Он је додао: „Спремни смо да радимо на решењу које би било компромисно, али које неће да поништи начела правде и праведности“. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Politika/182173/Tuzbe-za-genocid-resiti-van-suda>]. Пољски премијер Доналд Туск изјавио је да ће Варшава одлуку о Закајеву донети "као и у другим случајевима, у складу са националним интересима" и осећајима праведности, "а не одговарајући на нечија очекивања". [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/207750/Cecenski-lider-oslobodjen-do-odlukesuda-o-izrucenju>]. Немачки официр, који је током Другог светског рата спасио јеврејског пијанисту из Пољске Владислава Шпилмана, добио је у петак увече у Берлину постхумну медаљу "Праведности" јеврејског меморијалног центра Јад Вашема. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/98102/Postumno-odlikovan-oficiru-koji-je-pomogao-jevrejskom-pijanistu>]. „Позивам се на ваше осећање праведности, ваше осећање одговорности. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/76625/Molio-da-ga-ne-smenjuju>]. У писму, коју је прочитао Сергеј Наришкин, шеф председничке администрације, изражено је уверење да ће црква и држава надаље сарађивати у „очувању међуверске слоге у Русији и јачању идеала добра, мира и праведности“. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/76218/Kiril-na-prestolu-Ruske-crkve>]. Ту је полемисао, објашњавао необјашњиво, покушавао да се представи као мера за правилност, праведност и легалност и често вређао посланике. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Tema-Dana/92772/Forenzicar>]. Очекују се позитивна атмосфера и клима на послу, прихваћеност од стране колега и праведност у радној средини. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Dodatak/63712/Faze--sagorevanja-na-poslu>]. Он је нагласио да се уочава да позиција Русије добија подршку међу политичарима у Европи, који показују политичку храброст и независност, и у најбољим европским традицијама, шире принципе демократије и праведности. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Politika/28127/Putin-Tadic-i-Kostunica-o-Kosovu>]. Изнад свега, осећање праведности у свету огрезлом у корупцију и криминал. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/kultura/115017/Pesma-za-Evropu]. Међутим, он такође има на располагању огромну пропагандну машинерију, која је радила пуном паром у недељу ујутру: државна ТВ преносила је бројне интервјуе с експертима и обичним грађанима, који су хвалили праведност изборног система и успехе Лукашенковог режима. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/svet/105792/Lukasenko-Ii-ja-ili-krvoprolice]. Коштуница је затражио од чланова СБ УН да се приликом одлуке о преговорима воде начелом праведности и поштовањем принципа неповредивости суверенитета међународно признатих држава. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/politika/96369/Nistavno-bilo-kakvo-odvajanje-Kosmeta]. Флајнер: Сви морају бити уверени у праведност суђења [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/najnovijest/18966/Flajner-Svi-moraju-biti-uvereni-u-pravednost-sudjenja]. Лимун: ко воли сладолед од лимуна, убраја се у веома енергичне Људе који умеју да наметну своју вољу, али имају и изражено осећање за праведност. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/slobodnovreme/29831/Sladole-d-vas-razotkriva]. Такође, испитивано је и мишљење грађана о праведности и законитости досадашњих изречења. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/hronika/13343/Vecina-za-izrucenja-Hagu]. Човеку није дато да проникне у мистерије праведности, благости, љубави, Бога, Поезије, Уметности. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/intervju/4113/Duvanje-u-frulu-i-trzanje-u-tamburu]. Па ипак, ми смо убеђени у праведност наше борбе. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/svet/13589/Dzrdz-Busronovo-uprozogava]. Пошто је захвалио гласачима који су указали поверење његовој странци, досадашњи и будући премијер Костас Симитис је у кратком говору оценио да 'резултат потврђује вољу читавог грчког народа да се бори за јаку Грчку, за Грчку равноправну у Европи, за друштво праведности и солидарности'. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/svet/129416/PASOK-pobedio]. У ту борбу стихија били смо завитлани и бачени сви, и на којој се ко страни задесио, на тој се и борио, са истим смислом, истим јунаштвом и истом вером у праведност своје ствари. [„Време“,

<http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1094285>]. "Мислим да сам био једини Србин који је веровао у праведност суда у Хагу и најављивао да ће бити осуђени генерали, ако не као учесници у геноциду, онда бар као помагачи, али то се није десило", рекао је Штрбац. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1083774>]. "Опростите, млада грађанко, живо ме занима ваше поимање праведности" – би ли било прикладно да се тим речима обратим једној од четирију девојака у трамвају? [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1051655>]. Проблем праведности, односно све веће неједнакости, све је израженији и код најразвијенијих земаља. Нобеловац Џозеф Стиглиц недавно је написао: "Америчка врхушка коју чини само један одсто популације, има контролу над 40 процената богатства... [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1013685>]. Тешко је, после свега овога, сувисло и уверљиво заступати било какву идеју правде и праведности која би се базирала на закону, на уставном поретку, на свему ономе што организована и цивилизована људска друштва разликује од дивљих хорди у којима правила кроји, и у ходу мења, онај с најјачом тољагом. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=985778>]. Наравно, апсолутно је исправно заштитити анонимност оних који туже, али је веома погрешно држати их ван погледа јавности, из три разлога: прво, као што је Цереми Бентам рекао, јавност је срж праведности. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=979098>]. Друга важна информација коју нам резултати тестирања ПИСА 2009. дају јесте да је наш образовни систем постао праведнији него пре три године", рекла је Радуновићева: "Праведност образовања у односу на социоекономски статус ученика виша је у Србији него у земљама ОЕЦД-а и већини оних у региону, што је посебно значајно с обзиром на економску кризу и повећање броја сиромашних као њену последицу. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=967554>]. Дакле, министарка неће да именује двојицу који су, по мом осећању праведности, заслужили најмање кривични прогон због покушаја утицаја на правосудни систем, али ту врсту уздржаности нема када је реч о Војиславу Коштуници. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=966028>]. Коштуница је, као и у много чему другом, ударио Слобиним модним путем, једном је додуше позирао са калашњиковим и то му је пресело, доктор Калашњиков па доктор Калашњиков, отад се слика ненаоружан, голорук, ослоњен на владавину права и на праведност циљева којима се посветио. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=959044>]. Тако почиње борба грађана са човеком-инвеститором, који је имао дозволу за градњу стамбеног простора од 6000 квадрата, платио промену регулационог плана, ушао у посао легално у односу на закон, али нелегитимно са становишта праведности развоја града. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=938755>]. С братом Јарославом затим оснива политичку партију "Закон и праведност" која добија 9,5 одсто гласова. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=925540>]. Од те већ давне 2000. до ове 2010. године много је времена протекло и тек смо ових дана сазнали да је држава Србија одлучила барем мало олакшати живот и вратити привид праведности породици Стамболић, нагодивши се с њом да јој на име нематеријалне штете исплати 250.000 еура. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=920460>]. Словенија тврди да има право на излаз на отворено море по "начелу праведности" иако би повлачење граничне црте према стандардним одредбама међународног права мора дало за право Хрватској. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=782798>]. Хоћу да се учланим у удругу (звану доиста Херц, али треба имати срца и дићи буну против коцкања које у заједници корумпираној попут наше делује као отелотворење и врхунац праведности, а заправо је увек превара са познатим исходом!), чланови Херца скупљају потписе не би ли законом приморали мамипаре да један проценат небогумилог профита издвоје за лечење најтежих зависника, уз вас сам, браћо, мада је то као кад од наркодилера очекујеш да део зараде сваке вечери однесе у Палмотићеву. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=648750>]. Излазак из шињела: Прилика за праведност [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=637856>]. И старо и младо овде ликује због праведности пресуде да држава Србија није починила премда није ни спречила геноцид! [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=489577>]. Кретало се у ратове из најнижих мотива, уз јасно схватање да се такви ратови не могу добити, да ће однекуд стићи нека казна, а за тај тренутак било је спремно митско образложење о свесној жртви и наравно о наводној вери у сопствену исправност и праведност. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=401884>]. А заиста има простора да се радикално смање порези и да се с друге стране повећа праведност наплате. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=359979>]. Његов смисао за праведност гушен је због политичких поена, а то њему као 'чистунцу' невероватно смета. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=353243>]. Међутим, да би такав фонд био примерен идеји праведности, било би неопходно да се из њега у првом реду обештете жртве злочина и њихове

породице. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=342851>]. Опредељеност: основни предуслов антикорупцијске борбе је опредељеност политичког вођства земље и свих подређених органа и њихова чврста решеност да се боре против корупције, заснована на спознаји негативног утицаја корупције на ефикасност и праведност рада државне администрације, а тиме и на економски, друштвени и политички живот; [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=296813>]. Срозавању људи од струке допринеле су и поједине судије општинских и окружних судова учествујући у монтираним политичким процесима опонентима режима, а посебно карикирањем правосуђа у суђењу членицима НАТО-а, који би свакако по принципу праведности требало да одговарају, али је начин на који је то суђење организовано најблаже речено смешан. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=290519>]. Уколико би се бесплатно поделиле акције и тиме задовољили тзв. захтеви за праведност, то би била једна велика демагошка превара радника. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=280449>]. Хајде да се вратимо сад корак уназад – шта је циљ приватизације која се нуди по овом концепту, који је, узгред, и најлакше критиковати зато што се заснива на принципу ефикасности, а принцип праведности можда ставља у страну (мада је питање да ли је тај принцип праведности статичка категорија или се динамички посматра). [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=166099>]. Сматрам да је врло важно, а исто тако сматрам да принцип праведности треба посматрати динамички. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=166099>]. "Многи политичари јапанске деснице и историчари довели су у питање праведност судјења у Токвију и искривили стварност... ми према томе треба да пожуримо са истраживањима да се супротставимо њиховој верзији догађаја", рекао је Џенг Џаоки, шеф Центра за истраживање задуженог за овај велики пројекат, преноси лист Чајна Дејли. [<http://www.beta.rs/?tip=article&kategorija=vestiizsveta&ida=2782505&id=&ime=>]. Легендарни Дуле Савић сумња у праведност изборне кампање која очекује његов вољени клуб. [<http://www.sportske.net/vest/domaci-fudbal/dule-savic-neka-zvezda-kaze-koliko-duguje-67543.html>]. Додаје да верује у праведност суда и поштовање закона због чега очекује да ће на крају бити "слободан човек". [http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2011&mm=12&dd=27&nav_id=569277]. Потребна јој је вера у будућност и праведност. [„Политика“, http://www.politika.rs/rubrike/Svet/CIK-Na-racunima-Putinovih-335_000-evra.lt.html]. Бебе које су током истраживања успеле разликовати правилну од неправилне расподеле хране, показују осећај за праведност, тврде научници. [<http://www.economy.rs/zivot-i-stil/18371/porodica-dom/Bebe-od-15-meseci-vec-znaju-sta-je-pravda--a-stane-.html>]. Зајберт је навео да се у демонстрацијама изражава дубока забринутост и разумљиви људски захтеви за праведност. [http://www.mondo.rs/s221052/Info/Svet/Merkelova_razume_ogorcene.html]. Породице гардиста Драгана Јаковљевића и Дражена Миловановића, страдалих у Топчидеру 5. октобра 2004. године, предали жалбе на рок и праведност суђења. [http://www.mondo.rs/s219629/Info/Hronika_i_Drustvo/Porodice_gardista_se_zale_Ustavnom_sudu.html]. Званичници Беле куће, међутим, указују да ће он, уколико буде озаконен, постати норма за праведност која ће осигурати додатни буџетски приход. [<http://www.emportal.rs/vesti/svet/164275.html>]. У допису који је Савет недавно доставио министру просвете Жарку Обрадовићу истиче се сумња у праведност пројекта бесплатних уџбеника и његова финансијска оправданост. [<http://www.021.rs/Info/Srbija/Osnovci-bez-besplatnih-udzbenika.html>]. У високо развијеним земљама, где је један од основних принципа једнакост и праведност, било какав вид дискриминације представља озбиљан преступ. [http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2011&mm=03&dd=29&nav_id=502672]. Праведност мог суђења је била умањена због недостатка времена које сам имао како бих прегледао два милиона страница материјала које ми је доставило Тужилаштво. [<http://www.naslovi.net/2010-12-20/vesti-online/mladic-se-skriva-bolje-od-mene/2205136>]. Највећа опозициона странка Право и праведност изгубила је готово целу елиту. [<http://www.dw-world.de/dw/article/0,,5465429,00.html>]. У борби за праведност ја ћу, као председник и као грађанин, бити први и никада се нећу уморити. [<http://www.24sata.rs/vesti.php?id=68632>]. Ниво, квалитет и праведност образовања у земљама учесницама, што ово истраживање мери, процењује се на основу 60 питања, али не решавају сви учесници исте, јер постоји чак 13 различитих батерија тестова. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/modules.php?name=News&file=article&sid=53823>]. Његово име тада је уписано не само у бесмртне српске писце, већ и међу оне којима изузетан осећај за правду и праведност није дозвољавао мирње са стварношћу другачијом од оне за коју се борио. [<http://www.mtsmondo.com/news/world/text.php?vest=129025>]. Наиме, ово међународно истраживање,

поред квалитета образовања, у којем се баш нисмо прославили, мери и његову праведност. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/modules.php?name=News&file=article&sid=51666>]. “Грађани Србије, нека резултати постигнуте политичке победе ојачају вашу веру у праведност ствари коју браните и охрабре вас за нове напоре. Предстоји још много посла”, рекао је Конузин. [http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yuuu=2008&mm=10&dd=10&nav_id=322810]. Драгишић је још навео да не верује у праведност Хашког трибунала и казао да у прилог томе говоре пресуде донете у последње време које показују да та институција има великих проблема. [<http://www.biznisnovine.com/cms/item/stories/sr.html?view=story&id=15528>]. У економској сфери није достигнута 1989. година, у политичкој сфери нису остварена основна начела либералне демократије у погледу ефикасности, рационалности и праведности државе и њених институција, у социјалној сфери према нивоу незапослености, сиромаштва и сигурности међу последњим смо земљама у Европи. [„Политика“, <http://www.politika.rs/rubrike/ostali-komentari/Dve-stolice-jedne-elite.lt.html>]. Вулин је за телевизију Мост из Звечана додао да није логично и да нема оправдања да се Срби са Косова не питају о одрживости и праведности решења која ће бити постигнута на неком генералном нивоу. [<http://www.beta.rs/?tip=article&kategorija=vestiizzemlje&ida=2747248&id=&ime=>]. Влашка мањина - питање праведности и/или регионалне стабилности? [http://www.danas.rs/danasrs/dijalog/sitan_novac_na_politickoj_berzi.46.html?news_id=236900]. Задовоље н принцип праведности у случају Горана Бреговића [„Курир“, <http://www.kurir-info.rs/vesti/drustvo/zadovoljen-princip-pravednosti-u-slucaju-gorana-bregovica-47959.php>].

Глаголске конструкције

Награду Диана Будисављевић за посебан допринос хуманости и *праведности* примила је Мирјана Гало. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Politika/361120/Josipovic-izostao-sa-Bozicnog-prijema>]. Њен адвокат је у среду назвао одлуку полиције да јој се забрани долазак на суд у Јангуну "повредом њених права" и изразио сумњу у *праведност* суђења. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:251344-Aung-San-Su-Ci-ne-moze-na-sud>]. Министар је рекао да без допуњене судске мреже није могуће извршити интеграцију реизабраних судија и тужилаца, нити постићи ефикасност и праведност у поступању. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.290.html:403930-Gradovi-zeljni-sudova>]. Имам 71 годину, а као војник и частан човек, први сам оптужени из СРЈ који се одмах добровољно одазвао позиву Трибунала и ступио пред њега у жељи да се, верујући у Вашу праведност и непристрасност, суочим са оптужницом и докажем своју невиност. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:152772-U-Hagu-mi-bio---zivot-ugrozen>]. Уверен сам да ће победити праведност и да ће многи бити ослобођени. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.299.html:385274-Ekonomski-forum-Pravda-vaznija-od-nafte>]. Али, политика често не води рачуна о међународноправним нормама, има своју логику, а и не познаје праведност већ само интересе - изјавио је за "Новости", професор права ЕУ на универзитету "Сапијенца" у Риму и експерт за међународно јавно право Уго Вилани. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:169277-Ne-mogu-Srbi-uvek-da-gube>]. Пазите да праведност своју не вршите пред људима, да вас они не виде, иначе немате награде код Оца вашег, који је на небесима. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:152715-Koza-za-zivot-nepoznatog>]. ЧАЧАНИН Драган Сретеновић, који је остао без читавог стана због дуга од 127.000 динара, у праведност и милосрђе државе више не верује. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.239.html:321725-Prazan-dzep-za-punu-kasu>]. Крст у кори дрвета, који ће заувек симболизовати срећну братску међу, уз који се браћа заклињу на вечност и праведност поделе, увек секиром засече неко трећи, ко им није родбина, а поштује браћу која се деле и гарантује за њих својом чашћу. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.293.html:395086-Galic-Braca-dele-imanje-uz-narodno-veselje>]. Ове године било је упадљиво да је сваки од говорника споменуо „праведност“ домовинског рата, повукао паралелу са злочиним у Сребреници. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:327561-Logorasi-ogorceni-hrvatskom-premijerkom>]. Омаловажена је праведност у друштву, што је темељ стабилности државе. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.299.html:365310-Bzezinski-Amerika-izgubila-moc>]. Грађани наше земље верују у праведност и високу духовност. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.299.html:358031-Kakve-su-sanse-Prohorova-protiv-Putina>]. Волео бих

да моју политичку мисију завршим, остављајући Италији у наслеђе два политичка субјекта, један десног, а други левог центра, који ће се борити за власт и гарантовати земљи благостање, праведност и слободу. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:169356-Ne-predaje-se-Berlusconi>]. То су животне ситуације које се могу десити свима, па је ова књига и прилика да упознамо и преиспитамо себе, наш закон, праведност суђења, нужну одбрану... [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:359592-Fenomen-Lausevic>]. Пре је у крвопролићу гледао праведност и мирне савести уништавао кога је требало; ми сада крвопролиће сматрамо гадошћу, а ипак се том гадошћу бавимо. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:330740-Zapisi-iz-podzemlja-od-srede-na-kioscima>]. Житиште где се наводи и да верују у његову невиност и праведност оних који му суде. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:231151-Dokortuzba-za-mito>]. Срби на Космету сматрају да је све ово сценарио уочи јучерашњег доласка Карле дел Понте у Приштину и провидна фарса, како би се, макар и привидно, показала праведност Хашког трибунала и амортизовало огорчење Срба, због нове оптужнице против четири генерала Војске и полиције СЦГ. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:151372-Slovensci-uhapsili---ra-pustili-Agima-268ekua>]. Нисам сигуран да ће памет и праведност превагнути. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:203885-Sapatom-zaglusuje-povike>]. Уметност чува праведност а то није могуће без комуникације. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:262544-Slike-okupane-svezinom-jutra>]. Они су нам тим чином показали да имамо пуно разлога да сумњамо у праведност правосудних институција БиХ и међународне заједнице - нагласио је министар Ђокић. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.300.html:372573-Sijekovac-Secanje-na-srpske-zrtve>]. Срби и Руси имају много заједничких црта: добродушност, искреност, активност, способност да бранимо праведност и неретко да страдамо због тога. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.289.html:404791-Cepurin-Uzalud-kidaju-nase-veze>]. АМБАСАДОР Русије у Уједињеним нацијама Виталиј Чуркин оценио је да Хашкин трибунал "није показао ни праведност ни ефикасност" у раду и додао да је Русија била изнанађена како су у случају пресуде хрватским генералима једним гласом оповргнуте године истраге о злочинима. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.289.html:409208-Vucic-u-SB-Srbija-trazi-pravdu>]. Бог вам наређује праведност, и добро чините, и помажите се међусобно. Бог вам забрањује ружне речи, неваљала и ружна дела, насиље и терор сваке врсте... [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:157078-Gorelo-je-ali-videh-svetlo>]. Помаже код стреса и несанице, проблема са мучнином и штитном жлездом, подстиче на праведност и милосрђе. [„Новости“, http://www.novosti.rs/vesti/zivot_+303.html:318180-Tajne-poludragog-kamena]. Молимо се, такође, да новорођени Кнез мира искорени рат, насиље и неправду свуда у свету, како би се коначно зацарио мир и *праведност* међу свим људима и народима земаљским. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:261598-Iz-tame-neznanja-u-veliku-svetlost>]. Обрадовић је навео да је та конференција значајна због могућности за регионалну сарадњу, усмеравање високог образовања на потребе друштва и школства и подизање *праведности* и квалитета образовања. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:263399-Pocelakonferencija-ministara-prosvete>]. Не верујем да је примена овог принципа нешто што ће решити проблем кризе у Србији, осим праведности за коју се залажем - каже Грујић за Новости. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:309091-Ko-ima-neka-i-plati>]. Ја сам добио изборе на залагању на праведности и променама у друштву и заговараћу те вредности. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:348424-Josipovic-Usvajanje-spornog-zakona-stetno-za-region>]. Истакли су и да треба радити на јачању безбедности и праведности у школи, али и побољшати приходе породице, услове становања и слободне активности учинити доступнијим. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.290.html:336608-Deca-traze-da-se-vise-pitaju>]. Ми морамо да испоштујемо ту врсту праведности коју је показао у односу на наш народ. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:211182-Prijatelj-u-najtezim-vremenima>]. Делегације СПЦ и Католичке цркве су се такође заложиле за "праведност и мир међу народима, тражење истине и поступање у складу с њом" како би се - како се наводи у саопштењу "на примерен начин суочавало с евентуалним напетостима које долазе из политичког деловања установа и појединаца". [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/327423/Patrijarh-Irinej-i-kardinal-Bozanic-Posteno-i-odgovorno-odogadjajima-iz-proslosti>]. Шеф мисије ЕУ у Србији Венсан Дежер рекао је да је кључно да све земље које желе да се придруже ЕУ треба да покажу жељу за демократизацијом, да обезбеде праведност суђења и примену европских стандарда. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/350241/Selakovic-Buduci-ZKP-u-potpunosti-uskladjen-sa-Ustavom>]. У складу са обећањем Обама да ће изградити

привреду која се темељи на "праведности", Бела кућа је представила план којим ће номинална пословна стопа опорезивања бити снижена са 35 одсто, али ће са друге стране приходи бити значајно повећани захваљујући укидању више десетина пореских олакшица и субвенција. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/308479/Obama-predlaze-snizenje-korporativnog-poreza>]. Прекршајно судство једно је од делова српског правосуђа које својим деловањем доприноси ефикасности и праведности функционисања правне државе у Србији. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Vojvodina/348171/Sve-sudije-Preksajnog-suda-imaју-svoju-sudnicu>]. 116. На трибини ће се говорити о регулативи којом се унапређује праведност образовања, карактеристикама инклузивног вртића и школе, обезбеђивању подршке деци и наставном кадру, о томе како подучавати свако дете на начин који му највише одговара (индивидуализација и индивидуални образовни план), улози интересорне комисије за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету, као и примерима образовне праксе прилагођене потребама детета у вртићу или школи. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Beograd/253067/Obrazovanje-za-sve-u-Obrenovcu>]. Завршили смо прву фазу система оцењивања радних места, у циљу постизања интерне праведности и екстерне конкурентности зарада [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Ekonomija/252804/Isplata-bonusa-za-sve-zaposlene-u-NISu>]. Баш зато што верујемо у *праведност* палестинске борбе, позивамо их да одустану од захтева да УН признају једнострано проглашење државе, јер би тај контрапродуктивни корак, плашимо се, могао умањити шансе за мир, наводи се у писму 106 посланика. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/265347/Clanovi-EP-traze-od-EU-da-obeshrabri-zahtev-za-nezavisnost-Palestine>]. "Предложена мера је форма демонстрације грађанске солидарности, јавни демарш за потребу успостављања *праведности* према нашим сународницима у условима када су правне и дипломатске могућности решавања проблема практично исцрпљене, начин ширења у јавности актуелне теме и, што је најважније, моралне помоћи Русима који су упали у невољу и који трпе дубоку моралну патњу", наведено је у пратећој белешци уз нацрт закона. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/262765/Rusija-Crne-liste-za-strance-samo-u-narocitim-slucajevima>]. Кинеско министарство спољних послова одбило је да коментарише оптужбе против Доминика Строс-Кана, али је портпарол министарства рекла да избор лидера ММФ-а треба да буде заснован на принципима *праведности*, транспарентности и заслуга. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/254517/Zemlje-u-razvoju-traze-mesto-sefa-MMFa>]. Највише ме радује праведност нашег образовног система. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/222114/Trecina-ucenika--nepismena>]. Ми верујемо у невиност и *праведност*. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/199385/Haradinajevi-saradnici-zaprepasceni-srpska-vlast-pozdravlja-hapsenje>]. Они који креирају судбину народа на овим просторима, треба да покажу *праведност* и љубав према сваком човеку. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Republika-Srpska/189536/Nisu-sahranjeni-svi-iz-Tuzlanske--kolone>]. Ђелић: Србија од ЕУ очекује праведност, а не привилегије. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Politika/51804/Djelic-Srbija-od-EU-ocakuje-pravednost-a-ne-privilegije>]. Скупштина сматра неопходним да се спроведе детаљна истрага чињеница које је навела Дел Понтеова, са циљем утврђивања њихове истинитости, успостављања праведности према жртвама злочина и проналажења криваца за њихово извршење. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Politika/37891/Gasparovic-Slovacka-nije-spremna-da-prizna-Kosovo>]. Они су оценили да међународна економија мора бити заснована на праведности. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/svet/113915/Verske-vodje-protiv-terorizma]. Међутим, он такође има на располагању огромну пропагандну машинерију, која је радила пуном паром у недељу ујутру: државна ТВ преносила је бројне интервјуе с експертима и обичним грађанима, који су хвалили праведност изборног система и успехе Лукашенковог режима. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/svet/105792/Lukasenko-Иi-ja-ili-krvoprolice]. Само се фолира и глуми доброту и праведност. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/zabava/123294/Zbog-Drage-svi-pakuju-kofere]. Ако сте мудри људи, светлост правде, немојте да погрешите против праведности. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/tema/88062/Legija-i-Gumar-zapretili-sudu]. Овим законом желимо постићи већу праведност при обрачуна пензија, тако што ће њихов износ убудуће бити више везан за износ уплаћених доприноса. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/ekonomija/42289/Cvrsca-vezapenzija-i-doprinos]. Флајнер: Сви морају бити уверени у праведност суђења [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/najnovijestvi/18966/Flajner-Svi-moraju-biti-uvereni-u-pravednost-sudjenja]. Према његовим речима, реформа правосуђа ће допринети повећању независности, праведности и ефикасности судова и растерећењу мреже судова, кадровском обнављању и обуци судија. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/drustvo/5478/Pravosudje-i-dalje-podanicko]. Човеку није дато да проникне у мистерије праведности, благодати, љубави, Бога, Поезије, Уметности. [„Блиц“,

http://www.blic.rs/stara_arhiva/intervju/4113/Duvanje-u-frulu-i-trzanje-u-tamburu. Па ипак, ми смо убеђени у праведност наше борбе. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/svet/13589/Dzrdz-Busponovo-upozorava]. Постоји маса рђавих судија на свету, али се не тргује са спортском праведношћу јавно. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Reportaza/187454/Da-li-je-sudija-bio-kupljen>]. 181. "Мислим да сам био једини Србин који је веровао у праведност суда у Хагу и најављивао да ће бити осуђени генерали, ако не као учесници у геноциду, онда бар као помагачи, али то се није десило", рекао је Штрбац. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1083774>]. Нисам правник, али у праведност се разумем понешто, верујем као и сваки други човек [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=966028>]. Коштуница је, као и у много чему другом, ударио Слобиним модним путем, једном је додуше позирао са калашњиковим и то му је пресело, доктор Калашњиков па доктор Калашњиков, отад се слика ненаоружан, голорук, ослоњен на владавину права и на праведност циљева којима се посветио. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=959044>]. То је било време Младића и Готовине, када су обојица постали национални хероји, о чијој се вештини и праведности се говорило. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=948156>]. Од те већ давне 2000. до ове 2010. године много је времена протекло и тек смо ових дана сазнали да је држава Србија одлучила барем мало олакшати живот и вратити привид праведности породици Стамболић, нагодивши се с њом да јој на име нематеријалне штете исплати 250.000 еура. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=920460>]. То, дакако, није пут револуције у класичном смислу, већ пут којим би се успоставила динамичка равнотежа слободе, праведности и солидарности, на трагу обнављања заједничких коријена изворних идеја социјализма и либерализма. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=830487>]. Комад који говори о невиности, одговорности, праведности, кривици... [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=640056>]. Индијанац, црнац, пролетер, жена и дијете, рудар и логораш, туберкулозни анђео вођен њежном богињом што је хтјела тако да га утјеша: ево, сине мој посљедњи, гурни ову грађевину прстом, то ће ти се допасти, а отац ће ти урачунати у праведност. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=513471>]. Често понављани патриотски слоган, рецимо "Америка, у праву или у криву", управо је пример овакве погрешне врсте патриотизма, јер слепо оданост претпоставља моралу и праведности. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=509716>]. Занимљиво је да друштво у коме живимо сматрамо анархичним а његову власт некомпетентном; али када та некомпетентна власт нас награђује спремни смо да јој признамо и праведност и промишљеност. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=399858>]. Многи тврде да уколико успоставимо *праведност*, тиме служимо и интересима мира јер "нема мира без правде". [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=387878>]. А заиста има простора да се радикално смање порези и да се с друге стране повећа праведност наплате. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=359979>]. Приватизација је почета без особитог промишљања – само да би се укинуло државно власништво: о условима поступка и о праведности није написан ниједан документ изузев што је то одређено као циљ у владином средњорочном програму. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=321340>]. Честитост и праведност не смеју бити исмеване, већ би требало да постану будућим карактером друштва. Заједно ћемо неговати духовне вредности и основе моралности међу нашом омладином и потрудићемо се да млади схвате да је најважније бити човек - истако је Ненад Боровчанин, државни секретар за омладину у Министарству омладине и спорта. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/drustvo/vegetacija-u-marginalizovanom-prostoru>]. "Многи политичари јапанске деснице и историчари довели су у питање праведност судјења у Токију и искривили стварност... ми према томе треба да пожуримо са истраживањима да се супротставимо њиховој верзији догађаја", рекао је Џенг Цаоки, шеф Центра за истраживање задуженог за овај велики пројекат, преноси лист Чајна Дејли. [<http://www.beta.rs/?tip=article&kategorija=vestiizsveta&ida=2782505&id=&ime=>]. Од краја ратова у бившим југословенским републикама и Савет Европе и ЕУ подстичу на праведност и искреност у начину на који се описују историјске личности и догађаји у уџбеницима из историје. [http://www.setimes.com/cocoon/setimes/xhtml/sr_Latn/features/setimes/features/2012/05/29/feature-02]. Легендарни Дуле Савић сумња у праведност изборне кампање која очекује његов вољени клуб. [<http://www.sportske.net/vest/domaci-fudbal/dule-savic-neka-zvezda-kaze-koliko-duguje-67543.html>]. Додаје да верује у праведност суда и поштовање закона због чега очекује да ће на крају бити "слободан човек". [http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2011&mm=12&dd=27&nav_id=569277]. 247. Пред више

од 22.000 људи у Београдској арени, лидери Уједињених региона Србије истакли су да њихов програм доноси већу праведност и ефикасност и да ће децентрализација поново да оживи Србију. [<http://www.sumadijapress.co.rs/index-p72-ni20239-c72.html>]. У допису који је Савет недавно доставио министру просвете Жарку Обрадовићу истиче се сумња у праведност пројекта бесплатних уџбеника и његова финансијска оправданост. [<http://www.021.rs/Info/Srbija/Osnpvci-bez-besplatnih-udzbenika.html>]. Она ће се, како истиче, залагати за „медицинску праведност“. Дакле, не само за становнике великих градова, већ и за оне мало мање привилеговане у провинцијама и селима. [<http://www.naslovi.net/2009-09-16/dw/prva-ministarka-u-iranu/1326333>]. По њеном мишљењу, држава би морала да се потруди да побољша квалитет образовних исхода, како не би угрозила и ту релативно високу праведност. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/modules.php?name=News&file=article&sid=51666>]. “Грађани Србије, нека резултати постигнуте политичке победе ојачају вашу веру у праведност ствари коју браните и охрабре вас за нове напоре. Предстоји још много посла”, рекао је Конузин. [http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yuyu=2008&mm=10&dd=10&nav_id=322810]. Драгишић је још навео да не верује у праведност Хашког трибунала и казао да у прилог томе говоре пресуде донете у последње време које показују да та институција има великих проблема. [<http://www.biznisovine.com/cms/item/stories/sr.html?view=story&id=15528>]. Мора да се прошири како би демонстрирала праведност у доношењу одлука“, рекао је француски шеф државе. [<http://www.glas-javnosti.rs/clanak/svet/glas-javnosti-08-07-2008/bus-se-protivi-sirenju-g8>]. Међународна агенција рада (ИЛО) треба да стане на чело захтева за већом друштвеном праведношћу и темељним променама важећег светског модела раста, изјавио је данас генерални директор те агенције Уједињених нација, Хуан Сомавија. [<http://www.economy.rs/vesti/16044/ILO-mora-da-predvodi-u-zahtevu-za-drustvenom-pravdom.html>]. Маратонски говор био је посвећен праведности и обнови, којим су Зелени пружили отпор, како су истакли, неправедном, предлогу буџета за 2011. годину. [<http://www.glas-javnosti.rs/clanak/svet/glas-javnosti-18-12-2010/poslanik-govorio-12-sati-i-42-minuta>]. Та странка наводи да ће доношење закона о додатном опорезивању допринети већој *праведности* и једнакости. [http://www.b92.net/biz/vesti/svet.php?yuyu=2010&mm=11&dd=29&nav_id=475631]. Задовољен принцип праведности у случају Горана Бреговића [„Курир“, <http://www.kurir-info.rs/vesti/drustvo/zadovoljen-princip-pravednosti-u-slucaju-gorana-bregovica-47959.php>]. Милијардер који о праведности мисли другачије од већине других бизнисмена лишио је тако наследства својих седморо деце, али уз објашњење да потомци имају добро образовање. [<http://www.24sata.rs/vesti.php?id=77684>].

Придевске конструкције

Џомбић је навео да су циљеви и очување социјалне стабилности, уз додатну социјалну праведност, задржавање и јачање фискалне стабилности, реформа јавне управе, борба против корупције и криминала, и европске интеграције. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.300.html:354916-Srpska-osekuje-privredni-rast>]. НЕ постоји ниједно правило у међународном јавном праву, нити у Повељи УН, нити има логике и елементарне *праведности* да Косово постане независно. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:169277-Ne-mogu-Srbi-uvek-da-gube>]. Ренов план држи се у потпуној тајности, али су неки хрватски извори пренели да он, заправо, представља својеврсну мешавину права и прилично растегљиве - “праведности”. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:235863-Zagreb-odbija-Rena>]. Међународни зајмодавци први пут су као важан циљ избављења Грчке из кризе навели социјалну *праведност*, приликом рапорјеђивања терета програма прилагођавања буџета. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.299.html:318937-Grcka-Stize-pomoc-od-15-milijardi-evra>]. Протесно писмо је потписао и Лав Пономарјов, извршни директор Покрета за Људска права, као и представници Фонда социјална праведност, затим организације Грађанска контрола. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.299.html:370136-SAD-zbog-Putina-menja-lokaciju-samita-G-8>]. Европа је, према Гауку, животна реалност, а не обећање, а када је реч о његовој домовини Немачкој, председник је изразио наду у социјалну *праведност* земље, говорио о једнаким шансама за све и упозорио да Људи не смеју имати утисак да нису део друштва. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.299.html:372022-Nemacka-Gauk-polozio-zakletvu>]. Због тога очекујем ништа мање од елементарне праведности, и ништа више од сагласности о томе да за моју земљу важе они исти универзални принципи који важе за сваку од ваших земаља појединачно, али и за све демократске државе чланице светске породице народа. [„Новости“,

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:175350-KOSMETU--AUTONOMIJA--U-SRBIJI>]. "Уз све оно што је Хашки суд добро направио, није до краја искористио могућности да се испуне принципи пуне *праведности* и једнаких критеријума за одговорност", рекао је хрватски председник Иво Јосиповић који се налази у Њујорку на заседању Генералне скупштине УН. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.70.html:346127-Josipovic-U-Hagu-nije-uvek-sudjeno-najodgovornijima>]. Непоколебљив у својој строгој праведности слуге народа, Симурден се убија пошто је осудио на смрт свог посинка и саборца Говена, који је омогућио бекство своје рођаку - аристократи, до чега, опет, не би дошло да се овај из племенитих побуда није вратио пошто се већ спасао. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:311143-Igoova-borba-za-slobodu-duha>]. Београдски надбискуп Станислав Хочевар рекао је да је проблем сиромаштва немогуће решити без друштвене *праведности*, док се рабин за СЦГ Исак Асиел позвао на Библију чија заповест налаже да треба помагати сиромасима. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:147541-Pomo263-sigomasnima--da-i-sami-zaga273u>]. Завршили смо прву фазу система оцењивања радних места, у циљу постизања интерне праведности и екстерне конкурентности зарада [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Ekonomija/252804/Isplata-bonusa-za-sve-zaposlene-u-NISu>]. "Ми нисмо ничији привезак, нити привезак ДС, нити СНС, нити СРС, нити странке Верољуба Стевановића и са нашем коалицијом хоћемо да победимо на изборима", нагласио је Дачић и додао да без идеје социјалне праведности Србија не може да постоји. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Politika/264837/Dacic--Nezaposlenost--pitanje-svih-pitanja>]. Монтијева стратегија фокусира се на буџетску штедњу, привредни раст и социјалну праведност. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/292889/Italija-u-ponedeljak-uvodipove-mere-stednje>]. Кинеско министарство спољних послова одбило је да коментарише оптужбе против Доминика Строс-Кана, али је портпарол минтарства рекла да избор лидера ММФ-а треба да буде заснован на принципима праведности, транспарентности и заслуга. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/254517/Zemlje-u-razvoju-traze-mesto-sefa-MMFa>]. Треба претпоставити да, након што такво понашање буде предмет истраге и оптужница, оптужени то само доживи као потврду своје праведности, као и неправедности и завере моћника против њега и његовог народа или циљева и још више учврсти став, поготово уколико је то праћено лошим и тешким животним условима - објашњава Бубера. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Tema-Dana/256541/Imao-mozdane-udare-zato-stose-sam-lecio>]. Та системска промена подразумева усмерење ка друштву знања, социјалне праведности, привредне ефикасности сједињене с уважавањем човекове личности. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Politika/195694/Sramno-je-pozivati-gladne-da-stezu-kais>]. Убиство свештеника у храму - то је и изазов Божијем закону, ругање Божијим светињама", рекао је патријарх Кирил, додајући да полаже наду у људску праведност. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/121570/Ruski-svestenik-ubijen-u-crkvi>]. Мој програм је нова праведност, повратак морала у политику, а посебно борба против корупције и организованог криминала. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/114433/Tuzbe-lose-uticu-na-saradnju-dve-zemlje>]. Ти људи као да се идентификују са божанском моћи, што је јако опасно по људски мозак и доводи до осећања ничим заслужене праведности и величине. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Tema-Dana/74763/I-u-SPC-ima-vehabija>]. Такође сматрам да је увођењем шест група сада постигнута једна врста праведности у плаћању јер није поштено да породица која живи од минималног дохотка и она која има приходе изнад 100.000 динара месечно плаћају скоро исту цену. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Srbija/56279/Trecina-plate-za-jedno-dete-u-vrticu>]. Некаква праведност је увек присутна у тим филмовима и то нам је доста битан део о коме ми певамо, јер је у Хрватској и целом ексјугословенском региону присутан проблем фашизма - рекао је Роберт Фистрић, певач бенда „Љубиша Самарџић“ који је недавно објавио албум „Нека те наша љубав води“. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Zabava/Vesti/37604/Grupa-Ljubisa-Samardzic-u-Beogradu>]. Међутим, иако је потчињен законом утврђеним правилима, у Хаџи Танчићевом приповедачком свету нема ни (смислене) законитости ни (логичке) правилности; његови јунаци нису (живи) људи, већ објекти над којима се прописи спроводе безлично, не доприносећи (очовечујућој) праведности. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/kultura/119911/Stvar-srece-Silje-Puranen]. Они су оценили да међународна економија мора бити заснована на праведности. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/svet/113915/Verske-vodje-protiv-terorizma]. Овим законом желимо постићи већу праведност при обрачуна пензија, тако што ће њихов износ убудуће бити више везан за износ уплаћених доприноса. [„Блиц“, http://www.blic.rs/stara_arhiva/ekonomija/42289/Cvrzca-vezapenzija-i-doprinos]. Постоји маса рђавих судија на свету, али се не тргује са спортском *праведношћу* јавно. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Reportaza/187454/Da-li-je-sudija-bio-kupljen>]. Завршио је

скочивши кроз прозор породичне куће где је био заточен, зато што је у налету хришћанске праведности београдској сиротињи делио новац и страшио много блага. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=387917>]. Постоји, дакле, негде она тачка када Зло постане само себи сврхом, када почне да ужива у властитој психопомереној праведности, имајући при томе још и (отворену или потуљену) подршку неизбројних кукавних кибицера. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=338827>]. Алаха, рекох, а пред очима ми зебе какве сам држао у Лозничкој, беле и накарминисане, па канаринци и детлић кога смо пре поласка у школу звали дубац, па кондори са распоном крила од не знам колико, међутим се чаробница определила за једнообразност, све који су се превише окористили претвори у вране, мени пак рече: "Ти си хтео да казниш грамзиве, али си хтео и да се прочујеш том својом праведношћу, о томе си писао и узимао новац за пукне речи, ти ћеш са њима у пустињу, док се они не покају и док тебе охолост твоја не заборави, њих је толико да ће ти правити шарени хлад, лоша страна је то што ћеш испод њих ходати гологлав!" [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=492198>]. Рече се домаћин, све са, рекло би се, црногорским нагласком, да га скратимо, Трубо драгачевска, српска трубо, твоје је порекло ратничко, али твој бог је бог правде, и ти ћеш својом праведношћу замрзнути све оне који желе да усахну тај звук, звук Србије... [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=348081>]. Странка се бори за све оне вредности које симболизују једну демократску странку: равноправност између мушкараца и жена, верских заједница и социјалну праведност. [<http://www.dw-world.de/dw/article/0,,15561431,00.html>]. Пред више од 22.000 људи у Београдској арени, лидери Уједињених региона Србије истакли су да њихов програм доноси већу праведност и ефикасност и да ће децентрализација поново да оживи Србију. [<http://www.sumadijapress.co.rs/index-p72-ni20239-c72.html>]. Она ће се, како истиче, залагати за „медицинску праведност“. Дакле, не само за становнике великих градова, већ и за оне мало мање привилеговане у провинцијама и селима. [<http://www.naslovi.net/2009-09-16/dw/prva-ministarka-u-iranu/1326333>]. По њеном мишљењу, држава би морала да се потруди да побољша квалитет образовних исхода, како не би угрозила и ту релативно високу праведност. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/modules.php?name=News&file=article&sid=51666>]. Међународна агенција рада (ИЛО) треба да стане на чело захтева за већом друштвеном праведношћу и темељним променама важећег светског модела раста, изјавио је данас генерални директор те агенције Уједињених нација, Хуан Сомавија. [<http://www.economy.rs/vesti/16044/ILO-mora-da-predvodi-u-zahtevu-za-drustvenom-pravdom.html>]. Министарка је истакла да су циљеви буџета за 2011 -смањење буџета до 2015. године на један одсто БДП-а, стабилизација јавних расхода, јавног дуга и вођење фискалне политике у складу са начелом међугенерациске праведности. [<http://www.biznisnovine.com/cms/item/stories/sr.html?view=story&id=51896>]. Без апсолутне праведности [„Курир“, <http://www.kurir-info.rs/clanak/vesti/kurir-10-04-2010/bez-apsolutne-pravednosti>]. О Небеској Праведности [<https://sites.google.com/site/knjigerazmisljanja/home/o-nebeskoj-pravednosti>].

Блиски појмови

Такнуто макнуто! – то је врховно начело којим су се руководиле ваша праведност и принципијелност, а које ја, бедно пискарало, нисам уважио, спекулишући о моралу, кредибилитету и осталим празним апстракцијама. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=974707>]. То је било време Младића и Готовине, када су обојица постали национални хероји, о чијој се вештини и праведности се говорило. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=948156>]. С братом Јарославом затим оснива политичку партију "Закон и праведност" која добија 9,5 одсто гласова. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=925540>]. То, дакако, није пут револуције у класичном смислу, већ пут којим би се успоставила динамичка равнотежа слободе, праведности и солидарности, на трагу обнављања заједничких коријена изворних идеја социјализма и либерализма. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=830487>]. Комад који говори о невиности, одговорности, праведности, кривици... [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=640056>]. Често понављани патриотски слоган, рецимо "Америка, у праву или у криву", управо је пример овакве погрешне врсте патриотизма, јер слепу оданост претпоставља моралу и праведности. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=509716>]. Кретало се у ратове из најнижих мотива, уз јасно схватање да се такви ратови не могу добити, да ће однекуд стићи нека казна, а за тај тренутак било је спремно митско образложење о свесној жртви и наравно о наводној вери у сопствену исправност и праведност. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=401884>]. Занимљиво је да друштво у

коме живимо сматрамо анархичним а његову власт некомпетентном; али када та некомпетентна власт нас награђује спремни смо да јој признамо и праведност и промишљеност. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=399858>]. Који се не слажу са датим и задатим. Који теже истини а не правоверности. Праведности а не политичкој прагматичности. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=333953>]. Питање је да ли се алокација имовине посматра из угла правде и праведности или као питање ефикасности. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=166098>]. "Ови избори немају везе с праведношћу и слободом", изјавио је неименовани званичник УН-а. [„Време“, <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=394202>]. Честитост и праведност не смеју бити исмеване, већ би требало да постану будућим карактером друштва. Заједно ћемо неговати духовне вредности и основе моралности међу нашом омладином и потрудићемо се да млади схвате да је најважније бити човек - истако је Ненад Боровчанин, државни секретар за омладину у Министарству омладине и спорта. [„Дневник“, <http://www.dnevnik.rs/drustvo/vegetacija-u-marginalizovanom-prostoru>]. Ја дубоко верујем да су упорност, праведност, храброст, племенитост, важне животне вредности. [„Дневник“,] <http://www.dnevnik.rs/magazin/prva-zena-sef-olimpijske-misije-u-srbiji>. Праведност и правда [„Политика“, <http://www.politika.rs/rubrike/Pogledi-sa-strane/Pravednost-i-pravda.lt.html>]. Од краја ратова у бившим југословенским републикама и Савет Европе и ЕУ подстичу на праведност и искреност у начину на који се описују историјске личности и догађаји у уџбеницима из историје. [http://www.setimes.com/cocoon/setimes/xhtml/sr_Latn/features/setimes/features/2012/05/29/feature-02]. Потребна јој је вера у будућност и праведност. [„Политика“, http://www.politika.rs/rubrike/Svet/CIK-Na-racunima-Putinovih-335_000-evra.lt.html]. Пред више од 22.000 људи у Београдској арени, лидери Уједињених региона Србије истакли су да њихов програм доноси већу праведност и ефикасност и да ће децентрализација поново да оживи Србију. [<http://www.sumadijapress.co.rs/index-p72-ni20239-c72.html>]. У високо развијеним земљама, где је један од основних принципа једнакост и праведност, било какав вид дискриминације представља озбиљан преступ. [http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yuuu=2011&mm=03&dd=29&nav_id=502672]. Прво и основно искушење, како за њу тако и за правду и праведност на Косову уопште, јесте плод домаћег и међународног насиља - једнострано проглашење независности Космета", рекао је митрополит Амфилохије у интервјуу за "Политику". [<http://www.vesti-online.com/Vesti/Srbija/108481/Amfilohije-Kosmet-okupirali-nacisti-i-fasisti>]. Описујући породицу Столтенберг, која важи за најмоћнију политичку династију у Норвешкој, Катићева је навела да јој није био проблем да се уклопи, јер су сви њени чланови научени да поштују Људе, доброту и праведност. [„Новости“,]. Највећа опозициона странка Право и праведност изгубила је готово целу елиту. [<http://www.dw-world.de/dw/article/0,5465429,00.html>]. Његово име тада је уписано не само у бесмртне српске писце, већ и међу оне којима изузетан осећај за правду и праведност није дозвољавао мирење са стварношћу другачијом од оне за коју се борио. [<http://www.mtsmondo.com/news/world/text.php?vest=129025>]. Медији цитирају нацрт одлуке, у којем се наводи да социјална тржишна привреда и *праведност* захтевају да се и законским мерама обезбеди да се поново успостави прихватљив однос између примања менаџера у привреди и њиховог пословног успеха. „Нашли смо се у непријатној ситуацији, јер је организатор овогодишње конференције и председавајући Европске мреже за праведност и мир, Комисија из Немачке неколико месеци раније договорила предавање с Латинком Перовић. [„Политика“, <http://www.politika.rs/rubrike/Drustvo/Vladika-Porfirije-umesto-Latinke.lt.html>]. Европске земље морају са више пажње да се осврну на проблеме несталих и киднапованих лица, нерешене злочине и уништавање цркава и манастира, закључено је на састанку државног секретара за Косово и Метохију Оливера Ивановића са представницима Међународне конференције европских комисија за праведност и мир. [„Курир“, <http://www.kurir-info.rs/clanak/politika/kurir-28-09-2008/evropa-neka-brine-o-nestalima>]. Мудрост, одважност, хуманост, праведност, умереност и трансцендентност - ово су врлине за које је анализа показала да су најцењеније у свим културама, друштвима и религијама. [<http://www.glas-javnosti.rs/clanak/kultura/glas-javnosti-05-09-2008/mudrost-i-rec-ohrabrenja>]. У економској сфери није достигнута 1989. година, у политичкој сфери нису остварена основна начела либералне демократије у погледу ефикасности, рационалности и праведности државе и њених институција, у социјалној сфери према нивоу незапослености, сиромаштва и сигурности међу последњим смо земљама у Европи. [„Политика“, <http://www.politika.rs/rubrike/ostali-komentari/Dvestolice-jedne-elite.lt.html>]. Амалгам личних демона се потом симултано пројцира на идиличну, митологизирану слику небеског народа који, уз занемарљиве изузетке, пркоси цијелом свијету својим

поштењем, храброшћу и праведношћу. [<http://www.e-novine.com/stav/44803-Kusta-braniku-svjetske-pravde.html>]. Само чисто срце, испуњено љубављу, праведношћу и саосећајношћу може осетити Христа и наћи у њему стално пребивалиште, поручио је православним верницима у свом божићном обраћању епископ зворничко-тузлански Василије. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/repSrpska.php?id=25691>]. Председник Одбора Скупштине Србије за рад и социјалну политику Мехо Омеровић изразио је уверење да ће примена Закона о волонтирању обезбедити повратак изгубљених вредности - хуманизма, солидарности и праведности. [http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2010&mm=12&dd=05&nav_id=477072]. Та странка наводи да ће доношење закона о додатном опорезивању допринети већој праведности и једнакости. [http://www.b92.net/biz/vesti/svet.php?yyyy=2010&mm=11&dd=29&nav_id=475631]. Праведност, правда - каква прекрасна ријеч! [<http://www.svetosavlje.org/biblioteka/DuhovnoUzdizanje/Sahovskoj/Sahovskoj16.htm>].

Удаљени појмови

Молимо се, такође, да новорођени Кнез мира искорени рат, насиље и неправду свуда у свету, како би се коначно зацарио мир и праведност међу свим људима и народима земаљским. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:261598-Iz-tame-neznanja-u-veliku-svetlost>]. На пример, да ли је важнија економска ефикасност, међународна конкурентност или *праведност*. [„Новости“, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:250920-Zakon-stiti-bogate>]. Ја никада нећу потписати нити прихватити да је Косово и Метохија независна држава али постоје неке ствари где нас нико неће питати. То је праведност или неправедност међународног пута", рекао је Дачић. [„Новости“,] <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.289.html:408913-Dijalog-na-dva-nivoa-u-Briselu>. Ђелић: Србија од ЕУ очекује *праведност*, а не привилегије. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Politika/51804/Djelic-Srbija-od-EU-ocekuje-pravednost-a-ne-privilegije>].

Устаљене конструкције

Убиство свештеника у храму - то је и изазов Божијем закону, ругање Божијим светињама", рекао је патријарх Кирил, додајући да полаже наду у људску *праведност*. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/121570/Ruski-svestenik-ubijen-u-crkvi>].

Метафоричке конструкције

„Верујем да ћемо коначно ставити тачку на ту причу, али вероватно нећемо на *праведност* свега тога јер нисам сигуран да ћемо ни ми, а ни СИПА ни Тужилаштво, успети да свакога оног ко је злоупотребио донације и процесуирамо. [„Блиц“, <http://www.blic.rs/Vesti/Republika-Srpska/175366/Prikriivanje-kazne--kosta-15000-KM-->]. Лутрија праведности [<http://www.pravda.rs/2012/05/04/lepa-lukic-delila-junice/>]. Да не буде забуне у ово време инфлације *праведности*, реч је о реституцији. [<http://www.emportal.rs/emplus/pogledi/150848.html>].

Списак скраћеница

РС – речник синонима
РА – речник антонима
АР – асоцијативни речник
ФР – фразеолошки речник
РЕ – речник епитета
ФР – фразеолошки речник
РИ – речник идиома
ЕР – енциклопедијски речник
РА – речник афоризама
ИК – именичке конструкције
ПК – придевске конструкције
ГК – глаголске конструкције

БП – блиски појмови
УП – удаљени појмови
МК – метафоричке конструкције
УК – устаљене конструкције